

Published by Shah Kaverji Anandji for Jain Dharma rasarak Sabha, Baranagar
Printed by Ramchandra Yeshu Shetle at the Nirvana Press, 23 K. P. Das Lane, Bombay

विदारुर्ननु रोमुपीजुयो विवाम —

इह किञ्च जैनदर्शने ब्रह्मानुयोगो गणितानुयोगश्चरणानुयोगो धर्मकथानुयोगश्चेति चत्वारोऽनुयोगा मुन्यन्तः
प्रतिपादिता । तत्रैकैकस्मिन्ननुयोगेऽनेकेषां नियमाणामन्तर्ज्ञातरेण प्रमथनुप्रमथत्वन च रत्नाकररत्ननिकुराणामिगामेयत्
दरीहृदयेते । तत्र ब्रह्मानुयोगे कर्मणादिप्रन्या प्रतिष्ठाः, गणितानुयोगे ज्योत्यग्नोद्यमिन्या प्रतिपादिता, चरणरू-
णानुयोगे साधुश्राज्जानामाचारादिप्रन्या प्रथिता, धर्मकथानुयोगे च धार्मिकनैतिकैतिकामिमादित्रिभिर्भिन्याश्रितमहा
पुरपादिदृष्टान्तचारेण धर्मोपदेशा उपदिष्टा । तत्र चोपदेशमाज्ञा—उपदेशमाज्ञा—सम्यक्प्रमथतिक्ता—कपूरप्रकृदयो घन्या
श्राचारप्रतिपादकत्वाच्चरणकरणानुयोगे समन्तरन्ति मुरयतया, तथापि तत्रात्मनिययोपदेशाना दृष्टा तत्राराट्टी रूपात्म
कथानुयोगेऽपि । मुरयतया धर्मकथामतिपादकानि च त्रिषष्टिशालाकानुग्यादिचरित्राण्यपि श्रानारादितात्पर्यरत्नया प्राय-
श्चरणकरणानुयोगीन्यपीति उचरानुयोगश्च प्रायो नित्यसंबन्धमय । तथा चायमपि उपदेशमसतिता नाम प्रथोऽनुयोगश्च-
प्रतिपादक । यद्यपि मूलेऽस्य केवलाचार एवाचिहित तथापि मूलसार्णेशस्य स्वकृतटीकाया कथानुयोगरूढमेव प्रफटित ।
एवविधा एव कथाचारेण धर्मोपदेशो घन्या प्राय ऐदयुगीनाह्यायुर्मैधाज्ञानानामागमोपरिण उति मन्यामन्दे ।

प्रन्यस्यास्य मटीकस्य के कर्तार ? कस्मिन् काले कस्मिन् देशे केन प्रायिताशसु दृतवन्त ? इत्यतश्चिन्तामर —

“पवित्रेषु एव उपप्लससर्तारि, मुणति चित्ते परमत्यवित्थर । तरिचु ते दुस्तर मुदुत्तर, रमेप पायति गुह् अगुत्तर ॥ ७३ ॥”

इति मूत्रघर्मश्लोके हेमशब्देन, तथा—

“इह नव्यमन्वयेत प्रतिवोधकृते प्रतन्यते मयथा । स्वकृतोपदेशसप्ततिकाया स्पष्टाक्षरा टीका ॥ ७ ॥”

इति पीठिकाधर्मग्रन्धसा, तथा च प्रशस्ती—

“तद्विषया प्रविजान्ति शान्तिमहिता सौजाग्यजाग्यश्रिता, सच्चिदान्युदयाधरीकृतसुराचार्या हितौ विश्रुता ॥ए॥

कीर्तिरदृष्टिमधिष्ठिता मुनिररा श्रीहेमराजाह्वया, पुण्योत्पत्यतिशाधिपाठकशिरोरत्नोपमानोदया ॥ १० ॥

रगृतोपदेशसप्ततिकाह्वयसूत्रस्य निर्मिता टीका । तैरैवैया वर्षे मुनिवेदशरेन्दुजि (१५४७) प्रमिते ॥ ११ ॥

द्वितीयोपदेशसप्ततिकाह्वयसूत्रस्य श्रीमाखोत्तमराज । पदुपर्यटगोत्रीय श्रीमान् दोदाह्वयोऽजयत् ॥ १३ ॥

ग श्रावणगुणरत्नाना रोहणोऽञ्जोहणो हृदि । कृता तस्याग्रद्वेषेणा नव्या सप्ततिका मुदा ॥ १४ ॥”

इति श्लोचममुदयेन पुन श्रौरह्यन्त इति तदुद्धेत्याहिरम्यते । खरतरगङ्गीयाथेमे इत्यपि प्रशस्त्या “श्रीखरतरगण-
नाथा ’ इत्यग्रिम एव श्लोके प्रकट, नर न षापि कोऽपि गङ्गीयसामाचारी जेदोऽत्र दृष्टिपथमवतरति, सर्वसामान्यो-
पदेशमयरादस्य । किं चेमे पृग्ग्या कतमा अमि जन्मना कतमा च विहारादिना ऋषयामासु ? कौ च पितरौ प्रमोदया-
यत् ? अन्याश्च का का कृतीश्चकृयात् ? इत्यादिकमुद्धेलाजानान्न किमपि ज्ञायते ।

अस्मिन् ग्रन्थे मूले सर्वेऽपि श्लोका प्राकृतत्रापायामिन्ध्वज्रयैव प्रथिता, अत एषा मुखपाठमात्रेऽपि महानाह्वयो
वपृथोरेण जायते, किमुत्तार्थविचारणे ? । अत्र प्रथमश्लोके मङ्गलमन्त्रिमयोश्च फलमन्त्रिहितमतोऽवशिष्टा सप्ततिरूप-

॥ श्री उपदेशसप्ततिका ॥

। सद्यत्ति ।

। नमो गुरुचरणेभ्यः ।

विभ्रान्नीष्ट्रिनिष्टकार्यपटनासामर्थ्यमत्यञ्जन, चित्राण्युचित्चरित्रविषयसच्चित्रैः सदाऽऽवृद्धते ।
प्रेक्षुम्रापिदयामृतेन चरितं सद्गुणसाक्षितं, श्रेयःश्रीशिरसि स्थितं सृजतु शान्तीश्वर स्वर्षट् ॥ १ ॥
श्रेयोराजिगरोत्तिनीदिनकरा जफान्निजङ्करा, सर्वोपधमहाद्दुस्सिन्धुवरा ज्ञानश्रिया वन्द्युरा ।
ये नृजा किञ्च ज्ञानिनोऽपि पुत्रेने ये वर्तमानास्तथा, ते सर्वेऽपि जिनेश्वरा सुखकरा स्युर्देहिना सेविनाम् ॥ २ ॥
यदे गणधरपृन्दं विमेश्चैकनिमित्तानन्दम् । यच्चरणमस्करणं निविशुमहाजमिमजयहरणम् ॥ ३ ॥
श्रीयागदपि युक्तं प्रसादमसमं यस्मादददं मन्मति, स्यात्सुखिण्यपि प्रतीणपरिपत्सन्मानदानोचितं ।
किं दृश्यान्मनपर्यतोऽपि धरतीचाव चनेताञ्जना, गौरोदारसुधाद्युदीधितिचरैः सम्बन्धमासादितं ॥ ४ ॥
सद्युचरणे गरणं पुनैः सर्वेऽपि यत्प्रसादेन । विद्यानिनोदलेना जायन्ते सफलात्ताजाज ॥ ५ ॥

नो वाणधगोषिणा गग गुणे नो षौशस्यं पेशयं, किञ्चिचंतमि पाटय न हि सदाचारे विचारेऽप्यहो ।

शौशये स्वथसिदासि यदहे धर्मोपदेशाज्ञाचिन्तामपि कश्यमशुरुपदचन्वममसे फलम् ॥ ६ ॥

अज्ञानान्धिमजोषा न हि ज्ञातः समिद्धे पुत्रचिन्मोहाभ्यानमानमानान्वियशा ससारकान्तारगा ।

सायज्ञो सुगुरूपदेशाश्वपुराप्रणयः समापयते, सत्यस्मिन्निह कौशाल समिपुत्र कुर्मोषशाखाघ्ननि ॥ ७ ॥

इह जप्यगण्यर्थेन श्रुतियोपपृते प्रतयते मयथा । रक्ततोपदेशामसतिक्ताया सथाद्वरा टीका ॥ ८ ॥

इह हि ऽव्यजीयरात्रीशकाननसमुन्नामनऽव्यदिनकरदीधितितुट्याया अचङ्गसमेगदङ्गचङ्गसदिङ्कुनेत्रपरंपरापरिभ्रं-
रुतिर्मन्त्रमन्त्रयाया अगण्यगुण्यथेयथाथारजामनोहारमरत्तुण्यप्राञ्चारप्रोत्तुङ्गशृङ्गमहाविहारशिर पताकिकायाः श्री-
रुपदेशमपनिष्ठाया वृत्तिरिरिष्यते । तस्याथ प्रावृत्तमयमिदमादिकाव्य तद्यथा—

तिरथंकराण चरणारिन्द, नमित्तु नीसेसमुद्गाण कद ।

मूढो वि नासेमि हिर्जमपसं, सुणेह जवा सुकयप्पवेसं ॥ ९ ॥

प्राण्या—अहो जव्या पूयं शृणुत, अह हितोपदेशं जाये फययामि । किञ्चतोऽहं ? मुग्धोऽपि मुह्यतीति मुग्धः
देवोऽग्रेयसुच्चिरिभोऽपि । हितयामाशुपदेशाय हितोपदेशसं तथा । किञ्च हितोपदेश ? सुकृतमनेशं सुधु कृतं सुकृतं
ताव मरुता पन्नापेन वा तं तथा । ७ हि हितोपदेशममार्थेनमन्तरेण कस्यचित्तु कृते शोभुगी सन्मुषीनतामास्कन्दति ।

१ इतिशो मुग्ध

किं कृत्वा ! धरणादधिन्दे नत्वा नमस्कृत्य धरणाभारविन्दं धरणादधिन्दे । केवमिति गारुह्य तत्रैव गारुह्यनीयं
 राणामिति प्रोक्तं, तीर्थं हि ह्यन्यनारत्रेदाद्विधाऽन्यथायि । तद्यथा—“दाडोभगमस्तृत्नासिन्दे न्यने मत्तुय त्त ।
 अर्थेस्तिष्टिर्निश्च तत एव ह्यन्यतस्तीर्थम् ॥ १ ॥ मय्यदर्शनराणहनागतिरौ नरेण पुंगार । आतागोत्रान्तो
 वाय्वेवज्ञारतस्तीर्थम् ॥ २ ॥” तत्रा ह्यन्यतीर्थं गद्गागामयागादि, तत्र गतानां हि मरतानां ताम्भक्तप्रपत्तां तृता-
 नोदध स्यात्, न पुनः कर्मकापुष्यप्रणयः सपद्यते । ज्ञारतीर्थं तु मय्यज्ञानगग्निप्रामकं, तदारुताना पुंगामनायाय
 न्तिकी दुष्टाष्टकर्ममज्ञापगमरूपा मिद्धिः संचापटीति । तदात्मकं तीर्थं दुर्गतीति तीर्थदूग्मन्तो नूननिय्यज्ञारिनीयं
 कृता पदाग्जोत्रं प्रणम्य । किञ्चल तत् ! निःशेषापि गमन्तानि यानि मनुष्यव्यर्गांगारगोदिमीयानि तेषां रुन्दो मूत्र
 कारण, यथा कन्दाघनस्पतीनामुत्पत्ति संपद्यते । तत्रा जगत्पदोपाहितेर गमनमुत्तमोमय्य हेतुरिति युक्तुं । नीमे
 ससुहाण कर्दे इत्यतलचरणप्रणमनमादौ ध्रैयरकर । ननु यदुक्तं मूढात्मापि गमद्विधोदेशं गच्छि तत्कं घटामया
 अते ? ये सर्वत्रा यथाजातालेषा धर्मोपदेशप्रानगामर्थं व्यर्थमेव, ये तु म्ययुक्तान् एव एवमयोपगारकां सुतन्नि
 ज्ञानिहा । तत्र, किञ्चिन्मात्रं चेत्तुल्यं गुर्नमुप्रहान्मध्यप्याले, परं तत्तदप्यग्लरुदये, गंदेशरुतानात्, गग्निगा तु जग-
 यानेव न हि तत्पर कश्चिन्नरो विपश्चिन्नामामुयात् । न हि सद्घकरम तरेण गतिप्रदीपादिभिश्चिन्नामामामरार
 ज्ञासप्रागन्त्यमन्यस्वतीति युक्तुं गग्निपद्धारव्याहारोच्चारण कं । अथ यदेवं व्याहृतं—“जो नव्या यूय दिग्नि-
 कर्षे पुर्नन्तु” तदप्यमद्गत, यतो जगत्पुर्नितिविदेशोमुतीकृतया ज्ञानानन्वरीपर्यंत्यमत्त दलं प्राट्मममगमुत्तम-

सेविज्ञा सधनुमय विसाल, पाखिज्ञा सील पुण सवकालं ।

न दिज्ञाप कस्स वि कूणथाल, विदिज्ञा एवं जवडुकजालं ॥ २ ॥

व्याख्या—हितोपदेशकमश्वायम्—सेवेत आश्रयेत सर्वकामत सर्वं श्रुतत्रयज्ञानिवस्तुतरजगतं जानन्ति ब्रह्मपर्यायात्मनतयेति सर्वकालेषामत शासन सर्वकामतं । किञ्चूत तत्? विशाल विस्तीर्णं वि विशेषेण सर्वान्यशासनेभ्य सर्वोत्कृष्टतया शालते शोचत इति वा विसाल । न हि सर्वविद्यासनसमुपासनप्रधानमर्कमन्तरेणासह्यतात्तु एजातप्रपातकपातकसंघातजनिताल्यन्तर्दीर्गल्यरीचदारिद्र्योपचरप्रक्षय कदाचित्सपनीपद्यते । न हि रक्षाकरसेवन कापि निष्फल । तथा पावयेतीव सर्वकालं निरन्तर, अर्हन्मतोपालेरेतदेवाधिकल पद, यत् साधुञ्चि श्राद्धीयो श्रब्धोद्धन्दुरतया सर्वदा मुनीव्रतचया स्थीयते, न पुननिश्चलनिर्मलशीलशीथिद्वयमाच्चियते, “अघात्मा मुक्तदोऽस्तु कटये पुनर्नियमकटानुष्ठानादिपावयिष्यते” नैवं कदाचिद्येतसि चिन्तनीय चेतनावह्निः । दृढधर्मिणामिदमेवात्रिकलं जीवितव्यफल, यत्स्यकीयशीलं निष्कलङ्कतया पाटयते रोहिण्यादियत् । तथा च “न दिज्ञाप चि” न दीयते कस्यापि कृतं आलं कूटकवङ्क इति संटङ्क । एवं क्रियमाणे जमडु एजाल विन्ध्यात्, जन्तुरित्यनुक्तोऽपि कर्चाध्याहर्त्तव्य । प्रयन जव संसारलस्य डु समेय जावमिज जालं, यथा जालान्तपतित शफर सुतरा डु ली स्यात्, तच्चि विडिद्य यदा वह्निर्निर्योति तदेव मुली नान्यथा, तथैव जन्तुर्जजालनिर्दलेन वृत्त एव सौल्यजार्क, न चेतया वृथाकष्टपानद्वयविकटपाकुलमवलाखजालमायान्यमतोपागनप्रयासैरिति । अनेन श्रीजिनमताराधयनिश्चाप्रधानं जन्तोराल्यन्तिकानन्तसातजातसपादन प्रोक्तं । तथा चोत्तरो

सायुजाता षोडशारु वाद्ये दत्तायां चेत्रे । यो जैत्रमतागपचेतालस्योऽनलश्रीलप्रतिपादनेनात्यन्तं विन्ध्यभ्रुवायनीयत्रं
 नैपाल्ये, अथ तस्तीनधेत् सपत्नसहस्रं रयमन्यस्य कञ्जद्वयायी न जायतीति ज्ञाततरन्तयाऽस्य मृषाजायाविरफल्यादिति
 धराचरीये हितशिवा ददातामिति वाच्यतात्पर्यार्थं ॥ ३ ॥

अथ श्रीसर्गमतभ्रुवायाधिकार—

१ इत्यगिरी गिरीष जरा गुरु सुरतरु तरुण च । इत्थीण इत्थिमद्वो चितारयण च रयणाण ॥ १ ॥
 २ तस्तीयाय सुरमरिदा जहोगदीपं च पयमिह धन । तद् सवऽन्नमयाण सयन्नूण मय गरुय ॥ २ ॥
 ३ अस्मीञ्जलनदुरस पायिष्य अस्मरत्त सुपथित । कयपुन्नाणं सुवद्द्व जिणमयममय व पन्निहाइ ॥ ३ ॥
 ४ गण्धरार्द्रसत्तरयपुष्यपयतकंतिरेहिद्वो । न इ मितिद्वयमज्जाठं जिणमययणायरो जयठ ॥ ४ ॥
 ५ न इ पायइ अयमपु नतार बुएइ नेव कस्मायि । मन्नायकरकरिसो जिणमयसूरो अठवयरो ॥ ५ ॥
 ६ पुनउयमुग्गसतो निद्वयएउं अलन्निठं तममा । ए इ सुन्नपइतिद्वगो अहो एवो अरिहमयचदो ॥ ६ ॥
 ७ अन्ने ईई बदेठं मफो वस्संय गुएणमएण्य । जस्माराइएवसठं पत्तं चोरोहिं साहुत्त ॥ ७ ॥
 ८ न्दीतिनुगोमहरिमिह्छाइअच्चिचमरिणोऽण्णे । धूरा नि इ पन्निद्ववा जिणमयमाहणउं अइइ ॥ ८ ॥
 ९ पुग्गइरत्तपराए सुग्गइसुइवाराए च सचाण । न इ जिणमयाठ अय वट्टइ शुवणत्तए वि अहो ॥ ९ ॥
 १० उइ मूएउं न पतो मूतो पुग्गएपयारसहरणे । तद् इस्सइइइइद्वरणो जिणधम्माठं न इड्ढा वरो ॥ १० ॥

नीरेण विणा तहा अनेण विणा छुहा न जाइ जहा । एगंतियमिह् ताएह नेत्र सुह विणमएण विणा ॥ ११ ॥
तम्हा विणधम्मामयसेवा सपायरेण कायया । जम्हाणेगे चरिआ अयरासरज्जामानत्ता ॥ १२ ॥

अमाधु साधुना भेजे जिनधर्मप्रजायतः । यथाहि केसरी चौर केसरीवीजसाऽजनि ॥ १ ॥
सकामतरनारीकं पुर कामपुराल्यया । आत्ते तत्राननीनेता विन्धी विजयात्तय ॥ २ ॥
सिंहदत्तोऽयमत्तत्र श्रेष्ठी श्रेष्ठगुणैकचू । तदङ्गज केसरीति जङ्गे सिद्धितदी (ची) रिक् ॥ ३ ॥
तेनान्यदोर्बीड् विशतो महाराज मदङ्गचू । अनार्यशौर्यैकृञ्जात् पातकोदयसंजनात् ॥ ४ ॥
निर्दुपणोऽस्म्यहं नेतरस्मिन् स्तेय प्रभुरिति । इत्युक्त्या विनिवृत्तोऽसौ राज्ञाऽय स मल्लिन्मुचुः ॥ ५ ॥
देशाश्लिङ्कसयामास (से) लोऽगादेशान्तर द्रुतम् । विद्याश्राम सरस्यैकस्मिन् शीतलजनोर्मिद्वे ॥ ६ ॥
अधि तयत्तरद्वायाऽऽसीनोऽसौ दीर्घमनस्यनाक् । अथ याधन्मयाऽपायि त्रिणा चौर्यं पयोऽपि न ॥ ७ ॥
धिइ मामधाम्बु तत्पेयमित्यालोच्य चिर हृदि । अङ्गलिन्या पपिर्वोरि शीतल जिनयाम्यत् ॥ ८ ॥
तत्र स्नात्या च सुक्त्या च वानेय फनसचयम् । वृक्षारूढश्चिन्तितान् वस्युरात्मनि निर्जरम् ॥ ९ ॥
कथं यास्यति ह्य मेऽद्य दिन चौर्येविनाकृतम् । किञ्चिरकस्यापि चेष्टस्तु मिलेत्तचोरिका क्रिये ॥ १० ॥
इत्थश्च फोऽपि निद्यावानुत्ताराम्नरान्तर । पादुकाषयमुन्मुच्य प्रविशेशाग्नसोऽन्तरे ॥ ११ ॥

शतौ निर्माप चाराप विरादारुणोऽनयत्युली । धिते च निश्चिन्नायेति योग्यसौ ब्रह्मगल्पद ॥ १२ ॥
 प्रदिष्टा सरगो मध्ये दृष्टः स्पष्टससौ मया । ममाय समय सैन्यकर्म कर्तुमय द्रुतम् ॥ १३ ॥
 अग्रपाषाणगोर्देवुर्निधित पादुकाष्यी । नान्यनिदानमस्वास्तीति निश्चित्य स्वचेतसि ॥ १४ ॥
 अत्रैत्य दृष्टोर्देवामुद्धृत्तो गगनाभ्रना । पश्चिन्घातयान् वेगाग्निद्वया स्युर्न तस्करा ॥ १५ ॥
 पादुकास्तु पपात्तिवाह कापि दिन समम् । निश्यागान्निजक धाम जनकं चेत्यतर्जयत् ॥ १६ ॥
 रे दुरा भक्तयवा राक्षो मत्स्वरूप न्यवेदि किम् । त्वामह भारयिष्यामीत्युक्त्वा निष्कृपधीरधी ॥ १७ ॥
 जया पितरं शीघ्रं विपन्नमयमुच्य तम् । अर्हार्षीर्दिन्येवमन्यो नानाधनसमुच्चयम् ॥ १८ ॥
 दास्यते निशीबिन्या स्थित्वाऽमौ नगरान्तरे । तुरीयप्रहरे याति पुनस्तत्र सरोवरे ॥ १९ ॥
 दिशःस्पान्नरात्साय रात्रौ याल्वा पुन पुरम् । मुषित्वाऽन्येति तत्रैव विगोप्य नगराङ्गना ॥ २० ॥
 विदामपि ययौ काष्ठ कुर्वतोऽस्यैवमन्त्रहम् । विन्त्युर्निशागमाद्धोका शोकात्तौ अन्तकादिव ॥ २१ ॥
 रत्ना नृक्षनावर्यं पुराणं प्रनष्टिपत । रे तूर्णमानय लेनमेनमादेशमाचर ॥ २२ ॥
 दुरः शोधयित्वाऽसायाचल्यौ द्विष्टिप प्रति । स्वामिन्न स धराचारी वियक्तामीव खद्यते ॥ २३ ॥
 छन्नापर्यं (स्ये) च दुर्व्यापेः प्रतीकारोऽस्य दुष्कर । तत्र परोपकारोरुक्नुदय सदयो नृप ॥ २४ ॥
 स्वदं प्रैद्विट त दुष्टमदृष्टान्मीयपरिचिद । प्रामातरामसुरागारवापीकृपास्वदाद्विदु ॥ २५ ॥

पर नैवाप पादस्य तस्य वात्तामिपि प्रभु । अन्नव्य इव मोक्षासिमनःपायासजानपि ॥ २६ ॥
ततो रात्रा जगामाशु पुरोद्यान सुदूरगम् । चन्द्रुर गन्धमाघ्राय चम्पकादिसुमोद्भ्रजम् ॥ २७ ॥
गउन् ददर्श वेरमासौ चरिक्काया पुर स्थितम् । तन्मूर्त्तिमर्च्यमाना च कुसुमैश्चन्दनैर्षने ॥ २८ ॥
अथार्चकमुपायात पप्रउ स्ववृधीर्नृप । विस्सायापद्महृत्तस्य वस्त्र वीक्ष्य विरोपतः ॥ २९ ॥
कोऽय पूजाविशेषोऽद्य देवार्चक निवेदय । केनापितानि यासासि महासीन सुधाद्युते ॥ ३० ॥
ततोऽनादीदयं स्वामिन्नहमायामि नित्यश । अचित्तुं देवतामेतामग्निमेतार्थदायिनीम् ॥ ३१ ॥
प्रतिप्रात पुर सुर्यां स्वर्णरत्नान्यद् वने । तत्र त्रैकाक्षिकी पूजा कुर्वे प्रत्यहमादरात् ॥ ३२ ॥
राज्ञाऽज्ञायि ततोऽऽश्वमर्चार्थं कोऽपि तस्कर । समेत्य रत्नखर्णाय देव्यमे ननु मुग्रति ॥ ३३ ॥
नान्यथा सन्नवत्येव विज्ञायेति महीनिता । स्वावासमासदत्तूर्णं दिनकृत्यान्वसाधयत् ॥ ३४ ॥
रत्नन्यामागमच्चण्डीगृह दण्डी चटान्त्रित । दूर दूरतर शूरान् सस्थाप्य स्वयमुद्यत ॥ ३५ ॥
धैल्यान्तस्तस्थियान् सन्नजान्तरे स्वा गोपयैस्तनुम् । अत्रान्तरे समायात पारिपन्थिकेऋतरी ॥ ३६ ॥
पाण्डुकायुगमुन्मुच्य वहिरन्तर्विवेश स । प्रधानरत्नैर्देव्यर्चामाचरच्चतुरोचिताम् ॥ ३७ ॥
स्वामिनि त्वत्प्रसादेन निर्विघ्न चौर्यमस्तु मे । इत्युदीर्य वहिर्यावद्ययौ तावन्तृपोऽऽदत् ॥ ३८ ॥
रत्नघार कथ याता रे जीर्णैस्तस्कराधम । तर्जितोऽपीत्यसौ वेगाद्भिर्जगाम बह्विर्भुवि ॥ ३९ ॥

॥ ५० ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ५० ॥
 ॥ ५१ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ५१ ॥
 ॥ ५२ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ५२ ॥
 ॥ ५३ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ५३ ॥
 ॥ ५४ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ५४ ॥
 ॥ ५५ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ५५ ॥
 ॥ ५६ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ५६ ॥
 ॥ ५७ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ५७ ॥
 ॥ ५८ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ५८ ॥
 ॥ ५९ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ५९ ॥
 ॥ ६० ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ६० ॥
 ॥ ६१ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ६१ ॥
 ॥ ६२ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ६२ ॥
 ॥ ६३ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ६३ ॥
 ॥ ६४ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ६४ ॥
 ॥ ६५ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ६५ ॥
 ॥ ६६ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ६६ ॥
 ॥ ६७ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ६७ ॥
 ॥ ६८ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ६८ ॥
 ॥ ६९ ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ६९ ॥
 ॥ ७० ॥ अथ यथाशक्ति यथाशक्ति ॥ ७० ॥

श्रुत्वैतत्सुषु तुष्टात्मा भजे वैराग्यवासनाम् । स्थिरीकृत्य निजस्यान्तं मर्त्येणु समतामधात् ॥ ५४ ॥
 रे चेतश्चापल मुग्ध सौहार्दं नज जन्तुषु । परस्त्रीधनधान्येषु मा वह सृष्ट्यालुताम् ॥ ५५ ॥
 सर्वेषु नवजात्रेषु निर्ममल्यमुरीकुरु । एवं प्रथ्यायतस्तस्य शुद्धभ्यानैकचेतसः ॥ ५६ ॥
 शेषरात्रिर्व्यतीयाय समञ्जसास्वरोदय । उत्पेदे केवलज्ञानमज्ञानतिमिरालये ॥ ५७ ॥
 दुष्कर्मद्विरदश्रेण्या व्यपरोपणकर्मणि । केसरी केसरीयाञ्चत् प्रचलौट्टतसाहस ॥ ५८ ॥
 यथेह वक्तकक्षोदादद्यता मखिनाञ्जस । तथैव सद्भगाननशादत्मा कायुष्यमुप्रति ॥ ५९ ॥
 सर्वनान्येषयन्नान्तरे द्दित्तिप आगमत् । दिश्येकस्या नटाश्चापि रे रे निम्न तु तस्करम् ॥ ६० ॥
 इत्युचै पूष्टृतिपरा प्रत्यहा यमकिङ्करा । आजगमुरथ तत्सर्प केननोत्पत्तिनेदिन ॥ ६१ ॥
 द्वितीयस्या दिश्यमरा खेचरा किङ्करालथा । चिकीर्षवस्तन्महिमामग्ने स्वप्रिमानगा ॥ ६२ ॥
 यावत्तपार्थमसीना प्रमोदञ्जरनिर्जरा । ततश्च केसरी साधुर्दन्तधुल्या दिश समा ॥ ६३ ॥
 द्योतयन् देराना चक्रे स्वर्णोन्नस्थो मराजघत् । चञ्चलवृत्तिवित्राजी जीवराजीप्रसन्नना ॥ ६४ ॥
 उपदेशान्तानेऽथ पृथो राज्ञा स केवली । नगपन् कुत्र ते चौर्यवृत्ति साधुस्थिति क्व च ॥ ६५ ॥
 क्व चाय केवल्लोद्वीप सर्वसत्त्वसुलङ्करः । व्याजहार तत साधू राजनार्यशिरोमणे ॥ ६६ ॥
 ताहृन्नुष्कर्मकर्त्ताऽह यद्भुत केवन्नश्रिया । तदेतत्साधुगीर्दन्धसाम्यापस्थाफलोत्तितम् ॥ ६७ ॥

महाशेरादरण्यानी विपयोचचृणाङ्कुरा । दह्यते दहनेनेव द्वाणात्सामायिकेन वै ॥ ६७ ॥
 सम्यक् गामायिकासेया देवादिसुखदायिनी । सुधिया झुधिया चापि पापव्यापव्यपोहिनी ॥ ६८ ॥
 धुत्तेति हृष्टहृज्जा वैर निर्गूह्य मूढत । प्रणम्य शिरसा साधुमाससाद निज गृहम् ॥ ७० ॥
 पिरबाळ पिहृत्योर्मीमण्डल प्रव्यमण्डलम् । प्रनोध्य सिद्धिसाधाप्रवासी जज्ञे स केसरी ॥ ७१ ॥
 सापेदरागनोपागनोदारफडमीदराम् । धन्या विक्षाय तत्सेवाहेवाकित्वं विधीयताम् ॥ ७२ ॥

॥ इति श्रीसर्वज्ञमतसेवाया प्रथमपदोदाहरणम् ॥

अथ द्वितीयगाथाया “पाविञ्ज सीड पुण सवकाळ” इति द्वितीयपदमद्वैतात्यन्तामलशीलगुणाविर्भावक सोदाहरण-
 मुद्राप्यते—पाडयेडील परयोपिङ्गातिनिवृत्त्यात्मक । योपितस्तु परपुरूपनिषेधात्मकं । पुनर्वार वार सर्वकाळ निरन्तर-
 मिति पदादरगमनिरा । पूरं तावत्सर्वज्ञमतोपासतोपदेश सूचितस्तदनु पुन शील पाळनीयमित्यञ्जिहित । युक्तं हि
 ज्ञात्यचातरूपमुडिकेपरि रत्नयोजन श्रीजैनमताराधन तावत्सर्वधर्मैः श्रेष्ठतम । तदाराधक श्रावकः पुण्यप्रजावकश्चे-
 षीलसंपन्न स्यात्तदावीर्य प्रदामास्पदतामास्कन्दतीति तात्पर्यार्थं ॥

दुर्बलमिह मानुष्यं तत्रापि हि निर्मल बुद्ध श्रेय । तत्रापि रूपसपत्तस्यामपि जिनमतावाप्ति ॥ १ ॥
 तत्रापि शीलमुच्यते तत्रापि नारीषु । तत्पाळने प्रयत्न कार्यश्चानुर्यव्यर्चनैः ॥ २ ॥
 शीलैः विना न जनाः शोचन्निर्भावजाजन शुचने । वेगविहीनास्तुरगास्तुङ्गा अपि रूढा न स्युः ॥ ३ ॥

रनिमण्नेन गगन वन यथा भ्र्शाध्यते फलभरेण । यत्तत्सद्विजेन सरस्तथाङ्गिना जम शीघ्रेण ॥ ४ ॥
 शीघ्रावद्भ्रुतिधारी स्फारीजत्रज्ज्वल्वोरतरयुयशा । पथजने स्यान्मान्यो धन्यो नान्योऽन्यौ तम्मात् ॥ ५ ॥
 स्त्रीजातो प्राधान्य निसेपत शीघ्राचूणस्यैव । सुमहत्पि धनीश्री न निष्पन्ना भ्र्शाध्यतामेति ॥ ६ ॥
 अत्रार्थे रोहिण्या अज्ञोहिण्या कुटुम्बवर्गस्य । सभ्युत प्रविकखोका अश्लोकोकान्दतश्चरितम् ॥ ७ ॥
 अस्त्यत्र भरतमध्ये स्वर्द्धेव स्वर्गनुयमत्रिरामम् । पाटद्विपुत्राख्यपुरं पुर न तादृक् पुरो यस्य ॥ ८ ॥
 यत्र धनी यस्तति धनीजवन् जनो वर्षणेन दानस्य । श्यामीकुरते न मुल ए मनागर्व्येतत्तार्थ्यम् ॥ ९ ॥
 यत्रोत्तुद्गाश्चद्गा श्रीश्चर्द्धैल्लराजयो रेडु । उत्तममनोरथा इव दूरोप्रिष्ठपापम्भ्रुव्या ॥ १० ॥
 मित्रोचोतविधातरि स्नेहेन विनाऽप्यहो लसद्भूये । यस्य प्रतापदीपे पतंङ्गत् पतति शिपुर्गो ॥ ११ ॥
 सज्जनजनितानन्दो नन्दो नामास्ति तत्र चमिपतिः । रतिपतिरिन्मृत्तिधरो य सृष्ट शत्रुना प्रसन्नेन ॥ १२ ॥
 श्रेष्ठी तत्र धनावहनामा कामात्रिरामरूपश्री । अश्रीर्जगाम दूर यत्सदनाद्वर्षरीर रते ॥ १३ ॥
 सश्रीरु कमद्वापतिरिव शिन्वत्सष्टृपोष्ठसत्तेजा । न जनार्दनः कदाचित्तोम्राश्चित्र महत्तदहो ॥ १४ ॥
 जायाऽञ्जनि निर्माया सुन्दरकाया दृजे कृतोपाया । शीघ्रगुणे सन्नाया रोहिण्यञ्जिधा सुधाप्राया ॥ १५ ॥
 पररमणरमणविपये न मनसि यस्या कदाचिदञ्जिदाय । किमहो मराद्विकाया वदुपाम्न सेयनीत्सुक्यम् ॥ १६ ॥
 श्रेष्ठी श्रेष्ठगुणीपस्तामनुपमगुणवती सती पृष्ठा । वित्रवार्जनस्य हेतोर्नगराश्रिरगादसौ वेगात् ॥ १७ ॥

गणपते २ विपुला देवान्तरमन्तरेण किञ्च कमला । इति निश्चित्य स चित्ते वित्ते विहितोद्यम समभूत् ॥ १७ ॥
 तात्प्रभृति निष्ठितिरदिताऽयहिता स्वहितार्थसाधने साध्वी । विचचार चारुवृत्त्या सत्याचारेण चार्वङ्गी ॥ १८ ॥
 गोभ्रष्टपंश पुरतेऽङ्गारं स्फारमपि न परिधत्ते । नक्तयति न ताम्बूल न मज्जन नाञ्जन च दृशो ॥ १९ ॥
 न हि संशुरते पौष्णिमिणीनयना न सानुरागतया । पुरपेण सहालाप कुरुते सुरतेऽयया रहिता ॥ २० ॥
 याथ पुरीडा महिडा सबदास्ता परिहरत्यसौ दूरे । शुचिरचिशीलालङ्कृतिवती सती तिष्ठति सुखेन ॥ २१ ॥
 ज्ञनपर मरमीशोप पोष सवितु प्रतापपूरस्य । सयर्ज्ययश्च दिवसान् रजनीयामान् लघूकुर्वन् ॥ २२ ॥
 देहेषु देहनाजा यज्जयजस्रं प्रचूतपरितापम् । पिशुन इवोषेगकर प्रससार ग्रीष्मसमयोऽथ ॥ २३ ॥
 रन्तुमना तपाने तदाऽन्यदा मेदिनीपतिर्नन्द । स्वञ्जोऽयलवेपथर शशधरवल्मीतिद पुसाम् ॥ २४ ॥
 गुषावडापनिर्मलवडावडीमन्त्रुलश्रियं कलयन् । पारचकोरश्रेणीनयनानन्दोदय तन्यन् ॥ २५ ॥
 दीप्तसुधादीपितितत्साम्यगुणाधिक्यनन्धुरतरश्री । शुभ्राप्रहर्म्यनगराम्भरान्तरात्रिर्जगाम वह्नि ॥ २६ ॥
 परपर विस्मरहशा दृशानुवर्दीप्तिचूत् पुर उतुरुम् । प्रस्येदमिश्रगात्रा वातायनमाश्रिता तन्वीम् ॥ २७ ॥
 मूर्ध्निमतीमिय देवीमुनीतटमागता नुन्न पुसाम् । तरुणगणचित्तहरिणीं ददृशेऽसौ रोहिणीं तरुणीम् ॥ २८ ॥
 युवजनचेत पृपतमहारजह्नीमनङ्गसुमवल्लीम् । दृष्ट्वा दृष्ट्वा तामतिदृष्टात्मा समजनिष्ट नृप ॥ ३० ॥

१ निष्ठितार्थोया २ युवजनचेत एव पृपत मृग युवजनचेत पृपतस्य प्रहारे महीव

एषा योषा कथमपि यदि मन्त्रामेति रतिरिवोदार । स्कारा जयति तदानीमनिन्दिता जोगमासमी ॥ ३१ ॥
 किमुपयने किमु जयने सयीवने किं धनेस्तथा स्वजने । यदि न मिवति द्रवितानी ययाद्वितयी नितकुरद्री ॥ ३२ ॥
 इति चित्तयन् स्वचित्ते मत्तेज इयातिदुर्मदाक्रान्त । शीतखननगह्नेष्वपि द्विगुणं स तापमाप नृप ॥ ३३ ॥
 वेदमाजगाम कामादितस्तत सत्परे स पापमना । न गृहे न बहिर्योऽपि हि गुल्लायते रागसरागायाम् ॥ ३४ ॥
 पापप्रसूतिकामथ समाह्वयहृतिकामकार्यपराम् । नरकाध्यद्वृतिकामिव स महीमयना जनाजिमुग ॥ ३५ ॥
 शृणु सुश्रोणि मञ्जुक उचने न च निन्दनाद्विभेतव्यम् । न हि रोहिणी त्रिना मे मनोरति रक्रीत्तिमुपयाति ॥ ३६ ॥
 विन्ध्याचलवनवीथीमिव हस्ती मादतीमिव ध्रुवर । चक्षुःशूलो हृष्टि जडपरदृष्टि शिगमनीय ॥ ३७ ॥
 विव्रानि स विद्यामनवधामात्मन स्थिति साधु । तच्चस्मरति रतिप्रतिरूपा तामन्तरात्मा मे ॥ ३८ ॥
 तप्त मदीयमङ्गं तद्विरहद्वीप्सन्तीप्सतापेन । बुरु कँतयपाटनयति तत्सयोगामृतासिष्टम् ॥ ३९ ॥
 आर्यमनार्यं वेदं यश यदं वाऽयश प्रदं विश्वे । मेवं मनसि विचार्यं कार्यं कार्यं न विस्मर्यम् ॥ ४० ॥
 इति वचरि चूलचरि हृदि हृष्टाऽऽचष्ट साऽतिपाषिष्ठा । न हि किञ्चिदगाध्यं मे क्रियदेतत्कृत्यमटपतरम् ॥ ४१ ॥
 रग्ना दग्भारग्नादपि मे तव जायते सुदग्ना जो । नि पुनरेषा नारी तृणायते मत्पुरस्सूर्णम् ॥ ४२ ॥
 मन्त्रैरपि यन्त्रैरपि तन्त्रैरथ कार्भर्णमहाप्रगुणै । स्वयशीकृत्य त्वरित दास्यीमि न ते करिव्येऽहम् ॥ ४३ ॥
 नरमपि ह्यत्कलोऽस्ववचनरचनाम्बुना विनिद्याहम् । बुद्धे विधा मुधा तद्वनमनडाया क्विन्मानम् ॥ ४४ ॥

यस्या मुक्ताङ्गिकासिधे कर्तुं कण्ठवन्दने नृपति । निर्मलतरोज्ज्वलयुषामञ्जिगञ्जति यद्यति सुमस्तु ॥ ७७ ॥
 निजहस्ते बुरु तूर्णं प्रमथ सद्य प्रशस्तमस्तूनि । यानीह न हि सुदग्गान्यसीमपुकृतेविना पुनने ॥ ७८ ॥
 इति तत्समुदितवाच वाचयमिनीय सङ्गुरो श्रुत्या । तत्त्वायनोधचतुरा व्यचिन्तयन्नेतसि सद्यम् ॥ ६० ॥
 मुग्धायन्ते त्रिपुधा रङ्गायन्ते च तेऽपि राजान । शिष्टा दुष्टायन्ते हृद्वा महामोहदुर्लभितम् ॥ ६१ ॥
 स्वाधीनं श्चित्तिसर्त्तो कर्त्ता न्यायानयाध्यनोरपि हि । पातकिनी पुनरेषा पुशीलतादत्तमाहाय्या ॥ ६२ ॥
 स्वयमन्यायासप्तमामपि पातयति पातकान्मोधी । धिग्भिज्जीवितमस्या प्रचलपापप्रमादिन्या ॥ ६३ ॥
 श्चित्तिपतिरयं तु तान्तत्तदशयत्तिष्णुरखिलपूज्योक्त । प्रजधिष्णुर्न हि तं प्रति कश्चिन्न हि चयति न्यमत्र ॥ ६४ ॥
 दर्पोद्धुर करी किल कर्णे भ्रियते न केनचित्कचिदपि (यषत्) । तषत्कोऽपि न शस्य दुपथावृपतिं निरत्तेयितुम् ॥ ६५ ॥
 जलधिर्वदि मर्यादालोपी बोपी प्रद्युर्षदा नृत्ये । यदि हिमरदिमल्लीप्रस्तकः शरणं शरण्यानाम् ॥ ६६ ॥
 एष पुन प्रद्युरस्या पुर स्फुरचारुरूपदोर्वीर्यं । मत्पतिरतिदूरस्य पुनरहमेकाकिनी सन्दने ॥ ६७ ॥
 कस्यात्रे पृत्तिरयते यथा तथा शीलमुग्ज्वल भ्रियते । प्राणान्तेऽपि न धीरा स्वशीलमाखिन्यमुपयान्ति ॥ ६८ ॥
 भ्रियते कश्चिदुपाय स्वकीयसद्युञ्जरीदरक्षार्थम् । यश्चित्तमपि हि क्षेत्र व्यर्थं रथापरिलयम् ॥ ६९ ॥
 रूपश्रिया किमनया ययापि गतयाऽक्षिगोचरीजावम् । प्रतिपद्यते शरीरी क्षणेन सद्यु शीजरीयिष्यम् ॥ ७० ॥
 योपिज्ञातिर्नोतिप्रसनीया जनेऽपि महनीया । यदि सापि न शीलवती तदेकत काञ्चिक षथितम् ॥ ७१ ॥

इति विधिश्च निज्जासति तयान्यवान्तमग्ननीरतया । इष्विहस्य मधुरव्याहारव्याहृता द्रुती ॥ ७२ ॥
 धदि प्राप्नुति नृपतिरथ यदिति चारचारानृति । तत् त्रिमिह कथनमाले वैद्यादिष्टं तत्राऽञ्जीष्टम् ॥ ७३ ॥
 मधुनीरश्यायोरालापयाई मरेऽस्मि संयाहम् । परमेन्मस्ति गुप्त तत्सन्धुणु साधनतया ॥ ७४ ॥
 आकृ तन्नाकारिणि मर्यादासशृणुणपहारिणि च । बर्मेणि विधीयमानेऽमुष्मिन् विश्वोपहास स्यात् ॥ ७५ ॥
 रिडायेपी क्षपी प्राक् सस्योऽपि सत्त्वयगोऽयम् । तस्मादोपाममये प्रमरति पूरे तमिद्यस्य ॥ ७६ ॥
 रगेक्षपरीशारचुता नृमिचुता मद्गृहे संनतव्यम् । येन पञ्चेग्रहिरेतन्मनोरथ सपदि जायेत ॥ ७७ ॥
 रत्नदिशपुरयाप्या माप्यागन्दनदानकोविद्या । कृत्या प्रीता द्रुती जगृहे तद्भूपतिप्रहितम् ॥ ७८ ॥
 मग्ना प्रससन्दता मदनासत्या समप्रमा सापि । चक्रे शत्रेण सम सानन्दं नन्दनूपात्मम् ॥ ७९ ॥
 लहरतातपपत्राडोदिरयुषानि तानि वचनानि । अमृतानीन निपीयोद्वलास हृदये महीमथवा ॥ ८० ॥
 उक्ते न चापि शत्रे कुरते न हि रमिक्वगोष्ठिमिष्टेन । तुष्टेन चेतसा तामर्वका संसरन्नास्ते ॥ ८१ ॥
 मडमन्नाऽऽत्ताना यामरन्मपि र्गमन्निन मनुते । तनुते रयितापादप्यधिकं ताप हि विरहोऽस्या ॥ ८२ ॥
 इत्थिनरदयानाया इयामायामय निवामनामायाम् । इयामायामनुरागी जोगी छुट्टुत्तजातस्य ॥ ८३ ॥
 म्भाररगनिमग्न श्रुदारदुदारमालन कृत्या । विरडीकृतनिजपरिधिर्मनुधाधीना कृपाणकर ॥ ८४ ॥

१ र्गदिरिन् २ चषक पात्रम्

चेत्यादिष्टानीष्टाभ्यना मनाक् परत्रगादनीरमना । सह सचिनेन जगाम प्रमना ज्वनेन न रोहिण्या ॥ ७५ ॥
 यद्योगिहृदयवत्किल विदसद्बोधप्रदीपपरिकल्पितम् । श्रीकल्पित सागरपट्टा दृष्ट्या मुद दग्धे ॥ ७६ ॥
 रचितोरचित्रशास्त्र लक्षत्रगालं प्रशास्त्रयनमात्मम् । विदसत्सारसहसं यज्ञिरितुनत्रचित्तानि सुविशाद्यम् ॥ ७७ ॥
 तत्कालोत्थितदासीवर्गैरन्युष्टेण विज्ञो प्रददे । विष्टसुपविष्टोऽसौ रविरिन् पूर्वाचल गह्वरा ॥ ७८ ॥
 तत्रस्य नातमयुर्यथा तथा रूपयीचन स्वीयम् । धन्य मन्त्रागोऽसौ श्रिया विदीयेऽधिस्त्रो ॥ ७९ ॥
 रूपेण जिज्ञाप्सरस लोचनयुगलेन रोहिणीरमणीम् । पश्यन् ब्रह्मो ब्रह्मोऽव्यमृतारत्रादाधिकं मने ॥ ८० ॥
 विप्रिर्धर्मपुराखापैथेत प्रीतिप्रदेर्नरेन्द्रस्य । सा रज्जयितु लम्ना मनो मनोक्षाट्टति दधती ॥ ८१ ॥
 सज्जनहृदयविदात्र स्वाद्यमिदामासवाप्रत प्रददी । मधुरं फलं रसाद्यं प्रपूरितं रुरुष्टुरग्योति ॥ ८२ ॥
 अथ तद्वास्य प्राज्ञा स्वामिन्यादेदासाधनानलसा । श्रानिन्धिरं प्रशास्त्रानतिसरमान् रमयतीजेदान् ॥ ८३ ॥
 कुप्रेदनापनोदरहृन्मोदकमोदकादिपञ्चान्ने । चरशाखिदाक्षिनानाव्यञ्जनजैदरतिप्रचुरं ॥ ८४ ॥
 प्रोजितवती मती सा स्वकीयहृस्तेन जस्यियुषिचरं । आग्यं प्राग्यैरदाने रसाद्यं स्वाद्यैरतिस्वाद्यैः ॥ ८५ ॥
 अथ सा सुशिक्षितासि सती जिरत्यन्तदिव्यमखदले । श्वेतं पीतररणे वृष्येर्नीलैर्महारम्यं ॥ ८६ ॥
 विहिताननानि निर्मलसुचिनीतलपानकास्पदानि मुदा । श्रानाथ्य पुरो नृपतेरर्दान्यहृष्टिमोदकृते ॥ ८७ ॥

दुर्धनखिनामन्त्रमेव जन्तकोपमोऽस्ति जगतीश । स्वयमेवान्यायपथे प्रवर्त्तते यदि हृदहानात् ॥ १११ ॥
 अक्षरारस्तु दिनकराद्यदा कदाचित्तमोचराश्च रतेः । अमृताद्यदि निषलहरी तत्र शरण्यानाम् ॥ ११२ ॥
 सुलभमुखरूपमेव हि विषयजमिह तत्रतो विमृष्टमहो । काच विमु दृष्टधिया नेहूर्यमनि गतां तनुते ॥ ११३ ॥
 ये परयनितविरता निरता सन्ध्यायवर्त्मनि प्राणाः । ते वर्ण्योः वृत्तपुण्या नेपुण्या जगति निर्याता ॥ ११४ ॥
 इत्यादियुचिपुण्युपामनया निराम्य मुग्धगिरम् । मोहमहानिषलहरीमहतिपीयूषरमुत्र्याम् ॥ ११७ ॥
 ज्ञमिपति पदकमले खमः किञ्च नृत्तरत्सरद्गमना । उद्वृषदितत्रिकोच्चखलुक्लामेनमाचष्ट ॥ ११६ ॥
 त्वमम जन्नी जनक स्वला त्रमेवासि देवताऽपि गुरु । पुण्योपकारकारिणि पापनिगारिणि नमस्तुभ्यम् ॥ ११७ ॥
 प्रायश्चयपवाचपत्रा खियो वयोरूपसपदोपेता । हृदयन्तेऽत्र जगत्या तासु सुशीला पुनरिखा ॥ ११८ ॥
 अन्धा एतन्वाजाति सा जङ्घे यद्वनती सतीव्रतत । गुणत्रत्याऽत्र जयत्या अत्रन्नत्रत्या दुव पीते ॥ ११९ ॥
 मकरश्चजतरत्तरत शीखोग्गखरत्तरक्षिका ज्वती । गुन्दरि शूरप्रतयति नान्नाऽस्यत्रदा पर न कूल्येन ॥ १२० ॥
 त्यन्मतिविलिनितममल यदहं नरकान्धपूपमथ्येऽस्मिन् । प्रपतन्नपि सदयतया समुत्त साग्रत मुत्तु ॥ १२१ ॥
 इष्टा कस्य न जोगा कस्यानिष्टास्तथा वियोगा सु । एकाऽसि त्वं साथी परमेका न त्वदन्या इहा ॥ १२२ ॥
 दत्त्यादितकुणस्तुतिरृत्या सत्यापयद्विजा रसनाम् । धामाजगम राजा मानसमित्र राजहस स्वम् ॥ १२३ ॥
 अमिर्तवाणिग्यशते प्रचुरत्तर इत्रिणमर्जयित्वाऽथो । कतिपयदिवसे श्रेष्ठी धनाग्रह प्राप निजसदनम् ॥ १२४ ॥

श्रेय प्रमथपदामपुराणतीमतीष निरागते । चञ्चकजामिव जलधिर्ह्येत्कयं वभार चृशम् ॥ १२५ ॥
 गुण्या वदाचिदास्यादास्याः स्वागारमागतं नृपतिम् । रोहिण्युग्मखरीले माखिन्याशङ्कया व्यथित ॥ १२६ ॥
 खीपातिः सपु वदुवा पवनादपि सा यदा गुरुपत्नी । अदत्तशीला सा कथमुच्चरति क्षितिपते पुरत ॥ १२७ ॥
 गृहमागतं नरेन्द्रे वधपुण्यवतीवता गृहिन्या स्यात् । मार्जारे तीरस्थे न हि दुग्धस्थालिकाऽद्भुता ॥ १२८ ॥
 सप्रीमितस्य पुरत सरसा रमरत्वक्षे कथ तिष्ठेत् । न हि बुभुमिता लताऽपि हि निमुच्यते पद्मपदेनापि ॥ १२९ ॥
 न हि बागी कामिन्या एषाकिन्या शरीर यामिन्या । सङ्गतिमेत्य दुरात्मा स शीलक्षोप विना स्याता ॥ १३० ॥
 न्याऽऽरपमासमुविचिन्वोद्यमाद्ययाऽऽबुद्धितम् । आत्मानमुदधिकदप चकार रजनीक्षणे श्रेष्ठी ॥ १३१ ॥
 लस्याः रीतिवदुदारादुपद्रापहारमिव वर्तुम् । पुत्रं शीतलनाव तदङ्गसंतापविनिवृत्त्यै ॥ १३२ ॥
 ते नन्दयसिचोर्गर्गितरावरीर्योरत्तरं । अथ प्रापयन्निवामु तन्निद्रुज्वत्कारकृतलङ्घात् ॥ १३३ ॥
 तारदत्तं चिन एराकस्माद्धिम्नापपर जगन्नेकम् । आगात्पयोदममय शमयन् वनवह्निदावजरम् ॥ १३४ ॥
 रीडोयुत्तरतेजपुत्रे मंत्रं निररुते यत्या । चञ्चक्यो प्रजाया प्राधान्य किमिह तज्जद्रे ॥ १३५ ॥
 पात्रमन्वदिनी पानृष्टि रपथाऽत्र समनिति द्युति । मयं कृतमेकार्णवसुर्वीवल्लयं पय पूरे ॥ १३६ ॥
 तस्मान्मन्वदिन्या मसकार पयोत्तर स्पेनेव । रथवानतिदृढमूयान् यृत्नानुमूलयामास ॥ १३७ ॥

शक्यन्ते स्म ग्रामा आरामाश्चापि सपञ्चपुष्पजरा । प्रगृते पय प्रग्राहे मनुजैरतिदुरगगाहतेरे ॥ १३० ॥
 नगर पूर्णं तूर्णं बहिरायाते शतैर्नृनारीणाम् । नगरचाराणि नृपसदा ररोधेदुरकपाटैः ॥ १३१ ॥
 प्रथयानिदोह्वलज्ज्वलपूर्वरतिदुस्तरोरकहोदये । प्रसरणशीघैरासीत् पुरमग्निस कदकनाभीर्णम् ॥ १४० ॥
 हा देव देव जीजनपरं हि यज्ञीवसहतेरजन्तत् । तज्जीवन्मनि जीघान्तदृक्तथं निर्ममे त्रिधिना ॥ १४१ ॥
 किमु कुर्मं कं नु यामखस्ता कस्याश्रयाम इह शरणम् । मरणं तीरायात ननारा एतु जीत्रितव्याशा ॥ १४२ ॥
 इति जनशतयदनोजतदीनरवार्षार्णनात्सकरुणात्मा । दुर्गापरि ऋटिति महीशिता स तामचटित्वाग्यत् ॥ १४३ ॥
 अहह कथं पुरमेतत्सकद्वं सखिद्वैरल विसर्पन्नि । मम पश्यत एव जनात्सद्रियते हा कथं क्रियते ॥ १४४ ॥
 स हि कश्चिदस्ति जगति ज्ञाता रयाताञ्चिध सुधीस्मना । यो जगदेतद्ब्रह्मति नि शरणं हीनदीनमुत्तमम् ॥ १४५ ॥
 तावन्नानोपरि गीर्दवी ह्यीचीचवत्ययनिनाथे । आविर्बच्चर लोकाग्नि शोकान् गुर्न्ती मद्दती ॥ १४६ ॥
 रोहिण्यस्ति सतीप्रतमादधती गुणवतीतरा सुदती । तामाहय न्दुमानादगमाना ज्ञानं त्वरितम् ॥ १४७ ॥
 सा स्वयमेव करिष्यति सुखं हरिष्यत्युपहरु सख्यम् । किं बहुञ्चिन्नष्टिते स्यान्मर्षैर्यप्रमत्ना तत्रे ॥ १४८ ॥
 इत्याकर्ष्य तदीयामुदारवाच शुच परित्यज्य । रोहिण्युत्तमसाध्वीमाहूय महादेरैषेताम् ॥ १४९ ॥
 आचरथौ क्षितिञ्चत्तौ सत्तौ तद्वीक्षसपद सपदि । सत्यन्ततीप्रतधारिणि कारिणि पुण्यस्य युर शान्तिम् ॥ १५० ॥

किं कीर्त्यत जनत्या सत्या सत्यार्जनप्रगुणमत्या । प्रससार विश्वविश्वे सौरच्य यद्यशोरासो ॥ १६५ ॥
स्त्रीजातिरबलुन्या बुद्ध्या करुणासुधारसश्रेण्या । साधनाचारयतीर्य जयति जगत्पुत्रमा साधरी ॥ १६६ ॥
इति जनसतकृतगुणार्च(ण)नमात्मीयमात्मकर्णान्याम् । श्रृण्वानाऽपि न गर्गं स्वमनसि पसे मनागपि मा ॥ १६७ ॥
समानिता वृपतिना नानाविधरत्नकाञ्चनापणत । त्वमसि स्वसाऽस्सदीयाऽत परमित्युक्तिमुच्यता ॥ १६८ ॥
शीलकवङ्काशङ्कापङ्कालेपेन यो हि मखिनमनाः । आसीद्विदिततरत्र सोऽपि श्रेष्ठी चूसा सुसुदे ॥ १६९ ॥
धन्योऽहमस्मि यस्येहृद्दी कृत्सीजलूरीलवामुध्या । निर्मायाऽजनि जाया सत्रायलुखितरनरीश्री ॥ १७० ॥
सर्वासाभवानाममन्द्युति यदनपङ्कज त्रिदधे । इति पुरपरस्त्रिनयोपिप्रियहृदरकील्यमानगुणा ॥ १७१ ॥
सन्नाजगाम सुदती मनस्यमन्द प्रमोदमादधती । ददती दानममान सन्मान धामिकेन्द्रददात् ॥ १७२ ॥
कृत्वाऽप्रत सती तामवनीपतिरत्नैर्नैर्नहुञ्चि । चैत्यनमस्यामकरोञ्जिनधर्माज्ञानिना विधिना ॥ १७३ ॥
सम्यक्करसीलनिश्चयचेता नेता वृणामच्छन्नितराम् । तडीलमहामहिमाग्नारमपारमात्रोस्य ॥ १७४ ॥
तामजिरथायघापनोदिनी मोदिनी परस्त्रिनस्य । चूमिपतिनिजसदन समाप त्रियापहृष्टमना ॥ १७५ ॥
श्रेष्ठिधनानहमुल्या दश पाँरा सुशीलमाहात्म्यम् । परिज्ञाब्य जेजिरे एतु पर्यनितारमणमतिविरतिम् ॥ १७६ ॥
रोहिण्युग्रजशीलप्रतिपादनजात्रसाऽवसा डुरिते । देवगुरधर्मरक्षा तथा त्रिरक्षा जगत्पुत्र तस्मी ॥ १७७ ॥
सा प्रतिपाद्य निजायु प्रतिपूर्णं शुक्लधर्ममाराध्य । धाराधना त्रिधाय च सम्यग्गुध्या मन युद्ध्या ॥ १७८ ॥

दीनानाथजनानेष पादयन्त्रविवलम्बः । कृपापात्रमच्छद्वादमतिश्रियिप्रियारक ॥ ३ ॥
नर्चकीय ननर्त्तास्य कीर्त्तिर्विश्वात्तराक्ष्ये । परोपकारिणं नूर्णां कं श्वाया कुम्भे न दि ॥ ३ ॥
तत्कीर्त्तिचेषिणी मुग्धा वृक्षेका प्रामनासिनी । ते निन्दति सदाश्याममाद्भदानराराया ॥ ४ ॥
विदेश्यानेष पापात्मा विश्वासापन्नमानमान् । निपाल्य धनदाजानं गतान्त श्रिति ध्रुम् ॥ ७ ॥
मायावी मधुरादापी पापी दयकमुत्सुक । प्रात को नाम गृहीतेऽमुष्य वृक्षेयजात ॥ ६ ॥
अयस्वुरी चोरयित्वा सूचीमेष प्रयञ्चति । धर्मिताऽस्यास्ति त्रिदाता शिमत परमुच्यते ॥ ७ ॥
अन्यदा कोऽपि निश्यागात् पथिकं लुपयापुर । तपाम वृष्टेडोकन्यसृष्ट्यातुर्नजनाया ॥ ८ ॥
तदा च तद्गृहे किञ्चिन्नोज्य नोच्चरित एतु । स दानप्यसनी पादमतप्यत निने हरि ॥ ९ ॥
तत कस्याश्चिदात्रीर्या सदानात्प्रमानयत् । सपृष्टिकं याचतक त्रोगायामा मादरम् ॥ १० ॥
५ ममार हृणादेव ईयसूत्रमनीहराम् । प्रतिवृत्ते त्रिधी पुमा हितमप्यद्विगायते ॥ ११ ॥
आत्मीरिकाशीर्षगाया तत्रोपाया यतोऽपतत् । व्योमाधयानृत्तानुनिरामुगाहिसुगाहियम् ॥ १२ ॥
प्रातर्द्विर्ष जरती हृष्टा कार्ष्णिक मृतम् । दृष्टं दापुधस्त्रि नो हुराचरोज्यमीहन्त ॥ १३ ॥
लोकाच्चिन्तचित्तेन इहाऽनेन निपान्ति । दात्या मन्यया वृदाचराक कोऽपि याचक ॥ १४ ॥

लघुभद्र परिस सक्कम्मि, अहनेरवजयसपससुत्तम्मि ॥ ४९ ॥ इणियरि गुणनसण फरीय वस्स, सिरिक्कामदंय सागय
 वरस्स । सपच देय सुरत्तोयवाण, वासय आगाइ किय तसु पसाण ॥ ५० ॥ अह गिन्हेंड च्चहारमण पइ, नियच्चिसि
 अत्तिगाइ सुक्कयोंइ । पोमइ पारिसु सिरिक्कमाण, पय नमिय पत्ताय समइ सुत्ताण ॥ ५१ ॥ दिणयरत्तागामण्हि सुच्च-
 कय, पइरिय भेंडिय नियसपणसत्थ । निगजुइं च्चपापुरनराठं, सिरिसंरसहु जिम सुच्चजाठं ॥ ५२ ॥ पात—विपयाहि
 णसारीय सामिजुत्तायि धारीय आसायण निवण । निसुणइ जिणयाणीय अमीयसमाणीय आणीय मनि आणदपण
 ॥ ५३ ॥ आत्तोत्तिय सामीय कम्मदंय, तुइ पासि अक्का सपच देय । तिणि रत्थम क्क करी ससुक्क, करि नग्गधरी तठ
 तिरससि ॥ ५४ ॥ तयणत्तर इत्थित्तुयगमाण, वंठविय क्क मह्वापमाण । तुइ तेषेण लवइय अरि किक्क, तठ निरि जिम
 वत्थ, आत्तविय आसइ इय पसत्थ ॥ ५६ ॥ गिहियास वसत्तइ साययाण, जइ परिस निच्चय धम्मकाण । सुत्तयसत्तर
 संगइपरइ, वरगज्जगमणमुणिरंरइ ॥ ५७ ॥ ता सज्जमययक्काहि विसंसि, धीरत्तण धरियठं तिसमदसि । इय सामि-
 पाणि सुयि प्पाच्चिच, सपे जणत्ति मुणिर तइत्ति ॥ ५८ ॥ पात—जिणनायाग यदिय गुणअत्तिनदिय गोयमपमुइ नमंनि
 करे । पासइ ससुरिय इत्तिसइरिय कामदंय सपच धरे ॥ ५९ ॥ अइ काठसगा पक्किमा करेइ, सो पचमास विहि अणु-
 चरेइ । उम्मास धरइ वर वंजचेर, अरिच्चिच करी जिम रइइ भेर ॥ ६० ॥ सच्चित्त जिमइ न हु सत्तमास, आरत्त करइ
 नहु अत्तमास । न परानइ अत्तइ पासित्तम, नग्गमास करइ इणियरिहि नेम ॥ ६१ ॥ तसु कक्का रक्क त नहु जिमंइ, दत्तमास

बापिय पयतवि मारिसु निसक, तुह पनिससइ मरणअवरथ वक ॥ ३७ ॥ इय जपिय कपिय न हु तदेव, जाणह नवि
 बुकठ धामदेव । त जाणि नाणि नियसुकदनि, उहाविय गयण्हि तेण चनि ॥ ३८ ॥ निवफलज दतूसजिहि विज्ज,
 पुण रोसिहि नियपयतिजिहि दिज्ज । तिहि दिठ डुक नारय सरिक, तहवि हु न हु खनिय धम्मपत्क ॥ ३९ ॥ अह
 दत्तियरय सदरिय तेण, किय सप्परय देविहि खण्ण । पणकज्जसामज कुन्दिक्काय, रोसारण नयण जिसज पिसाय
 ॥ ४० ॥ दिदीधिस एरिस अइरराव, मिद्वतठ फाकिहि विसदजाव । तसु अगाइ आधीय जणइ एम, हिय बुइसि मुज
 पसि पनिय धेम ॥ ४१ ॥ अज्जवि अत्थसि किय कावसगा, इणि धम्मि नरथि तुह मुक्क सगा । तज म करि अत्तिगाह
 नीग छावि, मइ नसिय मरण पापिसि अक्कावि ॥ ४२ ॥ इय वार वार पागरिय तास, पुण चित्तह न गयज धम्मयास ।
 सव सखणि जगावुयग रीस, जरि आधीय वीटइ नीय सीस ॥ ४३ ॥ दसण्हि करि नसिया जगा अगा, पुण होइ ज-
 णार न थिसजग । खोअइ तसु दीयइ सुत्तिक दाढ, इणियरि तिणि येयण सहिय गाढ ॥ ४४ ॥ घात—अह जेहि
 पठजिय गुर मणरजिय तसु निम्मजगुण सो सुणए । पयनीहुअ तत्कणि जय जय रथ जणि कामदेव सावय शुणए ॥ ४५ ॥
 जसु वससुयावि बुकज विसाव, आमिवाण कवि वरतुसुममाव । सिरिमज्ज रयण मणि जफिय धग, आत्तरणिहि किग-
 णिा षरइ अग ॥ ४६ ॥ अइपरदाह सिंगारसार, कयवार फरइ सुर वार वार । हरि हर चउराण्ण अमरवार, सुर-
 गुर तुह गुण नरि छरइ पार ॥ ४७ ॥ तव धम्मपुत्र गुणरपणत्ताणि, जसु जपइ जस नियमदुरवाणि । सुरवइ सुरगणम
 जिहि निविट, से धामदेव मइ अज्ज दिठ ॥ ४८ ॥ सरज्जव तुह जीविय मणुअज्जम, जिणि उधिय न हु जिणरायधम्म ।

गाय । अरुणानिमाणिहि सुक्य युव, सिरिकामदेव उष्यन्न धन्न ॥ ७५ ॥ तिहि सस ह्यथ सुपसत्य देह, कचणमशु-
 क्य सुरगह । चसारि पवित्र पावनि आठ, अन्नगण सपिय सुहसहाठ ॥ ७६ ॥ अह ईदन्नु पुनर जिणिद, पय
 पणमी ज्ञान धरी अमद । चविठण कहि गमिही तठे य, पदु पन्नणइ गोयम निमुणि सोय ॥ ७७ ॥ उयञ्जिय रित्त
 मदात्रिदहि, उच्चमशुचि सागय इय गहि । सिहि पावीय सजम अय्यसरु, पामंसइ सासय सुरसुररु ॥ ७८ ॥ सिरि-
 धीरनाह सुहकमव रणि, निमुणीय नाणापिह जुत्तिजगि । सोहम्मि कहिय जह जुसामि, अयड सुय मचम अगजामि
 ॥ ७९ ॥ तिणिपरि मड जपिय देसमित्त, नवसधिपय यधुर चरित्त । अघाण दासि ज इह उसुत्त, त भिज्जाडुफन मह
 निरुत्त ॥ ८० ॥ इय तामिहि ज्ञासिय धम्मिहिं वासिय कामदेव सागय चरिय । ज नियमणि थाणड त सुह माणड
 सामनयणि सिवसिरि वरीय ॥ ८१ ॥

॥ इति श्रीकामदेवश्रावकवन्धि ॥

अथ द्युजोषरि निदर्शन दर्पव—

वायया न दुगाग, कस्स नि नियतणुमुडचगोषेण । कम्ममगगस्स कस्स वि, निसेसठे साहुवगस्स ॥ १ ॥ जो पुण
 शुण्ड अयाणो, नाणप्राणोभवत्तसाहुस्स । सो सधुपेयकरो, जायइ इह नदयणित्त ष ॥ २ ॥ चपाए नयरीए, सुनदना
 मए गपिउ आसि । सो अचददधोरत्तचणेण अगणणइ सध पि ॥ ३ ॥ जो ज मगड साहु, तस्स तय देड परमन-
 धाए । उहहजसकाडे, सा पुण नभणरत्ते वाट ॥ ४ ॥ अह अन्नया तदानणमुयानया जल्लपरिगया रिसिणो । निन्द-

न्यायारसा नामद । तयहरण अनाद मुदपचीय दंड, मुणियेस सीसद्युधिय करेद ॥ ६२ ॥ इकारस मासा इय करेद, पकिमा इकारस
 अणुयरेद । निसि संसि धम्मजाणरि करेद, नियधिसिदि दण्णपरिचितयेद ॥ ६३ ॥ पणइदिय तिवदुसासअथाय, दस पाण
 नुरनुदि दसणपय उचरेद । चसारि सरण चिसिदि करेद, मगल चत्तारि समुचरेद ॥ ६४ ॥ अह सत्तत्तित्ति धण वाचरेद,
 पासा अससज्जासिय जु यव । अणदिक्क विक्क ज धण अपात, मेइण ज संविय मइ उदार ॥ ६५ ॥ पाणाइनाय ज क्रिय निसक,
 मरं असात, अ कौद माण भाया पिकार । ज दोज पिम्म कवही य दोस, पैमुअ अरइ रइ बहुकिवेस ॥ ६६ ॥ ज किक्क परिग्गह
 पापाय परइ अ अउत्ताण, इय विक्क अटारस पावताण । विग्गहा ज विदिय चउत्तपात, वायीस अउत्तकह क्रिय
 अटार ॥ ६७ ॥ ज अट रइ विय दुक्किजाण, आसंविपय पनरस कम्मदाण । विसिय चउरासी उत्तक जीय, ते मिज्जाहु-
 ६. विप सीउ दपानिदाय ॥ ७० ॥ ज पारजेय तय विय पसिक्क, ज नायण जापिय अइविमुक्क । ज पाउिय ययसम्मसासत, ज
 पुटअण संविप परुवपार ॥ ७१ ॥ पात—रपाइ जु विक्कंठं तिवय पसिक्कंठं धम्मपिसुक्कंठं जिणय हिय । ते सवि अणुमोयइ
 विष पमोवद वसमउ पोपद पुवविचय ॥ ७२ ॥ सवंहण विन्दी मास दुक्कि, तिणि अत्था पूरिय पवउत्तुक्कि । अणसण परिपा-
 दिअ लयनास, धणुणपण पुण परिपय निरास ॥ ७३ ॥ परमिदिभतयुहराणकीण, पधातपगदि नदु दीण दीण ।
 का वीण करिअ जिअ कायगत, आदम्म नाम पुरजयणिय पय ॥ ७४ ॥ लोदम्मयत्तयपरदिग्गण दंतात्तुणि जय अउद

गाण । अरणात्रिमिण्डि सुम्य पुन, मिरिकामदेव चण्ड्य धन्न ॥ ३५ ॥ तिहि मत्त हृत्य सुपगत्य देह, कंचणरमु-
 झाड सुकंगेह । वत्तारि पढिय पावेति आठ, अघुरगण सेविय सुहसदाठ ॥ ३६ ॥ अह ड्दन्ड पुत्रुड जिण्ड, पय
 पण्णी प्रात्र धरी अमद । चत्रिठण कहिं गमिही तउं य, पट्ट पत्तण्ड गोयम निमुणि मोय ॥ ३७ ॥ उत्रक्रिय गित्त
 महत्तिदेहि, लत्तमवुडि नाय इप्र गेहि । तिहिं पाळीय मज्जम अण्णसक, पामंसह मानय मुग्गमुक्क ॥ ३८ ॥ मिरि-
 नीरत्ताह मुद्दकमठ रणि, निमुणीय नाणत्तिह सुत्तिन्नगि । मोहम्मि क्हिय जह जनुमामि, अयड सुय मत्तम अगगामि
 ॥ ३९ ॥ तिणियरि मड् लणिय खेममित्त, नयमधिचय वधुर चरित्त । अन्नाण्णेमि ज इह ठमुज, त मित्राडुकन मद्द
 निरत्त ॥ ४० ॥ इय रेमिहिं जसिय धम्मिहिं वासिय कामदेव साय चरिय । जे नियमणि आण्ड ते मुद्द माण्ड
 नोमन्थणि मित्रमिरि वरीय ॥ ४१ ॥

॥ इति श्रीकामदेवश्रावकस्तन्धि ॥

अथ दुगुजोपरि निदर्शन दर्शयते—

कायया न दुगग, कस्त रि नियतणुउत्तगणेण । कम्ममग्गस्त कस्त वि, धिमेसठं माडुग्गस्स ॥ १ ॥ जो पुण
 गुणइ थयाणो, नाण्णोत्तमाडुस्स । सो सवुपेयकरो, जायड इह नदत्तणित्थ ॥ २ ॥ चयाण नयरीए, मुनदना-
 मण तणित्थं थामि । सो अत्तदेहचोत्तण्णेण थग्गणइ मय पि ॥ ३ ॥ जो ज मग्गड साट्ट, तस्स तय देड परम-
 न्नाप । लंघहेत्तेग्गजाई, सो पुण तण्णरठं चाट ॥ ४ ॥ अह अन्नया तदानणमुग्गया जल्लपरिग्गया रिसिणो । गिम्हा-

एवमेव, केण वि पदेण उल्लसणा ॥ ५ ॥ तदेहदुरिहृगधप्पसंरेणनिन्दयपुरहिवासा य । उंसहसया य जाया, मलस्स
 वेथे मनुड्डित्तं ॥ ६ ॥ तत्तो तेण विमनियमेय सुद्धसुरिहवासियगेण । समाणण सधमवि नाणु, लच्छ जइ न इ मलो हुतो
 ॥ ७ ॥ तेनिषेणेर डुगवणिज्जमेमि चरित्तमरित्तं पि । दुद्धतरात्तपन्निउं, कजियविदू हरइ साय ॥ ८ ॥ अथपन्निक्कतो
 एदरात्तं इमो गठं कयंतपर । उयरयो सुरलोप, सिरिजिणधम्माणुत्तायेण ॥ ९ ॥ तत्तो चुउं पुरीए, कोसवीए महि-
 द्दुत्तपं । पायित्ता निपित्तो, जराउं पयज्जानारत्तो ॥ १० ॥ चारित्तरत्तमणसो, कम्ममुद्ध मुणिसस तस्स तउं । जाउं
 डुगंपयो, मगो पि इ जस्स अरइत्तरो ॥ ११ ॥ सो जाइ जाइमतो वि, जत्थ जत्थालएसु सट्ठाण । निदइ तत्थासेसो, लोउं
 ऐत्तंएत्तपचित्तो ॥ १२ ॥ साहहिं कारिउं तो, चाहिं निगउं मा तुम वड्ड । जेण जणुड्डाहत्तरो, डुवारो पत्सरिउं लोए
 ॥ १३ ॥ तो बिप्प पन्हीए, येर इमो तस्स अत्तपाणांइ । आण्णिउं दित्ति मुणियो, गुणियो गुणगारवुम्मुक्का ॥ १४ ॥
 दिरणे वा रत्तीए, षालत्तमं कंरइ नो निच । निचत्तचित्तत्ताए, मेरयाकपणिज्जत्ताण ॥ १५ ॥ सासणसुरीए तत्तो, विहिउं
 ते गुणदिस्सकामिष्ठो । किरियाणुत्ताएपराए, डुद्ध किमिदु लोयम्मि ॥ १६ ॥ वधुरगधुदुरदेहयाए पुणरवि तदेव
 अत्तंएत्तं । जाउं अ दक्खराउं, तस्स तउं देवयाए पुणो ॥ १७ ॥ माहावियगगयो, कउं इमो पाळइं निय चरण । सम्म
 एत्तंगारत्तपगो सुली मग्गइ पत्तो ॥ १८ ॥ एय सुनद बुत्त, चित्तम्मि विमारया नियेसित्ता । परिह्वरइ डुगउत्तर, जइ
 बुदिय देह परत्तमे ॥ १९ ॥

॥ इति गुणकोषणि दृष्टान्त ॥

अथ प्रताना पदं साधुबोध्यमुपदिश्यते—किं तत् ? प्रथमं तान्माणिपातप्रतिग्रहं त्रिधा मनना यथा कायं न पादनीय ।
 द्वितीयं मृषायाव्यप्रतिग्रहं त्रिधा मन्तना यथा कायं न तदपि पादनीय । तृतीयं मन्तनाप्रद्वेषप्रतिग्रहं त्रिधा
 धार्यं । चतुर्थं मन्तनाप्रतिग्रहं तदपि त्रिधा पादनीय । पञ्चमं मूर्खाणामिन्द्रियगम्यं । षष्ठं रात्रिगृहप्रतिग्रहं । यदुक्तं
 श्रीपाणिनिवृत्तौ—“सुखात् पाण्डुरायात् वेरमण, मयात् अद्रिदादाणात् वेरमण, मयात्
 मेदुणात् वेरमण, सखात् परिगहात् वेरमण, मयात् रात्र्येयुदर्शनार्थं । गर्भस्मान्निरसनेया
 ब्रह्मस्यारसुद्रमादरजेदजिभ्रात्तृत्कारितानुमतिनेदाचेत्यर्थं । अथवा इत्यतः षड्धीयनिर्णयप्रियात्, अत्रतस्त्रिओ-
 वत्तजरात्, वादलोऽतीतादे रात्र्यादिप्रजवाचा, तानतो रागंवेरममुल्यात्, प्राणानामिन्द्रियोमृगागायुगदीनामवियान
 प्राणिनः सनरादिप्रज्ञा प्राणतिपात प्राणिमाणवियोचनमित्यर्थः, तस्माद्विरमाण सम्यग्ज्ञानश्रद्धानपूरकं निरसनमिति ।
 तथा सर्वस्मात्सन्नामविषया ऽ उन्नागोत्रानना ऽ ऽर्थान्तरेषि ऽ गर्हा ऽ नदात् वृत्तादिनेदाद्य । अथवा इत्यत
 सर्वस्मात्स्त्रिरायादिब्रह्मविषयात्, हेतुत सर्वस्मोमात्रोपगोचरात्, वादलोऽतीतादे रात्र्यान्निर्तना या, तानत का-
 यनोरथायादिप्रजरात्, मृषाऽङ्गीक वदन वादो मृषायादन्तस्माद्विरमाण निरतिरिति । तथा सर्वस्मात्तृतादिनेदात् अ-
 यथा इत्यत मचेतनाचेतनब्रह्मविषयात्, हेतुतो प्रामनगरारण्यादिमन्तयात्, वादलोऽतीतादे रात्र्यान्निरननावा,
 तानतो रागंवेरमोद्ममुल्यात्, अदत्तं स्वामिनाऽत्रितीर्णं तस्यादान प्रद्वेषमदत्तादान तस्माद्विरमणमिति । तथा सर्वस्मा-
 त्त्वरारितानुमतिनेदात्, अथवा इत्यतो दिव्यमानुषैरेवनेदात्, रूपरूपमद्वेषमदत्तं नदावा, अत्रतस्त्रिओवत्तजरात्,

द्रव्यं पृथुर्गतीं पृथ्वीं मारुत्येण पुरान्तरे । कृटमारोपयामास कलङ्क दानदातरि ॥ १५ ॥
 अदृष्टगन्धुन बर्गं र्मणाऽपि हि कल्पयित् । न हि प्रकाशयेद्विद्वानसक्कु तु नोचितम् ॥ १६ ॥
 अगन्तं घदेषतु दोष दोषैकदहनर । स हि तदोपजागी स्यात् परत्रानाप्यसशयम् ॥ १७ ॥
 अथ वर्षटिषी इत्या व्रमन्ती चिन्तयत्यसौ । कस्याह संसृशाम्यङ्ग सङ्ग कस्य जजेऽधुना ॥ १८ ॥
 दाता तावच्चिञ्चात्मा सर्पोऽङ्ग पारवदयन्नाह । सर्पाशिनी शकुनिकाऽऽचीरी मूर्खोल्मिका तथा ॥ १९ ॥
 तस्मात्त्रोऽष्ट मया ग्राह्य एवं सचिन्त्य चेतसि । वृश्चामेवाश्रयञ्चत्या परावर्णपराननाम् ॥ २० ॥
 सत्त्वादेव ना जज्ञे मयीपुत्रमडीमसा । इत्यापातरुपेङ्गेन विसाङ्गीव व्यलदयत ॥ २१ ॥
 पुष्टशमयार्त्ताङ्गी वीजत्सा बुजिराऽऽननि । देवानुजायात्तत्काल धिङ्मृपादोपरोपणम् ॥ २२ ॥
 इदृग्प्रियमिमा वीश्य यिलददरदनश्रियम् । लोक पातकिनीं मोचे निनिन्द च मुहुर्मुहु ॥ २३ ॥
 बडङ्कदानमीदृष्टपत्रमाडोष्य पूर्णन । प्रायोऽत्रयत् परावर्णवादोक्षापपराङ्मुख ॥ २४ ॥
 द्रव्यं पातापिरी शुत्या कथामत्रितथामिमाम् । कलङ्कदानेऽनीत्सुक्य दुर्यादार्यजनोचितम् ॥ २५ ॥

॥ इति कलङ्कदाने भोजत्करिकाकथा ॥

पर कृटङ्कडङ्कमददानं प्राप्ती पञ्चित्रयडु लजाव विन्ध्यादिति समग्रकाव्यस्यार्थं समर्थित सोदाहरण ॥

राजसंश्लेषीभारं राभ्यादित्यमुत्थात्, प्रायतो रागोद्वयप्रत्ययात्, मिथुन स्त्रीपुंसवन्ध तस्य कर्म मैथुन तस्माच्चिरमणमिति ।
 वा सर्वस्वात्कृतादे, अथवा इत्यत, सर्वेकव्यविययात्, क्षेत्रतो लोकसन्नयात्, कालतोऽतीतादे, राज्यादिन्नयात्,
 गावतो रागोद्वयविययात् परिग्रहते आदीयते परिग्रहण वा परिग्रहस्तस्माच्चिरमणमिति । तथा सर्वस्वात्कृतादिरूपात्
 रक्षा गृहीत दिया शुक्र १, दिया गृहीत रात्रौ शुक्र २, रात्रौ गृहीत दिया शुक्र ३, रात्रौ गृहीत रात्रौ शुक्र ४, इति
 संनृत्तरूपाद्यंतयं । अथवा इत्यतश्चतुर्विधाहारविययात्, क्षेत्रत समर्थेऽत्रगोचरात्, कालतोऽतीतादे, राज्यादिस-
 रयात्, प्रायतो रागोद्वयप्रत्ययात्, रात्रिन्नोचनाइजनीजेमनाच्चिरमणमिति । एव सामान्येन भवत्पदमन्निहित । एतद्भूता-
 नापदं साधुनाऽपरय पाउनीय, अस्मिन्नर्थे सक्रीन्निधितव्य ॥

अथ 'ध्व व्यनाया' इति तृतीयपदोपरि दृष्टान्ता लक्ष्यन्ते, (तत्र) प्रथम मदिरापानदोष सूच्यते—

सारवं नाम पुत्री इह त्वि सुरनिमिया कएयसावा । नरहृच्चक्रन्दी तस्य हरी रक्कासिरिकाविले ॥ १ ॥ तस्स
 यउञ्जलुन्नास कुवे वि सनु चिन्त प्रापते जाया । एस पिया वसुदेवो जरदेवीए जराहुमरो ॥ २ ॥ रोहिणीए वल्लपुत्रो
 अदुःखुन्नारशोनि परियरिया । तं सपे दीडियसुहमणुहवमाणा वसति सुह ॥ ३ ॥ अह सिरिनेमी तत्रागाउ हुले साहु-
 र्णादित्तएदि । रंयोदि वठेसरणे हरी संभेठ पणामत्य ॥ ४ ॥ धम्मं कदिए पट्टणा वपयो अह पुसई पट्टु नमिज ।
 एसाए नसीए पढाकं सज्जत्तयाए ॥ ५ ॥ जायवपुत्रस्स सामी कन्दाहिरो जदिससद पिणासो । केण निमित्तेण वा
 ७५६ एवा सभात्तए ॥ ६ ॥ इत्येत्थि पत्तियापणयेसां दीयापयो गुटायासी । सो भक्काणमसेदि सपयंथाइहु मरोदि ॥ ७ ॥

ससतिका

॥ १४६ ॥

वाढ सतापिय तानिठं धि सतो सरोसमावहिही । अन्नाणकठकारी वारवइसयकरो होही ॥ ८ ॥ जायनरुजस अत
 सो वेंव करिस्सई नियाणाठ । नाया जराडुमारो तुष्ठाण धायगो होही ॥ ९ ॥ पय रुचा कन्हो सपरियणो अष्णो
 पर पवो । वटुसोगमुधदन्तो ससाराणिचय मुणइ ॥ १० ॥ पोसागइ नयरीए चो चो निसुणइ नयरयासिजणा । सिम्य
 मन्दाइसुरा समुध्रियथा गिरिसिजामु ॥ ११ ॥ सिरिनिमिणा पत्रणिय जहा महामङ्गणठम्मचा । जायवरायडुमारा
 रयवीकिसि(रि)स्सन्ति सज्जता ॥ १२ ॥ दीनायण तठं सो बुधितं दारागइ त्रिणासहि ही । रायाएमेंण तठं मङ्ग कायनग-
 णम्मि ॥ १३ ॥ गुविजसिजानुफुसु पस्सिक्क त व भासउक्केण । थरसुडुरस जाय पसन्नहिमसीयज साठ ॥ १४ ॥ डचो
 सयडुमारा संनगुत्तिंण त सुराडुफ । दिठ चिरकाउंण इठ थाराइय तसो ॥ १५ ॥ दिठा तेंण मयगुणा तप्पाणुम्म-
 चया परिजमता । सीयजगणहएसु रमति सिज्जाइ हरिणीहिं ॥ १६ ॥ सनरुमारो तण त्रित्तो थगाएण तत्त जडु ।
 पाठण मइरमळं किंचित्तिय अ अष्णो धिचें ॥ १७ ॥ हा न हु जुच एगाणिणो य मह किंचि सुरक्रमणुत्तनिठ । दसमि
 नाठयाण कायवत्तिरियडुफाइ ॥ १८ ॥ तेंणणीय डुमारे सयमुच चो पिएइ सिज्जाए । उम्माससमुयज्ज मङ्गरस
 सीयज सुरहिं ॥ १९ ॥ तथयणायत्तणउं अमयरसासित्तय प ते जाया । अपियसु काविसायणमसण प उहाठरा पुरिसा
 ॥ २० ॥ तसो मच्चन्ति इम रमन्ति गायन्ति तव य डुइन्ति । थान्निगन्ति परोप्परमिमेंहि दीनायणो दिठो ॥ २१ ॥
 जपियमिमाइ निडुरगिराए एसो डु नेमिनाइंण । वारनइसयकारी थान्ठो अज्जा सो दिठो ॥ २२ ॥ निक्करणोउम्ह वंरी
 एय ताभइ कि न त्ताइइ । डय चाणित्ठ तें सग्गा पइणत्त जठिमुठीहिं ॥ २३ ॥ ताए हउं जा पन्निठं च्चत्तए तान तं

सप्तसें तारशं हरिभु परिवायंगेण सितविविं । त्रिकार रोहिणीए स पद्यार हर्ष तीए ॥ ८ ॥ उचमि न्यं उम्मानाक
 सो रोहणि स विभ्रति । नभइ जनि सत्तमए त साहंउ समाढसो ॥ ९ ॥ चियगाड सय तिमिठ स पक्काछिनु तो तडुगनि
 च । पर्यरिय आह्वचम्म वामगुण जखणसहि ॥ १० ॥ तम्मंय गुणमाणं कावपसदीगो समद्य तथा । परिगद दंध
 णाई सत्तदिणहि गण्दिं तठं ॥ ११ ॥ सयमंद्य देवयाड्डह प्ससद्ययाडह करहि मा विम्य । सिज्जा प्यस्स धुन करथग
 संघिसामि जण ॥ १२ ॥ तंण णिज्जान दसियमंथाविडा विध आनू तथ्य । नेस कयभीडंण तुजाए ता तिनत्तयो ॥ १३ ॥
 धस्सिय आणण समणी तसो तंण हर्ष य पदावो । तसो रुहंजिहाणो पसिन्वठं तुणमग्रमि ॥ १४ ॥ अह मारणि-
 फवाण मुणित सो कावदीगो नवो । उह्वाहो तमणुगठं विठपिय तंण तियुरमहो ॥ १५ ॥ तहंज्ज तण गणा पायाव
 नढठं वि सो दणितं । अह विक्कचफग्दी संजाठं सभार्दं तुगणे ॥ १६ ॥ यदित्तु तित्यनाह तिसज्जसो पयुपर्दं नह ।
 रमइ तठं सकण महसरसो चि नाम कय ॥ १७ ॥ धिक्काडजार्दोसागसाठं तण कन्नकाठं सो । विन्वसड नूगण रम-
 णीठं रमइ सिंभाए ॥ १८ ॥ सीसजुयमस्स जाय नदी नदीसरो य सुपसिद्धं । पुण्णगनिमाणसो आरहिंउ चरइ सपत्त
 ॥ १९ ॥ अह उक्काणिपुरीए स धरुपकोयरायरमणीठं । अतठरम्मि धसइ सो सिक्कदिनि विणा सया ॥ २० ॥ तो पक्काठं
 चित्तउ उजो रयरो कइ सु हवणे । अतंठरीठ सया एएण विन्धिया अहहा ॥ २१ ॥ तत्थनासी वसा उमा य नामंण
 रुगणरत्तमा । तीए उच अहय पसीकरिस्सामि तं सामि ॥ २२ ॥ तो नूइण्डाड्डदिज्जा सा त दहूण नत्तसि आयव ।
 अरसुरहि अगतपूय करण तस्सम्मूदं पुणइ ॥ २३ ॥ सो अद्रया नहाठं उत्तिणो तीए चदसावाए । तकरगायाधुपइ

यमासी पीकोसमह मुजय ॥ २५ ॥ दिन्न सवुइय से हत्ये तीए सरोरहमिमो तो । आह कह इय किजाइ सा जणइ
 एरसो सगसि ॥ २५ ॥ वियसियपजमसरिआ अम्हारिसया रमेसि नो जम्हा । सजाजुअर्मा महेवा अवराहो भाणसि
 पारं ॥ २६ ॥ तो रजिठ स तीए सकि रसि विठ तदावासे । सो अन्नया इमीए पुढो विजाळ तुह पासे ॥ २७ ॥
 न इ इति क्याधि इमो जणइ जया मंडुण खु संवेसि । जाणाविठ नरिदो तेणुस मारियवो सो ॥ २८ ॥ त चासि ररक-
 रीया तप्यथयदंठ मुयरदंसमि । तीए पत्त ठविठ त दिन्न सुहनखगोण ॥ २९ ॥ रथा जनाण जणिय तुम्हेहि मिहु-
 एण पि इतय । इय जुनु पडवा सुहना सजाविया तत्य ॥ ३० ॥ आसतो सह तीए तेहि विणियाइळ स सयरिदो ।
 पसणसता सचा कि किं न छहन्ति सल्लु छक ॥ ३१ ॥ तस्सीसो नदिसरो विजाहि अहिठिठ तळ गयणे । जप्पा-
 रिनु जिव सो एव जुनु समादतो ॥ ३२ ॥ तो राया जयजीळ कयअजविसपुनो फुन जणइ । मह खमहिक्कराह तो
 सीसो एवमुठवइ ॥ ३३ ॥ जइ जुम्ममेय स्व्य पुरं पुरं ठविथ चंदयगणेसु । पूएह तो अवरस मुयामि तुम्हाण नन्नह नो
 ॥ ३४ ॥ त पक्खिप रथा पुरं पुरं कारियाइ जयणाइ । सिवजवहरिक्काइ सच्चइजप्पत्ति एरिसिया ॥ ३५ ॥ विसयास-
 णाय पय सुएिचु नियमाएसमि जयजणा । विसयविरचा होठ सुदंण चिठ्ठनु अइसुहिया ॥ ३६ ॥

॥ इति विषयोपरि सत्यकिकथानकम् ॥

अथ क्यायोपरिसुत्रसचक्रियत्रय —

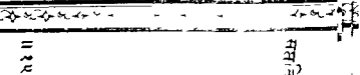
धीपाजनाथापरसन्धोमथ्यजप्रसादोऽस्तु ममानुलोम । यत सुत्रमाष्टमचक्रिवृत्त करोम्यनुप्रासविराजिवृत्तम् ॥ १ ॥

द्यासे वसन्ताद्यपुरं पृथिव्या समारधानं शिवमन दिव्याम् । एकोऽस्ति तत्राग्निनामघात कान्तारतीर परी कराल
 ॥ २ ॥ सायन सार्धं प्रचति स्म निम्न स दूरदेशाय कदाऽप्यदन्त । द्रष्टस्तव कर्मशान मूढ श्रोतोऽन्तस पृष्ट डगा
 प्रकट ॥ ३ ॥ जयात्रिधानस्य स तापसस्य प्रापाश्रम तीप्रतपोरसस्य । सगर्धितस्तन तनूजगत्स स्वीयाश्रम गोप्यतिनग
 यरस ॥ ४ ॥ ततोऽस्य जहं जमदग्निनाम प्रतप्यत सोमप्रतपासि नाम । जात प्रसिद्ध सक्त्वऽपि त्रिभ्यनिधः समुद्राम द्मान
 नि ह्य ॥ ५ ॥ द्रतश्च नैश्वानरनामधारी सम्यन्तन्नाथी मुनित्रिचिन्तरी । धनन्तरिस्तापसत्रचिन्तरीनः सुरश्च मिथ्यात्न
 पथाप्यनीन ॥ ६ ॥ द्यात्मीयन्तमीयकशासनस्य द्वां पष्टपातेन शुत्रशुत्रस्य । मिथ्य समाद्याधयत प्रधाना कुनं परी
 द्या मुनितापसानाम् ॥ ७ ॥ पंश्वानर प्राह सुसायुनिधः सर्वेषु याऽस्माकमदा निष्टुष्ट । मर्गप्रधानाऽप्य च गुम्भदीय
 स्याद्य स प्यान परीदृशीय ॥ ८ ॥ द्यापास्तिक पद्धारयो निनीतद्व्यभ्या प्रसुञ्चो मिथिद्यापुरीत । गुनितर प्रप्रन्ननाय
 धन्यामत्युत्तमा द्वादशोदनजन्याम् ॥ ९ ॥ स सिद्ध्युनद्वयरूपयन्त्या पृष्टत्वमूया जणित मसुद्र्याम् । तारुण्यमात्राति
 तथातिवार तद्गुह्यं नानात्रिधनोत्तरारम् ॥ १० ॥ ये जर्जरान्ना जरसा पुमासस्त एव दीदाप्यनि तस्त्रिधाम । धर्माधि
 तीय तपना स्वयुक्त्या प्रारन्त्यत कि षसता समुक्त्या ॥ ११ ॥ श्राद्धोऽनदद्यो सुवि जोगद्यावस दिनश्रिय साधननारि
 पादिसा । व्यर्थं नयर्थाननमन पाकिनी क्रीणाति क्रीड्या स सुनीतिदायिनीम् ॥ १२ ॥ यथा न जर्मो पतित करणु
 मन्त्रो गुप स्यादिव जीर्णणु । तथा जराजजरगानयदिर्न दीप्त्या कर्मदद्य पितष्टि ॥ १३ ॥ क्वच सुरस्तऽन्नवताऽतिसार

पायम् । पटिच्छीरूपमनार्युञ्जान्या तत्सुर्धकरोषु समस्य तान्याम् ॥ २६ ॥ कदाचिदुच्यता स्त्रगधू रगोन मनुष्यनाण्या
 प्रमदाश्रितेन । प्रजाभ्यवरयायगिरि प्रियेऽह पापैरिसमेष्यामि पुन स्वगेहम् ॥ २७ ॥ तदा स्याऽन्नाषि ततस्त्रगमन्यस्त्री
 सक्त एष्यस्वयया न वन्य । क प्रत्ययो भवति तागकीनस्तामाह तागद्विहोऽप्यधीनः ॥ २८ ॥ त्रूणगोस्त्रीद्विजप
 द्यहत्यापापविद्युष्य यदि सूर्णगत्या । आयामि नार्धप्रहरान्तराद्य तन्दीयाभ्ये प्रमदन वाद्ये ॥ २९ ॥ योषाऽथ त प्रोक्त
 वती प्रजो त्रुरां प्रत्येमि बुया दायय यदीदृशम् । कथयदतस्य गरीयसाहसा सुख्यऽहमज्ञानधरस्य रदसा ॥ ३० ॥ उक्त
 शत्रु तेन तदत्यह द्विये क्रिय न दीदृशयथ पुन प्रिये । श्रुत्याऽमुनति प्रतिधन त्रयमा पाणयोर्धुत पन्थिगु यत्रीयमा
 ॥ ३१ ॥ पृष्ट च पाप किमिदञ्जित मया प्रमन्यया रे चिरकाद्यमेतया । यत्पद्यापापन्य ऽद् त्रिदिव्यव निरयमवत्र पुन
 ययप्यत ॥ ३२ ॥ उच रगात्र्यामथ रप्यसि त्र मा प्रो महर्ष यदपास्य सत्रगम् । पुनोञ्जित प्रप्रञ्जित शुमारस्तव
 कथ नासि सपापनार ॥ ३३ ॥ उच स्मृतां यत्र सुतोञ्जितस्य स्वर्गां गतिश्च प्रजनेक्षरस्य । गार्हस्थ्यधर्म परिपात्र्य पुनै
 पश्चाद्भान स्वर्गमुपत्यपूर्वम् ॥ ३४ ॥ लोकेशिरप्यसि “तियुद्ध जाया न जहि पुत्ता गिहवासि जाया । न रोषिया दृष्टिय
 हि जहि श्याया न सीषिया पीपय जेहि घना” ॥ ३५ ॥ श्रुत्यति सत्रयाचूदय यथाद्य दृष्टान्महर्षमर्तुतेन साद्य । तान्या
 रतागप्रथि धर्मपूरः प्रोक्त एतव ह्यद्यपनमपूर ॥ ३६ ॥ स्त्रीयाधनोद्युचमनास्तव पर स तापसोऽगान्मृगरोधक पुरम् ।
 श्रन्युत्थितो राह जितशशुनाभक सागानदस त्रिहितप्रणामक ॥ ३७ ॥ कथे तन्दीयागमने निदान किमत्र सोऽथाह वचः
 प्रथानम् । छात्रपयसपुरितकन्यरना त्रमाकरोऽसि द्वितिपोद्वयणानाम् ॥ ३८ ॥ एका कर्त्वी देहि मम प्रतीणा राकापि

६॥ १॥ २॥ ३॥ ४॥ ५॥ ६॥ ७॥ ८॥ ९॥ १०॥ ११॥ १२॥ १३॥ १४॥ १५॥ १६॥ १७॥ १८॥ १९॥ २०॥ २१॥ २२॥ २३॥ २४॥ २५॥ २६॥ २७॥ २८॥ २९॥ ३०॥ ३१॥ ३२॥ ३३॥ ३४॥ ३५॥ ३६॥ ३७॥ ३८॥ ३९॥ ४०॥ ४१॥ ४२॥ ४३॥ ४४॥ ४५॥ ४६॥ ४७॥ ४८॥ ४९॥ ५०॥ ५१॥ ५२॥ ५३॥ ५४॥ ५५॥ ५६॥ ५७॥ ५८॥ ५९॥ ६०॥ ६१॥ ६२॥ ६३॥ ६४॥ ६५॥ ६६॥ ६७॥ ६८॥ ६९॥ ७०॥ ७१॥ ७२॥ ७३॥ ७४॥ ७५॥ ७६॥ ७७॥ ७८॥ ७९॥ ८०॥ ८१॥ ८२॥ ८३॥ ८४॥ ८५॥ ८६॥ ८७॥ ८८॥ ८९॥ ९०॥ ९१॥ ९२॥ ९३॥ ९४॥ ९५॥ ९६॥ ९७॥ ९८॥ ९९॥ १००॥

गृहे यदस्य । अन्नन्तरीयस्य नरेश्वरस्य श्रीहस्तिनागारस्थपुरस्थितस्य ॥ ५२ ॥ अनाङ्गजोत्पत्तिवृत्तेऽन तस्याः एतन् चक्रे
 साधय चापरस्याः । चरष्य तेन कृत तडकत्या निश्चितित रंणुकयोति युक्त्या ॥ ५३ ॥ जाताऽपि राक्षः सदनं सुताऽह
 म्गीव वन्यामदत्त विवाहम् । मा स्यात्सुतो भवदरपयसक इत्येतया ह्यनचर स दुष्ट ॥ ५४ ॥ स प्रपितो विप्रचरुन-
 गिन्यास्तथा नर्सेगन्ध इमान्जिन्या । रामोऽङ्गजन्माऽजनि तापसीव स कार्तवीर्यश्च महीहर्जनीन ॥ ५५ ॥ कान्ता-
 रचारी शिखरीव जामदग्न्योऽवरीकृष्यत एष रामः । तत्रापयी कौऽपि घने नजोग सक्नीकृतो रंणुनया सरोग ॥ ५६ ॥
 शुज्जारनिघाऽथ तदङ्गजस्य प्रादापि रामस्य सु तेन तस्य । रामेण विद्या शारकदगेण प्रसाधिता सिद्धिमिता दण्डेन ॥ ५७ ॥
 कर्तुं स्वसु स्य मित्तन कदाऽपि प्रासा पुर सा ननु रंणुकाऽपि । अन्नन्तरीयेण सम दृपेण न्योजिता तत्र रता क्रमेण
 ॥ ५८ ॥ पाताहताश्वत्थद्वोपमा या निरीश्यते स्त्री चापदस्वजाया । ईदृश्यनाचारयिषी यदा स्यान्नाजोपवत्सार्दि परं न
 हास्या ॥ ५९ ॥ दान्या सु सत्यामपि रूपयन्त्या पुरन्दर सेवितवानहृदयाम् । सति प्रदीप्तं हृदये स्मराप्रापिष्टंमुनें घञ्चि
 न रागान्नागं ना ॥ ६० ॥ एव चिराय प्रतिचयं चौर्यं तयोर्धयो सदथतो स्वशौर्यम् । जग्रे सुत साऽपि च जातद्यज्ञान
 स्वाश्रम याति शुक्रमसक्ता ॥ ६१ ॥ तत्राप्य गत्या जमदग्निरेता समानपामास सुतोपवेताम् । रामेण सा निश्चुतवृश्चरिना
 स्वपदुना तत्र हता सपुत्रा ॥ ६२ ॥ श्रुत जगिन्याऽपि हता कृतश्रुया रामेण माला विच रंणुकाक्षिधा । अन्नन्तरीयस्य
 नरेशिणुस्तथा विज्ञापित तद्यस्ति तदा स्थिया ॥ ६३ ॥ गत्या ततस्तेन तदाश्रमस्य न्ययापि नद् प्रयुनाऽसितवस्य ।

१ नाक्षिकाया गाय २ नृपभार्याव ३ हता गता ४ गुणाशुभे

पयासियवं न परस्स विव, कम्म करिज्जा न कया वि रुइ ।

मित्तेण तुह्व च गणिज्जा खुइ, जेण जविज्जा तुइ जीव जइ ॥ ३ ॥

व्याख्या—पूर्वकाव्यतालीयिकपदे कलङ्कदान सर्वथा निषिद्धं, तदनु परञ्चिज्जायेणमप्यसद्गतमेव, य कश्चित् परस्मिन् कलङ्कं नारोपयिष्यति स परञ्चिज्जान्वेष्यपि न स्यात् । अग्राथऽप्रेतनकाव्यव्याख्यामाह—“पयामियं” इति प्रकाशयितव्यं परस्यात्मव्यतिरिक्तस्य चिद्ध दोषोद्घटनं, त्रिदोषतस्तु गुरोर्धर्मदातुर्दूरीकृतञ्चापि चिद्धापि न निजावनीयानि, यत् श्रीदशरुकाखिके प्रोक्तं—“एव तु अगुणेष्वेही गुणाय च त्रिविज्जात् । तारिसो मरण्ते नि नाराहेड सगर ॥ १ ॥” इति । अत्र मुणेश्च कनेहिं नहु अड्डीहिं पिण्डइ । न च दिहंं गुयं तथ त्रिफु अक्काउमरिहड ॥ २ ॥” तथा च—“भतेहि अनेतेहिं ० । एव मत्या गुरोर्गुणा एव प्राह्या न तु दोषा । अथ य कश्चिन्मातृमुतो दुर्मुनो जापते दोषान् स तु दु गज्जागी स्यात् अगार्यं सद्गमस्थविरशिष्यदत्तवदिति । तथा कर्म रीहं न युयात् । तथा दुद्धं दुट्टमपि मित्रेण तुष्य गणयेत् । एव दुर्वतस्तव रे जीव जइ जवेत् इति तात्पर्यार्थः ।

अथ चिद्धान्वेषणे दत्तकया कथ्यते—

कोट्टपरम्मि य नयेरे नयेरेहारजियारिखजणम्मि । आत्ती सगमथेरायरिया बहुसाहुपत्थिरिया ॥ १ ॥

मुनहुस्सुया य उच्चुयत्तिहारिणो धारिणो गणिगुणाए । पायववधिष्वहीणा एगणणे निरासिद्धा ॥ २ ॥

संपत्ते दुप्पिक्के दुक्केणज्जरियम्मि खोयम्मि । अन्नदेसेसु तेहिं विसज्जिया साहुणो नियया ॥ ३ ॥

धेनुर्दहीति पुराय वाक्छामोऽप्यदो वृषमनुञ्ज तावत् ॥ ६४ ॥ न धावति. केटक एष गृपंतरान्तरीर्यस्य सधेनुसतते ।
 षिड्दुर्दशीर्ष पञ्चदश पर्शुता वृशानुकीडापुडनिर्यदशुता ॥ ६५ ॥ पट्टेऽस्य रात्राऽञ्जनि कार्त्तरीर्यं सुत स ताराप्रमुग्ना
 ङीर्यः । पले पालस्य जगाम काड कियानपि स्येष्टमुखविंशात्र ॥ ६६ ॥ अत्रामुना मज्जनस्य हन्ता रामोऽयम-
 श्रीति वृत्ता वुचिता । अथात्र गत्वा जमदग्निंन रामोऽप्यसु मारित्वात्मदेनेम् ॥ ६७ ॥ जप्राद् राज्य स्वयमस्य राम-
 एवराऽद्य देव्याधमगाजगाम । आपन्नसत्त्वा त्वत्तु तापमाना नीत्या प्रापुष्टा धृतमाहमानाम् ॥ ६८ ॥ सा तापसस्तत्र
 ददाममुंडविंशतर्षु सरखे मज्जं । सरदिता स्वाश्रममध्यडीना स्वगर्जयोय तनुते बुडीना ॥ ६९ ॥ क्रमेण पुत्र सुतु-
 पेऽऽषर्ष पपात षोडश्या सहसा तदहम् । ददस्यते स्मैय रदर्थेऽटिरीमित सुनस तमधात्मवित्री ॥ ७० ॥ स तत्र कामो-
 एम एपमानः मतिष्ठते तापमगोप्यमान । अयं हत इत्रियमेय यत्र रामस्य पर्शुर्गन्वति स्म तत्र ॥ ७१ ॥ अस्थान्यदा
 मन्त्रिड्डिः पुञ्जालदाधमामपगतस्य मार । अयं मुनीन् पृच्छति तत्र कावे क अत्रियो नो जयता त्रिचाखे ॥ ७२ ॥
 नैरपममै पयमेय पूताः स्म इत्रियोऽहमपुत्रमन् (मू) ता । अत्रियाऽकार्यय सप्तवार रामेण नू प्राप्य सुराग्य
 जावत् ॥ ७३ ॥ स्वाये हतत्रियरग्रदादा एकत्र मस्यापित्रमान् स गाढा । इतोऽस्मि विद्यापरमेयनाद प्रोक्षामविद्या-
 वृत्तुऽऽपमन् ॥ ७४ ॥ नैमिषिकेनोपगमुष्य पद्मश्रिय सुतायामव नाग्यमम । बर्की सुनसामिध एव ज्ञात्री घटा-
 जिगमो रालः दजगरी ॥ ७५ ॥ तत्र प्रवृत्तेः सुदमंमवाममुष्यनोऽऽरुमंता शिने वा । विद्यावृता अश्लितत्रिमनाव-

लक्ष्मिपतायलक्ष्मणा ॥ ७६ ॥ रामोऽव्ययस्वयमेतन्निष्ठा ३मिसिक्कारगोऽपि तदाऽऽदत्तम् । यो ज्ञोऽयतेऽसू
 परमाप्रवृत्ता ईशान्यदीयागणाः प्रवृत्ताः ॥ ७७ ॥ ततो नमं नानि तमेति मया तज्ज्ञानचिदं हृदये निपुल्य । सिद्धासन
 स्थापितवारं न मन्त्रागारगन्तरे स्थावतरेण मन्त्रा ॥ ७८ ॥ ये सुर्मनुष्या अतिदीनदुःखा रोगापुरा निषतय पत्रस्था ।
 तयास्ये मत्र न तेऽन्ताय नृणांलमायासि गुदे निषाय ॥ ७९ ॥ हे तेषामारण्यमात्यानां पीते स्थितिं योऽत्र सुजे
 ल्यागात् ॥ न गारणीयः पदगा न्यग्निः लक्ष्मप्रक्षारेषुशुशोर्कयद्भिः ॥ ८० ॥ अथो मुन्नेन यदाचिदग्ना वृष्टा सुसिद्धा
 विधिनिर्विद्यया । पक्ष्पास्याथुदुग्मगाणः कियसि लोकोऽयमश्रामगाणः ॥ ८१ ॥ तदा तयोक्तः समनोऽप्युदन्तो वपत्रा
 गमं साधुलोपगन्तोः । श्रीश्लिनापूर्वतोऽत्र नृणां समागताऽष्टं स्वमूर्तिं हि हृष्टा ॥ ८२ ॥ मन्त्रप्रवृत्त्या स्थितया तमत्र
 मया मणो गहोपु मुत्रा । एतुत्तपुत्रेय हि तिष्ठ तत्रं मा रामशोर्विजसेऽतिथित्यम् ॥ ८३ ॥ श्रुतेस्तुदन्तं हृदि रच्य-
 माणलेलापरीत्यमियार्यमाणाः । ततो विनिर्मल ययायर्ह्युः न हस्तिनापूम्परे शुर्ननु ॥ ८४ ॥ आहारान्वा हृदये च
 भूला मन्त्रायान्ता स्थितवारं न गत्या । १ यापदागोलनां पिपणसत्राग्ने तावदसी निष ॥ ८५ ॥ मुक्ता तदाक-
 न्दर्यं मणोसे तुदराग्तरी तस्य पदमयेसो । नोऽपुं प्रष्टाः परमाक्षर्या दंष्ट्राः न ता मिष्टमितासख्याः ॥ ८६ ॥ अत्रान्तरे
 भीषणरिः वृषालेख्योगैर्गुंजरमिश्रपाणीः । तं गारयन्ति स हृदमहारेतराक्षका कुन्तस्तुन्वार्यारै ॥ ८७ ॥ विद्यानृता
 नेऽ तदा ममाणा विद्यापयासिर्द्विताना वमाः । ज्येष्ठियोलत्र तदा स्वयं स ज्ञात्सेति रामः सस्मीर हस ॥ ८८ ॥ रथा-
 १ जोपमाणः २ गदेवार ३ शुभ

श्वहरत्यादि पिपुषदेन्यं सार्थं गृहीत्या चतुरङ्गसैन्यम् । सेव्यः समुद्रपाटितलद्गवक्षैः सगन्धयक्षैः सुजटैः सुदैक्षैः ॥ ७ए ॥
 योर्दुः प्रवृत्ताः स्वयमेव राम शरशरि ऋषिनिषिष्टर्जोमः । विद्याच्युता तेन सम स द्रुष्टः काकोदरो वा नकुलेन पुष्टः
 ॥ ९० ॥ रत्नोत्कटं पायसमेव पुबत्या तावत्सुभ्रमोऽपि जयं हि मुक्त्वा । समुत्थितस्तृप्तिमितथ योधान् ददर्श युष्मेन
 वृताभ्यरोधार ॥ ९१ ॥ निजाह्वय रामोऽपि पलायमान स्वकीयसैन्यं शरणैकतानम् । पशुं समुत्पादितवान् करालं ज्यावा-
 चटाव स्वर्णेण कावम् ॥ ९२ ॥ गजस्तिमावीच गुरुभ्रतापस्तदोपशान्तिं सुतरामवाप । रामस्य पशुः स कुमारदृष्ट्या दुर्धु-
 व्यदायाग्निरियाब्ददृष्ट्या ॥ ९३ ॥

गुमारेणोपमन्योरत्या—

अथ पुनर्तं गजितमन्ति यच्चिद्युद्धतोद्योतवृत्तोजित यत् । दृष्टोऽपुना तेऽम्बुद हे तदन्तः पद् पय यत्सन्ति कणा
 धपत् ॥ ९४ ॥ दुर्किं पिपायाय स पायसस्य स्यावं यदोत्पाद्यति स्म शस्यः । अकारि पार्थ्वस्थितदेयताञ्जिश्चक्रं तदा
 बहुहरद्वितानि ॥ ९५ ॥ स निर्यङ्गामकृशानुकीवं पाराखमेतत्सरिपूज्य नीलम् । चिदेष तस्याजिमुल प्रयस्य स्वस-
 न्मुतं पापनतत्परस्य ॥ ९६ ॥ पिनाखतावीफलरत्तदा तत्रमौ च रामस्य शिरः पपात । चक्रस्य घातादथ पुष्पवृष्टिर्मु-
 पाङ्गन्तरिदादमरः गतुष्टिः ॥ ९७ ॥ मन्त्यथे इन्द्रुञ्जिदिव्यनादं प्रकाशय संपाद्य पुनः प्रसादम् । अर्बुधोषयित्वाऽनिमि-
 र्मेर्पश्वीत्वमौ जयत्वष्टमप्यकचनी ॥ ९८ ॥ षट्शतशतकारतनामथेयं प्रमाभितं ह्यन्यनृपैरजेयम् । प्रासाऽमुना अक्रिपद्

१ भागः अथ २ अर्थः

व्यनर्था लक्ष्मीकृता रूपरतीय त्तार्या ॥ एण ॥ चात्रिराडुसमनेरेन्वसहस्रराग्यी स ग्रामपण्यवतिकोत्पिदात्तिमाडी । धार-
 प्यचुषपुराधिष्ठितगृह्णारारीरद्वत्सहस्रपत्नियो जितपार्थधारी ॥ १०० ॥ रदौश्चतुर्दशमितैर्नवचिर्निधानैर्युक्तो निनेधिलपद प्ररं
 निरिखा द्विपतोऽप्यपास्ताः ॥ १०१ ॥ धनञ्जयचतुरशीतिगजा-
 स्मामपन्नप्रथितनामत्रिरग्यञ्जल ॥ १०२ ॥ त्रिः
 एवचतुस्रपुराधिष्ठितगृह्णारारीरद्वत्सहस्रपत्नियो जितपार्थधारी ॥ १०३ ॥
 प्रधानैः । चास्यविरिकुब्धपुरोक्तमहप्रचासा जज्ञे स येन निरिखा द्विपतोऽप्यपास्ताः ॥ १०४ ॥
 श्वद्वष्टमोचक्षयप्रथितराग्यनर्डीरडक । अंतस्थपोक्तनामद्वयुयाद्दूरय स्मामपन्नप्रथितनामत्रिरग्यञ्जल ॥ १०५ ॥
 तस्यरत्नः किञ्च रत्नगर्जा सत्तोपयिता गतनेदगर्जा । विनिर्मिता रामकृताद्विरोधादेतेन ही चक्रनृताऽप्ययोधात् ॥ १०६ ॥
 इत्यह्योरत्र मुच्यमरामयोः सानीयोरव्यधिकान्तिमग्नयोः । कसायतो जातयती गरीयती नि जेहृता कर्मगतैर्येदीयसी १०७ ॥

॥ इति श्रीसुब्रह्मचक्रवर्तिप्रबन्धः ॥

अथ निधाधिकारनिदर्शनम्—

तथे काठेण तेषं सस्येण इत्येव मणुअजाद महीए विजयपुर नयरमाणि । तस्य कयाथने सुषरुं नाम सुस्तप्यं मह
 द्विउं पसाद । तस्य महुरारायराहिया धन्ना नाम ज्ञारिखा । तेसिं अदसयजमसुरद्वियासपुरीचं पुररीठ सि प्रिसुचं सुध-
 ध्याति । तस्सगं अर्श्य वेगे, मर्दे अ सवसत्येगु संपत्सपरिस्समा । अप्येण धि काठेण तेषं नियससाणीयाउं महिडाउ त सप-
 वाउं कडाठ । अउं पर मस अप्यमेव अग्नेयपमिद चित्तिम ससुस्ततो अक्षया कस्त धि सासुस्त वाससागम तो सुमिठ-
 मादत्तो—“अत्यि करय धि पुणेो सत्ये कडाण महतो विरयो” । तउं तेषुद्विविय—“डुयाडसगीप पुवेरु अर्श्य निर्यारो,
 जस्य न केणाधि पातो पाधिजाद” । तउं तेषुत्त—“पुवाणि अपुवाणि जाणि सुयति ताणि कियप्यमाणाणि” । तउं

साङ्गुणा ज्ञप्णिय—“अहो गुरुण आपुञ्जसु” । तत्तो तेण तेऽवि पुञा । तेहिं साहिं सवो पुवधित्यारो । तलं सपन्न पुंनरीयस्म तदप्रयणे कोठहइमनुव, ज्ञप्णिया य तेण गुरुणो—“कयाणुगहेहिं तुप्प्रेहिमग्हाण पाढेयय पुवगय सुय” । तलं साहियं गुरुहिं—महाणुजाय ! कल्कीकयदिस्काए यद्दुदस्का तप्पढणाऱिहा, गिहत्या पुण सवहा अणरिहा” । तलं तेण खाय—“जयय दिक्कमवि देह, पञ्चा पसन्नचितीहूअ पाढेह” । तलं पिडमाऊणमणुत्ताए दिन्ना से निरयजा महा- पिञ्ज्इए पवञ्जा । तलं तेण कयतयोणुत्ताणेण थेवदिणेहिं चेव धम्मियसत्थाणि पसत्थाणि अहीयाणि । पढिय चासढ- षणेण चउइसपुपगयमवि मुयमणेण इक्कमणेण । अलं अत्थाणसहाहिंछिण्ण मोहमहाचरनेण वलुक्केणऽवि दीह नीस- सियं । तलं पुठं सजागपहिं मविसामतेहिं—“किमेय सामी ?” । ततो निष्ठुरकरतलेण नियजाडयडमाहच ववियमेएण सखेएण—“अहो इया अग्गे पगया निहण, जलं ऽम्ह सत्तू सयागमो सवप्पणास गहिलं अणेण संसारिजतुणा, अण्णेण बहियाणि अग्ग् मम्माणि, सवोऽवि जणो जाणिस्सइ, तलं समुक्कणिस्सति सवाडवुट्ठाणमग्हाणं कुडहुमकदाणि । सो बोऽपि एत्थ सजाए न दीसइ जो ससारिजीव गत्ते गहिंत्ता पञ्चाडुत्त वाडइ” । तलं सखेयमप्पणो नाह निजाडिऊणा- खरयंगेगण्णजगमुहमोरुणजजाइयमुइप्रमाइनियपरियरसमन्निया वामपासा उडिया रहा निहा । तलं तीए इत्थउन्न जोन्ने- छपुत्त—“देवऽञ्जाऽवि सदान्नीमित्तमप्रे त पि वराए जीवे विमियाणिमेयारिसो कोवक्कम समुक्करिसो ? कञ्जेऽवि कि न दिसे देयेण सो गत्ते गहिंत्ता इक्कारसगुण्णण्णसोवाणाळं पान्निमाणो अतुक्कमुञ्जानिमीडियडो सपयं सबेडियमवि पासठ देव जवं” । तलो सवाममाज्जलिबं मोइव—“साट्ट पवं, गण्डसु बळे, मिणंनु मिणचमेव तुह मणोरहा” । तलं पिठणा वत्तस-

म्माणा पत्ता सा सपरियाणा चठइसपुवयपुंन्नीरियरिम्पिास । अत्रआरियामिमीए पुयमेव तदंगेमहानस्मपावस्व । तन्नो
 नामुस्त माहुस्त सुत्तत्थपरात्तथ सुहायेइ । इगड्ढादिशाङ्कमे श्रेरेहिं फइमनि वेरिउं मत्तो निमन्नो गुणएत्थे । तउं
 निहाए सेत्तो निपपरियो पेसिउं तस्सगामे । तउं सो पेइ जजाउं, मोफेइ नियपुंठं, ठह्ठीरुण्ड चाहाउं, नंजड करंगु-
 ळीउं, पूयाविच्छे व विस्सिन्इ विससुवाण्णि मयगोत्तगाणि, छपाए पघडीकउं कउे पेत्तूण पान्निउं त्त्सीए, जामिज्जाड
 अगाउं पिच्छं पागउं सपउं । एव सपेहिं पि मिउिञ्जा तदेत्तो गज्जमि गहिउं त (ज) हा “अहो जणसु, गुणसु”
 इय जपिएण नि शेराए षेगमनि अग्नं मुद्धे चच्चरइ । तउं सो माहु सयमेव रत्तीए अडंजरत्ताए पमुनीए व पमीजाए
 वादमुयगूहिउं सत्थारय रिणाडवि जत्थ तत्थ खोदित्तमादत्तो जारमि रागहो प, गुक्कउो व निचवीडू(च.)उं, जूयगात्थो
 व लिदिखीञ्जयगतो, न किं पि मुणइ, आपगूण सुइ सुगइ, थारस्सयगण्णेडवि महारच्चमुजान्निज्जाड । एत्तमत्तया श्रेरेहिं
 मिउिञ्जा पासमागच्च ठह्ठीकउं सुत्तपरावत्तएत्थ गखियारत्तवीवहो व । तउं गुणएमारत्तवणेण मुणिया । तउं नदीमुदीए
 निह्ठीरीक्ख तहा पान्निउं ज्जमियने जहा जगया गेदुया, रगनियाइ कोप्पराड, मत्थयमनि कोन्नि, वेरिणीए व तीए ।
 एवं जाय न किं वि वयइ मुद्धियमुहु व तार जइयगोमय व पत्थिचो श्रेरेहिं । तउं सो पन्निक्कण्णेजाएनि पमीउियउि
 पुन्नो विन्नो प मक्कनो व यहुप्पयारे मुहवियारे करत्तएणनिग्गेने नयनेने कुणतो अण्णाए जणणोरहमणिज्जे कुण्ड । मुणियत्तत्ताए
 पि अग्ररिज्जणउं जाउं—“अहो किमेयारित्तो एसो निद्दामुद्दा निदिक्कपसत्तवेडत्तस्स ज्जाए परात्तएपरस्स नि गडियं
 सउिइपमाउ व सपमणि सुयमखिउ, विम्हारिया सुहुमत्थयवित्थारा” । तउं तस्स मिज्जेत्तयएणत्ताएपरिस्समो मयो मोर-

लक्ष्मण स्वप्नो । अथा जहं लो निदादरिदा लक्ष्मीचूडं पण्डितं च तथा तथा निराकलीहूलं पढणगुणणोवरि, काळकूनाळ वि
 अत्र नुअ मत्तगालो चठइसपुपिआपरावत्तण निचं पन्तिं सुयइ, जाव सधमयि सुय विस्सरिय सुय । तत्तं गुरुणा-
 ऽजिहिय—' अहो यत्त पुंनरीअ तथाविहुआइवसत्तं तुमए अअयणत्थमेव दिक्का पवन्ना आसि । तत्तो नरसुरापव-
 गायुवत्तपत्तिसंपायगमागमपीअ त तथाविहक्खिमेवसेहिं समहिगम्म मुदा कह हारिआइ नरयत्तिरियइउकलकजण
 लीए निदाप पारयस्सेण !" । तेणुअविय तत्तं—“अयय को निदमासेयमाणो अत्थिय ? किं केणइवि अस्सहमाणेण सा-
 दिये पुग्गसां ? एए वड्ढेइवि एक्कइएए गुणियं सुय, सवेहिं सुणिय, तुम्हेहिं किमु न इ सुणिय ?" । तत्तं गुरुहि नाय
 'एत्तो न सइयएत्तोचित्तं पच्चय्यमुखाजासिद्धो" । तो गुरुहिं उवेस्सिउं परिस्सिउं कून्कासावणो च वणिएण । तत्तं
 विमपात्ति च तिहुएएदारमुच्चिउं च महया सदेणाहूउं वि मूउं च सइमप्यइउत्तो दिवाइवि नाणाविहे सुमिणे पिउंत्तो
 मत्तरायउठ च मुदे अमपक्करयणाइं पउरमाणो गुरुहिं पुणो पुणो याइमपि पयोहिनु एवमुअविउं—“अहो पुंनरीय तुम
 पदति “नाह मएये पि गुएमि,” एअ पुण किं पपडो च दीससि ?" । तत्तो तेणोइय गुरुण—“अयय तुआण अत्ती
 न्तुपत्ता एत्तो सुत्तो चि, अइ पुण गुत्तत्थं परिजानत्तो अत्थामि, मोण मत्तीणो सवे वि अंतिमायन्ना, नाहं पुण नि-
 दात्तु" । तत्तं एवेहिं पि नाये “अय पक्कथायएतुमानासि चि” विरत्ता गुरणो चाठ सवे साहुणोइवि पेरिज्जतो जहात्तहा
 पउरउ, पइअररोत्तमठत्तमेय समुअइइ । तत्तं मोइरायवड्ढेण उगगवप्यस्स हियय रोहिय । तत्तं दूरीचूडं सदागमो,
 पवत्तो मत्तोपे, इत्तं वड्ढाओ इरिस्सो च परउओआठ अरिउत्तम्मो, चिरत्ता च्चविरइं सवहा, सम्मइस्सओइवि नत्ते । तत्तं

सूर्य्यमणे घोरेष्यारपुरो व पत्नरिठं मित्रादंगणो । एवं सुमानायथ्रदादाण्यमुद्दंष्टिं मोहरायमेन्निएष्टि मंत्रंष्टि नि मित्रिजा
 पक्रते निदापुरपुरए गिचो मरणधम्ममात्रसो पक्रिउं गिगोयम्मि । तठं पणिदिपसु त्ररिमाउं तमिणु । जहा तेण गगा-
 रिनीनेण निदानेस परससेण चउदइयपुयाणि थि थ्रिचा मुहा हारियाणि तहा थत्ते नि हारिणि । तम्हा निदा-
 पमायण्यमरो थारेयवो सुमाहूण । जठं चत्तं—

“जइ चउदउपुपथरो धमइ गिगोए थणतयं काअ । निदापमायमाउं ता होइमि थइ गुम जीव ॥ १ ॥”

॥ इति निजोपरि पुण्जरीरहएण्तः ॥

अह चत्तारि गिहाउं रज्जेयपाठं । गिगहेउरि दिठ्तो दमिआइ—

उथेव जारहे वाने धणधमपुत्ता पुरी कोन्निआ । तत्थ गिणधम्मगणियज्जो सुनधो नाम माउं परिगड । तस्स
 सुनदा नाम जाया । तीमे रोहिणीनामेण जाया इइया । पाणेशितोउपि सा थप्रइया इया । पन्निमा सुस्मानयधम्म ।
 धन्ना थंदइ देयं, गुरुणो य पळुयामइ, सुणइ विविहाउं धम्मरहाउं, गुणइ जणइ य गाइणीण पासे सुस्मानउचियाउ
 चिइरंइणाइ सुत्ताइ, तहा नयतत्ताइ पुत्तति । तठं मणुणे तारुणे कायम्मि समुज्जे परिणीया मा धरजामाउयत्ताए ररि-
 एण पणिएण विमत्तानिहाणेण । तठं सा जणणीजणउंउठ्तदाणेण पुणइ यम्म जिणधम्म, तीए मग्गायज्जकं साइियम-
 हीयमिफगमणाए धम्मगयपयएणाइय, अगीययाणि पठणीकयपुक्कयाणि जणियपचरएजयाणि वारसययाणि, पाउंउ
 निरइयाराणि, पुणइ तामाइयपोसहाइयमारस्सयमरस्समनाउसत्ताए ।

इतो गोएगदरारण धिगाडरसाए दिघाउं दमात्रि बघावै । तउं मतिमामंतंहिं साहिय—“मामिय काडवि संपयं
 विभा, सासादसव देवो, किं बळं किं बळं ।’ । तउं मोहेपुच—“अग्द पन्निमक्चारित्तयग्मरायपत्के रोद्विणी साविया
 अर्द्धव एभगलमिया दीसइ । तउं विमियाणि करणिल्लं । पाणीयपूराउं पुचंमेर पाखीउपण सोदण” । तो तेहिं दसिमु
 दुल— सामि ताव घदोउंवि जलो सप्पाटो जाय न तुम्ह माणुउदामंमंगोपर नागउंति” । तउं मोहराडणा उच—
 देसिउं उं बोउंवि जो ते रोदिवि परमुह निउंतेइ” । तउं जाय ते कमत्रि समाहूय वयति तावुहसिउं (य) सरीरा
 पीग विवराजिवा मोहउदिया सयंमेर मडुठित्ता एव पनगइ—“सामि मह धंन दिजाउं आयसो, मा किजाउं विउंवो,
 लसामि लय नीए नल” । तउं संदंहिं वि मक्षिया सयत्ता तरसगामंमेत्ता करोसा रायकहा—देसकहा—उत्तकहा—
 उं विवराजिवा निदरुच बावै तदयल मोदया, परमजोरीउं अदमणीनय निउुका तसरीरे । सा पिठमाय
 पणपणं न विवि परकळं नदद, मुदुए धंन निउइती जोयएजायपवितानिमुका विउइ । तउं जिणहर गंवूण सा
 दएउणपउं एसइ, तदणये असार सात्रियाए पाठमाणुए कये पत्रिमिक्ता जासइ—“इले मए तुम्ह परपयुवा परि-
 ली इण्ण कये बरा, सा सघाउमहा वा ।’ । मा आइ—“नेय पकड, अमाय केणवि अमइणेण साहियमेय” । तउं
 रोद्विणी पुइइ— सदा मुंसे मामवि अउउवसि” । तउं सा पन्निउणइ—“हे मुगानामिणि पय कइ कइमि अदिठं ?” ।
 एउं पणेउंरे उण्ण एउिक्करियागी गरागदी । नीए मज्झि रोद्विणीए णिण्णित्तमगम्म विमुक्खविउउउउउउउउयाया मायुए
 कले कइए, कइइ उंउसाथोउंवे मसणुए दुंने पणसउंइ निउइका पक्काया रोद्विणी कइ तुम्हण परे गीवाइउण्णयो केरिणी

जैमपुत्रा पवणीकयलाश्रमनाश्रमतेमण्यजिइ रसगड पप्रारा सपत्ता । एव पददिणमेगा निकहात्रिमा चेन चिच्छ ।
अन्नया तीए जहातहापखयतीए पारखा त्रिनिहा रायकहा । कीएडवि पुरो तीए असहतीए समुच्चियाए अघ्राण सञ्चि
पारखा इरनीपुरिसनत्ता । सानि सस्युन्नएण जाय नवगन्नहूआ तुरियं पत्ता नियगेह । तउ अतराए थेरीए गह करेइ
देसकह । सा परानयातरणरोहिणी रोहिणी अईव यत्ताडुयाए मप्रहेडनि नागवड मगिह । एव पददिणमेमा डुयाणा
अन्नदिणे केणानि भायएण जोन्नियकरेण सुस्सागुत्ता—“अहो सुमानिए रणमत्तमित्थ जिणहरे ममेच एकगचित्तयाए
जइ चिउदए विऊड, तो जुऊइ तुम्हे वत्ताउं घेव बुणह” । तउं कयन्तिणी तमुत्तरिउं वग्गा—“सहोअर अम्हे किं
पुरेमो ! अशक्त्य कत्यडनि कोडवि कस्तडवि न मितइ परघरे निककळ कोडनि ७ जाइ, तत्तो पियमेडयत्ताणमिण ससो-
डनि पददिणमेइ सिन्नाए, तेण खणमेग सुहडुक्क पुञ्जिन्ता कऊइ निषुई, तुमए इत्यत्ये नाममाहाण कऊमडडुत्ताए’ ।
तउं साडुणीयरमय सपप्य सानियाहिं सञ्जिमारजइ त्रिगहाउं, गिहइ साडुसाडुणीण दोमुकरिसे अत्तरिमे । तउं जउ
साडुणीउं किंचि सिलगति—“महाजानि पढिय सयमवि परिगखिय किमणेणेहिआमुस्सियानायसयनिनयणेण केवडक-
म्मनघदेठणा त्रिगहापरापयायकरेणेण ? सत्रायमेव सग्गापवगगमुहसाहण साहेदि” । तउं पन्नियइ मुह मोरुत्ता—
“डघारारेण जगइ अज्जिए साडुसाडुणीण वि परावणयाउं डुणरिच्चाउं । परापयाण्येव सयो जणनहरो । नब्बमुह न
कमवि पस्सामो । अम्हे सुहेण ययामो परघवत्त । केवलमम्हेहिं माया न इ सफिकऊड काउ जहा अत्तेहिं किऊड माइ
पियराण पि चरिय पुन्नेय साहिऊइ जुत्ताडुत्तमवि । जइ कोडवि स्मइ तउं अम्हे किं करेमो ?” । तत्तो

तत्रजागे षाउणं नं त्वेसं अप्पणाय विहरति । अन्निद्वपरायिच्छिं अपमत्ता ते पडुघति ॥ ४ ॥
 पुरदेयया य तेगिं गुणेदिं आवज्जिया दुणइं जत्तिं । तेसिं नीसो दत्तो विहरित्ता सुच्चिरमायाउं ॥ ५ ॥
 परत्तामिं षडे पट्टतिं सूरिलो सुहिय अउहिया यात्रि । पुषिद्वे चेत्त उवस्सयम्मिं दिच्चा सुडुठेण ॥ ६ ॥
 णिच्चिणियासी एए उयस्साए तेमिं नो पविचो सो । आनत्तएणकुनीरे विउं गुरुं नमिय मायाए ॥ ७ ॥
 ज्जएणु णिस्सयेउं पत्ते गहिय गुरूए पुष्ठीए । उग्गो य अयत्ताए पत्तापविहीणचित्तो सो ॥ ८ ॥
 निररतिं ते णिग्गा नीउच्चपुडाइं काउदोमेण । पायिंति अत्तपताइं स सक्खिउस्सइंनियमणम्मिं ॥ ९ ॥
 त इ सुडु सट्टगेहाइं दंसेइं एत्त सढमहायिद्वो । त्वरडुउत्तएणं सो णिनाउं सगमगुरूहिं ॥ १० ॥
 तच्चिचररएणत्थं गुरू पणिचो पणहुंगेहम्मिं । रेयड्ढोसग्गहिंउं तदगणं रोयइं सया वि ॥ ११ ॥
 संणया उम्माना इण्णिं न तहइं सिएु सग्गाहिं सो । मा रयसिंति ज्जणित्ता चप्पुन्निया वाइया गुरूणा ॥ १२ ॥
 तदयएणपएणं तग्गाउ रेयइं सुरी नच्चा । सो रहिंउं रोयतो तुवो जएणं य सुडुयर ॥ १३ ॥
 पण्डितात्तिया य गुरएणो मोपगग्गाइंहिं गुरयज्जत्तीए । सरसाहार दाउ विसज्जिंउं सो विचिंतेइं ॥ १४ ॥
 दावियेणो तु पुउ विरस्स पएण मे सय जमइं । सिरिमघरेसु सय संपज्जाइं तत्थ एयस्स ॥ १५ ॥
 एयं णिंमंमाणो उग्गस्सय सूरिंमत्तिथं न गणं । आयरिया सुइर दिक्खिण सभुवागया वस्सहिं ॥ १६ ॥
 अत्त पत्तमसिंत्ता सुत्थाग्गत्था बुएणति मग्गजाय । गोयरचरियपण्णिक्कमेत्थाए गुरूहिं सो ज्जणिंउं ॥ १७ ॥

परादया विगाहापरादया सती जाया अणरिहा सञ्जयपसाणभेसा, तत्र लवत्रिकया त्रिकुणीहि, पिसाइ घ न कोडवि आ-
 नासद घ । अथया निरसकीजूया न्याहिद्विघ घ सा गुरसन्निहाणभासङ्गा वरकाणरकणे वरथचदेण सुहडनार पिहित्ता
 परसन्निघ षण्णमूखं विद्या विंघि अरुत्ताइ, अवरणए अवर जहाजहा लवती अरणमत्तमहिंसि घ पन्नलजव सघ सन्नासी-
 एअण षष्ठिसिधिस घुणइ, धणवडनदिणि सि न कोडवि त पन्निनासइ । कयावि गुरुहि वि निवारिया सती
 लघद—“अथ वंणवि सद्धि पच न करंमि, पर जइ केणवि पुठमथ न कहिङ्गइ तत्र न इ साहुवाळं लभइ” ।
 वधो गुरुहि वि निरगघा मुपा । तत्र निरासका धका गाढयरमगुवंगेहि विगाहाए गहिया । अह परावणवयायाडनीरूप
 श्रीरूपसीए गुणादीय सुप सवमवि विस्सरियमपरावत्तणदोसेण । न सरइ कयाइ वयाइ । नावोयइ तदइयाराइ । न पसङ्गइ
 धिरयरणम्मि कम्मवि वागतथपित्थेर । तद्धत्तय वि सत्थे रभइ सणमवि न इ चिस । अणपरणेय कुणइ आवरसस्य-
 विरियाणधार । अथया परगणोवविटाए परासप्रजासणिकनिजाए पाविटाए निक्किजाए पासद्वियजणमपासित्ता पारज्जा
 वित्त्ता रायरएदा—“एयरस मदीवइणो निगुणोविद्या अगमहिंसी मदाडसीटा सम्ममहंमेय जाणामि, सोदण्णेणेण
 नरेण मे बुच,” इम गुच अदिच्चरसुयपुवंमेय पयासती सा, तीरद्वियाए कम्मि कङ्गे तत्थागयाए रायचंणीयाए धिरीजूव
 सघ विष्णामिय, पर गणुए निवेदय महिंसीए । एस पइयरो तीए वि रथो साहिळं । तेणाणाविद्या रोहिणी, सुजइसत्था-
 द्विपंघ सपमाथीया सत्थ दोउण सा रायगणठं । एगव काउण गुहा सुहं रक्का—“अहं साइसु मइ सबभंमेय जमाइक्षिय
 पुणए मइ परविससव्व” । सीए लख—“मदाराय मए न इ विवि निघुव वरसा वि धरससकळं. जम्भं वि वि” ।

भूजातंडनि सवमराजमाणिमेयमनजोइत्ता रक्षा समाहृया ह्यमेव दासी । तीए सवमवि फुरु कहिय तहि तहि अहित्राणंहि-
 “तुमए तम्मि दिण छवियममुगपुरतं” । तठं निरसरीञ्ज्या हिरिनराणामियाएणा विमणा ठिया रोहिणीया तदा ।
 तठं राइणा रोसांसनिनसमइणा सवमवि दासीनिसुवतकहियसखन सत्यनाइस्सानिहिय । तसो सिद्धिणा नि दिधीक-
 यास्ता निरासा आसिया नदिणी—“वंतं किमेयमणेरिसमणण्युजुओविचयमुज्जिय ?” । तठं सा भोणमायनिय ङिगा निमा-
 यावना अरययुता । तसो सत्याहिवेण अरई नित्तो—“महाराय किमह करेमि ? एटंए मय निवजंके जुंजं माजिन-
 मापीय । अहया फ्यासन मह चंरंसो दोसो, ज जीहामुक्कजसणमिमीए वित्रायमनि जणणणाठं पुयंमेन न पनिमिहं,
 नो सम्म सय सित्तनिया । सपय ज देवपायाण रच्यड त कीरतं” । तठं राया चण्ड—“अहो मत्याह तुममन्ह पुर
 सयजनेणमस्स णिवहुमन्नणीठं सच्चार्दं च । तुह दखिणेण मए जीनवी मुक्का । नो चन चउहइए एसा तएर प ररनन
 किच्चा कायवडिसाए पखिचा आमि । कंरज तहा कायव जहा महस्सीम छपिचा अन्नत्य जत्यकरत्तण्णि गमुड” ।
 तठं रायाएसंण विसङ्किया सा अउडि प नियपाठं नयरातंडवि निकखिक्कती रायजणंहि निदिक्कती एण एए डुअण-
 हि धिक्करिक्कती मिञ्जाजिनिजिहहि—“अहो सात्रियाठं एरिसयाठं चंन चंरन्दणनिठणाठं निगुणाठं निमिपणाठं
 एरिसयाठं अस्सुयादिठुपुच्चवियजासिणीठं धिरत्थु एयासि नाण धदणपनिक्कमणपोसइपच्यखाण । एयासि एस चंन
 यम्मो जमयो निदिक्कइ, दिक्कइ जहातहा परस्स कवनो निस्सकसाए” इच्चाड जणाननाय नियकंनेहि सुणती विगो-
 थिक्कती जणंहि निगया पुराठं सरीराठ याहि प । जणयस्स निहनवित्थार तासि सज्जारती जणणीए नेहववयणुज्जानं

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
...
...

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

नरश्चरति ददेंऽस्य तद्व्याससञ्चिर्मुत्तं । व्ययीशुर्नाथं धीश्यान्वमपि स्य धर्मकर्मणि ॥ ६ ॥ मोक्षन मागण मागं
 नाशोपाय निमागयन् । स श्रीरुत्थि लक्ष्येत् कर्ममानग्रुष्टर ॥ ७ ॥ पाचर्क्याभ्यमान सन्नहृहा स मितभयच । हन्तु
 तानिष्ठति प्रायः कारुण्यात्पयञ्जितः ॥ ८ ॥ पातित सद्गुट षापि दानुञ्जितकट एर्मा । दन्तसंकटमाधाय तिष्ठन्निश्चय-
 काष्ठयत् ॥ ९ ॥ किं धन धेदमनलस्मिन्निर्गत दुर्गतभ्यरं । चटंज्यो दीयत युधि र्शेरं युञ्जन्ति चापरं ॥ १० ॥ भनि
 विच न दशं या न युक्त्तु दुर्मतिर्नरं । जन्मन्यगागतं तेन कि कृत सुदुर्ताङ्गनात् ॥ ११ ॥ कदयन्त तनाम काम
 माधिरजसथा । यथा निरसा नो बद्धिप्रातरदासुभिमुत्ति ॥ १२ ॥ तनान्यदा म्यहस्तन यो निन्दिता निधि युगा । अद्रा
 रतामसां जेज धेगख द्यपयथीवृत ॥ १३ ॥ अन्यान्यपि निधातानि यान्यामन्निहितान्यदा । युश्चिकोरगपृष्णानि तान्य
 व्यंष्टि स रकुटम् ॥ १४ ॥ तत स यायच्चिन्तासस्तसां देयहत युधीः । तानरन्नाप्यमुष्योषममुभन् गह्नानि त
 ॥ १५ ॥ वारुसत्वरमागत्य तस्यास्यापि स्यादाप्यति । तत्रह्स्नुमार्था सर्गऽपि नृणामर्गुणितता अहो ॥ १६ ॥ जत्रस्त-
 दस्यस्तार्यसार्थं कोंऽपि न तकरं । चटितरुट्टितं छान्यमपि स्य तस्य दुर्मत ॥ १७ ॥ किर्कस्यन्मिदृतात्मा यानदान्न
 स शून्यधीः । पञ्चाहत इत व्यप सर्वाशा प्रविबोधयन् ॥ १८ ॥ तानदस्य समुत्पेदे चिन्ता तान्तात्मनस्तराम् । यान
 दहे विमप्यते विच ददें तयोधमः ॥ १९ ॥ अयगाष्ट सरिन्नाप्यसनाप्यजनात्रयम् । अर्जयामि धन वानचर्जयामि
 इरापदम् ॥ २० ॥ इह स्थितस्य त श्रेय नृपणारयान्तो हि मे । बोधहास्य नृश नादि पूर्वमप्यतिदोषिण ॥ २१ ॥
 एतन्निश्चित्य चित्तोऽसं दशावधार्यणात् एणात् । सगुष्ट पण्यसन्तारमपारं सखिदाप्यना ॥ २२ ॥ पोतनापूर्य तूर्यारुनादे सम-

०२५०५) षष्ठ्या गोपनीयवि धरिणापनी सरुवापुरीत निरुपदेन द्वावी मुद् मुद् अतुमुमुय धदंती गदितु य जहासहा पय-
 दंती अदभा सुती व एगादिदी अदनी एदान परभातम मुदुरिया निर नमवी सुविव नटया विन्धुभवथा पाय-
 मयाबालममजीवार्जिवादिदधभावाउवकाकेर धरीवीद निचवी) अणयनायायरलविवकसाठदपसंण दंसविरद-
 टा ड ड उदरमदिदधभासाहा मरिवा सा रोदिरिवा अरतिगादियवरदंतीसु एनभा निरादिययमसाप । तज पुणे
 दंतमममदि रोसा वर नि वार अरिस्त । एव रोदिरिदिवव मुहु समदधिय पवणीकयनिगहा विगहा सवहा
 एद्वार धरिदिरिवा ॥

॥ इति रोदिरिदीचरितम् ॥

०२५०६) अहं एद 'अपराधा विनिवारिदयं' इति व्याख्यायते—पुंश्विति प्रासक्त्या दाजनातनोपपन्नो-
 मदीनाद उद । अस्तथा वि विदं एत निवासं दतिपंद्वा कथा प्रसंतं न देय दत्यथ । अत्रार्थे पतसादक्या-
 मममममम—

०२५०७) इदं एतं सु । दंतं—दंतिता । एवाक्योपिण्यार्थानि मुत् एननान्वदंती ॥ १ ॥ पंतं पतारसात्तव्य श्रेणी

०२५०८) इदं एतं सु । दंतं—दंतिता । एवाक्योपिण्यार्थानि मुत् एननान्वदंती ॥ १ ॥ पंतं पतारसात्तव्य श्रेणी

०२५०९) इदं एतं सु । दंतं—दंतिता । एवाक्योपिण्यार्थानि मुत् एननान्वदंती ॥ १ ॥ पंतं पतारसात्तव्य श्रेणी

न्यरश्चटति दंटेऽस्य सत्त्वात्सर्वत्रिभुवै । व्ययीदुर्गाण धीश्यान्यमपि स्व धर्मकर्मणि ॥ ६ ॥ मित्रिते मार्गेषु मार्गं
 नाशोपाय विमर्गयन् । स श्रीरत्वि छदयेत कल्पमाननपुष्टर ॥ ७ ॥ थाचनेर्याच्यमान साहसा स मितभय । हन्तु
 तानिष्ठति प्रायः कारणादप्यगचित ॥ ८ ॥ पातित सद्गते षापि दातृत्रिनिकटे एसां । दन्तसंबटमाधाव त्रिषंशिश्वष्ट-
 षाष्टयत् ॥ ९ ॥ किं धन वेदमन्तस्त्रिभुवै दुर्गैर्भरं । चंटन्यो दीयते बुद्धि स्वं तुञ्जन्ति चापरं ॥ १० ॥ सति
 विते न दत्ते यो न दुङ्गे दुर्भतिर्नर । जन्मन्यगागत तेन कि कृत सुकृतोष्णनात् ॥ ११ ॥ कदर्यन्तन तन्नाम काम-
 भाविरभूतथा । यथा निरघो नो कश्चित्पातरदातुभिष्ठति ॥ १२ ॥ तेनान्यदा स्वहस्तन यो निष्ठिसो त्रिषि पुगा । अन्ना-
 रतामसां नेजे वैयव दृष्यथीकृत ॥ १३ ॥ अन्यान्यपि निधानानि यान्यासन्निहितान्यदो । यृश्चिकोरगपूर्णांनि तान्य
 र्यष्टि स स्फुटम् ॥ १४ ॥ तत स यावच्चिन्तासत्सयां देवहत बुधीः । तावरंनाप्यमुप्योचमभुक्त् यद्वनानि त
 ॥ १५ ॥ तागतसत्वरमागत्य तस्याख्यायि स्वद्याधनि । तन्वस्तुसार्था सर्नाऽपि लुण्ठार्कटुषितता अदो ॥ १६ ॥ जत्रस्य-
 षस्यसत्सार्थसार्थ कोऽपि न तत्करं । चटितलुटितव छन्थमपि स्व सस्य दुर्मत ॥ १७ ॥ किर्कसैव्यनिमूढात्मा यानदास्ते
 स शून्यधी । यञ्जाहृत इव व्यप सर्वासा प्रथिवोदयन् ॥ १८ ॥ तारदस्य समुत्पेदे चिन्ता तान्तात्मनस्तराम् । यान
 नेहे विमप्यास्ते विस देहे तयोधम ॥ १९ ॥ अयगात् सरिताधमनाथजनताश्रयम् । अर्जयामि धन तात्रतर्जयामि
 द्वापदम् ॥ २० ॥ इह स्थितस्य न श्रय कृपणाल्याचृतो हि मे । लोकाहास्य चुरा जानि पूर्वमप्यतिदोषिण ॥ २१ ॥
 एतन्निश्चित्य चित्तेऽसौ दशावदर्पणात् दणात् । सगृह पण्यसत्तारमपार सखिद्याधना ॥ २२ ॥ पोतानापूर्व तूर्यारिनाद सम-

३९ ॥ इदमुष्टिः क्व चरुं तं कृष्णानां चुरा जन । कष्ट कष्टजित वित्त कथ मे सव्यथस्थितं ॥ ४० ॥ जजह्योजगद
 कृतमुमुधाधराद्विवापर । साधुस्त धातकीलरुफनारतं सोदरद्वयम् ॥ ४१ ॥ आसीमहेन्यसदने सदनकमुद्योगित ।
 तयुपरत ज्यष्टः श्यामी गेहस्य जातरान् ॥ ४२ ॥ प्रवृत्त्योदारविचिंतोऽब्रह्मन् सन्न्योऽपर पुनः । दान ददति दीनैर्य-
 तस्मिन्नथ सदातर ॥ ४३ ॥ युक्ताप सधुरत्यन्तमन्तरन्यस्तदीष्टणात् । पारयत्यपि नो दानादिरराम गुरु परम् ॥ ४४ ॥

स्युर्नेपुतरोऽप्यणो । वरुधे त्यागिनोऽप्यस्य गेहं श्री सुदतोदयात् ॥ ४५ ॥ अदागुरपि तस्या-
 । । अगणयापुण्ययोगन गेहादहात् पुन सुरम् ॥ ४६ ॥ भ्रतमादाय धृञ्जोऽथ जगाम त्रिदिन
 मर्षेरभाचीर्त्त न हि तिव्यत्रम् ॥ ४७ ॥ सधुर्जिता पुनस्तस्य निन्यमानोऽस्तिवर्जनं । पर्यंत
 व िय स ॥ ४८ ॥ अस्तुर्य समुत्पदं ततस्त्वमजनिष्ट नो । सांघर्मत पुनश्चुरगा ज्यधो ज्येषा
 मन्त्यदिन्यसुतस्तदनु सदुरो । पार्थ भ्रत समादाय पातयन्ननुर्जसा ॥ ४९ ॥ ततोऽह
 १ स समाजमिमानन सान्भ्रत त्रिदरन् द्रुमि ॥ ५१ ॥ दानप्रब्रंपकरणादन्तरयाद्या सनया ।
 ॥ ५२ ॥ ददानं पारयेद्यस्तु स्वय न हि ददाति च । दत्त च शोचत वित्त स दरि-
 ॥ पररया सपत् पद्मन्याबाजदणनात् । ततस्तदर्थं सर्वाऽपि नष्ट पातद्गरङ्गनत् ॥ ५४ ॥
 र सदिप्रमानस । पन्दित्रया दानिन मोचे सद्यप्रच्युति हे प्रजो ॥ ५५ ॥ यदर्जयिष्य क्वचिण

मपाश्चउत् । पृथा मनोरथान् शुभंशुक्लन् दुरितहृषित ॥ २३ ॥ पनपटा विकटा निकटागता वियति तद्वृणुमेव किये-
 धत्वात् । दुरितरात्रिरिवात्मन उड्यद्याऽप्यनि गतस्य हि तस्य दुरात्मन ॥ २४ ॥ तदनु च प्रससार दुराशुगस्तन्निदतीव
 श्वभार सरस्वरम् । द्यमपीह जगर्जं महेर्ष्येयव जलधिर्जलदश्च धरान्नरे ॥ २५ ॥ अकलयच्चद्रुजत्वमनारत प्रवहण
 विष पिप्यवपत्रवत् । अहह किं काचितेति चकभ्रिरे हृदि तदाम्नासि पीतवणिभजना ॥ २६ ॥ हे रश् रश् देवेति जटप-
 ति प्रसुरे जने । रावत्एकमयुधानमजायात्तस्य दुर्गते ॥ २७ ॥ चाएनोत्कर समप्रोऽपि ममज्जाभ्रसि सत्वर । अन्नव्य-
 द्य दुष्मन्नारत्रारिवमानस ॥ २८ ॥ खड्ग्या फलकरणक तसतार तरसान्नस । श्रेष्ठी श्रेष्ठगुणैर्जनुरिव वाञ्छिन्न-
 पावतात् ॥ २९ ॥ दून्यारख्यमथेत्याशु चिन्तयामासिवानद । धैर्यैर्धजित वित्त हृष्टा तदपि मे गतम् ॥ ३० ॥ पात्र-
 दरेषु तसोष नो शुक तन्मयाऽऽत्मना । परार्थे नोपयुक्त यत्तन्मे द्रु सायते च्युशम् ॥ ३१ ॥ जोगस्त्यागस्तथा द्रशस्ति-
 षोऽभूगवथ रमृवा । मञ्जस्य पुनर्नादा एव जर्के धियंर्वात् ॥ ३२ ॥ एतावताऽपि नो दैवतुष्टि स्फुटमजायत । कुट्ट-
 न्यधिरक्षो जर्के यत्तुग सोऽतिदुःसह ॥ ३३ ॥ एतच्चिन्तार्त्तधितेन तेन तान्तेन निर्भरम् । सहकारतरुह्यायासीनोऽदर्शि
 मुनीश्वर ॥ ३४ ॥ कृपायुधारससंवे निर्णर सुरियत्नर । द्रु तदापज्वरोत्तमजनुसन्तापनारक ॥ ३५ ॥ केनवोद्धोषशुब्दा-
 द्युत्पत्तपरापद्रुसामा । दानीव सांभ्यभृत्तिर्यश्चिन जात्योणितव परम् ॥ ३६ ॥ हेमान्भोजनिषर्षं त प्रेक्षयागत्य ननाम च ।
 पर्षा सुषितवर्षधी धर्म्मगीर्म्मेशुतन्मृतम् ॥ ३७ ॥ दुर्वैन नृत्नव नृत्न्या खड्ग्या दुष्टा जिनागमम् । सम्यग्धर्मं समारारथ्य
 पत्रय्य सिद्धिञ्च सुत्तम् ॥ ३८ ॥ तव समयमाख्यत खरोऽवधोऽणितान्तर । पत्रय्य प्राजखि श्रेष्ठी जगत्तद्वर्मीहृदा

॥ ३९ ॥ इदमुष्टि क्व जके तेऽश्वेऽत्राण च्छ जने । कष्ट कष्टार्जित धित कथ मे सव्यथास्थिते ॥ ४० ॥ जजदयोऽज्ज-
 दन्तश्चुमुधापरविवापर । साधुस धातकीखणफजारेते सोदरक्षयम् ॥ ४१ ॥ आसीन्महेत्यसदने सदनेकसुराधिभते ।
 पितरुपरत ज्येष्ठ स्वामी गेहस्य जातान् ॥ ४२ ॥ प्रदत्योदारविचोऽच्छुद्ध सान्योऽपर पुनः । दान ददति दीनेन्य-
 स्सिन्नय सदादर ॥ ४३ ॥ बुकोष वपुरत्यन्तमन्तरन्यस्तदीदृणात् । वारयत्यपि नो दानादितराम गुर परम् ॥ ४४ ॥
 त्रिमीच्य तवसस्यां वपुर्जेषुतरोऽप्यथो । वपुषे त्यागिनोऽप्यस्य गेहे श्री सुदतोदयात् ॥ ४५ ॥ अदातुरपि तस्या-
 गाड्यी रथेन मानिनी । अगणयापुण्ययोगेन गहाहंहात् पुन सुसम् ॥ ४६ ॥ प्रतमादाय वृकोऽथ जगाम त्रिदिन
 निरम् । वारिच दिनभयंरमाधीर् न हि निष्त्रम् ॥ ४७ ॥ वपुर्जिता पुनस्तस्य निन्धमानोऽरिदंजनं । पर्यन्ते
 तारमी दीनामादाय च त्रिषद्य म ॥ ४८ ॥ अगुर्यु समुत्पदे ततस्त्रमजनिष्ट जो । सांघर्मत पुनश्च्युत्या ज्येष्ठो ज्येष्ठो
 गुषात्करं ॥ ४९ ॥ कामत्रिष्यामन्त्रिन्यसुतस्तदनु सदुरो । पार्श्वे प्रत समादाय पातयन्ननुजाजसा ॥ ५० ॥ ततोऽह
 वरयी जग समप्रगुषागमपि । स समाजमिमानत्र साभ्रत विहरन् सुवि ॥ ५१ ॥ दानप्रक्षेपकरणादन्तरायाद्य सनथा ।
 वार्यथदागस जग त्रिहरजनपित्त ॥ ५२ ॥ ददानं वारयेद्यस्तु स्वय न हि ददाति च । दत्त च मोचते नित्त स दरि-
 द्दामधुत ॥ ५३ ॥ पृथीका यत्स्वया सपत् पृथुन्यात्ताजदणफनात् । ततस्तदर्थ सत्राऽपि नष्ट पातङ्कस्त्रनात् ॥ ५४ ॥
 सता स्वर्गोऽप शुतया फन संघिप्रमानस । वन्दित्वा क्षानिन मोच ह्यद्यप्रच्युति हे प्रजो ॥ ५५ ॥ यदर्जायिष्ये क्निष्ण

आलोइसु अजातणं असणं गुणेहिं घेन समहयं । आहिंनिउं किमानोरमि गुरुहिं ममुद्धनियं ॥ १० ॥
 तुमए धार्पिणो चुत्तो तो सो कहेइ दुस्सीसो । सुहुमाइं परठिहाइं पिउमि तो अण्यणिआइं ॥ १७ ॥
 इकं पि नत्थि लोयसस लोयणं जेण नियइं नियदोसे । परदोगपिण्णे पुण लोयणग्गमांडं जायंति ॥ २० ॥
 एथं वीममत्तो गउं शुभीरत्तियं दुसीसो सो । इरयत्तरे सुरीणं गुरपयपउमेकत्तमरीए ॥ २१ ॥
 तदमसाथे मुण्णिउं रचाए तस्स सिखग्गणहेउं । संजाय अच्चरत्ते गउयियमंघयारत्तं ॥ २२ ॥
 मेहुत्तइं पमरिया तफाल मारउं ररते जाउं । कफरेरेणुवालयणपरायणो तस्स मीसुयरि ॥ २३ ॥
 जीउं चाहरइं गुर परयरसमेहिं आहणिजातो । एहि इह आयरिया जएत्ति जो घउ गग्गण ॥ २४ ॥
 यज्जरउ नाहमीत्तिं पेम्भामि पइ महधयारजरे । तो तेहिं करुणिया आमुमिज्जणं ममुद्धनिया ॥ २५ ॥
 दीनवखियप तो सा सहमा पज्जविठमिह समादत्ता । उज्जोउं संजाउं तो दुस्सेदो विममेउ ॥ २६ ॥
 एम उवस्सयमग्गे सुगुत्तय दीययपि रक्केइ । तत्तो अमरी रचा त दुउ तज्जिउं दाग्गा ॥ २७ ॥
 निम्मजाय अवाञ्जिर अत्रिणीय निकिउ धिउ पायिउ । गुग्गिहाणि पवोइमि न दु उज्जमि नियगुरुहिं तो ॥ २८ ॥
 अज्ज ममाहिं तो त अविणीयत्तणपइं तु पात्रिहिमि । ज्य युत्तु निहुरदरुणए मो तात्तिउं मीमे ॥ २९ ॥
 तो सो जयजीयमणो निगन्धिय चयणेषु सूरियायाण । शुज्जो शुज्जो लामेइं नयरि नामेउं नियमीम ॥ ३० ॥
 मिम्भामि दुक्कं देइं वेउं तरसेन सरणमच्चत । न पुणो एव वाह पन्निज्जइं सुगुग्गयत्तत्तिं ॥ ३१ ॥

तच्चतुर्नाशमात्मनः । गेहेऽहं रक्षयिव्यामि सर्वमन्यद्गुनार्जने ॥ ५६ ॥ विनाऽनाजोगदोषेण नान्यदोषभरस्तथा । याव
 ह्नीवं मयाऽऽनाप्यं स्वमुलेन सुलेपिणा ॥ ५७ ॥ सम्यक्त्वेन सम तेन विरतिर्देशतस्तत् । प्रपन्ना गुणसम्पन्ना केवलज्ञा-
 निमादिरन् ॥ ५८ ॥ पाश्चात्यनयमन्तुर्यं स सर्वं द्यामितो यते । लगित्वा पदयोर्ध्वन्धे निर्ध्वन्वानन्दवत्तिना ॥ ५९ ॥
 जगयार् विचहारोव्यामथ श्रेष्ठी ततथलन् । स्वनिवासपुर प्राप पापनिर्मुक्तमानसः ॥ ६० ॥ वाणिज्यं सूजता तेन यत्नं
 धामजितम् । तच्चतुर्नाशमादाय शेषं धर्मे व्ययीकृतम् ॥ ६१ ॥ जिनार्चाभिरतस्यास्य सर्वपौषधधारिण । शून्यागारा-
 दिषु भ्राजन्प्रतिमाफारिणस्तथा ॥ ६२ ॥ कस्मिन्नपि गते फाले शून्यधाक्यस्य तस्थुप । चुकोप व्यन्तरस्तत्र स्थायी मायी
 चूरा निशि ॥ ६३ ॥ करादौ फालयेतादौर्ध्वत्तमेतैर्जयद्गुरे । ज्ञापयित्वास्तिकोत्तस ददश विपमाहिना ॥ ६४ ॥ अतुदहे-
 इमत्यर्थं फालदूटोर्मिसद्गमे । तथापि धर्माज्ञाचाखीत्स्यःश्रीद्व इन् निश्चलः ॥ ६५ ॥ ततस्तुष्टः सुर प्रातस्त तुष्टाय स्वज-
 षित । तत्र धन्यं वृत्तपुण्योऽमि सर्वपुण्योऽसि निर्जरम् ॥ ६६ ॥ वर वृणु प्रसन्नोऽसि सित्वेत्युके दिवोकसा । सोऽ-
 स्थान्मीनप्रताडन्वी ततो षूय सुरोऽनदत् ॥ ६७ ॥ यद्यपि त्व निरीहोऽसि तथापि शृणु मज्जिरा । प्रज त्व मथुरा-
 पुयांमनार्थाचार्यारफ ॥ ६८ ॥ यानन्मात्र तत्रामीत्स्यं तायन्मात्र तथैव हि । ज्ञाधि प्रजन्तपुण्यैधिः पुनस्तत्र ज्वद्गुहे
 ॥ ६९ ॥ इगयित्येत्युदित्याऽगादमरः स्थानमात्मनः । प्रतिमा पारयित्वाऽथ श्रेष्ठी चित्ते व्यचिन्तयत् ॥ ७० ॥ अर्थे-
 तानर्थगृहेण किं हेताप्यथराऽगु तत् । येनाह निजकार्पण्यदोषमुन्मूलयाम्यहो ॥ ७१ ॥ एतच्चिन्मृश्य मथुरापुर्नयात

१ अथगतौ नागुप्तस्वपान 'अगर' मामुक्त्वा

न गत्यम् । तदस्यानि दृष्टानि निधानानि निर्नीरति ॥ ७२ ॥ यदातीकृतमन्यत्र देशेषु स्व तदव्ययत् । प्रोचे जनेन
 विं पुण्यमागदयस्य सि द्युर्पटम् ॥ ७३ ॥ यदनत्रन्ति लोरेस्तदप्यासमयकृतः । कोव्यः पददृष्टिसत्राका मित्रितासस्य
 येश्मति ॥ ७४ ॥ तंवितां येन निश्चलतो चेतसाः । मंगधन्ते सपधेन तस्यामुत्रिय सपद ॥ ७५ ॥ तेनोसुद्र जिना-
 गारं गारं प्रतिमयार्दताम् । गद्रतया कारयामले न्यायजितधनोच्चयेः ॥ ७६ ॥ दीननिर्मात्रपुण्यत्रधिरेषु दयार्द्धधी ।
 स दासमरदात्मामामरदृग् इषोदितः ॥ ७७ ॥ खेनेदत्रिय जनभसापामनापापाविरुषधी । अगणयेदीनपुण्यादितृल्ले-
 र्निम्न पथिक्रयत् ॥ ७८ ॥ पर्यतदन्तानं दाता ध्यात्वा पगामरुतिम् । चतुःगव्यस्थितिर्जडेऽम्णाने मयमे दिवि ॥ ७९ ॥
 सुरगलो विरेरे स गजुलघोषमे गुद्रे । मृषीतदीष्टो मोक्षश्रीनोषा जाधी प्रत्रोगजनात् ॥ ८० ॥ इत्थ त्रिदित्वा धनसा
 ररूपे विता नियस्योषमदापुर्म । दातातराय प्रतिषेथ पत्र तवघथा स्युः सकदाः समृद्धः ॥ ८१ ॥

॥ इति दातातरायोपरि पातालका ॥

अथ दानान्तरायोपरि कथा—

प्रापत चारतडरीय मागभासुयीवृत्ति । पान्यपूर इति मामोऽनिरामोऽन्वर्थगामजाह् ॥ १ ॥ राजाधिकारी धिकारी
 मजागयुगण्णकाः । तत्र वारतर इति बिजभाऽजनि विधुताः ॥ २ ॥ मोऽन्यदाऽऽज्ञापशाचाक्रधारी पारीणक श्रुते ।
 माग्नेयो पापयगास गुरुरूपरखोषिताः ॥ ३ ॥ दुषाणुइयाभितालेऽपि कर्पुकाः पारयश्यतः । प्रात कावाङ्ग्रेधानन्म
 थरिगपातरथ ॥ ४ ॥ सेनाणि नेटगन्सुधीःस्यरेण राधुरीणकार । दफयन्तसतः फटादनिघागुटिकाक्षिणः ॥ ५ ॥

यदा अपमुपादायायाता सुदर्शिकाद्राना । वद्रीवर्दी व्यापुलाश्च घासान्त्रपानलालासा ॥ ६ ॥ तत समेत्य पापात्मा
पारासरः गराकृति । तर्जयैस्तर्जिनानाल्यबोपण कर्षकानिति ॥ ७ ॥ जो जो मदीयदेत्रैकरेखा दत्त पृथक् पृथक् । सर्वेऽपि
तेऽथ तत्राक्यात्तथाऽकार्युः कृषिश्रिया ॥ ८ ॥ ततस्तत्रकपानादिप्रतिषेधनिवन्धनम् । आन्तराधिककुम्भकर्मविन्धि दुर्ध-
रमहता ॥ ९ ॥ हृदयचूष्योत्कृष्टकर्मज्ञाय दुर्भय । स्वकार्य कारयामास लालस क्रूरकर्मणि ॥ १० ॥ तत स्वायु प्रपू-
र्यप चित्वा कुम्भकर्मसम्ययम् । मृत्या त्रान्त्या त्रय श्रिरे श्वत्रतिर्यकुयोनिषु ॥ ११ ॥ अत्रैव हि सुराष्ट्रासु वारकाया पुर
प्रजो । श्रीकृष्णस्वात्मजत्वेनोत्पदे पुष्यानुजावत ॥ १२ ॥ दढणेत्याख्यया लब्धप्रसिद्धिरभवत्स च । ववृञ्चे वपुषा ज्ञान-
विदानस्यापि सम्पदा ॥ १३ ॥ क्रमेण तरणीदृष्टिप्रमराकृष्टिपङ्कजम् । यौवन प्राप निष्पापमना मानाश्रितधन्नि ॥ १४ ॥
उपायसु तत कन्या विज्ञा विज्ञानकर्मसु । ततस्तान्नि सुरधीनिरिय वैमानिक सुर ॥ १५ ॥ जोगानयुक्त नि शङ्कं
धर्माराधनयन्धी । कुमार स्फारस्तौन्दर्यसार कियदनेहसम् ॥ १६ ॥ अत्रान्तरे परेणोद्यत (दरिद्रेनेमि) प्रजासारेण
जायुर । सर्ववैद्यतोद्यानपूर्वाचापुदयं गत ॥ १७ ॥ तदागमसमुद्भूतोदारद्वर्षाङ्कुरोत्कर । श्रीहरिः सपरीवार प्रभु
नन्मुपागमन् ॥ १८ ॥ नत्या स्वामिनमुदामतप सयमिच्चिर्वृतम् । निपसादोचितस्थाने विष्णुजिष्णुर्महाविषाम् ॥ १९ ॥
जगरान् धर्ममाचष्टे स्पष्टेन वचमाज्जना । मधुरेकुरसेनैव प्राणितृष्णापहरिणा ॥ २० ॥ ततोऽयगततत्त्वार्थो सत्त्वसार्थो
अनेकरा । माधुश्रावविशुद्धाध्यायन्यजाय प्रपदिरे ॥ २१ ॥ श्रीदढणकुमारोऽपि जिनगी पानपुष्टी । निर्विष कास-

नोग्य मीचरारोपन मनन् ॥ २२ ॥ युत्रार्थोन्नयत्रिधानागन्धे त्रिलोषु वर्णित । स्तोत्रेनापि हि कावेन चारित्र्याद्या
 रचयती ॥ २३ ॥ त्रिह विदुना नार्थं प्रागापरपुरादिषु । अगाथा त्रिधियाथा सहस्रात् न सर्वदा ॥ २४ ॥ अन्यदा
 द्वात्रिंशन्नामिषाय प्रवृत्ता गद् । निरीह मिहदुष्टयोग्स्वभावा कामान्तिमानदा ॥ २५ ॥ उदियायान्यदा तस्यान्तरायो
 हारम्भं तत्र । पनागमोति नो वापि जैदव प्राम्यन् पुरान्तरे ॥ २६ ॥ येनेव साधुना याति ममया समयार्थंसाह ।
 तद्विधमपि निम्नो लक्षते रमयम्यरो ॥ २७ ॥ गोविन्दतनुजन्माऽपि श्रीनेमेरपि शंभुधरः । स्वय गुणविधि पुर्या
 श्रीमत्यामविनिर्जरम् ॥ २८ ॥ मयाह्वनमये प्राम्यन्नपि प्रविष्टहं सदा । न त्रिप्रादेशमप्याप ह्युरत्रान्तराविजम् ॥ २९ ॥
 अमुप्याग्न्यायि यार्थेण सममा निजुक्ति प्रजो । सोऽप्याह तदनु प्रादुक्तकुतुम्भेवेष्टितम् ॥ ३० ॥ ततो हातस्य
 पृष्ठात्तंतामादि साधुना । उदभोऽन्निमहः प्रत्यह्नीच्य जगरपुरः ॥ ३१ ॥ नात पर परोपात्तजैदयपिण्णोवजीमिना ।
 अरस्यं वपका जाल्यं विनाज्य प्राणानुजम् ॥ ३२ ॥ इत्य हात्रान्तरायोरुच्छुक्रुमार्नुचावजम् । कष्ट विपहत काद
 विद्यात्प्यग्न जगिष्यार ॥ ३३ ॥ अन्यदा वासुदेवेनाप्रष्टि स्वष्टे चेतसा । स्वामिन्नाख्यादि क सायुर्दुन्दुरोरक्रिया
 पर ॥ ३४ ॥ मः प्रोत्त तर्ह्यऽपि जग्निः संयमोद्यता । ढढक्षपि परं सर्वन्यो विमोपाधिक स्मृतः ॥ ३५ ॥ य
 स्योपगन्धपिऽस्तालाग्न्यदध्नाति कश्चित् । इतश्चोत्थाय कृष्णोऽपि यारदागामिजा पुरीम् ॥ ३६ ॥ तावनेत्रातिथीचत
 प्राणपुष्टीयता । परर गोभरग्यार्थि वंदणः धमणोत्तम ॥ ३७ ॥ नीर्विर्हृष्टं सिद्धिसौधमश्चमुष्टिमदुष्टकम् । तं घवन्दे
 गण्डसप्तपदाऽप्यपिऽप्यारिः ॥ ३८ ॥ तमज्जहरीद्वन्द्वमागममानमदुमानत । श्रेष्ठी कश्चित्तश्चित्ते चिन्तयामासिवानि-

दम् ॥ ३ए ॥ निर्मन्थोऽय कृतार्थो यत्पदपद्मधुप्रतम् । स्व शिर बुरुते कृष्ण क्षितिपश्रेणिसकुल ॥ ४० ॥ यद्येति
मद्गृह तर्हि दानमस्मै ददाम्यहम् । एव विमृशतल्लस्येवाययौ धाम ढढण . ॥ ४१ ॥ तावदेव प्रहृष्टात्मा सिहकेसरमोदकै ।
मोदकर्मनमरूर्णे प्रतिष्ठत्रितवान् नृशम् ॥ ४२ ॥ तत श्रीनेमिमासाद्य सद्य एव व्यजिज्ञपत् । तदन्तरायदुष्कर्म कि
मम ह्यभागदत् ॥ ४३ ॥ स्वाम्यादिदेश नाद्यापि तथैषा लब्धिरद्भुता । त्वमद्य वासुदेवेनाघ्ननि वन्दित आदरात्
॥ ४४ ॥ तद्दीश्यादत्त ते दान बहुमानपुरसरम् । यणिगुणिजनश्रेष्ठ इति ज्ञात्वा स तत्त्ववित् ॥ ४५ ॥ परलब्धिरियं
नोपुं मम नौचित्यमग्रति । विमृशन् ढढण प्रौढवैरङ्गिकशिरोमणि ॥ ४६ ॥ मोदकाना परिष्ठापनिकार्थमगमत् पुरि ।
निर्जीपस्वल्किडस्थाने तानचूरयदञ्जसा ॥ ४७ ॥ स्वकीयकरयुग्मेन हृदीति परिचिन्तयन् । श्रद्धो दुष्कर्मणा दत्ताशर्मणा
षेष्टित षडु ॥ ४८ ॥ एव नाययत ससारासारस्थितिजायनाम् । लल्ललास स्फुरद्वोधदीपकः केवलाह्वय ॥ ४९ ॥ दैवै-
त्रपरायाराधके पनेतराशयै । देवदुन्दुत्रय . क्षिप्र ताम्रयामासिरेऽम्बरे ॥ ५० ॥ बहुकाल विहृत्योर्वीमुखीचृदिव निश्च-
ष्ट । प्रसोभ्य प्रव्यसत्पात्रीमात्रीन मिञ्चिमन्ननि ॥ ५१ ॥ यथा जगवता तेन सोढ प्रौढपराक्रमात् । तथा लाचान्त-
रायोऽय नेढव्योऽन्यमुनीश्वर ॥ ५२ ॥

॥ इति ढढणपुमारकथानकम् ॥

अथ नोगान्तराये कथा—

देश्य जटरे धन्वपूरनामगामे नाष्वादिदृपसुमहिम्नीगोठखानिरामे सुदत्तनामा बुकुंधिष्ठ परिग्रसद् । तस्स धरे बहुक-

ममज्ञे णो कम्मसो आमि । नो ज्ञेयणवेद्याए जायाए जया ज्ञेयणयसुयनिमइ जास्मिने तारिस्मि ज्ञेयणेषे परित्रेणिग
 जमिठ सुग्गड, तथा तडुपरि संमंच सुदत्तो पुक्केड—“अरे सुच आण, एहु ममुत्तिच, तुह ज्ञेयण सुद्धार मइ कजा
 शिग्गड” । एते नो तद्दा पुक्कठि खण्णो जद्दा नो गराउ अक्खत्तो चण जमकिंकराउ प वीहत्तो तक्कावमेउठिउ ।
 भग्गयाइ रक्षी काठमाइगो । त्या कयाउनि परिमत्तो नो वीममउ मण्यं पि, तथा तद्दा तज्जड जद्दा उद्दात्ताएणा-
 तिगठे पि स्खनो अत्थइ । रक्षा रुपत्तग लउ वि मइई केया जायड तद्दाउनि ने दयावेमोउनि न ममुणज्जड । एते
 रग्गडत्तग्गमउनि अत्थ अगुशइहो वाउ । गज्जमेण णाउ किच्चा रोएये सपत्तो पुत्तंणेण । जम्मएणेषे जएणि-
 राया एएत्तपुएग्गया । तउ संणेण मइया उक्किं पत्तो र्हक्कइउनि जिग्गवितीए पाणे धांउ । मग्गतो कइिउणि ता-
 ड्ये ७ पांउ, ताउण्णं बुद्दा जिग्गइ । जत्तउत्ते जिग्गायरा खइति तत्थ नो पत्तो मत्तो गउइत्थंमंर खइउ, अइए
 दुस्सिउ जाउ । तउ पाएयय णाउमिउत्तो काराएएग्गए मइणो कस्सउनि नो मिखिउ आत्तासिउ—“कइ सुम
 दुस्सिउ दीमिनि ?” । तए—“किमइ नेमि ? रोएये मरत्तो पुत्तंते जिग्गाए जमतो किमनि न खइमि” । तउ
 नाणिगा सुणिगा उट्ठो कइिउ—“सुत्तने सुमए जोगत्तराज्य कम्म वंड, त तुह मययसुड” । तेषाणि वेरग्गाउत्तेण
 निग्गा कमीएया । एमिो अनिग्गादो य गइिउ—“जम्म साहुस्स ल अत्तपाणाइय पडोइज्जड, त मय समाणीय पय-
 ण्णपि, निग्गं ययाउं च केमि, गइिग्गएग्गम साहुणो नेग्गमपिउ देमि” । एए चिरकाउं समणयम्ममणुचरित्ता
 मराग्गाएग्गो धरे मरत्तो पुण । तत्र पिउद्दा जोगमाग्गी खवा ॥ एए जोगान्तरायग्गीणि वभाति जीय ॥

दम् ॥ १७ ॥ निर्घन्धोऽयं हृताक्षो यत्परपन्नमधुमनम् । अथ शिरः पुग्ने कृणुष्विति श्रंणिमयुद्धः ॥ ४० ॥ यद्येति
 गच्छेत्तद्विद्वान्मन्त्रो ददात्ययम् । एवं विमृशतस्तस्वभायवौ धाम दृढम् ॥ ४१ ॥ तावदेव प्रहृष्टात्मा सिद्धकेसरमोदके ।
 मोदकेनासाभूत्प्रेषनिःसृजितगारं चूरन् ॥ ४२ ॥ तत्र शीनेमिमानाद्य मद्य ण्य व्यजिज्ञपत् । तदन्तरायकुम्भकर्म किं
 मद्य द्ययगात्तदन् ॥ ४३ ॥ स्वान्वादिदेस नाद्यापि तत्रैषा खच्चिरद्रुवा । त्वमद्य वासुदेनेनाघ्ननि वन्दित आदरात्
 ॥ ४४ ॥ लक्ष्मीदशदत्त ते दानं वसुभाषुरनरम् । यत्किमुत्पिन्नश्रेष्ठ इति ज्ञात्वा स तत्प्रयत्नित् ॥ ४५ ॥ परलब्धिधरिय
 नेषु मम नैःखिलमस्यति । विमृशन् दृढम् प्राङ्गैरङ्घ्रिचशिरोमणि ॥ ४६ ॥ मोदकाना परिघायनिकार्यमगमत् पुरि ।
 विश्वीयस्त्वदिगुत्स्थाने तापचूरुत्पदत्रया ॥ ४७ ॥ स्वकीयकरपुग्नेन हृदीति परिचिन्तयन् । अक्षे कुम्भकर्मणा दत्तारामणा
 रंशिवं वद ॥ ४८ ॥ एवं ज्ञायत नमारागारस्थितिनागनान् । ब्रह्मज्ञान स्फुरद्बोधदीपकः केन्द्राह्वय ॥ ४९ ॥ देवै-
 र्दत्तपरात्पञ्चके पञ्चनगरदे । देवकुङ्कुमय इति ताम्बयामिरेऽम्बरे ॥ ५० ॥ बहुमात्र त्रिहृत्पुर्वीसुर्वीचृदित्र निश्च-
 य । द्रष्टव्यं तज्जमरुशशीमाडीन निःश्रिमन्निति ॥ ५१ ॥ यथा नगरता तेन मोढः प्राङ्पररात्रमात् । तथा खानान्त-
 रासेऽयं देहच्छेदोऽर्द्धमुत्थिभ्येत ॥ ५२ ॥

॥ इति दृढलक्ष्मणारवधानम् ॥

एष लेख्यस्तथापि कदा-

देव एवै सत्त्वपरात्पञ्चके तस्मिन्निदृष्टव्युत्पिन्नशिरोमणि मुदकानात् पुग्नेविषे वसियमद् । तस्म परे यद्दृ-

Handwritten notes in Devanagari script, mostly illegible due to blurring and bleed-through from the reverse side of the page.

नयाणाम् पयं अदिनें सुकसकस्य नयणं १४ अरे १४

पयं अदिनें सुकसकस्य नयणं १४ अरे १४
अदिनें सुकसकस्य नयणं १४ अरे १४

श्राद्धात्

१२ ॥ त पद् जपड जोई रे रे नर धिच ड्छ पात्रिच । बुद्
पुयं द्मीण नणु करिस्ममद् ॥ १३ ॥ इय जपिचु निकोमी काउ लग करेइ जा घाय । ता तकणे सुत्तो
मिञ्जो य सुचरत्र ॥ १४ ॥ धणनामो सुस्मारय यउधमईण षणड जोईस । अइ पार रे त्रिमुचसु सागयमेय

Decorative horizontal line with a central floral motif.

१. अथोपनिषत्सु ब्रह्मसूत्रप्रतिपाद्यम् । एतन्मन्त्रोऽयम् । ॥ १ ॥
 २. अथोपनिषत्सु ब्रह्मसूत्रप्रतिपाद्यम् । एतन्मन्त्रोऽयम् । ॥ १ ॥
 ३. अथोपनिषत्सु ब्रह्मसूत्रप्रतिपाद्यम् । एतन्मन्त्रोऽयम् । ॥ १ ॥
 ४. अथोपनिषत्सु ब्रह्मसूत्रप्रतिपाद्यम् । एतन्मन्त्रोऽयम् । ॥ १ ॥
 ५. अथोपनिषत्सु ब्रह्मसूत्रप्रतिपाद्यम् । एतन्मन्त्रोऽयम् । ॥ १ ॥
 ६. अथोपनिषत्सु ब्रह्मसूत्रप्रतिपाद्यम् । एतन्मन्त्रोऽयम् । ॥ १ ॥
 ७. अथोपनिषत्सु ब्रह्मसूत्रप्रतिपाद्यम् । एतन्मन्त्रोऽयम् । ॥ १ ॥
 ८. अथोपनिषत्सु ब्रह्मसूत्रप्रतिपाद्यम् । एतन्मन्त्रोऽयम् । ॥ १ ॥
 ९. अथोपनिषत्सु ब्रह्मसूत्रप्रतिपाद्यम् । एतन्मन्त्रोऽयम् । ॥ १ ॥
 १०. अथोपनिषत्सु ब्रह्मसूत्रप्रतिपाद्यम् । एतन्मन्त्रोऽयम् । ॥ १ ॥

वरुणं त्रि तमपस्म । तेषु शुद्ध विष्टिः, तत्रं चण्डः—“रुचो मय्य मुमिक्षेऽपि मुक्तं, तस्म न परं न घरिणी न परियतो,
 एगामी परिस्रमामि” । तस्यो माह्वणा युक्त—“तुभेव जोगतरायकम्पेदेऽं सदेऽं, तेषुऽञ्जऽपि ७ सुहृत्सामणि पापेभिः” ।
 तत्रं तेषु नाणवखेण मे पुत्रो जसो माहिते । तत्रं पक्रिनुबेण पक्रिनसं य । नामागमिडे सुहृ आराधिया । तत्रं उचुच-
 माऽ चरित्तन काञ्जण मपत्तो पंचर्त्त । जाते इञ्जयुते । तत्रा मपाऽपि मे परिनोगमाममी । तत्रं घम्ममारादिऽत्त
 सुहिते मजाठे ॥ एतमुपजोगा तरायो न कायाः ॥

अथ वीर्यान्तरायोपरि अनेकोदाहरणानि स्वयमन्यूयानि । य कश्चिदत्यन्त-समयीर्न-रुतनगरमद्विगगजगुरगादीन्
 दृढन-धर्मयमाति तर्नैस्सर्चयति आरानिर्निदारयति वलुं चरणेषु दृढरञ्चुर्निर्येभानि । अथ च य पुमार तपना या
 विधिरे कार्मणजेरामन्त्रयर्त्रेन्य जन निर्गीये नि सत्त बुद्ध, न आर्गामिनि तने त्रीयान्तरायोदयाचालु-यममदर-
 द्युडीरोगादिजिरापन्त पाच्यते, गर्भो व्याधयस्त निधुरीरुयुः शरीरे इत्यर्थे । एत पद्यान्तराया बोधय्या ॥

अथ सार्धर्मिच गालदयोपरि काव्यमुच्यते—

साहस्मियाण वदुमाणदाण, जत्तीइ अस्पिज्ज तद्दत्तपाण ।

वज्जिज्जा रिद्धीइ तद्दा नियणं, पय चरित्त सुकयस्स ठाण ॥ ४१ ॥

व्याख्या—समाने धर्म वर्तन्ते चरन्तीति वा सार्धर्मिणा । ते च विद्या—माधयः श्रावाश्च । तत्र साधन माधूना
 श्रावाः श्रावाणा मधर्माण । तेषा मधर्मणा बहुमानदान पूजासत्कारकरण । तथा जकस्या अर्पयेत् अत्र जोग्य

सुरीहिं धीरविठं मा ज्ञायसु सीस निप्रठं होसु । उवसता वि सुरी सा सासणरकं कुण्णेषणी ॥ ३२ ॥
 णपनागेहिं सेत्त काउ विहरति आयरियपाया । निम्मम निरहकारा ससारासारयाचउरा ॥ ३३ ॥
 जाठं सग्गइजायण्णमेसिं सीसो वि सग्गुणगाही । अमरीगिराइ बुद्धो आलोइत्ता सुह पत्तो ॥ ३४ ॥

॥ इति द्विजान्वेषणे दत्तकथा ॥

अथ तृतीयगाथाया द्वितीयपद व्याक्रियते—“कम्म करिजान कया वि रुहं” पूर्वस्मिन्पदे परद्विजप्रकाशन निषिद्धं, तदपि सद्गत तदैव यदि रौढं घोर कर्म न क्रियते, अत प्रोच्यते—कर्म कुर्वीत न कदापि रौढं, धर्मी जन कदाचिज्जौह्वं ज्ञीपए कार्यं न दुर्योदित्यर्थ । यस्मिन् दत्ताशर्मणि कर्मणि निमित्ते दुरन्तदुरितशतोप (निंपात स्यात् एतादृश कर्म बह्यापेप्सुना प्राणिना न कार्यम् । अत्रार्थे उज्जितकुमारकथा, सा चेय—पञ्चमगणचृज्जम्बूस्वामिन प्रति वक्ति—

याण्हियग्रामनाम नगर, तस्योत्तरपारस्यदिग्नागे दूत्तिपदाशानामोद्यान । तत्र च सुधर्मात्तिथयद्धुचैत्यमासीत् । तत्र नगरे मित्राजिधानो राजा । तस्य महिषी श्रीरित्यत्रिधयाऽज्जवत् । तत्रैव नगरे कामध्वजा नाम वेश्या गणिकासहस्रस्वामिन्यानीत् । तत्रैव च नगरे विजयमित्रनामा सार्थपति परिवसति । तस्य सुज्जा ज्ञार्याऽज्जत् । तयोरुज्जितनामा पुत्रोऽज्जपत् । तदा तत्र श्रीमन्महावीरस्वामी चरमतीर्थोधिपति समवसत् । प्रजा धर्मश्रवणार्थं प्राप्ता । राजाऽपि कोण्हि-

१ इत आरम्य १८ पत्रस्य २५ पक्तिस्थभवतीत्येतदवसानं सर्वं पाठं मूलप्रणो पत्रद्वयाभावात् दृतेऽपि गवेषणे प्रत्यतरलामाभावाच्च तानाशान्त्यर्थं विपाद्युत्रत साररूपेण विद्वन्मुनिना देवयित्वा मुद्रापित

अथोपनौगान्तरायोरि दृष्टान्तोऽस्ति—

धम्मि वि नगरे एगो सेंढी अत्थि अर्इय धण्हो । पाए पराववायनासणरगिण्णो अदिठमस्सुयमवि जहा तथा नासइ । धण्हुयाणुण्णं सधो जण्णो तं वहु मनइ, मुहरिचाए न गणइ मणय पि जणायवाय । अह जया विनाहकङ्को महाजणस-
 मयाउ मीविज्जइ, जया य सो पुञ्जिज्जइ—“अमुगस्स वरस्स एय कन्न देमो,” तथा नणइ—“एसो तकरो जुथारिउ
 अविचिषरउ, एयस्स कोऽवि सकन्न समयंइ ॥” । पियरो जाणति अभ्हगयस्स पाणिगहण जावि तथा सो तथा जपइ
 असभूवरोस जहा मण नज्जइ । जया वरस्स माइपियरो पुञ्जति—“केरिसी कन्नगा एयरस विवाहिज्जइ” ? । तथा आ-
 र्इउ अणारुउं वि समागमम नासइ—“एसा कन्नगा अर्इय निह्वक्कणा हिरिसिरिमइधिइवज्जिया, कोऽवि नियधरे समा-
 णइ ॥” । एय नासतो तम्मणोत्तग करंइ । एय धीयाए वि जहातहा पत्तरेइ । इत्तगोठि कुणतो नणइ नत्तुणो—“तुम
 पणइणी अन्नंण सह पणयपराइणा, तुम कह तीए जवरि अर्इय रागरो” एय सो विरयइ ततो । आह तथज्जाए एय
 पर्यइ—“तुह नत्ता अनकवासजान्णियाउ, तुम कहम्मिमम्मि आणुरायवसवया” । तथा तथा सो धयइ जहा संजोगाउ
 विठगो नयइ जत्तपसि पि । अन्नंसिमुवत्तोगत्तायमज्जिक्कण अत्तं पि वहुय इक्कय सच्चिण्णंक्कण काव काज्जण दरिइत्तुवे
 सजाउं पुचत्तंण, पत्तो वारणय । अत्तया मारुपियरो जत्थ जत्थ तत्थाणिगहक्कए कन्न मगति तत्थ तत्थइत्थे जणा नजति ।
 एस दावमणा दि न पयवति । तउं सो विमणो इम्मणो जहा जहा सरिसवयाण पाणिगहण्णसव पिण्णइ तथा तथा
 मत्तम्मि सिज्जइ । तउं सो जग्घरो ततो देसत्तर जमइ । वेवाए नट्ठपण्णमधि विधि पावेइ । ततो इत्थिउं सत्तो भित्तिउं

अथ दशान्त —

परिपक्वमुषधीष यथस्मि सुमणोद्हरमद्युधीष । उगायद्यवतुधीष कोमधीष वरसुरीष ॥ १ ॥ पञ्चदश्यावनिचो सुकथ-
 गचो सुदीकपयमिचो । सिन्धी त्रिमहदचो यमद रवि धम्मतराचो ॥ २ ॥ सा धम्मयासगुरीण दगसुरीण परारवि-
 क्षाप । पास सुगुणगास परक्षप पारभगयाडं ॥ ३ ॥ सो अन्नया कयानि दू पञ्चिमरनीठ जलित्त मंता । पंचारमिदि-
 समरणपक्कन समरठ चित्त ॥ ४ ॥ रयणाणि जस्म गह कक्षयणदमगाप्रभाडणि । दूनि यणी म गरिचो निदिचो किमिद-
 द्यरदि ॥ ५ ॥ दरगअररत्तियकखिठं चखिठं रयणक्षणाग्रमम वठं । गयरागग्गम पड चारदि सुटिय ग्य ॥ ६ ॥ डकि-
 षठं अमंता मिखिठं कागालियस्स कम्म रि मा । तणादि दू अक्खणअनिरठ चि सुणित मक्कम्म ॥ ७ ॥ मिदि-
 षए तरसुच कद् षचिवाट्ठमि चो मदानाग । नित्तगड्यरो अममा पन्किदिठं तण नम्म वठं ॥ ८ ॥ जड तुह
 अग्गुच्चिननक्खणिम्मि ट्ठग वठं ममागु । मरज्ज्या सो चखिठं तम्मय त्तियसण ॥ ९ ॥ तणाणीठं निम्मिद्वज्जाड
 आदरणफालियानराण । वा जाट्ठग ष वुचो जाहारसु चो इमं दधि ॥ १० ॥ तुह धणज्जादो होदी गरुठं प्यणना
 पठं जपनं । त्तियमुत्थिय न दू अन्न नमामि दय दयादीण ॥ ११ ॥ जोदात्तिय जित्तदवं मय को गुणड अन्नरअम
 राण । काठण अमपयाण को णु जणा कजिय पियद ॥ १२ ॥ त पड जपड जोर्डं रं नर पिठ ट्ठण पाणिठ । तुह
 मत्थपण पूयं दधीष नणु करिसमद ॥ १३ ॥ इय जपिचु त्तिकोमी काठ रसा कर्द जा पाय । ता तकाण सुचो
 पिक्कासिक्का य सुकवठं ॥ १४ ॥ धणनामो सुरसागय यमुल्लमडेए जणड जोर्डंम । अड पाय र त्तिसुचसु सागयमय

शतपार ॥ १५ ॥ इदं शुशु विज्ञाप स यत्नितप धिरंदहो । तो जोई न्यत्नीठ निचनिय चावणेषु मिदहइ त ॥ १६ ॥
 सो बराणद पणेष विप्रुषो जोई सजाणमवीणो । विज्ञासिजो साहम्मियवडचेण गाढयरं ॥ १७ ॥ रयणपरिक इय
 शिरवंधं जणठ व जणियरंदररो । सपणा सधरथ गुणावहा विसेसेण समधम्मं ॥ १८ ॥ उवोणमइविसुज्ज तिरकसुधार
 सुयलउदुपास । इंदपणुसुवविष पपर वित्त्य इरइ सध ॥ १९ ॥ ज वीसतज्जवाण चारिख सधदोसनासयरं । त उगुणि-
 परयणउवरमुडमुत्त मणिविकरं ॥ २० ॥ इचाइ सिरकविचा रयणपरिक तमाह तुळमणो । साहम्मिय उवोीठ पुत्रप्य-
 धाराउभाठ ॥ २१ ॥ न पणारजजरेहिं सपकावीह सपया सयणे । पायज्जियाठ जाठ ताठ परजोयउहरेक ॥ २२ ॥
 सवेसु वि सुवएसु गरिदय नणु सधम्मयउधं । तित्थकरेहिं कहियं महियं पुण सगुणजोयहिं ॥ २३ ॥ सो अत्थो तं व
 सामरथ स विहाणमणुसध । साहम्मियाणकज्जमि ज विवति सुसायया ॥ २४ ॥ सुरसावयाण वड्डस जे कुणति महा-
 मया । पुत्रापुवपिय पुण तं छहवउखय पय ॥ २५ ॥ ततो तुमप साहम्मियाण यधइय विदेयय । सुकयत्थिणा सयाउवि
 इ अममुडपुण पिण्हिठ ॥ २६ ॥ ययणाभयरसमाकठमेस पाऊण तम्मुहसरानं । पइदिणभोगमहं चोइय साहम्मियं
 गहं ॥ २७ ॥ तो पडा तुज्जिरस थत्तिगहो एस सावण कठं । नियगेह पर चठिठं तस्साएसं गहेऊण ॥ २८ ॥
 पक्कगतीरविप पयपुरमेवो समगठं सिटी । जोहारिसु ज्जिण्हिद रसवइपाय विदेऊप ॥ २९ ॥ असण काठमणो जा
 हि विरु साहम्मिय पवोपर । तायाससज्जमोहं परमेवरेरिं नत्थजिणविवो ॥ ३० ॥ कपपचगपणामो जिणशुइ चण्हिरो नरो
 जोहं दिरो । जयवरसेवण पुजो जालाठ आगठं कम्हा ॥ ३१ ॥ कत्थ य वज्जसि सावय तेणुसं नरहम्मिसत्तिरआणि । जो

चित्तं चित्तं चित्तं ॥ ४० ॥ सा पञ्चलीक्षेत्रं देवो तगुणपससण कुण्ड । सवाहियाहिरणिं ससिमणिमयसतिजिणप-
 णिना ॥ ४१ ॥ दातु गठं सलाण तिदी वि सधम्मज्जोयवव्व । कुणमाणो धम्मरत्तं जीविपपज्जतमावन्नो ॥ ४० ॥ वार-
 ण्य देवो ज्ञातं निष सुदिवज्जुद वातं । चक्रियय पाविचा चविच तसो सुविञ्चिन्न ॥ ४१ ॥ पाविजु अहस्काय चरण
 पाठितु बंधव पण्य । सिद्धिस्सइ स विदेहे वासे सुगुत्तसवासे ॥ ४२ ॥ अन्नणे सुगुरुणं धणो वि धम्म सहेतु चारितं ।
 देवो य पाविच तसो गच्छिस्सइ अखय मोत्कं ॥ ४३ ॥ विसाहदत्तस्स निसम्म सम्मं, चरित्तमेय सुगुणोहरम्म । साह-
 म्मिखउत्तरया सयाडवि, जवतु जया तणुसपयाडवि ॥ ४४ ॥

॥ श्रीसाधमिक्वात्सदयोपरि विशालदत्तकथानकम् ॥

अथ बादशाहतपावनानधिकारे शब्दस्य प्रथमाणुपतकाव्यमाह—

अदिसण सवजियाण धम्मो, तेसि विणासो परमो अहम्मो ।

सुणित्तु एय वट्टपाणिपातं विवज्जियधो कयपञ्चवातं ॥ ४२ ॥

म्याहया—न दिसनभादिसन, कंषामित्यासाहानिरासार्थं सर्वे च ते जीवाश्च सर्वजीवास्तेषा सर्वजीवानामिति पद ।
 अयनप—सत्सवजीवाना पयोन्डियरूपाणा दिना निवार्यते । तेषा सर्वजीवाना विनाशः प्राणव्यपरोपण । अयमेवा-
 धमं परम मण्ड कथित । एव सुणित्तु विद्याय बहुप्राणिपात वर्जयितव्यः, पर विञ्चन स ? कृताः प्रत्यपाया अनेके
 विद्या बंध स तथाकर । अत्रार्थं आह्वय श्रीवदवाविशेषम्वक्तव्यमाह—यत्रुपमगमे—“जीवा सुभवा भूत्वा सकल्पारं-

जडं यं तं दृष्टिहा । सगराह्निरयराहा सात्रिका चैनं निरत्रिखा ॥ १ ॥” अन्वया गाथया साधुश्राद्धयोर्मरसर्पयान्तर-
 दयागुणत्वात् इत्यं । अधुना यदा श्राद्धोऽनिर्वहन् देवादिकं करोति तदा रथूनस्यापि जीवस्य वधः स्यात् पृथिव्या-
 दीनां दीन्द्रियादीनां च स्वात्, साधूनां ह्येतेषु हिमानियम, एतावता २० विशेषका साधोन्नयन्ति, श्राद्धस्य तु
 रथूजानां नियमो न तु सूक्ष्माणां नियम इति दश विशेषका । अर्थे प्राप्तं ततः कथं क आकारं सक्तव्यं ज्ञात्वा रथूज-
 जीवहिंसानियम, पुनरारम्भं सत्यज्ञानता न नियमः, सत पुनरव्यर्थं गत, दशानां मध्यं पद्यं ज्ञाता । अथ कनापि
 पुरुषेण निरगृहऽन्यायं नृत्तमन्ना नस्य पद्यन्द्रियात्त्रिभूजान् जानतापि भ्रान्ताऽन्ति नन आकारं मुनयं करोति, कथं ?
 निरपराधजीवमारणनियम, पर सायराधस्य न, पुनरव्यर्थं गत, पद्यानामव्यर्थं ज्ञात, माधो दीं विशेषका । अथ वृष-
 जान् सदयति यत्ना नत्ना निरपराधपद्यन्द्रियानपि ज्ञानत् मन् कथान्तिन्नामन्यति, नत्नाऽऽकारो मुक्तयं कत्तय,
 कथं ? यदा घातं दत्तामि तन्ना निर्णयत न दत्तामि पुन मन्थनं मुक्तयं, पुनरव्यर्थं गत माधजिनीय (वयं) विशेष-
 कार्थं सपादान्शोषको जात । एतावता न्यिन इत्यं प्राणिनो नियम्य । श्रीश्रावश्यरऽप्युच—“धूजगपाणाइनाय सम-
 णोयामठं पद्यरमाइ । स पाणाङ्गाए दृष्टिदं पद्यत, त जहा—मकष्यठं आरजठं य । तन्व्यं समणोयामठं मकष्यठं
 जाधक्रीय पाणाङ्गाय पद्यरमाड, नो आरजठं । तन्व्यं पच आडयारा जाणियपा न समायत्रियपा नहं नथं जनिष्ठए आड-
 यार नलपाणवुजेए चि” ॥ अथ दधान्त —

पादवीपुत्रपूर्वाया वृत्तार्ताऽच्चिदात्तारिक । चतुर्धाधनधनदो धीमत्सत्तेन सूत्रित ॥ १ ॥ ऋमादित्यं श्राद्धधर्मां वृष-

मन्त्रादानम् । इत्येव द्वेष्य एवातीत्सर्वेषामधिकारिणाम् ॥ २ ॥ तैर्विमृश्य मिय सर्वरेतस्त्रयानुयायिन । सत्कुल्य
 वस्त्रादङ्गुला स्तूयतेर्थावया वृताः ॥ ३ ॥ दात्रहस्ता निमहीतास्ते निशागुप्तवृत्तयः । हन्यमानैरिमं प्रोक्तं क्षिप्त्वा क्षेमेण
 द्वं पदम् ॥ ४ ॥ राक्षा निजपुद्दं रोषाद्रेष द्वेषविमुक्तधीः । जजद्वय राजद्रो जन्तून् हन्यद्द किं पुनर्तुषम् ॥ ५ ॥ तथापि
 स्पृष्ट्वादिस्पृष्ट्य षण्य स्तेनवत्कुप्या । प्रोच्येऽन्यैर्मन्त्रिजिद्रेष ज्ञापकं हवनान्तरे ॥ ६ ॥ वापिका यत्ततेऽगाथा वाथाकुथादस्ता
 प्रथ । प्रगुणप्रसवधीर्णां पूर्णां निर्मज्जवारिणा ॥ ७ ॥ न समर्थस्तदीयान्जानयने कोऽपि पुरुष । क्षेम प्रक्षिप्यता तत्र
 जवजन्तुषाजिज्जवत् ॥ ८ ॥ इत्युचं सहसोत्थाय स्मृत्या देवगुल्नं हृदि । आह्वयत्समन्तुक्षेत्वाद् तदा साक्षिभ्यङ्कुरसुर
 ॥ ९ ॥ इत्युधरंरथ पयातान्तरनुजायात्स देवतत् ॥ जपर्याजमिमयान्मीनाकृद् प्रोढावजहस्तक ॥ १० ॥ इमयामास त
 स्पृष्टः सत्त्रं शुश्रावागतम् । द्वंषिणोऽधोमुत्सीजृता यार्ता साऽङ्गापि प्लुज्जता ॥ ११ ॥ यर घृण्यति प्लूकान्ते यक्तैर्योऽ-
 प्यतथावत् । प्रमादायसर स्वाभिधापर मम रोचते ॥ १२ ॥ इत्युक्त्वा सयमी प्लुत्वा सन्ध्यासाभ्य शुञ्जधीः । क्षेम
 सिद्धिमुखान्पाप प्राणिप्राणेश्वरत्वर ॥ १३ ॥

॥ इति प्राणतिपातप्रवट्टधान्त ॥

अथ द्वितीयाणुप्रवभाद्—

बोद्धेष्ट छोद्धेष्ट तदा त्रयेण, ह्रासेण रागेण य मञ्जरेष ।

नारसं पुषं मेव चकारिजा, आ पच्यं चोपगप हृदिजा ॥ ४३ ॥

व्याख्या—कंपंभं इत्यण, वींनेन इत्यार्जनेच्छया, जयेन राजदरकादिना, हास्येन नर्मणा, रागेण स्वकीयसमीनतया
 ईर्ष्याजानन वा, मत्संरेण परस्परयिरोधात्मकेन, ज्ञाया मृषारूपा नंय उदाहरत् ज्ञापित, या मृषा याव् प्रोधा मती वींन-
 मन् जन्त्यास स्वकीय प्रत्यय त्रिभ्याम हरनिर्नायेदिति गार्थः । मृषाज्ञापय कस्यापि विधासास्यद् न स्यादिति
 ज्ञापयं । यत्र उच्य—“युज्यामुभयाय ममणोनामथं पञ्चराट् । म मुष्मनाए पंचविद् पञ्चत्त, त जहा—कदादिय
 ग्नादिय जामादिय नामान्तरा इत्यमितिहा । यूयमुभावापसम ममणोनामण्डम पच अदयारा ज्ञापियथा न समाय
 त्रियथा, त जहा—मद्यमा अग्रमण्ड रदम् अग्रमण्ड मन्तरमन्तजठ भोसुरांम कूरुगदकरण” ॥

अथ नटुपरि कथा—

भाव्यं पुरुषाज्ञाव्य कश्चिन्नाव्यज्ञदव्यन । भारणीयो ह्या नदर्थेत्तनाहन्यत तन्निरा ॥ १ ॥ ममार दंययोगात्स
 पूज कंभुएकजत । गुरमक्षा समाहित्य नृपाप्र थीसंस्तव ॥ २ ॥ पृष्टोऽत्रार्थदस्ति कश्चिन्नो साक्षी तत्सुतभेव स ।
 प्राह मलयमिद स्यामिन् सद्यकत्र्यां तवाऽधिकम् ॥ ३ ॥ अथ्वद निर्याट्याचक राजा रञ्जितचेतसा । अत सत्यंय गीर्ना
 व्या सुरतश्चिर्वाथिनी ॥ ४ ॥

॥ इति मृषावादीपरि कथा ॥

अथ तृतीयाणुभवमाह—

असाहुसोपण य ज पवन्न, बुद्धो न गिच्छिजा धण अदिन्न ।

अगीरप जन्मि द्देव डुत्क, छद्दं छहु नेव कयाद् सुत्कं ॥ ४४ ॥

एसाह्या—असायुद्योवंत यत्तयत्त नीचलोकेन यत् स्वीकृतं बुध परिगतः पुमान् न गृहीयात् तन्न अदत्त धनि-
केनापितीर्थे । यस्मिन् स्वीकृतं सति द्देहयान जन्मनि डु ख ताग्नयन्धनादिकं छन्नते छषु शीघ्र तत्करयत्, नेव एयोड-
क्यात्तं पदाचित्तमुत्तं दारीत्समाधानादिवमिति काव्यार्थं ॥ “यूजगमदिक्षादाणे समणोवासगो पच्चत्काद् । से अदि-
क्षादाणे डुपिदं पत्तं । त जहा—सच्चिदादिक्षादाणे अच्चिदादिक्षादाणे । अदिक्षादाणस्स समणोवासएण इमे पच अद्-
दारा अण्डियथा, न समापरियथा, त जहा—तेनाहने तकारप्यजेगे विरञ्जरक्षाइकमाणे पूरुत्तुत्तपूरुणमाणे तप्पकिरुवे य
धरएरे ॥ अदत्तत्तागं धो गुण पधापगुण इत्यनार्थे ह्योरथ्यं कमुदाहरणम्—

एव कवाप्यजपघडाः अज्जायान् धर्मधर्मणि । गोधीप्रिय स च प्रायस्तर कोडप्युत्तसथोडन्नयत् ॥ १ ॥ गृहे निर्ज-
नत्ता दावं सुपित गोपिडुक्कं । सद्धंम त धिना अज्जमेकन्त वीश्य सर्वथा ॥ २ ॥ वृद्धंका तर धर्तिय्णुर्धमती कानु-
सद्धयम् । ओ बुधा तयत्ता धिन्न ज्ञातिसरयुत्थी गती । तदरत्ता धर्द्विपिष्ठासान्छान्छान्छयद्विष्टु ॥ ३ ॥ प्रातरुक्के त्पु-
अथा न इथा कअपित्तत्ता । मांभवान् पूज्जाडडुक्कयाधि वत्तमत्तंशु छाडन्नयत् ॥ ४ ॥ समवायेड्य ते वट्ठा गोधी

सर्गा धृताद्भूत । तेव्याह श्रावणे नाहृ स्ते किञ्चिन्न कस्यचित् ॥ ७ ॥ अमुचय तृपो यस्मादय नो षिद्धितः पद ।
सन्मानपितृगाडन्ये सर्व दक्षिन्ताः क्रूरकर्माणि ॥ ६ ॥

॥ इति कृतीयाणुप्रवक्तव्या ॥

अथ चतुथप्रवक्तव्यम्—

समापर वा अजरस्स जाय, मच्चिक्क विट्ठिक्क जणान्नाय ।

जे अन्नकनसु नरा पसत्ता ते ऊत्ति डुरकाड डहेण पत्ता ॥ ४५ ॥

व्याख्या—श्रावणीयजननीभिन्नापरस्यामव्यतिरिक्तस्य आया तार्यो मन्थन पराङ्गना व्यमानरमिण मन्थीन । त्रिन्ध्या
देव पुर्नन् जनापगाद जनार्णवाद् एव तु नन पुम मन्था जनापगादो न स्यात् । व्यनित्कमाह—य परमुचुनाभ्यन्य
कान्तासु नरा प्रसथा प्रसङ्गजान स्यु त ऊत्ति डुरान्यत्रं जन्मनि प्राप्ता छद्मशरान्ति कथ्याये ॥ “ममपौ
वासर्गो धूलग मद्गुण पञ्चत्वाद । स परदारगमण दुनिह पन्नस, त चेदा—उगानियपरन्तरगमण नरुषियपरन्तरगमण
(य) । सदारसंतोसस्स इम पष अदयारा जाणियथा, न समापरियथा, त जहा—उत्तरपरिगद्वियगमण अपरिगद्विया
गमणे अणगकीभाकरण परधीयाहकरण कामजोगतियाजिजास सि” । अत्रोदाहरणम्—

अनासि स्वस्मिन्नक्षत्राश्रयमुचित्ताधितम् । पुरं श्रीनिक्षय नाम धामादाभार्थमभ्यन्गम् ॥ १ ॥ तत्रासिचुञ्चवीश्रायञ्चान-

१ कीलान् रधिरे ।

कराजत् सर्वैरस्यैव समागतम् । जगत्ता मरुतपगदि त्रीगची गदिदेयोरादये यिनेचनस्यो धनारदा प्रद । ता
पर्वे स्वस्थाने गमन । इतश्च महारीरजगत प्रमगपथर इन्द्रतिसामा जगरदादां गोरगरासंयपुयनीचइरा
न्यटन् राजमार्गे समागत । स च तत्रैक पुस्तं मल्लमिडाभिरादिमयगतमरुतम् । ते च पुनो नीरान्तानं मशरी
रादेय त्रोटितानि सूक्ष्मामसएकानि राजपुथी म्वाग्रमानं तादमानं “नो मद्यस्य कोऽत्रि गता मरुगारिण्यग
ध्यति, किं तु तस्य कर्माण्येवापराध्यन्ति” इत्युद्योष्यमाणं च हृद्विमचिन्तयत्—“अहो अयं पुनोऽयं मरुतपुद्गो
येदना वेदयते । ततो द्विचत्वारिण्यदोगमुर्चैरपीयाहार गृहीत्या नगरनिर्गन्त जगता मरुतान्ताय म्पगिता च
तमाहार बन्दनमस्कारपूय नगररत्नमहद्वपुग्गचरित पप्रञ्ज—“जगत् म पुनो पूर्जितं किम् आसीत् ? किं वैगम्यं
कमानेन बुत्रोपचितं ? येनेताहृदीमप्रतिमा येदनामत्रानुचरयन्ति ।” जगानाद्—दे गौतम अयं रन्तूरीने जगत्
हस्तिगपुर नाम्ना नगरमज्जत् । चत्र हुनन्दनामा नृत्योऽन्तर । तथैव पुरम् मरुतानो गोनम्भ आसीत् । ता च
समाथानाथा बहवो गोत्रडीवर्देमहिरीरुपनादर पदारः प्रसुरत्पापजमुष्ठा निर्नेयाथ गन्मिउनि । अन्य ता पुं
चीमतामाङ्गेकजीरोपजावको मनुष्योऽन्तर, तस्य षोडशानाम्नी जायो, गा च कदाचिरान्तरात्तयाऽऽसीत् । त्रिउ मांसेउ
व्यतीतेषु तस्या अयमेताहसो दोहद प्राडुर्भूतो गर्भप्रजायात्—“ता मातरो धन्या या मनागानात्पागदिमनात्पा
धान् पदान् तद्वितान् नृदान् शुभान् खण्णान् खण्णमरुतोश्च ज्ञयन्त्य सुरादिकं च पितृन् अशेददं चरन्तनि, एत
मपि तमपनयामि” इत्यचिन्तयत् । परमनपनीयमानेऽस्मिन् मा दुर्बन्धनिमेऽस्मादिति शिष्टाऽन्तर । नो च तयापि

... किं न भवति ... ॥ ३५ ॥ यत्तु वयं गिनाऽभ्यायेन
 ... ॥ ३६ ॥ पूर्वोऽयं नियोगस्तु स्वस्मिन्निर्गमः प्रजापते । नारदो
 ... ॥ ३७ ॥ अतः प्रतीतिं कथयामो धामसु
 ... ॥ ३८ ॥ अथ नाना धर्मस्य तथाप्यवसामत ॥ ३९ ॥ ततः
 ... ॥ ४० ॥ राग्यधृषणं धुर्यवयंनात्र
 ... ॥ ४१ ॥ नित्यं ज्ञानं विद्यमानं तत्र मयिस्मिन्निर्गमः
 ... ॥ ४२ ॥ मध्यतः तत्र योग्यतः स्यात्ता निराद्ध-
 ... ॥ ४३ ॥ तत्र मुहोरुतः कांय मय्यग्राही मुनिश्चितम् ॥ ४४ ॥
 ... ॥ ४५ ॥ तमेतेषु सुधीनेभ्यः प्रा-
 ... ॥ ४६ ॥ विद्याय रत्नाय देशंभेनमन्यत्र यादि नोः ।
 ... ॥ ४७ ॥ मत्रिणां मन्त्रव्यापारमगमा
 ... ॥ ४८ ॥ स रोगोऽयं पुनः ॥ ४९ ॥ यत्तु
 ... ॥ ५० ॥ अत्राद्यं नियोगं पूर्वं प्राप्नुयन्त्यत्र

५ । नगरागच्छुः क्रोऽपि तेनाष्टयत् तावता ॥ ५१ ॥ पुरे क्रोऽप्युत्सवोऽद्यान्ते येन राघवनिर्मलात् । श्रुत्योरानन्द-
 मात् यथाकथ्यते श्रद्धो वद ॥ ५२ ॥ स प्राह श्रुयतामत्र गणद्वन्द्वमहीनिः । पुत्री गुरमती नाम माऽऽने प्राणप्रियङ्गी
 ॥ ५३ ॥ परं पुरुषविद्यपपोपमादधती मती । नरं त्रयत् नैव किञ्चिदीदित्येवेद्विनी ॥ ५४ ॥ ततस्त्रजनकेन व्यगोत्रेऽन्य-
 त्पिपूजया । आराध्य पृष्ठा तुष्टाऽऽह ततः पट्टतुङ्गर ॥ ५५ ॥ यत्कण्ठेऽप्यिन्द्रिप्रियास्यारपुष्पिराम । न तुमा
 योः पतिर्नामी तस्मिन्प्राद्वि निश्चितम् ॥ ५६ ॥ तत् करी कृताचं समुमुय ररुत्पेयि । तुमायारोपयात्र यस्तत्र
 मनस्थिनी ॥ ५७ ॥ नदद्विर्नैरिन्द्रिगचनारामिन्द्रत । गणकाप्रं स्यापिता माया निमत्या माऽमायिनी ॥ ५८ ॥ मही-
 ष्मिमाण्ड्रीकाद्रीमन्त्रिमासतमनि । माम्प्रत स पुत्रीमयं ब्राह्म्यन्नात्म निरुदना ॥ ५९ ॥ ऽयुररा निग्न तस्मिन्ना
 कस्मिन् ऽयाम्बुद । ताररुणन ममाप हृदयय यमाय करी ॥ ६० ॥ गत्व मन्त्रज्ञानामिचमस्यश्रुणिमण्डय । तमागण
 न्तमाखोस्य गन्त निजैर रयात् ॥ ६१ ॥ विमडोऽयोधयक्षीरगुभार प्रयत्नायाम् । प्रपद नायन्तस्य पार्थ पट्टनरा
 प्रजो ॥ ६२ ॥ करामात्सिमाखा मा कण्ठ तेनास्य चिद्विप । पुण्यनाचा द्वि गयश्रीर्मिनीयानुपद प्रचत् ॥ ६३ ॥
 स्यस्वथमण्डममायारोष्य द्वापनन्दनम् । जगत् गन्मारोऽपि प्रतुगुष्टो निज इद्वि ॥ ६४ ॥ मारादागेऽरुक्पश्री तुमा-
 यी पतिरपि नै । ज्ञानीति साऽपि प्रेक्षिष्ट इष्टा ज्ञायिष्वयच्छत्रम् ॥ ६५ ॥ गजाना ददाय स्वर्णखण्डं चाश्वगह्वरकम् ।
 विश्राण्य रागपुत्राय प्रतुर्धृष्टिचिदापनैः ॥ ६६ ॥ ज्ञायात्समैऽथ मप्राते तुमार्या पाणिपत्रम् । तुमाररुग्मन प्राह्वयामाग
 पार्थिवः ॥ ६७ ॥ करमोचनपेलायाभिखातुक्त तजुजन्मने । प्रददौ प्रामगाह्वरीमश्रीनिर्नाशिनी नृप ॥ ६८ ॥ मीम नृप

दूतिना । तत संमेल्य तामा गा हापयामास तद्वच ॥ ८५ ॥ तत प्रोच्ये द्वितीयेऽह्नि रात्रान गानन्त । अत्रैवैव
 दृष्टं कुरुषु तस्मिन्वचम् ॥ ८६ ॥ तृतीयामि चतुर्थोऽह्नि व्यस्येणैव गगम ॥ ८७ ॥
 धर्मदानादुक्तश्चानि परमोपवृत्तिम् । दशमीय निरघ यज्ञार्णं प्रगुणीकृत ॥ ८८ ॥ अथात्तानी तुमार्गं मन्त्रायामत्र
 मन्त्रे । प्रसृष्टीन्य मन्त्रय समल्प प्रथमन्त्र ॥ ८९ ॥ तत्रा कृत मधीऽह्ण पुष्यार्णं स्वमक्षिर्षा । गुप्त ययदुमाधाय
 तत्र मस्यापित म च ॥ ९० ॥ अथ कनापि तत्रतन निगल्य निरगन्त । ममाचणाम तन्नाम तुमार्गामयोरन ॥ ९१ ॥
 अत्राप्यसामदा पुमा परत्र नरसारादा । त्रियया त्रियसकाशाल्नीप्रापक्षिर्षात्रियिन ॥ ९२ ॥ जोगा मेगारहा स्म्यऽह्नि
 स्युने मधिता । तत्र परत्र हीनाग्यत्रियोगय्यासिद्धतर ॥ ९३ ॥ नाम्नात्रियत्रयणाञ्जोधि ममिद्धिन धनत्रय । यत्रा
 नृसिमिहासोति जीशोऽपि न तथा गुंय ॥ ९४ ॥ त्रैदहीनाग्ययागिन-पुयेनि न तुय्यनि । त्रुंतेनवमंनरन्मन्त्रय तृसि-
 मासुयात् ॥ ९५ ॥ बहिर्युक्त्या मेहासुग्धा प्राणिना त्रियया स्मृता । त्रियारुद्धा त्रि तु त्रियारुद्धा न ॥ ९६ ॥ दयान
 त्प्राशरी नोगा त्रियाव्याः सुधीमताम् । उडियाणि मनश्चापि त्रियस्य गतु निश्चयम् ॥ ९७ ॥ इतन्मन्त्रान त्रिग्राह्यय
 मागडित्ति निर्णते । तत्रेदः सपयलोप प्रत्यपादि तदप्रतः ॥ ९८ ॥ प्रतीहायाप मन्त्रोऽश्रित्वायानरन्वया । द्विती
 यागिनीयादे गर ज त्रयस्यो स्यापिताऽऽदिगा ॥ ९९ ॥ द्वितीया बोधयामास त्रयायानद्रयाञ्जं । मन्त्रिनीक्रियत त्रि तु
 त्रितीये पञ्चमापनी ॥ १०० ॥ वृत्तिरस्येऽह्ण त्रिः गर्भयत्रापात्राः पर शला । तदहमद्रतद्रत मनन कन रात्रो ॥ १०१ ॥

१ । कियत वाक ५ । त्रिययापाने त्रि । ३ नृमात्रयाप । ३ लसिपु ररा ।

वृत्तानि धान्यतारकर्मण्यु मसैर्योयने जने । सादृशु रन्तीह तान्यन्ते शद्व्यष्यार्थकेऽधिकम् ॥ १०२ ॥ सानुबुधदिति श्रुत्या
 मन्त्रिपक्षयाययो तत । चक्षुरदृश्यदित तस्या विषेकार्थं तद्वृत्तिभिः ॥ १०३ ॥ साऽप्यस्यापि स्वीयवृषे जवाज्जात्रनिकान्तरे ।
 पुर्ययोमे रमारग्या समागान्द्रूपवृत्ता ॥ १०४ ॥ सोऽनुफुशयनीयेन प्रणता राजरनुना । ततोऽग्र जीयिताधीश किम-
 नीटरागादृतम् ॥ १०५ ॥ समयोऽय न हि स्वामिन्न्युत्थानप्रणामयोः । सोऽग्नस्रूपीर्युर्वयंपुस्तापमपायुरु ॥ १०६ ॥
 जेबीशाग्नो विता यक्षज्योरक्षा चन्द्रमम विना । इमी मासनिर्मुक्ता त्या विना ह्यसि दु रिनी ॥ १०७ ॥ निर्भीक-
 भिति निर्भीक जद्वन्ती तामातारतम् । स नात्रिमुत्तमप्यस्याः पदयत्यप्रीतवन्मनाहू ॥ १०८ ॥ नैपा पत्रेपुदपौचज्वरावे-
 तावसोयदा । छपदेताप्य पानमईत्यस्मादुपेदित्ता ॥ १०९ ॥ तत सा स्वमयज्ञातमेत्येत्यन्नवीजिरम् । त्यत्सदृक्षा महादक्षा
 र प्रतिहातखोपिनः ॥ ११० ॥ यथा यवामकस्वार्थे मेयः स्वाहृद्विरुद्विजाहू । सदाश्लोऽप्यन्नसूतवच्य मदर्थेऽतिति
 दृगः ॥ १११ ॥ पुमातः प्रोफ्यारोता तितान्वं तान्तमानमाम् । दृतीयच प्रपद्य त्वमाहृताऽसि मयैव हि ॥ ११२ ॥
 इ देव्यर्दमाहितां तषां मनगिज्ञोष्मणा । थहू निर्यापयिष्यामि त्वामहो धर्मगारिणा ॥ ११३ ॥ मामहो मुन्वरात्मीय-
 द्युपक्षारवृत्तः । पक्षताः पुरु मनुषां इदयेऽनियर्तगात् ॥ ११४ ॥ तयैर्युके पुमारला साह त्रिसेरखोचन । च्छ्रुवा
 प्ररहास्यार वृत्तज नाएववृत्ता ॥ ११५ ॥ कथमन्याद्गमाह्वलयमीक्षणे यद्गने रत्तिम् । न हि यद्गादुद्वं हस्ती
 एता मेवेन चर्दिरिषिः ॥ ११६ ॥ पक्षो रत्तिच माग्यं चारगंयेजते म्पत्र । तदरागन जानीहि परिणामे सुदुःखदम्

१ इत्युक्त एव भवे देव तेन ।

॥ ११७ ॥ इन्द्रोऽप्यमुच्यमानो अन्नदाप्रहमात्मनः । द्रुत्यप्रे यत्पुरा प्रोक्तं तद्वृत्तिं वक्ष्यामि सा ॥ ११७ ॥ शरास
 रात्रपूनामीश्विनं तं रुद्रोऽप्यहो । तन्मन्यस्मिन्नं ज्ञाञ्च्येयं किं यद्दूतं किं यद्गुणा ॥ ११९ ॥ कामये कामिनीमन्या नाहं
 मूलोऽपि निष्ठा । यथायानि मयं मन्त्रा रतिर्गोऽपि हि पारिणी ॥ १२० ॥ इत्येतदीयमहस्यस्य सत्तत्र परिष्वित्य सा ।
 शशासनद्वरद्रपापुयश्चीयमानसम् ॥ १२१ ॥ पत्नीऽनेनागता माहमनुर च जगिन्यहो । यत्सिद्धं कृतयाऽनापि तदह-
 मस्य वृत्तं वृत् ॥ १२२ ॥ यं कनिष्ठाऽपि मं द्याता पाता पातकयद्गुल । गुणैर्गण्डि सुतगमन्नगपत्तिवारु ॥ १२३ ॥
 विद्विनाऽऽन्तना यत्त नस्मात्पानकतं स्यम् । मांशो मं जज्ञिता हन्त व्यापसापाम्युत्तेपम ॥ १२४ ॥ सयक्ती प्रयमी
 ज्ञाता म्यपिपुष्टिनागम्यर्द्धम । आगतं मृदुनन्त्रं प्रैष्यद्दं पितुर्गन्तिकं । धात्रीचननं संहिता तेन मय्यनृपत ॥ १२५ ॥
 मापुदुनाय वंशापुत्रं नृमिदिनाग । त्रीयस्यगुस्याहमदास्यत्र पतर्दिने ॥ १२६ ॥ स्वतुत्रोऽननादनामुधाभ्यापम्य
 माश्रय । जग्मं प्रगदिरीम्य नाः पुनोऽश्रयताचनम् ॥ १२७ ॥ मीमं तय ममन्नाल तुभ्या मातृङ्घ्रिहृत्ति । अह
 पुनानाचाररणीनामप्रयाकिनी ॥ १२८ ॥ कनाप्यय प्रयागागं प्रागोरथभ्यामि निश्चितम् । न श्रेय पापिना प्राय प्राण-
 पात्तुर्भीशिमम् ॥ १२९ ॥ अहानमरणपुत्रमननं तत्र सुन्दरि । स्वधाम याहि दोपाया रापुसुब्रह्मय द्वात् ॥ १३० ॥
 गंरंसाप्योभायं यथाहमपिनाऽस्मि त । अश्वथाः रापयोऽन्नाथे मस्यति प्रतिपाद्यते ॥ १३१ ॥ दुमारानुज्ञया राक्षी
 प्रादं स्थानमायतः । यथा जाद्रुषिकाः रावनेन किञ्च जोगिनी ॥ १३२ ॥ तिस्रोऽन्या अपि जामुन्ता म्बीकृत्य नियम

१८८ ॥ अन्यशान्तोपजोगार्थे गायत्र्याग्राहयुञ्ज्य ॥ १३३ ॥ अथाचख्यौ ह्यमानाथ कुमार प्रति सादरम् । अनुज्ञा
 १८९ ॥ अथाग्नौ वयमाग्नीयमन्दिरम् ॥ १३४ ॥ इत्युक्ते साकमेतेन कुमारोऽप्यचलद्वयु । प्रणम्य जग्मिवान् धाम ह्यमाञ्च-
 १९० ॥ १३५ ॥ जाते प्रत्यूषसमये दिनेरोऽञ्जुदयोन्मुखे । प्रात कृत्यानि निर्मायाजूह्वन्नृपनन्दनम् ॥ १३६ ॥

प्रति पशुतुर्वीपाद्यस्तत्कालमुञ्ज्यलम् । दिश्यपश्यत्स पूर्वस्या तेज पुञ्ज समुद्वयणम् ॥ १३७ ॥ ततो राज्ञा प्रतीहार
 गावि प्रियं पशुः । हातव्यतिकर सोऽपि दृणात् प्रोत्राच पार्थिवम् ॥ १३८ ॥ केवलज्ञानवान् कोऽपि मुनीन्द्र
 मनुषेविपार । तच्छन्दनार्थमायान्ति देवास्तर्षीप्तयो ह्यमू ॥ १३९ ॥ तान्भूमिपतिस्तेन समया सविवेकधी । सर्वधर्या
 सद्गुरोः पादप्रणामार्थमपागमत् ॥ १४० ॥ बन्दित्वा विधिना साधुनुपाविशदथाग्रत । कुमारोऽपि नमस्कृत्य तथैव

गुरु विज्ञापयामास सयोज्य करपङ्कजम् । महाननुग्रह स्यामिन् विदधे मयि साम्प्रतम् ॥ १४१ ॥
 नदर्शनम् । स्पर्शनं पुण्यराश्रीना कार्श्यकारि भवन्नसाम् ॥ १४३ ॥ अथोयवासाच प्राह दीक्षादानेन
 ए त्व तत्त्व धर्मम्यमदिश ॥ १४४ ॥ गुरुरूचे भवान्जोधिमध्येप्रपतदङ्गिनाम् । दीक्षामार्गस्तरीकद्वय
 १ ॥ १४५ ॥ इत्युपे प्रीतंचेतस्क मोरित्यताया च पर्षदि । अथग्रहाद्वद्विर्गत्वा साधूनामवनीशिता ॥ १४६ ॥

शुभदिशं सुरद्विव । समुत्तार्योर्षयसुष्पाणीथ द्दित्तिच्युत्तमः ॥ १४७ ॥ स्वीय परिजन च्वाह कुमार
 ना जग्नीसुकरा त प्राणमत्स्वयम् ॥ १४८ ॥ ज्ञानिनः पार्थमागत्य नृपनार्योऽप्रक्षीप्रतम् ।
 दुश्चरिता अपि ॥ १४९ ॥ अन्या अपि द्वि पथ्यान्मत्स्यकः वाध्या रायसाम् । जग्मृन्मद्गुरो-

स्त्रीरे दूरेणोहितकम्पयाः ॥ १५० ॥ मुनिनाथोऽपि रात्रिर्षिर्गुणानितपत्न्य । दिनानि ऋत्विज्यत्र मित्याऽभ्यत्र प्रत-
 स्थितान् ॥ १५१ ॥ दुस्मारज्जलतिर्नीत्या प्रजा मर्थाः प्रपाद्यन्त । दिन प्रजाययामाग धर्म गर्भापेक्षे मताम् ॥ १५२ ॥
 गणयन्नात्मना तुह्य मन्त्रिपुत्र गुणोत्तमम् । भेत्रीमद्वाद्गुमस्यैप जमाहृ पयमुद्दयणम् ॥ १५३ ॥ शिमुमन्तन्तूमी डोऽभ्यदा
 दोलादज्जह्यत् । पुत्र श्रीनिखये स्त्रीये पुरे विमल(श्रीबीर)नामम् ॥ १५४ ॥ तेनापि विमले राग्यन्तार ग्गगो निर
 क्षितः । स्वयं गिहाततरनेन विधिना प्रतमाददे ॥ १५५ ॥ गृह्णिधर्म ममाराध्य कमाडीरुमारारु । रात्रिं ग्गधाययम्
 पार्थे दीहासुपाददे ॥ १५६ ॥ नानादेशसर श्रेण्या ज्वयपङ्केद्वाग्वी । प्रयोष्य ज्ञानदीधिया निर्माणं प्राप गृह्यत
 ॥ १५७ ॥ एवं पुष्पायुधरर्जुषोपप्रथनज्वधीः । श्रीमान् बीरुमारारुयः प्रेय श्रेयः समागदत् ॥ १५८ ॥ अत्रायत्रानि
 हि ज्वे परखीविरत्तु पुमान् । यत्र श्रेय पद यायादपायात्परिसुच्यते ॥ १५९ ॥ ताग्यन्तोऽपि विग्घ्तुञ्ज्या, प्रन
 घृत श्रीविमलेन तुर्यम् । यथा तथा ज्वयनराः प्रमाम, ब्रह्मप्रतं जो प्रतिपात्रयथम् ॥ १६० ॥

॥ इति तुर्यप्रते श्रीबीरुमारुत्या ॥

अथ परिग्रहनिप्रदोपदेगमाह—

जे पावकारीणि परिग्रहाणि, मेक्षति अचतदुद्दान्हाणि ।

तेसिं कद् हुति जप सुहाणि, सया जविस्संति मद्दाडुद्दानि ॥ ४६ ॥

१ बीरुमारु २ श्रीबीरुमारुणेण

२१—ये मनुष्याः पापघारिणः द्रुष्यतज्जनकान् परिमहान्, प्राहृतत्वाननुसकनिर्देश, मीलयन्ति सगृह्णन्ति, पर-
 'सूक्तंस्तान् । अस्मन्तमापिभ्येन दु सभायहन्ति ये तान् तद्यान्तजान्, तेषा कथं नयन्ति जगति सौख्यानि ? अपि तु
 । अथद्विद्, परिमदजात्रा किं तु सदा नित्यं महाद्वं सान्येव स्यु इति । यद्वक्त 'ससारमूलमारन्नासंषा हेतु परि-
 मद् । सस्याजुषासकं कुषादहपमद्वं परिमदम् ॥ १ ॥' इति काव्यतात्पर्यम् ॥ अथ परिमदोपरि दृष्टा नव त्रेदा,
 दद्या—' एष १ एत २ खित ३ दस्यु ४ दस्य ५ सुवसे ६ य कुषिय ७ परिमाणे । द्रुष्य ८ चतुष्पयमी ९ पत्तिकमे
 दसिय सव ॥ १ ॥' इति । "पचमाणुषयस इमे पच अदयारा जाणियथा, न सभायरियथा, त जद्दा—धणुधन्नाण
 एसादारभमे १, खितसवदधुण २, दस्यसुवसाण ३, कुष्यसारत्यपिष्ठादयस ४, द्रुष्यचतुष्पयाण परिमाणारुक्रमे ५" ॥ अथ
 एतदं दद्यान्त सूच्यते—

अथउपुरेण्यखिकः शंठी खिकः समृद्धजनरासो । नानाधान्यान्यसर्षो सजमाहालितवपुरेषु ॥ १ ॥ गोधूमषणक-
 शीनरगुणुषुषुषावशीखिडादीनि । साखिकया दास्यानि मदेदे सार्धं च जमाह ॥ २ ॥ अर्धरन्न जगुहे गृहे चद्विर्षा धर्नश्च
 एन्त्यानि । शीषाशीरंरसि स मयत्तरास्यानि मीखिवचान् ॥ ३ ॥ द्रुक्खेडपि कराखे धान्योपासैर्धर्नैर्धर्नार्थोकात् । स हि
 धान्यमूरुषाशीमषण्ययत् पुनरसि सुषाखे ॥ ४ ॥ एय धर्षितवोत मयत्तराज्जासुन्निरुद्धिनिहे । न हि कीटकोटिहिसा-
 मर्धाणलस्यदिरकासपि च ॥ ५ ॥ अतिथान्यजनारोषात् खरुवरज्जादीनपीन्यदादम् । तषद्वद्वृथा नयथापरिमदाप्रदपर-
 णददम् ॥ ६ ॥ कोण्यन्वरा खरुषं वदअमिषर पेपमः समये । जाषि मदादुर्निरे शंठी तदाक्यमावपर्य ॥ ७ ॥ सर्व-

इत्यथलेनगणेश्वान्यानि सर्वत्रेदानी १ पुन्याऽप्याह च धन प्राणुषर्पुनरितरान् केरान् ॥ ८ ॥ नदत्राने ध्यगुहानप्य
 धीनरखोजोडुज(प)मनस्काः १ कौशिक इगान्यकार इतिरागमनमंभुम ॥ ९ ॥ तानरावृत्तमवात्पारागारदरुव-
 स्तुः १ धाराशारमपार्तिर्दय प्रविदारयस्य ॥ १० ॥ अहह मम मुक्तमपयमुग्रासाति प्रणस्य याम्यन्ति । कथमप्य पना
 एतः पापिष्ठः कष्टश्चमनसाः ॥ ११ ॥ किं दुर्घ वस्येवधम्मीत्यादि स्यात्तसि व्यापन् । प्रायस्साश्रियन पागामा इदयम्भ-
 दाव ॥ १२ ॥ नरकमथमाथन्यामक्रानोपहृत्तपीरसागामत् १ एमममुष्टदरात्मसि सुग नैर युत्रावि ॥ १३ ॥ य निगिरि-
 प्रहः स्य सवोपसुधारन ससिपाः १ सं स्युर्मुक्तिवित्तियुन स्यात्वाहृतां क्षाः ॥ १४ ॥

॥ इति परिप्रदोषारि इष्टान्तः ॥

एष दिग्मन्त्रोपिपन्नोमानर्थदरफसास्यदेवात्रकसास्यपांयपातिविसयितागप्रतानि साविचाराणि शरधान्तान्यन्पूथानि
 सयमुधारपीतिरित्यर्थः ॥

अथ पथाविषयाणामुपरि दृश्यर दृश्यर पथा कथयानि शरधान्तानि प्रथमपमाह । तथाप कान्यमाह—

सध सुषिप्ता महुर अषिष्ठ, करिष्ठा चित्त न दू तुष्टरुठ ।

रसस्मि मीयस्स सया सरगो, अकाक्षमश्नु सवर्द्ध कुरगो ॥ ४७ ॥

व्याख्या—दादर त्य श्रुत्या तिसाम्य मयुर मिष्ट तथा अग्निष्ट कर्षेत्तदुप युर्गोष्ठ विष्ट मन मुमना, नेति निरंथे,
 इतित्यवधारणे, गुष्ट च कष्टं च गुष्टरुष्टं, एतावता दादरं मयुरमथ कदुर्घं पा सुत्रा गुष्टमपया रष्ट मगो न युयान्ति

लव्यध्वंनारुष्टास्त्रान्यानि मयंनदाणि । वृक्षाऽप्याह व्य धन प्रमुपारुर्नैरिवयन् कोनात् ॥ ८ ॥ सद्गतो वप्रगुहान्
 वीनरद्वोत्तरोत्तुन(प)मनरकाः । कौदिक इयापकार दुतिनगापनमंभुगाः ॥ ९ ॥ नायमाहृममवाग्रभागागभन्वुद
 रपुरः । धारादारप्रपाठैभ्यं परिशरयस्य ॥ १० ॥ अक्षर मम मुक्तमापममुनाश्रानि प्राण्य गान्यन्नि । कथमत्र वरा
 वृष्टः पाविष्टः कष्टवृन्मनम ॥ ११ ॥ किं कुर्यं कथंनञ्सीत्यानि व्यनतमि व्यग्नन । धाराकस्माद्रिपुनं पनामा इन्गुगुरा
 दात् ॥ १२ ॥ गरमप्रथमायन्याभारनोपहनपीरसागमन । नरमयवृष्ट्यामिन् मुन्यं नैर कृताणि ॥ १३ ॥ न निन्दि
 प्रष्टाः स्यु संतोषयुधारमन मसिक्ता । न स्युस्तिन्नित्तिन्न्युग् व्यतात्रद्वना इवा ॥ १४ ॥
 ॥ इति परिमहर्षाणि वृष्टा न ॥

एत दिव्यतनागोपनो गानर्थेणरनाम्यदनागकादाकपाग्यानिवियस्येनागप्रत्यानि मानिवास्तानि नरपान्नाग्यपृथानि

स्वयमुदारपीत्रितिस्यर्थाः ॥
 अथ पद्मविषयाणामुपरि पृथक् पृथक् पत्रा काव्यानि भवत्यानि प्राजायन्ता । मन्थाय कल्प्यमाह—

सर सुषिन्ता मधुर आषिठ, करिष्ठा चित्त न द्, तुठरुठ ।

रसस्मि गीयस्स सया सरगो, अकावमभुं उष्टुं मुर्गो ॥ ४७ ॥
 मनि निरत्य

व्याख्या—नादं रवं श्रुत्या निनाम मयुर मिष्ट वचा अष्टि कर्षकुरुं कुर्वीत विष मन् सुमन्ता मनि निरत्य

दूरित्यवधारणं, गुष्ट च रष्टं च गुष्टरष्टं, पत्रावला नादं मयुरमथ कुरुं वा श्रुत्या गुहमन्ता नष्ट मनो न कुवादिनि

सर्वं, साधारण्यया स्वेषु तागंधैर्षां जयनिवन्धनां तौ धर्मयदिति । पदध्वंनं दृष्टान्तमाह—गीतस्य रसे सदा सरङ्ग-
 सरपं भुक्त्वा गूणाः सा धरावः । श्रुतमन्वाद्येऽसमये एव मृत्यु पथत्य व्रजते, यदि तस्य भृगस्य तादृशिविष, यावत्समा-
 धृतं तस्मै न स्वास्वर्गवाप्तव्यस्युः । धर्मेषु आसादयेत् । पर श्रोत्रेन्द्रियं दुर्निवारप्रसर स्यादिति ज्ञायार्थं ॥ अथ श्रोत्रे-
 निन्ददोषोपरि दृष्टान्तमाह—

अर्धं व दानतपुरं धरं धरत्व्यनासविनिवेदो । यत्र वसन्ति यंसन्ता सन्त प्रसरन्महामोदा ॥ १ ॥ तत्रास्ते ननिरस्ते-
 दृष्टोऽर्थोऽयमोदरान्तोह । रथिरिव विवसज्जामा नदयद्यथासास्वतादयाम ॥ २ ॥ धनद द्य य समुद्भया धनदो धनदोऽर्थि-
 नानिरास्वर्दम् । आर्यां तस्य सुजहा स्वधीषयत्यु स्फुरज्जहा ॥ ३ ॥ याणिज्यार्थं देशान्तरं प्रतस्येऽन्यदा स धनदाख्य ।
 दानादाऽपरथ परयप्रजातं दूरिछाजकृतं ॥ ४ ॥ अथ तत्रैव हुतोऽप्यागाढागानुकृतकिन्नरप्रकरः । प पुष्पशाखनाम्ना
 दशदिग्जागाय तमवर ॥ ५ ॥ तन्नीतगानपानममरणा प्रगुणा वचनवृद्धिद्वयोका । यन्मभ्युरथ्यनिपुरत पिकोऽपि को रागा-
 दृष्टदृष्ट ॥ ६ ॥ गुरु द्य मायुरंसात् प्रजातिरिव मद्रिकान्जिराकीर्णं । स धदाचिकीर्तको गायन् गीतानि राजपथे ॥ ७ ॥
 ददरंऽप्य सुजहादापेटी त्रिभ्यदुजवायपथेटीति । तन्मभ्युरथ्यनिपुण्या शुरङ्गव द्य तस्युरेकामाः ॥ ८ ॥ वेद्याव्यतिश्रमे
 धर्मि भर्त्सि गतासा स्वनाक देभ्यो । निर्वर्त्सितवास्तवस्ता परादरया गिरा पादम् ॥ ९ ॥ ज्ञानं ताजि स्यान्निर्भेद
 पुर रंशेऽप्यनसात् । स्थितमेतावत्काव्य श्रोत्रपुटापेयं परसिक्वतया ॥ १० ॥ यथैव तन्नय तदा मदीयश्रुतिव्यतिथि-

य एतन्वर्थादाहं दाहं स्वधान्तदृशान्ते । साऽऽश्वासो निजपाद दत्त्वा जूमां पपाव रयात् ॥ २७ ॥ तस्मात्प्रहारमूर्त्ति-
 क्षणभङ्गोऽभङ्गारागजस्विरशा । मरण दारणीधक्के धक्के दंघे कुत साहयम् ॥ २८ ॥ कृत्येति धरनिर्वातन पन पुष्प-
 राजयो दुशुदे । अन्वय जगाम पुरे निर्वाह नीतिनी रचयन् ॥ २९ ॥ इत्य श्रोत्रेन्द्रियवशागता सा सुत्रज्ञाऽ-
 रान्ता, सत्राहादस पत्रपरिजनमाणनाथमुखा । इ विन्यासीदिह परत्रयेऽप्युपकटकपाद, नाविन्येव श्रमणजरस
 भासिना निपराहं ॥ ३० ॥

॥ इति श्रोत्रेन्द्रियानिपदे सुत्रभाकथा ॥

पाप्मिन् स्व रमणीण रमं, मणस्मि कुञ्जा न क्रयाऽपि विभ्रम ।
 पद्ममय पद्मं पयगो, रूमाणुरसो हृवद् द्यणगो ॥ ३१ ॥

अकारशा—एता रमणीया स्व स्व्य मनसि श्रुयात् न कदाऽपि प्रेम रागतमन्य । दृष्टान्त रपटपति—प्रदीपमध्ये
 दलित पतङ्ग, उष रूमात्रारु सार दृष्टिदोषेण नरलनङ्ग पतङ्ग स्वर्षीयकथय पद्मी जुहोति यथा तथैव कामुकश्चकु-
 ष्णदाधान्त मारानरि वृत्तीशुरत ॥ अत्रार्थे दाहमुच्यते—

अत्रसेन्दर वाद्यतुर दत्तकाद्यनजस्वराण्यिवज्जनापम् । कर्त्तन दांता पधं, सामसमा (मा) यातिनिर्दचना ॥ १ ॥
 एषापीषुऽऽथ मयुडरमय मञ्जात्रकाभितम, मरुधदियकारक ममवर मोपस्रजापिदृपम् । भ्येतोपस्रविहदयमानकजदा
 १ २ ३ ४ ५

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

नृत्वात्रने मरुत्, यद्भव मरुत्सुब्रामनुक्य वि १ जना (छा) सदि नो ॥ २ ॥ तत्र श्रीनित्रयात्य श्रेणी व्याऽपि
 नरुद् वान्ता । यस्मिंस्सि यदोनडा निजनिर्मुंरपभापी ॥ ३ ॥ ममजनि तथा मयिनयलतय कुनयप्रयुचिरिषमना ।
 मरुत्सुब्रामनुक्यसिरोरामरुपधी ॥ ४ ॥ सुभगिदिक् प्राच श्रीयोत्र प्रायसा निद्युत्प्रिता । सोऽपि हि पर्यति
 यनिता या यान्तासु प्रमातिन्ता ॥ ५ ॥ खाकैर्वानात्वाऽय नरमान्त्व्यायि दुधरा जननी । यो यान्किन्त पुनः नम
 तथा प्राप्नुयात्ताम ॥ ६ ॥ मरुत्तननारव्य श्वा योनयनी सुनयनी । श्रीधात्र्याऽऽनिद्वानि त्रिगाययुत्यपि त्रि
 इत्यनि ॥ ७ ॥ त्रिन्त्वाभिनि निजामर त्रियानुन्निधारिणां मनुन । तुनत खोत्रात्वा मल्य मल्य त्यनन इर ॥ ८ ॥
 दुत्वात्तनैरनप ननान नारान पानन । उद्भव्यतऽनिनिनिनिनगर्तनियन्त्यन चट्ट । ॥ ९ ॥ त्रिन्त्वाभिनायान्मुमुच
 नयादि दुत्वात्ता न्तं नारान । न हि निजिनाऽपि याद कपियगुधयनना यजनि ॥ १० ॥ नदत्रिगाष्ट्या निष्ठश्रौ
 दीम्सपदगाता नापी । रूपरमातिरया साऽनृषामा दिश्वारान् ॥ ११ ॥ गाणिायस्य पुनतः प्रनतमादाय
 धनुक् इविणम् । मात्वादीन् प्रति माधं छागा नरापण तस्या ॥ १२ ॥ व्यनगाय नमति मति र् हि परमुमद्वर्णापीः
 यस्मिन्नादि । व्यायति भवति सुक्यामषा भीमतिगीमर ॥ १३ ॥ दृष्टाऽन्वया तमदागुखामयथाऽनिरामकधिराशाम् ।
 पर्ययं करण धदाद्याऽएत्यन खोत्राकाः ॥ १४ ॥ एषो दुष्टोऽयमिति स्तिपतिपुरधं एषा पलोऽर्वा । जणुद् सवधं
 इत्थं न स्यादित त्यदिनाप सर्वा ॥ १५ ॥ गुरतोऽथ शिष्याः द्वितीयशिशुसस्य जगर्माधेण । कुगाामश्रुधियरेणागा
 जगत्प्राणक ॥ १६ ॥ गुणद्वय । न द्वापर द्यगोधि सदिमद्वारखणानेन । धर्मोप हि जग्नुर्द्वैर्पारपायजरात् ॥ १७ ॥

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

अग्निं च निजमग्निं विपन्तमपि पात्रमेव तत्रास्तात् । घोषास्तया युत्थलत्पत्रया धनवतीनाभ्याम् ॥ १८ ॥
 पञ्चमपि विपद् पृथग्विरङ्गारबोडपि किं तिर्यक् । द्युभेनापि हि धांत किं फाक भेवता भस्ते ॥ १९ ॥ यस्य किञ्च
 द स्वगात्रेण हि म माष्टात्पथेऽपि न स्वञ्चति । हितमहितमपि न वंचति च पिहित पांथं पुराचरितं ॥ २० ॥ तद्य-
 न्निस्त्वयात्वं भंटी धंसायमाप निष्पाप । सन्मपास्य गृहस्य स्वकीयमस्थीयमिव तरता ॥ २१ ॥ कक्षीचक्रे दीष्टाम-
 दामन्त्यामन्तान् विधातयतो । तद्दृष्टदृष्टिरीजोषा घोषाद् समञ्जनि प्राय ॥ २२ ॥ सुरसुन्दरीति राक्षी दृष्टा दृश्य-
 म्नात् स्ववती । वस्त्रामपुरवभना भनाम् न वंचे रतिं क्वापि ॥ २३ ॥ इयामे इयामासमये प्रसूते द्युवि निरतृते तम-
 पूर । राक्षीमज्ञ प्रविशन् विवसा च दुराशय संरम् ॥ २४ ॥ विद्यासाधनयुसा केनापि ततोऽन्तरात् एव धृत ।
 अन्तरात्पदरायमापायानि न हि रागिणा संस्यम् ॥ २५ ॥ दंवीनखितानकृते तदीयदंदाभिमि स चिञ्चेद । नारकतुदय
 २६ ॥ समान्यवृत्तान् घोषाद् ॥ २६ ॥ विद्यासाधनयुस्य परप प्रत्याह मम समाभ्यर्धम् । नो दक्षीयकनार नार्थां चृमी-
 एवन्दीम् ॥ २७ ॥ पथात्परर जीविनापि दृष्टे दृष्टिमात्स्यदे स्ते । इत्यादिपुर्मांसदु सार्त्तं काष्ठमनयदर्सा ॥ २८ ॥
 एवन्दीम् ॥ २९ ॥ विद्यासाधनयुस्य विद्यासाधनयुस्य । द्रोत्रवनिद्र नुरनोत्तममाधंसा समायातः ॥ २९ ॥ कृत्वा पाणिद्वयमस्य
 निश्चिन्तयन्नेरन्तरेण । विद्यासाधनयुस्य दंयननाशोघोषादभेनद्वय विभिन्नवयान् ॥ ३० ॥ समन्वितिनये एव स्वकीयवृत्ता
 एवन्दीम् ॥ ३१ ॥ नंगापि यदु मगा यतान्द्वय हि कारयामांसे ॥ ३१ ॥ मक्षीदृत्तय व्यपुष्यासुदरः सद्यु फस्य नो हिताय
 ३२ ॥ यद्वदन्ते कुर्यात्कुर्यात्कुर्यात्कुर्यात् ॥ ३२ ॥ पथे विवदन्तान्तरात्कुर्यात्कुर्यात् । निष्पाप काम-

१५२ हि देहं देहिना रमनताम । आत्मन् । ॥ १५२ ॥ ५५५
 सद्यः कृत्वाऽनधानमनीश । नृराजयनासि नगर नृयनिरजनिष्ठ डिगकमो ॥ १०१ ॥ इं यन्मा नम्य मन्
 युजसुन्दर्ययुजसुन्दरीताकर्या । नामोचितपरिणाम जडान की मुतागतयो ॥ १०३ ॥ प्रथमाङ्गनास्मि निरुप्य मु मीश्व
 सरसः कृतकतोषेत् । अन्यस्याश्वाङ्गरहो जह्न क्षधाऽपि मतिरिक्तम् ॥ १०४ ॥ म च ममन्नजम्भान्न नाभ्याग्राग्रा
 दिन्नाक्षणप्रवण । वेयापय गणयति न हि महिरटति प्रमुत्थक्ष ॥ १०५ ॥ अन्यन्न रमगाक्यादियमामयताननं गपुरमुत्प्य ।
 वीष्याजुहाव वेद्यानेतज्जनक द्दमापीश । ॥ १०६ ॥ इत्याचरयुन्निपत्र नरोनि यश्रय नहुनानि नन् । गगाङ्ग मक
 खस्तूर्ण प्रजय प्रयात्यम् ॥ १०७ ॥ रसखोलुपनादोपादाकर्योऽनन्य एय नपत् । रमनोद्य डति रयानिर्वाकृता मन्यना
 नीता ॥ १०८ ॥ इत्युचऽपि हि र्दंर्न निधत्ते खह्नानि वंय गु । नरुप मरुपोत्तापरत्पणात्तर डर निरायना ॥ १०९ ॥
 द्रातुर्वचसाऽन्येद्युनिरस्र एवैष खह्ननायास्तात् । त प्रश्य नणक्याद्यकमोत्पद्गादि दुञ्जानम् ॥ ११० ॥ चिन्तयनि धिरि
 गेन स्वकीयजवरप्रपुरणव्यप्रम् । यो दुष्टनिकृष्टात्मा जाकार नापर महन् ॥ १११ ॥ जानानि स्ययमर हि नुञ्ज मधु
 राक्षमोदकाद्यपि च । परसेय सपवीजो द्राता हितकारण न हि मे ॥ ११२ ॥ निश्चित्यं चनमि दुष्टमनापिष्ट कटिति
 रसखोल । रे मामनार्यं नोऽप्यास्त्रिगार्यं सिष्टाक्षमत्सीह ॥ ११३ ॥ क्रोधनिरोधनान्धीचूत् प्रतागतारमिष खन्ना ।

११३ ११४ ११५ ११६ ११७ ११८ ११९ १२० १२१ १२२ १२३ १२४ १२५ १२६ १२७ १२८ १२९ १३० १३१ १३२ १३३ १३४ १३५ १३६ १३७ १३८ १३९ १४०

श्रीदेव्या सह योनिद्वयत्वेन यदाऽन्यदा राज्ञा मित्रो जोगान् जोरुमसमर्थलदा गणिकागृह्णादुज्जित निष्कामितया, स्वयं च
 ताम् दुरुक्तम् । अजितम्स्तु तस्यामत्यासस्सुदेकाप्राथवमायलस्या प्राशयेऽत्रकाशमाकाद्रति । कदाचिन्मसर खब्धना गणि-
 कागृह् प्रसिद्ध । यान्गणिकयोदारान् जोगान् दुरुक्ते तान्चत्र मित्रराज सर्वावद्वारमिन्द्रपित समागत । तत्र चोज्जितदा
 रके तथा रममाण दृष्ट्वाऽतिदुपित । ततश्च तेन स नियङ्य तामुयिता च व्यरुम्ब्यत वध्यथादास । गीतम् आह—
 ‘हे जगन् स अजित पञ्चविंशतिर्षाणु पूर्णं प्रपात्र्याद्यं निजागावशेषं दिवसे शूब्यारोपित सम्भृत्या तुत्र गमि
 व्यति ?’ जगन्नाह—“हे गीतम् स अजितरु इतश्च्युतो रत्नप्रजेति प्रथमनरकयुधिष्या नाररत्नेनोत्पत्स्यते । ततश्चा
 नन्तरसुनृत्तोऽत्रैव जम्बूद्वीपे जारते वर्षे वैताड्यपादमूले कपिपुच्छे यानरत्नेनोत्पत्स्यते । तत्राप्यतिमूर्त्तस्तरश्चजोगेणु
 जातान् नादम्भीन् मारयन् तत्प्रत्यय प्रचलकर्मोपागर्भं काल कृत्वा एतज्जाम्बूद्वीपस्यचारतरुर्ष इन्द्रपुरे नगरे वेदंयातुञ्जे
 पुत्ररत्नोत्पत्स्यते । त जातमात्रं मातापितरौ बद्धितक दृत्वा नपुंसन कर्मणि शिद्ध्यिव्येते, नाम च तस्य प्रियसेन इति
 करिव्यत । ततश्च स यौगन प्रासोऽनेकचूर्णनदीनरणादिजिर्मशीकृत्य राजेश्वरादिभिर्जोगान् जोदयते । एकत्रिशत्यधि
 कशानर्षाणु परिषाद्य सुन्दुपापनर्म च सचिल्य रत्नप्रजाया नारकत्नेनोत्पत्स्यते । अपरिमितकाल यात्रतदनन्तर ससारे
 परित्रम्य एतज्जाम्बूद्वीपे जारतरुर्षस्यचम्यापुयां महिषत्वेन ज्ञविष्यति । तत्र निनाशित सन् तस्यामेव नगर्यां श्रेष्ठिपुञ्जे
 पुत्रत्वेनोत्पत्स्यते । यौगने तत्रारूपस्यनिराणामन्तिके नोधिं खब्धना सौधर्म सजात सन् ततश्च्युत्वा यात्रतनान्त करिव्यति ।

॥ इति घोरकर्मणि अजितदारकदृष्टान्त ॥

उत्तमि गीणो रमपारमेण, विमोहितो नो गहिल नपणं ।

पायाउ पावेइ स ताडुवेइ, रमाणुराउ इय डुखगेह ॥ ४ए ॥

व्याख्या— श्लो मल्लिखे गीनो मकरो रसन्तारमेन चिह्वालेन विमोहितो रञ्जितमनस्क, नो गृहीतो नयेन, एता-
वन्त निद्रेश पाषाड शनकनो रमदादोषोन्नयान् आनोति म ताडुनो वेधन्नाडुवेधन्त रसस्य रसे याऽनुराग खेह कृत
ए इत्यनु । प्रगोरण इ ताडु रममानेदुः स्यात् । एतावता रमेन्द्रिय रमडोडुन न त्रिधातव्यमिति काव्यार्थ ॥

काव्यार्थमुदाहरणमुदाहरणे—

इतिदृष्टुआ विद्विडाएया नगरी निघिट्टाट्टि यान दारथ्येन । तस्या वनुर राता विमडयशाश्चन्द्रत्रिमडयशा ॥ १ ॥

इयाने निघिट्टिदृष्टमा । समग्रयुतः वेगडनृज्जण नृज्जणपरिररण मड ॥ २ ॥ तत्पदकमडप्रणति-
प्रयसौ । नन्दा स्थिया पुरतसकृद्वि धर्ममश्रौषीत् ॥ ३ ॥ अन्त्याणा रमा द्वि डुयमश्रो डुज्जर्म

रभोहलीदमुद्विन नम्रत्रेणु व्रतम् । पुत्तिष्वादिमगुत्तित्व विपमा चेतु नगहृदिता, चतारोऽपि द्वि
न पने विनस्वातिना ॥ ४ ॥ इषे च महीमपया वगरा दान्द्रिय य एतन्य । कम्मापुलेयमुष्

५ ॥ च्चरिषीन्निचन्नेनो मपुरंगयानि नापि क्वापि । ७ मतोमोष्टामोष्टामपि चेतलो-
एदंनमने मुत्ते स्थिते न चारामे । चिच्चिगुत्तयत्ते एतु न द्वि नुपार्णम्य मधम् ॥ ७ ॥
मुक्कमुष्वाटार । मुत्ते मुत्ते नि मुष्पट्टमगतः म एव स्यात् ॥ ८ ॥ यतः— यत् दयगणी

पठरिथे वषे, ममारुढे नोरममे छेयेइ । एविदियामी गियामनोइयो, न वतयाग्गिग द्वियार रुग्गडे ॥ ९७ ॥ १११ ॥
 मिहेन्वियतरुपरि रसने सरगाडशनेत्तारां (वट्टु) प्रीते । वट्टुनिगिरारुगुमे गुप्यति पाले सत्ययि च ॥ १० ॥
 तम्मादजरयमिदमेय हि दहे देहिनां रसननाम । अस्मिन् चित्तिने श्लेषाएय्यगणीइ चित्तिनाति ॥ ११ ॥ अत्रोय-
 हरण शृणु सद्यः कृत्वाऽऽरधानमनीश । पूरुवयनास्त्रि नगरे चरतिरत्नष्टि गिररुर्मा ॥ १२ ॥ दे पश्यो नग्य माः
 चुत्तुन्दर्यसुत्तुजमुन्दरीनाफ्यौ । नामोचितपरिणामे जहाते ही गुतावनयोः ॥ १३ ॥ प्रत्रमाहचोऽलि रिदुर सुरीन
 मरवः वृत्तहलोपेठ । अन्वयस्याश्वाद्गद्दो जक्षे वेधाऽपि मतिरिक्क्य ॥ १४ ॥ न च ममरुडमप्रोड गात्रागाद्या
 दिज्जणपरण । पेयापेय गणयति न हि बहिरटति प्रयुग्धध ॥ १५ ॥ अत्यन्त रमगात्राक्षियमामयनात्तं यपुग्मुप्य ।
 वीश्याजुहाय वैधानेतज्जनक दमाधीश ॥ १६ ॥ इत्याचरयुनिराः करोति यद्यप खड्वनानि नदा । गेगोळग मक
 खसूर्पे प्रव्यप प्रयात्येव ॥ १७ ॥ रमडोयुपतादोपादास्योऽनत्य पर मपन्न । रमडोय इति ग्यातिउकिहूना गत्यना
 नीत्ता ॥ १८ ॥ इत्युक्तेऽपि हि वैद्येर्न त्रिषसे खड्वनानि चैप पुन । यथे गद्दोपतापरुष्णानर इव निदायर्ता ॥ १९ ॥
 प्रातुर्धचसाऽन्वेद्युनिरस एवैप खड्वनायास्यात् । त प्रेश्य गणरुगाद्यरुमोदरूहादि दुडानम् ॥ २० ॥ चिन्तयति धिग्धि-
 गेन स्वकीयजरमपूरणव्यग्रम् । यो दुष्टनिकृष्टात्मा जोषार नापर सवृते ॥ २१ ॥ जानाति स्यमेव हि दुजे मपु-
 रास्रमोदकाद्यपि च । परमेव गपल्लीचो व्राता हितकारण न हि मे ॥ २२ ॥ निश्चिंत्य चेतसि दुष्टमनाष्टि उटिति
 रस्रडोखः । रे मामनार्थं जोग्यान्नियार्थं मिष्टाद्यमत्वीइ ॥ २३ ॥ क्रोधयिगेधेनान्नीचूत प्रेतापत्तारमिव खड्वना ।

जब्रम्मि मीणो रसणारसेणं, विमोहितं नो गहितं जएण ।
पायाउ पावेइ स ताहुवेहं, रसाणुराउं इय दुक्कगेहं ॥ ४९ ॥

प्याख्या— जखे सखिखे मीनो मफुरो रसनारसेन जिह्वारसेन विमोहितो रञ्जितमनस्क, नो गृहीतो जयेन, एता-
वता निर्नयः पापात् पातवतो रसज्ञादोपोद्गयात् आमोति स ताहुनो वेधस्ताहुवेधस्त रसस्य रसे वाऽनुराग स्नेह कृत
गर इत्यमुना प्रफुरेण दु खगृहममातहेतु स्यात् । एतायता रसनेन्द्रिय रसलोडुज न विधातव्यमिति काव्यार्थ ॥

अतिशुद्धा निधिवाल्या नगरी निथिवाऽस्ति यान दौस्थेन । तस्या वञ्छ राजा विमलयशाश्चञ्चविमलयशा ॥ १ ॥
वतरित्तरयेदोषाने ध्याने निविष्टशिष्टमना । समयसूत केवलञ्चृणञ्चृणपरिकरेण सह ॥ २ ॥ तत्पदकमलप्रणति-
ग्रहमना रूपनामिमाः प्रययौ । नत्या स्थिरा पुरतस्तल्लङ्घित धर्ममश्रौषीत् ॥ ३ ॥ अद्याणा रसन हि दुर्जयमथो दुष्कर्म-
दुर्नया निगदिता ष्ते जिनस्वामिना ॥ ४ ॥ ऊषे च महीमघना जगन् शेषेन्द्रियेभ्य एतेभ्य । कसाहुर्जयमुक्त
पुत्र विनियेदयाम इदम् ॥ ५ ॥ दुल्लसिरीकित्तन्तोर्ण मपुरगेयानि तापि रूपाणि । ७ मनोमोहनमोहनमपि चेतस्तो-
परोपट्टे ॥ ६ ॥ ७ हि वन्द्यप्रदोपरामङ्गे नुरे स्थितिं न ज्ञानमे । किञ्चित्सुगायते बह्व न हि शुधार्त्तस्य सधस्तु ॥ ७ ॥
नुरे स्यान्मुनिचम्बरः पादलयदुडपुण्यधराः । मूत्रे शुष्यनि शुष्यफडप्रमून न प्य स्यात् ॥ ८ ॥ यतः—जहा दवग्गी

पठतिष्ये गये, समारुते नोरसमं छयेद । पतिश्रियली श्रियगामनोऽतो, न यनरादिग
 मिहेन्द्रियतरवि रमने सारुसाऽनैमरां (यदु) मीते । यदुत्तिरिंकारगुंयुंः पुजति गौः स्यगवि च ॥ १० ॥
 तस्मादजस्यमिदमेव हि देदे दहिनां समननाम । अस्मिन् वित्तिं शेरालयव्यगणीद्व विचिगति ॥ ११ ॥ अयोग
 हरण शृणु सद्यः कृत्वाऽयथानसनीरा । चरुयनासि गारे न्युतिरानिष्ट शिरकमां ॥ १२ ॥ दे वर्यो ग्य स्य
 सुजदुन्दर्यं सुलसु दरीनाक्यो । नामोचितयरिणामे जग्ने वी मुत्तानयोः ॥ १३ ॥ प्रथमाद्भोऽसि निरुः सुनीः
 मरुतः वृत्तहलोपेतः । अन्यस्थाश्चाङ्गहो नसे द्वेषाऽपि मतिशिरस्यः ॥ १४ ॥ ग च समनुजग्योः सागताग
 दिजदणमयणः । पेयापर्यं गणयति न हि वदित्दति प्रयुग्यश्च ॥ १५ ॥ अल्लं रगगाश्चाद्विगमयनाऽनी यमुमुय ।
 वीक्ष्याजुहाव वैद्यानेतज्जनक दमाधीशः ॥ १६ ॥ इत्याण्युन्निनः करोति यद्यं दृढनानि ग्य । गेगोऽेग मरु
 वरतूर्णं मलयं मयात्येव ॥ १७ ॥ रसवोऽुपतादोपादाः शोऽस्य एव मयत्रः । ग्ययोऽ इपि म्यापिश्चिकृत्वा ग्यता
 नीता ॥ १८ ॥ दत्युषेऽपि हि वैचेर्षं विषणे वदनापि धीर गु । यदेषे महोपतागुगान्तर इय शिपार्थं ॥ १९ ॥
 द्रातुर्थ्यमाऽन्येषुनिस एवैव वदनायास्यत् । त प्रेक्ष्य गणकाघकमोरकृत्वादि गुज्ञानम् ॥ २० ॥ शिगति शिदि
 गेन स्वर्षीयजवरस्यूरुण्ड्यमम् । शो दुष्टनिकृष्टात्मा जोषारं नगरं गकले ॥ २१ ॥ सानापि मयमेव हि नुजे म्यु
 राघमोदकाघवि च । परमेव तपलीगे ज्ञाना श्लिक्ताथ न हि मे ॥ २२ ॥ निगिर्त्यं चंगनि दुष्टमनादिः इति
 रसवोः । रे सामनार्थं जोग्धानिवायं मिष्टान्नमस्यडीद्व ॥ २३ ॥ क्रोधतिरोभाधीः लः प्रेयारागसि वरुगा ।

इत्युपतना त दधायै रात्रकरलस्य हननार्थम् ॥ २४ ॥ तरसैप तत्प्रहारादपसृत्य सुखेन सस्थितो जीवन् । विबुधो विबुधो
 धर्म राग्यात्सयममधत्त ॥ २५ ॥ चरणाचरणत् द्शीणखिलदुष्कर्मा शमामृताधार । सोऽहमवाप्तोज्ज्वलतरकेऽलवोध
 ममेतोऽस्मि ॥ २६ ॥ विमलयश क्तिपतिना पृष्ठा स्वप्नाशयादथो विदधे । जगवन् विकलोरुधिया विकलेन किमत
 पर प्रापि ॥ २७ ॥ गुरुराह धयलदन्तद्युत्या श्वेता दिशस्तदा दुर्गन् । राजन्नयं स्वय भ्रूजर्त्ता धर्त्ताऽधृतेरभवत् ॥ २८ ॥
 स्निग्धमपुरान्नोपा रमद्वाम्यध्यादसौ निकृष्टात्मा । वनदय इव न विमोक्षा कस्याप्यश्रान्ति मासमपि ॥ २९ ॥ विहिते
 पश्यन् पाकेऽन्यदा मुदा तस्य सूपकोरेण । मार्जार्याऽनार्यतया सकल जगत् व्यधायि गले ॥ ३० ॥ भीतेनैतेनाथो कापि
 परानो शिशो पञ्चमदायि । सस्कृत्य द्युत्तिसमये परिवेषितमयनिनाथस्य ॥ ३१ ॥ तद्गृह्णात् कृणात् स क्रूराध्यवसा-
 यगमित समात् । प्रतिदिनमेकैक शिशुमशनस्थानीयमसृजदहो ॥ ३२ ॥ एतदकार्याचरणदुष्टतस्तेन पूर्जन सकल ।
 भग्नि ए आलोच्य मिथ द्दितिप वद्धा वनान्तरं निन्युः ॥ ३३ ॥ अस्मद्गुरनुजोऽथ द्द्वितीशचाये नियोजयाद्यक्रे ।
 मासाशननृष्णाज्ञान्यो रदोषदाचरति ॥ ३४ ॥ शुक्ले मनुष्यपल्लव न कलङ्क गणयति स्वकीयकुले । स कदाचिद्भि-
 द्दानैकपुत्र्य लडु यत्रमीति वने ॥ ३५ ॥ केनापि किरातेन कुब्जेऽकार्कणकृष्टवाणेन । विद्धो मर्मणि मरण शरण चक्रेऽ-
 त्तितुरकर्मा ॥ ३६ ॥ मृत्ना सप्तमनरपावन्यामज्ञानकारक युतराम् । गत्वा जव प्रभिष्यति दुरन्तमाल्यन्तिकमन-
 न्तम् ॥ ३७ ॥ इत्याकर्ष्यं गुरुर्षे केऽखिगुण्णमखनिर्गता वाणीम् । विमलयशा प्रप्रग्य प्राप्तज्ञानो जगाम शिवम् ॥ ३८ ॥

॥ इति रमनेच्छियानिमदे रमलोत्कथानकम् ॥

अथ तुर्यत्रियमेतन्नप्रतिषेधसाल्यमाह—

गडं दक्कजत्तल गथ बुद्धो, इदिद्विरो घाणरमेण गिद्धो ।

इहा मुहा मत्तुमुह उत्तेई, को गथगिद्धि हियण वत्तेई ॥ ५० ॥

व्याख्या—गनेञ्जस्य तुम्भस्यस्य तस्य गथस्य तुम्भ इन्द्रिन्द्रो ब्रमरो प्राणरमेण नामिक्या गन्धाप्राणरमेण गृह्य मन् इहा इति खेदे मुथा वृथैव मृत्युमुलं मरणमुक्त्वमुपैति प्राप्नोति, एतद्दृष्ट्वा क मरणं पुमान् गन्धगाद्धो मुग्धिगधगाद्धौ सक्त यजो तुपत्त हृदये न्हेदिति काव्यार्थ ॥

अथतदाप्राणै यो दोयलमुद्दिश्य निदर्शनमाह—

अत्रं तम तपुरे नरमिद्दाराय द्वितीश्चर समञ्जत् । तस्य ज्येष्ठगुणाद्गाम्ननयो ज्येष्ठोऽस्ति नरत्तमा ॥ १ ॥ परिमत्त-
साथे मनोत्त स धैरत्तार हि ज्जिप्रति प्रसत्तम् । न हि त्तरित्तोऽपि तिष्ठति म मानृपित्तादिज्जिरपीत् ॥ २ ॥ नान्यया
त्रिययाणा व्याधिलस्यास्ति ताहत्ती ह्यधिसा । याद्दग्ज्जत्तामाया मौरत्तज्जोत्ताधिसत्वमद्दो ॥ ३ ॥ तस्यान्यदा सपत्नी
मात्ता निज्जतनयराग्यवृष्णात्तो । मत्तूपायामुग्गत्तत्रियपुट्टिकामप्पित् तुधिया ॥ ४ ॥ तस्यान्यदा निदाधे नन्भीज्जवे
दीब्बयत्त प्रमोदाथम् । चपरित्तनेऽन्त पूरे इरे गत्ता व्यमुग्गदसी ॥ ५ ॥ तत्रायथी तरन्ती यत्तान्ने राजनन्दन म तरन् ।
नूत्तनत्तवनिन्त्ता पुत्तुक्कात्तेनाथ मा जग्गहे ॥ ६ ॥ इत्था हृष्टेन इदा तामुन्मुद्दीय गन्धमादत्ते । तस्याप्राणरमेण ज्जणेन

१ आप्तेति प्रयोगधिन्य गथ प्राप्येति साधु

शुभकृत माहै ॥ ३ ॥ पुष्टा हृदये दुष्टा पापिष्ठा सा सपत्निका जननी । निनन्दनराजपदमास्या व्याघ्रा सुलश्रेण्या ॥ ७ ॥
 स दग्धा गन्धामाणयश्चमाणः परासुरतामीव । तच्छदिद्वान्योऽपि जनो मुत्स्यतामेन्धियोऽत्यसुलजा ह् स्यात् ॥ ८ ॥
 परसदस्य जना नो प्राणैऽप्यिमहं पुरत येन । स्यादत्र परत्रापि हि सर्वत्र च शर्ममज्जारः ॥ १० ॥

॥ इति घ्राणदोषे नरतर्मकथा ॥

अथ स्पर्शनेन्द्रियव्याप्तिदोषमाह—

— आसिंदिय जो न हु निगर्हेई, सो वधण मुद्धमई लहेई ।
 स्पर्शंगो जह सो करिंदो, गियेई अल्प उसणम्मि मदो ॥ ५१ ॥

मिन्द्रिय स्पर्शनेन्द्रिय निज वपु य पुमात्र गिृहीयात् इत्थियधारण म वन्धय मुग्ध-
 दुरन्त यस्य म तादृक् मन् यथा ररी-ज्ञो हस्ती क्षिपति आत्मान व्यसने महासङ्कटे
 तन्धियस्य यो निमद् न दुर्गति म स्मभ्यरमत् आत्मान दुर्गगेधवन्धनादिदु मे पात-

तस्यकं दधान्तमाह—

नारीसदृशरमणीयम् । तमलीयन्ते यत्रानेरे गच्छिता विभेका ॥ १ ॥ तत्र श्रीजितरात्रुः प्रायु-
 र्वाभौ परते हसन्निभम् २ इत्यर्थेय भाष्य जगन्म

प्रनद्याचिमानरायदि । । यदुपाधीनाः प्राथ्य राग्ये सुदते सुगीर ॥ ३ ॥ मरुगुममाडिफारगुमाया ३ । यथा । मा ३
 दखनाडा । युतुमारिरेति राक्षी ताभ्यामीदृशंभंगना ॥ ३ ॥ रसयेर रमारमणः मार इर रत्या तीर गत्या । मा ३
 स्वकीयपक्ष्या पिउडाए गुणान्यगद्वानि ॥ ४ ॥ मर्मादिगायिनीया तग्या गुगुमारदेहसंशर्न । तज्जुगुवृद्धां गाढं
 मेमानुगन्धे ॥ ५ ॥ कणमपि तया विनाडमी स्याउ गमेनि ७ वद्विर तर्या । किं तानि क्वचिहीलो मीसे मुदमार
 हेक्षिते ॥ ६ ॥ अत्य तवद्वारासत्या मुष्ठा पिता एतेर राग्यल्य । कस्य न त्रियव्यागिर्मनिंरुद्वयार चाये ॥ ७ ॥
 मचिरेरेय वृताडोर्चरोचिल्यरगुनिष्पति । मरुपूरुः पृथिवीनः पार्थिव्या व्यमोनि रने ॥ ८ ॥ तपन्नाय मरुडा
 राग्यममृद्धिः प्रमोदताः प्रदद । निरग्नतिमित मोदत् प्रतिपादयति मगा मोदति ॥ ९ ॥ अटोर्किंरुगद्वयामरायो-
 रनयोदयेग इ लितयोः । वापि ७ गुणमामप्री मित्वति स्वस्यात्रिष्टुयोः ॥ १० ॥ यत्रि मउनी व्ययया व्यासा
 तृपिता पन्दुर नृपपक्षी । मनु जगाक पुरतः पतिर्न तामेकिंकां मुस्ता ॥ ११ ॥ एवत्र वानि रने ग निते मरु कर
 त्रमरमुष्य । वत्राम लर्ष पश्यन्न पुनर्दन्ते यथा धा दुःस्थः ॥ १२ ॥ तुणापुग यगक्षी भेग योगा त्रिया नृवीना ।
 तामेमापूर्णमामारकुडिरिवाप्रक्षान्यगात् ॥ १३ ॥ पिप्परास्य मशुशोणितमतत्रिण्य पत्रुडिगायाम् । ज्येण मृत्तिकायाः
 म्बुं वृत्ता स पाययति ॥ १४ ॥ अक्षनायिता ततोऽनंर्पत्री तोरयायनानैपुण्यत् । तच्चिग्तागुम्येता ता मयि-
 खोरपर प्राप ॥ १५ ॥ तदन्तयेऽथ पिनेयंरामिगमिष्ठमद्य एवागी । मरोक्षिणीयाथा मगमक्षीनाममागूथ ॥ १६ ॥
 पस्त्रा दपासिना तउतामिप लेपदित्युदितेनाम् । नोजयति मा मक्षीरगावपत्नी इहा मोदः ॥ १७ ॥ ग्याने म्याने

शुभस्यः प्राणैः ॥ ७ ॥ मुष्ण हृदये हृत्पा पापिष्ठा ना सरस्विका ज्ञानी । निजन्दनराजपद्मास्या व्याप्ता सुगश्रेण्या ॥ ७ ॥
 ना धया गम्भाणामवप्रमाणं परामुखमीत् । तद्वदिहान्योऽपि ज्ञानो मुत्प्रज्ञानेन्द्रियोऽत्यमुननाक् स्यात् ॥ ९ ॥
 एवमेवैष ज्ञानो प्राणैः निम्नैः पुराणैः । स्वादत्र परत्रापि हि मर्मत्र च दार्मगन्तारः ॥ १० ॥

॥ इति प्राणदोषे नरनर्मकथा ॥

अथ स्वरान्द्रियव्याप्तिदोषमाह—

पार्श्वदिय जो न तु निगर्हैश्च, सो वंधण मुद्धमई खर्हैश्च ।

दप्पुद्धरगो जट्ट सो करिंदो, गिमेइ अत्प वमणम्मि मदो ॥ ५१ ॥

धरास्वरा—स्वरान्द्रियव्याप्तिदोषमाह—स्वरान्द्रियव्याप्तिदोषमाह—स्वरान्द्रियव्याप्तिदोषमाह—
 मर्मत्रेण । दृष्टान्तमाह—दोषोऽप्युक्तस्तु यत्स म तादृक् मन् यथा करीन्द्रो हस्ती श्रित्ति श्यात्मान व्यमो महामद्धटे
 म दो दिग्गविविष्टु स्वरान्द्रियव्याप्तिदोषमाह—स्वरान्द्रियव्याप्तिदोषमाह—स्वरान्द्रियव्याप्तिदोषमाह—
 दार्श्विकि वन्धणार्थे ॥

अद्वैतदर्पसमर्थकं दृष्टान्तमाह—

दृष्टान्ते स्वरान्द्रियव्याप्तिदोषमाह—दृष्टान्तमाह—दृष्टान्तमाह—
 दृष्टान्ते स्वरान्द्रियव्याप्तिदोषमाह—दृष्टान्तमाह—दृष्टान्तमाह—
 ॥ १ ॥ अत्र श्रीजितनायुः नायु-

॥ १ ॥ अत्र श्रीजितनायुः नायु-

प्रव्याप्तिमानयनमदि । । ययुधाधीनाः प्राग्य राग्य युग्मे सुपेरीर ॥ ७ ॥ गल्लुमुममात्रिसारमुत्तमाया प्रागर्गरे-
 दवनाखा । युष्टुमात्रितेति राक्षी तन्वामीद्रुसपत्त्या ॥ ३ ॥ समयर रमागमाः मार इर टया गरीर गत्या । गार्
 म्बुषीपपदया विड्डाग सुषान्यगप्रगानि ॥ ४ ॥ गर्गतिगायिनीता तन्वया गुत्तुमाग्देद्रुमभर्ग । तद्गुग्नुद्रुद्राः गार्
 नेमानुयन्धेन ॥ ५ ॥ दृष्टमवि तया विनाऽमी ग्यातुं गक्तेनि र वदिरतयो । पिं द्यापि चड्रिहीनो मी तो मुत्तमार-
 द्देशिते ॥ ६ ॥ अत्यततदागमत्या मुता धिता त्तो र राग्य । क्य न विरयव्यामिर्मिपरिस्त्याय त्तो ॥ ७ ॥
 मचिरेषत्र दृनाडोर्धेगीचित्यमस्तुनिर्याते । मयभूक दृत्रिगीः पार्नेप्रा व्यमोचि न ॥ ८ ॥ तत्रत्याय मर्या
 राग्यमृद्धिः प्रमोदतः प्रदेदे । निरयनतिसि म मोक्षा र् मन्विषाद्ययि प्राा मोऽपि ॥ ९ ॥ अन्तोविरुष्टाव्यामनयो
 रनयोदयेन हृ निरयो । षापि न सुग्माममी भिद्वनि स्वम्यानविष्युत्रयो ॥ १० ॥ पञ्चि गउनी व्ययया व्यागा
 दृपिता घन्डर नृपपत्नी । गाउ रगाक पुग्त् पतिर्न तामेकिा मुस्ता ॥ ११ ॥ एस्त पानि रने ग निजन म्य कड
 प्रममुच्य । नन्नाम जडं परयन पुनव्रजेतं यथा धा हृ म् ॥ १२ ॥ दृगागुग पगकी मीग योगा श्रियेन लखदीना ।
 तन्नेमापूर्णेमान्मारत्तुरिक्ताप्रहारगात् ॥ १३ ॥ निर्याम्य वाहुशोपितमत्रचिन्त पत्रुटिकायाम् । श्रेण मृद्विसाया
 स्वत्र दृत्ता म् पाययति ॥ १४ ॥ अचनारिता ततोऽन्दहरी जोगयाद्यजानैरुप्यात् । तच्चिन्तानुग्धेता नात्र प्रति
 खोरयन् प्राप ॥ १५ ॥ तदनादेद्य निजोर्नेरासिपमाश्रिद्यमद्य एवागं । मरोक्षिर्योरया प्रणमञ्जीजारमागूय ॥ १६ ॥
 पस्या द्याप्रिना तद्वृगामिप हेतन्त्युदितेनाम् । जोत्तयति म् मदी ग्मद्वयर्नी दृश मोहा ॥ १७ ॥ म्याने म्याने

इन्द्र निशम्यो गिहृतदारकस्य, घोरे कृते कर्मणि दुःखजातम् ।

जिह्वेन्द्रियादेर्नयनोगतोऽमी, सन्तो विरज्यन्त्यतिदुःखदायिन ॥ १ ॥

एतत्प्रयागतो यत्, युक्तं सचितमिहाच्युदयकारि । तेनैव प्रव्यलोको, व्रजता बोधि शिवाच्युदयाम् ॥ २ ॥

एतत्परिहाय नो आत्मन् रसनेन्द्रियविषयसाम्प्रत्यतो विरम । सर्वपासिन्द्रियाणां जिह्वेन्द्रियमेव प्रवृत्त, यदुक्त—

“आत्माण रसणी कम्माप मोहणी तद् यथाण वन्त्यय । गुत्तीण य मणशुत्ती चउरो दुक्केण जिप्पति ॥ १ ॥” मत्स्या

अपि तन्निमित्तमेव सप्तमीं नरपृथ्वीं गत्वाऽपरिमितकाल यावदनेकशतसहस्रशारीरमानसदुःखनाजो भवन्ति । यदाह

परमरि—“आहारनिमित्तेण मग्धा गज्जति सत्तमिं पुढविं । सच्चित्तो आहारो न खमो मणसाऽवि पत्थेउ ॥ १ ॥” रस-

पाठसौ मजाताया नोपाण्यपीन्द्रियाणि विकारव्याप्तानि भवन्ति । विकारवेगे च सति ध्रुवमेवाध्यवसायत्रिपरिणामो जा-

यते । तस्मिंश्च सति निचितपनकर्मसतत्युपार्जनवाराऽवश्यमेवानन्तकाल यावच्छ्रुतकेनखिनोऽपि सप्तारे स्थिति । यदुक्त—

“जुइ चउदमपुपयरो यमइ निगोपमुऽणंतय काल । निहापमायनसउं ता होहिसि कइं तुम जीव ? १ ॥” घोरकर्म-

पुण्ड्रमपि शुद्धमरुत्तरामपादनेन तच्चित्तचिन्ताकरणघारा तदुपरि मैत्रीजानसरक्षणैव भवति (णयित्तो) इत्यतो हेतो-

रुपमेगोक्त—“मित्तेण तुअ च गणिकु सुद जेण जविज्जा तुह जीव जइं” इति तृतीययाथाया प्रान्तपदषय त्रिचार्यते ।

१ अथाशत्रयान्य सम्बन्धो न कत्तापथमवतरित इति सदुक्तमेव स्थापितम्

आचार्याचार्यपरा पृष्टा सपराहरण मृडनचसा । चर्याधियाऽय तया न्यगादि नीचं दृत्ताननया ॥ ३४ ॥ पितृदेव
 आभिरं प्रसद्य पतिरय एव म प्रददं । शीघ्र प्रयाज्यन्ती पतिमताऽहं ज्ञमल्यसि ॥ ३५ ॥ आचार्या द्योपियतिमाहो
 रुधिर प्रपीतमुग्रांश्च । पञ्चमशितमात्मजर्ता गङ्गापुरे प्रमाह्वयाद्यभे ॥ ३६ ॥ साधु पतिप्रतकं त्व कि भूमाऽवः पर जग,
 धरितम् । महद्वरपनर धधु मोच्यंति चकार निरिययाम् ॥ ३७ ॥ एतं स्यर्शनमिद्विय द्यनिगृहीत स्यात्पद व्यापदा
 यद्वसस्य नरंभ्वरस्य तदनु प्राणप्रियाया चर्याम् । मर्तंरत्किञ्च तास्मिन् सुनधन जत्या जगतीरुकाः, पुन्याथ यनानसि
 नृत्यति यथा कीर्तियुग प्राहण ॥ ३८ ॥

॥ इति स्यर्शनमिद्वियनिप्रदं सुवृत्तमिद्विकारगतम् ॥

अर्थतद्विपाकमेवाह—

इको वि इको निसञ्ज जदिहो, डुरक असत्य द्दर्षडं पनयो ।

जे सवद्दा पचसु तेसु हुरुडा, मुळाण तेसि सुगर्दं निसिळा ॥ ५२ ॥

इत्याद्या—एकोऽव्यंको विषय दाददादिरदीर्घं षट्पं प्राष्ठ सन् ड सप्तमसतमसक्तं सहातीत ददाति प्रपद्य स्यात्मनि
 निश्चा गतः सन् । अथ च य सर्वया सर्वप्रकारेण पद्यसु तेषु दाददादिविषयेषु हुरुथा द्याभ्यध्यानाज रसु, मुग्धाना तंगा
 सुगतिनिपिञ्जा प्रतिपिञ्चं सर्वशास्त्रेभ्योति वाच्यार्थ ॥ ५२ ॥

अथ तेषामेव दुर्जयत्यमाह—

अर्धं च दुष्टा विसया विसाजं, पश्चात्तत्र जेहि महाविसाजं ।
जेहि पया इति परवसाजं, न सेवणिज्जा खलु ते रसाजं ॥ ५३ ॥

व्याख्या—अतीयाधिप्येन दुष्टा दु खकर्तारि विषयाः विषादपि पूर्वं सेव्यमाना अतीथ सुखदा पश्चात्सेवनानन्तर
जबेत् परमेश्वरान् विषादश्चित्तियुगः । अथ च योग्यपयासेयने भजा लोका जायन्ति परवशा पारवश्यजाज् अतो हेतोर्न
सेवनीया, खल्विति निश्चयंन तं रसतो मनोरहेनेति काव्यार्थ ॥ ५३ ॥

अथ ये सार्वज्ञानमंतद्वयो मन्यन्ते त एव धन्या वर्णयन्ते—

तिरथकराण निजणा पमाणं, कृणति जे जप्रिय चित्तमाण ।
सव पि तंसि किरियाधिद्व्याण, सजायई दुखकसहृस्सताण ॥ ५४ ॥

व्याख्या—सीधैरूराणांभारा निंदशास्तीर्थकराणां ता विषयासेवात्यागरूपा निपुणा प्राज्ञाः प्रपद्य प्रमाणं दुर्वानि तथैव
नारयते ये, हि वृत्त्या लयवत्या चेतोऽदृष्टि, तेषा किं पद्य स्वादित्याह—सर्वमपि तेषा क्रियात्रिधान कथानुष्ठानादि स-
जायते इत्यसद्व्याजाह इत्यसद्व्याजः क संख्यं क्रियात्रयापादि दु संनयो रक्षकं स्यात् सर्वं तददृत्त सक्रम स्यादिति काव्यार्थः ॥

अथ य समासानीरुपासंया समार सुतर एय, एतदुपरि भाव्यमाह—

अक्षतपात्रोदयसत्रत्रातुं, जे नीरुणो नक्षगणा नगातुं ।

वेसिं सुदृषाणं सुलहो तगातुं, नो सत्रनिजा नरसनिगातुं ॥ ९९ ॥

आख्या—अत्यन्त सर्वाधिषयेन यः पापोदयसस्य संनगो जन्म यस्मादिति नया तस्मात् इत्यननाइयां चीरयो
नव्यागणाः पापोदयकारणात्संसारत्सदा चीरय एय नवन्ति तथा नव्याना सुञ्जत पयोपाय , नो नरत्तमपद्यत
नर सनिपतनं नरसनिपात ससारगोचान्तर्न पतत्यव प्रायः पुमान् पापनीकरिति ॥ अत्रार्थ त्रिमय राजोदाहरणमुनीत्यंत-
अत्रय नारत पर्य सोत्कर्ष सोदयसपदा । आसं पुनास्यजपुर पुनास्यजजत्राजगदम् ॥ १ ॥ नित्यं पुनयजयानन्दी
मदीरुतर्दुर्द्वयः । आसीत् युयजयचण्ड श्रष्टी श्रष्टगुणोष्ठयः ॥ २ ॥ दिवानिनामनपरुषी रात्रत यद्यदा नदी ।
द्विपत्ततापसूर्येण पत्तमकानो न दीयते ॥ ३ ॥ सदानन्दश्रियापताऽऽनदश्रीरिति तस्मिया । दूरोऽणितसमसाश्रीः श्रीरि-
याच्युतसमानि ॥ ४ ॥ विमयः सहदेयश्च जज्ञात तत्सुतव्यम् । प्रथम पापनीनीकनियर्यसो द्वितीयक ॥ ५ ॥ अगाता
ताराप्रोधान कदाचित्क्रीडित्नु मुदा । अपरयता मुनि तद्य सादत्त् पुण्यमियादितम् ॥ ६ ॥ नमनुकमुपागत्य सत्यन-
चित्तमत्रितो । धर्मयान्नादिधा साधुरन्यनददिर्मा मुदा ॥ ७ ॥ उषषिर्दा पुरसुर्दा वीक्ष्य नंत्रसुत मुखम् । मुनि
दिदसा सङ्घर्ममनांनरनदकम् ॥ ८ ॥ दयः सद्य सदर्पादन् श्रयणीया गुरु मुनाः । धर्मः सर्वपिदोद्विट एतन्नरय
सदुत्तम् ॥ ९ ॥ एहस्योचितमादाय धर्म सभ्यक सहोदरी । ती तु नादनाथा शुद्धं स्वं धाम समुपागती ॥ १० ॥ आर

११० ॥ १११ ॥ ११२ ॥ ११३ ॥ ११४ ॥ ११५ ॥ ११६ ॥ ११७ ॥ ११८ ॥ ११९ ॥ १२० ॥ १२१ ॥ १२२ ॥ १२३ ॥ १२४ ॥ १२५ ॥ १२६ ॥ १२७ ॥ १२८ ॥ १२९ ॥ १३० ॥ १३१ ॥ १३२ ॥ १३३ ॥ १३४ ॥ १३५ ॥ १३६ ॥ १३७ ॥ १३८ ॥ १३९ ॥ १४० ॥ १४१ ॥ १४२ ॥ १४३ ॥ १४४ ॥ १४५ ॥ १४६ ॥ १४७ ॥ १४८ ॥ १४९ ॥ १५० ॥ १५१ ॥ १५२ ॥ १५३ ॥ १५४ ॥ १५५ ॥ १५६ ॥ १५७ ॥ १५८ ॥ १५९ ॥ १६० ॥ १६१ ॥ १६२ ॥ १६३ ॥ १६४ ॥ १६५ ॥ १६६ ॥ १६७ ॥ १६८ ॥ १६९ ॥ १७० ॥ १७१ ॥ १७२ ॥ १७३ ॥ १७४ ॥ १७५ ॥ १७६ ॥ १७७ ॥ १७८ ॥ १७९ ॥ १८० ॥ १८१ ॥ १८२ ॥ १८३ ॥ १८४ ॥ १८५ ॥ १८६ ॥ १८७ ॥ १८८ ॥ १८९ ॥ १९० ॥ १९१ ॥ १९२ ॥ १९३ ॥ १९४ ॥ १९५ ॥ १९६ ॥ १९७ ॥ १९८ ॥ १९९ ॥ २०० ॥

व्यसि विश्वशयम् ॥ २७ ॥ इत्युक्तं सति सोऽग्नौषत् माणाः सत्यरगतनराः । फलतद्वृत्ते स्तानियमप्रवत्तपणनभाधरत् ॥ २८ ॥
 चञ्चलनिचयस्साधिः समदर्शदि निर्मेव । प्राणैर्धर्मैः समापर्वत् किं न प्राप्तं तदाह्नितिः ॥ २९ ॥ यद्वोषत् तत्रयष्टिं
 तदाधर रयानमपि । नाह नि स्वार्थमत्यर्थमत्तत्तापय सुजाम्यहो ॥ ३० ॥ ततः सद्दत्त तद्दृपमुपभ्योक्पति स्म तम् ।
 निमज्जामाऽसि निमथ भ्रजाप्योऽसि रं मदीतवत् ॥ ३१ ॥ एव सपुरयः सवारुपयस्य च पुल्यासपदं परम् । त्रयत्त पाय-
 चीरत्तं दाम्नोऽपि स्तौति यत्स्ययम् ॥ ३२ ॥ प्रतिपन्नस्वनियमप्रतिपाद्यनतत्पर । अहो यष्टु यर सूर्यं यथा सपादय-
 स्थितम् ॥ ३३ ॥ विमद्यन ततोऽजापि दर्शनं दत्त्वा निजम् । पि न दत्तमहो मद्रामसद्युजयिभ्रम ॥ ३४ ॥ अर्हंभ्रमं
 मयाऽजास ह्येते नयकादिनि । समस्तमपि नो लब्धमत्तः परमिह त्वया ॥ ३५ ॥ नियंय स्वमनो धर्म निर्जरोत्तम
 यमिणि । साहाय्य सर्वदा कार्यं यार्यं यिप्रदभ्ययम् ॥ ३६ ॥ तस्मिन्नातिनिरीहेऽसौ विपच्युद्विपनाशकम् । मणि चञ्चा
 षांडं मय्या सुरः स्वार्थमं जमियान् ॥ ३७ ॥ सद्देयादयः सार्थात्तेनाद्वयन्त तंऽजसा । पान्थव्यतिवरः सर्वस्तपुरस्ता-
 द्वियंदिता ॥ ३८ ॥ वैरप्येय स्तुत प्रीत्या ततो द्वातुष्यं स्वयम् । सुस्त्याऽर्हदुरुसधामस्मृतिपूर्वमगात् पुरम् ॥ ३९ ॥
 यायतुर मपिष्टं वो दृष्टं सुष्टं स्वमानस । यिसरयुजो यणिगं स्त्रापणश्रणिमातनः ॥ ४० ॥ पिदधानस्त्वरा दृष्ट-
 ज्ञाया चीरुचमानस । नरयद्वितस्तवधापि का तारं मृगायूत्रयत् ॥ ४१ ॥ पिथीयन्ते प्रतोदीना दाराणि सुऽदार्गोयम् ।
 पधमीति चमूचक सर्वतः समरान्मुगम् ॥ ४२ ॥ विह्वल नगर्तं प्रेषय पृष्टः कोऽपि नरस्तवः । तान्प्या नन्न किमीह
 स्त्रायत्र शरय पुरम् ॥ ४३ ॥ कृष्णान्पुष्पागत्य मोऽजापत् पुरयोत्तम । पुरयोत्तमनकाजाऽत्रासे गोपाद्यनाररः ॥ ४४ ॥

१२५ दि सस्याह्वयं सा सन्मानयन्तम् । अस्मिन्नाह्वयोऽभ्यर्चनाया कामान्तरपन्नाम् ॥ ४५ ॥ सुखसाध्यापसुखाः सन्
 शोभन्तं भुजिगाह्विणा । एषो सुतात्मना रानो वृज्जननेव सङ्गत ॥ ४६ ॥ तावत्पण्डिपिनी तस्य पूषके करुणस्तरम् ।
 निमित्ते रञ्जनाः सार्धं प्राणाना वृज्जन्तम् ॥ ४७ ॥ न एष्ट किय फेनापि सर्वत्राप्येव वीक्षिताः । तत्रागादवनीपादा
 एतादृशोपय सन् ॥ ४८ ॥ एता यद्य एतस मे पाक्यमित्येव विज्जजाप च । मूर्जेया न्यपरतद्भर्मा शोकशङ्कासमावृज्जाः ॥ ४९ ॥
 एतन्नेन सीतेन वा ह्यथापि सदेतन । तद्विषोत्तराएषसाधे द्वियन्त विविधा क्रिया ॥ ५० ॥ न विषेयो मनाक-
 ङ्क्षि । सरदेत एरीषार समप्रोद्वि रदत्तसो ॥ ५१ ॥ वित्तिका मन्त्रिमामन्ता वा कथ जात्यदः पुरम् । निराधार
 भरीदसां दिना कृतमव परम् ॥ ५२ ॥ नृपाहपाऽथ नगरं पादिव पदद पटु । राजपार्थ दीपते तस्मं कुमारं योऽन
 भं वदन् ॥ ५३ ॥ एषमुदोपरापुर्धमदपुर्विषया जन । पुत्रद्वयी भिज्जन्ति पुर्नन् फोडाहव क्रिय ॥ ५४ ॥ एतन्नि-
 र्णय एता व दिनाय प्ररजासव । ज्ञात पुत्र्यकार नो समयो पर्वतंऽनुका ॥ ५५ ॥ मणिना ज्ञानमास्थय दिप्रमा
 एतद एतव । एतं विद्वि एतंऽसां मुसन्त्यात्थेनन ॥ ५६ ॥ व पुषात्तापयुष्यः सन् पाषाधिकरण परम् ।
 दिनाय एतदीत्य एतां ज्ञातमभिविधान् ॥ ५७ ॥ श्रीनदित्या पुनार नो दारिद्र्य दूरत कुट । कदाचिन्मीवितो श्रेय
 एतादृशेषां वदेत् ॥ ५८ ॥ एष दिनाद्वि से ज्ञान कपठेनास्वपामयम् । द्रपुञ्जुपि स पाषण विमयो पकि दिष्टन
 एतं एत एतान्तरास सद्गत साधनी महिनापगत । परस्व पदद नाका एतथाप्यनो चद्विर्गतः ॥ ६१ ॥ समाप्तः

पुमरोपा कलादृष्ट पीरपूदरं । वारिणा मलिनिश्रेय ठटितः सन् पुनारकाः ॥ ६२ ॥ उषस्यौ वृणमात्रेण परगुः स्यात्
 द्वियु दग्नीः । पद्मञ्च युधिषीपात्रमुद्गच्छोषनान्युज ॥ ६३ ॥ पुमान् समीपगः कोऽसौ किमभ्यारतःपुर च किम् । सर्व-
 मङ्ग मित्तिन न्यूनस्त्वमे न्यवेददपत् ॥ ६४ ॥ अनेन जीवितोऽसि त्व विरच्यद्विषयुष्णित । किमस्य प्रोच्यते वत्स परा
 अत्यमन पनम् ॥ ६५ ॥ इष्टात्मनाऽग्नीदान सहदयोऽथ मानित । निमञ्चितश्च राज्यार्थदानेन सहयासायः ॥ ६६ ॥
 ठरोषं स मम ज्ञाता त्वच्छाऽसि निमळाद्यय । यत्प्रजायान्मया स्यामिन् जीवितस्तन नन्दनः ॥ ६७ ॥ सामप्रत सपरी-
 यारः क्षीयथान्त म वसत । इहानीप प्रदातव्य राज्यार्थं मानपूर्वकम् ॥ ६८ ॥ ततस्तत्र च्चाद्योषीपात्र अारह्य दस्ति
 तम् । सद्धमा मद्धयन दृढप्रत्युपकारधीः ॥ ६९ ॥ ठचीर्त्स्नूर्णमयास्य दर्शने राजकुञ्जरात् । पिनयोऽथ नयक्षापि
 एतामपान्नसङ्गत ॥ ७० ॥ मनुजनायातमाद्विह्वल निमळ निमळ इदि । अथादीन्मदिनीजर्ता दन्तद्युषोतितायर ॥ ७१ ॥
 अथा मशासन् जनता जनताऽतितयायुना । सुतञ्चिद्वा ममादापि मायानिमुकमधसा ॥ ७२ ॥ तत्र कुती सुकृती विश्वं
 त्यश्मण्यमदिमाऽपिचः । परगुनोद्धिरजीवित्य त्यत्प्रसादाद्वितृन्जितम् ॥ ७३ ॥ प्रवद्यायादि मनेहमस्यद्वोऽसीह यथापि ।
 रत्तसमागा जना विश्वे विरळा सरलाशया ॥ ७४ ॥ यथा यथाऽग्नीनेता जजरपति मुहूर्त्तु । तथा तथा नद्याशिरा
 जिहाय विमळा इदि ॥ ७५ ॥ यथितगधित्तिगुयी सौंदर्यपायुना हहा । दाहयत्माऽतितु सोढा इदि तु लायते न्याम
 ॥ ७६ ॥ इति ध्याता सगाथस्यो वित्तनामन सभ्यु । सहदेवदृढ सर्वमिद तद्विधित कुरु ॥ ७७ ॥ ततो दस्तिनमारोप्य
 रसागिष्य तिर्जावसि । सपांभयः स न्यून दर्पाकर्तुंपयुगा ॥ ७८ ॥ अहो गृहाण राज्यार्थमित्युषं न्युजा स्वयम् ।

वि०६। भाषिधान् राज्ञाद्य मे द्युतिक्षिप्या ॥ ७९ ॥ सारकर्ममंगारन्त श्रान्द्वैरेण वीजत । यत परिप्रहाधिक्य
 मय राजन्त मे धूमम् ॥ ८० ॥ लहदंयं दृशोन्नास माभ्यराभ्यरमासयं । ददानन्यप्य राज्यार्थमसं नृपस्रजसलत ॥ ८१ ॥
 एषं सद्य लग्नाद्य शरीरत्वमद्युजम् । स्यादितो विमल श्रद्धिपदंतिप्रदापि स्फुटम् ॥ ८२ ॥ परिस्रद् समानीत-
 रसांशान्वाणीयशोऽक्षिप्त । क्षारराग्य निगुञ्जामा निमज्जो धर्ममार्हतम् ॥ ८३ ॥ अतुष्टराभ्यमूर्जोय सहदेवोऽन्नवक्र-
 दाम् । सर शरकरं धरेऽप्यादरत्नानल्पदण्यत् ॥ ८४ ॥ पाषोपदंशानददाद्विदंय सुतरा दृदि । निप्रक्षरिपुरमाभान्
 शतोदात्तांगुणाद्भदत् ॥ ८५ ॥ प्रत विराययाभास निजंय पापकर्मण । अन्यदा विमलंनगमाननुदिष्ट प्रियाश्ररं ॥ ८६ ॥
 शरद्विदिररत्नज्यत्रहृदास्थिरं । राच्यजदनीजं ज्ञात किमेव छाद्यसोऽस्यदो ॥ ८७ ॥ अनन्तया श्रियो युक्ता
 रक्षमाणकञ्जसु । सुष्टा निपतंय द्विस मा दारय मुधा जयम् ॥ ८८ ॥ कथ विरक्तिमासाद्य ममादमनुतिषसि । इत्यादि
 विषुंयोगानि भद्रपन् सोऽन्नवंतानपात् ॥ ८९ ॥ प्रतिपदं न तच्चाक्य दयामीड्व्यास्वमाभ्यर्षां । विप्राय तद्विनिपाय
 दिव्यो मंगनकास्यं ॥ ९० ॥ दोग्द सद्युपदंशाना नैय विद्वेषजाह् पुमान् । मधुरा इन्दुदण्डाः स्यु करजस्य न तुष्टये
 । ९१ ॥ सत सल्लसतायकस्यरामतोऽन्नधुंरत्नहृत् । सहदेव स पायात्मा भेनधित् पूयैर्वरिणा ॥ ९२ ॥ सुखनिष्ठाप्रयुषः
 भुव्दरत्न दण्डनदारत । कदाचिद्धुजकासाद्य नाय मयमदुर्गतिम् ॥ ९३ ॥ तवो गुरुनगान्नोपिडु रकशोद्यमाद्यया ।
 एतत्तु पूयं एवै जाड्य स पदाकादस्य पदम् ॥ ९४ ॥ जयद्विरिजयारत्नदरननिर्मुषमानेनः । विमज्जो विमलस्यान्त-
 रङ्गिणत्तुल्यकठ ॥ ९५ ॥ र्शरत्नैरेकसापन्त्यो न्यायवृत्तिमुपाभयन् । परस्वयमंगाराप्य सनाय श्रिदक्षाद्ययम् ॥ ९६ ॥

एव महापिदहात्ये सुदुज्योत्पत्तिमाप्य स । आसपत शिष्य याता सातानन्त्यमनोहरम् ॥ ९७ ॥ पातकनीकत्वमिति
 प्रणय न्यायमार्गनिपुणस्य । विमलस्य जव्यलोका सुराङ्गमाना जगत जपत ॥ ९८ ॥

॥ इति विमलदद्यान्त ॥

अथ सप्तारसिरत्वमाह—

धण च धस रयण सुवस, तारुषरुवाद् जमित्य अन्न ।

विन्दु व सव चवत सु प्य, धरेद् जन्ना द्विपय विवेय ॥ ९६ ॥

पुसा कलसाणि य वयुमिता, कुडुविणो चेन इहेगचिता ।

आउरकए पाववसा समेए, न ररकणरथ पजयंति एए ॥ ९७ ॥

व्याख्या—धन च पुनर्धान्यं रस सुवर्णं, अन्न जातावेकपचन, तारुषरुवादि यदन्नान्यदप्यस्ति, विष्टुपरसर्पं चपय
 सु निश्चितं मत्पा धरत नो जव्या इत्ये विवेक हेयोपादेयमिति काव्यार्थः ॥ पुत्राः कलत्राणि च वनधरो ज्ञातरो
 मित्राणि सुहरः शुद्धस्मिन्नक्षादि इहेकधिषाः सन्तः आयुषः पर्यन्ते पापनशासमेते प्राप्ते न ररार्थं पजयन्त्येते सम-
 र्थान्त्वन्तीति काव्यार्थः ॥

च पुन मित्रेण सुहृदा तुह्यं समान गणयेत् मन्येत क्षुद्रं क्षुद्रमपि अत्यन्तापकारिणमपि परमोपकारिणमित्र गणयेत्थाः ।
 न हि क्षुष्टेष्वनिष्ट कुर्या । येन साम्यावस्थावम्ननेन हे जीम तव ज्ञं मोक्षावाप्तिलक्षण स्यादिति तात्पर्यार्थं ॥

अत्रार्थे कीत्तिचन्द्रसमरविजयत्रात्रो सन्धिवन्धेन कथा प्रतन्वते—

इह ज्वरहरसिद्धि श्रद्धा पसिद्ध, चपा इय नयरी धणसमिद्ध । जिहिं धम्मकज्जि जाणु अरुहियलुक्क, परदघहरणि पगुय सुब्ब ॥ १ ॥
 सुपयकदन् जिणहरसिरेसु, न इ दीसइ पुण नायरनेसु । जिहिं तियल्लोह सुहरुह करेसु, अइमद्विणपंक गिन्हइ सेरेसु ॥ २ ॥
 तत्तयल्यि नराहियि क्कित्तिचद, जसु जसिहिं विण्णिज्जिय जमइ चंद । न इ पाइइ फत्थ वि जाण वाण, ता जवरइ सेवइ सुनवाण ॥ ३ ॥
 जुयराय समरविजयान्निदाण, लइ तास सहोयर दोसवाण । परिपाळइ दोन्नि वि निययरज्ज, मणवंडिय साहइ सयल्लकज्ज ॥ ४ ॥
 जिणि जगज्जगगदुरप्पयाव, विण्णियारियसव्हरिळप्पजाव । ऊनकत्तकंत्ति निज्जुल्लिकराव, करवाव करतठ करि विसाव ॥ ५ ॥
 मज्जियरयि तज्जइ किरि इरत इक्कावमहाखिळवमहंत । गयणगज्जणि निम्मियनिवास, पूरतठ तिडुयणल्लोयथास ॥ ६ ॥

कमिण्णपफुडुठज्जफगयद, अह पाठसकालमहानरिंद । सादूरमोरगणवंदिविंद, जयजयरवपत्तश्रमदंजंद ॥ ७ ॥

इयतरि कोजइद्वरसाव, आरुठ गन्खिहिं ज्जमिपाव । लह्वद्विरवहुल्लकल्लोखमाव, पिक्कइ नइपूर महाविपाव ॥ ८ ॥
 उच्चरिय ज्जमियल्लइ इरत, तिहिं आगय नियपरिचारुत्त । आरुहिय नाधिपमिसइ लणेण, नइयरमज्जि कोठगरसेण ॥ ९ ॥
 जज्जनेद्वि करइ जा परियणेण, सह ज्जइ ता उयरिं पणेण । बुद्धेण पवह्विठ नइपनाइ, अइतियवेगि पवहइ थगाह ॥ १० ॥
 उग्गमिणि जति अइ धेन्नियाठ, जह उक्कक नरइचेन्नियाठ । न इ कत्तधार वायार कोइ, निज्जुइ ल्लोइ हल्लवोव होइ ॥ ११ ॥

एतदर्थे भीमदानिर्घण्डस्वरूपमुच्यते—

एवमनामकृत्य सगमिद्वान्, माधुय शारित्रगुणोपधिजान् । निनेघते धर्मपथानुशिष्टिः, कर्मोरियारोअतिविप्र-
विष्टिः ॥ १ ॥ गुणान्गुणगणित्वाथ, श्रीश्रेणिकोऽज्जन्मगधाधिनाथः । स मण्णुइयाहुयज्जव्यथैत्य, निरीक्षितु
प्राय बहिः रगेभ्यम् ॥ २ ॥ प्रणुल्लुहन्नज्जवहिसन्धयन्तर्यायिमपुण्यपत्रैरवन्ध्यम् । तत्कानन नन्दनयच्चिजाति, प्रीतिने
दहर्त्तनोऽपि माति ॥ ३ ॥ श्रीश्रेणिकसुव मुनी-ठमेक, त्रैक्षिष्ट शान्त सरमीय जेकम् । वृद्धस्य मूढे मृदुल निपिण्ण,
एतादृष मे ऋगिपुत्रेनि पितम् ॥ ४ ॥ रम्याऽरत्यशो अस्व यपुर्विन्ना, रम्य वयो रम्यतमा मयूथाः । नि सङ्गता शान्ति-
रशो विगुलि, सद्रूपमायस्य नजादिति ॥ ५ ॥ तद्रूपमंत्रेद्रुजातचित्र, सविस्मयोऽज्जत् द्वित्तिपः स तत्र । प्रदक्षिणी-
वृष्य दन्वि विशेडे, नतान एतद्गुणमुचूनेडम् ॥ ६ ॥ न दूरवती न नृपत्नयाऽऽसप्तासप्तवती धृतधर्मयासः । कृताञ्जलिः
रुदिसिष्ट पुरस्या, एतद्गुणैरुदिस्यः ॥ ७ ॥ यद्योनेने मन्त्रितः षिट्ठ त्य, जो जोगकावेऽस्ति तदुत्तमत्वम् ।
रुधेडगुणे सद्रुमेने एगसारेण मोऽप्याह सुदंशिरग्नाः ॥ ८ ॥ जूमीपते जो अहमरम्यनाथः, प्रवर्तते नो मम कोऽपि
एवम् । दामेरेचिमे न वृत्ताऽनुकम्पा, त्यक्ता मरांज्ज यथाऽत्र पैम्पा ॥ ९ ॥ पूय सुयापस्य मुनीश्वरस्य, श्रीश्रेणिकः
एव पुरः इहस्य । मद्रुपस्युं दिनरुद्धिनात्र, कथ न नाथोऽस्ति तवपरितात्र ॥ १० ॥ नाथमप्य द्रागुमह जयामि, त्व
दृष्टेणोऽस्ति एतेऽनुगमि । छाले तवाम्य पशिशारस्य, दुप्यासमनीश्च पुनंरुत्तम् ॥ ११ ॥ अन्धे मुनिरुत्त प्रथम

१ विष्णु ॥ १५ ॥ २ उच्छुम्भ ॥ १६ ॥ ३ सन्धिश्चिन्म ॥ १७ ॥ ४ सरोवि ॥ १८ ॥

रत्नायः, प्रयत्ने ज्ञो मगपाधिनाथ । कथ स्वय मर् गुतरामनाथः, मपथमे त्व परकीपनाथः ॥ १२ ॥ श्रुण्वेति साधोः
 ममन्श्रुपात्रः, तत्रिम्यो धा शुतुकेन वात्र । जीमूतवारीय नयः पुत्राण्ययङ्कितो मुटाव्यश्रुतापूर्वाभयम् ॥ १३ ॥
 नृपोऽयद्गमे करिणः मद्भ्याः, पुराणि चात पुरस्मि विश्वा । ऐश्वर्यमाहा वज्रुषा च जोगा, षडोलकटा वस्त्रिणाः
 पुरोगा ॥ १४ ॥ ईदृश्यन्ते कमलाप्रकर्ष, मन्ता तद्वरामितपर्युत्तर । जगाम्यनाथोऽत्र षथ मृगाऽदस्य त्रापमे दे
 समणार्थ्यपाद ॥ १५ ॥ अनाथशब्दस्य न शि त्यार्थः, प्रमुष्यते शौर्यजितोरुपार्थ । एय जगादपिस्तु जिनीश
 सुतुयुक्तुः शैव ज्य प्रतीनाम् ॥ १६ ॥ शृणुष्यमान मनगा त्वमव्याञ्छितेन षष्मीदमद् स्वगव्या । यथा त्वनाथो नम-
 तीति वृत्त, मणो पर्यंतघ नृप प्रवृत्तम् ॥ १७ ॥ कौशाम्यज्ञै ताननितोऽप्यादितेपुर्वो मष्टनी वरेण्या । आस पुरी
 तत्र पिता ममामीडुदामखपलमुदायनामी ॥ १८ ॥ एवेदना मे परमा त्रयस्यादिमेऽजयल्लर्मजपारयदयात् । ५ साय
 वाऽरण्यगतो वराहः, मर्यु पाङ्गेतु वज्रय दाहः ॥ १९ ॥ वत्सेऽहरन्ध्रे रिपुणा निम्बत, दान्न पथा पीरुनकार्यमतिम् ।
 व्यथा तथाऽङ्गेऽजनि जूपमी मे, पद्यास्यचीर्षो गहनेऽत्तिनीमे ॥ २० ॥ कट्टिमदेशे मकयोत्तमाङ्गे, पीमाऽजयन्मेऽपि
 परत्र चाङ्गे । तद्वदनेत्राशनिपाततुह्या, कुत्रीतिपानीयकदम्बतुह्या ॥ २१ ॥ व्याधिप्रतीकारकर मनुष्या, आकारिता
 माश्रियैघमुल्याः । शुद्धप्रमायातमिहाचित्तीय, शास्त्र यत् तो यदने स्वक्रीयम् ॥ २२ ॥ तैर्म कथञ्चिन्न तदा यदस्मा

१ इवार्थ वा शब्द २ पुत्राणी वृक्षविशेष ३ प्रशांतः दृक्कामितवरापुत्रर्षे मुष्णा यस्मात् स तमिन् ४ शौर्येण जिता नद्वो रा
 जातो येन तलमुद्धो ५ दृष्यीगनितोरुनेणी ६ अतान तु सन्

अताऽन्याऽपि च रचते वा, ताऽपि व्यपिचे त्यक्ता निधेया । निर्मेग्यधर्म समयाय कऽपि, स्वथीतयनि प्रागत्र
 मेऽपि ॥ ३६ ॥ प्रमथ्य यो नैव महाप्रतापि, एतत्सत्यभेदाः शुण्ढदायकाणि । पृथो एव तानिगुलीतीर्यन्निन्नाय गणे ग
 गिति करीव ॥ ३७ ॥ ताऽऽशुपता तागरेयणायां, स्वाद्यस्य नेर्यागमिती नृनायाम् । आनतनिन्नेपविभ्रान्तां, मोहं
 न नामोति जय ह्यादी ॥ ३० ॥ आस्यात् शीतारसकल्पात्, दुर्न लिं प्राय च लोपताम् । तथा प्राणंमयमा च
 कामी, मुनि ग न स्वात्प्रगारगामी ॥ ३१ ॥ कृत्य कार्याणाराणिगरारयागा च मुनिः नृणिग ममाग । ग्यायीद्वय
 सममकारस्व्याग्यो नयेत् काचमणिरुताशः ॥ ३२ ॥ धर्मैरज गणिगव पि धृता, गानंभ्यां तपीर वृत्ता । अने
 पत स्वस्य च मयतत्वं, चदपुपैयुलक्यारकल्पम् ॥ ३३ ॥ तं यथा हनि विं पिनी । तन्मे गया अणि च नृगुली
 तम् । धर्मैरयमो मन् विपयोपन्न, लोति येताव ज्यामगसाः ॥ ३४ ॥ या कृष्णं ममाया निमित्ते, तूदये मन्म
 पयष्टाम् । प्रयाशयर् जीवितमातपोति, प्राप्ते न किनिगुलं निजोति ॥ ३५ ॥ तिमपरायागिक रनीरा, ग रस्य
 गातुः स तमोऽमिषीयः । अत्रपयतुर्गुंतिदुलनारं, तापीव तन् पिनिं वृताम ॥ ३६ ॥ भीरुनिं जीगतयेनी ।
 यो न लज्जर किञ्चिन्नेवनीयम् । म मयंनलीव विरक्तोमा, उरकृणो दुगणिगनेमा ॥ ३७ ॥ तान्भैरुगल कर्णे
 नारि स्वदुष्टताऽयतिर्वदार्निकारी । मये योो हास्यति मुण्टुला, मयो दयां गुणभ गृणाः ॥ ३८ ॥ मालय वा
 त्तिरनिनिर्वायो, प्राणं न भीर्यन्त कृप समर्थो । नायं परोऽयनि न तम लोका, विदुःप्रयागलपयानि लोकाः ॥ ३९ ॥

३ अन्तरण ३ कऽपि अतिः तन् रं न वेति क्य मऽए । अर्थात् अंश १, ३ ५४

अथ निरुद्धकर्मणापुरि उपदेशमाह—

जेनि मणे पारमई निविद्या, निवाद्दिनी पुण संनिविद्या ।

कयाडरि ते दुनि न दिछपुछा, मवरर पांनि दुदाड दुहा ॥ ५७ ॥
निवाद्दिनि मण ३ रनि ३णी
न तरोरररा म ३ रि ३ म

दयालया—यथा चीयाना मनमि पायमनिनिमिा प्रविद्याऽलि निगादम्य वृनि निगादम्य वृनि
विषय मद्रिषाऽलि वृताऽमन्निनात्कनाम्यरुनाघपायमाना-दि कयाविम मरशा न तरोरररा म ३ रि ३ म
त्राणि माश्रुयन्ति इ तान्येय दुहाः । इति वाक्याथे ॥

अथेयदुवदि दामरा मूल्या—

मूरनिदिमापीरक पत्रद्विगनीरक निशिरीररय अमूरनिय । येगाएकराए रनिदिगामए उल्लिर गिगामए क वृनि
॥ १ ॥ गिगामाया अथ इय जदि गाम चिकि मारुड एकराएरनिगाम ३ निदि विरकामाए एरुड रनिगए कएरामाए
अथ मणम ॥ १ ॥ मण मणलि कयलि एडु गिगामेनि एरुडरुणयिरकनिमिदि । एकराएरनिगामेनि ३ रि ३ म
एरुड मीरकए कएरामाए ॥ २ ॥ निदि अरुणिकवि निशिरीररयि एरुड मणमरुडि एरुड ३ रि ३ म
गिगामाए मीरकएरामए कएरामाएर ॥ ३ ॥ एकराएरुणिय दुगवि एरुड विगामाए एकराएरुणिय एकराएरुणिय एकराएरुणिय
॥ ४ ॥ गिगामेनि एकराएरुणिय एकराएरुणिय ३ ॥ ५ ॥ एकराएरुणिय एकराएरुणिय एकराएरुणिय एकराएरुणिय
६ रि ३ म एकराएरुणिय एकराएरुणिय एकराएरुणिय एकराएरुणिय एकराएरुणिय एकराएरुणिय एकराएरुणिय एकराएरुणिय

१ रि पात्रह जलपु देन पाठि इह लोचहि गो अखरु ॥ ७ ॥ करारणाह अगुलि सफिय जास कहमि जिम गणिय
 पुइव स । एउपरसह महाराउद रुविहि नीहाउड लोयखुह ॥ ७ ॥ नरकुकर बुफर कहइ तागु फरि कफर खरुग
 रीर जगु । अर दिउते दिदिहि मयलजोड मिरिरीरपानि थायत मोड ॥ ए ॥ घत्त—एग्गिस त पिडिय गोयमि पुडिय
 धीरनामह अरुसगु । इणि केरिम किऊउ पात्ररिऊउ त्रेणि सहइ एग्गिसउ छुह ॥ १० ॥ नामथह सामिय अरुगड महु-
 रसनि

२ इण्डिय ररुजानि । पएपोरवग्म करुणायिमुक निम्मरपण्ड उहुपात्रहुक ॥ ११ ॥ जिणि एरिम
 यानि थ जऊरमि । तो पुउड गायम पुण्वि नीग मह रुइउ नाह गनीरधीर ॥ १२ ॥ एया
 ३ इनि अणिय छुक्किठे जणेउनि । ज पिक्वि विरचउ कामिणाउनि गमारत्रिमयमुक्काउ
 ४ इत्येग गामि ररागु अत्यि चो रिजयनामि । तगु रमणि मिगानदण अउर दुस्वियजण
 ५ १५ ॥ नहु तयएरयएवरषरण तागु ननु नीमड नामा कन्न जागु । नहु मीगनमुह थह रुछुडि
 ६ पुगंए पहिर अयम्मरुय कियरुमि नपुमग दुग्गुय । आगागमित्त पेचिदियाण
 ७ अरुगानि तमग गप्रतरुनि अंप्रतरुनिहणि नर अरुधि । वादिरपपथाउ तक्षेय

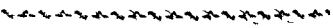
८ मोलिय बहनि यग्नादियाउते तह कन्नधमणितामेतगुते । दुन्निय दुन्निय
 उइतन ॥ १० ॥ अग्गिठ नगु पागु मफारि अग्गि गंउयि इ गुयनरप्यगेमि ।

९ इणिय छुकर तदव ॥ १९ ॥ एरिम अगुक्कर अणुरयेद पागय जिम काव अउक-

भेड । पदुयप सुएनि इय गोयमेण पएमिय त्रित्तत कोउगेण ॥ २० ॥ पत्त—अणुमड तुम्ह पामिय विरुत्त मामिय
 मियापुत्त नियजोयण्हिं । आउठठ नीरिहिं चरमगरीरिहिं चत्रिय मो हरिमियमण्हिं ॥ २१ ॥ जाम—मियगामह
 मण्हिं वच्चतठ मिरिगोयम निजजण्हिं पत्तठ । मुत्तिमत किरि एह गुरुदुम अह चितामणि अतुत्तपरकम ॥ २२ ॥
 दनि मियाउठ पिच्चिय नयण्हिं आगउह जपउ पुण वयण्हिं । आसण मिरिद्वि तग्कणि उच्चिय अमियमहउच्चिहि
 निरि पुच्चिय ॥ २३ ॥ मामिय अम्ह अणुगह किच्चठ नियपयकमउपरिहिं ज दिच्चठ । अम्ह मणोरह मयउ त्रि मि-
 च्चठ अज्ज अमियरमपुठिहिं पिच्चठ ॥ २४ ॥ कज्ज किंपि मह आइम दिज्जठ असणपाण म्चइ त उच्चिउठ । गोयम-
 मामी तो पत्तणेउ मियादेनि तं कन्नि सुणेइ ॥ २५ ॥ उडा अम्ह तुम्ह सुयपिक्कणि तग्कणि त निमुणे त्रि त्रियग्कणि ।
 उनुयपुत्तचठरो मिगारिय आणनि गोयम अगइ धारिय ॥ २६ ॥ मुहगुरुचरण्हिं रंगि नमानउ धम्मउाज अण्विय
 बुद्धानउ । एणि कज्जि नहु अम्हिं इहगय पठम जाय जो अत्थिय तुहगय ॥ २७ ॥ जासु रूय मियउपुत्तह तुत्तठ मवह
 मिश्रिहिं उउ अु पहिउठ । धम्ममीरिा तहमणकारठ मिगा जणइ तो पहु अयधारउ ॥ २८ ॥ जयय त नहु कोउनि
 त्रियाणउ मामि कह पुण त वग्काणइ । तो गोयमणहूर त जामइ उज्जावदत्तकति उव्वासइ ॥ २९ ॥ तिडुयणगुग्मिरि-
 नीरि पयामिय तस्सरुनि महमण उव्वासिय । जइ एय ता सामि विउत्तह राण उक इत्थ त्रि धरिय अणुगह ॥ ३० ॥
 इय मियादेनिजयण आउत्रिय गोयम गुग् मठिय बहुमन्निय । जोयणममय तस्स जा पत्तठ तो तज्जणणि वेस निजत्तठ
 ॥ ३१ ॥ मग्गीय आइरिहिं तो पुरिय जोयण निदि म्भुनि किरि चूरिय । मग्गयधनि सा आगरिमिय गिहउगार

जा आश्रयिष्य हरमिय ॥ ३२ ॥ नियमुहयधवि सत्तरुं चक्षि तो मियदेवि जणइ करि अजलि । तुम्ह वि मुहपतीय मुह
 दबइ ध्यागउतचित्तिसामफइ ॥ ३३ ॥ तो श्रीमहर वारग्याफइ तरुणि छुरहिगध मुह सारुइ । सप्यमरुय गोमरुय
 सरिउठ जो पगरत होइ नहु पिउठ ॥ ३४ ॥ अन्नगध उरसर लदेधिण सलवलेइ अवर जाए धिण । दीसइ अग-
 आरिहि वीणउ नयण वयणनामा परिहीणउ ॥ ३५ ॥ परिकृपचमप्रमि सोय तडुयरिहि जुज परिक्रिय तोय ।
 नो पुत्रइ बलइ आहारमण दुखउ रसगिघउ अकयपुत्र ॥ ३६ ॥ घत्तसो तत्य लुलतउ कमिरलतउ लोमाहार करेइ
 लडु । पुपरपि नीहारिय रोगिहि जारिय पृश्तणि देबाउ वहु ॥ ३७ ॥ जास—एरिस परेकेधिण तसरुव गोयम गण-
 तापग रिस्मरुय । वेरग अजगुर धरइ चित्तिय अचित्तिय कम्मसत्ति ॥ ३८ ॥ मियदेवि अणुना लहिवि हेव
 निरिगोयम पडीयठ अइ तदेव । सपत्तउ पडुपयजुय नमेइ करकमद जोनि इय विन्नवेइ ॥ ३९ ॥ तुम्हाण आण पडु
 निरि परिनु इउ विजयरायजवणमि पत्त । जइ कहिय तुम्हि तह चैव दिठ मइ दोठरुव नदण अणिठ ॥ ४० ॥
 व्याइ ताइ मइ तच्चरित्त प्यारिम सो द्रुथ विनिमित्त । कम्माणि तेण कइ अज्झियाइ अइतिकाणि य जिणि सज्जि-
 याइ ॥ ४१ ॥ इय पुट्टिय मत्तयगणेण तेण पडु वज्जरेइ महुस्मरेण । इत्थेव अत्थि पुर सयजुवार तिहि राय आसि धण-
 मइ उदार ॥ ४२ ॥ तस्सेह रिजयकणउनिहाण वररेमय धन्नधणोहण । जगु केरुइ पंचसयाइ गाम नाणविदुध-
 एएमएनिराम ॥ ४३ ॥ इबारुविहि रउठन थामि जगु दुम्मइ चित्तिहि वमइ वासि । जो पाकइ सज्जाणलोयपासि
 एएरुन बेनि रिग्यल्लमइनि ५ ४४ ॥ चित्तदिगार गामाप नरम अथिय निवेण निग्घणमणरत । गामीण लोय दुस्सइ

करेण मो वीरुड अडरुणण ॥ ४५ ॥ तदु निरुडुकरु खोयइ गणड निप्रली षप्रिदि नदु गुणंड । निगुणनु नि अरु-
 एतो व होड अडरुखरोग समुपेड ॥ ४६ ॥ आर नड ईजमइवारर गिणकुड नियइत्तिदि उत्र मंय । खोयत्र मंनारड
 वार धार नदु इत्तिय मत्यइ गुणड मार ॥ ४७ ॥ तडुड तद ताफड निरुइ ददडेत्तुमुटिकममुगगेदि । त्तिगुत्तिदि
 वधइ मफडेदि छयधइ केपड अगडेदि ॥ ४८ ॥ न तयापि दयापरया डमस्य खोयागमुगरि तयत्तिगदग्ग । अरु-
 खयळुनिळधमस्य नदु धम्म वमइ तदु चिणि नस्य ॥ ४९ ॥ नदु खडुड मडुइ पायकम्म अरुड अरुड पायकड मम्म ।
 इघाडे माडे गमइ फाड पयारिण चिर रुत्तिय फाड ॥ ५० ॥ तण्ण अरुयुत्तस्य तम्म तपि तम्मि मेग मोयुत्त
 अरस्य । जरुणाममम तदु रुत्तिगुत्त अरुडुसमइ डुफइ वदुमूत्त ॥ ५१ ॥ तदु अरिण जगदर त्तिट्टियुत्ति गुरुत्तर तणु
 परिमत्तियुत्ति । तणुदाइ जखोदर मोमयोम डघाड सुडुसमइ कम्मदोग ॥ ५२ ॥ अणुइरुड इरुड अरुडीणीण आम-
 यत्ति ननीयठ डुक्कीण । तो दम्मिय अणयमारयाण तप्यरियरि वधुगुणमारयाण ॥ ५३ ॥ तेदि नि परिचत्त मो
 अयत्त जिम दम्मिदि त्तिवत्तीरुत्त । तो अटुइरुड फालिदि मरितु वदुमम्मि नरइ डकाड पत्त ॥ ५४ ॥ तिदि मत्तिय
 डुक्क छळरिय मो य मियत्तिजयरायअणय मोय । मत्त नपुत्तयेदेदेइ डुराण अमगड वदुमरु ॥ ५५ ॥ मिग्गी-
 रगादि जदु गोयमस्स मियपुत्तचरिय पत्तणिय अरुस्य । तदु जू अगड सुइममामि अरुमाय विरागगुरुंगगामि ॥ ५६ ॥
 तदु मइ निइम्मिय खेत्तमित्त ज दत्तय जाय मइ पय अरुत्त । मियडुक्क व मय मत्तनु मियत्तममि सुणि अत्तिरुत्तनु

1. संस्कृत-विद्यायाः महिमा इति नाम्ना विख्यातः

॥ २० ॥ संस्कृत-विद्यायाः महिमा इति नाम्ना विख्यातः

संस्कृत-विद्यायाः महिमा इति नाम्ना विख्यातः

॥ २० ॥ संस्कृत-विद्यायाः महिमा इति नाम्ना विख्यातः

संस्कृत-विद्यायाः महिमा इति नाम्ना विख्यातः

॥ २० ॥ संस्कृत-विद्यायाः महिमा इति नाम्ना विख्यातः

संस्कृत-विद्यायाः महिमा इति नाम्ना विख्यातः

॥ २० ॥ संस्कृत-विद्यायाः महिमा इति नाम्ना विख्यातः

॥ २० ॥ संस्कृत-विद्यायाः महिमा इति नाम्ना विख्यातः

॥ २० ॥ संस्कृत-विद्यायाः महिमा इति नाम्ना विख्यातः

॥ २० ॥ संस्कृत-विद्यायाः महिमा इति नाम्ना विख्यातः

॥ २० ॥ संस्कृत-विद्यायाः महिमा इति नाम्ना विख्यातः

॥ २० ॥ संस्कृत-विद्यायाः महिमा इति नाम्ना विख्यातः

अथार श्रीअर्हटाणिगुणार्णनादोपरि श्रीसुबुद्धिमच्चिगोदाहरणमाख्यायत—

फारयार्माद्यामित्पिगानरदयास्यपद्मज । आर्मीदामीद्वारातिर्निजयी जयय्यति ॥ १ ॥ तस्य दंघाऽपि सद्बुद्धि
 मंथी गन्धीन जारनाद । राजयजारस्य सनुस्य यो निश्चस्यासि वरमज ॥ २ ॥ सर्वनाकानिधिजात्मा योऽव्यसद्वृत्ताकि
 नार । श्रीमद्विज्जमगतोत्रे स्त्रीजा य मतिरदपदी ॥ ३ ॥ गुणार्णमगार्हदुरुणा गुणधारिणाम् । य पुर्नार्तिर्नमदय
 सभ्यरन पुगत निज ॥ ४ ॥ तस्ययार्मातुना दनपूजाव्यापारसादर । निानामगाताशार्मा सोमशार्मा पुरादितः ॥ ५ ॥
 रपिनन्दपकाऽऽपि यदीपयान्तनदमनि । मिथ्यात्प्रथान्तमन्दोह प्रमसार सुज्जनर ॥ ६ ॥ अथायदा मजासीन
 रादि मन्त्रिममनिरव । पुरादितोऽगद्वेष किञ्चिद्भात तयया प्रजो ॥ ७ ॥ यद्भुजाऽनादि नि तद्रालत मोऽव्युच्चिगानि
 दम् । स्यापिप्रदा यणिदया नीर दीर्घ पुराऽरहन् ॥ ८ ॥ तत कांतुकिना राक्षा पृष्टमतत् कथ जगत । दीर्घऽमीया
 यतोऽद्यापि दश्यत शक्तिनी स्फुटम् ॥ ९ ॥ श्रुतलसाल्यनक्रालमपरयन्मदिनीशिता । धूयमतद्विजानीय यानदीति कि-
 मेय जाः ॥ १० ॥ राजः प्रतिराजायगाप्रिवाका एत्यु निपुर । दन प्रतिवर्नन प्रतिपथ स्फुरद्विया ॥ ११ ॥ दास्य-
 मभ्यानिर्ष छातप्र सोदु दानयमात्मनि । त्रिसुर्यवदव्याचष्ट मन्थी शृणुत तारिनकम् ॥ १२ ॥ पुरोधो सत्यमी त्रितु
 मूत्रार्वा न परयथा । तमनारत्यादि तत्तत्रमित्युत यद्भुजाऽनदत् ॥ १३ ॥ प्रजो पुरा यदा दंत्या समुत्पन्ना जनादन्ता ।
 षण तदाजद्वनाप्रभुः सय सुरास्तरा ॥ १४ ॥ तयस्त्रिगतोदितिवा दंत्यनीत्या प्रकम्पिता । स्वयनुदेया रत्नानि

१ अ. गमजन् दयामीद्वाराणि द्विपराजवदयानाम् आम्पपकजाणि येन स

॥ ५७ ॥ पराश्रय नियमस्य सधीय गुणधणुरधि य गाहावधिहि मद् कहिय । नियमणि परिजावद् ते सुह पावड मणवेय-
णिहि गहाहिय ॥ ५७ ॥

॥ इति भृगापुत्रसन्धि ॥

अथ जिनगुणोत्कीर्तनेन बोधिसत्त्वपरीत्येनावोधि , एतदर्थोज्ञावकं काव्यमाह—

वन्न वयता जिणचेदयाण, सयस्स धम्ममायरियाद्दयाण ।

पुणति नवा सुसह सुवोहि, अवनवापण पुणो अवोहि ॥ ५८ ॥

व्याख्या—एष षण्णवाद कीर्तिरूप वदन्त प्रजल्पन्तो नव्या मानया कुर्वन्ति सुवज्जा सुवोधि सम्यग्दर्शनरूपा मेल्य
धम्मप्राधिषोधि , परं कथा षण्णवादमित्यादाद्वापनोदायाद्—जिनाना चत्थानि चेत प्रसादजनकानि मतिमारूपाणि सयस्य
सागुवणस्य धम्मणधमणीभ्राह्मश्राद्धीयस्य तथा धर्माचार्यादीना प्रशासापराः सुवन्नवोधय, स्यु , तथैतेषामवर्णवादपरा
सत्त्या परम दुव्वन्नयोपितामञ्जयन्तीति कान्थायं ॥ तच्च च श्रीस्थानाद्गे—“एवाहि ताण्हि जीया सुवन्नवोहियत्ताए
धम्म परवति, तं जहा—अरत्ताण यण वयमाणे, अरहत्तपन्नसस धम्मसस यण वयमाणे, आयरियत्तवज्जायाण वष
पयमाणे, चात्तयसस सयसस यण वयमाणे, विविकत्तवज्जायाण देवाण वन्न वयमाणे” इति । तथा—“एवाहि ताण्हि
जीया दुव्वन्नयोदियत्ताए धम्म परवति, तं जहा—अरत्ताण अयध वयमाणे, अरहत्तपन्नसस धम्मसस अवन वयमाणे,
आपरियत्तवज्जायाए अयध वयमाणे, विविकत्तवज्जायाए देवाण अवन वयमाणे इति” ॥

अथान श्री श्रद्धदादिगुणगण्यदादोपरि श्रीसुबुद्धिसच्चियोदाहरणमाख्यापते—

कार्यमांश्यामितर्कपिराचनश्यास्यपद्मं । धामीशसीङ्गतारातिनिचयी जयन्प्रति ॥ १ ॥ तस्य देवाऽपि सद्बुद्धि-
मंन्वी गन्त्रीन जारवाद् । राज्यजतरस्य सर्वस्य यो विश्वस्यास्ति यत्प्रदाः ॥ २ ॥ सर्वज्ञानिधिज्ञातमा योऽन्यमहुरन्नाधि-
कार् । श्रीमद्भिन्नमतान्त्रोत्रे षीना यमतिपदपदी ॥ ३ ॥ गुणगणनेनैवार्हदुरुणा गुणधारिणाम् । य हुन्नातिर्नमदय
मभ्यसनें पुरत निज ॥ ४ ॥ तस्यैवार्थानुजो देवपूजाव्यापारमादर । दिननामगातशार्मा सोमशार्मा पुरोहितः ॥ ५ ॥
रघ्वचन्द्रमपराशाऽपि यदीयस्थान्तनेश्मति । मिथ्यात्यध्यानतसन्दोह प्रमसार सुहृत्तरः ॥ ६ ॥ अथान्यदा सन्नासीन
राक्षि मन्त्रिममयित । पुरोहितोऽनदभ्य किञ्चिन्ज्ञात त्वया प्रजो ॥ ७ ॥ दृष्टुञ्जाऽयादि कि तन्नोस्तव सोऽप्युच्चियानि-
दम् । स्यामिन्नदो वणिग्दवा नीर दीर्घ पुराऽनदम् ॥ ८ ॥ तत कान्तुकिना राज्ञा पृष्टमेतत् कथ जनत् । दीर्घऽमीषा
यताऽप्यपि दृश्यत ह्येन्निनी स्युदम् ॥ ९ ॥ श्रुत्वात्समात्स्यक्राजमपश्यन्मोदिनीशिता । यूयमतद्विजानीथ यानदीति कि-
मेव ज्ञोः ॥ १० ॥ दात प्रतिज्ञाचारान्निर्वाथ्य एतु निधुर । दय प्रतितर्ननेव प्रतिपथ्य स्फुरद्विया ॥ ११ ॥ ह्यस्य-
मस्यानिर्क ह्यतत्र सोऽह दान्यमात्मनि । निमुदयतदथाचष्ट मन्त्री शृणुत ताद्विकम् ॥ १२ ॥ पुरोधा सत्यगी क्वितु
भूयगार्वा न वत्यसां । रानेनारयाहि तत्तत्त्वमित्युक्ते ननुञ्जाऽनदत् ॥ १३ ॥ प्रजो पुरा यदा देत्या समुत्पन्ना जनादेना ।
तदा सदावद्भूयसात्रसु मने सुरास्तरा ॥ १४ ॥ त्रयस्त्रिंशत्कोटिमिता देत्यनीत्या प्रकथिता । स्वधनुर्दया रत्नानि

१ आसमवात् दयामीदृशानि द्वेषिराजधयानाम् आन्यपक्रजानि यन स

वाधेन्त्वरगोपयन् ॥ १५ ॥ छद्ममीकान्तरुजदेवद्वचन्प्रमुख्यानि चीतित । ततो दैत्यद्वये जाते कातिकेययुर्जाजसा ॥ १६॥
 छद्मरक्षार्पारन्ध्रे मथनेऽगाधवारिधे । मेरुर्मन्थानकीञ्जल शेषनागश्च नेत्रकम् ॥ १७ ॥ जङ्गे रयाधिकस्थाने समलात्मा
 हिमाचल । सर्वे विजोन्सितु वप्रा हर्ममन्ना दिव्याकसः ॥ १८ ॥ महारभन्मथो ज्ञात्वा सुरेन्द्र प्रोचिवान् सुरान् । अग्नि
 षारिष्टमन्दोह कश्चिद्भ्रूपरस्यतेऽन ज्ञो ॥ १९ ॥ जटपातजातनिर्घातसमर्थमवनीतटे । श्रीनेमीशानिहानीयोपयेशयत ज्ञो
 सुरा ॥ २० ॥ दवान्यथानया स्वामी कारुणेन समायया । दाक्षिण्यनिधय, प्राय पदार्येषु महाधिय ॥ २१ ॥ नैकाकी
 शान्त स्वामी महादेवलदन्तिके । स्थापयामास मथवा जङ्गिरे निर्जया, सुरा ॥ २२ ॥ रजानि जगद्दुर्देवा स्वानि
 स्वानि यथानमम् । चित्तं मुमुदिरे चाढ गोपितार्थस्य ज्ञान्त ॥ २३ ॥ न किञ्चिदागत शंजोर्जाने श्रीनेमिसंधिन । पुन-
 र्विजानयामामुर्गारिधिं विवुधमजाः ॥ २४ ॥ तदास्वामो महेशार्थमथ यन्निर्गमिव्यति । इति सतोव्य त याचा मेथु
 पाथोधिमञ्जसा ॥ २५ ॥ तावत् पातालकुन्नेन्य कावकूट समुत्थित । रफुटत्येवात्तिन्नरित चर्नित बहुपाण्डुरम् ॥ २६॥
 विधेप्रवहरीजिस्त सजहुजुसचतना । सहसैव सुपर्णाण प्रपेतुर्ब्याकुला युधि ॥ २७ ॥ समुत्पेदेऽस्वर सार्थे हाहाकार
 सुनिचरम् । मूषद्वितिरिय जङ्गे ज्ञानेऽसाकमसयायम् ॥ २८ ॥ जगदङ्गिकृपापात्र तावत् मञ्जुरथायत । पीथूयानयनस्यार्थं
 दुन्नमादाय मलके ॥ २९ ॥ तावद्भन्तुरज्जापिष्ट मयि सत्यपि संवर्के । स्वय कि गम्यते देहि षट येन तदागये ॥ ३० ॥
 धरयुचाडतयाऽचाखीदीश दुन्जसिरालत । समानिन्ये सुधा स्वामी तस्यागाद्विचिपक्रणम् ॥ ३१ ॥ जीवयामासिवात्
 धेगात् सुस्य जङ्गे जगन्नयम् । डनोदिनी स्थिता धीर्वे तव परमिदार्हत ॥ ३२ ॥ गजन्वी गर्गीरी शम्भोरुपर्यञ्जवि धी-

श्यते । आसल सुरसरित्पूर्व तृष्णा तदपि च्युसी ॥ ३३ ॥ इत्युक्त मन्त्रिणा चूष प्रहस्योथ पुरोधसम् । कीदृगुत्तरमतन
 ददे निर्मज्जमेधसा ॥ ३४ ॥ विजयद्रासस्तत सोऽस्यादस्थानकृतार्मणा । कर्मणाऽनर्णनादस्य विषत पार्पकतागधी ॥ ३७ ॥
 पर्णनादन साधूनामर्दता चापि धीसस्य । सौरयस्यैकनिधिर्नर्द्राऽसुत्र चापि परत्र स ॥ ३६ ॥

अथ वर्णवादीपरि वृष्टान्त —

पान्दित्युत्तमि पुर निनघद कोसियग वाणितं आसि । आत्मस दरिदोमो दामो नह्येय मिगुसम् ॥ १ ॥ न यत्र नाम
 यत्रोऽज्ञो सुस्मानठ वसड दखो । वावनयसो सो कोसियसस साहसु चित्तरत्नं ॥ २ ॥ कासियगा पुण धिडाऽनत्तज
 तय सोमना नाम । अरिय दिदं जाडमवन्मसमणो समणरोसिद्धो ॥ ३ ॥ सप्यान्निमित्तं कान्मितं य तत्रोत्रिणगगादिद्धा ।
 कारिदीप वधी कि पुण निनहुम चरिया ॥ ४ ॥ अह अन्नया नयाठ तन्नो दुत्तो कदिपि तत्राजिठ । कासियपुरत्त
 धिष्यो साहृणमयषमुन्नवद ॥ ५ ॥ निसुण्ड नहु पन्सिहड तुसिणीउ चिठ्ठेय कोसियगा । अधारयमिम गुत्तियापफसस
 नणु दुगुणिया सोदा ॥ ६ ॥ इत्यतरमि तत्थेन आगाठं यामनो सुनासिद्धो । आजासितं य सो सोमनेण सुदिदं तुम
 नद ॥ ७ ॥ ता यामनण चणिय अन्नद कि जो दुणतया तुमद । किं हरिसिया य दीसद अत्तकिण्डका यान्नेण ॥ ८ ॥
 तो तणुसु नो चि पि तारिस यासनण सवत्तं । न तदात्रय च्युषाण साहुनिदाद अत्रर जो ॥ ९ ॥ परितोन्नहंतुत्रय तुम्हा-
 रिसाण पत्य जप । तो कासिठं पयपद अहो मए किमिद अत्ररत्तं ॥ १० ॥ उन्नवद वासनो अह निवारित तरसि जइ
 न यान्पय । तो चठिचा अन्नत्रय जासि न कद तुम मिस ॥ ११ ॥ एयाठं त्रिप्याठं सुसाहुनिदा अणप्पदप्याठं । तुममसि

राविटपरो ज्ञो मुत्सि सय सवधोदि ॥ १२ ॥ रं जडु मोडु तुममंतय केरिसो दसिसु साहुवगं जो । जाळसि सहसजीहो
 ४ ॥ १८ ॥ विट अथपिठो ॥ १३ ॥ तं सोययक्रिया जो अयधवाळं तळं समुञ्जिळि । तो अरकड सिदिवरो त सोय केरिस
 ५ रसु ॥ १४ । पिक्कारणा पयविय पुराणवक सुणेंसु अविषक । हुययणलकणेंण किं तक्रसि गदितुरसु ष ॥ १५ ॥
 सलदा— एषा विरु गुदं तिषसयधव करं दरा । उजयो सस धिंधेया मूद शुर्बा मनीपिनि ॥ १६ ॥ एतञ्चीच
 ७ रस्यागा दिगुण मङ्गजाटिणाम् । त्रिगुण धानप्रस्थाना यतीना च यतुर्गुणम् ॥ १७ ॥” तो यासयेण यवियं हत वृळ
 गुमसि एयवथण । गुप्ताएदसणें छिय एय उवदसिय जगदा ॥ १८ ॥

सवंगतो मयुसूदन । यथा चोक्तम्—

एद च पृथिव्ये वायं पाप्यभिर्जन्मप्यहम् । वनरपतिगतश्चाह सर्वजन्गतोऽप्यहम् ॥ १९ ॥ यो मा सर्वगत क्रात्या
 रनिप्यसि वरापन । तस्याह न प्रणस्यामि स च मे न प्रणस्यति ॥ २० ॥”

मना उरभा पृथ्वी वासुदेव , जल च वासुदेव , दौष्य च तात्पर्यमेव क्रियते , ततो दंवेनाधोहारथाव्यनमसागतमेव ।
 अ एरमि मुन्दा सादुखो सत्य—

भित्तनाथप्रसादा गु गमिषि कथति यो द्विज । इह जन्मति दूळत्व मूलक्ष नरप प्रजेत् ॥ २१ ॥”

का मूळ एव दासिता मय परिश्रमा चं सुये सा अर मोदु पि मुदा जीहाव दय्य सुणमि, अयथर दिद्विपदाठ, एम
 सुव बेसिण्डे वाःद दाउवदल—

गुरुणो निद्रिक्तव सुषिञ्जण हरिममानहृद द्युषे । पितृतण विं अर्हाण जण नासुब्बा न मणयाम्म ॥ २२ ॥ तो को-
 निठ पत्ताउठ रिमह दकमि दोयनयणाड । सिछाड वाइणो जणणा य को मय अन्नराहो ॥ २३ ॥ इय जान दकिया
 गान्गण माएान व यजाणा तो । नयण अजयमाणा माएानगमा निजन्नमुदा ॥ २४ ॥ पुणरधि धिक्काम्मा सो तहेव
 माइए निदमापरड । कासियगो पुण तपुद्धिपुरळ आगीड वाठ ष ॥ २५ ॥ निक्काहरजुयजमहो ममुयय अवरमि चर-
 माण । निजमाइन्नस्तिरिनिजमाएस पम्मसज्जाए ॥ २६ ॥ निक्काहरीड वुत्त पितृसु कद्दमम निदर्डे सुणिणो । ता मित्त्व-
 यहि छद्दुमन न्गगाइए पकिरक् ॥ २७ ॥ निक्काइसएण तठ सोजम उप्पाइना महारागा । धिक्काडणा सरीरे टाञ्चि
 त्तरा पामियरगादि ॥ २८ ॥ सत्तो जरा य तहि रागायक्कहि पीनियगतो । जीविता चिरकाव मरिठ पढम गया नरय
 ॥ २९ ॥ जमिदी अणत्तकाज मभन्तु गहनहुक्कनिहुंरगो । वयणाभयदानिजा साहुणमनष्माण ॥ ३० ॥ डयरो नि
 जमिय सुचिरं जन्नन्न खादिप दुन्नमनार । दुन्नहवाही होही कद्द नि किञ्जेण कम्मनसा ॥ ३१ ॥ इय जो सुणीण निदर्द
 पुणर सहइशा सुणदि किक्कति । त दानि नि ससार सुद्धियया वुत्ति अच्चत ॥ ३२ ॥ केरवमिह आ निसुणइ वारइ
 ण्ण मत्तियाद गधीए । सा कोसिय किर दुन्नहवादि जायइ न सदेहो ॥ ३३ ॥

॥ इति साधुजनानर्णनादपत्रसूचकं क्षातम् ॥

अथ धं धर्मतत्त्वार्थं नावशुष्यन्तं दुर्धिषस्ते दुःसिन् सन्तो जय पर्यटन्तीत्याह—

अस्त्राण्यथा दीसवसाणुजाना, मुणति तत्र न हु कि पि पाया ।

जयति तं हुस्करिहदीणा, परन्मि षोए सुहविषहीणा ॥ ६० ॥

व्याख्या—अस्त्रान्तया दीसवस्य घरासस्य अनुजापाचन्माहात्म्यात् मुणति जानन्ति तत्र परमार्थं न हु इति पाषाणभ्रार विमपि पाषाः पापवत्तार, तेषां किं पत्र ह्यादित्याशास्त्राह—जयन्ति तं इक्षानमशयदा अत एव अधर्मिण ८ भद्रास्त्रिणत्या दीना अत्र जय परम जन्मनि च सुनार्थमदीणा स्यु एतत्सर्वमज्ञातताजृन्जितमिति काव्यार्थं ॥

अत्र यथुष्यनुष्वद्भावमाख्यायतं—

अथ हि राजगृहं गजर्वाजिविराजितगयराजगृहं । श्रीमगधदेरांपशास्रमहीगहीयोऽङ्गनाजराणं ॥ १ ॥ तत्रासीद्वासीकृत-
यनधृष्टाव गदापि गतरोष । धेयी धनो धनोपमदान सन्माननृत्पवतः ॥ २ ॥ तज्जायाऽजनि जत्रा निमित्तजत्रा सुदु-
ःखगणस्य । अग्नित्रा अथवा स्वर्वाधिविजायकरुपायया विजिता ॥ ३ ॥ चरार इव सुमर्थो अस्त्रानर्थोस्रथाऽजितम-
रादा । अत्रनिवत् यनु स्रता सर्वसापूर्वाष्टितास्ररुद्धाः ॥ ४ ॥ यथाजस्रनापस्रतों द्वितीयो पन्न धनदेवः । धन-
दार्थ्यापशाऽजनि यनरुद्रिजनामपन्नयुं ॥ ५ ॥ जाया आयाधरिता आसन्नपमथो मिथोऽर्द्ध्या । धंयाजस्रतयाया
विभाया र्विजमहाया ॥ ६ ॥ धीराया वरम्यास्या परम नृनीका यता च यन्याख्या । पताः सुदुम्भनारोःकरणेषधुर-

धरा प्रपद्य ॥ ७ ॥ इष्य कतिचिद्विद्यमानस्त स्वान्तं श्रेष्ठी विमर्शमित्यवरोत् । तनुजा ननु जालंय हि पतिव्यन्तं सुखे-
 न्नेव ॥ ८ ॥ काचिदपू सुधूर्येदजाय यदि सप्तत्रायमानहति । कान्दुग्गजतरविषयं तदा ननेयुसरा सुस्तिन ॥ ९ ॥ सा
 बुध्या धाक्या नव्याजन्त्याऽप्यरा नयोपायात् । मम गृह्णोऽपि यस्माद्भव हृदि स्फुरति नैश्चित्यम् ॥ १० ॥ तस्माद्यु-
 षमपूया परीक्ष्य स्वजनसाक्षिकमपूयात् । इत्य त्रिमूय्य मनसि श्रेष्ठी श्रेष्ठीपुनात्मपद ॥ ११ ॥ छद्ममप्यप्यप्यसु-
 क्षमारषय निजगद् । स्वदातिजातिजनताममितामामव्य युधिष्ठिते ॥ १२ ॥ तदनन्तरमप पुनर्नूतनताभ्यूजपुष्पय-
 दानं । सुन्मान्य धीर्यगं वेपत्यद् स्तुया सर्वा ॥ १३ ॥ ध्यातव्य तत्कराज्य समर्पयामास पद्य साक्षिकणान् । यत्प्रप्रथिय
 नियकान् पृथग् पृथग् व्यजमास्त्यद्य ॥ १४ ॥ धाच यदाहमेतौसदा प्रदया ध्यादयमस्मन्त्यम् । ता प्रतिपद्य तथेति
 स्वस्वानमगु सुगारविवा ॥ १५ ॥ एतत् किमिति विनर्क पुर्गाणां जनगणोऽगमकहम् । को पति कस्य चेतसत्त्वसेतत्त्व
 विदग्धाऽपि ॥ १६ ॥ प्रयुता पुराकरादियु साक्षिकाया रण्य किमिषेधाम् । श्वदुरस्वैतैरर्थस्तदाहमुपदोषयिष्यामि ॥ १७ ॥
 इत्याद्याप्य प्रथमा प्राग्जात्याय निरादरत्वेन । न हि गारं गुरुणा यत्तने रद्यु मन्दबुद्धीनाम् ॥ १८ ॥ तिस्रुपतामाया
 षादया हृतं दानिना द्वितीयकया । श्रयस्करा पराजयता एत स्वयं गुरुणा ॥ १९ ॥ उज्ज्वलधये यद्गुा तृतीययव्या
 भदाप्रयत्नान् । पृथणपररथमप्य प्रमोषितास्तावदसतया ॥ २० ॥ स्फुरदुक्ततरचातुर्यां चुर्यां समलकार्यसु । आकार्यं चन्धु-
 प्यां पथा बणाजुस्वणार प्रदर्श ॥ २१ ॥ एत प्रयत्नीया पृथरतया सविधाय कदारम् । कार्यमिदं विस्मार्थं न हि

अहह किं जायमेय महाणरथयं, एम पुफरह तिहिं लयदजणसत्थयं ॥ २१ ॥

कहमिमेणज्जाणजेण सारिज्जाए, मिदह सये वि दहहु जेण पारिज्जाए ।

कहमिमस्सेरिस्सी पुमइ सपन्नया, तह पदोयंतु नयणेहि जणमथया ॥ २२ ॥

एम जपतवोपण लगण्णहाराज उघारिणं चूरई सवहा ।

वज्जरह रोसरित्तो महीवासवो, धरिय वादाह त रइयनयरूमरो ॥ २३ ॥

किं तए जाय किज्जइ अणायारया, दिरसए किं न सत्तारनिस्मारया ।

तुग्ग जइ कज्जमेपण रज्जाइणा, ता तुम गिरह अट्टमित्थ ररक्कमुणा ॥ २४ ॥

जेण उक्किज्जाए इत्थ जणमग्गए, त बुद्धीणेहिं कइया नि न करिज्जाए ।

जपिए एवमधि तस्स नो उरसमो, पइबुद्धासमावन्न पायहुमो ॥ २५ ॥

हरथजुयदम्मि विट्ठोक्किण गउं, जह य उरुणिय आणावरत्त गउं ।

बुग्गई कह य धम्मोवपसाइयं, जस्स मणमज्जि पात्रंथयारचये ॥ २६ ॥

॥ जास ॥ दुच्चरिय वियाणिय चित्तिहिं आणिय पावत्ताणि जाउयतणउं ।

सवेगिहिं रजिय कम्मि अगजिय, अशिर मुणइ धण अण्णणउं ॥ २७ ॥

उयणो वि इ दुज्जाण हयइ खोइ, धएकारणि मित्त अमित्त होइ । निहिणा पज्जात्तमिमेण मग्गं, नीममिय डय गय नयरमग्गं ॥ २८ ॥

॥ २२ ॥ इत्युजालेऽप्य नित्र प्राममगु प्रायुषि प्रवृष्टेऽब्दे । खडुकेदारे प्रसरज्ज्वयोगात् प्रोसत्रन्त-
 रान् ॥ २३ ॥ उक्त्याय ततोऽप्यारोपितयन्तसे पृथगया क्षेत्रे । प्रथमे चय प्रस्थ शाखिकणानामचतृ पूर्णे ॥ २४ ॥
 यत्र तत्रा चिर्न,य शास्त्रीरानाढक समजनिष्ट । सारी तृतीययै कुम्भ प्रननूर तुर्यऽथ ॥ २५ ॥ कुम्भसहस्राण्यजन्
 ॥ २६ ॥ क्विचिदिनपर्यन्ते श्रेष्ठी स्वज्ञातिजातिमा-
 न्य विधाप्य तात्पाद्य वधूचनुष्क समाकार्य ॥ २७ ॥ प्राथितयान् शाखिकणान् श्रीश्रीरिति यत्सलतो वात्वा
 ॥ २८ ॥ श्रेष्ठ्याचष्टेमा प्रति तानुपवश्ययातिवन्धवश्यत्यात् । महत्ता सखु नैते
 ॥ २९ ॥ ते तृणितानंदन हि वस्त्रीरात्यन्मयाऽऽशिता दृणत । वात्वाऽऽज्जरणक-
 ॥ ३० ॥ पन्थनन्या पन्यायिना शिक्षाय समयमार्दितम् । पथापि सप्रपथा र्नामिसे जज्ञिरे
 ॥ ३१ ॥ परहरोषाणारान्निष्ठा मदीयानकगृहे । मन्ति ततस्तरितममी शक्तोऽङ्गैर्व्युर्महिषे ॥ ३२ ॥
 ॥ ३३ ॥ तचकं म तथैव हि नदृगुसवीऽण्णीत ॥ ३३ ॥ प्रणिगथानिप्राय
 किं माग्दतमोषितमाह स म यूयमेव जानीथ ॥ ३४ ॥ आस्थयद्य ख्यातयथा प्रथ-
 ॥ ३५ ॥ एतज्जगोष्येनापरायण उगनु मज्जेहे ॥ ३५ ॥ नात्ताश्रयाव कणमंगोवाद्दत्तादिबुद्धि-
 ॥ ३६ ॥ श्रीशाखिशाखिकपथश्चकण्युगडिच्यणता । मणि-
 ॥ ३७ ॥ आदाट्णुर्षयाः नाडिभन्मगुणुद्धिययाया । तर्वाडि गृहजनः

माञ्जोदित्या सुगुणरोहिण्याः ॥ ३० ॥ वीदुम्भजारमारोष्य श्रेष्ठी स्वशुभानुष्ङ्गो । न्यमारराध यमे जैवमदासोपहृ
 मन्धम् ॥ ३१ ॥ अस्तुनेमिसुदीर्घं प्रययो स्य धाम तत्सगीनजनः । मेषात्रिशिरोरत्न धन्यं धन्यं हि मन्यानः ॥ ४० ॥
 अत्रायाञ्च्युपनयगी साद्या पद्माङ्गमयज्ञागेडनि । जम्पूरः सुधर्मव्यामितृता तिसरोरैरम् ॥ ४१ ॥ धन्यन्मया गुग्म्या
 क्षातिनीपम्यजात्र श्रमणगद्गः । वचसुश्या च जव्या प्रतानि श्यतु साक्षिपयश्या ॥ ४२ ॥ यथोग्निनाऽपाय्य कणान्
 दणात्सा, दु मिन्यन्तु रमकरीर दास्यात् । तथैत्र दुग्धर्मयोन जन्तुः, पद्मप्रतीप्रोग्गकनात्मनु ॥ ४३ ॥ अज्ञानता-
 दोपनिरलत्प्रप्रयोधमजातममलदु ए । धत्रम्यते दुगतिचापमध्ये, सर्वकनिर्दशनिदीनचेता ॥ ४४ ॥

॥ इति कथुशनुष्ककथा ॥

पुण्योदय विगा धर्ममार्गा दुर्वज्ज इत्येतदुपरि काव्यमाह—

पुण्योदपण नणु कोइ जीनो, तिसं समुज्जोडयनाणदीनो ।

मोहधयारप्पसर दक्षिचा, पिण्डेइ निवाणपह पइत्ता ॥ ६१ ॥

व्याख्या—पुण्य धर्मलस्योदयः पुण्योदयत्वेन कृत्वा पुनः कोऽपि जीव पथेन्दिष्यद्यधिघनाह जव्यप्राणी न कीदृग्
 चृशमत्यर्थं समुद्रचोतितः सम्यग् प्रोज्जगलितो क्षालक्यः प्रयोधक्यो दीनो येन ए तथा, मुद यंचिस्य मोदयति मति
 द्रममापादयतीति मोहः तस्यतिकोटाकोटिसागरप्रमितस्थिति, सर्वपा कर्मणा मध्ये मोहस्यैव माधान्यत्यापनार्थं तदन्ति-
 धानं, न एवान्धकारस्तमोचरलस्य प्रसरस्य दक्षिचिन्ना मेण्ते अयत्नोक्त्यति निर्गण्यथं मोमार्गं प्रयत्नान्ति काव्याथः ॥

सर्वताराया घटवे पसिद्धा, कोहाइणो वेरिगणा विरुद्धा (समिद्धा) ।
 हरंति ते धम्ममथण उद्धेणं, को निज्जिणेइं नणु ते चद्धेणं ॥ ६२ ॥

१. सारदा—पञ्चापि यदि कदाचित्कम्यग्दानोद्घोतवन्तं मोहमहातमं समनायमपावृत्य कोऽपि प्राणी सिद्धसञ्चानमी-
 २. तदापि सागान्तरात् वेरिणं प्रचूला विम्वच्यूहमिथयिनं तदंशं व्यातुरंद्वाह—तत्र मोक्षमार्गप्रस्थायिनां प्रव्याना-
 ३. सारदा घटव पशुता समिद्धा सन्ति । क ते इत्याह—क्रोधादयो वेरिगणा क्रोध आदिर्येषां ते क्रोधमाननायाजो-
 ४. घटव प्रत्यक्षं तं वतुज्जेरा संघवन्तत्प्राप्त्यानायाजो जीव्यान्तराग्निं दातुल्या एव सन्ति, परं किञ्चला ? समृत्ता-
 ५. उद्धेणं न हरन्ति धर्म एव धर्मे परमंपत उद्धेणापि घद्धेणापि पुण्यस्य स्वापनयमपहरन्ति अत्रैकेऽपि सिद्धिपथप्रवृत्ता-
 ६. सारदा उद्धेणं पशुता सन्ति इति काव्याह— ॥

पावाइं पावा परिमेवमाणा, धम्म जिणुदिठमयाणमाथा ।
 उद्धेणवणंठेदि कपाणिमाणा, गिर्वंति अल्प नरए अयाणा ॥ ६३ ॥

१. सारदा—सर्वान्ति महात्तमापत्तमस्यन्धिरानुत्तान्ति यत्कदाचि पापा पापेयिनं प्राणिनां मेयमाना नजमाना,
 २. उद्धेणं उद्धेणं न हरन्ति धर्म एव धर्मे परमंपत उद्धेणापि घद्धेणापि पुण्यस्य स्वापनयमपहरन्ति अत्रैकेऽपि सिद्धिपथप्रवृत्ता-
 ३. सारदा उद्धेणं पशुता सन्ति इति काव्याह— ॥

प्रपुत्रीनिदानं ज्ञानमञ्जनदीतातपयातापधिमहननायमीनममुद्बहनाघतनुद्धेरी पूरुमा धयं महातपस्याकारिण इति
 पूत्रानिमाना दन्तुताद्दशाराजिचूला मत्त द्विपति आरमानं नरके श्वत्रगती अज्ञानाधुर्वोपात्ररुखात्मान इत्यर्थ ॥
 अत्रार्थ श्रीरत्रमाद्भ्रमरुणित पूरणायानमाल्यायते, तद्यथा—

ज्येष्ठ जट्टीने जारदरामे गुणोद्भ्रामे । विप्रगिरिपायमुखे त्रिष्वसिखापट्टनरसूने ॥ १ ॥ मणहरजणनेसमी
 निरनुनाममि मन्त्रिगेमि । मिठी पूरणामो कचपथणक्केन्निअत्रिमो ॥ २ ॥ तस्मत्प्रया कयाई जाप पुयायरत्तका-
 वमि । मुद्दिन्नाद्वियम य विने चिता ममुण्णमा ॥ ३ ॥ अल्यि पचूठे पणपन्नमचठे मंदिरमि पुन्नममा । तो
 मिननाउगर्णे आम्रनिजा सुरदुमार्ण ॥ ४ ॥ तप्यचरु निवचिचमाय मगय गुणण्णेदि । उचिठ बुदुञ्जारं मयमेर चउ-
 लुदं पणं ॥ ५ ॥ दाउमय नियदृत्य करिनु परिहरियमयणमयथ । गिण्हिस्ममहमरस्म पारियङ्कस्म पवङ्का ॥ ६ ॥ तत्तो
 पदय काठ न मत्त एम गिण्हए दिरु । उठं उठए तरोक्कमेण अटंन उगोण ॥ ७ ॥ वारएदिग्गे दिक्क नय
 रमि अरिनयर । बउपुकर्य पन्निगद्द गदिय करे पूरणतरस्मी ॥ ८ ॥ ज पक्क पडमपुठए दीणाणाहाण त ममण्येड ।
 न दोष नं गुणयार्णे भागं विगाउचा ॥ ९ ॥ मा मडक्कउताए वतिर पुनए पकेड जा जिक्का । ज पक्क तुरियपुनए
 आदरुड अय्या नं मो ॥ १० ॥ न पि उगरीमगात पग्गखिसा लडेण अट्ठिरिम । अमणममतो मतो गमेड काव
 गुरीदयर ॥ ११ ॥ अद्द पडंन नाउण आठणो अय्यणे म पूरणे । उत्तरपुरद्विमए दिमाए जत्त परिच्चयड ॥ १२ ॥
 अद्द आनि अरिणा पमररक्कनामंए रायङ्गणी तो । वणिपुदुवाउमरउराडे पखिउ पवङ्का ॥ १३ ॥ माम सच्चिदिय

हापतराया वरुचे पसिळा, कोहाइणो चेरिगणा विकळा (समिळा)।
 हरति ते धम्मपण ठवेण, को निज्जिणेंई नणु ते उत्रेण ॥ ६२ ॥

१. हापतराया—पश्चापि यदि कदाचित्त्व्याङ्गानोद्घोतयंतो मोहमहावम ममगायमपाकृत्य कोऽपि प्राणी सिद्धयश्चानमी-
 २. ॥ ६२ ॥ तथापि गगानराजं वरिणं प्रह्ला विप्रध्यूहत्रियाकिन वदेन व्यावुरंदाह—तत्र मोहमार्गप्रस्थायिना जल्व्याना-
 ३. ॥ ६२ ॥ तत्र प्रह्ला त्रयुतेरा मयव्यामत्याहयानाघासे जीरस्थान्तर्गमिन गत्रुल्या एव सन्ति, पर किंभूताः ? समृवा
 ४. वरिणं न हरन्ति धर्म एव धर्मपत ठवेणापि वडेणापि पुण्यस्य स्वापतेयमपहरन्ति अनेकेऽपि सिद्धियप्रवृत्ताः
 ५. ॥ ६२ ॥ इतिहास एतत्तु ननु यथा धीशुवनगनुयसया कश्चित्तानन्तरत्तुरिपन्त्रिजंयति जल्वयो मनोयजमाहारन्यासाहगस-
 ६. ॥ ६२ ॥ इतिहास एतत्तु ननु यथा धीशुवनगनुयसया कश्चित्तानन्तरत्तुरिपन्त्रिजंयति जल्वयो मनोयजमाहारन्यासाहगस-

पावाइ पागा परिनेवमापा, धम्म जिणुविठमयाणमाणा ।
 इहाएवरेठेदि कयानिमाया, गियंति थाप नराप थयाणा ॥ ६३ ॥

१. ॥ ६३ ॥ इतिहास एतत्तु ननु यथा धीशुवनगनुयसया कश्चित्तानन्तरत्तुरिपन्त्रिजंयति जल्वयो मनोयजमाहारन्यासाहगस-
 २. ॥ ६३ ॥ इतिहास एतत्तु ननु यथा धीशुवनगनुयसया कश्चित्तानन्तरत्तुरिपन्त्रिजंयति जल्वयो मनोयजमाहारन्यासाहगस-
 ३. ॥ ६३ ॥ इतिहास एतत्तु ननु यथा धीशुवनगनुयसया कश्चित्तानन्तरत्तुरिपन्त्रिजंयति जल्वयो मनोयजमाहारन्यासाहगस-
 ४. ॥ ६३ ॥ इतिहास एतत्तु ननु यथा धीशुवनगनुयसया कश्चित्तानन्तरत्तुरिपन्त्रिजंयति जल्वयो मनोयजमाहारन्यासाहगस-
 ५. ॥ ६३ ॥ इतिहास एतत्तु ननु यथा धीशुवनगनुयसया कश्चित्तानन्तरत्तुरिपन्त्रिजंयति जल्वयो मनोयजमाहारन्यासाहगस-
 ६. ॥ ६३ ॥ इतिहास एतत्तु ननु यथा धीशुवनगनुयसया कश्चित्तानन्तरत्तुरिपन्त्रिजंयति जल्वयो मनोयजमाहारन्यासाहगस-

लसुतीतनाम्न खानमज्जनदीतातपयातापधिसहननायमीममुब्रह्माधननुष्ठेदीः पुरा ययं महातपस्याशरिण इति
 वृत्ताजिमानाः मन्त्राहङ्कारात्रिभूताः मत्त द्विपन्ति आत्मानं नरके श्वन्नगती अहानाधुर्वाभाररुन्वाग्मान इत्यर्थं ॥

अथार्थं श्रीपञ्चमात्रमरूपित पूरणारयात्माख्यायते, तद्यथा—

इत्येव जगदीये नारदनागे गुणोद्दध्यागने । विंशतिरियायमूत्र विज्यमित्यापट्टनरश्रुते ॥ १ ॥ माण्डगणार्गमी
 विनेखनामस्मि मन्त्रिरेगस्मि । मिठी पूरणनाभो कषणधनभेदिअत्रिगो ॥ २ ॥ तस्मद्रया कयाडं जग पुयाररररुका-
 लस्मि । मुद्दिमिज्जाइवियरम य विसं चिंता ममुजन्ना ॥ ३ ॥ अस्थि पन्तं धक्षपन्नमपत्तं मंदिगस्मि पुन्नगगा । नो
 मित्तनाइयगं आभतिता मुचइमार्णं ॥ ४ ॥ तण्छरकं नियचिचमंगयं सगयं गुणगणदि । उविउ कुटुरत्तारं मयमेर चउ-
 लुन पत्त ॥ ५ ॥ दारुमयं नियदृत्ये करिसु परिहरियगयणगंधं । गिण्दिस्समइमयस्सं पारिपज्जम्म पयल्लं ॥ ६ ॥ तन्नो
 तद्वेव काठ त मय एस गिएहए दिक्क । उठं उठेण तन्नोकस्सेण अईय उगणे ॥ ७ ॥ पारणदिरसे दिक्क निरकं नय
 रस्मि अत्तपत्तपरे । चउपुनयं पन्निगहणं गहिय करे पूरणतयस्मी ॥ ८ ॥ न पक्कं पट्टमगुडए दीगापादाण त ममयेडं ।
 जं दोचे त गुणयार्णं दाणं विनाउत्ता ॥ ९ ॥ मा मग्गक्युत्ताणं तत्तिए पुनए पक्के जा निग्गा । जं पक्कं गुस्सियुक्क
 आहारइ अप्पणा त सो ॥ १० ॥ तं पि उगरीमयारा पन्नाविष्सा जडेण अउत्तिरमे । अग्गमममो गतो गमेड कायं
 मुदीइयर ॥ ११ ॥ अह पज्जंत नाउए आठणो अप्पणो ग पूरणं । उत्तरपुग्गिमाण दिग्गए नत्तं पग्गियड ॥ १२ ॥
 अह आनि अण्णिदा चमरपंचनामेण रायहाणी तो । पन्निउत्तुगाउममग्गराडं पाविणु पयल्लं ॥ १३ ॥ माम मत्तिद्विय

यदो एतिहा, कोद्वाद्यो वेरिणा विरुद्धा (समिद्धा) ।
 म्मभयं ठडेरं, को निद्धिगेई ननु ते वडेरं ॥ ६२ ॥

विष्मन्पदानोर्दोनयुतेन मोहनदानमममगामपाटुल कोटपि प्राणी गिद्ध्याध्यामी-
 परल विष्मन्पूरविगदिन तदेव व्यातुंग्याह-तत्र मोर्मार्गप्रस्थापिना नव्याना-
 न्मन्ति । के ते इत्याह-कोपादयो रैरिगाया क्रोध आदिर्यथा ते क्रोधमानमायालो-
 एतामिन्पारयनादाने डीरम्पलनार्मिन शानुत्या एव मन्ति, पर किं गुता ? समृवा
 गे परंपन चउतेनपि अडेनपि पुथक्य व्यापनयमपरहरन्ति अनेकेटपि मिद्धियप्रगृप्ता
 ष्ठीपुरननानुवन्था कश्चिच्चानन्तरुद्विविशान्निडेयन्ति नव्यो मनोरथमाहातरस्यासाहगत-
 दयः ॥

वि

यथा, यथा विरुद्धा यथा नो विरुद्धा ।
 यथा, यथा विरुद्धा यथा नो विरुद्धा ॥ ६२ ॥
 यथा, यथा विरुद्धा यथा नो विरुद्धा ।
 यथा, यथा विरुद्धा यथा नो विरुद्धा ॥ ६२ ॥

रा
 टिप्पण
 क-ए-ए-ए

यथा, यथा विरुद्धा यथा नो विरुद्धा ।
 यथा, यथा विरुद्धा यथा नो विरुद्धा ॥ ६२ ॥

नससतो सेयत्र चरयतो करुजायेसु ॥ ३२ ॥ तयत्रं जत्रयत्रियं पद्वृत्तेर ॥
 बुधुष न पवित्रो ॥ ३३ ॥ श्वितश्च मोहम्मिदो मामत्रयं तत्रयं पस्मिमिमम ॥
 स्म ॥ ३४ ॥ न ह्यस्य पदं पसरदं नज्यो नवत्रिंशत्तिया इदि जस्मिं । मुचो न मद्रयग गिग २२३ ननु मत्तग
 ॥ ३५ ॥ नयोऽत्रि एम महिमा हिमसुतुवस्म रीत्नाइस्म । न मद्रुरि ममत्तं उरुं मोहम्मकत्रमि ॥ ३६ ॥ ग इदिगा
 निणेमत्मानोऽय अण्य म निदेइ । अइइ अत्रकमसुझानारायणं पुत्र मग ॥ ३७ ॥ माइम्मियत्रमत्तान् ननि
 मए विदिइ । अरिइतामायणरा चाया मे मद्रुपुत्रस्म ॥ ३८ ॥ एयं चित्तितु मते मत्रो रजागुमगमगम्म । उरु

व बला चरयुखरद्रुममपत्त ॥ ३९ ॥ निगत्रुगु जो चमरा मुक्कानि निणेमरीरमग्गेण । तयमत्रिय मसादिगो न
 नणु तुइ तुषधम्मस्म ॥ ४० ॥ इय तुचे मकेए ततो निफनिय तस्य मिच्छितं मो । दोनि मजाण पत्ता रदिय मिन्नि-
 ।रजिणयाए ॥ ४१ ॥ चमरिंदत्त पत्तं त्रिक्रय जाय सु दीणमच्चिस्म । अत्राणकच्छरुत्तं नमिही ममारमनि गो ॥ ४२ ॥
 जड पुण कंचेण विणाऽनि इज्जा धम्मो जिणस्स नेए वत्तं । तो तफयत्रिरियाए सस्स नगहा त्रिणि ॥ ४३ ॥ पय पू-
 णचरिय मुणित्तु अत्राणकच्छणुजाए । इरेण वज्जियय सञ्जीहोयवमरिइपदे ॥ ४४ ॥

॥ इति पूरणाल्यात्म ॥

मग्नि प उदरगनायमायिष्ठ । चमरस्म हणणहेठ करेण बुद्धिमं सुयदु सको ॥ ३० ॥ आगद्वत यज्ञ विद्विय जयनीय-
माणो चमरो । पद्मामुहो पन्वाणो अहोसिरो अहूपाठे य ॥ ३१ ॥ सज्जगमउरुकिरो नीउं निगसियरुगरुहरो ।
नस्सतो मेयजउ वरसतो ककजालेसु ॥ ३२ ॥ जयय जयत्थि पडू तत्यागवूण सरणमद्वीणो । दोएह पायाण मइतरम्मि
उडु द न पत्रिजे ॥ ३३ ॥ चित्तइ मोहम्मिदो सामत्थ कत्थ परिसम्मिस्स । जिणजिणनायगचेइयनिस्साण द्वियस्म चम-
रस्म ॥ ३४ ॥ न डु सण्य पइ पमरइ नउवो नउवि त्रिणा इहि जन्थिय । सुजो न मेइयाय त्रिणा उरुद नणु मसारस्त
॥ ३५ ॥ मयोडनि एम मदिमा हिमसुतुवस्स वीरत्ताहस्स । ज मधुवरि संमेउं अहू मोहस्मरुप्यम्मि ॥ ३६ ॥ तो उद्विणा
निणेमरमानोज्य अण्य म निदेइ । अहह अकज्जमणज्जायारायरण धुन उग्ग ॥ ३७ ॥ माहम्मियमम्माण्णाले तन्नि-
गादो मए विद्विठे । अरिदत्तानायणया चाया मे मदपुन्नस्म ॥ ३८ ॥ एय चित्तिचु मणे सको उज्जाणुमग्गमाग्गम । उडु
महरिठे यज्ञ चउरगुणपडुमसपत्त ॥ ३९ ॥ निगडुगु जो चमरा मुकोसि जिणेषवीररएए । जयमत्थि ममाहितो न
डु नणु उइ तुव्वपम्मस्स ॥ ४० ॥ डय बुत्ते मकेण तत्तो निकलिय तरस सिद्धिउं सो । दोएनि सगण पत्ता वंदिय सिरि-
वीरजिणपाद ॥ ४१ ॥ वमरिदत्त पत्ते निमद ज्ञाय सु हीणमच्चिरम । अत्ताणकउमउं नमिही सनारमणि घोर ॥ ४२ ॥
उउ पुण कंठेए त्रिणाडनि बुद्ध धम्मो चिण्णम वेण रुठे । तो तफ्यविरियाए साफड नसह्वा किंचि ॥ ४३ ॥ एय पूर-
णपरियं मुणित्तु अन्नाएरुणुवाण । इरेण वज्जियव सज्जीहोयमरिहपहे ॥ ४४ ॥

॥ इति पूरणारख्याणम् ॥

अङ्गुरिहि विह्वद् दा नरिद, पुणरु तत्त्व दय खोपयिद । धायद् धायद् नो मुदरु द्रव्य, कहुद् नरयद् जगि सो समत्या ॥ १२ ॥
 निहि दीगद् दीहताग्रावमात्र, निभयञ्जुतरथर निमात्र । अद् दीहतामात्रानीयरक्कि, तरणी त्रिद्वग कहु कहु त्रि रक्कि ॥ १३ ॥
 ल्पारिय पगिनालय नपेण, संपुनञ्च वदयद्परियरेण । धीसमद् इच्छमण तिहि नरेस, नियनयणिहि पिञ्जद् वणपपस ॥ १४ ॥
 आसद्भ्रमरश्च अगणयग्य, ररिहरिएनूद् छड्डवद् सिग्य । जमग्य जमिर तिहि जमिनाद्, आणद् जयेय महा अगाह ॥ १५ ॥
 भलिरप्पपयदेक्य अपार, तारय जिन रिगमिग वरुं तार । वृद्धवससद्विदुल्लणियताय, निहि पिरुद् र्यणुजावसदान ॥ १६ ॥
 ते विस्मिय नियमदिरिहि प्त, त्रिविस्मिचड्ड परिवारजुच । अद् चिंतद् सरद्वसदान राय, वचिञ्जद् अयसरि नेन जाय ॥ १७ ॥

॥ घात ॥ दंतद् ते नरनर नियय सहोथर समरत्रिजय आणे वि लड्डु ।
 अद्भुन्निवमदायिण चिंतद् तत्कण सो पात्रिच मुदुच वड्डु ॥ १८ ॥

॥ जाल ॥ र्यएडोहेण निहंसेमि नणु जायर, जीयद्अद्विययणपानजरकायर ।
 रज्जमयि खेमि गयतुरयनयमञ्जिय, गुरअयुयदन्मोरेण ज अञ्जिय ॥ १९ ॥
 कस्त माया पिया जाय नत्तिजाया, कस्त मिता य नयणी य वरपुत्तया ।
 इतर पण तस्त पण वयणत्तयधियो, पिम्ममानद्इद् मयो त्रि नणु परियणो ॥ २० ॥
 नुक्क निरम्बचिसेण लड्डुजाइणा, पाय नियजायद्दणपत्थमुरमोदणा ।

१ अद्विमायाविग

शिव । चमरस्म हृण्णहृत् करण सुखिस मुयद् सको ॥ ३० ॥ आगुत्त वक्रा चिद्धिय नयनीय
 हो पञ्चाणो अर्दोसिरो उहृपाठं य ॥ ३१ ॥ सत्तागमउन्निरो वीउ निगसिधकउनरदारो ।
 । करुजायसु ॥ ३२ ॥ नयय जत्यरिय पद् तथ्यागवृण सरणमहीणो । दोएह पायाण महतरमि
 । ३३ ॥ चित्तद् साह्मिमदो सामथ्य करथ एरिसमिस्तस । जिणजिणनायगचइयतिस्साण हिंयस्म चम-
 र्त्स ॥ ३४ ॥ न दु सप्य पद् पमारद् नववो नउखि विणा इहि जक्रिय । मुजो न महयाय निष्ठा वरद् नणु ममारत्त
 ॥ ३५ ॥ सवोडरि एस सहिमा हिंसुसुद्धस्त वीरनाहरस । ज मयुररि समउ उहृ सोहम्मकथमि ॥ ३६ ॥ नो उहिणा
 जिणमरमाजोदिय अथय स निदर । अहद् अथ ज्ञामणझायारायरण पुन खगा ॥ ३७ ॥ साह्मियमभमाणवाणे तन्नि-
 माहो मय चिद्धि । अरिदत्तासायणया जाया मे मदपुद्धरत्त ॥ ३८ ॥ एय चित्तिनु मणे सको वज्जाणुमग्गामागम । उहृ
 चिद्धि पञ्जा अउरंउत्तपुद्धमसंपत्त ॥ ३९ ॥ निगाधसु नो चमरा मुकोसि जिणसवीरसरणेण । दयमत्थिय ममाहिलो न
 पृह गुज्जभम्मत्त ॥ ४० ॥ इय युत्ते मकेण तसो निकलिय तत्तस निचित्ठं सो । दोवि सजाण वत्ता थदिय चिरि-
 त्त ॥ ४१ ॥ अथरिदत्ता पत्तं चित्थं जाय सु दीणसत्थिरत्त । अज्जाणवत्तयसत्तं तमिदी सत्तारत्तावि पोदं ॥ ४२ ॥
 यंण विणाडवि उज्जा भग्गो जिणरत्त सण कउ । सो सक्काविरियाए सायस तादा विच्चि ॥ ४३ ॥ एय पूर-
 त्तं अथाराजवत्तं प्रत्ताणं । एरेण वज्जियत्तं सक्कीदोपयमरिद्वयहे ॥ ४४ ॥
 ॥ इति पूरणात्तयात्त ॥

सामान्यद्वयसोपदि वाच्यत्वमाह—

न आत्माव हिषयमि कुजा, कुजात्रिमाणं पुण नो वहिजा ।

रुवं नव द्रससपि अत्रव, सक्तु सुबुकी न धरिजा भव ॥ ६४ ॥

अहं सु छोए धववं तवस्सी, सुयाहिउं वा अहय जससी ।

छात्रोपदि सवे सुद्वं न हुजा, तहप्यणो उकरिस न कुजा ॥ ६५ ॥

इतिरसा—नेति निषेधे आतिपथे मातृपुत्राणं इदं चुरीव, बुजात्रिमाणं पितृपत्यादकार पुनर्नो धहेत्, रूप च नय
 एतेन प्रसूतं कर्तुं अकारोऽनुसोऽपि इयोऽन सव्या सप्तम्य सुबुद्धि सुधी शुभान् नव धरेत् गर्भे, एतस्मिन्
 भव इति साव सव नीरुध्वितिवोधं बुववुत्पादिक प्राप्त्यात् नरससाकरो हेय नोपादय सतामिति काव्यार्थ । अमे-
 कसभारमाह—एह सु विधये लोक जगन्नाथ सवमान् न मतर धधित्, अथमाह्द वपस्वी तपोवद्विधमान् श्रुता-
 पितृपतेर कण्डवसाह्दव इरासी कीर्तिमान्, अथ च सत्यपि राग्यममृत्यादिवानं मुदितो ह्यो न जयेत्, तथा-
 ह्येव अथव एतस्यापि न कायं इति काव्यार्थ ॥

सव इतिमदोपदि विवकथानकमाह—

अमेव इतिमातृपतेरसावहेरस्येतिदि । प्रकटयाम्बुयो विम सोमदसाग्यओऽनयत् ॥ ७ ॥ दोसायादव्यर्थां चुर्येन-

इ. ७० । अतुरेसाह एतन् इव इतिमेव एतन्

स्वर्गं जातिञ्च भद्रम् । धार्यतञ्जार्थं आचार इत्यर्थायैव गोत्रर्जं ॥ २ ॥ तथापि वाफ्नीया स जातिमन्योत्तमा वदन् ।
 अन्यदीयाङ्गसस्वर्गमव्यपूतं हि मन्यते ॥ ३ ॥ प्रतिषेध सचेद्य स ज्ञानमक्रातत्रोजनः । समाचरंस्तृणपाय गणयत्स-
 खिद्य जनम् ॥ ४ ॥ अन्यर्दतस्त्रिगुमुंला तत्पापिभ्यातिरोपिणा । जनकस्यास्यदे चक्रे पुरोधा अन्य एव हि ॥ ५ ॥ ब्रह्म
 रथोऽयं निर्द्व्यीच्य यथापमानचारः । व्यापाररहितं परंनिःशङ्कमुपहस्यते ॥ ६ ॥ तत्र स चिन्तयामास विश्वापि
 भ्यासयासित । तत्र बुत्रापि यालासि यत्र नाशुद्ध ईदयते ॥ ७ ॥ न द्राम्यति षचिन्मार्गं बुसिध्यासिसुखाद्वित । निर्ज-
 गाम ततोऽटव्यामटलकाकिकाश्रित ॥ ८ ॥ अविदन्मार्गमन्यैर्गुर्भुञ्चपस्यामुर्पेयिमान् । ज्ञान्तस्त्रैष तानेव पश्यति स्वय-
 दृषित ॥ ९ ॥ निरला विरला त्रौ त्रौ येनयानस्यद् द्विज । एवमप्युष्मन्त त स्पृष्टयानन्त्यजो जनात् ॥ १० ॥ दाशाप
 क्रुञ्चीरत निन्दन् कडुकया गिरा । सुष्ठु रुष्ट सं दृष्टाला जर्षानोक्षास्य दाखिकाम् ॥ ११ ॥ मृत्योत्पेदऽयं तस्याङ्गजल
 र्नेष दुरासय । दमन्तलाख्यया जङ्गे काण शुलभश्च यज्ञक ॥ १२ ॥ उर्ध्वजकलरा मातृपित्रोसपि स धामन । प्रनर्षमान
 पापक्षिप्रच्युतिक्रमंरुत् ॥ १३ ॥ यथासेनासि निर्माय मायाना मृत्युभासदत् । प्रथमश्वन्नसयासी समजन्त्येव नारक
 ॥ १४ ॥ ततो मत्सन्नं प्राप्य पुनर्नरपिकोऽन्नयत् । ज्ञान्ता च्छरिजान्त् प्राय श्वत्रेषु पुनरव्यागात् ॥ १५ ॥ हीनजा-
 तियु सर्वासु समुत्पद्य सुद्धर्माना । महाद्ब्र हान्यसङ्गानि सेहे देहेऽतिपातकं ॥ १६ ॥ कृत्वा वाजतप कष्टमन्नज्योति-
 व्यनिर्जरः । ततोऽप्य परसे पद्मारेटारये प्रकटे पुरे ॥ १७ ॥ कुन्ददन्तात्पण्यस्त्रीसुनुमदन इत्यन्नत् । सुरूप सकल

१ चाण्डाजपश्याय २ मत्सन्नं प्रसादिद् ३ सोऽन्नज ४ द्विजमिति कर्माध्याहार

नाम्भः मुन्याः दारद्विषया ॥ १० ॥ परीषकारकृन्ननीरलयापि जनोऽनदत् । किमेव गणिकापुत्र. कीर्त्यते ह्यतिरूप-
 ात् ॥ १९ ॥ दुष्मान् पतितो मयध्विन्दुर्भवति द्वयक । यादया रूपमेतस्य गुणवता च यादशी ॥ २० ॥ ताद्विषया
 दा जतिस्तदा भर्तुं दि रक्षयुर् । गुणरस्थानसस्यं, कि धियते गतगौरवैः ॥ २१ ॥ धम्पकक्षगमेध्वस्या मेध्याऽपि न
 दितर-

गन्वणुदान्या पावद्वयत् ॥ २२ ॥ विषण्श्चिन्तयामास धिमे जन्माधवाधमम् । तावत्केनश्चिन
 १ ॥ २३ ॥ गत्या नत्या पया तस्य देशानामृतमस्तुतम् । दुर्लभ नृत्तव सत्त्वा मुकृत यन जन्तुना ॥ २४ ॥
 धरा नाराज्यारिणा । ध्रुवंदिशुमुमेनैव निरथनावतारिणा ॥ २५ ॥ तद्देशनासुधास्वादादानन्दान्यु
 गानि नवगयादीस निजापमज्जमताम् ॥ २६ ॥ धिर्जनमज्जमारज्याख्याद्यथा मृतमनञ्चत् । गणिका
 ध्रुवः ॥ २७ ॥ उद्भूतानाह्वरायन्नावनाज्जावित्तात्मना । ययाचे जगत्पाभ्रं प्रभज्या मोक्ष-
 रपि पापपराङ्मुग । एष धाराधको नागीत्यवत्यारोपितो भ्रतम् ॥ २८ ॥ सन्ध-
 षादपापगम न्जेऽनदान स्यापुप न्य ॥ ३० ॥ स्वर्ग न्यणि न्मासोऽर्सा तुय मादे-
 र्दिमापमवारस्यति ॥ ३१ ॥ जाडमण्डिपेण नि पत्तो कुचक्षण दिव्यगरो दि । सयम-
 ष्ठीया ॥ ३२ ॥

॥ इति जातिमद् विषयवधानम् ॥

अथ सुतनर धर्मोत्तराण्य

धर्मोत्तराणां प्रथमा विनाशकारणावधारणादिनामका । उत्तरा चर्कं चत्वारः सप्तमः सप्तमः सप्तमः सप्तमः ।
 मम् ॥ १ ॥ धीरो मरुत्सुना म मत्वा, धर्मोत्तरात् नृदिना विनाशः । केचन च विनाशकारणं प्रथमः ।
 धीमत्तः प्रथमा ॥ २ ॥ एष मनुष्यः तन्वोऽसि धर्मोत्तरात् सत्त्वात्, उत्तरः । उत्तरः । उत्तरः । उत्तरः ।
 पूवा रविर्विद्यारजुष्टिः ॥ ३ ॥ विरदुर्गाविद्यारजुष्टिः । उत्तरः । उत्तरः । उत्तरः । उत्तरः ।
 मंस्य चतुर्विजिनाऽपि धीर ॥ ४ ॥ धुर्गासि चर्कं उत्तराऽसि चतुर्विजिनाऽपि चतुर्विजिनाऽपि ।
 विनाशित् न मर्दंदिवा धर्मोत्तरात् च चत् ॥ ५ ॥ नृदिना चर्कं उत्तराऽपि चतुर्विजिनाऽपि ।
 धार्तराजमर्दिव्यात्तु धत्त, धत्त ननानानुत्तराऽपि चतुर्विजिनाऽपि ॥ ६ ॥ उत्तराऽपि चतुर्विजिनाऽपि ।
 विनाशित् । उत्तराऽपि चतुर्विजिनाऽपि चतुर्विजिनाऽपि चतुर्विजिनाऽपि चतुर्विजिनाऽपि ।
 मरुत्सुनाऽपि । विद्यारजुष्टिः । विद्यारजुष्टिः । विद्यारजुष्टिः । विद्यारजुष्टिः ।
 धान्तो विनाशकारणं धातुत्तर । सुतं धर्मोत्तराणां नाम । म धत्त धर्मोत्तराणां नाम ॥ ७ ॥

॥ इति सुतनर धर्मोत्तराण्य ॥

१ उत्तराणां प्रथमा विनाशकारणावधारणादिनामका । उत्तरा चर्कं चत्वारः सप्तमः सप्तमः सप्तमः सप्तमः ।

धर्मोत्तराणां प्रथमा विनाशकारणावधारणादिनामका । उत्तरा चर्कं चत्वारः सप्तमः सप्तमः सप्तमः सप्तमः ।

धाम्भः मुक्ताः साधयिष्यथा ॥ १० ॥ परीषकारकृन्नीरस्यथापि जनोऽनदत् । किमेव गणिकापुत्र, कीर्त्तये ह्यतिरूप-
 सात् ॥ १९ ॥ दुष्पान्त पतितो मयकिन्दुर्नैवति ह्येष, । यादरा रूपमेतस्य गुणवत्ता च यादशी ॥ २० ॥ तादृविषया
 धरा आशिलरा स्वर्णं हि रक्षयुर् । गुणरस्थानसस्यं कि क्रियते गतगौरवैः ॥ २१ ॥ चम्पकशगमेध्वस्था मेध्याऽपि न
 निरस्यते । रत्यापारण्यन्णपुदान्या पात्रकृतवत् ॥ २२ ॥ विषयश्चिन्तयामास धिमे जन्माधमाधमम् । तावत्केवलिन
 नःशाऽऽससोपयनाग मुदा ॥ २३ ॥ गत्या नत्या पयां तस्य देशनामृतमञ्जुतम् । दुर्धन नृजय लब्ध्या सुकृत येन जन्तुना ॥ २४ ॥
 न पूर्व कि कृत तेन धराजारातुषारिणा । अयकेशिसुमेनेव निरर्थनायतारिणा ॥ २५ ॥ तद्देशनासुधास्यदादानन्दान्यु-
 रयाधिर । नत्या इानिनमप्रादीस निजाधमजन्मताम् ॥ २६ ॥ धिर्जन्मजन्मारन्याल्याद्यथावृत्तमन्वञ्जत् । गणिका-
 रद्वन्द्वरन्त षयउरानवान् मुनि ॥ २७ ॥ लङ्कानङ्गवरामयजायनाजावितारमना । ययाचे जगवत्पार्श्वे प्रवज्या मोक्ष-
 साधिर्ना ॥ २८ ॥ दीरुणानदृङ्जोतिरपि पापपराङ्मुख । एष आराधको ज्ञाधीत्यवेत्यारोपितो प्रतम् ॥ २९ ॥ सम्य-
 गारण्य धारिव धृषाडभवरमथ । पार्योपगम नैजंऽनदान स्याद्युप धये ॥ ३० ॥ स्वर्ग स्वर्गित्वमासोऽसौ तुषे माहे-
 उनामनि । विदेद नृजय प्राप्य मिद्धिर्वापमयास्वसि ॥ ३१ ॥ जादमपण्डिकेण वि पत्तो कुवत्तण दिव्यरो वि । स्वम-
 र्दि षर दुष्य रारिचि न सपगुणदीणा ॥ ३२ ॥

॥ नृचि जातिमदं विप्रव्यानधम् ॥

अथ बुद्धमद धीवीरुदालम्

धीष्ठादिनाथ प्रथमा विनोदमरागारयोर्धियागणः । तत्र चर्क, उरु उरुद मन्त्रा मन्त्रोत्तरात्
 मन्त्र ॥ १ ॥ धीरो मर्कटारवृणा म मन्त्रा, धार्क, मन्त्रा म् बु विना विन न् । धार्कमि म् वि उरुमि म् मन्त्रा
 र्थीव्यपरा मथना ॥ २ ॥ उरु मन्त्र मन्त्रोत्तरा धार्कमि म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा
 पुरो र्धिविधियागुर्वृष्टि ॥ ३ ॥ विरुदमन्त्रा विरुदमन्त्रो मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा
 मन्त्र मन्त्रोत्तरा विनात्त वि धीराः ॥ ४ ॥ मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा
 विरुदमन्त्र मन्त्रोत्तरा विरुदमन्त्रो म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा
 धार्कमन्त्रोत्तरा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् ।
 विनात्त म् । धार्कमन्त्रोत्तरा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् ।
 मन्त्रोत्तरा म् । विरुदमन्त्रोत्तरा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् ।
 मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् ।

॥ इति बुद्धमद धीवीरुदालम् ॥

१ धार्कमन्त्रोत्तरा मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् ।
 धार्कमन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् । उरु म् मन्त्रा म् मन्त्रोत्तरा म् ।

अथ श्रुतमदोषरि दद्यात् कथं—

सायत्तदद्य जहा नवरत्नखण्डकरत्तञ्जकीर्ष । गद्विषमखंष काष्ठिगण्ठिपुरो इदं समुष्टमियं ॥ १ ॥ आ गृह्ण पृष्ट कंरि
समन्ना कयं जणसु निवृष्य धाकाण । किमपि शुभ वि ष निसुपयु त्तो बुतं कदसु मद् धम्म ॥ २ ॥ कायल निष्ठिठं ता
काष्ठिनद्वरीहिं सागरिच्छुसुपी । त्तो द्यगो पापसु सामर्द्धं दुषिणीपत्त ॥ ३ ॥ जद् निद्वाप गवो माणरत्तदष निम्बिठं तद्
नो । कायसो सुयगसो सुह्रु वि विष्ठापजत्रया वि ॥ ४ ॥

॥ इति श्रुतमददद्यात् ॥

अथ तपोमदो यथा कौपदीजीवन सुमुमाधिकाजत्र भ्रमणीत्यं प्राप्य कृतस्तथाऽर्द्धं निपातव्यः, (दद्यात्) मरि
सर स्वयमन्भूत । द्याजमदो यथाऽऽयादच्युतिना कृतसत्या परंनं कार्य । एभ्यर्मदो यथा रायथान मीनादातरिर्था
कृतसथाऽन्यनाथय । अन्पदपि दद्यान्ता अत्रापिकार स्वयमवतायाः ॥ (अथमत्र सध्दा) श्रीगीर कुजमानता वज्र
जरादुर्योधनो जातिवो, मत्तार्थः नाकनाडसुः श्रुतमदार्द्धभ्यर्तवो रायणः । कयासुयकषकच्युदपदजा दनी तयोर्गतिता,
खन्ध्यापादमुनिविमन्वित इमे स्थान्यासतोऽर्धा मदाः ॥ १ ॥

वाद्यगामितोऽपि न सो पृप्तो, जरयोवद्वो दुत्रणमि पृप्तो ।

जीवो समावज्जिपपावलेसो, न पाविठं कल्प य सुरकञ्चसो ॥ ६६ ॥

व्याख्या—वाद्यममाधोऽपि न हि स मद्दोऽस्ति यत्रावतीर्णा नैव जीवधनुर्दशारज्जात्मने जीवजोके, किन्तो जीव ।

अद्द् किं जायमेय महाणत्थयं, एम पुफरद् तिहिं सयखजणसत्थय ॥ २१ ॥

वद्दमिमेणञ्जाणञ्जेण मारिञ्जाए, मिदद् सत्ते पि खनु जेए वारिञ्जाण ।

कद्दमिमस्सेरिस्सी कुमद् सपन्नया, तद्द पळोयंतु नयणेहि जणमचया ॥ २२ ॥

एम जपतलोएण एग्गपद्दाराण उषारिंते च्छरई सपद्दा ।

यज्जारद्द रोस्सरित्तो मद्दीयासवो, धरिय धाद्दाद्द त द्दयनयक्कसो ॥ २३ ॥

किं तए जाय किञ्जद्द अणायाराया, दिस्सए किं न ससारनिस्साया ।

तुग्ग जद्द कक्कसेएण रज्जाद्दथा, ता तुम गिणद्द अद्दमित्थ एरक्कमुण्णा ॥ २४ ॥

जेए खञ्जिञ्जाए इत्थ जणमग्गए, त कुट्ठीणेहिं कद्दया नि न करिञ्जाए ।

जपिए एवमवि तस्स नो छयससो, पद्दबुध्वासमायन्न पाग्गुसो ॥ २५ ॥

इत्थजुयदम्मि विठ्ठोन्निञ्जाण गत्ते, जद्द य उक्खणिय आणाखत्तन गत्ते ।

तुग्गई कद्द य धम्मोयएसाद्दयं, जस्स मणमग्गि पाग्गंधयारचयं ॥ २६ ॥

॥ ज्ञास ॥ दुच्चरिय वियाणिय चित्तिहिं आणिय पाग्गत्ताणि जाणयतण्ठे ।

संवेगिहिं रजिय कम्म अगलिय, अथिर मुण्णद्द पण थण्णण्ठे ॥ २७ ॥

सुयणो पि इ दुञ्जाण इयद्दलोद्द, धणकारणि मित्त अमित्त होद्द । निद्दिणा पक्कत्तमिमेण मग्ग, तीममिय इय गय नयरमग्ग ॥ २८ ॥

तस्मै श्रुत्वा समाकर्ण्य सुगुरचिर्गुणैरुत्तरं कं आचार्योपाध्यायसर्वसाधुचिर्निर्गदित धर्मस्वरूपं दे जीव तत्र प्रमादाचरण
 कर्तुं नैव युक्तं यवस्तु दुर्व्रतं व्रत्यते तद्यत्नेन धार्यते तदैव नोत्तम, नात्रार्थं प्रमाद कार्ये इति काव्यार्थः ॥

अत्रार्थं दत्ता दृष्टान्तानाह सानुमासकाव्ययनन्धेन—

अस्मीह काम्नीष्ट्यपुंसस्य नात्र, श्रीत्रल्लनामा कृतवैरिमाथ । तस्यास्ति जार्यां सुखनी वनूज, श्रीत्रल्लदत्तोऽननि
 द्रव्यपूजः ॥ १ ॥ निरर्तमानेऽथ पुमास्ताया, पुत्रे पिता माप मृतिं निरायाम् । सुखस्यचो दीर्घन्तुपे मरणा, सजातव-
 र्यु मद्द्विचचनागा ॥ २ ॥ नष्ट कुमारो वरपन्थपुट्यस्त्रिगोपयुक्तः पटुनापि रुद्रप । क्षामपन्थे पर्यटन त्रिधत्ते, रूपेण
 नैत्रेण मुदं प्रदत्ते ॥ ३ ॥ नानारिपापल्लहितास्यस्यास्वयं स्वय धीरमना समस्यात् । अस्वीकृदेकाकितया ह्यद्वय्या,
 यातोऽमिखरनापट्टिक पदर्थयाम् ॥ ४ ॥ स जातवानापदि यत्तहाय, श्रीबल्लदत्तस्य कियत्सुताय । तत्सर्वथा मे परमो-
 पकारमायोग्य परल्लयिदत्तु कुमारः ॥ ५ ॥ यत् —दपारमसी ह्रीं पुरुषो धरित्री, हान्यामथान्या च धृता धरित्री । स्या-
 पम्य युक्तिः परमोपकारे, न हन्ति यद्योपपृत्त विनारे ॥ ६ ॥ लक्ष्मेश्वर त राग्यपुरानिधिद, मा बल्लदत्त द्वि निराम्य
 रिष्टम् । मदीयपार्श्वं ररयता समागन्तव्य ममापाय मन सरागम् ॥ ७ ॥ श्रीत्रल्लदत्त कियताऽपि कावेनाञ्जदय ज्यु
 ज्वा गराद । वरार्थयन्तु बादरा तस्य राग्याजियेरुज्जही रचिता नैराग्या ॥ ८ ॥ श्रुत्वेति धिग्जातिरतीव लोकी, समा-
 ययी गोऽधिकदो स्थनोनी । नाद्रापमात्र व्रजते नृपात्रे, स्थानं पय पूर इनाचवात्रे ॥ ९ ॥ तदाऽमुनाऽधो विहितो

१ मार्ग २ गुमम् ३ मनुष्यश्रेण्या

सं मग्गयावजिता पापवेरयाः पट्टिपा येन स तथाचूत , पर कुत्रापि ७ प्राप्तः सुखवेशः जीवस्य तत्स्थान नास्ति यत्र नीलपपः । यदुफम्—

“७ मा जाइ ७ सा जोणी, न त ठाण न त पुद । न जाया न मुआ जध्य, सये जीया अणतसो ॥ १ ॥ सोए अमलजोयणमाणे पइजोयणगुला मखा । पइ तं अत्तल अत्ता पइअसमसखया गोला ॥ १ ॥ गोले अत्तलनिगोले सोऽणं-
तपिठे जिय पइ पफ्फो । अत्तल पइपत्त कग्माण यग्गणाऽणता ॥ २ ॥ पइयग्गण अणता अणु य पइअणु अणत-
पजाया । पयं लोगमख्य जाविज्जा तह चि जिणवुत्त ॥ ३ ॥

तथा वेरयास्वरूपमिदम्—

मूखं १ माह २ पमाहा ३ गुत्त ४ फळे ५ अमिपक्खिय ६ जल्लणया । सप १ माणस २ पुरिसे ३ साव्ह ४ कुत्त ५
पणहरण ६ ॥ १ ॥ इति वेरयादृष्टान्ता श्लोकाः इति काव्यार्थः ॥

अथ मानुष्यत्रयदुर्लभत्वमाह—

सुदुद्बह्वह पात्रिय माणुसत्त, कुलं पवित्त तह अज्जलित्त ।
तत्त सुणित्ता सुगुरुहि बुत्त, तुअ पमायायरण न जुत्त ॥ ६७ ॥

व्याख्या—गुर्दुर्लभं नाप्य मानुष्यं ७रणम्, ततोऽपि दुर्लभं पुत्र पवित्रं कृत्वा कुलजन्म, ततोऽप्यार्यैश्चैत्रमासाद्य

तस्ये शुभ्या समापण्यं सुपुन्रिर्गुणैरिच्छन्त्यापयैर्वापययमिमापुर्निर्दिशदिते धर्मव्यस्तै र नीर ता प्रमाणावन्त
 कर्तुं भीम युक्तं मन्त्रं दुर्गैर्निर्दिशन्त्यापयैर्वापययमिमापुर्निर्दिशदिते धर्मव्यस्तै र नीर ता प्रमाणावन्त ॥

अथार्थं दत्त दशमस्कान्धे मन्त्रप्रमाणकार्यप्रयोगेन—

अथीद कालीयपुरंणं गायः, श्रीमन्ननामा दूर्गैरीरिमाय । तस्यैवित् तस्यो पुत्री मन्त्रा श्रीकामन्देऽपि
 त्रयपत्न्यः ॥ १ ॥ निरुपमाऽस्य तुमाग्न्यायो, पूजे विना प्रात मूर्तिं निरायाम् । तुयमग्न्यो वीरुते मन्त्रा संतान
 म्पुमाद्विषणागा ॥ २ ॥ तद्यः पुमाते वरपुत्रमृदप्यत्रिभ्योरपुत्रः वदुन्विषदा । अन्त्ये तं गतं विना दत्ता
 मरेतु मूर्धे मदये ॥ ३ ॥ मानाविपण्णदि पामरयस्यास्यै मन्त्रं श्रीमन्ना मन्त्रात् । मन्त्रैश्चदेविकित्तस मन्त्रां
 मानोऽभिमन्त्रांठिका पदयेत् ॥ ४ ॥ न नानयान्नागदि कणादाय, श्रीकण्ठदत्तस्य विनापुण्यम् । मन्त्रांम मन्त्रो
 पकारमायोग्य एवत्यपिदत्त पुमात् ॥ ५ ॥ दत्त — द्वापार्यो दी पुत्रो भवति, दत्ताप्ययात् य दत्ता भवति । दत्ता
 दत्तं मुदि पदभोग्यो न इति वक्ष्याम्युक्तं विचारे ॥ ६ ॥ अथेऽय मं मन्त्रपुन्रिर्गुणैर् मं कण्ठ्यं वि विना
 रिदंम् । मरीक्यार्थं मपयका मन्त्राण्यर्थं मन्त्राण्य ॥ ७ ॥ श्रीकण्ठदत्त विनापुण्यं विनापुण्यं मन्त्रा
 दत्ता मन्त्रे । वरपुत्रमृद्वे दारता मन्त्रादभिमन्त्रयती रथिय द्वागता ॥ ८ ॥ अथपि विनापुण्यं विनापुण्यं मन्त्रा
 दयो मन्त्रपुण्यं मन्त्रोऽपि । मन्त्राण्यार्थं मन्त्रं पुण्य, मन्त्रं दत्ता मन्त्राण्य ॥ ९ ॥ मन्त्राण्यं विनापुण्यं

१ मन्त्रं १ पुण्यं १ मन्त्रं १ मन्त्रं

ऽस्त्युपायः, कृपानहा माह्यतर विधाय । ध्वजावहैः साकमसौ घचाल, प्रेक्षयेति पप्रह्य नराश्रुपाल ॥ १० ॥ कस्य ध्वज-
 गदितं न विप्रः, आकारित स ग्ध्रपितास्यपन्न । क्षातोऽवतीर्थं द्विपतोऽवगूढः, सत्नेहमीशेन तदातिमूढ ॥ ११ ॥
 सखा मेऽत्र सुखासुखायस्थितावसौ यत्सखस्वजावः । पुनः प्रवृत्तिं कुशलस्य पृष्ट, कृपीवलेनेव घनोऽत्र वृष्ट
 १२ ॥ अत्र च राक्षार्थं यच्चिन्तानि, श्रुत्वेति हृष्ट शुचजापितानि । ज्ञार्यामपृष्टहृष्टमेत्य वर्षण्येषु स इत्य सहसा-
 पमर्थः ॥ १३ ॥ ममोपरिष्ठात् क्षितिपस्तुतोप, प्रियेऽर्च्यते किं समयार्थकोपः । तथा विचिन्त्येत्यसकौ महज्जिञ्चितो न
 मामर्चयित्वाऽमितर्द्धिः ॥ १४ ॥ अक्तोऽखिखेऽस्मिन् जरतान्तराले, त्व ज्ञेयमर्च्यर्थं रे विशाले । दीनारयुगम त्वय
 दरिणायो ऽत्येति खोऽगाङ्गपते सजायाम् ॥ १५ ॥ तत्रार्थयामास नृपादयेति, तथा कुरु त्व मम ज्ञेयमेति । पूर्वं
 त्यपट्टराह्यादिगृहे तदस्तु ॥ १६ ॥ चात्रिशकुर्वीरासहस्रसप्तस्वथ प्रतीच्य प्रतिमन्त्रिसम्प । प्रत्य-
 प्रतिप्रधान मतिसर्वदेशम् ॥ १७ ॥ तेषु प्रपूर्णेष्वथ युष्मदोकस्यह बुयुक्तु क्षितिपास्म्यशोकः ।
 नाया, कोऽसावुपायो रचितोऽधमायाः ॥ १८ ॥ किं बुद्ध्या याचनयाऽनया ते, कुर्वर्थना देशा-
 ऽ प्रगुयावपत्रायास्थित संघर नित्यमन्न ॥ १९ ॥ स प्राह मेऽग्नेन परिग्रहेण, प्रजो कृत दर्शि-
 स्वादियतेव तोपः, शीतोऽपि हर्षाय न हि प्रदोषः ॥ २० ॥ यतः—यो यावतोऽर्थस्य हि जाजनी
 स्थितं स्यात् । छोणेऽभ्युनो नीरपरेण पृष्टे, तिष्ठत्यहो नाम्बुखयोऽङ्घ्रिपृष्टे ॥ २१ ॥ ध्यात्वेति वाक्ये
 नारम् २ जातः समूहः

प्रत्रिरभ्रमस्य, द्यापेन चानेन मुदोत्पत्तिस्य । दृष्टं नृपस्य मयमेऽङ्कगारे, ततः क्रमात्पत्यवृत्तेरगारे ॥ २२ ॥ नोग्यं न
 दीनार्युग जनेत्य, म तत्र द्याति सपुरे पनेत्य । बह्व्योऽत्र पुंसा युद्धकोट्य आसंलदरुतमप्याप न ममयासम् ॥ २३ ॥
 द्रमत्रायाऽन्नतन्व पार, वक्ष्या नृपाहासुर्भूति आरम् । कदाप्यसौ चेन्न पुनर्नरत्नं, संप्राप्यते द्रष्टमिद हि तरुम् ॥२४॥

॥ इति लोचनोपरि कथा ॥

चरुषिनीकर्षगुर्णगुणकडं, विख्यातमाने ननु गोष्ठमणस्त्रम् । ग्रामान्दरुतक्षणेकी विनाति, श्राब्धोऽसि तस्मिंश्चणको
 दिनातिः ॥ १ ॥ तस्यैकदा केऽपि गृहेऽनगारा, स्वेर स्थिताः सृष्टमहाविष्टाराः । कदाऽप्यन्द्स्य सुतः सदाढः, म
 पात्रिन्न माधुरदोः धिक्ताढः ॥ २ ॥ प्रोषे मुनीर्ग्वैर्जितेप सद्याद्, प्रावृद्धरेणे वाऽन्युदितोऽत्र नद्रोद् । ध्यायेति मा
 दुगतिमेव गन्ता, वृष्टासागनी जनेनेन दन्ताः ॥ ३ ॥ उक्त गुरुणामय वैर्न्येनेदि, नाव्येप विन्वान्तरितन्वदति । जमाह
 वास्यागमऽद्य विद्याथतुर्दगाव्येप मगद्यपथाः ॥ ४ ॥ स थाडनाखेऽपि ममाददीत, श्रब्दगुपर्म कडयोपनीतः । द्वापश्य-
 नोनारह्माप यौर्न, यथा प्रसूनोपषयं मथौ पनम् ॥ ५ ॥ षतुष्टप वेदगत पनद्गी, मीमाकन कर्करातर्कजद्गी । श्रीच-
 मंगलं च पुराणत्रिद्या, चतुर्दशीवाः प्रनयन्ति त्रिधाः ॥ ६ ॥ ज्योतिष्मन्था व्याकरण च कश्यगुन्दश्च शिक्षा ममयोऽप्य
 नरतः । निरुक्तयोऽन्तानि पश्यन्ति, मोषानि शाखेऽु बुधेः पट्टनि ॥ ७ ॥ पित्राऽस्य पाणिमहृणं व्यपायि, विजन्म-
 न्पुत्री किञ्च पर्यपायि । द्वाभुर्निवाहावगरे स्वमानुः, मा मासवत्यावसथेऽन्यदा ॥ ८ ॥ वक्ष्मीन्ता ममासु तन्नगिन्य ,

सैमानयत्या षिव मन्ति डैन्यः । राजाषिषावृद्धिदीप्तिमत्यस्तत्राययुक्ता अपि रूपवत्य ॥९॥सम समस्त स्वजनोऽपि ताञ्जि-
 ज्ञप्रप्यतेऽप्यादरतोऽपिद्वानि । षकाफिनी साऽप्ययगण्यमागऽनखदृता तिष्ठति दूयमाना ॥ १० ॥ पुस. प्रसङ्गोऽतिवर जिघासो
 नून्यमदेचाल्य ष ऋरिषाशोः । कृता न गोष्ठी परमत्र निर्धनेः, सपघतेऽत्रीष्टविधायिनी जनेः ॥ ११ ॥ स्वपद्यपि षीण
 ऽनुस्मरता संसेत, रकुटापमान स्वजनप्रजेन । सा प्रापिता दौ.स्थममेत्य पर्युर्यङ्गीयतोऽप्यस्ति नरस्य मृत्यु ॥ १२ ॥ एव यचो-
 रोषारु तान्मूलासुमाश्वरश्रिया, शृद्धारिता प्राप्तमदृच्यसंश्रयाः । तिष्ठन्त्यशेषा गृहदेयतासमाः, सुखेन लब्धाधिकदीप्ति-
 गद्गमाः ॥ १४ ॥ यदेकमानृत्यपितृत्ययत्यहं, परात्रय प्राप्तवतीत्यमन्यहम् । नैक धने तरप्रथिमुच्य वल्लजः, कोऽप्यस्ति
 षग्यापि महीतटे चुचः ॥ १५ ॥ दानोऽङ्कितः स प्रिय एव हस्यते, यः सपदा स्वीयगृहे विशिष्यते । सुवर्णशैल परितो
 ल्यदायते, नुरः परं ते न विशिदायते ॥ १६ ॥ दास्य धनस्यैव च चर्करीति, पुमान् पुमासं न तु नामीति । घन घन
 यो द्यपि पायहीति, खोकोऽनु सं घर्त्मनि घंघ्रमीति ॥ १७ ॥ ध्यात्येति साऽगारस्वगृहेऽथ चाणायनेनापि पृथा स्वयम-
 युषाणा । पुनः पुना रोदिति निःसमामहे, कृतेऽयद्वर्तुपुरः चुजायहे ॥ १८ ॥ तर्केण च व्याकरणे न किं स्याग्योतिः-
 पुरातैः प्रगुणैश्च किं स्यात् । तेषां षपित्वैरपि यन्त्रमर्थ्यरजिता नो क्रमज्ञा स्वतन्त्रैः ॥ १९ ॥ संपथते नाम नृणामसद्यः,
 परात्रयः स्वीपिष्यः प्रसह्य । परोसुरेदेयापिमवी स्वगाया, घंघ्रन्वते सीप ततः हमायाम् ॥ २० ॥ नन्दस्तादा पादक्षिपु-

१ नाबं २ आत् नृषीरीक्षतेः षयए

प्रागः क्षणात्तानि द्वित्रयोऽन्नितया स्वदक्षिणाः । स जग्मिर्वोस्त्रत्र पुरातनाना, नन्ददृष्टीशा च तदाऽस्तिलानाम् ॥ २१ ॥
 मंथ्यापितानि क्रमतो हि सन्ति, शीढानि पीठानि रथा खमन्ति । पुद्बृत्तियो कात्तिक्रमासजायो, नन्दात्रिधानस्य धिजोः
 मजायाम् ॥ २२ ॥ अस्यासनं यत्प्रथमं निवेदिता, तत्रोपवसं स तदा यथेन्नितम् । खञ्ज्या समासीन उवाच कोऽपि,
 उपमदा मिच्छसुतोऽग्निगोपि ॥ २३ ॥ तत्रैव नन्देन समं तत्रायद्याया समाग्रम्य समा खलाख्यः । यत्रोत्रियोऽस्त्येय
 इक्षोपिष्टन्तश्च दाम्या जगदे स घृष्ट ॥ २४ ॥ सिद्धान्यपीठे जगत्रिगद्यायमेवमेवास्ति ह्युविद्या । प्रक्राशयद्वास-
 नक द्वितीय, स्युषिर्गको स्यापितर्वास्तृतीये ॥ २५ ॥ दण्ड चतुर्थेऽपि च जाप्यमावा, स्वयङ्गसूत्रस्य खतामवाखाम् ।
 तदइय इग्यावमपेन घृष्ट, वृत्तेति पादो स निगृह्य घृष्ट ॥ २६ ॥ छत्तेप एव प्रथमो मदीययोः, पदो प्रथमात्त्रिसृती
 ननीनयो । वृत्तेत्यथाऽर्थ जनताममर्ग, समुच्चचारति वचो जत्रिप्यम् ॥ २७ ॥ पुत्रैर्मित्रैर्वृत्तसालाविशेष, कोरीर्चुर्त्येन
 ऋग्यजु सुराम् । छत्पात्रीन नन्दत्र दिपामि, श्रुत्र वृत्त त्रायुवन्मोदयामि ॥ २८ ॥ राङ्गीजसज्जतमश्रेण एक, सत्केकिन
 प्रापि या मर्कम् । प्रीष्टि निगत्य पुरादपत्य, ससन् स्वधिम्यान्तरिताधिपत्यम् ॥ २९ ॥ श्रीनन्दचूपस्य मयूरपोपक-
 प्रा परिभ्रातृभ्येगोपक । पाणाक्य एषोऽथ त्रगाम सर्वत, परिभ्रमन् चूरख्य स्वर्गतः ॥ ३० ॥ ग्रामेऽथ तत्राधि-
 त्र प्रायाः, नशाङ्कपानाय मसुसुकायाः । न दोहद पूरयितु किञ्चाख, कश्चिन्महिष्या इव सत्पलाखम् ॥ ३१ ॥ अयू-
 नित्तदोहदे ग्रा, गत्ततिसिखायसुवमदेरा । अजन्यथो जीवितकावशेषा, खानाङ्गिकेय प्रथमेण्डुखला ॥ ३२ ॥

रश्मिणात् इन्द्रवृषभे २ रिश्यात्, पृथो अगादेति गणमतिश्चाद् । द्वाद्वात्तु मध्यममु त्रिपास्ये, मनोरथं चन्द्रमस च पास्ये
 ॥ १३ ॥ इत्थं गणलेऽहनि पृष्टिमास्या, निर्मापितोऽनेन वृत्ते त्रिडास्या । त्रिनीर्षे एक. पटमणफ्योऽर, मध्ये सरन्ध्रः
 परेशय दोत्तम् ॥ ३५ ॥ नीषाऽर्धरात्रेऽथ मिषुर्दश्रिष्य, स्यात्तु मपूर्ये पयसात्यत्रदयम् । सुप्तोत्थिता तत्कण्ठतोऽत्रिंशेषा,
 रागाश्वहदौ दुराहा परेषाम् ॥ ३५ ॥ ईदस्य हे पुत्रि पित्रंममिन्दुं, स्यात्तौ सुना शुषिस्त्वाम्नुधिच्छुम् । तयाऽऽहते
 सुन्दरे नालेऽप्येव चतुस्रधन्वस्य पानारश्निट हस ॥ ३७ ॥ राज्यानुमार्याष्वरित्रवम्ना, सोऽहर्निशा गृध्रिमत्राप
 मित्र । एतद्वद्विन्देऽप्यधिष्ठापंक्षाना, दोऽरीतट पर्यटवीय धाम ॥ ३७ ॥ प्रक्षिष्ट धातून् जित्तिवृहरीषु, स्मृतेति
 भेदा विप्र सुन्दरीषु । धंनेष आत्मस्यापानुत्स्ये, व्यापानदानाय नृपा महत्स्ये ॥ ३९ ॥ स चन्द्रगुप्तोऽन्यदिने कुमारः
 विसृज्येत्पुत्रो ह्यररदुदात्त । आसादि विन्देत् तदंशे तन, प्रोष्ठ त्रिमपर्यय म जन ॥ ४० ॥ वात्रोऽप्यनाणीज्जत
 त्सा गा, इराश्च त्रिषु स्वाहाय सा ग । ध्यारश्चित्त कोऽपि निहन्ति मा मा, ज्वरिनोऽप्यत्ययदरसुधामा ॥ ४१ ॥
 इने दिनेऽप्येव पश्येद्द्विजम्, बीदद् विष्णुश्चपि सुवाधियात् । श्रुत्वा परित्राद् ताय ममायः, म न स्वधीये हृदि
 निश्चिन्तय ॥ ४२ ॥ एतेषु त्रिरेतेषु तदाह वस्य, एव नो मन्वात्तु गुणैर्युज । ग्या त्रिमिपात्रं त्रयामि त्र्येत्ययुनी
 एतत्सुदिने एत ॥ ४३ ॥ एतेषु त्रिरेतेषु तदाह वस्य, एव नो मन्वात्तु गुणैर्युज । ग्या त्रिमिपात्रं त्रयामि त्र्येत्ययुनी
 ॥ ४३ ॥ एतेषु त्रिरेतेषु तदाह वस्य, एव नो मन्वात्तु गुणैर्युज । ग्या त्रिमिपात्रं त्रयामि त्र्येत्ययुनी

१ एतेषु त्रिरेतेषु तदाह वस्य, एव नो मन्वात्तु गुणैर्युज । ग्या त्रिमिपात्रं त्रयामि त्र्येत्ययुनी
 २ एतेषु त्रिरेतेषु तदाह वस्य, एव नो मन्वात्तु गुणैर्युज । ग्या त्रिमिपात्रं त्रयामि त्र्येत्ययुनी
 ३ एतेषु त्रिरेतेषु तदाह वस्य, एव नो मन्वात्तु गुणैर्युज । ग्या त्रिमिपात्रं त्रयामि त्र्येत्ययुनी

ती प्रापिती नन्दयडैर्तुजायाम् ॥ ४४ ॥ नन्दाश्वमाराननुधानमानार, मनीष्य विभेण ईनासमानान् । ए चञ्चरुहस्य
 दृष्टे व्रताया, दृष्टे नखिन्या महसि सितायाः ॥ ४५ ॥ यया न केनाप्यधिगम्यतेऽयं, निर्णेनकोऽन्तम्ययमप्रमेयम् ।
 यन्मसि च शत्रुशितुं शिवायामन्यस्य वस्रो रजस्य दयात् ॥ ४६ ॥ त घातकं सेन्यसुयेयियास, प्रदर्यं निर्णोशित
 सन् मेसाम् । एतेन सोऽद्योग्गुरङ्गोन, वृष्टो जगन्नदन्निजेने ॥ ४७ ॥ कालीति चन्द्रः शरुन विचार्य,
 घोषे म कामारचद्रेऽन्नि धार्य । नष्टसु चाणक्य इतन्नदादाचाणक्यइमे स्वह्य मेमादात् ॥ ४८ ॥ पार्श्व
 म्यङ्ग मयिमुष्य शोका, से मेधेके भोग्दय पदोरयोजा । जडेऽविदाद्यापदमारि चाणाम्येनामिना तापदया-
 न्गुरोणात् ॥ ४९ ॥ श्रातेतिनमत्र ह्येऽय चङ्क, म्यय च मद्यश्चटित ममङ्कः । नष्टानुतापप्ययने म्रियत्यप्यय्यो
 गम चञ्चमयत् म मय ॥ ५० ॥ यदा मया रते गुनटम्य दशितसदा तनान्त करण मधि स्वत । क्रीहग्मन्येति न
 श्राद् चिन्तिन, मया पदसर्वा स्ति पर मन्तम् ॥ ५१ ॥ योग्योऽयमित्येय तदाधिगत्य, क्रमात्मयति स्म स त प्रणुत्य ।
 छप्ने दिने म् मममा गुफा (हा) वा, मरुदय जने महिमा निशायाम् ॥ ५२ ॥ इतया दुधायपीनितचञ्चरुषं, सस्थाप-
 णिया शदिरय गुप्तम् । नन्दस्य ना पश्यति (तु) का गोरुः ३, मासे कचिद्यानुमना विनेति ॥ ५३ ॥ दृष्टो वित्त
 लपयेय टाका, शश्विदश्रिर्निगेत ईगनष्ट । निदर्यं तस्योदरत करग्न, निष्कामयामास कृतातिक्रमम् ॥ ५४ ॥ दम

१ एतेन जगत्तान २ म्यष्टम्यम् ३ मरुदान ४ दृषाणो ५ प्राचीनान् पूर्वजानित्यर्थ ६ मृत्वा ७ नर मा पश्यतिरिति संनय

जलपूरिह
जिहि दी
उपनिषद्
सुदृढ

न न तु निरुद्धं ननु च न हंत । पुरतं मित्रु सत्रिय कुरकम्भ, कह पावद् कञ्च निमुरक रम्भशए
न्य निरनखि वरिय नुदुक्त्वाह । पुरजयरगाम चोरी करत, सो नदृद् परधणकण हुरत ॥ ३० ॥
एव न्यड न्यड ननु उक । अह अत्रदिवसि निगहिय सोय, सामतिहिं तकर जिम ससो या ॥ ३१ ॥
निरपथगगद् आणिय ते हँ एत, नामिय इपि छुटिय सयल देस । ज रचद् त कीरल इमत्स, इय जपिय तेहि नरनरस्स ॥ ३२ ॥
नरपद् मिद्वानद् नीधमाण, अप्यावद् बहुधणरयणदाण । सो निवृद् अइसद् उचचित्त, नरवद् पुणि हियद् दयापत्रित ॥ ३३ ॥
तसु बुल नसु मह रयपरञ्जा, अतेउरपुरहिं न मग्ग कञ्जा । सो ज्ञाणद् नरवद् दिन्न केम, विज्जाद् हीविज्जाद् अण्ण एम ॥ ३४ ॥
उदाणिय सुयवखि जो गहेमि, कयकिच सच्च अण्णठ गणेमि । सो वन्न परिनामन्त गग्गजेदि

न न तु निरुद्धं ननु च न हंत । पुरतं मित्रु सत्रिय कुरकम्भ, कह पावद् कञ्च निमुरक रम्भशए
न्य निरनखि वरिय नुदुक्त्वाह । पुरजयरगाम चोरी करत, सो नदृद् परधणकण हुरत ॥ ३० ॥
एव न्यड न्यड ननु उक । अह अत्रदिवसि निगहिय सोय, सामतिहिं तकर जिम ससो या ॥ ३१ ॥
निरपथगगद् आणिय ते हँ एत, नामिय इपि छुटिय सयल देस । ज रचद् त कीरल इमत्स, इय जपिय तेहि नरनरस्स ॥ ३२ ॥
नरपद् मिद्वानद् नीधमाण, अप्यावद् बहुधणरयणदाण । सो निवृद् अइसद् उचचित्त, नरवद् पुणि हियद् दयापत्रित ॥ ३३ ॥
तसु बुल नसु मह रयपरञ्जा, अतेउरपुरहिं न मग्ग कञ्जा । सो ज्ञाणद् नरवद् दिन्न केम, विज्जाद् हीविज्जाद् अण्ण एम ॥ ३४ ॥
उदाणिय सुयवखि जो गहेमि, कयकिच सच्च अण्णठ गणेमि । सो वन्न परिनामन्त गग्गजेदि

विकस्वर ह्यस्य ज्ञायमान, इदसि लोकस्य च दूयमानम् । पतु सृजन्त्यो जनतानिमत्रण, यथा यमस्यैव च शक्य
 रपम् ॥ ६३ ॥ प्रासुङ्गन्त्युद्धिष्ठरोपमानि, पतु ष्वित्वाद्यशिरासि तानि । इवाहृतानि क्षणिकानि पातं, सम नराणा
 इत्यस्यदा वै ॥ ६८ ॥ आकर्षणमाहृषधनुनिमुक्ता, नाराचरान्योऽप्यवत्न् विविचा । प्राणपदार विदथत्य पत्स्यो,
 सर्वेनिकानामुजपाद्य संन्ययो ॥ ६९ ॥ पद पदे दश्यत एव सपदी, साद्य पतन्ती त्रिदशीन चण्डी । पदस्फुरन्मुज्जर-
 त्तिदियायं, प्रातर्वताञ्जितरमिनि करायं ॥ ७० ॥ इत्य प्रयातेषु कतिप्यहरसु, माससु नन्दथ्यजिनीसदस्सु । दिशो
 दिश गामिषु मनक्यु, षष्ट मरोगारिणि का पकंयु ॥ ७१ ॥ चिन्तामयासन्नधिका नरेषु, दीणसु धान्येषु धनोत्करेषु ।
 न०१ पुनयागयति स्म धर्मद्वारं तर्दन्निर्जित स्वमर्म ॥ ७२ ॥ एकेन शक्यापि रथेन छासु, यद्यादि तत् एव सुरतः
 प्रयासुम् । नन्दार्थेपि छात्या निरयाय राय, कर्मा च जार्यादितयी निमायम् ॥ ७३ ॥ यान्ती कनी साऽथ पुन पुनस्त,
 श्रीचन्द्रगुप्त मुरक्यदानम् । रागप्रयागण निरीहते स्म, स्वक कृतार्थ इदि मन्यते स्म ॥ ७४ ॥ अथरु तदा नन्दन्तु-
 पापि पादि, दयापि सा च अरथ तदा हि । नमस्कास्तद्वृत्तमन जन्मास्तस्यामितोपा रयनाञ्जित्वाः ॥ ७५ ॥ चन्द्रो
 एतन्नमनाञ्जुगागस्तदा त्रिष्वन्नाह हरस्तदाग । मा चार्येना हि नृपा युगानि, स्वाद्यान्यमेतन्नय तेऽपह्वानि ॥ ७६ ॥
 प्राप चैतन्नगारं तारगतं, राग्य द्विया जषमिद तदा च वै । तत्राल्यथो या विषकन्यका सा, दत्तेशिशु शाखयुवः
 पुरायाः ॥ ७७ ॥ प्रनरास्य यार्ह च विरथ्यमाने, तयोनिराहे पृवगीतमान । हस्तेन हस्ते भिद्यते विषेण, प्रपीकृत माह

यति इवाऽऽश्रयु यथोचितत्वादात्म्ययनुर्भवं नृत्त निदित्या ॥ ९० ॥ आङ्गानिपथ प्रविकारय वेपु, छारेपु रोप रचयन्
 सम्यु । मात इरात्मा स सवृज्जवाड, मन्नायधामास तदा निशावम् ॥ ९१ ॥ आः पूरकर्मास्य कट्ट द्विजस्य, प्राप्तस्य
 गोविपनरागुडस्य । दाह स्वदेहे दुग्धाधुरराभ्यरस्थिधिर्षुत्रिचारमुत्तमम् ॥ ९२ ॥ स्वकोशशृष्यधर्ममा जनेन,
 एवापवनाय ममानमेन । द्विजोऽन्युपाय सदसाऽनधार्थ, प्रधानबोधान्तरे प्रतार्थ ॥ ९३ ॥ निमन्त्र्य जोग्य शुचि
 नाजयित्वा, पश्चात्सुरा पाययति स्म निधान् । छत्राय मतेप्यय तेषु सत्सु, स्वय स धन्ने नदनं स्यामिन्नु ॥ ९४ ॥
 प्रपुस चर्षटुं न एव गातु, तच्चित्तजान प्रकट विधातुम् । मेधाचतुष्काङ्कितदृशया ध, स्यास्य स्फुरन्नीतिमिमासुनाच ॥
 ॥ ९५ ॥ इ वाससी स्त्रो मम धातुरसे, दण्डनयी पाद्यनतुपरगुण । चरयो नृपो जो विक्कसत्त्वपोद्या, धार्ष्ट्यक्रदास्तेन
 ममान दाया ॥ ९६ ॥ एजर्षो नागरिकोऽमहिष्णु, काऽप्यन्नयीद्रव्यन्नरोन्मदिष्णु । तर्धन गान नदन प्रयुंन्मुग
 ववाऽप्यन्यधिष हि चर्षन् ॥ ९७ ॥ शाख यजुक् व्यसन श्रितस्य, कुञ्जस्य मत्तस्य तथासुरस्य । रक्षस्य रागे मृत्तिमान-
 तस्य, स्थाच्चित्तान प्रकटा नरस्य ॥ ९८ ॥ मतेनपोतस्य हि योजनानुत, मुद्यं द्विजाशुत्यतितस्य निश्चितम् । पदे पदे
 छजमहा संजोद्या, धार्ष्ट्यरास्तेन ममापि होद्या ॥ ९९ ॥ आदा य जसस्य तिळाडकस्य, प्राप्तस्य निष्पत्तिमतीव तस्य ।
 एव दथ धातुतिव मयाद्या, धार्ष्ट्यरास्तेन ममापि होद्या ॥ १०० ॥ अन्योऽधदत् प्रारुपि पुरिताया, मया विषया
 रनिमायगायाः । पनाद्विषधर एवाप्यजोद्या, नार्ष्ट्यरास्तेन ममापि होद्या ॥ १०१ ॥ अन्यस्तदा प्राह नयोचित्तेशरका-

१ निचाएगुश। गाशो निचाएगुजा ताप् २ क्षमा सद ३ गड,मीका

१०१ ॥ १०२ ॥ १०३ ॥ १०४ ॥ १०५ ॥ १०६ ॥ १०७ ॥ १०८ ॥ १०९ ॥ ११० ॥ १११ ॥ ११२ ॥ ११३ ॥ ११४ ॥ ११५ ॥ ११६ ॥ ११७ ॥ ११८ ॥ ११९ ॥ १२० ॥ १२१ ॥ १२२ ॥ १२३ ॥ १२४ ॥ १२५ ॥ १२६ ॥ १२७ ॥ १२८ ॥ १२९ ॥ १३० ॥ १३१ ॥ १३२ ॥ १३३ ॥ १३४ ॥ १३५ ॥ १३६ ॥ १३७ ॥ १३८ ॥ १३९ ॥ १४० ॥ १४१ ॥ १४२ ॥ १४३ ॥ १४४ ॥ १४५ ॥ १४६ ॥ १४७ ॥ १४८ ॥ १४९ ॥ १५० ॥ १५१ ॥ १५२ ॥ १५३ ॥ १५४ ॥ १५५ ॥ १५६ ॥ १५७ ॥ १५८ ॥ १५९ ॥ १६० ॥ १६१ ॥ १६२ ॥ १६३ ॥ १६४ ॥ १६५ ॥ १६६ ॥ १६७ ॥ १६८ ॥ १६९ ॥ १७० ॥ १७१ ॥ १७२ ॥ १७३ ॥ १७४ ॥ १७५ ॥ १७६ ॥ १७७ ॥ १७८ ॥ १७९ ॥ १८० ॥ १८१ ॥ १८२ ॥ १८३ ॥ १८४ ॥ १८५ ॥ १८६ ॥ १८७ ॥ १८८ ॥ १८९ ॥ १९० ॥ १९१ ॥ १९२ ॥ १९३ ॥ १९४ ॥ १९५ ॥ १९६ ॥ १९७ ॥ १९८ ॥ १९९ ॥ २०० ॥

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

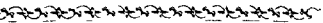
एष महामर्दिने, विशुद्धरायनेवमत्तथा सये । ध्यायाउषाव विपुत्रमेवान्या, दुष्क त्वया ज्ञापयता यदान्याम् ॥ १२६ ॥
 गुणेराकाश शुभम कनियं म रत्नरानलिरदां पूते विषं । उचं तदानीं गुरुणा निमृश्य, त्वयि प्रदुचे जिनशास-
 नास ॥ १२७ ॥ प्रयाजव चरितरदुभानुसं, मयादेयेमां रद्विं गुणावरां । दिव्यावन्ता स तनापराथ, सुश्रानका
 नस्य न सुपुनगाथ ॥ १२८ ॥ धुरति पूषममयोर्जित्या, घाणाक्य उचं निधिनार्धवित्या । धन्य ममाकृत्यमत-
 इत्येवाथ दीवित्ताइदर प्रहत्या ॥ १२९ ॥ समदृतिधाय कदापि ह्येमीदस्य मन्त्रिप्रनस्य ह्या । संरिणश्चन्द्र-
 यरावशय, मा बोधि दद्याद्विमुक्तस्य ॥ १३० ॥ खनस्ततो खद्विमगागेदी, चन्द्र त्रियंतायवितु सजदी । कुत्रप्रवृत्ता
 न सारकद्वि, इराग सवेडक सुवि वि त्पति ॥ १३१ ॥ पार्थस्यता जाजयनि स पियुज, म तस्य मन्त्री निविध
 र्त्त र्त्त । असायरा मन्त्रिणि दुरगर्त्ति, स गनंशुजापयमुना न यति ॥ १३२ ॥ प्रामानिजाप त्रिपुज वहन्त्या,
 इरावशयं त्पवेडकस्य । स्वस्माउवेडस्या कयज ददि न्न नन्नमदापानिपर किय स्वम् ॥ १३३ ॥ विपाशजु-
 कलापिधनारशय, सावर्त्तं सा सधुप्यवरयम् । दान्याडगु घाणाक्य द्याय दध्यामस्या न गुष वमन प्रसिध्या
 १ १३४ । र्त्तोल्लोकां गजवर्त्तं वि हत्या, यज मुदीण्य स्वकर दि धुत्या । विदायं तस्या खदर समुयवः, फार्थयु पूर्ण
 र (१३५) र्त्त ॥ १३५ ॥ छाया क्ताया रव द्यामपुर्तिं, विर्य दंदोषय प्रमादितं । वस्मिन्वर्त्तित्तु मु पिन्डु-
 र्त्तानि सारदुर्त्तद्विध विरपात् ॥ १३६ ॥ यत्र नमसस्य विरम्यमुप्य, मयविषात् पिन्डुरिदागदः । रोमोऽनमरजय

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

२४ ल्हादिषु, पितृभयरात्मनयतया सते । ध्यायावकाय विधुतमेवान्या, युक्त त्वया ज्ञापयता यदान्याम् ॥ १२६ ॥
 गुणराश्यामगुणस्य सन्निधौ स रसदानन्वितयो वृत्ते विधौ । ऊचे तदानीं गुरुराण विमृश्य, त्वयि प्रवृत्ते जिनशास-
 नस्य ॥ १२७ ॥ मयाङ्कं स्मृतिरभ्युपगतुं, मयादयेभौ रक्षितौ गुणावरा । शिष्यावन्मता स तयापराध, सुश्रावका-
 नस्य न सुश्रमाय ॥ १२८ ॥ सुरयेति पूज्यमयोर्वागिना, चाणाकय ऊचे मिथिनाऽर्थायिना । इत्यय ममाकृत्यमत-
 एतेत्यास सीद्विन्तादुरद मइत्या ॥ १२९ ॥ चमत्कृतिश्चाथ षट्पि ह्यंथासीदस्य मन्त्रिप्रवरस्य ह्या । सर्वेऽपिश्चन्द्र-
 राग्यवस्य, सा धोऽपि रथाद्विगुह्यतस्य ॥ १३० ॥ खग्रस्तवो छदित्तमार्गेदी, चन्द्र विरंजोययितु सत्नेदी । कुम्भप्रवृत्ता-
 व दगाजयन्नि, स्वरा यतोऽद्म युषि कि त्वयंति ॥ १३१ ॥ पार्थ्वस्वितो ज्ञोजयति सः पिप्लव, स तस्य मन्त्री विविध-
 रञ्जारेण । छदान्पदा मन्त्रिणि दूरगेऽसि, स गान्धुजाइयमुना न येसि ॥ १३२ ॥ मासात्त्रिवाप विपुल वहन्त्या,
 एतत्सवला सुसिद्धं सन्त्या । स्वस्यायवोऽस्या कयव ददि सः, ज्ञानमदामीतिपर किय स्यम् ॥ १३३ ॥ विषाप्ततु-
 क्तसाधिस्यपारधरद, दारण्यां सा स्वयुत्पररथम् । शान्ताऽऽशु चाणायक्य द्याय दध्यावस्या न युष वमन मसिभ्या
 ॥ १३४ ॥ दशाल्ललां गर्जनवति वृत्त्या, राज सुवीरण स्वकरं हि पृत्त्या । विदायं तस्या छदर समुपव, धार्येयु पूर्ण
 मरुत कटादृष ॥ १३५ ॥ छान्ता करान्या त्वं छान्तायुतिं, विंश्य देदोषषय प्रमादिते । तस्मिन्नकापात्स यु चिन्द-
 र्णाति सादसुः सदिश विजातात् ॥ १३६ ॥ यज्ञमसस्तस्य शिरसमप्य । प्रथमिवाय विन्दः ॥

गमनकुण्ड गमन्दिस्त् । जाडसखारापितमकरेण, सुवन्नुनोर्षे नृपति परेण ॥ १६० ॥ करोमि जर्षि
 वा, वायाकपनास्य स्वर्दिवद्विष्यथा । दन्ता एतुनामामत् द्वितीभरः, दुर्षु सुपन्थु वदुषीथ धीपरः
 ॥ १६१ ॥ पुरं प्रदद्यात्पितरन्तरङ्गात् करीपस्य पुत्रुन्निमन्नात् । नृपादिद्योक्त प्रणते सखेदे, देह करीपाप्रित्यु प्रपदे
 सिन्धुनगरया गिरिनिष्यक्तभ्य, मन्थानवा नैत्र मत्तार चकल्प । स्य निमिमीते स्य च पापार्दण, पुण्या-
 चक्षुषम् ॥ १६३ ॥ दूर्या राजन् मत् प्रमत्तकरीपजकराप्रितान्नापयनयु नीरज । धन्यात्तक य जिन
 मन्थान्य न कारणु द्विता ॥ १६५ ॥ अस्मादरा पापदृता दुराज्ञया, स्वकीयन्दस्य मदापुरया
 नाशान्मुपनामुपात्त, विषाय जीरन्ति सुधैर य पुत्रम् ॥ १६७ ॥ मनस्यधन्यस्य जिनन्तशामनप्रयत्नेन
 न । ममदरा कर्ममर्डीममस्य, प्रादायजायानमनन्नास्य ॥ १६६ ॥ दाताचमाहचयनप्रानस्य, स्वाभा
 जस्य । इदन्तरय परायाकदु गन्, कीदृतिरन्क धन्ति ददन्मदम् ॥ १६७ ॥ दूर्या सुपन्थापिति य
 चक्षुष्यं मम पुण्यात्तन्मम् । नृगा निन्न नस्य न चान्नामद, पुर्द्यानमत् कोऽव्यधमसदात्तदम् ॥ १६८ ॥
 १६८ ॥ १६९ ॥ दार्याधृत्त्यादित्तिरन्कन, भरागवकापयु मयात्तुक्त्त । या भीक्षिता पापविनारदन्, त्यक्त
 १७० ॥ १७० ॥ यथा यथा कूरवीपरद्विता, ददन्त स्य सती महामनाः । स्वृत्वाणि कर्माणि

१७१ १७२ १७३ १७४ १७५ १७६ १७७ १७८ १७९ १८० १८१ १८२ १८३ १८४ १८५ १८६ १८७ १८८ १८९ १९०

मगलवद् विजड् महात्रिदेहि, सोगध नयरि गुणरासि मेहि । तिहि मयपनिष्ठितानम जाय, सागरजुग इय दोनि नाय ४२
कीवति दोवि ते शिबिहजगि, कीवाहि पुतरि मनह रंगि । कइया वि डु विकर दुनि पाउ, रग गखिय रुनिदि अरुगाउधर
के तुग्जे इय ते पुडिया य, ता एग जणइ ताणै तथा य । इह अउइ मोढमदानदि, जसु आण रड्ड मिरिउदचद ॥ ४४ ॥
अरिकरिखुवकेसरिखुव तास, नंदण सुवणतरि सप्यास । पिउजत रागेकमरी य नाम, तसुय इउ सागर मणनिराम ॥ ४५ ॥
मह पुस एस पुण विणयचत, परिगह जिदास जगि विजयत । येसनरधूया कूरय चिसि, तामिदि जगि एमा पयरुगति ॥ ४६ ॥
इय निसुणिय तचरियप्यवच, हरिसुखसतरोमचंच । अछुप्रमित्तनां पयल, जीत्रिय पुण इफ मरीर जिन ॥ ४७ ॥
सायर सायरकुमरोहि सत्य, न डु कूरयाइ मिसीय अडि । तसु जाय डुरग सरगणित, सह कूरयाइ मनिगेरत्त ॥ ४८ ॥
अह ते वि तारतारखपच, अइदियरु लोहगजुत्त । परिय नियसुइजणपरियरेण, निहमआणमझीकयमणेण ॥ ४९ ॥
परदेसगमप पुजति माइ, पिठ सरइ ते वि डु अइमिसाइ । तह वि डु पणिय देसतरग्गि, ते दोय नाय उजतरग्गि ॥ ५० ॥
ते जिडिवादि छुटिय अरुधिमत्ति, षणतरुणगिरिसानयअमग्गि । सगोत्रियथेअथणा पयल, ते धयवपुरिदि पट्टणि अणुन ॥ ५१ ॥
तिहिं हट्ट एग मन्थिय अखंफ, ववसाय बुणति महापपंद । विदचति तउ दीणार डुनि, सहसाइ गरयकविदि पयन ॥ ५२ ॥
अह वहुइ तणहा ताण चिसि, अइवावस हूआ वहुयविसि । कप्यासतिवह किय अरुसाव, तिदिं वहुत्रिदअजिय पायजाउएइ
जणुण खिचकरसण करति, तसजीवसहिय तिव पीरुयति । महुगुखियथाअसफूरुमाअ, वाणिजि पयहइ ते पमाइ ॥ ५४ ॥

यक्त्र, पैशून्यमेतच्छुद्धु लमन्दिरम् । जावस्यवारोपितसत्करेण, सुनन्धुनोचे नृपति परेण ॥ १६० ॥ करोमि नष्टि
 ज्ञानतामनुशया, चापाक्यनाम्न स्वदितैकविश्वया । दत्त्वा ह्यनुशामगमत् द्वितीश्वर, कुत्र सुनन्धु कतुपीप धीवर
 ॥ १६१ ॥ घृष प्रदद्याद्विपदन्तरङ्गारकं करीपस्य बुभुक्षिसद्भात् । नृपादिबोके प्रगते समेदे, देहे करीपाग्निरसु प्रपदे
 ॥ १६२ ॥ विद्युब्जेश्यो गिरिनिष्प्रकम्प, साध्यानतो नैत्र मनाह चकम्प । स्व निमितीते स्म च पापगर्हण, पुण्या-
 नुमोदं प्रनिष्टदपणम् ॥ १६३ ॥ दध्यौ उज्वन् सन् प्रसंरत्करीपजक्रामिनाङ्गोपधनेषु नीरज । धन्यास्तके ये विद्व
 मन्ति निर्दृती, यत्कर्मन्यस्य न कारण द्विती ॥ १६४ ॥ अस्माद्दश पापकृतो दुराशया, श्यकीयदेहस्य मद्दासुर्या-
 शया । श्यारन्तज्ञानोऽमुमतामुपञ्चर, विधाय जीरन्ति मुधेन ये घुमम् ॥ १६५ ॥ मनस्यधन्यस्य जितेन्द्रशामनप्रवर्तन
 नोगधत्तापियामिन । ममेदश कर्ममयीममस्य, प्रौढावजावाचमचूझारस्य ॥ १६६ ॥ ज्ञातोत्तमार्हर्षचनत्रजस्य, स्वामो-
 दशय्यादुखिता तरस्य । इद्दाम्रमे परबोक्कु एद, कीदृग्विरब्धं चरित हहोन्मदम् ॥ १६७ ॥ दध्यौ सुवन्धात्रिति य
 प्रवर्तन, चयेऽप्यगुर्थ्यं मम पुण्यगणनम् । कृत्वा निज तस्य न चेत्तमामह, बुर्यां न मत् कोऽव्यधमस्तदान्दहम् ॥ १६८ ॥
 प्रेत्येह ये कऽपि हि जनुमयया, दु मीवृता जमनि द्युर्धिया मया । दमन्तु मह्य जगतीह से दमाम्यथेऽह चेतसि
 मंरदर ल्माः ॥ १६९ ॥ पापाधितृत्यायखिरदकेन, स्वराग्यकार्येषु मयोत्सुकेन । या मीद्विता पापत्रिचारदेन, त्यस्ता
 त्रिया गाऽव्यधुना ल्पेन ॥ १७० ॥ यथा यथा क्रूरकरीपरद्विना, ददह्यते स्मैप तनौ महामना । स्थूराणि कर्माणि

१ अत्रासपरेषु २ पापाधितृतयः पापोऽद्वरणानि तेषां व्यालि

कोऽप्यखिलं स्वनिश्च, प्रस्थेन सर्वपच्येन करोति मिथम् ॥ २ ॥ सूर्यं विधाय जरती स्वामरेऽथ काऽपि, प्रस्थ पुन
 गृचति सर्वपचं कृत्वपि । धान्यापत वृथगिम किञ्च पूर्वरीत्या, नो हारित पुनर्नैति वृजन्म नीत्या ॥ ३ ॥

॥ इति धान्यदृष्टान्त ॥

अष्टोत्तरत्नमग्नहृत्प्रयुगा, पस्यापि चूपस्य मत्ताऽस्मि युगा । तत्राष्टमयुक्कशत गमाना, सभन्ना पुनत्रिन्निति कोण-
 कानाम् ॥ १ ॥ तत्रानिग तिष्ठति मेदिनीपस्तज्जाग्यकाद्रुशसि सुत प्रतीप । दस्थी स युव जाक निहत्यादास्यामि
 राम्य सुहृगा जगत्या ॥ २ ॥ आडोचनं हातमिद तदीय, वेनाप्यमात्येन न शोजनीयम् । तेनापि गत्या न्त्रितिस्य
 शिष्ट, ध्यात नृपेणापि तदा हृदिष्टम् ॥ ३ ॥ छोनम्रहम्लमनोऽन्तराणा, नैनास्त्यकर्तव्यमहो नराणाम् । किञ्चित्स्त्रिचि-
 त्त्रिदयवापराणा, परोपयातम्रथितादराणाम् ॥ ४ ॥ धुर्याद्यतो नो कुडजालोपेण, हृत्प्रेम नो नापि कुकीर्त्येणाम् ।
 युगः करोत्येव वज्रादकार्यं, इत्याषयस्य स्वजन तथार्थम् ॥ ५ ॥ स्मृत्येति राशा कश्चित सुताय, कृता न नो राग्य
 मिदं हृदा य । पूतं न पित्रा विरचय्य जेता, यदा तदा राग्यमिहोपनेता ॥ ६ ॥ जयस्य रीति शृणु नोः क्रमागता,
 दायन्ययो बह्वो ममागताम् । पदैकक पुन जयस्यहो लक, पृथक् पृथक् स्तम्भतदहस्रकोणकम् ॥ ७ ॥ एकेन धेन
 म्रकदायनेन, लघ्यात्पर वारजात वृतेन । राग्य तदा ज्ञानि तनादितेयादेतन्ननेनो नृजनिः सुखेया ॥ ८ ॥

॥ इति धृतदृष्टात ॥

परो वणिग् धाप्यनयपुराण , मञ्जराशिं परिरुक्ताणः । कोटीध्वज तत्र निजार्थजन्ये, नभन्ति गेहे त्रिणिगलदन्ये

यपुरपथा तथा, दय र्पनीय पदान्तेरे मथा ॥ १७१ ॥ सज्ञायान्नाचितद्वयमस्कृति, सरन् प्रधुर्वक्षिजपापधिकृत्तिम् ।
 प्रासः मगाधि ममजायता, ध्यानस्थित मीतिपर परासु ॥ १७२ ॥ उत्पन्न लक्ष्मणवपुर्मैद्विक्क, स्वर्गे सुपर्वोज्ज्वल-
 बीषिर्धर्षण । सुपन्मुमन्वप्यय तल्य भूरयुता, नेन्द प्रपन्नोऽग ड्योत्तमर्तुता ॥ १७३ ॥ नरेभ्यरान्यथितलोकनिश्चुतत्रिद-
 निग्नेवे म जगत् येग ॥ अंदिष्ट यान्ताकमि धंरुमुद्र, दृढ कपाट स्फुटताडनोत्कटम् ॥ १७४ ॥ अस्तीह चाणाक्य-
 रणोत्तरस्थितिर्यास्येत्थय पर्णुत्ताररदति । निष्कास्य पेडा स तदन्तरावगान्, जिप्राय वासान् धृतगन्धसौरजान् ॥ १७५ ॥
 ररर्षं चर्षे विन्विते च तत्पट, युवोप वासस्य गुण तत कडम् । जिप्रापितो वासमनेन सेवकत्तरप्रत्ययप्रासिक्वते तदै-
 वण ॥ १७६ ॥ ममीरित महिपयस्य सेवने, म ध्यान्देयस्य यया निरेते । सर्वेणु शेपेध्ववि शस्तवस्तुणु, मासोऽमुता
 प्रचय लपणुनिपु ॥ १७७ ॥ हा हा मूनेजापि च मारितोऽस्म्यह, तेनेति ह्वादिंतेहृगतेस्यहम् । तस्थी वराक स
 वशीव तर्पेरा, स्वर्षीक्षितार्योऽदितनोगमम्यदा ॥ १७८ ॥

॥ इति समूहधाषापयद्वयान्त ॥

गोपून्तरात्रिवरबोऽयकहुमापा, मीदि पुत्रत्यतुरीनिधराजमापा । यत्र शष्त्रिपुदकेऽनुमएऽमुजा, रात्रातनी च-
 टरथीऽपरराजमुजा ॥ १ ॥ पाय पनु महितारिऽरतिनेऽनात्रि, स्याथायद्वय परतातरित पितरि । गृत्तैकतलदवि

१ ॥ १७७ ॥ - २ ॥ १७८ ॥ १ ॥ १७९ ॥ २ ॥ १८० ॥ ३ ॥ १८१ ॥ ४ ॥ १८२ ॥ ५ ॥ १८३ ॥ ६ ॥ १८४ ॥ ७ ॥ १८५ ॥ ८ ॥ १८६ ॥ ९ ॥ १८७ ॥ १० ॥ १८८ ॥ ११ ॥ १८९ ॥ १२ ॥ १९० ॥

कोऽप्यनिर्दिष्टं स्रजिष्ठं, प्रथमं तर्पणं चतुर्न करोति मिश्रम् ॥ २ ॥ शुर्वं विष्णुप जराती स्वर्गरेऽथ काऽपि, प्रथम पुनः
 गृह्णति मन्त्रं कर्णानि । ध्यायन्नत पृथगिम निष्ठं पूर्रीत्या, नो ह्यारित पुनर्दधति वृत्तम् नीत्या ॥ ३ ॥

॥ इति धान्यदृष्टान्तः ॥

अष्टालम्बमन्त्रगृह्युक्ता, कर्म्यानि गुरुम्य मन्त्राऽस्मि युगा । तत्राष्टमयुगं रात समाना, मन्त्रा पुनर्निव्रति कोऽ-
 खानाम् ॥ १ ॥ तत्रानिग निष्ठं निष्ठं मन्त्राग्यकाद्रथमि सुत प्रतीप । दध्यौ म वृत्त जनक निहत्यादास्यामि
 रायं महमा जगत्या ॥ २ ॥ आद्योचने इत्यमिद तदीय, केनाप्यमालेन न शोचनीयम् । तेनापि गत्वा भित्तिपथ
 निष्ठं, ज्यां नृगापि नरा दृष्टिम् ॥ ३ ॥ खानमृह्यन्मनोऽन्तराणा, नैरास्त्यकृत्वव्यमहो नराणाम् । किञ्चित्कचि-
 निष्ठयन्तराणां, परारथात्प्रथितादराणाम् ॥ ४ ॥ बुर्याद्यतो नो तुग्यनास्त्यपेदा, हृत्पेस नो नापि बुकीत्येनेभ्यम् ।
 युगं कर्मायं वडादकार्यं, इयाज्यम्य स्वचन तयार्यम् ॥ ५ ॥ स्मृतेति राज्ञा कथित सुताय, मन्त्रा न नो राग्य-
 मिदं इत्येव । धृतं न नित्रा निरचय जेता, यदा तदा राग्यमिहोपनेता ॥ ६ ॥ जयस्य रीतिं शृणु जो क्रमागता,
 न्यर्त्तनीको बद्धो ममागाम् । यदंकर पुत्र नयस्यहो त्यक, पृथक् पृथक् क्षमन्मह्यक्रोणकम् ॥ ७ ॥ एकेन धेन
 मृच्छन्पयवन, शयंषत् राग्यं वृत्तेन । राग्य तत्र ज्ञानि तत्रादित्यादं वत्रेणो वृत्तनि सुनेया ॥ ८ ॥

॥ इति घृतदृष्टान्तः ॥

यथा वसिष्ठ धापनमयुगात्, मन्त्ररादि परिष्काराः । कोटीध्वज तत्र निचार्थान्ये, मन्त्रानि गेहे तृणिलसदन्ये

॥ १ ॥ यमाति नो स स्वगृहेऽथ तस्मिन्, वृद्धे गते कापि पुरे परस्मिन् । विन्नीहितान्यन्यपदोद्भवेभ्यः, पुत्रैर्वसून्यस्य तदा जनेभ्यः ॥ २ ॥ कोटिच्यजोऽस्माच्चिरपि प्रवच्यते, तदा कुशोच्चा स्वगृहान्निषिच्यते । कृत्येत्यथैते वणिजोऽगुरागत, पृथु यिना स्वस्वपदे यथागतम् ॥ ३ ॥ सभायथी स स्थविरोऽपि मायायवीप्रणाश श्रुतवानपुण्यात् । कृत्येति मञ्ज-
लताऽर्षीया, निर्यासितास्तेन मुता स्वकीया ॥ ४ ॥ पुत्रा सृजन्ति सः परिभ्रमन्ते, सर्वत्र रत्नानि तु नो लजन्ते । साऽध्याप्यते रत्नलता सुरेभ्यः, पुजन्त याव न लजेन्महेभ्यः ॥ ५ ॥

॥ इति रत्नलता ॥

स्वप्ने पुरा कार्यटिकेन केनचिद्भ्रूल द्वि दृष्ट शशिमण्डल क्वचित् । कचे स्वकाना सहचारिणा पुरस्तदा परेषा स जय-
न्मुरादुरः ॥ १ ॥ तैर्निर्वाचैरे कथित कञ्चुत्तर, त्य लप्स्यसे मण्मकमेकमुत्तरम् । लब्धो गृहस्थादनिकोत्सवेऽमुना,
प्रचित्तमण्डल स पुञ्जुद्धिवेतुना ॥ २ ॥ स्वप्न तमेवैदत्त मूलदेवस्तत्रैव तस्या निशि चारुदेव । सुबुद्धिमौञ्चिन्तितवान-
मायी, स्वप्नो न मे मण्मकमात्रदायी ॥ ३ ॥ व्याख्यात्रिशेषादिव नूनमेतादृज्जातमेतस्य फल सुचेता । दध्यौ स कस्यापि
पुरोऽस्ति यथा, स्वप्न निज स्वप्नविदोऽरिपत्ता ॥ ४ ॥ प्रयुगताम्बूलफले सपर्यामाधाय युक्त शुभ्रबुद्धितर्या । ज्ञात्या
ततः श्वेतपट पमान, मोचे पुरः स्वप्नविदोऽपमानः ॥ ५ ॥ तदग्रत स्वप्नविदाह सप्तमे, साध्याग्यज्ञानोऽस्ति तवाहि
निःसन्ने । पुरेऽथ तस्मिन्पृतिर्विपन्नः, मुक्तोऽङ्कितः सात्यलपप्रप्त ॥ ६ ॥ निर्पक्षिपञ्चतुरङ्गचामरादिपञ्चदिव्यानि नरा
१ पित कञ्चु

महत्सत्ताः । मुदा तदा तत्र पुरेऽध्ययानयत्, इदीक्षितं स्त्रीपसमी अगापयत् ॥ ७ ॥ तेः पत्रपत्नीरनि गृणोदेयाः, दृताः न
 दिव्यैः महता नृदेयाः । पूयोंदितः कार्णटिको व्यचिन्त्यविशम्य तद्वाग्यकथामथेति गत् ॥ ८ ॥ गन्दीरुर्वा स्वाममथो
 विडोपयाग्यहो कदाचिद्विज्जाग्यरपया । व्याख्याप्य पिद्धकथ चर्णमि निर्गमं, माघ्राग्यमुर्व्यागु गदा हतपुमम् ॥ ९ ॥
 ततः प्रदुलुमदगोपुडानि, दध्यासय त्राम्यति लोऽनिदानि । स्याभे नूनस्यमविडोवनं पुनजापागो भीति कदागु
 पायिनः ॥ १० ॥ ७ देवयोगात्तथस्यथाय, स्वमं दि ताहदमगो मपया । तथा नरलं यिनतं ७ तन्नयन, स्यारत्तरवृद्ध
 त्रमत्र एमतेः ॥ ११ ॥

॥ इति मन्त्रेपतो मूनेदेवराजपुष्यसामान्यकथापाम् ॥

पुरं विनाली-न्युरं महामं, धनेन धान्येन पात मसमम् । तत्रेन्द्ररुतः ममन्तुमन्त्रीपतिः, गुर्णसिमायीप तयः दानी
 पतिः ॥ १ ॥ जाला वरेण्या पशरर्त्तिरीतं, बार्धिसितिलम्य गुता जनीनाम् । एके ज्ञाग्यस्यस्यसा मगूगामा नद्विरे मायु
 त्रिऽज्जाग्याः ॥ २ ॥ अथेच्छदशन नियोगिपुत्री, परावतीर्णप सुरेन्द्रपुत्री । छटा विवाहायमरे परं गा, दृष्टा ततोऽमो
 व्यमुना रिंसा ॥ ३ ॥ अन्तदुनानयती मती गा, कदाचि दृष्टा म्भदसा मधीना । रसा ममाऽमाल्यपृशेपरिद्यापनोऽ-
 नुगाः कस्य युजति दृष्टाः ॥ ४ ॥ नेककमेया युक्ती मंशीतादृगाररा मन्त्रति तावर्षिना । एवमं तथा मसमथन्नुकानो,
 तला न नोऽन्युपिनोऽन्तो माम् ॥ ५ ॥ तदोदेरेऽन्या छदियाय मन्तो, माण्टण्णेऽरण्यमृषीप दन्तो । निमोणिमाऽ-

३ चिन्त्यमनि मन्त्रम् ३ दे दृष्टीया

मशयि पुरंति तस्या, दाप्या तया गर्जय्या समस्या ॥ ६ ॥ तथा मुहूर्त्ते च दिन स्वपित्रे, न्यवेदि तेनेदमलेखि पत्रे ।
 तपोमल्यन्दिनामुत्वं रदस्य, मेधाविना तत्र च दुर्निरस्यम् ॥ ७ ॥ दिनेषु पूर्णेषु सुतोऽपि जज्ञे, चत्वार आसैस्वनयास्त-
 दये । दालोत्सा पर्यंतकोऽग्निश्चान्यः सागरो वाहुलकश्च पश्चात् ॥ ८ ॥ नाम्ना सुतोऽञ्जस सुरेन्द्रदत्त, प्राप्ताष्टवर्षो
 पुराणविश्वः । पित्रा कडाचार्यमथोपनीत, कडोचय निश्चितवान् विनीत ॥ ९ ॥ आर्यो यदा शिहवति स्म गाना-
 ष्टर्यादिषाः मन्त्रहितप्रधाना । कडा अमूर्त्तार्हे नरेन्धुत्रास्तस्यैव विद्म मययन्त्यमित्रा ॥ १० ॥ न मन्यते तत्कृतम
 वरायै, न मन्त्रिभूः स्व त्यधिष्ठत्य वायम् । कथ कथश्चित्स्वगुरमणीता, सद्बुद्धिना तेन कडा गृहीता ॥ ११ ॥ द्वाविं-
 रतिरेषुता कडोश्च, ते प्राह्यमाणा इव हुग्पदोद्दम् । गुर बुयाक्यंरयि तर्जयन्ति, देवैः प्रहारव्यथित सृजन्ति ॥ १२ ॥
 पुराणस्य तांगुदति प्यडीकोत्य प्रपूज्य कथयन्त्यनीका । आर्य तदैतास्तु पराञ्जयन्ति, स्त्रीणा न पुत्रा सुवज्जा
 जयन्ति ॥ १३ ॥ अमूरसासेऽपि च तस्यिवासो, जाड्याश्रिता वा किरणा मुधाशो । काचित्कवा तत्र न शिक्षिता
 गंररीटपोरान्निवंकपाते ॥ १४ ॥ इतोऽस्ति राजा मथुरानगर्या, निताघशत्रुजितेदेवपुर्याम् । नाम्नाऽञ्जवन्निर्वृतिरस्य
 पुरी, नउड्दनी रूपस्ताथत्वि ॥ १५ ॥ गताऽन्यदा सा पितृर्पर्यदन्ता, राणा न्यगादीति तदा समन्तात् । यर सुते यो
 एदि रोषतेऽप, तस्या न नष्टं महमा निबंध ॥ १६ ॥ तयाऽन्यथायीति तदात्यष्यापते रिये य सुजदश्च ज्ञयात् ।
 पानेऽस्ति यो पितृचन्द्रि तात राधा, त्वो स नोना विदपात्यागायाम् ॥ १७ ॥ वाक्यात्पितु साऽथ समप्रसामप्रीतश्च-

चाखेन्द्रपुराय नाम । श्रुतेन्द्रदत्तद्वित्पस्य दारकान्, च्युत्तराननुतल्पधारकान् ॥ १० ॥ वृत्त त्रिन्त्रिंशदमेन्द्रदत्तः,
 दणेन दर्ष्यी स न कोऽपि मत्तः । राजाऽपरो छष्टतरोऽत्त्ययेन, स्वयारा मत्पुरमाप येन ॥ १९ ॥ आमारितामेन ममम-
 र्णपालदा स्वरोच्चाप्रतलावनूपा । महाविच्युषा समुपेयिषामः, पुराद्वहितेऽप्यत्र तस्थियाम ॥ २० ॥ चक्रे पुर तेन घञ-
 रत्ताक, वन यथा कुसुमसल्लताकम् । रत्नादिमो मारुप परु उच्च, कृतो चर्द्धिर्भित्तचिन्मुञ्च ॥ २१ ॥ वृताष्टचक्रोपनि-
 तन धीतुष्टयैकतोऽष्टेऽद्भुतदायिनी तु । वेंच्येपुषा वामकनीनिकाया, साऽपोमुर्ध्वन्निजने मनायाम् ॥ २२ ॥ मनञ्च
 साकं स्वमुते स निर्ययी, प्रूपो वही राजमुताऽऽपुपाययी । स्वयंरावद्वृत्तिमङ्गतात्री, परण्यखारणयमयी कृशाद्री ॥ २३ ॥
 स्वन्वासदेऽस्यात् द्वित्चूकव्यापलथाऽन्यलोकोऽपि मनस्वपाप । स्वयरस्तादृगनूदमुष्या, यादृग्गती ईपदिरूाम-
 द्विष्या ॥ २४ ॥ श्रीमाखिनामा प्रथमोऽद्भजात, प्रोफलादा चमिचुजा कृपात । जिन्म्यक्षिण सैन्यप्रतित्रिभ्यितामिमा,
 पायाखिका खादि मुता सैराग्यमाम् ॥ २५ ॥ ततोऽकृतान्यामत्रिधि वज्रादो, सोऽप्युस्थित स्वागनाभ्य पाद्री । घनु
 र्दहीतु न पर शशाक, खिलो यथा हमगत वद्याक ॥ २६ ॥ आत्त करे तत्कथमप्यनेन, यतस्तलो वात्तित्ति कञ्चित्तन ।
 व्यमोचि वाण पञ्चनारद्वार, शालीव जद्र स च चनञ्चम ॥ २७ ॥ त्रिष्वेम्भसूतान्यरकान्तराणि, सृष्ट्या शाराज्ञत्र
 महत्तराणि । नृणामजगन्त बहिश्च केवाचिन्धि पतन्ति स्म तत परेषाम् ॥ २८ ॥ ततो व्यथालोऽधृत्तिभेनमुर्वापित्थिदे-
 निर्ध्वंषितोऽसि गर्गी । आख्याय्यमात्पेन किमादपासि, स्वामिन्मुसे श्यामवतामियामिः ॥ २९ ॥ राजाऽऽह पुनैरथम-

१ वेगेन २ भेषा ३ निर्भिता चिषस मुद्दृषो येन स ४ सह राग्येन मा लक्ष्मी साराग्यमा राम्

... ॥ ३० ॥
 ... ॥ ३१ ॥
 ... ॥ ३२ ॥
 ... ॥ ३३ ॥
 ... ॥ ३४ ॥
 ... ॥ ३५ ॥
 ... ॥ ३६ ॥
 ... ॥ ३७ ॥
 ... ॥ ३८ ॥
 ... ॥ ३९ ॥
 ... ॥ ४० ॥

धृतिष्ठा

इदोऽस्मिन् सादृष्टिकयोर्जनाश्रित , प्रपञ्चगतान् शैतलमासिकाच्युत । जिह्वं धर्मोर्जमथात्तरस्य, मीषा मर्षां यत्र च कञ्चु-
 पय्य ॥ १ ॥ स कञ्चुपा धर्मराते व्यतीते, प्रसारयेत्सा धर्मोनि प्रतीते । प्रसारिता तेन निजा शिराधिभ्रिञ्चं नत्रोधिष्य
 छताऽप्यथापि ॥ २ ॥ ता पुष्पमाज्जाभिन्नं चन्द्रिकाया, इष्टा मर्षो गोत्रजमासिकाया । आकारणार्थं सादृष्टितस्तयाऽप्य,
 प्रासाः पुनन्तर निरन्तरायम् ॥ ३ ॥ दिशो दिशा नत्रयुगल पर्यैश्रिञ्चं न सत्प्रैष्टिताननरयम् । सद्य्धर्मो नो छत्रते
 सुरन्त्या, पुनन्म ययो न छत्रन्महन्त्याः ॥ ४ ॥

॥ इति धर्मं (कञ्चुप) दृष्टान्त प्राच ॥

अष्टं युग प्राप्तिनि नीरारो, शान्त्याऽपवत्सच्चिम्भदिग्मकारोऽजिह्वं परिज्ञान्य युगस्य शान्त्या, निशरदाऽपि स्वयमेव रन्त्या
 ॥ १ ॥ जिह्वेऽपि धर्मोमिमदा ममीराहवा पयःपूरश्चञ्चरीरा । साऽपि प्रमदा छत्रते सुरन्त्या , पुनन्म ययो न छत्रन्महन्त्या ॥ २ ॥
 ॥ इति युगशाब्दादृष्टान्तो नत्रम ॥

स्मरान्तरपरकाऽप्यथ साऽप्यमाण , सुरेण चक्र कण्ठसासुराण । क्षणकान्दीया अपि निचिनागा , कृता समप्रा नद्वि
 कायजगाः ॥ १ ॥ पश्चात्पथां मद्रश्चुडिकाया, शयाशुनत्कामञ्चुडिकायाम् । अणुसैदीयान् सकञ्चान् वलन, पृथक्
 पृथक् कृदत्रयाभ्युत्थन ॥ २ ॥ कश्चित् पुन रवन्मिमम महिष, दिशो दिशा चूर्णनेत प्रणष्टम् । करोति तेन्य परमाणु-
 क्य , पुनम यथा न छत्रन्महन्त्याः ॥ ३ ॥

॥ इति स्मरनदृष्टान्तो दशम ॥

॥ ३० ॥
 ॥ ३१ ॥
 ॥ ३२ ॥
 ॥ ३३ ॥
 ॥ ३४ ॥
 ॥ ३५ ॥
 ॥ ३६ ॥
 ॥ ३७ ॥
 ॥ ३८ ॥
 ॥ ३९ ॥
 ॥ ४० ॥

सप्तदश

॥ २१२ ॥

इति स्ति साहसिकव्योक्तनाश्रितः, प्रपन्नयान् दीव्यमाधिकानुक्तः । इति चर्चयमथारतस्य, भीषा मर्मा यत्र च पत्र
 वस्य ॥ १ ॥ स कञ्चपा यत्रगत व्यतीत, प्रचारयस्यां यर्मति प्रतीत । प्रचारिता सन निजा निराधिभ्रित्त तत्रोधिपथय
 सताडव्यरोधि ॥ २ ॥ सत गुप्पमात्राभिष चन्दिकाया, दद्या गतो गोत्रजमाधिकयाः । आषारणार्थ सहितजापाड्यं,
 पाषाः पुनस्तत्र निरन्तरायम् ॥ ३ ॥ दिशो दिशा नेत्रयुगा परकैश्चित्त ७ सप्तैहितपानयप्रथम । तदव्यसा नो सतत
 सुरन्त्या, पुजन्म व्यसा न सतन्त्यदन्त्या ॥ ४ ॥

॥ इति चर्म (कञ्चप) दद्यान्तः प्रोषाः ॥

यत्र युग मान्दिष्टि नीरसासोः, सन्त्याडपतत्वधिमदिरुवकासोऽिद्धं परिच्यभ्य युगस्य शम्पा, विचोस्य दाडिगि य्यप्रमप रन्त्या
 ॥ १ ॥ डिद्वडि तच्चोमिमदासमीराहता यदाःपुरच्चलवरीरा । साडि प्रनसा सततं सुरन्त्या, पुंजन्म व्यसो न सतन्मदन्त्या ॥ २ ॥

॥ इति शुभशाभ्यादद्यान्तो नयम ॥

सान्तीडनयत्कोडव्यथ सोऽप्रमाणः सुरेण चके कणसासुराणः । सणकस्तदीया अयि निषिन्नागाः, वृताः यममा नदि
 काजलागाः ॥ १ ॥ यथाद्यर्था मन्दरचूडिकाया, दयाद्युपत्कोमजधुडिवायाम् । अणुस्तदीयात् सवदात् यदन, यथय
 युष्यत् कटकत्पान्मुसल ॥ २ ॥ इति युन रतन्नामिमं मदिष्ट, दिशो दिशा चूर्णगत मण्डम् । करोति सन्त्याः परमाणु-
 वन्त्याः, पुजन्म व्यसो न सतन्त्यदन्त्या ॥ ३ ॥

॥ इति सान्जदद्यान्तो दयाम ॥

१ ॥ १ ॥ १ ॥ १ ॥ १ ॥

गुह्यान्मन्त्रा दासनान्पुत्र्युत्तमं, वष कृतं कश्चिदपीह दुर्ममं । सच यदा कष्टमुर्षति सुन्य, फार्यं तदा मे स्मरणं सुत
 त्वम् ॥ २ ॥ अथा मुनिं पारुषादि ज्ञात, मामस्य मार्गं च्छित्तं प्रज्ञातं । एकं सभागाद्युक्तं पुत्रश्चित्तसन्मुत्त तत्र
 तदंशं कश्चित् ॥ ३ ॥ मार्गं मुनिमुद्यति नो तदानीं, यथा नरेभ्यो निजरात्रधानीम् । न मन्यते शाकटिकस्य वाक्यं,
 यथाऽऽम्बिकं दासनमत्र शाक्यम् ॥ ४ ॥ त्वात्सुक्युत्पीयं तदा तयोपन, स तान्निवो निमित्तमार्गरोपन । तोत्रप्रहारं
 प्रसुरंशनां सथा, दीर्घमुना शाकटिकेन संशया ॥ ५ ॥ दक्षप्रहारंमुनिनि स रंथाडुबंजित सौऽपि निगूष्ठा दीया ।
 शर्पाप्रिया मुद्विष्यां पथात्, तिरां स मासन्पक् सथात् ॥ ६ ॥ आगात्सुता दासनदधता नो, महान्पक्षुषु धिनेत्र
 राजा । गत्र पुन शाकटिक प्रथाभाडुयागता दासनदेवता सा ॥ ७ ॥ मायु समावापित एव मुष्या, रतं कंस्यमादीद्व्य
 शाऽऽम्बिकं यथा । त्वागधिवनीं दस्यदभयमुक्ति, निराभ्य स प्राह मुनिं कुशुक्तिम् ॥ ८ ॥ पाप यदाऽस्मारि मया स्वकार्यं, किं
 नागणा शत्रुभयस्यनार्थं । किं साम्प्रतं ददायामि स्वमास्य, कृतं निराह न विजानति छास्यम् ॥ ९ ॥ अथ मुनिर्मां पशुपात
 एव, प्राणं मुनिं मया शिरागः । त्वाभ्यदानीं सख्यो कथञ्चि मयापि तत्रापकृतं न किञ्चित् ॥ १० ॥ यत्कोक्रियाना
 श्वा शत्रु कथं, धीशत्रुजालय धनितारु कथम् । प्रिया कुशुदीनस्य नरस्य कथं, द्दमंत्रं साधोः दुन्नकारि रूपम् ॥ ११ ॥ कौप्यः
 शत्रुभयं कथञ्चि दर्शिनं, कथञ्च दु नस्य ददाति स्मानिम् । कोया जत्रंभुगतिमार्गंसाधं, कौप्यान्मनुष्यस्य जयोऽव्यपार्यं

॥ १२ ॥ अन्तर्धे दासनदेवतेय, प्रयोग्य त सवरनामधेयम् । तथा तप सोऽपि च स्मृतिकाल, प्रान्ते शिव साधु-
रगादिशाडम् ॥ १३ ॥

॥ इति श्रीसवरालयमुनीभ्यरकथा ॥

अर्धतल्पेण वायस्य नुर्यपदे " सुप्रं पमायावरण न जुत्त " इति यञ्जुत्त तत्र प्रमादोऽष्टप्रकार — "पमावय जिणिदेहि
जटिउ अज्जवठे । अजाणे १ ससउ २ येव मिग्गानाण ३ तहेवय ॥ १ ॥ रणो ५ दोसो ६ मईत्तंसो ६ धम्ममिं य
अणायरो ७ । जोगाण डुप्पणीहाण ८ अट्ठा वडियवठ ॥ २ ॥ " इति । इतिकारणात्प्रमादः अज्ञानरूप । स यथा
धीभूदनज्जुनिना स्यान्नये पृतलथाऽन्यधीधनं साधुत्ति "समय गोयम मा पमायप्" इति श्रीवीरयचञ्चिसे सरसृत्य
वदिचल कायः । माणी सावत्पमाद् एवान्तनिमग्न प्यास्ति । ये रयपमादिनस एव स्वकार्यसाधका हु खवाधकाश्च
रयुः । अथ प्रमादावरणस्थानद्रापनं रयूदनकट्टान्त अच्यते—

अगत्यसिद्धः पणिज्जाति नन्दः, द्वितीभ्यरः कीलित्तककन्दः । मन्निप्रधानः सगगाव आसीत्तस्योत्तम पाटवियुनवासी
॥ १ ॥ समुत्तरकरयवपनात्तुंमेपायतुत्तं पधर्षदंरुः । आसीत्तस हुनतिविचिनेदकारी, श्रीनन्दराज्यमञ्चितोऽधिकारी ॥ २ ॥
धीभूदनज्जकाय प्रधासतोऽपरोऽज्जसिदिकाजिधानः । जग्गादिधाः सट्ठणरूपवत्सः, दुग्घोऽजवत्, सस गुरेऽस्य
धत्ता ॥ ३ ॥ अत्ता द्वितीयाऽज्जाि जट्टदिधा, पत्ता मुरीयाऽपि च ज्ञानदिधा । तंणाऽज्जिधागा मयत्तुत्त वेणा, पणी सुत्ता
गामिदधा च रणा ॥ ५ ॥ गाथापदभ्योऽपचमत्त एव दिव्यादित्तेऽदिप्रमसातिरेव । मुत्तं समाप्याति गुमादिकाणां, सासा

मनीषोदयधारिकाणाम् ॥ ५ ॥ जिनेन्धपुजागुरुपक्षमस्या दाखार्थविक्रानवृषप्रगस्या । पद्याः प्रयानित स्म सुतेन तासा,
 सुरणसकशागरीरत्तासाम् ॥ ६ ॥ कत्रिद्विजन्मा पररव्यनिल्यस्तनेप चास नियसन सुदह । अष्टोत्तर काव्यद्राव तिरव्य
 द्वाप सदा स्तान्ति त्रय विमुष्य ॥ ७ ॥ तत्काव्यनकस्युद्धिमितोडनिगत, समीहत दातुपनीष्टदानम् । नृप पर नो सग
 दावसुष्टस्यापा विना यधति तस्य सुष्ट ॥ ८ ॥ द्विजन्मना तन तत कलन, मन्त्रीभ्वरस्यास्य वृत्त व्यभिगम् । मत्सुष्य
 दासाद्विजन्मन्या, भाषा स्वधिस परिषुष्य नूनम् ॥ ९ ॥ मन्त्रिस्त्रियोष पद त्रिप सत्य, मया मम त किमिदृशस्ति
 इत्यम् । सोऽप्याह मन्त्री त्वयनेय कार्य, स्तोता मम द्वापपुरे त्रिचार्य ॥ १० ॥ त्रियाऽपि तदाभ्यामित् प्रपद्य, प्राच
 य काठ मधिर प्रससम् । न भ्साप्यस कि द्विजमाह साऽपि, कि स्तान्ति मिव्याहशमत्र कोऽपि ॥ ११ ॥ प्रपन्नान्
 पाक्यमसा निजाया, निर्दन्धमापय पुन प्रियाया । वृत्ता प्रशसा पवतस्तु तस्य, प्रत्यप्रकाव्यानि पुरो नृपस्य ॥ १२ ॥
 अष्टाधिर दानितराक्षरश, सुवर्णदीनारदात द्विजेश । मद्यती तस्य नयेन वृत्ति, शकया न तद्गु सुदि पुप्रवृत्ति
 ॥ १३ ॥ अन्ताप्यमालन पुनर्दुपस्य, सुसन्नय नीक्ष्य वृथा किमस्य । प्रदीपत स्व धनमाह नृप, स्तुतरत्तर्ययेष कुशुकि
 वृषः ॥ १४ ॥ मन्त्र्याह दवा यदुत्तनरन्त, सस्तोति काव्येयमथन तम् । काल पुरा नास्य मयाऽपि वि(वृ)त्त, राजाह मल्य
 किमिद पुपुषम् ॥ १५ ॥ तत्र पुनर्मात्रिरत्तदति, द्विजोचमतत्सक्य समति । सुरान्पुन मामक कन्यकाना, प्रकाश्रुता
 सप्तपसद्वतनाम् ॥ १६ ॥ अर्धेय त्रिय समय नृपापत, स्वकाव्यमात्राकथनार्थमागत । धृता यवन्यन्तरिता स्युक्ति-

१ अत्रियम्.

चिन्तयति च—

समाहव यद्यरणेन पुषा, मूर्धानमाख्या ददाति सिंघाम् । मध्यस्थता सद्यवतोऽपमाने, धर भनुष्याब्ज आषट्पान ॥ ३० ॥ स
 द्विभ्रमाब्जाकपितु मधुसूक्तमन्त्रिणो दोषनररहृष । मन्थन्यदाऽसौ शिरियानिगाह, विधागुमुक्त हुशद्यानुयाहम् ॥ ३१ ॥
 नरं षदयानि पनायुधानि, पुत्र गृहे कारयतीक्ष्वतानि । पूर्वधिरावर्जितमन्त्रिदासा, प्रोक द्विजायानिकदादयासा
 ॥ ३२ ॥ प्रासपुत्रस्य तदा द्विजातिस्त्रिकं षतुर्केऽप्यनि मन्थयसतिः । शिशुनिद पात्रयति स्वतरु, द्विषो ददनमोदक-
 मुरयपरतु ॥ ३३ ॥ किञ्चिन्न सभयति येषु नासां, भन्त्येष यन्नन्दन्युपे परासां । कृत सति स्व शिरियाङ्गजात, रात्र्यऽसि
 सस्यापयिता पिपा तम् ॥ ३४ ॥ पट्टु षोष तपि जाण्ड जसिणाद्य करिस्मद् । नदराय भारेधिरि शिरियत रज्जि तधि-
 स्याड ॥ ३५ ॥ एतमुव वापि मदीधनेन, प्रेक्षापित मन्त्रिगृहं जनन । व्यद्योकि तत्रायुषधमगात्र, निष्पद्यमान चरधं
 पनाद्यम् ॥ ३६ ॥ एक ष तंर्ष्यतपऽथ नन्द, पराद्भुसीयूय तथाविमन्द । तस्यां सत्राया सति पादत्रये, सेनागत
 मन्त्रिणि त्रयस्यत्रये ॥ ३७ ॥ यत —मन्तरम्यदो विभ्वसन न राजा रथीकराक्षीशुद्विल्ललाजाम् । निषादित मूयकस-
 षिर्कर्य, पितृस्य धैवत् सति मुत्पकर्ष ॥ ३८ ॥ मन्त्री सारद्यसि त्रये त्रयमयममासकात्रस्य मर्मैव कस्य । यथादतोऽमुष्य
 सुदुष्यकस्य, कुञ्जान्मृति स्यात्त हि मामकस्य ॥ ३९ ॥ विद्याय नन्द कुपित निगान्तं, समेत्य मन्त्री प्रमदाद्युपान्तं ।
 जगात् पुनं शिरियात्रिपान, नाह मरिष्यामि यदि प्रयानम् ॥ ४० ॥ तदा स्निष्यस्यपिषोऽत्र हीमानस्यकान्मनुष्यान्

१ क्वापि ५।मुक् २ प्रेक्षाषट्पान् नामपाती कर्मणि मन्त्रहन्त्वम्

मगत्रयम् विजड् महाबिदेहि, सोमंघ नयरि गुणरासि मेदि । तिदि मयणसिञ्चितणुजम्म जाय, सागरपुराग इय सेनि जाय ४२
कीवति दोबि ते त्रिबिह्वज्जि, कीजाहि पुरतरि मनह रंगि । रुइया वि डु पिलकइ दुनि याज, इग नाखिय रुत्रिदि अउरगाउ ४३
के तुन्ने इय ते पुव्विया य, ता एग जणइ ताणं तथा य । इह्व अउइ मोहमदानरिदि, जउ आण गइइ मिरिउदनाइ ॥ ४४ ॥
अरिक्खिउखकेसरिउत्त तास, नंदण सुवणंतरि सप्ययास । पिउज्जस रागकेसरी य नाम, तस्सुय इउ सागर मणजिरामा ॥ ४५ ॥
मह पुत्त एस पुण विणयवत्त, परिगह्वजियास जग्गि त्रिजयवत्त । येसानरधूया कूरय चिचि, नामिदि जग्गि एमा पयकम्मसि ॥ ४६ ॥
इय तिसुणिय तच्चरियप्पवच, हरिसुक्कसंतरोमंचयच । अहुसमित्तत्तार्थं पयत्त, जीत्रिय पुण इक्क मरीर चिन्न ॥ ४७ ॥
सायर सायरकुमरोहिं सत्थिय, न डु कूरयाइ मित्तीय अत्ति । तउ जाय डुरग सरगच्चित्त, सह कूरयाइ सत्तिसेसरत्त ॥ ४८ ॥
अह्व ते वि तारत्तारक्कपत्त, अइदियल्लय सोइगजुत्त । परिय नियसुइजणपरियरेण, तिह्वमज्जाणसक्की कयमणेण ॥ ४९ ॥
परदेसगमण पुइंति माइ, पिठ गारइ ते वि डु अइविमाइ । तह्व नि डु पत्तिय देसत्तरम्मि, ते दोय जाय डुत्तरम्मि ॥ ५० ॥
ते चिट्टिउदिं डुट्टिय अरुविमज्जि, घणत्तरगणगिरिसाययअलज्जि । सगोत्रियथेयधणा पयत्त, ते धमवजुरिदि पट्टणि अपुत्त ॥ ५१ ॥
तिदिं हट्ट एग मन्निय अखंरु, यनसाय सुणति महारपयक । विट्ठयति तउ दीणार डुत्ति, सहसाइ गरयक्कहिदि पयत्त ॥ ५२ ॥
अह्व बहुर तरहा ताए चित्ति, अइज्जायस हूत्था बडुयवित्ति । कण्यासत्तिउह्व किय जन्मास, तिदिं महुत्रिह्व अज्जाय पाज्जाउ ४३
उवुण तिसकरसाण करंति, तसजीवसहिय तिस पीरुयति । महुगुत्तियथाइसफूरमाइ, नाणिज्जा पयहूइ ते पमाइ ॥ ५४ ॥

वासदा त्वमात्येन सुयुष्पिपत्रिका ॥ १७ ॥ आकर्ण्य वाच तमथैकवारं, विजोदित नूतनकाव्यवारम् । कृत्वा सुखाधीत-
 मुयाच यदा, श्रीनन्दरुपावपुर सुशिल्पा ॥ १७ ॥ श्रुत्वा विजेनोच्चरित च यक्ष्या, वितीयवार किल यद्द्विद्वया । लकं
 नृपात्रे क्रमत्सन्तुतीयया, तुरीयैव किल पायदन्त्यया ॥ १८ ॥ ततोऽधिकक्रोधधरेण राज्ञा, प्रदापिता तस्य सन्नाऽग-
 माज्ञा । पथात्स गङ्गापयसोऽन्तरात्रे, यन्त्रप्रयोग सृजति स्म काते ॥ २० ॥ दीनारमाला निशि तत्र दृष्ट्वा, सस्थापयत्येष
 जडे प्रधिरप । आहृत्य यन्त्र चरणद्वयेन, प्रात पुनर्वाति नुतिष्ठयेन ॥ २१ ॥ लोकाग्रतो वक्ति नुतिप्रसङ्गाजुष्टा धन मे
 प्रददाति गङ्गा । प्रोक्त पुरस्तात्सचिप्रस्य सम्यक्कावान्तरे चूषतिना निशम्य ॥ २२ ॥ मङ्गूष्विवाञ्चेन्मम राति दृष्टौ, गङ्गा
 तदा सत्यमिद न पृष्टौ । विषोक्कथिष्याम इदं हि वक्ष्ये, राज्ञा प्रपन्न कुतुकेऽत्यतुष्ट्ये ॥ २३ ॥ नियोगिना प्रत्यथितो
 मनुष्य सन्यादरेऽज्ञाप्यथ स्वर्धवश्य । प्रभुप्रमास्थाय विषोक्कनीयं, वृत्त विजस्याम्बुनि निन्दनीयम् ॥ २४ ॥ संस्था-
 पयलम्बुनि यद्विजन्नेमृषया त्वमानीय प्रदेहि तन्मे । तेनापि गत्वा जगृहेऽस्य दीनाराणा तत पोष्ट्विकाऽतिपीना ॥ २५ ॥
 एतस्य प्रज्ञाते नरपत्यमाल्यौ, तत्र विज पश्यत एव जाल्यौ । विजोऽपि गङ्गाम्बुजरे सुलेन, प्राविष्टदीना कदयन्मुलेन
 ॥ २६ ॥ प्रान्ते सुतेर्यन्त्रमिद पदान्या, सपट्टयामास मुहु करान्याम् । दत्ते न किञ्चित्त ततो विद्वक्षः, पुरो जनानाम-
 जवत्सवत् ॥ २७ ॥ राजावदत्येन तु इष्टपुम्बनीनसोपमो यक्तयाऽतिदम्बनी । स्वाचारदारुत्करधूमकेतुर्ब्युत्कीककीर्तिर्न-
 गरान्तरेषु ॥ २७ ॥ स्वय नृपात्रे सचिपेन चाविष्कृतं तदीय धनमप्रजावि । राजादिलोकस्तमथो जहास, रुद्रेण मन्वि-
 एष्य चिप्रपात्र ॥ २८ ॥

चिन्तयति ष—

ममाहृतं यद्यख्येन पुसा, मूर्धानमारुह्य ददाति खिसाम् । मध्यस्थता सदपतोऽपमाने, धरे मनुष्याष्वज आसृष्टानेः ॥३०॥ म
 द्विजमाद्योक्थयितु प्रवृत्तस्त मन्त्रिणो दोषजैररुच । मन्वय यदाऽमी सिरियात्रियाह, विधातुमुत्क तुशब्दाम्बुयाष्टम् ॥३१॥
 नरेन्द्रदेयानि घनायुधानि, मुन्न गृहे कारयतीप्सितानि । एतच्चिरायजितमन्त्रिदास्या, प्रोफं द्विजायानिकृदाऽस्यास्या
 ॥ ३२ ॥ प्राप्तमुत्सन्न तदा द्विजातिस्त्रिके चतुष्केऽप्यनि मन्वयरातिः । निशूनिदं पाठयति स्वतरतु, द्विष्टो ददन्मोदक-
 मुत्स्यरतु ॥३३॥ विद्विज्जन समग्रति वेत्ति नागो, मन्वयेय यन्नन्दन्युपे परासो । पृते सति स्व सिरियाद्वजात, राग्येऽन्नि
 गस्यापयिता धिया तम् ॥ ३४ ॥ एहु लोय नधि जाणङ् ज सिगनाद्य करिस्सङ् । नदराय मारोत्रिकरि सिरियठ रञ्जि ठधि
 स्सङ् ॥ ३५ ॥ एतमृत षापि महीधनेन, मेहोपित मन्त्रिगृहं जयेन । व्यलोकि तत्रायुषचक्रयाड, निजयमान चरकेः
 प्रनाडम् ॥ ३६ ॥ छफ च तैर्जसूतयेऽथ नद, पराह्मुग्रीचस्य रुपातिमन्द । तस्यो सजाया सति पादलङ्घे, सेनागते
 मन्त्रिणि जकत्यजने ॥ ३७ ॥ यत —म तास्म्यदो विश्वसने न राजा दर्शिकरात्रीमुट्टिवत्प्रजाजाम् । निजयित कृपकम
 त्रिषो, निग्न्य धैतत् सति मुत्सकर्षे ॥ ३८ ॥ मन्त्री स्मरल्लि वधे त्रमयमयासकावस्य ममैककस्य । चूपादतोऽमुष्य
 पुट्टम्यरग्य, कृष्णानृति स्यान्न हि मामकस्य ॥ ३९ ॥ त्रिकाय नन्द दुपित निजान्ते, समेत्य मन्त्री प्रमदाद्युपान्ते ।
 तगाद पुत्रे सिरियात्रिपान, नाह् मरिष्यामि धदि प्रथानम् ॥ ४० ॥ तदा हनिष्यत्यधिपोऽत्र हीमान्स्वकान्मनुष्यान्

१ अमिड षापुङ् २ प्रेशागच्छान् नामपातो कर्मणि मूलहृत्त्वम्

सकलानधीमान् । तस्माद्दह वत्स गुणतिकच, त्वया निपात्य क्षितिपाद्भिन्नचः ॥ ४१ ॥ श्रुत्वेदमाक्रन्दमसौ ततान, प्रोचे
 च वचद्वय एकतान । किं तात जातोऽहमिहाकुलीनस्त्व येन मामादिशसीत्यदीन ॥ ४२ ॥ कुवोपसर्गस्य वक्षिं प्रदेहि,
 त्व तात मामेव मृत विधेहि । नृपाग्र एव गदिते पिताऽऽह, त्वं नो कुलध्वंसकृतावगाह ॥ ४३ ॥ कुलध्वयस्यान्तक-
 रोऽसि किं तु, स्यास्त्व विधायेति सुतापमन्तु । अथाह पुत्रो जवतापु यत्तन्नाधी पर यमृवयो न मत्त ॥ ४४ ॥ मल्ल्याह
 सोऽह विपन्नदोषेण, स्व मारयिष्यामि सुत द्रोणेन । त्वया विपन्नस्य ममैव बाह्यवृत्त्या विपत्स्यै ह्यसिन्न वाह्यः ॥ ४५ ॥
 नाम्नाह कावोऽस्त्यधुना महीयानाज्ञा गुरुणा तु न लङ्घनीया । रह स्वकीय कुलमार्पदन्योर्मो तारयोद्दामकुलीतिसिन्धोः
 ॥ ४६ ॥ वीष्येकतोऽम्नोऽचूतसिन्धुरन्यतस्तथैकतोऽन्धुर्दववहिरन्यत । जोग्येकत कण्टकराशिरन्यतः, सुतोऽविदस्त-
 द्भूट एव मेऽद्भुत ॥ ४७ ॥ यदेकतो मे गुरुरासनातिक्रमोऽन्यतो यमृवधो विजाति । स्वहल्यया ज्ञान्ययशोऽपि मेऽति-
 प्रौढ तमोऽस्मं फलित क्लेति ॥ ४८ ॥ दिवानिशा नन्दनृपाङ्गरदक, स्वतातवाचा स्यगितश्रुतिविक्र । स मन्त्रिसूनु-
 नपनन्नयज्जात्र, शुशोच माखिन्यजितोषकजात्र ॥ ४९ ॥ स्वकीयसूनोः पुनरप्यनेन, प्रोक तदा मन्त्रिमहत्सेन । यथो-
 ऽहमीशाद्रिपुरोऽपवृटस्त्ययापराङ्क श्रितकालकूटः ॥ ५० ॥ आनालवृष्यार्दनशङ्कितेन, प्रतिश्रुतं तत्सिरियाजिधेन । पुत्रेण
 पित्राऽपि मिथो विमृश्य, समागतं पर्यदि ऋषनस्य ॥ ५१ ॥ दृष्ट्वा तमन्याजिमुखः समाजासीनोऽतिरोपादजयत्स राज्ञा ।
 पार्श्वे स्थितो मन्थुचित वचः स्व, विस्त्रिः प्रयुङ्क्ते स्म धनीव स स्वम् ॥ ५२ ॥ न जद्विपत ऋषतिनाऽप्यनेन, नतं पुरो-

१ हे वत्स २ आपद्रूपपाव्. ३ कूप

ज्ञय च धीमतेन । तंयं पादो पतितस्य नेतुश्चिन्न शिरोऽनेन पितुरिते ॥ ५३ ॥ चित्ते पुनश्चिन्त्यतीति हा रे, यद्वा-
 र्त्त्याऽह शिरोऽयो द्यारोः । किं कारितोऽस्म्यत्र ममाया त, प्रलो न इत् किं रुदित व्यतातम् ॥ ५४ ॥ हा हा शिखा-
 कायमिद प्रपद्यन्निवृत्तितो राहुदयषिरुदप । तदाऽयथायश्चिमुत व्यदम, पृथाऽऽतुयत्वन तगायमेयम् ॥ ५५ ॥
 सुरपुराधारनिकाररत्तरामनातिममकाररगाल । लोके मयाऽमुष्य वृत्त तन्तराथो मनागप्यभृतिर्न नन ॥ ५६ ॥
 लयत्ता ममप्र व्यचनस्य कार्य, कुयन्ति वृत्त्या निनायकार्यम् । किमन्यथा चगदतरागन्त, नाम्ना ममागद्भुविनी
 तयन्त ॥ ५७ ॥ मामो वरायत्स्य देव नित्य, न तन विज्ञाऽपि ममाम्ति वृत्त्यम् । तदा च गङ्गाऽऽयचिते कुडोच, किम
 न्यया मन्त्रयति वेदोच ॥ ५८ ॥ कि तेष त्रिमप्रश्चितोऽन्नि दग्न्त, गोऽह गुस्मो विपमिथ्रगुम्न । यतदरो नुन्ययम्-
 द्दार्थ, विनिमित्त मग्न्ति कुर्नियार्यम् ॥ ५९ ॥ तन्मन्त्रिषट् यदि मन्त्रिपुत्र, मंभ्याप्यन तद्गन्त्रिगाममत्र । तत म राहा
 त्रपितस्त्वच शैश्यास्य नित्य मन्त्रिपद ननस्य ॥ ६० ॥ उक्त तनसून ममानि गृह, श्रीश्रूवन्तः मद्दूत त्रमिन्व ।
 पणाङ्गनामन्दिरमाश्रितस्य, का ता ममा व्वादश दन तस्य ॥ ६१ ॥ प्रदीयता मन्त्रिपद तु तस्मा, आशरित म प्रवृ
 षाऽप्यस्मात् । क्रमागत मन्त्रिपद गृहाण, स्वमेयमुक्त म पुनर्ननाण ॥ ६२ ॥ त्रिचिन्त्यामीत्यमुना मचक्षिते, प्रोचे
 वृषोऽनोरगने प्रचोचिते । विगित्यंमन्तयेत्यथागत, श्रीश्रूयन्तजोऽपि वने शुजाश्रित ॥ ६३ ॥ दध्यामहो नोग-
 रणप्रचारिणा रा याधिकारोत्सुष चित्तपाशियाम् । वृषाममात्सरमचकारक, ममेप्रित राति विनिष्टनारम् ॥ ६४ ॥

सुप्रदात सुप्रियाः सदाऽमी, एतत्कृते को विजहाति कामी । सुदुर्जज प्राप्तिमिदं नरत्वं, विधाय संसारसुखे ममत्वम् ॥ ६५ ॥ नागाजनु सद्गुरुभ्यग्नये, दुर्यरससारवनेऽत्यग्नये । वन्धे नरत्वेऽहसुखोद्यतेन, क्रीतेषु कोऽत्र यराटकेन ॥ ६६ ॥ निषेधितं बहिःशिलाकारं, चिखोषयमान यदि वेन्द्रजालम् । स्यात्घृतवञ्चारि च रम्यमाण, स्त्रीसेवनं चारु नियार्थमाप्तम् ॥ ६७ ॥ न दायते स्त्री घटिता विधात्रा, कीदृग्विधैरेव दक्षैः प्रमात्रा । यस्तत्र रागी रतिमादधाति, दुःखानि सौख्यस्य कृते स ह्यति ॥ ६८ ॥ न रग्यते यो विषये कथञ्चित्कामन यः कुरुते न किञ्चित् । जवेत्तदङ्गे सततं तथापि विजयत्येष राजापुत्राणि ॥ ६९ ॥ विमुख्य तन्नोगमहारिवाम, तावत्कणोन्मुत्कटमोहपाराम् । यावज्जाराहृन्मिथा मदर्शनं, न निर्मितीते कृतसार्यनङ्गम् ॥ ७० ॥ यावद्दशत्येय न रगुजङ्गन्तायविधेय सुकृतप्रसङ्ग । जीवोऽस्ति सत्येऽप्य कृतनयाणः, पान्धेन सुख्यो जस्मा पुराण ॥ ७१ ॥ ध्यात्वेंति शीर्षेऽदृत्त पञ्चमुष्टिक, दोषं दृष्ट्वाभ्रिर्मितपुण्य- ॥ ७२ ॥ पञ्चमशेषेण तस्य । एतमया चिन्तितमेरुमुक्ते, त्रित्वा द्यधात् स्व परलोकशम्भ्वम् ॥ ७३ ॥ आगत्य पार्श्वे नरनायकस्य, एतद्वत्सापदयत् द्वितीयाः । चिखोषणीय कपटेन यायान्न वाऽम्बौ घाम्नि पण्डनाया ॥ ७४ ॥ याचद्द्विनिर्गतवाग्मुनीनां, कालेऽनुगतास्य विद्यायामर्तेत् पयान्तरा । यया जन सोऽपि मुनि पण्डनागृहास्तथा दूरमगान्महामाः ॥ ७५ ॥ चित्त शयैव, हनापोऽपि नृपय पुनि उदैव । कृतथ मन्त्री निरियान्तिथानां, श्रीस्थूलजघोऽथ शुजावधानः ॥ ७६ ॥

१. दुर्किते रोगेन येन मयलेदने

॥ ३६ ॥ सञ्चतिपूर्वनिजस्य गुरोर्गपान्ते, जेने प्रत च मिरियाएय इतोऽर्ष्यमान्ते । कोदयानिमरुटएययधुगृदेऽनि
 मेग्णा निजस्य महत्स्य सदा समेति ॥ ३७ ॥ मा स्थूजनेद्रे गणिकाऽस्मि रक्षा, नान्य जन यान्ति रागप्रफा । सोदया-
 जगिन्यस्त्यथ योपकोदया, कुर्यात्प्रदेशं स गृहे द्विचोऽम्या ॥ ३८ ॥ पश्यन्त्रय मन्त्रियुतो द्विजातोः, न ब्रानृतायामन्द-
 घथा ता । प्राप्ता यय ब्रानुरथो नियुक्तिं, द्विचाऽमुष्मात् पितृजीयुस्मिन् ॥ ३९ ॥ कार्यं तथाऽय तु यया भद्रिद्धो,
 पिवेत्तथेयं जगिनीं कनिष्ठाम् । गत्वाऽऽदत्तं सुरयाऽत्तिमत्ता, द्विजस्त्वमस्य कथमेरुद्धता ॥ ४० ॥ अथ तथा कारयि-
 तव्यमस्य, स्वसः सुरापानमिदं द्विजस्य । तथाऽपि त्रिमो जगदे यद्राऽय, नेष्टेत्तदा साऽस्य वनाण मायम् ॥ ४१ ॥ मृत
 तथा मेऽथ स तद्वियोगं, मोढु समर्थो न जरीय रोगम् । चरप्रजाया कृत्तयांश्च पानं, त्रिन्पाञ्चन श्रीरमिनि प्रधानम्
 ॥ ४२ ॥ तन्मन्त्रियुतो कथित च कोदयया, राचाऽन्यदोषे मिरियाग्यमिष्टया । हित पिताऽऽमीत्त मे तदा पुन,
 बुद्धर्मं तत्प्राह स मघपानिन ॥ ४३ ॥ राजाऽऽह किं तेन सुराऽपि वीयते, स प्रोचियान् मलयमिदं विधीयते । कस्या
 प्यदात्रान्वितमुत्पन्नं करं, देयं द्विजस्येति निगद्य पित्रेः ॥ ४४ ॥ मनाममाकारितयाम्नस्य, प्रदायि तेनाऽसंऽघमस्य ।
 आयाय तवान्तमनेन निन्द्य, चूत्तारमध्येऽग्निदमेय मघम् ॥ ४५ ॥ सर्वत्र लोकान्तरयासंरीढ, स प्रापितः नोधिमेया
 यद्दीढः । त्र्यधमिना पायित एय तसं, पुत्रात्प्रमाप्तोऽधिककष्टखिप्तम् ॥ ४६ ॥ श्रीस्थूजन्त्रो गुरुमन्त्रिधाने, द्वीनल्प
 कर्मणि चागमाने । विद्धारट्त्पाटखिपुत्रमागात्रयोऽपरे सत्यनगोरनागा ॥ ४७ ॥ अग्नीष्टुतास्तेर्विन्त्रिषा अन्निप्रदा,

१ मदिराम् २ रीग वना ३ पाणयुत् ४ मुनिश्रेष्ठ

सगाधितेकेन महाहरेर्गुहा । तमीदृश्य शान्तिं स बजार केसरी, प्राप्तस्तदन्योऽद्विविलं च सवरी ॥ ७७ ॥ आखोक्य तं
 दृष्टिषिप प्रदान्त, फूपस्य चक फवकेऽत्तिदान्त । तस्यौ च कोश्यागृहमाससाद, श्रीस्थूलजज्ञो मुनिरप्रमाद ॥ ७८ ॥
 दारयति मुष्टा गणिका परीपहे, पराजितोऽत्रागत एप दुस्सहे । प्रोक्त च पुर्वे किमुवाच साधु, स्यातु प्रदेहि स्वयनेऽत्र
 मायु ॥ ७९ ॥ तथा वृते सा मण्डिममुष्णखड्गारसंशोत्रितदेहयुक्ता । आगत्य लग्ना निशि चाटु कर्तुं, पर न शक्नोति
 मनोऽस्य हर्तुम् ॥ ८० ॥ तत स्वजायाचरिवस्यति स्म, प्रवोधमेयोऽप्यनुतिष्ठति स्म । वापिं सरिद्धिर्देमुना समिद्धि,
 प्रापी न मुर्वेद्विपर्ययमहद्धि ॥ ८१ ॥ निवासमासून्य चिर स्वयान्धवैविधाय तृप्तिं हृदयेप्सितैर्नवै । प्रपाखित खाखितम-
 प्यनारत, पिगुण्य गन्तव्यमिद वपुर्मतम् ॥ ८२ ॥ धाय धन वग्जुजनोऽतिक्रान्त, पञ्चप्रकारा विपया महान्तः ।
 स्यायै हपोदेय वपुश्च दामास्तथापि दीर्घोऽस्ति विना हृदाशा ॥ ८३ ॥ श्रुत्येति सा धर्मपथि प्रजन्ती, ऋषावदत्तं मनुज
 प्रजन्ती । प्रद्वमल सग्नति पाद्ययन्ती, मुश्रायिका जातवती खसन्ती ॥ ८४ ॥ मासा चतुष्क तदथोपवासी, यत्याययौ सिंद्गु-
 दापियाभी । देरोत्थितायै ममयाचि तस्य, स्यास्वागतं दुष्करकारकस्य ॥ ८५ ॥ अजिघ्रदान्ते समुपागतस्य, व्याखारपद-
 सस्य च वृपगस्य । तदैव चक्रेऽथ तपोधनस्य, श्रीमद्भिरायैः कुहना निरस्य ॥ ८६ ॥ श्रीस्थूलजज्ञोऽपि च वारयध्या,
 गृह्णति गन्नन्यनिश सदध्या । नानामकार विष्टिप्रपिष्ट, प्रायोग्यमाहारमतीय मिष्टम् ॥ ८७ ॥ समागतः सोऽपि तत-
 धनुर्मापन्ते गुरुणा निकटे सुपर्मा । अन्युत्थितैस्ते स्तुतमस्य सत्य, त्रिः प्रश्रित दुष्करकारकत्वम् ॥ ८८ ॥ तदा त्रयः

१ १३५६-२ अदि ३ दर तीघर् ४ देभम्

पूर्वतुत्तारु वाचयमा मिथमे ध्रुवते स वाचम् । दृरेति मन्त्रिममो यदार्याः, निहन्ति लोक्यराशार्याः ॥ १०० ॥
 विडोमय वक्र अनुजा येन्युर्नोम वाप्यादरमाधरेणु । ष्यन्ति गात्रेयस्येऽपि निहन्ते, पात्रे न दुर्नेज्जि मनादिरराम्
 ॥ १०१ ॥ तत्र स्थितोऽमी स्थणु समाधिना, तथापि जालः क्षत्रलोचितोऽधुना । यत्ययरे मृगराङ्गुदाहिमाः स्या
 स्वामि वेदयागृह परमुचत ॥ १०२ ॥ अजिपद क्षति तदा निविठल्लंगर्यर्यने शृणोत्यनुक्त । गगा यगाव रमनि
 पण्ड्री, तदोपकोशाऽस्य ददौ नुराम्नी ॥ १०३ ॥ स्याज्जात्रिकादाशिकेद्वत्रपिता, धर्म ममीपेऽस्य शृणोत्यनुपिता । न-
 द्रमद्रं य विधातुमुचतथादृनि रफीष्टति मा न मन्त ॥ १०४ ॥ प्रयोधनार्थं नणरीति तस्य, प्रन्दि किन्निम च रणि
 यदय । ददामि किं माऽह च यन्मक, प्रदीयता नो मम मातिरकम् ॥ १०५ ॥ तत्रायायुषाय शृणु रूप ख्याल, नगा-
 खेदो वृत्तपर्युषाम्ने । पुन प्रदत्त विनपर्युष्य, य रम्यन्त मय्यनि क्षम्पुष्टयम् ॥ १०६ ॥ द्य तदरेति निशस्य निग
 तान प्रार्थयामाम नृप म दुर्गत । मरकम्यत्र प्राप्य च वनादणके, निपा मन्त्र तत्र जग्यादके ॥ १०७ ॥ एकत्र
 चारे मरणिनिवजा, पक्षी तरम्यो यदतीति युक्तः । उद समापाति तदा च चौरम्यामीन्नेऽमु यतिमेव घोर ॥ १०८ ॥
 तस्यिश्च पश्चाद्विदे म पक्षी, कोरूयत तत्र तुनहयनहती । याति स्म उर पुनरेत्य वन, मेदथंय वक्षी यतिरक्षुनेन
 ॥ १०९ ॥ तथात्तर्प दत्तापहो मया पर, मत्य निरेष त्यक्ता तत पम् ॥ यथास्वितं तद्यरित तदप्रत, म छिन्वियान्
 ममदन ममप्रतः ॥ ११० ॥ पण्ड्रिये वम्यत्र एव कष्टः, प्राष्ठोऽस्ति नेपाद्यनुपास्त्यदिष्टत । वात्या प्रचप्रस्यय वा-

तेषाम् पीता पित्रमर्षिप्रिया ॥ १३४ ॥ स्वकीयविज्ञानविकाराणाम्, प्रोक्षामसौ जाग्यसमर्जनाय । क्षातुं करारोपितचाप-
 रणम्, सु- रपरि प्रषणम् ॥ १३५ ॥ चित्तेषु तावत्कलयाऽनुपुङ्ग, पुनः पुनः स्व शित्तिचित्रपुङ्गम् । यावत्करा-
 या व्यपात्तकरणा वितन्त्रः ॥ १३६ ॥ तदा पुनः सा वदति स्म तस्य, स्यादुष्कर नेष्ट हि शिश्नि-
 शस्थितसूचिकामे, नाव्य व्याधात्साऽपि तदास्य चाप्रे ॥ १३७ ॥ कृत्वोर्ध्वमंठी स्वशिरोऽप्यधस्तात्तदा

स्वरात्ता । वृत्तान्यधूया इति सा पठन्ती, तदेव गृत्तं न्यगदत्तवन्ती ॥ १३८ ॥ न दुष्कर चूतफलमक-
 षर सूचिनारोऽप्यर्ताम् । तदुष्करं यत्न तपोधनाप्रणीः, दुष्पो न मत्सङ्गमितो मह्यगुणी ॥ १३९ ॥ यो

ब्रह्ममोक्षमष्टरूजद्विबोधासन्निरामत्रयः । यत्नोत्रये सुमरुतोऽपि नातं, श्रीस्थूलत्रयाय तमस्त्रिकावम् ॥ १४० ॥
 दा प्रपुंससिपिटोऽयं, समस्तसुस्यादुरागप्रयोग्यम् । दुष्पो न यो मद्गृह्यतेमानः, श्रीस्थूलत्रयाय तमः तदा नः
 ॥ १४१ ॥ मरुत्वात्पिष्टेणसूतीशुष्कैरर्धेभ्युन्नोन्न विष्यन्नपि यः प्रकाशकै । ७ कापि तस्यै मुनिनायकाय, श्रीस्थूलत्रयाय
 नमः तुजाय ॥ १४२ ॥ गरीशदं स्त्रीदृत्तमग्रमोऽन्यः, सोऽपि तमः कोऽस्ति महामोक्षः । श्रीस्थूलत्रयेण विना मया यः,
 सखी तो ७ स्वार्थेणनाय ॥ १४३ ॥ मदीयमंगलवशादपीपन्नष्टो न योऽतोऽरिय तत्करीपः । सुवर्णयत्किं त्यज्जवरसुकान्तिः

॥ १ ॥ सा उत्तर्या तत्र जगाद वेष्टया, तदमतोऽङ्गीकृतधर्मवेष्टया । तदर्चनातो मुमुदे
 ॥ १४४ ॥ पन्दापपार्थ प्रययापयो गुदा, श्रीस्थूलत्रये मुनिनायकोऽन्यदा । सुदृ-

३ काशा इति ४ पाठः ५ मस्योः

देसागतवन्धुदुर्विधद्विजस्य गेहे स्त्रियमूचियान् पुथः ॥ १४६ ॥ अत्रेदृशं तत्र तथाऽस्मि तादृशं, प्रेम्ण्य ज्ञानं रग्निर्नि-
 क्रीहसम् । परं ज्ञप्तिव्या विगते मुनीश्वरे, मातो द्विजः पृच्छति रर्षिनीमरे ॥ १४७ ॥ आत्रा प्रदत्त किमपीष्ट तेन, प्र-
 द्दिपत वा मम गुप्तेन । प्रोचं तथा नो किमपि प्रदत्त, यत्रोक्तयात्रयं च तदाऽयदत्तम् ॥ १४८ ॥ निष्कामयामाम तत
 स तस्मात्स्थानान्निधानं चतुरस्ररुक्स्मात् । लुक्के स्म तत्तत्र न निर्निषादः, वृत्तेत्ययं माधुवृत्त प्रमादः ॥ १४९ ॥ अत्रा
 यतद्वादसार्वधारी, दुष्काळ लमोऽद्विधिनाराकारी । निन्नेषु जिन्नेष्वथ भणञ्जेषु, प्रयात्तन्तो यतयोऽपि तेषु ॥ १५० ॥
 तन्निर्गमे पादद्विपुत्रमागतः श्रीस्थूलनखोऽपि पुनः स्वजात । किं कस्य पार्श्वऽस्मि तदेति निर्भिता, गृहेन चि-ताऽन्वि-
 त्त्वपुत्रमद्गता ॥ १५१ ॥ लक्ष्मणमात्राध्ययनादिचित्र, यद्यस्य पार्श्वेऽन्नरदत्र सूत्रम् । सपट्टयित्रीकृत एव तानि, लोकाद-
 नात्तान्यय मीद्वितानि ॥ १५२ ॥ “परिक्रम मुत्ताइ पुत्रगयं चूडियाणुठगो य । दिधीयाउ इय षषद्वा नि नो अस्तिय
 ततय पुणो ॥ १ ॥” तदा च नेपातवसुन्धरास्यः, श्रीनखवाङ्गुठरलि भास्य । स दृष्टियाद धरतीति वृत्ता, महेन मा
 पुञ्चितय प्रद्विगा (त्य) ॥ १५३ ॥ कथापित वाचय दृष्टियादं, तन्त्यर्थिनो यद्यतयोऽनुयादम् । श्रीमद्वकार्य कश्चितेऽमुनाऽपि,
 प्रोफ महामाणमिदं मयापि ॥ १५४ ॥ पूर्णोऽवृत्तध्यानमिद विना न, स्यात्वाचनादानममर्थता नः । सद्दस्य तेनोफमयाग
 तेन, मद्वाटकोऽन्यः प्रद्वितश्च तेन ॥ १५५ ॥ कथापितं चाथ न योऽत्र मन्यते, सद्दं तु वस्त्रेन हि दएण आच्यते । स
 मद्वाद्यो यदतीति नखवाही त्वमेपास्यरदरममहः ॥ १५६ ॥ तदा गुर प्राह सुद्विजन्त, प्रेम्या मुदहा मुनयोऽत्र

दशागतवन्मुञ्चिषद्विजस्य गद्दे विषयमूषिगान् शुभ ॥ १५६ ॥ अत्रेदया तत्र तथाऽस्ति वादरा, भेदस्य जात यार्षात
 षीदराम् । एवं जयित्वा विगाते मुनीभ्यर्, प्राप्सो विजः दृष्टति वर्णिनीभरे ॥ १५७ ॥ ज्ञाना मदस किमपीह तेन, मर्ज-
 दितवै वा मम सुप्रतेन । प्रोष तया नो किमपि प्रदस, यथोक्तवाक्य च तदाऽनरसम् ॥ १५८ ॥ निक्रासयामास तव
 स सस्मात्स्थानाभिधान चतुरस्त्वषस्मात् । दृष्टे सा तसन स निर्गपाद , श्रुत्वेत्ययं साधुश्रवः प्रसाद ॥ १५९ ॥ अथा
 पतदादरापर्यवारी, दुष्काव समोऽन्नित्विनादाकारी । जिनेषु जिनेष्वथ मण्डनेषु, प्रयातवन्तो यतयोऽपि केशु ॥ १६० ॥
 सन्निर्येष पादत्रियुत्रमागत श्रीस्यूजनक्षोऽपि पुन स्यागत । किं कस्य पार्श्वेऽस्ति तदेति निर्मिता, सहेन चिन्ताऽस्ति-
 त्पुत्रमद्रता ॥ १५१ ॥ उदराभाजाभ्ययनादिचिन, यद्यस्य पार्श्वेऽनवदत्र सूत्रम् । सपदचित्तैकत्व एव तानि, ह्यकाद-
 दाद्रान्यथ मीष्टितानि ॥ १५२ ॥ “परिक्रमम मुत्ताह पुषण्य कृद्वियाणुवंगो य । दिधीयावै इय पषदा वि नो अत्थि
 सत्य गुणो ॥ १ ॥” तदा च नपावयसुःपरासः, श्रीनक्षत्रादुर्गुरास्ति सास्य । स दृष्टियाद परतीति श्रुत्या, सहेन सा
 भुदिसय पद्वित्या (त्य) ॥ १५३ ॥ कथापित पाचय दृष्टियाद, सन्त्यर्थिनो यद्यतयोऽर्नेपादम् । श्रीसहकार्ये कश्चित्तेऽमुनाऽपि,
 प्राण सदाप्राणमिद पयापि ॥ १५४ ॥ पूर्णाश्रुत्वाभ्यानमिद विना न, स्वाभावनादानसमयता नः । सद्स्य तेनोषमथाग
 वन, सदादरोऽप्य पद्वितथ तन ॥ १५५ ॥ कथापित वाय न योऽत्र मन्यते, सद् सु कलेन हि दण्ड आप्यते । स
 षड्वाप्यो परमीति नक्षत्रार्हा तमेनास्यरदत्समन् ॥ १५६ ॥ तदा शुर प्राह सुबुद्धिमन्तः, प्रेष्या सुददा मुनयोऽन

दासी, गत्वा यदन्वि स गुरोस्तु वीरे । आर्यसदाऽऽहंति षषोऽतिहारि, स स्थूजन्नक्षो न पुनर्मुंगारि ॥ १६९ ॥ आ-
 गस्य ताञ्चि प्रणवोऽनसूय, श्रीस्थूजन्नकारुयमुनि स पूय । तासेन पृष्टाः पुत्रायप्रवृत्ति, यदाऽऽह तर्सें सिरियाद्ग-
 त्चिष्टम् ॥ १७० ॥ यथैव दीष्टापद्व्यादनन्तर, यजेन पर्याङ्ग्यंरसमुचरम् । प्रकारित सोऽपि तलखिधिष्टय, पाठश्च
 भुर्याऽखिरियोन्मदद्विष्टम् ॥ १७१ ॥ अथापिहत्याजयतीतचिष्ता, तेष प्रजागादद्वपप्रमत्ता । नीत्वा विदंहे जिनशासना-
 पिष्टाभ्यापमीभ्रथरमर्दिताधि ॥ १७२ ॥ आनीतगत्याभयनक्षय त्वह, सजायनामुकत्यन्धिथ महामहम् । उक्त्यंति ता-
 क्षय गत्वा निवास्तद, द्वितीयगाम्ऽथ मुनि ससमदम् ॥ १७३ ॥ गुर्वन्तिकेऽगात्रासूत्रदिष्टामहासमुद्देशद्वेऽथ कैष्टा ।
 मुगऽव्यपोपस्यमितीन षाक्त, मोद्दयामर्से न गुरुव्यक्तिक ॥ १७४ ॥ तदा प्रभाद स्मरति स स स्यद्वत यशोव्याप्तस-
 प्रमद्विष्टयः । नाद क्खित्य पुलित्यगादीन्नैन्त्यदन्योऽपि यत प्रमादी ॥ १७५ ॥ तस्मान्न षष्मीति गुरु प्रपेदे, कष्टेन क्षटे
 सति षिषन्नद । आप्रवर्न पूरुषमुत्तमस्य प्रादादुक्तं सूत्रत एव यस्य ॥ १७६ ॥ तर्सें पुनर्नो दशमस्य षस्तुष्टय सदर्थ
 षषिषतं सनस्तु । तावत्प्रयुषं सुनि यानदार्यंरज्जात्तयोऽन्त्यमद्विमात्तिरार्थं ॥ १७७ ॥ श्रीस्थूजन्नक्षस्य मुने समासाद्यदि-
 षप्रमत्तयमसिषमजासात् । दृत्त स्युक्त्या निरसुन्दरण, मार्गेविदोष्य प्रमुष्णादरेण ॥ १७८ ॥ सिरिष्टूजन्नक्षपुष्टयो पमाय-
 षरिदारं त्रिषि षसञ्जायि । सीद्विनवप्रणमुष्णं षद्वेण दषसस सयणाण ॥ १७९ ॥

इति वाङ्मयुष्यपदस्यप्रमादाचरणोपरि श्रीस्थूजन्नक्षचित्तम् ॥

॥ १५३ ॥ देवयानंमंथो दिवसार्थनादे, सक्षानियेधाय-
 त्तं विचारं । आचरणं चादि कृतं विधारे, सदाश्नानात्पदपरम्युदारम् ॥ १५० ॥ श्रीस्यूजनाद्यादिवयोपनाना, तद-
 न्तक, पञ्चमी शुभानात् । तदन्वितं सति च साधवन्नासु साधनात्पदनाथदंदा ॥ १५१ ॥ से वैश्वानो द्विचिरपि
 रसुत्, शिवं च साधरुपदेष्टि नक्षत्रम् । साधसु सर्वेऽप्यसुता द्वियामी, श्रीस्यूजनक स्थित कर्षणामी ॥ १६० ॥
 आसिद्ध आभा भद्रोत्साहदारे, अनां सति ह्यन्यसि तंति पूरे । सत्त्वं स नो मे ह्यम आह आर्यः, काव प्रवीहस्य क्रिय-
 त्तमन्तं ॥ १६१ ॥ सत्याना क्षिप्रं तन्नाविजुन्म, गुरु च पद्मं स निविरन्वम् । कियन्मया नो जगपन्नपीत, स चाणु-
 शिष्यस्यस्य क्लेशम् ॥ १६२ ॥ सदाश्न सुनासि ह्यसुश्रुथापीतित्वय सान्कदिनं पठिषा । तत्पूर्तिरासे तय नो जयित्री,
 सुभक्त सुत्तमसालाक्ष्मिणी ॥ १६३ ॥ द्वाकालीनाति दया कर्मण, षसुद्यमानान्यमुनाऽश्रमं । सस्यूजना गुरवोऽभ्य-
 दाऽऽशा, विदुमस साद्विदुमसाशा ॥ १६४ ॥ सांघं वने तंष्टि च ससिवाससाधनानुमायान्ति मनाः गुमांसाः । ता
 साकालीनां दकस्य सदाशा ससुजनास्य दि सस ददा ॥ १६५ ॥ सुजन्ति नन्वा गुरुमसि कुत्र, श्रीस्यूजनाचार्यमुनिः
 पूर्वमेव । तं तंष्टिं स ससुजे विनास्य, दीक्षां सुशक्तिसि सुधीर्तिनाथ ॥ १६६ ॥ ससुत्थितासा गुरुसधिपुष्टाङ्गायुनि-
 संसर्गकालेऽर्थात् । ससदि साकालसदसुभद्राश्चारात्सनांकरिषा ॥ १६७ ॥ आपस्रवीपन्दनदं वयं वा, विदो-
 कस सांघद्वैष्टिपुष्टिं ॥ १६८ ॥ साकालस्य ससदाश्न सनासाकालसाधनाय च साकालस्य ॥ १६९ ॥ ससुजनांश्च ददिषा

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

दधीर, गन्गा श्रद्धति स्म गुरोस्तु वीरे । आर्यसदाऽऽहंति वचोऽतिहारि, स श्यूजत्रघो न पुनर्भृगारि ॥ १६९ ॥ आ
 गत्य तांति प्रसतोऽनस्य, श्रीश्यूजत्रघास्यमुनि स दस्य । तास्तेन पृथा पुत्राजप्रवृत्ति, यथाऽऽह तस्मै चिरियात्र-
 त्तिलम् ॥ १७० ॥ यथंर दीप्तामहणादनन्तर, ध्वजेन पर्योक्षुंयत्नमुत्तरम् । प्रकारित सोऽपि ततस्त्रिनिष्ठ, प्राप्तश्च
 पर्यान्वित्तिराऽमदक्षिणम् ॥ १७१ ॥ अथार्थिहत्याजत्रयनीतचित्ता, तथ प्रजागारहृत्प्रममत्ता । नीता धिददे जिनयासना-
 धिष्टाभ्योपनीमन्धरमर्ततापि ॥ १७२ ॥ आनीतरत्नभ्ययनज्य तद्द, सजायनामुन्मत्तिय महामहम् । उक्त्यति ता-
 क्षत्र गत्ता नित्रापरद, द्वितीयगान्धश्च मुनि मत्तमहम् ॥ १७३ ॥ गुनन्तिकऽगात्रमर्षुत्रिदिष्टामहासमुदेचावृतेऽथ कैला ।
 गुणऽव्ययोभ्यत्नार्थिनीर पथि, प्रादरात्मसं न गुरुव्यनक्ति ॥ १७४ ॥ तदा प्रमाद सारति स्म स स्ववृत्त पशोव्यासस-
 मन्निषिष्यः । नाह क्वचित्पुनरित्यगारीकान्तरदन्थाऽपि यत प्रमादी ॥ १७५ ॥ तस्मात्त वच्मीति गुरु प्रपेदे, कष्टेन स्रष्टे
 क्षति विषयनर । अत्रननं पूनश्चमुक्त्तमस्य प्राणाहुर मुनन एव वरय ॥ १७६ ॥ तस्मै पुनर्ना द्वासमस्य पस्तुद्वय सदर्श
 कश्चिन् सतानु । सायत्नरुम द्वावि यादाययज्जात्रिथाऽन्मद्विमात्रिर्त्य ॥ १७७ ॥ श्रीश्यूजत्रघस्य मुन समासाद्यरि-
 श्रयनभामनिप्रताभात् । वृत्त स्ववृत्ता तिनमुन्दरण, प्रादरिदोष्य प्रगुणादरण ॥ १७८ ॥ सिरिश्यूजत्रघपुणो एमाय-
 श्रिर्थाद निधि साभापि । श्रीद्विष्टपणगुण्य कर्ष्य दसम सयथाषा ॥ १७९ ॥

इति काव्यगुण्यदस्यप्रभादाश्वर्योपरि श्रीश्यूजत्रघश्चित्तम् ॥

अथ धवस्त्रिनेऽपि धर्मावसरो ह्यर्धेन पय सञ्चपरि काव्यमुच्यते—

पाञ्चत्तण खिद्रपरो गर्भेद्, तारुषण् चोगसुखे रमेद् ।

पेरत्तणे कायवव धमेद्, मूढो मुद्दा काञ्चमद्कमेद् ॥ ६८ ॥

अथार पा—पाञ्चत्तण धीकार प्राणी गमयति मुधा हारयति “पाञ्च प्रायो रमणासक्त” इत्युक्ते । अथ तारुषणे दाधे ओत्तुल्लं दु रमेते । सद्दनु स्ववित्तत्वे धार्थिके षणुवेव वमति पय मुधात्मा मुधा नैरर्थक्येनैव काञ्च समयमति-कायवविति वाध्यायं ॥

अथ शंसायादधेयस्करण धेयस्वरमित्युक्त्वाप्यधमिम काव्यमाह—

षडुत्तणाल वि न जेण पुद्य, समज्जिय सवणुणोद्दुत्त ।

पेरत्तणे तस्स प नावयासो, धम्मस्स जठ वि जरापयासो ॥ ६९ ॥

अथारुसा—शंसायादध्यात्तय वंता माप्तिना पुद्य न समज्जित नात्मसात्पूव पुण्य सत्कर्ममुत्तजा इति दानदीजायं, किं एतं सत् ! धर्मगुणाय पूवे सल्ल स्वधित्तत्वे नावयासो धम्मस्य दधिसिक्कट्ठेन दीवयात्तावपायवत्तुवत्तुपेत्ताधिसद्दासा-दधेत्तज्जधित्ति कावधारी धम्मस्य, एव अत्ता जज्जरीत्तारमासादधेत्तुपेत्तद्व्याजाणन्यदित्ति काव्यायं ॥

१. अगतिं न विभूतं मणिं शक्याय पद्यायतय ननु तं विषयम् । धसि किञ्चद तं नियतज्ञानेण त्वमदमठवसममतिनिष्ठपण
 २. ॥ १६ ॥ २०५. सुदसाय साधुसाज परिधीय सवज्जण गयविसाठ । त्रिणुण शुणतु नियगंहरपत्त पट्टनत्तिकरविषसुब्बचित्त
 ३. ॥ १७ ॥ ७८ सुं तवपारणनि आसुधिय पट्ट त्रिखत्ताएणस्मि । पोञ्जासपुरिदि गोयमसुण्णिद आनद मुहचनिमधि
 ४. विण्णद ॥ १५ ॥ ७८ रायमणि अरमुत्तगाम पुणुमर समनिय मणत्तिराम । त्रिज्जवठ अज्जद कंज्जणेण नाणाविदकी-
 ५. ललत्तर ॥ १६ ॥ ननु एवद एवद पुणुमार रे धानु छागुं धादमार । दय अपिरेण हरिसेण तेण दिच्चव गोयमरिसि
 ६. ललरस ॥ १७ ॥ ५२५अनि छाग सो मुत्तिरसस वट्टुत्तजोगि समुवागयसस । कां रायदस गद सिलकंरंद की उच्चुदर
 ७. २५५५५५५ ॥ १८ ॥ भुज्जवठ रीद ननु त्रिणयवठ त्रिणिसितिय अत्रिय सो महव । अरुत्तीयज्जग अरमुत्त वत्त
 ८. ५२५५५५५ मुत्तिवरभिस ॥ १९ ॥ सुभं पट्ट निरसदुं कत्तय जामि पुरनयगंदंसि आरामिगामि । पुरमग्नि तमग्नु शुण
 ९. विदिदरएणत्तिदि ननु एणरासिदि वासमग्नि अज्जद परर ॥ २० ॥ पाव-त्तो त्रिखत्ताएणि उच्चपारणि दठ जमामि पुदि सुमरवर ।
 १०. ५२५५५५५ । सत्तोद ननुत्तरदि एथाठ सुक्कराग्नि वएणद धयाठठ ॥ २१ ॥ आधवठ नियनदण निरखीय सुणु-
 ११. विदि अएसी भग्नि एरसिय । पुणवठ अणुएणठ नसदं कुमरवएण सुण धयत्तिदि धमर ॥ २२ ॥ त्वरएणि समुद आ
 १२. एण्ठिदर एणि एण्ठिदरएण्ठिदि विर । सो अरमुत्तवुत्त मणि गुटठं मग्ग मयोरद पविण्यगत्तिठ ॥ २५ ॥ मधुरयाणि

अहं नदयः प्राग्दः जण्णी जण्यहं मयः उद्भासद् । सामि कह्वः तुन्दि किदि जाप्यमद्दु वीर्यासि आगद्दु आप्यसद्दु ॥ २६ ॥
 गोयमगणहरः परिदि पद्दुसवः मणहरसुमरिदि सो सञ्चवः । रुक्कतिरिदि जिम दिप्यतवः उगापरीसहरिदि जिप्यतवः
 ॥ २७ ॥ सामियः कुमरः पिरिकः ससुनागयः सुवुद्दः पवः सवमद्दः सागयः । देसणअभियरसिदि सिषर्दः जवउहदाहसुः परिय-
 षर्दः ॥ २८ ॥ इद्दु अकारमसारः गणिऊद्दः धम्मसारः नरजमि सुणिऊद्दः । देवजसिरि जिम धयनरअंधाजः धणजुषणपरि-
 पयः सद्दु षषयः ॥ २९ ॥ जरररकसि आबद्दः धान्ती उवद्दः सपणजण इत्थं न जती । तसु जो अप्प न ररकद्दः सुरको
 थतक्काणि सो होद्दः त्रियररो ॥ ३० ॥ आहिनाहि जा तणु न त्रियाहद्दः सोगसण जा अग न गाहद्दः । इद्दियसत्तिहाणि
 नद्दु गउद्दः जान त्रिदनयः पयन्तवः अउद्दः ॥ ३१ ॥ तावः धम्म आयरिदि करिऊद्दः जीवियजम्मतणवः पयः छिऊद्दः । सव
 णजयि जिपगाली पिऊद्दः जराभरणः उहः उरि गमिऊद्दः ॥ ३२ ॥ दीणदीणजणः करुणा किऊद्दः पाणीयः जाणी नेन इदि
 ऊद्दः । अखिय अरथ अन्नं निवारवः अप्पणः पवः ससारहः तारवः ॥ ३३ ॥ घात-द्व्याद्दः सुणंविणः तवः सुणंविणः वि
 षिदि रजियः पुमरररो । सपयवः नियपरि सुवद्दः अक्खरि आनीयः जण्णीजण्यपुरो ॥ ३४ ॥ आस-—धणसुवद्दः धण
 जिम उउपीपवः नद्दः मणु अऊः धम्मि नणु वसीपवः । वक्कमाणः जिणनरः वक्काणीयः धम्मवत्तः मद्दः निचयजः जाणीयः ॥ ३५ ॥
 धम्म इक्कः परमस्यः सुणिऊद्दः अन्नरः सद्दु अक्कयत्थः गणिऊद्दः । जवः चित्तमणिः कारियदि कळीयवः तवः कि काचः कर्द्दः जनि
 र्थापवः ॥ ३६ ॥ सामियः पासि गहिस्सु इहः रिरिजाः पद्दु परियासिसुः निचयः सिल्काः । परि परि गोयस्वरियः जमेसो
 धंषजपिणपरणः दंसेसो ॥ ३७ ॥ तौ पियरिदि सुधियवः सुभारो, पयन्तवः किमः सुणियः विपारो । मद्दुरः वयधि अद्दसु

षष्ठ पुच्छ पिठ मणेरुबुद्धिं नष्टु सुव्वर ॥ ३० ॥ ज मइ जाणिय त नचि जाणिय ज जाणिय त पुण न वियाणिय ।
 परिस अत्तमंजर उगणिय निगुणिय माइपियर उव्वसिय ॥ ३१ ॥ वच्च कइ परिस तव जपइ तो अइमुत्तव चोखइ तं
 पइ । एव एव परमात्थ महत्तव तुम्हि बुव्वठ मइं पयन्निज्जंतवठ ॥ ३० ॥ जठ जायठ तठ निव्वइ मरइं पुत्तपावसत्थिहिं
 अत्तुमरइं । तं ७ मुण्डिअइ व पुण विण्डिलणि जीव मेरेस्सइ पुरि वाहिरि यणि ॥ ३१ ॥ नचि बुव्वठ कुणसठ जिठ
 मइं ७रयमग्नि तिहिं इत्थिय अइअर । जाणव पुण सो वेदिय कम्मिहिं जाइ सही सक्खिय अधम्मिहि ॥ ३२ ॥ घात—
 ओ अगइ राया मिड्डिय माया जाया गज्जवि तवं वट्टु य । कइ चरण चरेसी कइ कोरेसी खुइ पिवास इइ अइवहुय
 ॥ ३३ ॥ जास—पुइ पठमपण्णुपुमाउदेइ धायत्तपुत्त नणु मुक्क गेइ । धग्गधारतिस्का पुण दिस्का कइ मग्गिसि घरि
 परि पुरि निम्बा ॥ ३४ ॥ पवमइपयमेर धरेया दुयवधि निय सिखोयफेरेया । इत्तइ परीसइ अग्नि सहेया इक्कसुक्क
 ७ उगार रहेया ॥ ३५ ॥ सत्तुमित्त तणत्तुव गणेवा यिण्यगुण्डिं सुत्तय जणेया । इफर किरिय करियु तउं केम वव्व
 मुक्क अगुरेपि सुर उेम ॥ ३६ ॥ पुचनोग धारित धरे जे रहि परि नदण रज्ज फेरे जे । कइइ उमार किं पि न इहे-
 वठ पीर ७रइ एवं पि गुरेवठ ॥ ३७ ॥ इच्चर गिरि दुयवधि छप्पाइ मेरसिहरि अण्ण पवं वाक्कइ । गयणमग्नि
 परएइयधि वइइ मेवनाग नियवधिहि पइइ ॥ ३८ ॥ विट्ठयण जण नयणइ विण कइइ जं अत्तय तं फज्ज पसाइइ ।
 इइ अरत्तुष पत्त(प)इ विठ धग्गइ इक्कतरिक गिक्क तो मग्गइ ॥ ३९ ॥ उत्ताउत्तण्णपाव न फिज्जइ कित्तिय काव यित्तव
 परिच्छइ । इय जा अरएपि जइय तं पुव्वइं पुचपिरइ जाणी मनि सुव्वरं ॥ ४० ॥ ताप पुगार कइइ जो निगुणइ जीविय

जुयण चराय नियाणह । वावण्णणि ज्जिणि धम्म न किञ्चनै तेणि अमिय मिट्ठहि ति स पिच्चउ ॥ ५१ ॥ वाव जुहु तरु-
 णो वि न वुट्ठइ विज्जइ जमक्किंकरिहिं अलुट्ठइ । धण परियण सहु वञ्चिय पण्डइ समख त्तिणु जणु परत्तनि गउइ ॥ ५२ ॥
 इय निमुण्णिय सुयपज्जणिय माया हरिमुहुसिस्सरीरा जाया । वडि किञ्जउ तुइ परिम जुउइ उदि परसिद्धि पन्निप अत्तुउइ
 ॥ ५३ ॥ कहमवि माइपियरि अणुमच्चिय सयससख अच्चिय चहुमन्निय । स्यणुज्जउ आजरण अत्तकिय चरण वज्जिच्चलिय
 निस्संक्षिय ॥ ५४ ॥ नरसहुस्सनाइणसिधियागय धरिय उत्तचामरजुय सगय । जय जय स्य मगणणण जुउइ पियरचित्त
 सुयनेहिलि सउइ ॥ ५५ ॥ जइ तातायलि ससि परियरियउ परियणि सयणि तहा अणुमरीयउ । वूरुनादिगिरि अजर गऊइ
 मट्टनेरि ऊउरि तिहि वज्जउ ॥ ५६ ॥ रयइरणिहिं मुण्णिनेसिद्धिं जुत्तउ अइ असार समार निरत्तउ । तिहिं गुत्तिहिं गुत्तउ अउमु-
 च्चउ सामी समउसरणि सपत्तउ ॥ ५७ ॥ जइ राया तइ सिरियासाया विन्नयति पणमिय पट्टपाया । अम्ह सुयइ पट्टु
 दिग्वा दिज्जइ जुमरोउरि मुपसाउ करिज्जइ ॥ ५८ ॥ तो दिक्खिय पट्टुणा नियहत्थिहिं मिक्खियउ रायउमर मुण्णिम
 रियहिं । उघारिक्खिउनि सज्जम पावइ पाउपक्कर दूरिहिं दावइ ॥ ५९ ॥ सामि जणइ जउइ तउ धत्तउ जसु नउण
 इण्णिपरि कयपुत्तउ । होस्सउ चरमसरीरी निज्जउ धन पुत्त जे लोयणि पिउइ ॥ ६० ॥ मास वरिस सो कइया होही
 नइया अम्हे निट्टु कयसोही । पट्टुयासिद्धिं चारित्त गहेस्सउ मोहपाम मूळिहिं तिदेस्सउ ॥ ६१ ॥ इय चित्ता जिणव-
 स्यदिय निय पुमार मुण्णिमर अज्जिनदिय । नणणि जणय नियमदिरि पत्ता देमण अमीयरसहिं ससित्ता ॥ ६२ ॥ अइ

परमाउर धारिरी पपठ धपिरसत्थि मुपिर अश्मुत्तग । वाव यदुव सिद्धता गठिय रमणकञ्जि हूअल उक्कठिय ॥ ६३ ॥
 गदी तलीय पावि सो थपद सवदवत जवनेगिदिं रुथइ । जरितव्याय जिमन्निह मिहइ नाय जेम दन्दिं करि पिल्लइ
 ॥ ६४ ॥ इठे तापन मुज चउइ नार इम जवि रमयि करइ सो जान । वय अणुसारइ मइ उप्पज्जइ सच्चिय वत्त जणइ
 णु गिइइ ॥ ६५ ॥ धपिरमुण्डिदिदिं ताय सुहक्कीय तवयणिदिं पुहुयमुणि सकिय । वज्जिय जाय अहोमुह जालं सम-
 वसरणि मुणिसत्थिदिं थाउं ॥ ६६ ॥ धिरमुणिदिं पहु अगइ साहिय दगमट्टी य नणु पणि विराहिय । मा हीवइ अइ-
 मुअमुमारे इउरउच्चियतजमनार ॥ ६७ ॥ अणपाएदाणिदिं ससावइ अन्ह सीस खुडुय परिपावइ । इय पहु जाम जणिय
 ता पुअइ धपिरमुण्डिं मुपंता अउइ ॥ ६८ ॥ जयव जय अन्नय कुमारो चरमतणु अचरिमतणुधारो । पहु आइसइ
 य परमणी इय मुणियु मुपि इय सुहसगी ॥ ६९ ॥ पक्कपइ वगिय सुह खमतल पुण पुण विणयजत्ति पणमतल ।
 रभारण थंगइ अहिच्चिय सिरि अश्मुत्ति चएविदिसच्चिय ॥ ७० ॥ तव केइ गुणमणिसयउर न धरइ अरइ रई दम
 मउर । अउरग्गडुम मूडुण्डिदिय केयवनाणवडि अज्जिणदिय ॥ ७१ ॥ तेर चरिस सवाक पाविय सजमजत्ति अण्णठ
 पण्डिय । निपुशरमणि सयवरि वरीयठ दसएनाएयएगणनरीयठ ॥ ७२ ॥ घात—इणिपरि वडुयत्तणि जेम बुद्ध-
 णि उरमुअइ जिएयग्गन्धिय । तिपि परि थारापठ सिग्गुह माथठ त्रपियवोय खेमेदिं सहिय ॥ ७३ ॥

॥ इति श्रीअतिमुक्कचमन्धिः ॥

अथ पूर्ववृत्तमुदृतमाहात्म्यमाह—

पुत्रिं त्रयं जं सुकृत्यं उदारं, पत्तं नरत्तं नष्टं तेषु सारं ।

करेसि नो इत्यं जया सुकृत्स्नं, कदं सुदं जीयं खदेसि रम्भं ॥ १० ॥

व्याख्या—पूर्वं पूर्ववृत्तमिति वृत्तं निर्मितं यत्सुदृतं दानशीघ्रतया प्रच्युति । किञ्चत्तं ? उदारं अद्भुतं स्वर्गमोक्षसुखमदाने
त्रिनयनस्य दानशीघ्रतयात्, न तथाऽन्यधर्मस्य साधर्म्यं, तत उदारमिति, प्राष्ठं खन्धं नरत्तं नरजन्म । नञ्चिति नि-
धितं । तेन कारयेत् सारं उदारत्तं सुदृतानुत्तानेन सखुद्रे जन्म खन्धते, नान्यथा । एवविधाया धर्मसाधनसामग्र्या
प्राप्त्यायी मयात्मनि रे प्राप्तिन् करिष्यमि न ह्यत्र जन्मनि यदा मत्कर्म कथं तदा सुखं उपस्यसे रम्यं चेतोहारि इति काव्यार्थं ॥

अत्रार्थं श्रीशृंगारपुरेण यथा मातरपित्रोरेषे स्वमनोरथ एतदुपदेशगर्जो ययोद्विष्टस्तथैवोपदिश्यते—

पुरं मनोधानरिन्दुरयाऽऽशृतं, नाम्नास्त्रि सुप्रीशुरं रमाचृतम् । चक्रास्त्रि तस्मिन् षड्वज्रचक्रस्युक्तिर्यं प्रथनीतिप्रतता-
नुरति ॥ १ ॥ शुगापरमस्य गृहेऽस्त्रि कामिनी, नाम्ना मृगा जर्दमनोनुगामिनी । तयोर्मृगापुत्र इति प्रसिद्धिमान्, सुतो
यत्रध्रीरनरप्रयर्द्धिमान् ॥ २ ॥ म यौयराग्यं मुकृती दधाति, प्रेष स्वयित्रोर्नं गुणान् जहाति । सौधस्थितं क्रीरुनमद्ग
नास्त्रि, करोति गेगुंरकरप्रयस्त्रि ॥ ३ ॥ मणीमयाराग्याराम्मद्गतं, पुरध्रियं पश्यति चिचरद्गतः । स्थाने चतुष्कृति
रूपाररादिषु, र्दष्टि दृदधेत्तमि मुष्टिगार् म्यके ॥ ४ ॥ तेषु त्रिकादिष्वत्र मन्त ममागन्तमाडोक्त्यति स्म निलमा ।

१ अदुसो रजसपः मरेणसुद्वगुणशक्तिः.

तत्र द्वाभ्यां यमविभ्रमापर, स शीघ्रयन्त श्रमण समाकरम् ॥ ९ ॥ मृगासुतस्तं किञ्च निनिमेपया, प्रैद्विष्ट साधु निजद-
 शित्प (स) या । व्यचिन्तयद्रूपममूहना मया, व्यद्वोकि कि क्वापि पुरा दशाऽनया ॥ ६ ॥ जातिस्मृतिर्ज्ञेय गजस्ति-
 भावितासदाऽस्य रम्याध्ययनायशाखिनः । जज्ञे मनोज्ञे मुनिदर्शने सति, प्राप्तस्य मूर्ध्नि प्रससार सन्मति ॥ ७ ॥ श्राम-
 ल्यंष्टिष्ट पुरा शृतं स्वयं, सस्सार जातिं च पुरातनीमयम् । महर्षिको मद्भु मृगातनूद्भय, प्राप्तो चिरकि विपयेषु सूत्सव
 ॥ ० ॥ रथान्तर सयममार्गखम्भे, नजन् चिरकिं च ज्ञेये सदम्भे । इत्यव्ययीदप्रत एत्य मातु, पितुश्च सयोज्य करौ
 दगाधु ॥ ९ ॥ श्रुतान्यहो पय महाप्रतानि, श्रुतानि तिर्यङ्गनकाश्रितानि । मयोमद्भु खानि जयाधिरकः, पित्राहया
 प्रयशोऽस्ति सफः ॥ १० ॥ हे अग्नि हे तात विपानुरूपा, युक्ता मया जोगजरा विरूपा । पथाधिपाके कटुता प्रजन्त,
 इदं गरीशोऽनुमता वृत्तन्त ॥ ११ ॥ बुधाम्रगान्नुचक्षु शरीर, पूयुद्भय चाशुचिताडुटीरम् । जीवस्य च स्थानमिद
 स्तनिय, दुग्मस्य विप्रत्पत्माधिपत्यम् ॥ १२ ॥ अशाश्वतेऽङ्गे न रतिं खजेऽह, पथात्पुरा त्याज्यमिद इतेंहम् । जितो-
 षण्डुदुदुदुशस्त्रिन्ने, सखापञ्चनोन्मदकर्ममेनम् ॥ १३ ॥ नो रंरमीत्यत्र द्वि मानुपत्ये, मनो ममाविष्कृतरोगसत्त्वे । अनुर्ज-
 राऽऽनुनवात्रिन्ने, मदाप्यगारे षडुपनिधूते ॥ १४ ॥ इ खानि रोगा मृत्तिरस्ति इ स, जन्मास्ति इ ख जस्तिरस्ति
 दुग्मम् । मित्रयन्ति जीया सखाया यदर्थ, स इ खमेगस्ति जसत्तदर्थम् ॥ १५ ॥ इदो गृह क्षेत्रमथो हिरण्य, स्त्रीपुत्रव-
 न्मदरि मे नारत्पम् । मया स्वकं महता एवेन, प्रोन्मुष्य गन्तव्यमिहायरोन ॥ १६ ॥ कान्त्यानि यत्प्यरिषामगानि,
 १ इक्षित १ एत इत एष्या यम्य हत्

स्युर्न विपाकवतो षड्वाणि । रम्याणि नो जोगवतो षड्वाणि, सुदृश तवत्यरिणामजानि ॥ १७ ॥ नि शम्यक्षोऽध्यान-
 मद्भो महान्तं, य पूजा मर्षति द्वी नितान्तम् । गउन् म दु ए खजते विपामा, सुधानुरो चरितप्रयासात् ॥ १८ ॥
 यधैयमज्ञानिरप्यप्य पुण्यं, नर प्रयात्वन्यजैर्नोरपपम् । गउन् स रोगै वरिषी चमान, पद पदे स्वादयुतै सहानि
 ॥ १९ ॥ प्रायेयपुष्ट मरणि महान्त, यध्याद्यगो गच्छति नो नितान्तम् । गउन् म मौल्य वज्रते विपामाहुदादिकटे
 रश्निोऽप्रयासात् ॥ २० ॥ इत्य जने योऽत्र विधाय पुण्य, नर प्रयात्वन्यजैर्नोरपपम् । स सपनीपद्यत आषड्वाणी,
 गउत् त्रिमुषो व्यययाऽष्टासर्मा ॥ २१ ॥ यथा प्रदीधेऽपि गृहे गृहस्य, स्वाथ प्रतुसस्य दृञ्च विगृह्य । उपेप्ते सर्वे-
 मसारशासक, यद्दिनेयत्य म मारत्राणम् ॥ २२ ॥ एव जराभूतयुगेन लोकं, नति प्रदीधे न दृञ्च निबोक । म्य तार-
 विप्यामि नराऽिमथ्यादनुयाऽद् जयतो स्वयुध्या ॥ २३ ॥ तदाश्नुत्यतिगती सुदुष्कर, नो पुत्र चारित्रमिहास्ति
 दुष्करम् । त्रिभोः मह्य्यापि पुनर्गुणाना, धार्यापि मन्त्यत्र सदोदयणानाम् ॥ २४ ॥ अरो च भिन्ने समताऽनियारा,
 नृतेषु पाप्यो निमित्तु ताता । प्राणवियानाश्चिरविश्व वारङ्गीय त्रियेया जगतीह तातव ॥ २५ ॥ सदोपयुगेन मृषा न
 त्रागाऽऽत्नाप्या वृत्तायचनरात्रिद्वारा । हितं मित नो परिभाषणीय, सेव्या स्थिति स्रुतित्वाश्चिणीयम् ॥ २६ ॥ न
 दृग्गसोपतमात्रमिर्ष, पाद्य परम्यानिदास्यदृष्टम् । छेय मदाऽदुष्करमेपणीय, हेय तत्राभाद्यमनेपणीयम् ॥ २७ ॥ अत्र-
 द्रव्ययोद्दिनिर्न निमित्तार्थो मनोऽनीष्कितनोगतुक्तिः । महाभतेचेत्तत्वीय दुष्कर, धार्यं प्रत या करयतिपुष्करम् ॥ २८ ॥

* कथमत्र पृथक् विना मरण्यम् १ जगत्पुण्यं न २ नीनोऽवति यावत् ३ पुष्करं महत्फल

पोषु पान्थेषु परंशितेषु, त्याग्य मातः सद्यश्कारितेषु । आरञ्जवृत्ति सकला प्रहेया, सुडुक्करा निर्ममताऽञ्जुपेया
 ॥ २९ ॥ चतुर्दिपाहारतापहत्या, त्याग्य निशानोजनक विरत्या । स्याहुक्करस्त्यकुमसौ मुनीना, यत्संचय, प्रोज्जितस-
 त्पुलां सह कष्टमथ्या ॥ ३० ॥ सहाय्य नीतोष्णतृपातुबुद्धा, कार्या न दशे मदाकेऽङ्गरक्षा । सख्या मलाक्रोशानडु खयाव्या, स्पृष्ट्या
 दानसीदु लता मुपियाऽप्रमाणा ॥ ३१ ॥ जिदादन याचनमप्यवाजता, बन्धो बधस्तारुजतर्जनावता । वाविंशतिर्व्यक्परीपहा-
 गुदातुमर्णा, स्वाखंरावोषोऽपि च कष्टकर्ता ॥ ३२ ॥ कापोत्तिकी वृत्तिरिय सनाद्धा, स्याहुक्करा दोषहृतेरपद्धा । आत्मेक्षयते ब्रह्म-
 ज्ञोः पुत्र र त्याः प्रजपिप्पुरङ्गे, धर्तुं चरितस्य गुण सुचङ्गे ॥ ३३ ॥ त्यमाश्रितस्रक्षणपिणरुसाम्य, सुली मृडु. स्त्रीजनचित्तकाम्य. ।
 दोषभणानाम् । प स्वादयोन्नार इयातिडु सहः, स्फुरद्ववानामपि वत्स दुर्वहः ॥ ३४ ॥ आजीवितान्नार चरुर्गुणाना, बाह्योऽस्त्यविश्रामत-
 र्दीधेज इर प्रमथ्यम् । स्वकीयदोन्धी तरणीय पप, स्फुरशुणाम्नोधिखासरेष (स) ॥ ३५ ॥ आरब्धमेतत्तरणाय नव्य, गङ्गा-
 धोऽपनाया स्वापाहन नम्रति वातुभाया । स्यात्सयमस्तादृगत्तिस्थधारागमोपमाः सन्ति तप प्रचारा ॥ ३६ ॥ आस्वादमुक्त कव-
 न्त्वदृष्टाऽदिरियोपडदित्तुं, स्वात्मयमो दुक्कर एव शिट्ठितुम् । अयोमया स्वेन च चर्षणीया, यथा मुलेनाहुत्वमर्षणीया
 ॥ ३७ ॥ पयोपकृष्टाय च जातवेद-शिक्षाम्रयान तुवि जायतेऽद । श्रामण्यक पुत्र तथाऽऽसेय, स्वयोधने दुष्करमममे-
 षम् ॥ ३८ ॥ दत्तिने बल्लभुवराऽपिडेन, स्वात्कन्यश्चित् पूरयितुं बन्धेन । वीकेन नो पात्रयितु प्रपार्थिते, तद्वचतित्वे न

तमोऽपि वार्यते ॥ ४० ॥ स्यादुष्करस्तोत्रयितुं यथा तुंस्तुत्राधिष्ठः क्विञ्च रत्नमानुः । तथा धरित्राचरणं गनेष्व, कष्टाय
 निनाद्वनया निनेष्यम् ॥ ४१ ॥ न स्वात्तरीनु गुरुतो तु नान्यां, रत्नासरो यक्षदमातुजान्याम् । तत्रोपशान्तेर्दमयीचि
 मात्री, स्यादुष्करं पूर्यथायद्युमात्री ॥ ४२ ॥ मनुष्यजोगानुपुत्रं पथमकारपुत्रं त्वमत सद्य । युफेष्टजोगसदनेनूब-
 दादो, द्याः मधर्मः परियाजयादो ॥ ४३ ॥ ततो मृगापुत्र वयाच मातस्वतियमेदेदमुदीरयात । मुष्टुष्कर क्रियिददो
 नरस्य, स्याप्रद्द लोकं तृपयोगितस्य ॥ ४४ ॥ सोदा अन्तजा स्वमन शरीर्या, दुर्देदना नित्यमिमा सम रुजा । प्राप्ता
 नि दु गानि धनेनमा त्रयायमून्यनेकान्यपि खर्ततो मया ॥ ४५ ॥ रुरङ्गरामृतुजयात्त्यरत्ये, जनेऽत्र घातुर्गतिके-
 ऽप्यगन्ध । त्रयमूर्णऽह्मनरुत्तर, सोदा द्दहा जन्ममृतीरस्तर ॥ ४६ ॥ जाग्रदध्यमानो तुनि यादसोऽत्र, मोष्णस्त-
 मोऽप्यभि न वीनिदोमः । यत्रारेऽन्नातगुणो ह्यमार्तं, तत्रापि मोद मयकोष्णजातम् ॥ ४७ ॥ लोकैऽस्ति यादग्निधमत्र
 शीर्षं, तदरत्नोऽन्नागुण प्रापीन्म । मापि व्युत्कर्मरुतापराधात्मोदा मया नाररुसीतत्राथा ॥ ४८ ॥ आक्र दकतौ-
 षंयदोऽप्यथव्यरुग्नित कष्टनरेरसुस्यः । श्वाद्यातुयेऽह्म जखनेऽस्ति चुस्य कुन्नीगतोऽनन्तरा एव पक् ॥ ४९ ॥
 कदम्बरमादिमयायुक्तानधन्तानेऽह्म पुखितेऽस्मिानः । दग्धोऽग्निद्रुद्वे मरवाडुकावज्ञान्नाग्रत्यमाने बहुशोऽस्ति तात्र
 ॥ ५० ॥ गुनीमगुन्नीउ र्गत्त्रित्तित्य, प्रोचीर्निगथ्योपरि वा तुजित्य । निर्यन्धर सन् ककषाप्रधारार्जरेर्विचित्रो-
 ऽहमनरागारा ॥ ५१ ॥ गुत्तेऽनिनीशाननरुष्टकातुये, यद्वास्मविशोपिरुहे ह्यदानित्ये । हा पारायनेन मयाऽपकरणीः,

१ गत्य, २ दे गुत्र ३ वमि

पुत्रा पुत्रा विप्रसन्तीव कर्पणैः ॥ ५२ ॥ अयारस्तनिहुरिवातिजैरव, ववेन यन्त्रे महतीव कैरवम् । सौमालमद्ग विदधत्स
 शानुंकेनिष्पीग्निोऽह परमाद्यथामिके ॥ ५३ ॥ स्वल्पपरवृकरूपमद्भि, श्यामैस्तथाऽह शचलै रसद्भि । आकन्दकृद्भूमि-
 तये प्रसापितश्चिन्तोऽथ लीर्णानुक्त्रय पाटित ॥ ५४ ॥ नव्यातसीपुष्पसमामिजाद्वैर्ज्वैस्ताथा पट्टिशचक्रनालै । दुष्कर्म
 षोऽप्य निरयेऽयतीर्णश्चिन्तो विचिन्तोऽहमयो विदीर्ण ॥ ५५ ॥ प्रयोजितो लोहरथे ज्वलत्याधारोऽग्निजलो दुस्त-
 र्त्सर्मात्वा । आरुष्पणाम्ये पशुमद्य तौर्ज्वलत्रेरित पातनत बुयोत्रै ॥ ५६ ॥ जस्मीकृत सैरज्यचितासु, ज्वलद्बृहन्ना-
 उग्नाधिषायु । अह पुनर्हो विरसो जटित्रीकृतोऽनुजा पापकृतिर्जवित्री ॥ ५७ ॥ सदशतीक्षणनकोटिसङ्कलोद्दोषमै-
 यमुपुटं पवङ्गैः । हृद्भ्य टुप्रथिउपन् विद्युष, कवोरचौरै मुधनीर सुप्त ॥ ५८ ॥ इतस्ततो धावितवान्सर्धीतियारिवन्नदी
 रोरिली मपीति । अह गत पापटुवे तदा हत, हुराजतर्षचिन्नरै समाहृत ॥ ५९ ॥ लण्णानितसस्त्यसिपत्रनामक,
 यरा परी मगापार यथार्थकम् । तदाऽमिपत्रैः प्रयवः प्रपातुंकेश्चिनोऽहमहोर्वैरागोऽङ्गपातकै ॥ ६० ॥ प्रोतस्त्रिशूलैर्मु-
 र्त्तुमे हुरिषायडीनि, शिवाप्रधारायुतर्कद्विप (ह्य) नीनि । अनन्तवृत्त्यो व्दिदलीकृतोऽह, विलिप्त लूसमुलव्य-
 षोरम् ॥ ६१ ॥ प्रमारपरयो रन्मन्निस्त्व, पारोद्य कूर्टद्वयेऽप्यनुज । व्यापादितोऽह बभुशो निवज्व, शिरोमणिः
 । उप्ता दुर्गद्विष्ट २ ताडने ३ योत्र "जोडर" इति माषाशम् ४ मपिषाम ५ पापवशग ६ फल्पनी-कत्रिका ७ व्यपोह-
 केरिन् ८ वरेलो र्पेवत्स

पापचृता प्रमिद्ध ॥ ६३ ॥ तत्रस्यदेर्मकरानुकारिणि, प्रयादितो निर्दयचित्तगारिणिः । जार्यर्गृहीना पिर भङ्गसारी,
 मद्यंग्ने शिन्ध दृष्टिधारी ॥ ६४ ॥ इयर्नर्गृहीत सगम्य जार्यर्ग्वश्र विस्र पदुडेयपार्ने । अनापरागर मरुत्तेश्च
 मारित, कनापि कमाल्युदयो न तारित ॥ ६५ ॥ यत्तन्निर्गृहीत इजानिर्गृहीतौऽहं निशिते पुजार् । तयोऽग्र-
 त्योपरि तद्वितश्च, विज्ञोऽग्रश बुद्धितपाटितश्च ॥ ६६ ॥ वैराहत बुद्धित एव पायस्सर्गर्गर्ग्वं खोद इव भ्याय । भ्रुशनी
 कृत प्राप्य पनाश्रपेटा, मुहीश्च पुहीरुतुष्टु ल्पेटा ॥ ६७ ॥ तत्तानि ताद्यानि पराणययामि, त्रपूयथो मीमस्सु ययानि ।
 प्रपायित काथमयापितानि, स्वाम्यऽपि तुर्गन् कडुदृजितानि ॥ ६८ ॥ आमन् पुग तेऽतिमनोमत्तानि, श्रुयानि मामानि
 त्रिविभ्तानि । इजानुवर्णानि निजानि पस्त्या, मागान्यद् जमित एयमुस्त्या ॥ ६९ ॥ तजानतत् पूयंनर ष का-
 भिनी प्रियोक्त्व्येति दयश्चिपादम् । प्रपायितोऽहं निरये रजवन्तीरकृममा पतितर्ममिषतीः ॥ ७० ॥ अम्यश्च नीतः परि
 कममानाद्रोपाद्गुरोऽहमयाममानाम् । निरन्तर वेदितयान् प्रभूता, इर्देना नारकनामन्नाम् ॥ ७१ ॥ मयाऽतिनीत्रा
 नरकस्य वेदना, सुड सदा निर्मितगात्रजेदना । सश्रूयमाणा अपि नीतिकथ्य, सोम मनोऽन्तर्गततोषार्थ ॥ ७२ ॥
 याहदयहो ताव निरीक्ष्यमाणाऽस्ति वेदना खोक्गताऽग्रहाणा । माऽऽमं ततोऽजन्तगुणाधिरर, प्रमुक्कहन्ती नरकऽनुग-
 स्वम् ॥ ७३ ॥ ज्ञेयेषु मर्षेणु मम लमाता, श्रिता व्यथा हे पितरत्र जाता । न जतवानसि निमेषमात्रं, कदाऽप्यह
 निमममातपात्रम् ॥ ७४ ॥ वृत्तलदैवत्यितरो सुतस्य, स्वैरे जत्र प्रत्रणित सुत तम् । श्रामण्यमाणे परमस्त्यतुडा, सुड-

१ मत्स्य २ मत्स्यविदोषे ३ सुतरामपायो नागो यम्व स ४ मदिरा ५ अधिनानिनी

पङ्केषु जीव हिंसस्पृजग, तप्तूण लयरि करि तोस पोस । परिहरसु सयल तं दोसमोस, अइदुधर मम करि मणिहि सोस ॥७३॥
 अर्पूणाव चिसिहि परेसु, मायानियाणसदुधरेसु । समजाव सयसत्तेसु धारि, समरस्स वित्तेसिहि गुण वधारि ॥ ७४ ॥
 इणिएरि अणुसागइ अण्णि अण्ण, तिणि दूरिहिं उज्जिय जयवियप्प । वायतल सुहजाणम्मि चित्त, तल्लणि दसपाणिहिं सो विसुत्त
 सहगारदेरखोयम्मि पत्त, तत्त ङिय सुह दुजइ समत्त । तत्तो चयिसु लहिही विदेहि, सियसुह लप्पल्लिय इज्जगेहि ॥ ७६ ॥
 जइ तेण दुच्छइदुयंपयो यि, वहुकूरुक्करुपरिसृरिल्ले वि । मित्तोवम गणिय न दुच्छजाव, तसु लप्परि आणिय सुहसहाव ॥७७॥

॥ पात ॥ अयेहि वि तह किर निम्मिय मण थिर धारिय जिणवर धम्म धुर ।

पायवा मिची मुक्कय पयिसी सवोयरि जग सुक्खकर ॥ ७७ ॥

॥ इति कुञ्जेऽपि मैत्रीज्ञायप्रतिपत्तौ समरविजयकीर्त्तचन्द्रसधिः ॥

अथ पर्माधिना साधूना श्राद्धानामपि च दीर्घदर्शित्वमेव श्रेयस्करं । अनागते व्याधी यद्यात्महित साध्यते तदा
 माधीय । परंपरमगरेऽतिकुञ्जरे जाते पाखिवन्धनं अवनधनप्रायमेव तथा समागतेऽप्यमेयामये ज्ञाते सति यदि श्रेय
 समाचर्यते तथापि साधु । तदुपर्युपदेशमाह । प्राक्तनकाव्यप्रान्तपदे ज्ञस्य प्राप्तिर्जीवित्य प्रोक्ता, साप्येव क्रियमाण
 माधीयसी, तद्यथा दीर्घदर्शित्वमेव व्यञ्जयति—

रोगेहि सोगेहि न जात देह, पीन्निजाए वाहिसहस्सगेहं ।

ताबुजाया धम्मपहे रमेह, बुद्धा मुद्धा मा वियहे गमेह ॥ ४ ॥

एता रोपयण्डिधित्सा ॥ १५ ॥ उवाच पुन पितरं मृगाया, योका स्थितिनिं पतिकर्मताया । सा दुक्तरा नास्ति ययो-
 सुवाप्यं, पतिधिया कास्ति यनं चराणाम् ॥ १६ ॥ एकाक्तरयेषु यथा कुरङ्ग , सर्वत्र कुर्यान्नमण सरङ्गः । धर्म चरि-
 ध्यामि सधाद्दमेन, तपोयमंवेनमलान्भुजनेम् ॥ १७ ॥ धने यदणस्य त्रवेष्णुव्यातकृत्सदा ते(के)न दारीररसा । चिकि-
 ल्या यो धियवं प्रयस्य, स्त्रिवस्य मूवं फलदस्य तस्य ॥ १८ ॥ तौर्त्यापय तस्य च क कृपासु, पानासने यन्नति कस्य-
 णसु । धरपवं तस्य हि क मुसस्य, प्रया पुन स्पष्टमवाङ्मुलस्य ॥ १९ ॥ यदा च स स्यात्सुखितोऽत्र वातप्रमीलदा गन्नति
 स्वनात । सजुष्णानादिदिवं सरासि, स्वय यनान्यप्यथ नीरजासि ॥ २० ॥ स्वन्नशयमास्याद्य पयो निधीय, स्वैर
 षरंकरनं निधीय । इतलतथोत्पद्यनंविजाति, स्त्रीपाश्रयशोणितटे प्रयाति ॥ २१ ॥ दुरङ्गयन्निस्त्रुवसयमानुष्ठानो मुनि-
 यन्नपरितोत्त्रज्जुः । इत्य चिकित्सात्रिमुखो न ज्ञापी, निर्वाणमामोति च कर्मदापी ॥ २२ ॥ मृगो यथैकोऽपि न नित्य-
 षणी, नैकरचारी चटिवारानारी । एव मुनिगोचरणप्रविष्ट , कदम्बदीव्याकरणाद्य षट् ॥ २३ ॥ अहं चरिण्यासि कुर-
 ङ्गयानस्य यत्रथीपुरपात्रयात् । शून्योचतुलस्त्रिवरायनुज्ञया, गन्धायो पुत्र यथासुल रयात् ॥ २४ ॥ तत स तल्याज
 निधोपायि धम, जगद् क्षेत्र पिकरं गतप्रमम् । अत्रुक्षया पापसुखापदासह, दुरङ्गचर्या रचयाम्यथान्यद्दम् ॥ २५ ॥ एव
 युगाह तिवर च भावर, रसादनुज्ञाप्य समसमान्तरम् । भमत्वमुन्मुद्वितनान् सकमुक, तनोर्मदानाग इयाधिक स्वकम्
 ॥ २६ ॥ मिनास्त्रि युजानापि पद्मवाषा, कउमरतञ्जी यदने षष्ठाषाम् । निर्भूय यन्धुभिरगाश्रिकवापाब्जोनेदेवोऽपि यहि
 १ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

स्वराभात् ॥ ८७ ॥ समित्युपवा प्रतपथात्प्या, श्रितश्च गुष्टिप्रकटाश्रितप्या । सदा युज्जभ्यानयुगान्तरण, धार्म्येन युक्त-
 पसोत्त(व)रण ॥ ८८ ॥ अगात्पत्स्यकसमप्रसह, भ्रयथात्तिसमनोऽत्मसम सुषन्न । जीनेऽनुदयस्यकचिचयुचित्तयस्यु च
 स्यारत्कंच्यत्तिंति ॥ ८९ ॥ दु ख सुख चरितरापमाने, माने भूतो जीवितकेऽभिगाने । दार्भेत्पयानेत्पसमाधिद्वर्ता,
 भ्रयापासु निन्दासु च साम्प्रथर्ता ॥ ९० ॥ महाकाथापत्पथ गारवेऽनु दारत्पु दारत्पु पुनर्त्तये(य)ऽनु । शोकेऽनु हास्यऽनु दर्पा
 निपर्वने, निर्धन्यतः प्राप्य निदानकर्तव्यम् ॥ ९१ ॥ अग्निश्रित साधुवपद् दार, निरीहतात्तार च परम लोके ।
 सप्याऽन्त पानदानेऽपि पासीगाशीर्षद्वेऽपि समत्पत्तासी ॥ ९२ ॥ दारत्पत्ता जन्तुप्रथादिकानि, स्थित पिथापाश-
 पतोऽनुत्तानि । अहम्भवस्य सुदम सुयागश्चित युज्जभ्यानकृत्तानियोग ॥ ९३ ॥ पर चरितरण च दर्शनेन, ज्ञानेन रत्त
 सपसा पत्तन । सन्नारनात्ति परिजायचित्ता, सम्यक्यारमानमपानि हत्ता ॥ ९४ ॥ बहूनि चर्पाणि च पात्रयित्ता, भास-
 रयमागापि निताडयित्ता । मासत्पत्तासानरान सवान, मासोऽपत्ता मर्दिभयमान ॥ ९५ ॥ पर प्रदु र्गन्ति विचक्षणा च,
 प्रयोपत्तन्ताः दामिनः स्वराय । निवृत्तिसायाश्रित च जागत्तुक, शुत्ता मुगापुरचरित्तुक ॥ ९६ ॥ शुत्ता मुगापुरभ्रमुनि
 प्रयस्य, प्रतापिना द्यापितमभ्रयस्य । सप प्रथान चरित च तस्य, गतिप्रथान त्रिजगच्छतस्य ॥ ९७ ॥ विद्राव दु द्यो
 द्यवर्धने पत्, जथाप्युक सममत्पत्तनम् । अतुत्ता धर्मपुरा दारत्पदा, धार्म्येऽन्त धर्म्यं सितदृष्टानदा ॥ ९८ ॥

॥ इति श्रीसुगापुरराजर्षिचरित्रम् ॥

अथ श्रीजैनधर्ममूत्रधारज्जलश्रीसम्यक्त्वोपरि काव्यमाह—

तत्रेण परकाखियकम्मलेवो, अन्नो जिणिवल न कोइ देवो ।

गुरु सुसाहु जिणरायवुत्त, तत्त च सम्मत्तमिमं निरुत्त ॥ ७१ ॥

एवास्या—तथा लादसापिथेन प्रदाक्षित कर्मलेवो येन स । तथाऽन्यो जिनेन्धात्र कश्चिदेव । तथा गुरु सुसाधुर-

एतदासाहयसीडाक्रुणाय रान्तदा-तात्मा । तथा श्रीअर्हडुक तत्त्व । एतन्नय सम्यक्त्वमुक्त सम्यक्त्वस्य सम्यक्त्व । एतदानेन जीवस्य नावतिथिगतय विहितकारा सजायदति, दिव्यमानुषसिद्धिसुखानि स्वाधीनानि सपनीपयन्ते । सर्व-
निस्कारतं सुवि ॥ १ ॥” इति वाक्याय ॥

एतदुपरि श्रीगुणध्वजस्वरूपमुच्यते, तेन दुर्मुपशमो नानीत , पश्चान्मच्चिरा सर्ववितिराहतंति, एतद्विशेष पुन-
गुणध्वजस्यमान्त् रसाधिप्याम इति ।

श्रीधीनतीर्थे नया तत्त्वाद्यस्यापनोद्यतम् । गुणध्वजमुनेर्षुत्त वित्त वषये जगद्वये ॥ १ ॥ आस्तेऽमरावतीतुड्या धुड्या-
वासारवदिवा । भावसी नगरी धेवा ज्येष्ठाचारनर धिता ॥ २ ॥ जितराहुन्युप प्राश्य राश्य तत्र प्रतापमान् । प्रयास-
यति धिरपुत्रद्वैतवैतवालय ॥ ३ ॥ तस्य धीतिमती वान्ता दान्वापारा शयाद्भवत् । सीतेव विद्वत्पत्नीदासीदाव-

१ धीतिमती, २ उत्र-वदम्

इत्थास्ति ॥ ४ ॥ यावत्प्राणव्यर्त्तनात्पत्न्यायशोचानिच्युतः । तत्पुत्रस्य ऋषिर्धाम्ना चाश्राड्जानि भृगाव्यज
 धनन धनदमाय प्राय श्रद्धिस्तिरोमणि । कामदय सदा राक्षो मान्यो वसति तत्र च ॥ ६ ॥ स स्वक गोपुत्र
 सत्ता बहिर्धर्मो । द्युत्तमस्य कृपारोपो गोपाडस्य मित्रितलदा ॥ ७ ॥ आचर्या गोपति स्वामिन् कामिताया
 गापुत्र महि शीहृद् मद् मद् विद्योक्थ ॥ ८ ॥ अथ गोपुत्रस्यसदादर्शोत्सुकचंतसा । श्रद्धिर्नकलदा इष्ट स्यु
 संतन ॥ ९ ॥ द्योत्तमस्य चर्त सत स्वमहिष तदा । मा र्त्तपीर्त्तक प्राह व्याहरन् क्रोमया गिरम् ॥ १० ॥
 श्रद्धर्मो स्वामी प्रामीणना यथा नृप । आगन्नास्य पुर काम तंम स्वस्तिरसा कुट ॥ ११ ॥ निष्कास्य रमनाम
 षसदाड्करोत् । जयाताडम समागत्य सत्वरूपा नर्मस्त्रियाम् ॥ १२ ॥ श्रद्धितोषमर्त्त निर्धर्त्तनियक्त्रिह सञ्जी
 एषमुष्टज्जाप कोपनिमुष्टमानस ॥ १३ ॥ आकर्ण्य त्वमागुष्मन् गुष्मदष्टं धिनोत्सर्त्त । मसरत्तोऽदृज्जापत्त्या
 निहिता मया ॥ १४ ॥ कानिनो यथसा क्षात्ता ध्यात्वा हिसा च कु मदात् ॥ दत्तमसं मया दान सानन्दमन्
 ॥ १५ ॥ श्रेष्ठ्यपि पाप वंराय चापय गुरतर वहन् । तत्रच श्रवणाक्त्रिसां खिन्नामिन् इदि अत् ॥ १६ ॥ ये
 दुष्टिन पाषा प्राणपातस्य तत्सज्जम् । नरकादिर्गात्रिभ्रान्ति क्षान्तिर्जानयभान्तोत् ॥ १७ ॥ अत्र पर करित्येः
 यथमप्यहम् । ध्यात्वति महिषस्यापि प्रापित श्रेष्ठिनाऽज्जयम् ॥ १८ ॥ तज्जन्म जीवित साधु साधुत्वं निरोमणि ।
 प्रमाण त्वत्तुष्ट जाति सात्तिका श्रुत्योदयं ॥ १९ ॥ एव कृत्त दयातोष गोपेन श्रेष्ठ्य सत्तुव । धीरत्तर्त्त समानीय

भविष्ये च द्योच्चिह्न ॥ २० ॥ शुक्रस्था भेदी पृहे याति स्थातिमान् यावदात्मन । उग्रो विधोर्धया खेटं कंटकेऽस्य
 हेरुकरा ॥ २१ ॥ पादितोऽपि घनगोपं सोऽर्धन प्रदुर्भति । यद्यति स्म कथञ्चिनो निघ्नोऽपि खडुटं रकुटं ॥ २२ ॥
 भौवनाथ समादातु मातु पाभेऽनृचरिव । चिन्तामस्य धरिष्येऽह गेह प्राडस्य मामकम् ॥ २३ ॥ इत्युक्त्वा स्वगृहं नीत
 ब्रह्मः धर्मकरा यथा । महिषोऽप्यादिजिदतिं पाने सप्यंवितोऽमुना ॥ २४ ॥ अन्येषु सपरीवार कारणाच्च कुतोऽप्यसौ ।
 अङ्गगान्धर्वं धम एतस्मिन्नोपत ॥ २५ ॥ महिषोऽप्यजवत्सार्धे पार्थे यत्त्वरारक्रम । स्यातु शक्नोति नंकाकी नाकीश
 स्य एतत् ॥ २६ ॥ राजद्वारं गतो यानसावदारदक्षो नर । धामे दत्तं न त गन्तु रन्तु पुत्र यथा पिता ॥ २७ ॥ काम-
 रण्यसोऽरात्पराधादिनोच्य धम् । महिष यूपनोपान्तं कान्तं गत्वाऽकरोद्यतिम् ॥ २८ ॥ महिषोऽप्य नृपं नत्वा सत्त्वा-
 नुरचना जिता । निष्वास रचना राजभाज्यर्थादि तस्त्रियान् ॥ २९ ॥ निरीक्ष्येद्वचामाधर्मं वर्यं पप्रह्य नृपति । श्रेष्ठिनं
 गोऽप्यजानादीक्षादीहृतमुधर्मपी ॥ ३० ॥ राजन् जीवदयाधर्मं दामंदो जन्तुसतते । येषा याने यथाशासा ससारे पर्य-
 टान्ध सं ॥ ३१ ॥ महिषस्यास्य दुष्कर्मकर्मवत्स्य निताभयताम् । विपाक् कर्मणा नेतश्चेतसश्चित्रदायक ॥ ३२ ॥ महिष
 भजदभ्युप स्य कर्तेशुऽप्यजवत् । माणादिपदेऽवीच धीवत्त्व विद्वयश्चिञ्च ॥ ३३ ॥ जातिस्मरणयोगानेनादक्षिं पुरातन ।
 कान्धोदधो प्रयो यत्साधस्त्राजोदिवि क्षिपते ॥ ३४ ॥ वेत्त्यस्य कोऽपि नो ममं धर्ममूर्तिरथान्यदा । दानी कोऽप्यागत-
 एव दक्षरंरथादिषोऽप्यहत् ॥ ३५ ॥ सोऽजगोष प्रति भेष भेषरकारी मुनीभ्यर । महिषोऽप्य समसह सधमार ह्व-

१ ० दत्त २ ५ ३ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५

स्त्रिया ॥ ३६ ॥ एकस्या जतर जन्म सम्भविष्याः समाश्रित । ततोऽप्य कभत दर्श दर्शे तारकदर्शनम् ॥ ३७ ॥ सर्वेरा
 पाणिनामिष्ट मिष्ट दीरमिचानिनाम् । जीवितन्यमिति श्रुत्वा नृत्वा गोषा मुनीभ्यस्म ॥ ३८ ॥ अद् द्विमापरित्यागं राग
 धर्मऽदपत्तराम् । धन्यदा गाहुजऽद् स हसन्मानसं मन ॥ ३९ ॥ माद्विष पृसपाकार्यं परयमतस्य दर्शनात् । हृत्तनं
 सर्वजन्तूना दृत्तानामहमस्यजम् ॥ ४० ॥ त्वत्पर्यदाजिरामायामायानीद्रय मासमम् । याचनेऽप्यातय द्म कभज गुग्मद-
 न्त्रिकात् ॥ ४१ ॥ धामस्यायी निराधार पारयदयन पीत्ति । माभ्रत चान्यर्मा दीनो भीना यादात्रजाभिज्जः ॥ ४२ ॥
 इदंत्वादिपमावाक्य शोक्यप ध्यातनापृष । कोऽपि नास्त्युपकारी या जीयानां जमतां जने ॥ ४३ ॥ न कश्चिदंति धाम-
 मकमणा त्रिममादयम् । जीया नरकविषहृ न ह्युत्था जमणादमी ॥ ४४ ॥ जीरयानिनु धाम्यानाक्रान्तं भवन्ति दी ।
 त्रिकेक दपत नैव दंयदसविस्वना ॥ ४५ ॥ निगादु परिजन्ता श्रान्ता नैव कयशन । प्रासां च्छरिपरिभ्रदभेदनेरक
 दर्शनम् ॥ ४६ ॥ कुर्नन्ति नटरासास दास्य दासा डानिशम् । जजन्त पडुकाणि पाणिनादादिषट्तेः ॥ ४७ ॥ खजन्त
 सुखद्व यानि तानिकद्वेषदसा जने । जीया डति विमृशन्त दान्तश्चिर्नृपाऽनरत् ॥ ४८ ॥ दर्शे जननु धादसा दसा-
 मध्येऽस्य कोऽपि य । मदिपस्य पथ कर्ता हर्ता तधिरसाऽस्म्यदम् ॥ ४९ ॥ अगुप्यथ अगुदिदु त्रिष्टुर महिरसव ।
 सर्वेन जमति साप साध पातद्विना निद्रि ॥ ५० ॥ दुक्लं पिषति च स्त्रं स्त्रं दाव च विषति । क्लीप्तं पुष्टव स्त्रं
 स्त्रंसायाति याति च ॥ ५१ ॥ परिजन्मकदापान मानन परिपूरित । पुमारा पञ्चनकोटीकोटीराजा मृगप्यन ॥ ५२ ॥
 पतोऽयम समायात पातकोपरि पक्षयी । दृष्टो स पतितसस्य परयवाहरपत्यु ॥ ५३ ॥ तद्वदनसमुच्चनननपिष

क्रम । दधाप स्तक्रभादाय न्यायमुच स राजषु ॥ ५४ ॥ जटर्नत्वा पदावुक्त शुक्त स्यान्मुत्सवे विषम् । नृपाज्ञाज्ञोपनं
 गोपाज्ञोपादेय शुभार जो ॥ ५५ ॥ जीवहिंसाऽत्र च प्रेत्य ज्ञेत्ससह्य सुखोदयम् । अश्रुत्वंति शुजाज्ञाप पाप भुत्वा
 नृपाक्रम ॥ ५६ ॥ विधेद माद्विष पाद माद प्राप्तसदाऽसिना । प्रद्वारपीन्याऽऽक्रान्त शान्तता महिषो दधी ॥ ५७ ॥
 दधी ष ज्ञान एषापी व्याधीर्णं सन् शुक्रमति । शुजाशुजफल जोगा मोचा कोऽप्यस्य नापर ॥ ५८ ॥ शानं शानं
 परद्वया सध्यावत्प्रसन्नप्रभरन् । पृष्टन् सर्वत्र विश्राम क्षाम कर्म स्वमाचरन् ॥ ५९ ॥ निर्नाथ आगत सन्ने दग्नेन
 र्दिनो निवे । धोप पूर्वजवरन्मुत्सा धृत्साधृत्यविदाप नो ॥ ६० ॥ सारन् स्वकर्मणो दोष तोष चित्ते व्यपस स । दधे
 दग्नेपीराम स्यान्नन्ददीनता सारन् ॥ ६१ ॥ राजाऽश्रंपीदधान्याय प्राय कंभारमुत्कटम् । पारलोकात्ततो रुष्टो द्युष्टो
 दग्नेनान्वषत् ॥ ६२ ॥ नृविक्तारोपणादेश हेरादायी महीशुजा । दत्तसदाऽस्य पुत्रस्य नश्यदाक्षिण्यबुद्धिना ॥ ६३ ॥
 कसां । एष रामजोत्रयोजन कीर्तिमलकां । ज्ञापस्ववं समाधाय नायकाय व्यजिज्ञपत् ॥ ६४ ॥ दग्नेयतामपरार्थोऽय
 मोर नोप्य पृद दद्वत् । नापद् भारयत्साय ताय घात्यं न रूप्यगम् ॥ ६५ ॥ अधिमृश्य धृत क्राय नायं यपुषि शब्द-
 यत् । एभारसं मन पीना कीना सृष्टानिहारिना ॥ ६६ ॥ गभीरचक्षिरसृत्स नृत्यवृन्दमियाजसम् । पारानवगणव्याथो
 दासोऽऽज्ञादिव द्विष ॥ ६७ ॥ ददय कजिनीधृत्य मृत्यर्थं नृपति सुतम् । चर्दिनिष्वासयामास रासजरोपणेन तम्
 ॥ ६८ ॥ करपीरुष्टोत्तमाया माघाऽप्यागोपिता गये । लघ्विषु धृवद्दाह काह्वीप्यनिरदयण ॥ ६९ ॥ आनीतो कथ्य-
 यत्तम् । ज्ञान यक्षुर्दिशावत् । शुभार धर्मगोपात्रयाजमत्यदभरम् ॥ ७० ॥ न तस्य कोऽप्यन्ध्रता वाताहृतरोरिद ।

मन्त्रिणा उन्नयेदन कन्धिषोऽथ रश्मि ॥ ७१ ॥ स्थापित कोषरसा-गगान्तव्याधनहीनम् । प्रबोध च दर्श मन्त्री
 स्वतन्त्रीकृतमानस ॥ ७२ ॥ अन्त रामरम धर्हि र्हि अंनमन मतिम् । विरोध त्यत्र त्री दूर कूर पाप्मनि मा अर
 ॥ ७३ ॥ वन्यूना विरुमावृणा वृणा प्रमासि कृत्रिमम् । परहरहरयाति रसातिमत्यालय रगः ॥ ७४ ॥ मन्मन्ना येऽत्र
 राजन्ति सन्ति त स्वाथतयत । मंत्री धमस्य या मत्याथार कुमार मा ॥ ७५ ॥ इन्द्रजालोपप पश्य तस्य मंगार
 सरुमम् । रमन्तेऽपयसन्त्र मर्ममथ सुररुगम् ॥ ७६ ॥ अस्मिन् जन कथं वृष्ट शष्ट हिमागुन तया । पश्य पर्यून
 र्चोनि सा विर्गोत्रियाच्यत ॥ ७७ ॥ हिमा दु खतत धानि सा नित्य दुगतिप्रदा । हिमाना जन्तुराप्रोति स्यातिपत
 इत द्रमम् ॥ ७८ ॥ नमिनाथान्मयाऽश्रावि ज्ञातिनारकदु खदम् । हिमापदत्रमुल्माह प्राह मन्त्रीति त मनि ॥ ७९ ॥
 श्रुत मृण्यजर्नतद्रुतभापाज्य हस्तयो । अतुर्गल्यसुन्यवातो ज्ञाताऽनन महान्यना ॥ ८० ॥ तन्गऽन्य र्शिपरीकाराभरत
 क्षदयानिशपत । जातिरसृति ममुत्पदे खंदन र्हितस्य वै ॥ ८१ ॥ परिचर तथा राग प्रागति प्रागगान्धिनाना । तदाऽन
 नाप्रसन्न केन सोपशमन च ॥ ८२ ॥ सुकुमार कुमार तमन्तवकारकमहेशम् । मन्त्री गृह निनायाथ मोयकाठं कुकम
 शम् ॥ ८३ ॥ वयमव्यर्पयामास न्यासवत्तत्र सायुजम् । तथाह इत्य हर्ष वयणनर कर्षक ॥ ८४ ॥ मर्दिष पन्नाभिस्तुष्ट
 शिष्ट ज्ञात्वाऽथ मन्त्रिदत् । दसाथा श्रावयामाम व्यासमाराधनाधिप ॥ ८५ ॥ मर्दिषोऽपि मन सुण्या सुभ्यानांऽनदान
 खर्वा । अष्टादशदिनीं यावज्जागताऽप्याव्यसत ॥ ८६ ॥ जोहितार्हाह्वयः स्यातो जाताऽप्यमसुरो कर्वा । श्रुतं त्रुषपय

१ शरण्यमथ २ शुभम् ३ निष्कारम्

नावत्तंन पाताद्यमध्यत् ॥ ७३ ॥ भृगुपञ्चमुनीन्त्रोऽपि गोपिताङ्गो विचारणाम् । चक्रे चेन्मिच्छति हेक एकवार नृपो
 भव ॥ ७४ ॥ तदोपरान्तिमायाति स्यातिनाथी रयोदय । छात्रगीति न मे दोषः त्रयोपरज्ञप्रमध्यत् ॥ ७५ ॥ मध्ये
 स्त्रिता विद्यावत्या भन्यात्ते साधय, सदा । ये वदन्ति युञ्जाचार जार सधमसन्नयम् ॥ ७६ ॥ विमृश्येति मनोवीर्यी-
 शी दीक्ष्य सुरधार दारसिंहासन ददा ॥ ७७ ॥ वेपयोगेन सन्मानदानत पूजितो मुनि । जपाविशत् पुनस्तत्र स त्रसेषु
 ददात् ॥ ७८ ॥ पाणिन्या नृपति पादापादाय स्थितयान्मुनेः । जका विद्वोकप्रत्यास्य छास्य कौतुकमनिय ॥ ७९ ॥
 दारत् नुभ न वेत्थेय छेत्तनिमित्तरूपत् । तदोक्त मन्त्रिणा नेतः श्वेतवासास्वदङ्गज ॥ ८० ॥ स्वकुव निर्मल सृष्ट कुष्ट
 श्लज्जराः पञ्चम् । धनंति निराभ्याद्भजास्वो नृपोऽनवत् ॥ ८१ ॥ पश्चात्तापान्महीजर्मा सर्वा कुश्चित्ति निजम् ।
 रक्षित साधुराहत्यामत्या पादा पुन पुन ॥ ८२ ॥ यन्मयाऽज्ञापरान्न तदक्षन्तव्यमखिल मुने । युष्माहशा ह्यमायन्त
 सं ३ शुरभ्यादि ॥ ८३ ॥ इद राभ्यमिद पश्चात्सापद्मीशुर त्यकम् । एन्मुके नृपेण्द नेहते निर्ममो मुनि ॥ ८४ ॥
 भंरभ्रनरदिप्र क्षिप्र साधुमत्तम । नृपानुमतिमादाय ध्यायन् ध्यान मुज हृदि ॥ ८५ ॥ जगाम वदिरुद्याने गजाने
 वनोदं क्षति । त्रीषंषं चरात् पार्श्वे सीमन्परयुरोत्सां ॥ ८६ ॥ गृह्णाति स्मोत्किताहार सार पथतप सुजन् । द्वाधि
 रक्षिदनी द्यारान्नाय दाप्ररप्यनद्भवं ॥ ८७ ॥ ध्याहट रूपकभ्रंषीभेषीसुत इय स्ववीम् । सर्वकर्मदपादेव केवळज्ञान-

प्राप्तवान् ॥ १०३ ॥ सुरवंश्यादि सत्संस्पर्णद्वरुह तदा । तस्योपरि स्थितो क्षानी म्यानीकृत्स्नी कथा ॥ १०४ ॥
 नृपाऽव्यागत्य नि शोकसर्कः सार्धं प्रमोदयान् । चरणान्नो जमानम्य कम्पकान्ति पुरं स्थितः ॥ १०५ ॥ प्राणिना देश-
 नाऽऽरब्धा सभयानन्वगुणक्षिया । देशानामृतसंहुष्ट पुष्ट पमष्ट चूषति ॥ १०६ ॥ जगत्त्रयेष पृथान्त शान्तपूरुषं निगद्य
 ताम् । धैर किमत्र शुष्माक साकमतन भृङ्गिणा ॥ १०७ ॥ आचर्यां केवली प्राच्यं पाच्यं निजजनय तत । प्राग्भवेऽहं
 जन द्वाभ्यदभ्यधीवृत्तपोऽनवम् ॥ १०८ ॥ असां मन्त्री कुकर्मा मे प्राप्ते मात्तिकधर्ममान् । दावाना कुमव स्थार्थी याती
 सप्तमनारकम् ॥ १०९ ॥ तत्रानान्या कथा रुद्धं युद्धं कृत्याऽऽयुरारमन । सागसाणि वयस्त्रिंशत्किंकरान्या प्रपूरितम् ॥ ११० ॥
 कमातिक्षपसन्नक षडं तत्रामुनाऽधिकम् । ज्ञानोऽहमव ससार स्फार पुरयादयोऽनिकतः ॥ १११ ॥ न कनापि कृता सारा
 क्पादास्यस्यैव तत्र मे । बहुकसरय कृत्या नृनाऽहं त्वत्सुतोऽनवम् ॥ ११२ ॥ माद्विष भृणु सभ्यन्थ वन्धनार्त्तियथादि-
 कम् । ज्ञानोऽर्षी बहुव काव नासं वतु सुधीरपि ॥ ११३ ॥ सभापि निरया मृष्टा दृष्टा विर्यदु वेदना । अतुर्मत्यन्तरे
 ज्ञान्द भ्रान्त नानेन पुत्रपितृ ॥ ११४ ॥ महिष्या अथ जीर्णाया आयासीद्दरंऽव्ययम् । तत्र दृ सच्चिब्रह्मः सप्तकृत्यो-
 ऽननन्यतिम् ॥ ११५ ॥ मिथितोऽय जने मेऽऽ तत्ररोपान्मयाऽर्दित । अथ प्राप्ते जवस्थान्तः शान्तयच्चिशुषा मया
 ॥ ११६ ॥ महियोऽव्यसुर सोऽन्यत्रो चूयो दुःखमाप्सति । कान्तिं प्राप्त क्रमान्मुखी मुखी चाव्यय सिद्धिषु ॥ ११७ ॥
 एतत्पुनर्नयोऽत्रलवृत्तं पृथमावयो । निरुपय विवुधे श्रोधरोष कार्या विनापतः ॥ ११८ ॥ प्रयुज्या महयो जव्या अज्या-
 दस्माद्दन्तव । राजा प्राप्ता निजायास त्रास सतारतो दधत् ॥ ११९ ॥ मृगप्यजमुनेर्ज्ञानम्यत्नक कृतवानर्मा । प्राप्ताद-

व्याख्या—रोगी—यातपित्तकफश्लेष्मात्मकैः । शोकै—पित्तपुत्रत्रातृपित्तजनिते । यातद् देह—शरीरं दिग्गते विव्यते कर्मचिरात्माडनेनेति तथा । पीब्यते वाधते । किञ्चूतं ? “वाहिसहस्रगेति” मि विशेषेण आधिर्मोनसिकी गीना राजयस्यादयोऽप्यामयास्त्रेया सहस्राणि तेया गेह् गृहं स्थानमित्यर्थः । तात्रदुघता - कृतोद्यमाः सन्तो धर्मपथे—धर्ममार्गं रमध्व । अहो बुधा इत्यामभ्रण, यतस्तेगामेयोपदेशायकाराः, न तु निर्मेधसा पुंमामिति हेतोः तदामग्रणं क्रियते प्रोच्यते च हि-तार्थं । यत् प्रोक वाचकमुद्यै—“न नयति धर्मः श्रोतु सर्वसीकान्ततो हितश्रमणात् । सुवतोऽनुग्रहदुःखा यानुस्ते-कान्ततो जयति ॥ १ ॥” ततो हेतोर्बुधा इति प्रयोगः । मुधा वृथा सा इति निषेधार्थेऽव्यय, दिग्मान् गमयत्प्रमि त्यइत्यर्थं ॥ ४ ॥

पुनरप्यमुमेत्यर्थं समर्थयत्प्रमेतन पञ्चमकाव्यमाह—

जया उदिषो नणु कोत्रि वाही, तथा पणठा मणसो समाही ।

तीण त्रिणा धम्मसमइं वसिज्जा, चित्ते कह् दुस्करं तरिज्जा ॥ ५ ॥

व्याख्या—यदा कदाचिदुदीर्षं—उदय प्राप्तो नन्विति निश्चये कश्चिदपि व्याधिल्लदा । कि स्यादित्याह—अरुणं नष्ट प्रपद्ये मनसश्चेतम समाधान समापि सौख्यमित्यर्थं । व्याधी समुत्पन्ने मनस समाधानं उत इत्यर्थं । पुत्रिन्नेऽपि स्त्रीत्ननिर्देना प्राकृतत्वात् । “तीण विणेत्यादि” तथा (तेन) विना समाधिमन्तरेण धर्ममतिर्धर्मबुद्धिर्निसेनिगाम बुय्यात् विसे मलसि कथयार । अथ घ ड् सञ्जर कथ केन प्रकरेण तरेज्जीय ? न कथमपीत्यर्थं । यदा रोगोत्पत्ति शरीरे

मगुरद्यद्ग रत्नमरुपमरिक्तम् ॥ १२० ॥ मृगध्वजमुनेर्मूर्ति स्फूर्तिमत्यन्तरे कृता । पादेन महिष खज्जः स्वप्नराजः
 वृत्तोऽपि नः ॥ १२१ ॥ विदीर्योरथन नाम कामदेवस्य दत्तवान् । प्रजापता स्वचैत्यस्य तस्य सोऽयमयासुरः ॥ १२२ ॥
 विशार केयवी मद्या उद्यानयामिव क्षिप । चकार विकसवैरकैरथश्रीदवानव ॥ १२३ ॥ श्रूयमाण्ययरास्तूर्यः सूर्यवज्जा-
 नरन्मिगुह । निम्नद्रहानचुडाय स्थाय ज्ञाति प्रबोधवृत् ॥ १२४ ॥ इताटकर्मगोमायु स्वायु पूर्ण प्रपाड्य च । क्षापी
 नोडे वयो प्रान्ते वान्तेऽज बहुलात्मके ॥ १२५ ॥ एव श्रीनिमिनायकस्य विलसत्तीर्थे सुखब्धोदयः, सजातः स मृगध्वजो
 नुनिबर प्राप्तमनामं च य । ये चैतस्य चरितमत्र युजगं शृण्वन्ति धृष्यन्ति ते, श्रेय श्रीखलना घनां विदधते हृद्यु-
 प्राप्ते मनते ॥ १२६ ॥

॥ इति श्रीमृगध्वजचरित कृतं श्रीक्षेमराजोपाध्यायैः ॥

तत्रागुक्त मयस्त्व यथा जन्तो स्यात्प्रकार सम्पद्य प्रोच्यते-इह गम्भीरापारससारसागरमध्यपर्ती जन्तुः सकल-
 दुःखगाररथी जन्तुमिथ्यात्वप्रत्ययमन्तान् पुनःपरावर्तानन्तः खलरुणाननुज्य कथमपि तथाजव्यत्यपरिपाकयशा-
 द्दिन्निश्चिरद्वयपोषनाथवमायरूपेणानाजोगनिर्वर्तितयथाप्रवृत्तिवरणेनार्युर्वर्जनि क्षानावरणादीनि कर्माण्यन्तःसागरोपम-
 षोराघोटीभित्तिकाणि करोति । अत्र धान्तरे कर्ममाखपटखतिरस्तृत्वीर्यविसोषाणामयुमता इन्द्रधः कर्कशाभिविक्रितिर-
 नस्तुपिडरकमन्ययपत्कमपरिणामजतिवो निश्चिन्तागद्वेषपरिणामरूपोऽजिज्जपूर्णं प्रथिः स्यात् । तदुक्तं- गच्छि-

यथाप्रवृत्तिकरणेन कर्म दृपयित्वाऽन्तना समागच्छन्त्येव । एतदनन्तरं पुनः कश्चिदेव महारामा ममात्मपरमनिर्वृत्तिपुत्र
समुद्रसितप्रसुच्छनिर्वालीर्यप्रमरो निशिततुङ्गारथारेयं परमविद्युध्या यथोफस्वरूपप्रन्थिनेद त्रिषाय सिध्यात्तमोहनी-
यकर्मस्थितेऽन्तमुद्दृच्छमुदयदाथाऽप्यतिक्रम्यापूर्वरूपाऽनिवृत्तकरुणवट्टणविद्युच्चिनितामामर्योऽन्मुद्दृच्छकाऽत्रममाणतत्प्रदे-
नाऽपद्विकानारूपमन्तरकरणे कसेति । अत्र च यथाप्रवृत्त्यपूर्वाऽनिवृत्तिकरणानामर्यं क्रमो वेदितव्यो यथा—“जा
गती वा पदमं गीं समद्वुठं इवद् बीय । अनियद्रीकरणे पुण ममत्तपुररुके जीये ॥ १ ॥” “गंति ममद्वुउ जि” प्रन्थि
ममतिक्रामतो जि दानस्येत्यर्थे । “समत्तपुररुके चि” ममत्तपुररुके येन स पथा तस्मिन्नापन्नमम्यस्य एव नीये-
ऽनिवृत्तिकरणे जवतीत्यर्थे । शेषं सुगम । एतस्मिन्धान्तरकरणे कृतं तस्य सिध्यात्तमोहनीयस्य कर्मणः स्थितिद्वयं जसति
अन्तरकरणादयमनी प्रथमस्थितिरन्तमुद्दृच्छमात्रा तस्मादेवोपरितनी शेषा द्वितीयस्थितिरिति । स्थापना चये । तत्र प्रथम-
स्थितौ सिध्यात्तद्विकरदनादसौ सिध्यादद्विरेय, अन्तमुद्दृच्छेन तस्यापगततायामन्तरकरणप्रथमममय एवोपसमिकं मम्य
कृतमामोति, सिध्यात्तद्विस्नेदनाच्चायात् । यथा हि वनदवानवः पूर्वदग्नेन्धनं यत्नमूर्तं वा देवामराय विध्यायति तथा
सिध्यात्तदनाग्निरन्तरकरणमवाय विध्यायति । तस्या चान्तर्मोद्वृत्तिम्यामुपशा ताब्जाया एतन्निधिद्वान्तराधाया जपन्वन
ममयशेषायामुत्पृष्टत पनामद्विकारशेषाया कस्यचिन्मद्द्विचीपिकोत्यानकश्योऽनन्तानुबन्धुदया जसति । तदुदये चामी
सामादनस्यग्दद्विपुण्याने वसते । उपशमश्रेणित्तिपतितो वा कश्चित्तामादनरं यातीति तदुत्तरमात्रं चापश्यं सिध्या
त्वोदयादसौ सिध्यादद्विर्नवतीत्यत्र विसरेण्येति ॥

व्याख्या—पठित्या सूत्रत एता उपदेशमसतिषां मुपति आगुप्यन्ति चित्ते वेतसि परमागौ मोहन्या विमरः गाव
 नोपाय त । एत्रम्य केरडे पठने न काचिदर्थमिच्छित्तोर्योराता परमार्थं नचरार्थं नागवृत्ति तत्र चण्डं मुनीति । ११
 सत्त्वाधिगमपत्रमाह—“तस्मिन्” तीर्थां त प्राणिनो दुःखत्रंरं नमज्जराभारगुणोऽरोगरुचं मुत्ररासागिरयेन दुःखं जेमेण
 कुचण्डेन माधुवन्ति मुख मिच्छिपुरप्रौप्रासिखट्टाग अनुसुख मगोऽदृष्टमिति खेरातोऽन्तरयेण नामगपुचं कल्पमिम् ।
 माखादीनि मङ्गलमथ्यानि मङ्गलागानि शास्त्राणीति इतो देमगेरुपुचम् ॥

॥ इति श्रीचपदेन्तमस्तनिकाश्रुति ॥

॥ अथ प्रशस्ति ॥

श्रीभरतराणनाथा श्रीमद्विजयपुरोऽन्तर । पद्मामम्भारपि नरनि दुःखानि दुःखानाम् ॥ १ ॥ त्रि
 व्यविजयविषक पाठकमुरयो वन्द्य ददात्मा । निद्या रूढनाम्पुत्रनिमीना मरनि द्दीर ॥ २ ॥ तस्मिन्नेतो विनीकल्ल
 ज्जे श्रीविजयमत्त । स्वणरेमेव वंजना दर्दपनिकरोपख ॥ ३ ॥ तस्मिन्नेः श्रीभेम्कीतिः प्रमिच्छा, मापुच्छे मयन्तारा
 पर्य । मिथ्यात्वाप्रगान्तपूरो निरम्, स्थान स्थाने यम्य गार्दीविकाद्या ॥ ४ ॥ कस्तिं येन मिच्छातां सन्नेकं सन्ने
 तरम् । वद्वभ्रगाविःदुष्यचपित वाह्यतिर्यया ॥ ५ ॥ पीरापडीगाश्वोपागनतो ह्य मनिच्छात्तदी ३ । कायने न
 विषादे विषी दिहारे विजयजने ॥ ६ ॥ येन स्वपदन्तमत्य सामादगोऽप्रप्रधानरुगेन वाम् । श्रीमिन्दैः प्रमयति

॥ श्री उपदेशसप्तिका मूलम् ॥

तित्यकराण चरणारविद, नमिचु नीसिससुदाण कद ।
मूदोऽवि चासेमि दिग्गणस, सुणेह जवा सुकयण्यवेस ॥ १ ॥
नेविजा सबन्धुमय त्रिसालं, पाखिजा सीखं पुण सबकालं ।
न दिजाण कस्म त्रि कूड्यालं, विदिजा पच जण्डुकजालं ॥ २ ॥
पयासियत्र न परस्स विद, कम्म करिजा न कयाऽवि रुद ।
मिचेण तुद्वे च गणिजा रुद, जेण जग्गिजा तुद्व जीण जव ॥ ३ ॥
तेमेहि सोगेहि न जाण देह, पीडिजाण वाहिसहस्स गेह ।
ताणुजाया धम्मपद्दे रमेह, बुद्दा मुद्दा मा विपद्दे गमेह ॥ ४ ॥
जया उदिणो नणु कोऽत्रि नाही, तया पण्णा मणसो समाही ।

ताप विषा धम्ममई वसिजा, चित्ते कहं डुककजर तरिजा ॥ ५ ॥
 थिरचचित्तस्त सयाडवि मुक्क, रागाणुरत्तस्स अईव डुकक ।
 एव मुणिचा परमं हि तत्त, नीरागमग्गम्मि धरेह चित्त ॥ ६ ॥
 परिग्गहारत्तजर करति, अदत्तमन्नस्स धण हरति ।
 धम्म जिणुत्त न समापरनि, नवन्नव ते कहमुत्तरति ॥ ७ ॥
 थाण निथाण सिरमा वहति, धोरोवसग्गाइ तद्दा सहति ।
 धम्मस्स मग्ग पयड कहति, नमारपार नणु ते खदति ॥ ८ ॥
 नत्तिज्जए नेष अत्तच्चवामा, न किज्जए नोगमुद्धे पियासा ।
 चट्टिज्जए नेर पग्गस्स थासा, धम्मो य किचो इय सप्पयासा ॥ ९ ॥
 इरतत्तिष्ठेमदुपपोरे, परिष्कुरत्तम्मि सुडुच्चिवारे ।
 १ सुग्गमग्गाठ चट्टनि ते य, मग्गाट्टण्डिज्जा निजयम्मि ते य ॥ १० ॥

असारससारसुद्राण कञ्जे, जो रज्जई पात्रमई थाज्जे ।
 अत्पाणमेत्तो खिचई किञ्जेसे, सगापगगाण कह सुइं से ॥ ११ ॥
 नहिं देवेसरपूइयाण, पूय कृणतो जिणचेइयाण ।
 दवेण जावेण सुइ चिणेइ, मिठत्तमोइ तइ निज्जिणेइ ॥ १२ ॥
 इउक सुत्तिक नए सइत्ता, पचिदियत्त पुण जो वइत्ता ।
 पमायसेवाइ गमिज्ज काल, सो वधिही नो गुरुमोइजाड ॥ १३ ॥
 तवोवइयाणइ करिनु पुव, कया गुरुण च पणामपुव ।
 सुत्त च अरथ महुरस्सरेण, अइ पडिस्स महयायरेण ॥ १४ ॥
 कमट्टनादीहरणेसइयाणि, सामाइयावस्सयपोसइयाणि ।
 सिधत्तपन्नचविद्याणपुव, अइ करिस्स रिणयाइ सव ॥ १५ ॥
 थाण गुरुण सिस्ता वइस्स, सुत्तथसिक्क विगलं वइस्स ।

११५ १५०६ सयत्न चइस्त, कया अह मइवमाय रिस्त ॥ २६ ॥

सम्भक्तमूलाणि अणुषयाणि, अह धरिस्तामि सुहावहाणि ।

तउ पुणो पंचमइवयाण, नर वइस्तामि सुडुवहाण ॥ २७ ॥

पुणुत्तण मणोरइयाणि, धम्मस्त निवाणपइहे रइहाणि ।

एवंति जे सुनधिरप्पजासगा, न ते वर सुट्टुनि कट्टकारगा ।

सुअरवाती समए पकविया, तइसणिगावि अइए पाविया ॥ २८ ॥

एइएनिजा विणरायइयाण, तवति निव तमप्पमाणं ।

इइयाण ते आअरया मयाइदि, न मग्गइ पावमइ कयाइवि ।

मेमिं मइमं.पि विणा रिमुळी, कम्मस्सएणं च इविञ्ज मिळी ॥ २९ ॥

बहुसुयाण सरण गुह्येण, आगम निग गुणमागराण ।
 पुष्टिञ्ज अत्थ तद्द मुरकमग, धम्म वियाणित्तु चरिञ्ज नुग ॥ २२ ॥
 तुम अगीयत्थ निसेवणेण, मा जीय जद्द मुण निग्गण ।
 ससारमाहिंसि घोरडुक्क, कयाडवि पायेसि न मोग्कमुरक ॥ २३ ॥
 कुमगससग्ग विलग्गबुध्धी, जो बुक्कद्द मुध्धमद्द न भिच्छी ।
 तस्तेय एसो परमो अलाहो, अगीकउ जेण जणप्पयाहो ॥ २४ ॥
 ठळ्ळीवकाप परिरन्किऊण, सम्म च मिग्ग सुपरिरिक्कण ।
 सिध्धतत्थत्थ पुण सिक्किऊण, सुही जद्द होड जयम्मि नूण ॥ २५ ॥
 द्दमे चद्दञ्जति जया कसाया, तया गया चित्तगया गिसाया ।
 एसतजाव सु लद्दिञ्ज चित्त, तचो जवे धम्मपद्दे थिरत्त ॥ २६ ॥
 धण च धन्न च बहुप्पयार, कुट्ट(ड)ग्गमेयडपि धुत्त असार ।

जाणिचु धम्म कुरु सबवार, जत्तं वद्विज्जां बहु दुक्कपार ॥ २७ ॥
असासपसु विसपसु सज्जो, जो मुज्जहं मिवपहं अणज्जो ।

सो चदण रक्ककप्प दद्विज्जा, चित्तामणि कायकप्प गमिज्जा ॥ २८ ॥
पूया जिणायण सुशुरूण सेवण, धम्मस्कराण सवण विपारण ।
तयोविद्वाण तद् दानदापण, सुसावयाण बहुपुत्रपापण ॥ २९ ॥

कोद्दादया सोवस जे कसाया, पच्चरक्कत्वा नणु ते विसाया ।
उच्चत्ति ते घोपमिम ससग्ग, दुक्क समप्पत्ति तद्दा जदग्ग ।

परोपद्दास न कद्विषि कुज्जा, वहुत्तण जेण जणो वद्विज्जा ।
परसस दोसेसु मण न द्विज्जा, धीम नरो धम्मशुर पद्विज्जा ॥ ३० ॥

जिण्णिदसिध्वारियचेदयाण, सपन्स धम्मस्स तद्दा गुरूणं ।

सुपस्सुवज्जापमुवसणेसु, वसस्सुवेसिं विण्णवं करेस ॥ ३१ ॥

मणे मणागपि इ तिवरोसो, न धारियवो कयपावपोसो ।

जउ चवे पुत्रजलसस सोसो, सपज्जए कस्सऽवि नेव तोसो ॥ ३३ ॥

मदारिसीण थरिणा समाणो, न थ्राणियवो हिययन्मि माणो ।

थम्म थइम्म च वियाणमाणो, हुज्जा जणो जेण जकोवमाणो ॥ ३४ ॥

सुसाट्टुरागसस मणे थमाया, निसेहियवा सययपि माया ।

समगगवोपाणऽनि जा विमाया—समा समुप्पाइयसुष्पमाया ॥ ३५ ॥

जेण चवे वपुजणे विरोहो, विवहए रज्जधणन्मि मोहो ।

जो जपिठ पावतरुप्पोहो, न सेनियवो विसमो स वोहो ॥ ३६ ॥

जणो सुणित्ता नए जाइ डुरक, त जपियव वयण न तिरक ।

इइ परयादि य ज निरुध, न किज्जए त पि कया निसिन्ध ॥ ३७ ॥

दधाणुरुय निरइज्ज वेस, कुज्जा न थन्नसस धरे पवेस ।

साहृणऽसाहृण तद्वा विसेस, जाणिज्ज जपिज्ज न दोसखेस ॥ ३७ ॥
 नात्तं गुरुण हिंसेय धरिणा, सिस्सिज्ज नाण विणये करिणा ।
 अरथ विचारिज्ज मद्दं सन्मं, सुणी सुणिज्जा दसनेयधम्म ॥ ३८ ॥
 दासाद्वक्क परिवज्जियव, ठक्क धयाण तद्द सज्जियव ।
 पचप्पमाया न इ सेवियवा, पचतरयाऽवि निवारियवा ॥ ३९ ॥
 साहम्मियाण धट्टमाणटाण, जत्तीइ अट्ठिज्ज तद्दऽज्जपाणं ।
 धज्जिज्ज रिथीइ तद्दा नियाण, एय चरित्त सुकयस्स ताण ॥ ४० ॥
 अट्ठिसण सवजियाण धम्मो, तेसि विणासो परमो अहम्मो ।
 सुणिनु एव धट्टपाणिघातं, विवज्जियवा कयपच्चानातं ॥ ४१ ॥
 बोद्धेण खोद्धेण तद्दा जप्पण, दासेण राणेण य मधरेण ।
 दास सुस नेव उदाहरिजा, जा पच्चय खोपिगाय हरिजा, ॥ ४२ ॥

सूत्रम् ।

॥ ३४० ॥

असाहुवीएण य ज पवन्न, तुहो न गिह्दिजा धण अट्ठिन ।
 अमीकए जम्मि द्दहेन डुरक, खद्द द्दहु नेव कयाद् सुरक ॥ ४४ ॥
 समायर वा अवरस्स जाय, मत्तिजा विदिजा जणावयाय ।
 जे अन्नकतासु नरा पससा, ते ऊत्ति डुरकाद् द्दहेव पत्ता ॥ ४५ ॥
 जे पावकामीणि परिग्गहाणि, भेत्थति अच्चत्तहुदानहाणि ।
 तेसि कद् दुत्ति जए सुदाणि, सया अत्तिस्सति मद्दाहुदाणि ॥ ४६ ॥
 सद् सुणिता मद्दर अण्ठि, करिजा चित्त न द्द तुठरुठ ।
 रत्थम्मि गीयरस्स सया सरगो, अकावमच्चु खद्दं करगो ॥ ४७ ॥
 पासित्तु ख्व रमणीण रम्म, मणम्मि कुजा न कयाऽधि पिम्म ।
 पद्दंमंणं परद्दं पयागो, ख्वाणुरत्तो द्दवद्दं अण्णगो ॥ ४८ ॥
 जजम्मि मीणो रसणारसेण, विमोद्धिजं नो गद्धिजं जएण ।

पावाल पावेद् स ताशुवेद्, रसाणुसाल द्य तुस्कगेद् ॥ ४९ ॥
गाद्दकुनरथखगधुर्धो, द्दिदिरो घाणरसेण गिञ्जो ।

ददा मुदा मशुमुद् जवेद्, को गधगिञ्जि हियप् वहेद् ॥ ५० ॥
पासिदिय जो न तु निगहेद्, सो वंघण मुरुमद् खहेद् ।

दपुपुर्गो जद् सो करिदो, खिवेद् अप्प वसणम्मि मदो ॥ ५१ ॥

दकोऽधि द्को विसव जदिनो, तुस्क असस दवद् पवन्नो । । ॥

जे सवदा पधसु तंसु सुञ्जा , मुञ्जाण तेसिं सुगद् निसिञ्जा ॥ ५२ ॥

अद्दं व दुठा विसया विसाल, पया जवे जेहि मदाविसाल ।

अद्दि पया ह्वि पवसाल, न सेवणिञ्जा खलु ते रसाल ॥ ५३ ॥

नित्थदत्तायं नित्थया पमाष, कुण्ठति जे जद्रिय विसमायं ।

अयं चि तंसि चिरियाविसिदाय, संजायद् तुस्कसद् रसालायं ॥ ५४ ॥

अथनपानोदयसतमात्रं, ज्ञे चीरुणो जगणा जगत्रं ।

तंमि सुदाप सुवद्वो त्रगात्रं, नो सन्नदिज्ञा जगमन्निगात्रं ॥ ५५ ॥

एव च धम रयण सुमम, तारुसुत्तनाद जमित्य अन्न ।

मिच्छुव सन चमय सु पय, धरेद् नवा द्वियए मिवेय ॥ ५६

पुना कयत्तानि य यधुमिन्ना, कुट्टुमिणो चैव द्द्वेगचित्ता ।

आउभ्यए पाववसा समंए, न ररकणत्त पन्नयति एए ॥ ५७ ॥

जंमि मंजं पावमदं निविष्ठा, निवाद्द्विची पुण सकिष्णिष्ठा ।

कपा,वि तं द्द्वत्ति न द्विष्ठतुष्ठा, मवत्थ पावनि दुदाद्द्वुष्ठा ॥ ५८ ॥

यध रयना जिनजंत्तयाण, मयम्य धम्मायदियात्तयाण ।

कुणमि तदा सुवद्द सुवोद्दि, अगममाण पुणो अयोद्दि ॥ ५९ ॥

आशापया दासवसाणुजामा, सुणत्ति तत्त न द्द्वि वि पावा ।

परमि ते दुस्तरदिरिदीणा, परमि खोण् मुहविपहीणा ॥ ६० ॥
शुभेण नणु पोद् जीयो, तिस समुज्जोइयनाणदीवो ।
सोइ अपारप्पर दखिचा, पिडेइ निवाणपद् पइचा ॥ ६१ ॥

ते दसादा दद्वे दसिया, मोहादपो वेरिगणा तिकका (समिका) ।

दरति ते अन्याए उंउए, को निज्जिण्डे नणु ते वउंणं ॥ ६२ ॥
दादाई साण दनिंइवाणा, धम्म जिण्डित्तमयाणमाणा ।

अभाए उंउंरे दपडिनादा, तिमति अप्प नरए अपाणा ॥ ६३ ॥

न ददा ॥ दिएदम्मि इका, इउअविमाय पुण नो वदिक्का ।

॥ ६४ ॥ इएदि ए एउदं, इउ सुउदी न पडिज गव ॥ ६४ ॥

अए सु उणा अउव नरसो, सुयादिदे वा अइय जममी ।

अउदिअ अउं सुअं व इका नएअणो उअमि न इका ॥ ६५ ॥

मूलम् ।

॥ २४२ ॥

बाह्यगमित्तोऽपि न सो पृथ्वी, जल्योऽथवा प्रथममि पृथ्वी ।

जीवो समावह्निपपायवेसो, न पाविने कथ्य य सुकवेसो ॥ ६६ ॥

सुदृष्टद पापिय माणुसत, कुत्र पश्चित तद् अज्ञखित ।

तत् सुणित्ता सुगृह्दि बुत, तुग्र पमायापरण न जुत् ॥ ६७ ॥

पात्रत्तण विद्वपरो गमेद, तारुषण् जोगसुखे रमेदं ।

घोरत्तणं थापयत्त नमेदं, मूढो मुदा काष्ठमदकमेदं ॥ ६८ ॥

खटुत्तथात्तं नि न जेण पुन, समह्निप सवगुणोद्भुत्त ।

घोरत्तणे तस्स य नावयामो, धम्मस्स जल्य थिय जरापयासो ॥ ६९ ॥

पुवि कय ज भुत्तय उदार, पत्त नरत्त नणु तेण सार ।

परसि नो द्रथ जया सुक्कम, कद् सुद् जीव लहेसि रम्म ॥ ७० ॥

तरेण परराखियक्कमत्तवेसो, अन्नो जिणिसात्त न कोड देवो ।

शुरु सुसाह जिणाराययुच, तसं च समचमिमं निरुच ॥ ७१ ॥
पसत्थसेस पकरति चिच, जे सचसिसेसु धवति चिच ।

चिरति निम्मोदमणा ममच, कुणति ते जन्ममिमं पविच ॥ ७२ ॥

पविचु प्य जवपससचरिं, मुणति चिसे परमत्थनित्थर ।

चरिचु तं दुक्कनर सुडचर, खेमण पावति सुह अणुत्तर ॥ ७३ ॥

शुरु सुसाह जिणाराययुच, तसं च समचमिमं निरुच ॥ ७१ ॥
पसत्थसेस पकरति चिच, जे सचसिसेसु धवति चिच ।
चिरति निम्मोदमणा ममच, कुणति ते जन्ममिमं पविच ॥ ७२ ॥
पविचु प्य जवपससचरिं, मुणति चिसे परमत्थनित्थर ।
चरिचु तं दुक्कनर सुडचर, खेमण पावति सुह अणुत्तर ॥ ७३ ॥

॥ इत्युपदेवामसतिका सूत्रम् ॥

लषाखसीति स्म सदैव बीती, राकेय घाह्यादपि तस्य भैत्री । महेन्द्रसिद्धेन समं श्रुतेन, श्रीशुक्लप्राज्ञानन्दनेत्र ॥ ११ ॥
 स यौगनेऽन्यत्समस्तविद्यल्लेनैव साक सुहृदाऽनग्रथः । इष्टुं वर्नं चार पसन्तमासे, पदिः गमागात् गुममानियामे ॥ १२ ॥
 बाह्यवक्षीनाहूनगानुदार वीमापरो यायदच्छुटुमार । अश्वपिहृदोऽपहत पक्षेन, केतानि तान्ममताऽशृणेन ॥ १३ ॥
 मुषो महाकर्कशकर्कराया, त्रयप्रदायामटवीधरायाम् । विन्ता दधी चेतमि रक्षसा या, नीतोऽहमत्रासिगुभातुता वा ॥ १४ ॥
 अश्वत्समुत्तीर्यं सनखुमार, सर्वत्र घत्राम गुरानुकार । शून्यां वनी ता निशि यूयमुत्त, स्याद्यादसौ वाखमृगौ विगुत्त ॥ १५ ॥
 यथा प्रदीपे पतित पतद्ग, सगलुमारोण विमुत्तसद्ग । ममार तनोरतरस्तुरद्गः, धमेण संपत्रसरीरजद्ग ॥ १६ ॥
 अरण्यमध्यमखमत्तर्प, शुष्कास्यफलठ परिभूतर्पः । व्रान्ताश्चिगुम पतितो जगल्यामचेतनोऽन्तीरमृत् प्रटल्या ॥ १७ ॥
 पदेन चरेण घनस्थितेन, प्रसिष्य मज्ज स कृतोऽमृतेन । मूर्जोऽदितोऽपृत्तदिव क पारि, प्रवर्त्तत यत्र जनोपकारि ॥ १८ ॥
 यदोऽप्ययोचत्सद्विषु हुमार, स्यान्मानसेऽद गुपदप्रचार । पुत्रालि तन्मानमनेत्रमुक्ते, मोत्यादिवल्लेन म देवससेः ॥ १९ ॥
 मरोधरस्य सुटमात्मस्य, प्रान्ते विमुक्त पयसापृतस्य । कृत्या प्रणाम यथये स यथाः, परोपट्युत्ततिस्वक्क ॥ २० ॥
 समुद्रखड्गोवतरोर्मिमात्र, समीपदेशस्थितपक्षिवात्रम् । सुगन्धपाथोजचउत्तमगाठे, परिस्फुरत्ताडतमाधमात्रम् ॥ २१ ॥
 गोलुम्परन्निर्मवमिष्टनीरे, ईसावडीनव निपेव्यतीरम् । स मानग नाम सरो ददर्श, प्रोद्भूतनानात्रिपद्भिर्मनो ॥ २२ ॥
 प्रात सरोऽन्त सैवन निधाय, प्राद्यप्रमोद फनफाजकायः । जग्राद् विश्राममनोक्वत्स्य, घ्रायानतोऽपः सहनोपत्रिय ॥ २३ ॥

वापिर्गणना तदा घेत-सौरस्थे गतमेव । घेत सौरस्थमन्तरेण धर्मधीर्नय वर्धते । अथ च धर्मं विना जीवस्य सुखाज्ञान
एव फलस्योऽन्याभयेण तात्पर्यार्थे । अथ यथा वपुर्व्योधिस्तत्रश्रवणेऽपि श्रीमन्नकुमारचक्रिण संवेगार्द्र सुचन्द्र
माधुर्येऽत्र तथाऽन्धरपि प्राक्षेर्धन्ये स्वहितमाचरणीयम् । अत्रार्थं श्रीतुर्यचक्रिण सन्नकुमाराह्वयस्य समासत एव कथानक-
मुत्पद्यते । तथेदं षट्त्रिंशत्तुल्योद्भाससानुप्रासकाव्यत्रयैव निरूप्यते—

धीर्ब्रह्मनाद्रिगु प्रणम्य, सम्यक्कथा तत्त्वधियाऽधिगम्य । सन्नकुमारस्य रसेन पुष्ट, चरित्रमेतत् कथयाम्यदुष्टम् ॥१॥
अस्तीह देव वुरजाङ्गद्वार्य, पुसा धनोपार्जनञ्चसख्य । विराजते तत्र च हस्तिनापुर, महासमृद्ध्या जितदेवतापुरम् ॥२॥
सत्यरामोहा अपि मोहयुक्ता, विद्यावदोषा अपि मुक्तादोषा । कुहपयुक्ता अपि रूपवन्त, पुरे च यस्मिन्नियसन्ति सन्त ॥३॥
तत्रानि जसु शिव विश्वसेनः, रफूर्जज्जयश्रीधरविश्वसेन । सैर ह्रिता यस्य यशोमरादश्चिक्रीर कुड्यापयसीव बाल ॥४॥
तस्यास्ति वान्ता सहदेव्युदारः, रूपेण रग्नाप्रतिमा सुतारा । चञ्चलु पट्टिबलासमेता, शरत्पथ श्रेणिरिवाञ्चतेता ॥ ५ ॥
पतुर्देवास्यमनिदर्शश्चित, सुतस्तदीयोऽजनि वक्ष्येऽचित । सन्नकुमारात्त्रिधयाऽतिचिश्चुत, कलाकलापेन नारीत्र संश्रित व
क्रमेण तारण्यमयासवानय, सीमन्तिनीहन्मृगवापुरामयम् । मुख मृगाङ्कोरुवदमण्डलोपमं, नेत्रद्वय चास्य पयोरुद्धोत्तमम् उ
द्युजायपि वी परियोपमानौ, पदौ पुन कहुपरम्यधानौ । वक्ष स्थल व्यूढकपाटरूप, रूप पुनश्चित्तद्युया सरूपम् ॥ ७ ॥

सर्वान्नशोजागुणपर्यनाया, शक्तिर्न वस्यापि तदीयकायाम् । तेजस्तदीय रत्रिधिन्मन्तुदयं, तीव्र द्विपल्कौशिकचिस्रशब्दम् ॥८॥
अमुष्य रूपस्य तुवा मुरारिर्नव हुनेरोऽपि च नायुतारि । न क्षेत्रमात्रेण च पयनाण, प्राप्तौ जयश्रीसफलप्रयाण ॥१०॥

स यौगनेऽन्यस्तमस्तविद्यस्तेनैव साक सुहृदाऽनघ । महेन्द्रसिद्धेन सम चुजेन, श्रीचूरचूरसनादौ ॥ ११ ॥
वाहायवीनाहूनवानुदार कीर्णपरो वावदचूकुमारः । अश्यापिरुदोऽपहृतः हथेन, केनाति तानमन्ताऽशूणेन ॥ १२ ॥
मुणो महाकर्कराकराया, जयमदायामटनीधरायाम् । चिन्तां दधी चेतसि रदसाया, नीतोऽहमन्तास्त्रिमुग १५
अश्यात्समुत्तीर्य सनत्तुमार, सर्वत्र वज्राम सुरानुकारः । शून्या वनी ता निशि यूयमुग, स्याघाहसो वासमृगो त्रिमुग १५
यथा प्रदीपे पतित पत्रं, सनत्तुमारेण विमुक्तसङ्ग । ममार तयोरतरस्तुरङ्गः, श्रमेष गंपनसारीरजत् ॥ १६ ॥
अरण्यमध्यम्रमल्लतर्प, चुष्कास्यकण्ठ परिचूतर्प । भ्रान्ताश्चिदुग पतितो जगत्यामचेतनोऽजीवमृडः प्ररत्या ॥ १७ ॥
सरोवरस्य स्फुटमानसस्य, मान्ते विमुक्त पयसाघृतस्य । कुत्रालि तन्मानसमन्त्रमुक्ते, प्रसर्तत यत् जनोपकारि ॥ १८ ॥
गोडुग्धबन्निर्मलमिष्टनीर, ईसावर्जीनन्ननिर्व्यतीरम् । सुग धपाथोऽचक्षतमार्ग, परिस्फुरत्ताद्यतमाद्यमात्रम् ॥ २० ॥
प्रातः सरोऽन्त संवन विषाय, प्रासममोद कनकाचकाय । स मानस नाम सरो ददर्श, मोन्तनानामिषद्विभर्ष ॥ २१ ॥
१ कानर
श्रायान्तोऽध महमोपनिद्र ॥ २२ ॥

तत्रागतलानरदयानिताख्या, भोदामयस्यः कृतलोहितारुः । सार्धं कुमारेण हृदप्रहार , प्राजन्मवैरात् समर घकार ॥ २४ ॥
 यदेव गुणानपि नागपाशात्, विनिर्मितीते सप्त सखिनाशान् । शीघ्रैरिष्टादचल च मुक्त, चक्रे स्वमुष्ट्या कणसाच्चिजकम् ॥ २५ ॥
 यत् कुमारेण हृद प्रहृत्य, ङाजर्जराहो विहित स्वकृत्य । धाराट्टिमाधाय तत् प्रणष्ट, परं सुरल्यान्न मृत स दुष्ट ॥ २६ ॥
 पुण्यप्रजापेण जित स यत्, कृतथ पदे शशियच्चिद्वद् । प्रसूनवृष्टिर्गनाच्चिमुक्ता, देवैस्तदा मूर्ध्नि किन्नास्य युक्ता ॥ २७ ॥
 रिपापरस्य द्वितिविद्युतस्य, श्रीजानुयेगस्य नरेश्वरस्य । विमानमारोप्य सुरैः सजाया, मुक्तो भगव्यां प्रियसङ्गमायाम् ॥ २८ ॥
 तुभं तुभं मूर्धिरहो र रत्न, शुभोजित नरि मतिश्च जज्ञा । अखण्डिताऽस्तु प्रचुता जयत्वं, वैताखिकत्तत्र पपाठ तत्त्वम् ॥ २९ ॥
 श्रीजानुरेगेन भरापिपेन, भोडाय तेन स्वसजास्थितेन । सन्मानितोऽय मुधिया कुमार , संस्थापित सन्ननि निर्विकार ॥ ३० ॥
 नस्तानमाडोन्स्य पुनर्जगाद, द्वाप कुमार प्रति निविषाद । गृहेऽष्टसत्त्वा मम सन्नि कन्यस्तासा वरस्त्वं जचितसि धन्य ॥ ३१ ॥
 विहापतो यदनयस्य मेऽन्नापिमाडिनाम्ना मुनिनाऽहजेन्ना । चक्री चतुर्थो गदितस्त्वमेव, प्रहृश्यसे चामरसृष्टसेव ॥ ३२ ॥

तुन्य प्रदत्ता मुसिता स्वकन्याः, स्यु मीतिदान्योऽपि पितुर्जनन्या ।

नमथ पाणिप्रदक्ष्य पुरु त्व, तासा ततो देहि च मे महत्त्वम् ॥ ३३ ॥

द्वापमहापुत्र कृतो विराहलत कुमारेण सुखाम्बुबाह । विद्याधरीणा बुद्धसन्नवाना, सद्रूपलायत्यगुणैर्नवानाम् ॥ ३४ ॥
 मुनेस्तु तस्यैव गिराड्यबुक्क, यदेव सार्धं तव यच्चिरञ्जम् । मदुक्तमाकर्णय जानुवेग, माहाय तस्येति सुबुद्धिभेगः ॥ ३५ ॥

अन्तपुरीप्रसरपथशतीत्रियोदा, संजातयान् विपुलराज्यनरस्य सोढा ॥ ३६ ॥
 तत्रैव नाम्नाऽजनि नागदत्त, सुसार्थवाह श्रितश्रितिवित्त ।
 चार्थाऽन्यदा सार्थपतेर्नृपेण, दृष्टा दृष्टाऽसौ विगतत्रयेण ।
 सार्थाधिप स्त्रीविरहाग्निदग्धस्तदा वच्यमधिको विदग्ध ।
 नृपो निमुष्णसिखराजकार्यस्तन्नोगुह्य समजन्यनार्य ।
 नृपोऽथ तस्या मरणाविषस, सार्थेरावब्रून्यहृदाधिजित ।
 दिने त्रितीये सच्चिवैविमृश्य, निर्माय हग्यशनमीश्वरस्य ।
 नृपोऽप्यपश्यन्मृतक विनष्टस्त्यजानयानश्च मपीसवर्ण ।
 जनै सम तत्र जगाम यावत्, कनेचरं तत्त ददर्श तावत् ॥ ४० ॥
 निर्बन्धयनाख्यूरुपिशितास्थिविश्र, चखत्तृमिश्रेणुपखब्धनिश्चम् ॥ ४१ ॥
 ईदृक् तदेव कश्चितं तदक्र, निरीक्ष्य हृष्ट्या निजया विरक्तम् ।
 विचिन्तयामास हृदीति यस्य, कृते मया हीर्गमिता बुद्धस्य ।
 वैराग्यमास वृत्तपुण्यनाशाहुर्गर्गमवारविकारपाशात् ॥ ४४ ॥
 वृत्तपुण्यनाशाहुर्गर्गमवारविकारपाशात् ॥ ४५ ॥
 वृत्तपुण्यनाशाहुर्गर्गमवारविकारपाशात् ॥ ४६ ॥
 वृत्तपुण्यनाशाहुर्गर्गमवारविकारपाशात् ॥ ४७ ॥

१ नर नागिश्च २ पक्षिभि

पिणगु ना मांशमयासंगेयं, रागादिदोषं कृत्तनित्यमयम् । धत्तनत्तर्ष्णाय विमानशत्रात्स्त्रिगणयम् ॥४८॥
 बुधस्वरत्नगणा यथैते, बुधञ्जुपाथोत्तमुमहीन । अत्रापिता मन्त्रथापमान यम्यवन्दे तमसा नितानम ॥ ४९ ॥
 बर्षरपारीगुणाजिगन्धो, यो दीयतःस्तस्य मर्दयथा धा । स्यात्सात्पिदुग्न्त्रमय ममन्त पठा यथा स्यान्मन्त्रिवाग्चन्त ॥५०॥
 श्रुतपिगुरयति नृणावलीधस्यक्त्या स्वराज्य स्वपताकिन रत । प्रत्रय पात्रगुम्मानस्य श्यवत्ता श्रयनि मन्त्रपस्य ॥५१॥
 महर्षिकोऽनुदमर कृत्तित्वात्मननुमार त्रिष्टय म मृगा । यथा ता रात्रतपुर म मासा प्रथयद्भवाऽनृक्जिनधमनामा ॥५२॥
 स धास्त्रपमं बुरते स्म विहस्तीथेनप्रिस्त्राचनस्य प्रिष्ट । माप्यात्तचता अथ नागत्तस्मियद्भु, त्रत्ता त्रमण प्रमत्त ॥५३॥
 मंजातवारुमिद्धपुरेऽनिदाभाऽत्रिधा ३ । र्शिर र्शिरमा । स्वस्त्रिस्त्रिष्टित्ता राहापाविरद्वयस्त्रमास्य्यणान्यस्त्रार्षीत् ॥५४॥
 व्याहारितो रस्त्रपुराधिपत स्वर्कियार दगिरात्तन । अत्रा चतुर्मास्य्यपराणाया मभागत साऽय्यपहाय मायाम् ॥ ५५ ॥
 बंजापि षोडशेण तन्नामगमस्त्रा ना र्कियार ५५ । र्शरी पुन पत्रनत्रस्य तन त्रिस्त्रिष्टिताऽर्शिस स दुत्तनन ॥ ५६ ॥
 त यीश्वराक्षम चगात्तुष्टस्त्रा स्मि ग र्शिर गृह त्रिष्टिष्ट । स्यात्र यत्तात्तम्यमिष्टिष्टश, त्रमस्य रात्रन्मृदुलोमलश ॥५७॥
 विहपि तस्यापहाम यतन र्शिर चक्र प्रणो रान । तस त्रिष्ठास्य परभात्रमत्ति, प्रीत्याऽस्य पृष्टि शिरिना त्रिन्तति ॥५८॥
 धर्षी स्मरतु य न्दत्र ५७ इत य मम्यत्र महत स्म रागम । तृत्तऽशन स्यात्तमिद गुह्रीन, दूर वसामासर्मे परीतम् ॥५९॥
 गार्श्वगार स्त्र च रात्रन ३ चि पाद्य समान्य गुरुन्मुत्रयान् । मद्भु चतुधापरिपूत्रयिन्ना, तपे तप शैल्यगुहासु गत्वा ॥६०॥

चत्सर्गमाधाय किञ्चैकपक्षं, तस्यौ स पूर्वोत्तिमुत्त समक्षम् । तथा तिमृत्परापरासु दिक्षु, श्रेष्ठी प्रमोदेन दिवं सिन्धु ॥६१॥
 वय शृगाळैरपि जश्यमाण , प्रोक्षामपीना स तितिक्षमाणः । मासचयान्ते मृतिमाप्य जात , गौधर्मगाली हरिरासमातः ॥६२॥
 त्रिदण्डव्यथैरावणनामकुम्भी, जज्ञेऽञ्जियोगी मरुदेष दम्भी । निरीक्षते पूर्वजने जनीनं, स्वयं पराञ्जतमिमं शानीनम् ॥६३॥
 स हस्तिरूपं न करोति यावच्चञ्च्रेण वञ्ची स जयान तागत् । च्युत्वा हरिस्त्वं ननु चक्रवर्त्ती, जातश्चतुर्थं द्युजनावर्त्ती ॥६४॥
 मुर' सपेरावणनामधेयस्त्रिर्यलु कृत्वा प्रमणा यजेय । जालोऽसिताक्षोऽस्त्यनजन् प्रत्रोधं, माञ्च त्रयाद्यायसृजद्विरोरम् ॥६५॥
 यद्वन्मिमानतप प्रजावात्ससाद्धानादधमस्वजायात् । सर्वेषु कार्येष्वपि शङ्कनीयं, त्रया प्रमत्तेन न वर्त्तनीयम् ॥ ६६ ॥
 कृत्यैकमप्यत्र निजं सफल, सतिष्ठते यो न नर' सयत्नम् । स कृष्णसर्प रचययपुष्ट, दधाति सौख्ये श्रयनान्तुत्तम् ॥ ६७ ॥
 कीदृग्विधोऽय समय सहाया , केमामकीना क इहान्युपाया । केवैरिण कायकटाऽप्यख का, मुहुर्मिधेया म्वहृदीति शङ्का ॥६८॥
 छक्तेति विद्याऽरिजयस्य कर्त्री, श्रीचानुयेगेन विपादहर्त्री । दत्ताऽस्य सोऽष्टाञ्जिरथाद्गनाञ्जि , सुष्याप रागो मह धाञ्जि ताञ्जि ॥
 तत समुत्पाञ्च कृतप्रमील , सधेदाजातः शिलरीय नील । यक्षेण मुक्त सुमृती सखीत , पुत्राप्यरण्ये सुप्रिसुवनीत ॥७०॥
 यान्तप्रजातेऽजनि जागरूक ,स्य पश्यति सैप तदेय धूक (तदाऽयधूक) । सनलुमार पतित त्रिशाडे, दुर्गोरचरुत्तमहनान्तरात्रे ॥
 विचिन्तयत्येप किमिच्छजाड, कन्याशुकं तत्क गुणै रसाक्षम् । पेरकारयत्य परितो प्रमन्य , शिवा किमीदयन्त उमाऽयस्य ७२॥
 मम प्रहारे रचितव्यथस्य, सचाव्यते वा त्वनोधतस्य । विक्रीकित वैरचृत मुरस्य, प्रोक्षामरोपायुनमानमस्य ॥ ७३ ॥
 यावद्विराङ्कं चरति स्म तानत्सौध समंक्षित महलुधानत् । नीतस्य श्रुद्धे करणस्वरेण, खियोऽत्र कस्याश्चिदित परेण ॥ ७४ ॥

षोडशैः सा सरागामिषायो, धनेविशेषं शृणुते गुजायाम् । एत स्वयंक्रेण पुञ्जाद्भना सा, तदाथदन्त्यस्ति धृतमयासा ॥७५॥
 गुणानुसंधेन ७ रागाद्, धीयत्ममंशोजिजुषान्तराद् ॥ मनरुमार त्वमहो न नर्त्ता, यदीह तमेत्य जयाधिहर्त्ता ॥ ७६ ॥
 ८ दशमोऽनुप्रपटस्तशरीरयं नरापीशमुतोऽनिमानी । पद्मत्र का मुन्दरि कस्य पुत्री, सनलुमारणे बुतोऽस्ति मैत्री ॥७७॥
 दशमगाने सा न्यगदरुमारो, गुजागमोऽमुत्र पुतलवाराम् । तद्वर्शनान्मेऽस्ति मन. सहस्रं, वन पयोदादिव सप्रकर्षम् ७८॥
 गुणा मुन्दराऽस्म्यग्निर्दाल्य, द्रुहे षिडोर्वीतिखके स्थितस्य । सनलुमार प्रियमेव कर्तुं, जाता सरागा च सुख विहर्षुम् ७९॥
 तन्मे पितृचामहमेवचिषा, पयप्रदानेन तदा प्रदत्ता।वप्राघयोगे हूताऽथ विद्याचृता बुभार्यप्यहमस्म्यविद्यात् (द्या) ॥८०॥
 विगिमिते सन्ननि शृङ्गिश्रेणे, वडाषिसुषाऽत्र निमानचङ्गे । रात्रिन्दिव शोकतमुञ्जमत्ता, कटेन वत्से कदलीव जम्ना ॥८१॥
 श्रयान्तेऽजो त्वपर समागाहृष्टं पुमार सहमा निरागा । उत्स्थिथ आकाशतले वदेन, विद्याचृता तेन कृतवलेन ॥८२॥
 वत्साहतेरात्यमुव ज्ञञन्ती, हादारय स्वीयमुक्ते यज्ञन्वी । नृमण्डेऽसौ पतिता वराकी, कुमारिका वाणुहतेव काकी ॥८३॥
 विष्णविनी मापुरपदयस्यान्त विद्यापान् यज्ञतीत्यरास्यान् । अथो कुमार खसुष्टियातेस्तजीयमुक्त निदधे दृष्टा तैः ॥८४॥

८० मुनन्दापुरत समागत, सनलुमार बुरावश्रिया श्रित ।

आभ्यानयामाव च ता महाहृत, वृत्तान्तमाल्याय निच वडोचितम् ॥ ८५ ॥

सा तेन गन्धर्परिराहपृष्या, बन्दीकृता चेतसिषाचिमल्या । तन्व्यारनुलापयवज्ञान कश्चिद्वक्तु दम स्यादुयने विपश्चित् ॥८६॥
 मुनेन त्रिभे ७नु पारए शरी, स्फुरन्मपृग्धिदुरे कृते वशी । गण्ढो पुनर्चावपि रत्नदर्पणी, द्युमी मृषाडे कृतजीसमर्पणी ८७॥

स्वदिर्घनिमेषरसमपूर्णं, क्रीडित्वा चोगर्जरंजणं । मुहुः तदूरु कदलीदलाञ्जी, षड्मु प्रदेशी च तन्नित्रताञ्जी ॥७७॥
 सन्ध्यायखी तत्र तदेव रंद्दना, सा वज्रनेगस्य समागता स्वस्ता । धिखोक्यामास मृत सहोदरं, निजं धरित्रीपतित वज्रोदुरम् ॥७८॥
 क्रूरेण केनापि विनाशितो मे, प्राताञ्च याजीय विशिष्टहोमे । इतीय तन्मारणसान्धानाञ्चूयायता सम्प्रतिधमताना ॥७९॥
 नैमित्तिको क वचन तदेद, तस्या स्मृतनिर्मितचित्रजेदम् । प्रातृनिनासारी, जोगा लदीयो शुचि चकषारी ॥८०॥
 साऽपि क्रमान्धोरुहि तस्य लम्बा, दृष्टात्प्रदत्तस्वविवाहलम्बा । जार्या उमारेण निजा सुनन्दाऽनुज्ञापशासन कृता सनन्दा ॥८१॥

श्रीचन्द्रवेगस्य महर्षिवाक्यत, पति कनीना जवितैप धीमत ।
 सनलुमारोऽस्य यतस्तदाय(ती), राद् वज्रवेग, श्चुरोऽस्य जायते ॥ ८४ ॥
 तान्यामुञ्जान्या प्रथमागतान्या, श्रियिष्ठससाहरथैर्युतान्याम् । प्रोक् कुमाराय निराभ्य जात, तं वज्रनेगस्य सुतस्य घातम् ॥८५॥

निघापरोऽत्रारानिवेगनामचृत्वन्मारणार्थं समुपैति चमिचृत् ।
 आवा पितृन्या प्रहितौ त्वदन्तिके, ततो घना धेहि घृतिं इदि स्वके ॥ ८७ ॥
 षावाचयो साम्प्रतमेव ताती, समेष्यतस्त्वन्निकटे तथा ती । अत्रान्तरे व्योमनि तूर्यदाब्द, समुत्थित प्राथुपि याद्दगब्द ॥८८॥

१ मतिपस्य क्रोषस्य प्रवनेन विद्यारेण सहिता १ सकल्याणा

श्री पात्रेणान्निपद्यन्वेगां, तत्रागतौ सैन्ययुतौ स्वयेगां । नरेश्वरौ क्षत्रपि चार कर्तुं, बुभारुपाश्वेडखिल प्रहर्तुम् ॥ १७६ ॥
 अथापिभागपंतगागातस्य, विधापरस्वाराशनिपेगस्य । सैन्यारयेण प्रविधाय मुक्त, नजोडङ्गण तन्मुखरत्वयुक्तम् ॥ १७७ ॥
 तथैगुलं द्योगनि तेन गत्या, तदा बुभारेण वड हि धृत्या । विधाचूदाखीमहितेन युक्त, कर्तुं समारब्धमस्तिप्रसिद्धम् ॥ १७८ ॥
 आशातविभग्तशिरोमपीक, समुद्रउडोणितपोरणीकम् । जज्ञेचमुफाचृतमेदिनीक, हन्व करोति स्म तथोरनीकम् ॥ १७९ ॥
 तां चक्रजान्यादिगंकेगविधापरौ तदानेन विमुच्य विधा । जिती द्दण्णेनाशनिपेगनाम्ना, विधाचूता तां रवितुइयधाम्ना ॥ १८० ॥
 प्रदो बुभारेण समं चकार, हन्व स विधाचूडुग्मप्रहार । विधाचूताऽमोचि महोरगाख, मुक्त कुभारेण च गारुनाखम् ॥ १८१ ॥
 आंप्रदराख उडराखमुक्त्या, तत्रामसाख रविदाखयुक्त्या । निपेय्य खएनीकृतचन्द्दहास, कृत कुभारेण स विप्रयास ॥ १८२ ॥
 ररेण दोन्थो रहित द्दण्णेन, दृतो विनाख शिखरीयतेन । कृतोद्यमोयञ्जविमोचनाय, नीतो मृति विन्नशिरा विधाय ॥ १८३ ॥
 चक्र मनसाशनिपेगसत्त्वा, वसा बुभाराहियुगे समुत्वा । अद्वीदृता तस्य रमाऽप्यलर्वा, प्राप्ता जयश्री सुकृतेन सर्वा ॥ १८४ ॥
 सप्तशैगादिनजोगमार, प्राप्त स वेतादयगिरे बुभार । स्थित पुरे चाशनिपेगनेषु, वेदा. स्थिता स्वस्वपदे परे तु ॥ १८५ ॥
 मुद्रांयोगेषु सुन्दरेषु, वसंषु धारादिषु चोत्तमेषु । विधापरखीविधुताऽनिपेक, वेदे कृतस्य द्युजातिरेकः ॥ १८६ ॥
 यदेष वेतादगितचपापथवित्त्यमाप्याञ्जनि मन्त्राप । श्रीचरणगेन नृपेण तस्य, पिङ्गसमाप्यायसर विहस्य ॥ १८७ ॥
 आनेकरा चमिपेते वनाशोचिमांघिनोषा मुनिनेति वार्त्ता । त्वयुत्रिकोच्चाद्विधेविधाता, चक्री चतुर्थो जयिता प्रमाता ॥ १८८ ॥

१ चद्रैगधपरवेगके ष्व वदिकासते

रमास्तु तामो मस्य तदद्य त्वदीयपापिप्रहणेन मघ । उक्त्वैतितानि समसस्य घृष्ट, पुत्रीभिर्माहोऽप्यमुना गरिष्ठ ॥१२॥
 अष्टाक्षिण्ण शीरद्वयजितोरुषके, षत्रयेय वंताश्चगिरी विचक्रे । नित्येष्वनित्येष्वपि सुन्दरेषु, श्रीमङ्गिणापीश्वरमन्दिरेषु ॥१३॥
 अय्यु तीर्थन्वदि तीर्थयात्रा, दुर्गप्रयं नाथमहैरमात्राम् । एकत्र नीचं सरसि प्रथाने, मास स्फुरदृग्ग्यता रिताने ॥१४॥
 निरीहते स्मापिकर्षांशुस्फनि, खीरन्दखोकं सहित शुभानि । तत्रागतस्तापदमुष्य मित्रं, महेन्द्रसिद्ध शृणुते स चित्रम् ॥१५॥
 जीया अजयं घराणामुत्र, श्रीविन्धसेनद्विदिपात्रपुत्र । सनत्सुमार त्वमयासुराकिर्निन्दमजस्तत्र तदेति वक्ति ॥ १६ ॥
 गृह्णन् मरुत्यायिमरोजगन्ध(स्य), तस्यैष शृणुन् यदास प्रगन्धम् । ददर्श फुल्लकदलीगृहत्वं(स्य), सनत्सुमारं सुग्वकार्यवैस्थम् ॥
 अनत्रवृष्टिप्रतिमं विगिष्ट, तद्दर्शनं रीद्वय मनोऽस्य हृष्टम् । नीत स्वपार्श्वे विभुना वयस्य, आदिद्विद्वितथाधिकसोमनस्य ॥१७॥

आगत्य मोऽपि प्रथितप्रपाम, मासासनोऽस्थ्यात्मत्रिधेऽन्निराम ।

अशुभदत्त नृपति सुर ते, राग्येऽस्ति ऋच च निवेऽस्तिप्रान्ते ॥ १८ ॥

मायु विदुर्ब्रान्तकदम्बकस्य, श्रेयोऽस्ति मित्रोत्तम मामस्य । अथासपत्याद्गपदुप्रसादश्चके स निःक्षिपनाससाद ॥ १९॥
 नापर ह नात्र पितुर्जनन्या, श्रेय स्थितिस्तन्तरहो तदन्या । यस्तासकीनोऽश्वदृतापहार, पित्रोर्चर्यथा राति यथा प्रहार १२१

तद्दीप्त्यर्थं दग्निद्विष्टु णोकात्मप्रपितास्त्रजनकेन षोका ।

भृतापृतिर्ने मरिनाऽपि पृक्त, न्वय चक्षन् सोऽय मया निषिक्तः ॥ १२२ ॥

अर्हं ततः संयन्नरान्युपेतस्तत्रदासये प्रस्थित एव नेत । चिरं परित्रम्य घना तथा गा, निवृत्तसैन्य क्रमतस्त्विहागाम् ॥ १२३ ॥

दुर्धाराणां तारपुरावरेणु, प्रोद्गामदेशेषु महीधरेषु । एकाकिनो(ना) वेगयताऽथ मित्र, दृष्टो मया त्व न हि कुत्र कुत्र ॥ १२४ ॥
 परे ७ दृगोपरतां प्रयात, कियत्यु वपेषु गतेषु दात । पुराकृतानां तमसा किवान्ते, त्वमद्य लब्धो निधिवत्सुकान्ते ॥ १२५ ॥
 वृत्ते विनो मूढि निज लमूढ, नि शेषयिद्वेषिशरसु शूखम् । तदोकमेतेन ममैति निजा, जार्येयमेतत्कथयिष्यति छाक् ॥ १२६ ॥
 प्रजाइर हृषिप्रवरे तदीयं, तदा चरित्रं पु गवत्वपीयम् । प्रज्ञसिकायाः प्रकटप्रजावात्, कायेन वाचा सरखा स्वजावात् ॥ १२७ ॥
 मरुज्यधीप्रवृत्तिर्दुर्न्त, श्रुतलदीयो ह्यमुनाऽप्युदन्त । सुधारसास्वादसमा दशा सा, तयोस्तदाऽञ्जसमन प्रकाशा ॥ १२८ ॥
 छर्षणं पैतान्गिरीं प्रतुत्याज्य पुन पावयति स्म गत्या । मित्रेण साकं परिवर्जयित्वा, सर्वाण्यवधानि रिपूँश्च जित्वा ॥ १२९ ॥
 मदेन्द्रमिद्रेण पुन गुरीतै, प्रोक्त्वा वचोभि स्वधियोपनीतै । माता तवास्ते यद्बुद्धु खतसा, विपणहृद्देय तथास्ति वधा ॥ १३० ॥

तस्मादत प्रस्थितिरंय योग्या, बह्वी पितुः श्रीस्तु तर्कैव जोग्या ।

पाथात्यचिन्तामपि माऽथ मुख, स्वीयं कुटुम्बं वुरु सोत्सव च ॥ १३१ ॥

तदीययुद्धा वृत्तान् प्रयाणं, नार्यं गृहीत्या दलमग्रमाणम् । वक्री स युक्ते मणिचक्रित्वा जनिमानमाद्या जिरिनप्रजाञ्जि ॥ १३२ ॥
 विद्यापरोद्गामरमानिरामधवलन्नम्यश्रुतरूपकाम । प्रापाद्भुतं शूरि सृजन् जनस्य, श्रीहस्तिनापुरनगरं प्रशस्य ॥ १३३ ॥
 पितृमगूनागत्मानान्तलदा प्रमोद मनचरु कान्तः । तद्दर्शनोद्दामयुधान्युसिफा, जाता विशाखासुखदाद्भुजाः ॥ १३४ ॥
 परस्परं नृन्नातरर्षजोषा निधीननाप्यप्रितव्दे प्रयोषा । वक्रादिरक्षानि चतुर्दशायं, वज्रार चक्री दल्यन्नपायम् ॥ १३५ ॥
 छात्रितादुर्गैरामरप्रप्रेष्य, सोऽनृचतु गष्टिमरुद्रेष्य । चिन्तयन्ति स्म गृहाणि तस्य, विद्याश्वपत्नीहरथाभितस्य ॥ १३६ ॥

अथो गुणमूर्तिधसतमजाया, साक सुरश्रेणिनिश्रितायाम् । गजस्तिमाखीन पदुमतापश्चत्रयेण जातो भरतश्मपापः ॥ १३७ ॥
 इगानत मद्रम श्राजगाम, तदेन्द्रपाथे त्रिदशोऽचिराम । सज्योतिषा सूर्य स्वापरेषा, हरन् सुराणा रचिरूपरेषाम् ॥ १३८ ॥
 मादुलदागणफसमादितेया, तेज रुवाऽमुष्य कुतोऽस्त्यमेया । ऊचे कृपाऽऽचाग्भुक्त्स्वर्भमानं, कृत तपोऽनेन पुरा मघानम् ॥ १३९ ॥
 तद्योतयत्तानन्दयं सुरोऽतिम्रीढ वराक सुतुकं तनोति । युष्मासु यावन्न सनत्कुमार, समीप्यते रूपगुणैरुदार ॥ १४० ॥
 तवैजयन्तो विजयोऽप्यनिद, षौ मन्यमानौ वचन पटिष्ठम् ।
 सुरो मिथो मन्त्रयत सुदिव्य, रूप कथ स्यान्मनुजस्य नव्यम् ॥ १४१ ॥
 पादरजरेत् पद्मिपुगजरीढ, स्यादा(त्ता)द्गनान्तरितथ कीट । इनीो जनेत्ताहरा एव मर्त्य, किं नास्य जिह्वेति नुतायमर्त्य ॥ १४२ ॥
 प्रचपता सत्यरचोऽपि किञ्चिन्नासाहरा वा मशुता कथञ्चित् । एतादृशा यौक्तिकमाधिपत्य, मशुर्नता सत्यतयाऽप्यसत्यम् ॥ १४३ ॥
 तद्यकिरूपस्य तर्दन लेली, परीदृणार्थं कृतत्रिमयेषी । षौ इस्तिनाद्ये नगरे प्रयाती, तद्द्रुपमाढोक्त्यतस्तथा ती ॥ १४४ ॥

एत पुनश्चिन्तयतो मयोनाऽमुनाऽस्य सद्द्रुपकचोदितोना ।
 साऽसिन् घनाऽस्तीति गताजिमानो, जातो शिरोधूननसाग्धानो ॥ १४६ ॥
 प्रचपतद्यत्र चृताऽपि वृष्टी, तत्कारण तत्र तदीयदृष्टी । त्वा चक्रिण रूपधर तुरीय, श्रुत्याऽऽरहत्मेम हृदसदीयम् ॥ १४७ ॥
 १ इद्रेण २ देवो

समागताः सप्रति दूरदेशारपदन्तिके वा स्थृतप्रयोगात् । रूपसुरेन्द्रोऽप्यधिकतवेद, हृद्गा मनो नो मुदित ह्यखेदम् ॥ १४७ ॥
 तदा रूपलोचमदो युषाया, किं मर्दनस्वायसरे शुभान्याम् । विस्रं च तैलेन खलेन देहे, प्रेक्षा कृताऽऽगत्य मदीयगेहे ॥ १४८ ॥
 दर्णं प्रतीक्ष्य प्रपिबोषनीय, रूपशुभ्राऽऽतिचृन्मदीयम् । इत्येवमागूर्यं नरेश्वरेण, विसर्जितौ तौ च मदोद्धुरेण ॥ १४९ ॥
 निर्मापिता मज्जनयुत्तिरेषा, देहे नरेन्द्रेण पुनविशेषात् । तत स दिव्याश्चुक्त्साहार, सर्वाङ्गशृङ्गारविधिं दधार ॥ १५० ॥
 विज्ञौ तमाकारितवान् पुनस्लाबुजां सजाया नृपति पुरस्तात् । हृद्गा यित्नु रूपमदोपयुक्त, धत्तो मुखं कृष्णतरं विरक्तम् ॥ १५१ ॥
 तयोः पुन ग्राह नराधिनाय, बुतो यिवहानयुजा विनायः । निवेद्यता कारणमेवमुक्ते, ताबूचतुस्तस्य पुर स्वशक्ते ॥ १५२ ॥
 वाटपृतायद्विधौ शरीरे, चद्रत्यमातीचव मेरुधीरे । ताहङ्क शृङ्गारसमाबुद्धेऽपि, प्रहस्यते साम्प्रतमुद्वयणेऽपि ॥ १५३ ॥
 पुष्यापय मन्ति तयाङ्गमध्ये, सन्नान्तिमासा बहुया श्वमध्ये । ह्येते कथ्यमानयन्ति त्वद्रूपशोभा विफला सृजन्ति ॥ १५४ ॥

यज्ञाण चम्री बहुबुद्धिमन्त्रया, ज्ञात कथङ्कारमिद ज्वङ्गयाम् ।

षिषा षडा षाप्यथवा निमित्त, किं वाऽप्यधिज्ञानमिदस्ति वित्तम् ॥ १५६ ॥

स्त्रीय वृद्धामुत्तरस्य तस्य, द्वितीश्वरस्य प्रथितादरस्य । पुरश्चाल्युत्तरुत्तरशोभमानौ, जाती सुरौ तौ प्रकटौ समानौ ॥ १५७ ॥
 निपेदयामागनुत्तिरेषा, माल्पर्यमापाय मतिमदाया । प्राप्ताधिहाना नरेदेव तूर्णमात्रोक्तिस्तस्य गुणरत्नपूर्णः ॥ १५८ ॥

पन्थरत्यमत्राचरणं शृथिव्या, यस्य स्तुति स्वर्गपुरेऽपि प्रख्या ।

पन्दित्रन देवपत्तिरुत्तिरेषा, मत्स्यं न ते कोऽपि सुधीर्मनोति ॥ १५९ ॥

शारीरिकले सुपमाप्रप्राप्तेजद्य रूपं पटु धीयनं च । गृद्धिं गत कावमियन्तमेतदनुष्ण ह्यभिश्रीति नेत ॥ १६० ॥
 चित्तेऽस्मदीयेऽनुतमेतदेव, दमामरफलान्त प्रतिज्ञाति देव । कृष्णेन यद्व्यापिप्राग्द्विशिष्टारमद्रूपकानित्स्त्रियतीद् दृष्ट्या ॥ १६१ ॥
 अत्र परं स्याद्वृष्टिं यथा ते, तथा विषेयं नृप युज्जयते । छयत्येति याती निजदेवलोके, सुधागुची क्षापयि पृथगोके ॥ १६२ ॥
 अर्थेय चक्री तनुचक्षिमान, दृष्टा प्रणष्टं मुमुचेऽन्निमानम् । रूपे कृष्णेनेयति क्षीयमाने, वर्षाणु किं ज्ञानि पुनर्न चाने ॥ १६३ ॥

किं किं न वारयस्य कृते सयाऽस्य, दापं कृतं प्राणिणं विनायय ।

यद्यस्ति तस्यापि दशेदनी हा, तारेणु राज्यादिषु कीदृशीहा ॥ १६४ ॥

एतेन देहेन न कस्य कस्य, सूद्यानि कार्योणि मथा परस्य । ब्रह्मान्यनक्र कयमासियुक्त, स्वकार्यकृत्तव्यमिधायनक ॥ १६५ ॥
 अन्धकृतं यत्सुवृतं पुरा तज्जत प्रतुर्धुऽद्य नय प्रमात । धर्मं न गत्व्यास्यनु करिष्ये, व्ययीकृतामीयनगो मरिष्ये ॥ १६६ ॥
 सन्नोगतुचत्वसमर्थकायधित्ते परान् जोगतुजो निधाय । ईर्ष्यामिदाद परमं यद्विष्ये, चिन्तातुर स्वाद्भसुगं दूरिष्ये ॥ १६७ ॥
 जीर समास्वादितपृतिवीर्यं, राटन्यस्त्री चखरेऽनतीर्यं । पावित्र्यगन्डा पुम्ते मत्तक, ज्ञानमिधा मोजनयेव काक ॥ १६८ ॥
 चिन्तामणिं को ह्यपदा जहाति, तृप्तेन कः कष्टपतठं ददाति । कृष्णेन कः कामगनी च राति, कायेन को धर्मपन जहाति ॥ १६९ ॥
 अन्तधिमृशेति सुत स्वपट्टे, निरेस्य कीर्त्युगुक्जहृषट्टे । श्रीथर्ददर्षीगुरमत्तसन्माणांघं दृतायीकृतमर्यजन्मा ॥ १७० ॥
 पलादयच्चत्रिरमामपास्य, प्रीत्या सुरश्रेणिदृतेरदास्य । गत्योपकृष्टे धिनयधरस्य, चम्राह दीक्षा सुगुन्तमस्य ॥ १७१ ॥
 अर्हनिच स्वीदृतचुब्जनिश्च, सम्यपया त्रिदितचुब्जशिश्च । वृतोद्यमो मोष्टपथाय पष्ठ, लप करोति स्म घृतमतिष्ठम् ॥ १७२ ॥

11. Die ...
12. Die ...
13. Die ...
14. Die ...
15. Die ...
16. Die ...
17. Die ...
18. Die ...
19. Die ...
20. Die ...

11. Die ...

1. Die ...

— Die ...

Die ...

Die ...

Die ...

Die ...

Die ...

Die ...

Die ...

Die ...

Die ...

Die ...

पुर्वात् एतौ स्वमुत्पेन घोषणो, दुष्टव्यवस्थासमुत्पन्नसौषणम् ।

दुर्घं विदावा सिपजौ महीस्पृशा, दमोगनाशं च पुनर्गलदृशाम् ॥ १०४ ॥

प्रपारितोत्सर्गविधिर्मुनीश्वर, स प्राह तौ प्रत्यममक्रियोत्कर ।

द्वयेण जायेन पुनर्द्विधा रजा, साध्या तदन्तर्गुणयोस्तु काङ्क्षजा ॥ १०५ ॥

या द्रव्यरक्षसा मयकापि हन्यते, न जायते हृदी एषट्पा वितन्यते प्रदक्षिता
द्वीपशिगेय निर्मन्त्री कृत्य मनिष्ठी यनमर्त्तिना तृष्ठी १०६
व्याधिरसुरद्वाराधिनिवारकोपपे, स्वकीयपाम्भे द्वयमप्यहं दपे ।
प्रतिक्रियानेय परं विरच्यते, पुराङ्गलाद् अयमेव मुख्यः ॥ १०७ ॥

अज्ञानित्तिर्द्वयरुजा क्षितिः कृता, कैरप नो जायते ज्योत्स्निके पुताः ।

हन्यप्यप्याशादधिष्ठिते शतं, कर्माटकस्य प्रपृते पुरा कृतम् ॥ १०८ ॥

घोरक्रिया धात्र कृता निरीक्ष्यते, न्याद कषाय कटुको विद्योम्यते ।

द्वेहापहार स्फुटसौरयकारक, सितोपलास्वादनिधिर्निकारक ॥ १०९ ॥

परं यदा जायते र्वा विनाशे, सामर्थ्यमासे जयतो सकाशे ।
नियेद्यता तदि तदेव मध्यमाचर्यते यस्म्यपिया प्रमद ॥ ११० ॥
श्लुकिमाकर्ण्य मुने पुरस्तौ, जातो गुरोर् दौ प्रकटी प्रशस्तौ ।
प्रजदपतश्चेन्द्रकृता प्रशंसं, तयामद्विष्णु निग्नस्य गिमाम् १११
तोयेष चावा मरतौ पुरागती, स्वर्गादिनिर्गत्य पुन समागती ।
त्यद्दीयमत्तनाधिरतापरीक्ष्या, न मृगता कि प्राप्ती तृप्यर्था ११२
मेर ग्रहर्तु यदिदोद्यताना, प्रच्यन्त एत रदना गजानाम् ।
गुणस्तुति त रचयन्ननीन, न एक एवास्ति शुचि शचीन ॥ ११३ ॥

त्रिपातरत्तान्यसिद्धा रमण्य, पंदातयो भञ्जिजनोऽप्यगण्य ।

अनुग्रमन्ति स पन्न मासेन, हरीकृताप्येष न तान् कृताशान् ॥ १७३ ॥

अन्तमिच्छधीरकूरचक्र, गल्लसीज पिवति स तक्रम् । तपस्य पष्ठस्य स पारणाया, कृतस्फुरद्भुर्गतिरारणायाम् ॥ १७४ ॥
अस्मासप कर्मरशात्तादाहे, देहे पय पानवशादियाहे । जाता महर्षे प्रकटा बुरोगा, कुष्टादयो निर्मितकष्टयोगा ॥ १७५ ॥
तप मत्तान्दियाय दृष्टिप्रज्ञस्त्वियेन्दुदयत मद्दधि । तथाप्यसौ नोत्सहते चिकित्सा, कर्तुं स्वदेहे प्रवहन् यदृडाम् ॥ १७६ ॥
जानाति यत्पूर्वजनयजिताना, स्वकर्मणामत्र ममोदितानाम् । अथेदिताना न विमुञ्चिरास्ते, स्ववेदनाया तदसाबुदास्ते ॥ १७७ ॥

पुश्यद्विपीना परम ज्वर च, श्याम च कास ह्यशनारचिं च ।

कण्डूभित सप्तशती ममागा, मोढु स लम्नो व्यथने रजानाम् ॥ १७८ ॥

अस्य प्रशंसा रचितोर्ध्वलोकै, पुनः शचीनेन यदत्र लोकै । अक्षोन्य पर्वप मयापि कार्तस्वरप्रज्ञश्चेत्तसि वेदनात् ॥ १७९ ॥
तांवेव बन्तुं मरती च दीक्षा, मत्पुत्रुकस्यास्य मुने परीक्षाम् । समागतौ निर्मितवैद्ययेयी, कुशस्थलीत्रेपजसद्विशेषौ ॥ १८० ॥
एषस्य शंखस्य तत्रे मुनीन्, इत्यर्थैर्निरालितसत्करीन्द्र । स्थितलनूत्तमर्गेत्रिधि त्रिधाय, दृष्ट स तान्या जितरोपमाय ॥ १८१ ॥
मन्दारपुष्पागमबर्जमानश्चिन्तं च कार्तस्वरशोत्रमान । परिस्फुरत्यादधरो मुनीन्द्रश्चकस्ति नव्योऽभ्युदितो गिरीन्द्र ॥ १८२ ॥
आत्मीयनाशा(सा)प्रनिधेदिताष्टधकाम्नि निष्कम्पननुजंताह । नित्रेशिवो धर्मत्रुपेण मोदद्विपज्ञायस्तन्न इत्यञ्जि(बोर्ज)रोह ॥

बुर्वीत पती स्यमुग्धेन घोषणं, बुधन्धरश्वासुदायसोपणम् ।
 बुर्न किलाया जिग्लौ महीस्पृशा, दमोगनार्तं च पुनर्गडइन्नाम् ॥ १०४ ॥
 प्रपारितोत्सर्गविधिमुनीश्वर, स ग्राह ती प्रत्यग्ममिरीयोरकर ।

ह्यव्येण चायेन पुनर्दिधा रुजा, साध्या तदन्तर्युपयोस्तु काज्ञा ॥ १०५ ॥

या ह्य्यरुक् सा मयकापि हन्यते, न जायठरु शीएबला रितन्यते।प्रदनिता दीपशिमेय निर्मन्वी कृला म्यनिष्ठी यनमदिनाद्रुत्री १०६
 व्यापिस्फुरद्वाधिनियारकौपधे, स्वकीयपार्श्वे ह्यमप्यहं दधे।प्रतिक्रियार्त्तं परं रिरच्यते, गुणगृताह व्यगमेय मुच्यते॥ १०७॥

अहानिनिर्घब्यरुजा इतिः कृता, वैरष्ट नो जायतरजोऽन्तिके धृताः ।

हन्यष्टपद्याशदधिद्वितं द्राते, कर्माष्टस्य प्रष्टते पुरा कृतम् ॥ १०८ ॥

धोरश्रिया चात्र कृता निरीश्यते, न्याद कषाय कटुषो गिनोमयते ।

क्षेदापहार स्फुटसौख्यकारक, मितोपखास्वादिधिर्भिरकारक ॥ १०९ ॥

एवं यदा जायरुजां विनाशे, सामर्थ्यमाश्ले जयतो सकाशे । निरघता तदि तदन मद्यमाचर्यते यन्म्यधिया प्रगण्य ॥ ११०॥
 इत्युकिमाकर्ण्यमुने पुरह्लौ, जातौ सुरौ ह्यं प्रकटी प्रशस्तौ । प्रजदपतथेन्डकृता प्रशामा, तयानश्चिणु रिरच्य गिरमाम् १११
 तायेरचावा मरुतौ पुरागलौ, स्वर्गाधिर्गित्य पुनः समागतौ । तदीयमरगाधिरतापरीश्या, न मूगता रि प्रगटीशृतेर्व्यया ११२
 मेरु प्रहस्तुं यदिशोघताना, प्रज्यन्त एत रदना गजानाम् । गुणस्तुलि त रचयस्तरीन, स एकरुण्यस्तिस्रुधि शचीन ॥ ११३ ॥

व्यायो वृत्तार्थो तत्र दर्शनेन, स्यात्वा किमन्येन विमर्शनेन । नमोऽस्तु तुभ्यं मुनिपुत्राय, श्रेय पुरीमार्गशुजाध्वगाय ॥ १९४ ॥
 संसारवाराट्टयपारणाय, स्वप्निवृद्धीत्यजनोत्सुकाय । विनिर्मितस्वात्महितप्रताय, स्वस्त्यस्तु तुभ्यं मुनिशेखराय ॥ १९५ ॥
 एषत्र संस्थायितुषर्वचक्रे, यस्य स्तुतिले हरिणापि चक्रे । तथापि घत्से न मनाक् प्रकपं, घत्से मदाज्ञी पचिवच्यमर्पम् ॥ १९६ ॥
 छापिष्यनेषाम्बपि लगवातु, कर्त्ता चिकित्सा न हि रघ्वतासुयोगी त्वमेवासि मनीषिमान्यस्त्वया सदृक्षो मुनिरस्ति नान्य १९७
 समर्पराग्यनिधे महर्षे, पुरु प्रसाद विदिताऽन्न वषे । अज्ञानतो यत्तु तथापराह, ह्रमस्व सर्वं तदद्यो विराजम् ॥ १९८ ॥
 एषं महर्षेः सत्यं सृजन्तौ, पुन पुन पादयुग नमन्तौ । प्रमोदरोमाश्रितगात्रयष्टी, स्वर्गे सुरी जगमतुरार्द्धदृष्टी ॥ १९९ ॥
 पौरुषधर्मपुरा दयान, सनत्कुमारपरिपि प्रथान । महर्षिकोऽञ्जुत्रिदश स नाके, सनत्कुमारे शुजपुण्यपाके ॥ २०० ॥
 दस्यं समाख्यातमदः पवित्रं, सनत्कुमाराख्यमुनेश्चरित्रम् । आकर्णनीय कविभि श्रयोञ्जि, सुचार्वनुप्राससमूहशोञ्जि ॥ २०१ ॥

॥ इति श्रीसनत्कुमारचरित्रम् ॥

अथ विरचषिचः सत्यः सदा सुधी तदन्यस्तु महादुःखीत्येतदुपरि पूर्वकाव्यार्थसम्बद्धमेव पठं काव्यमाह, तद्यथा—
 विरचषिचस्त सया वि सुख, रागाणुरत्तस्त अर्हं दुःख ।

एवं मुणिचा परमं हि तत्तं, नीरागमगमि धरेद् चित्तं ॥ ६ ॥

प्याख्या—विरचषिचस्य घेरायापन्नात्मन सदापि निरन्तरमेव सुखमस्ति । अत्र रागानुरक्तस्य रत्तामनोऽस्तीव प्रकाम
 ऽत्ममाले । एषं परमं तस्य मुणित्वा इतरा हि निश्चितनीरागमार्गे नि मद्भाष्यनि चिस धरत निवेशयच्चमिति काव्यार्थः ॥

अथ विररफचिताना सुगुदु लफडात्रिर्जावकः स्पष्टीप्रियते दृष्टान्तो जिनपादितनिरमितमरक —
 मधुराग्जोचृतपम्पा दुर्जनजाती सदा निरतुकम्पा । राधुजननिप्यरुम्पा चम्पा नाम्राडस्ति धररागरी ॥ १ ॥
 सज्जनदृदयानन्दी माकन्दी तत्र वर्तते श्रेष्ठी । जिनपादितजिनरमितनामानौ तत्सुती जाती ॥ २ ॥
 नानाव्यापारपरावपरापरकार्यद्वन्द्वचानुर्या । तानेकादशानारानवगाद्येती सुखाज्जात्रधिम् ॥ ३ ॥
 ज्योडपि ती प्रचेधुनुरात्मीयसगीनवारित्तायपि दि । प्रपदणमापूर्य चद्रुप्रकारयस्तूरकरैः सुतराम् ॥ ४ ॥
 यावज्जादनिधिमथ्ये प्रचतचलापमागतायेती । प्रनद्याद्युगप्रयोपाद्यानस्फुटमस्फुटत् पीत ॥ ५ ॥
 पुण्यादयासफडकी जदधेरपषष्ठमासवन्ती ती । चत्तीर्यं प्रपुरपय दूरं दूरं स्थितौ निपदः ॥ ६ ॥
 कथमपि रत्तक्षीरं माप्याश्रीत पचेद्विमफडानि । दु लादीनमनस्की वृश्रद्याया निषेयाते ॥ ७ ॥
 तायञ्जक्षीपाधिष्ठात्री हुचमानसा देवी । तत्राप पापमूर्त्तिं प्रत्यङ्गेोरमद्रकरा ॥ ८ ॥
 दृष्ट्वा दृष्ट्वा हृष्टा ती पापिष्ठा युसे स्फुटे मिष्टा । आचयेति निकृष्टा सार्धं जोगान् मया जजेता जो ॥ ९ ॥
 दानेण क्षीरंमत्किञ्च नो चेन्निसितासिनाऽमुग लधुना । युवयोर्मस्तकयुग्मं हृवाग्निभेगाहुनिव्यामि ॥ १० ॥
 नीत्या कम्प्रनपुन्यामान्यामन्यागताद्वितुड्यान्व्याम् । प्रत्तिषेदे तत्प्रचन मृत्युजय सर्वतोऽप्यधिकम् ॥ ११ ॥
 ललिष्य दृष्ट्वात्रेणैषा रोपारखेणैषी प्राय । तावानिन्ये शुग्ने निजे महापातकोत्रने ॥ १२ ॥

१ आगुगो वायु २ वृष्णाप्रवत्

तञ्जरे निर्दिष्टा निर्जीवा देवपुत्रात्पुनार । देव्यनयोरत्नदयोदारस्फारोरुशृङ्गारा ॥ १३ ॥
 अमृतमथरगपदानामाभीषाहारभेतयोर्दत्ते । घृङ्गे च कामनोगानत्रिरामानिदृसंयोगान् ॥ १४ ॥
 ताऽप तयोरित्यदरकदाचिदतितोन्मदाऽमरी क्रूरा । गन्तव्य मम वयणोदधी सुधाशुष्वरादेशात् ॥ १५ ॥
 सुस्थितशुरेण सार्द्धं नृणरूपरबाधसफकमृतकाधम् । संशोध्योदधिमभ्यात् कृत्वस्त्रि सप्त वेगेन ॥ १६ ॥
 द्वापरदमिषायामि स्यातव्यं तावदत्र द्वि युषान्याम् । चिन्ता कापि न कार्या धार्या चित्तेऽष्टृतिर्निधि ॥ १७ ॥
 यदि इदि न स्फुरति रति स्थितिनाजोरन मामकीनगृहे । तत्पूर्वदिगुधाने तद्योच्यते पश्चिमारासे ॥ १८ ॥
 प्राष्टमुरयशुष्पमंकेषस्मिन्निहसि नित्यमहो । ब्रान्याशुचीर्पातस्वत्र स्वरे चिद्वर्त्तव्यम् ॥ १९ ॥
 न पुनर्दिग्दिग्मनञ्जगणे संयथाऽपि गन्तव्यम् । यदहो तत्रास्ति महारत्रयङ्करो विषधरो विषम ॥ २० ॥
 तासपि तंयथ तञ्जिरमद्रीधुरतः वृत्तान्तनीत्येय । सैवमुदीर्य जगाम दणतः दणदेव रधिविग्नात् ॥ २१ ॥
 प्रतिपिङ्गापयंतौ रममाणौ रम्यत्रिपिनयीधीषु । दक्षिणदिग्मनमारत्समीयतुर्वीक्षणोत्कमती ॥ २२ ॥
 धारणभयशुभं प्राहौ दुर्गेग्यदृपितप्राणी । तापत्करणस्वरपरनरमेकमपश्यता तत्र ॥ २३ ॥
 त्रेतयनस्थितनाडानिमाङ्गमिमं मन्वापिवापपरम् । संमेश्य चास्थिपूर परित्तलौ विन्त्यु सुतराम् ॥ २४ ॥
 तत्प्राग्धात्पत्रमनुतेतौ वृत्तैरयानसौ प्रायः । कोऽमि एव केनात्रानीतोऽसि कथं च दुरवस्थः ॥ २५ ॥

१ १९८ २८९२६६ बर्कोऽनुत्वा मध्यमपदद्वेषी एमास त्रि सप्तपदेन सट् कर्त्तव्य ।

सोऽथादीकृद्गदाः काकन्दीशालवृक्षं वषिष्ठतनयः । सुदितप्रपदपुमाणागदमिदं संनीलिः सुर्यो ॥ २६ ॥
 रमितं तथा मया सबं दान्तराभेऽपि मुनितालेन । कर्षितया तिरसाहं शुक्रायामरग्यम् दशाः ॥ २७ ॥
 एतन्नेके लोकौ शोकाश्वी पातितामया देव्या । क्व कामिग्या वरुण कष्टमनिष्टे प्राप्नो नो ॥ २० ॥
 तद्वानयाकर्णन्तः प्रोद्भूजाल्यन्तनीतिकम्प्राहो । तं प्रत्याख्यातस्ती विन्तागतागमप्रस्ती ॥ २९ ॥
 तवदबो ध्यायामपि तथा मदामायया गृहे नीतो । निष्वागो निगृहीतान्नि का पत्रिसाग्योर्ननित्री नोः ॥ ३० ॥
 शृणुषामान्यो हि यथा तथा पुमानुपगारं वच शनैः । युवयोरपि दुराव्या नूनं संजायन्ते मरुत् ॥ ३१ ॥
 तस्मादीतमनस्कान्यामान्यामुपमासिगर्त्तिन्याम् । अस्य मरणप्रायोपावे दर्शये दशमय ! नोः ॥ ३२ ॥
 करण्यपरिपूर्णेमना स नो समाचष्ट कष्टाः स्पष्टम् । एकोऽसि जीवितव्योपायाः कायस्य चेत् त्रियये ॥ ३३ ॥
 इह पूर्वदिशारामेऽत्यन्जिराम खेडकास्यो यद्गः । न दुरदरुणधारी परोपकारी मदाऽव्यान्ने ॥ ३४ ॥
 पूर्णामाशस्यायामधम्यामथ चतुर्देवीदिवसे । व्यागत्य वक्ति स चूदां क्व पथिकमगमि ताग्याम्यद्दरम् ॥ ३५ ॥
 धर्मास्तारय पाठय निर्नाथान् देवपुत्रपरिब्रष्टान् । स करिष्यति वररूणं मनोरग्यापुण्यं निलिङ्गम् ॥ ३६ ॥
 त्रिययापत्तेन मया तवचने नदि कृतं दुष्टत्ताम्यम् । न जयन्तां श्रुतिपित्र्यां प्रमादपरता विपान्त्र्या ॥ ३७ ॥
 स्त्रीशृत्येतस्य गिर दुरन्वडुःस्वार्चितसिधियनशृष्टिम् । व्यातूय ततस्तत्रागत्य नन ग्यानकाशाय ॥ ३८ ॥

आदाय पपवशभाषान्याजमगुरेतवी हि यदृष्टे । पूजोधुक्तमनस्कायमनस्कावद्गनासङ्गे ॥ ३ए ॥
 अत्र्यर्ष्यं गरिषत्या त्र्यनवयुक्तयुज्जवादिप्रिष्टुल्य । इति विश्विमकार्थमनिष्टकटोन्नयाद्गीती ॥ ४० ॥
 त्वं यद्द रद्वर्षोऽसि प्रत्यहं कष्टपृष्टदरदाता । त्राता प्राणिगणनामार्त्तानामाश्रयस्थानम् ॥ ४१ ॥
 एषं विश्वसः सारमुष्ट सुष्टुतत्रुपरि यदेराः । प्रकत्या न हि कस्तुष्यति रप्यति न हि क परुषवाचा ॥ ४२ ॥
 प्रोयाच वाषमायोर्धिनयोपतचेतमोरसौ सुमनाः । कं तारयामि क पाळयामि किल साध्यसाबुखितम् ॥ ४३ ॥
 अमृतमेतौ तं वारण्डिनारोमणे ! महायक्ष ! । वैदेशिकायशरणावावा तारय तथा रक्ष ॥ ४४ ॥
 पदंणारयापि तदा सर्वमिदं सुस्थता नयिष्येऽहम् । सुहृदतया मत्पृष्ठारूढान्या खलु प्रवक्ष्या ज्ञो ॥ ४५ ॥
 तत्त्वा मायाधिन्या मानिन्या कंटके संसेताया । न हि शृङ्गारोदारा रूपमा लोकनीया ज्ञोः ॥ ४६ ॥
 वशीरप्यतिमपुरा स्मरानुरागप्ररोहसचननी । न मनाकर्णे कार्यो कटुकाऽपि न मानसे धार्यो ॥ ४७ ॥
 पपनुरागप्ररोहदयत्वं ज्ञातमेतत्रुपरिष्ठात् । कथमपि युवयोर्लार्थद्वेषुष्ठाद्य निजोरपृष्ठतदात् ॥ ४८ ॥
 दृष्णाम्यन्तत्रुत्तंप्रथय यदि समनायता समावृम्ब्य । स्थास्यत उन्नतपदवीं तद्युवयोरर्पयिष्यामि ॥ ४९ ॥ युग्मम् ॥
 प्रतिपदानं तापपि तत्रुषमत्यादरात्तथेयुक्त्या । हृदयाप्रिवर्त्य रागं तस्थतुरेकामतरचिन्ती ॥ ५० ॥
 अत्रान्तरे गुरेद्गमरूप निर्माय एतिति निर्मायः । तावधिरोप्य हुमारी विषदधनि समतरथेऽमी ॥ ५१ ॥

१ उपेक्षितं २ मन्त्री कल्पद

पवमानजयनगत्या सत्याधारः प्रयात्यसी यावत् । तान्तसमागाम व्यन्तर्यामीयघराद्युद्धे ॥ ५२ ॥
 स्वस्थापि तौ वृपस्यन्ती तत्रैती हृदा ह्यपदयन्ती । विपसाद इदि नितान्तं युत्र गती यत्रयित्मा ती ॥ ५३ ॥
 तावदवधिप्रयोगादधगतसम्यद्दृत्तदीयकसत्त्वा । आगत्य ह्यनणजडधोनेषा तरेकेकेडधानत् ॥ ५४ ॥
 स्थित्येयन्त फाल मत्सद्भानि जोगजद्विमनुष्य । कथममिमित्ता यमित्ताहो ननन्ती मद्वाभूर्त्ता ॥ ५५ ॥
 निर्मुच्येनं पञ्चकमश्वीचूर्तं कृतान्तमिव चूर्तम् । मामाश्रित्य युत्रचौस्तथैव सुरित्नी युगा ज्ञातम् ॥ ५६ ॥
 भो चेन्नित्तेनेतेन कृपाणेन पातयिष्यामि । मत्सक्योर्युगलमिदं प्रचलं दृष्माणकृद्गदलम् ॥ ५७ ॥
 इत्याद्युदप्रचर्नेनं शुच्यौ तच्छुषेऽपि न ह्युच्यौ । प्रचर्नेरप्यत्रार्जनेन सद्यः (यि) न्याचक्षी चक्रतः ॥ ५८ ॥
 निरपमरूपयती सा ह्यगप्यदाधयमद्गमादधती । शृङ्गारोदारगिर जजहप सद्गृह्येन्यमनशात् ॥ ५९ ॥
 हा कथमनाश्रिकाऽह दुस्सहविरहाभिदाहसंतसा । अशरथारणयगता हरिषीराहं द्रमिन्यामि ॥ ६० ॥
 मुक्त्या मामनुरपामिवदामेकान्तकान्तकमनीयाम् । प्राप्ती पथिरानस्थामरथानोद्यासन्मानो ॥ ६१ ॥
 न कदाचिन्नो जयतोऽपराधः प्रोपत वृत्त कोऽपि । हेतो कस्माद्गृही सन्नुद्यो पश्यतोऽन्निमुगम् ॥ ६२ ॥
 सीयाद्गसद्गसद्विदामेकादेकान्तरीत्यसमुपेतम् । विरहाचिंतसमदं मदीयमेतत्प्रयुर्जाताम् ॥ ६३ ॥
 इत्यादीन्यपि ज्ञित्वान्यगणयित्वा न वै विलोकयत । एतस्या अपि सन्मुगमेतो यात्सुन्दरदयी ॥ ६४ ॥

१ कामार्थे पदयन्ती २ कामवशात् ३ हीनबल्यद्यन्वस्थापौषतसन्मानो ४ भवतो

जह तेष तेसि षड्विधा देवी दुःखाण षारण पोर । तप्तो श्रिय नित्यारो सेद्वगजक्लाव न य श्रन्नो ॥ ९१ ॥
 तह पद्मबहो जवाण साहस्र दिचश्रविरयमहाबो । सयलडुहहेचचूया विसयश्रविरइत्ति जीवाणं ॥ ९२ ॥
 सपाण दुहत्तायं सरणं चरणं जिण्हिदपगत्तं । आणदरूयनिघाणसाहणं तह य देसेइ ॥ ९३ ॥
 जह तेसि तरियवो रइसमुदो तहेय संसारो । जह तेसि सगिहगमण निवाणगमो तहा इत्थ ॥ ९४ ॥
 जह सेद्वगपिष्ठाणं जघो देवीइ मोहियमईले । सावयसहस्सपवरम्मि सायरे पाविले निहण ॥ ९५ ॥
 तह अविरेई नन्दिने चरणजुले दुक्कमावयाइन्ने । निवइ अपारसंसारसायरे दारुणसरूवे ॥ ९६ ॥
 जह देवीआकोहो पत्तो सच्चाण जीवियसुहाइ । तह चरणविले साहू अक्कोहो जाइ निघाणं ॥ ९७ ॥

॥ इति जितपाखितजिनरहितदृष्टान्त ॥

अर्थयं ये पुर्वन्ति ते संसारपागामिन कथं स्युरेतदुपरि सप्तमं काव्यमाह । पूर्वकाव्ये सरागनीरागतोपरि दोषगुणा-
 बुदात्तो, तदपि सरागत्यं परिमहसु, परिमहसु प्रतिपेदुमदाक्य, तदर्जका संसारकान्तारपार प्राप्सु, इत्येतदर्थसू-
 चकं वाच्यमाह—

परिगहार्जजर करंति, अदत्तमन्नस्स धण इरति ।

धम्म जिणुत्त न समायरति, जवन्नव ते कइमुत्तरति ॥ ७ ॥

प्याइया—ये नराः परिमहारक्तजरं पुर्वन्ति, परि समन्वाव गृह्यते इति परिमह, आरक्तजणमारक्तः, परिमहश्चार-

मन्त्रश्च तयोर्ज्वरस्तं, परिग्रहमन्तरेण आरम्भो न स्यात्, आरम्भमन्तरेण परिग्रहोऽपि न स्यात्, ज्योरेणि पापमूलकारमा-
 वेदितं, त ये नरा कर्तार तथाऽदत्तमवित्तीर्णमन्यस्य परस्य धर्म स्वर्णरूप्यादि कुरन्ति भोरयन्ति, परममणि क्लृप्ता यदि
 जिनोक्तं धर्ममाग्रयन्ते तदा सिद्धिलोपाधिवाससादसाः संजायन्त पय, नास्त्यत्र सन्देह । चित्रातिशुभ्रद्वयप्रहारिमन्त्रतयो
 ऽनेके प्रबुद्धा श्रूयन्ते । अथ च ये परिग्रहारम्भपराः परधनस्य पश्यतोद्गरा अपि ऋणा धर्म िनोक्तं न समाचरन्ति ।
 जचने जय ससार स एवार्णयस्त कथ ते छत्रप्रायश्चेन तरन्वीत्यर्थ । अथ तारिन्कोऽर्थ ---गृधिष प्रच्छां परिग्रहे प्रगु
 णयन्ति, तथा परकीयान्यपि वस्तूनि कर्मवशात्स्वीयुर्व्यन्ति । प्रान्ते चेच्चिनोदित धर्म कुर्युस्सदा जवाग्नेयोषे पारं खनेयु
 (स्त) पश्येति वाच्यार्थ ॥

अत्रार्थे शशिगुरुरदधान्त ---

नयरम्भि लिङ्गपङ्क्तिनामे सञ्चारकडदत्तारामे । सोदततुंगधामे दून्प्रियवेरिसंगामे ॥ १ ॥
 सनिपूरनामधिजा तत्य दुये जायरो परियमति । रायशुभरायन्त्या नृआणुकपिणो पायं ॥ २ ॥
 सुरो सुरमदावो इहपरजयियम्भि सयवक्त्रज्जम्भि । दोसाणदियचित्तो मसी ससिपुडणकडने ॥ ३ ॥
 सुरो तदाधिहाण थेराण निमुण्णिकण छययसं । पपज्ज निरयज्जा पन्चिन्नो पायनिपित्तो ॥ ४ ॥
 पत्तो गीयत्तयण निगायत्तम्भि निच्चत्तम्भि त्रिठं । नियजाठनोद्दणत्थ सपत्तो तत्थ सत्थरुडं ॥ ५ ॥
 जायापि वदणत्थ समागठं परियणेष समणुगठं । मिठमडुरक्करवाणीइ उअपन देइ रुरमुणी ॥ ६ ॥

राघ दगा रायतिरी वयजा वययुय दत्वियशुय । विप्यवपचुय तहा जोषणरूनाइरिञ्चीर्त्त ॥ ७ ॥
 जे दीएद पशूसे तं गदरदे न तारिताशयं । अगारिम निसाए न एगनरथा पयत्याण ॥ ८ ॥
 जराजकरदा व जया जाया जाया तया न मद्रति । तणुय पि तण व जण अयमन्नंती ड्रु तवयण ॥ ९ ॥
 असालथे षडु आर्ये अजा (जि) एसि पणेहिं पायकग्मेदि । नरिपरिगहपूर दूरं धम्म पमुत्तण ॥ १० ॥
 जीवियेपगसासवमयस्समयणीस मुणसु मणमग्ने । अधस्स हरसि घणधत्तपुन्नदेसाइयं कइ णु ॥ ११ ॥
 रघार पडुविहेहिं दिठवपसेहिं बोदिठे पसो । न ड्रु पन्निवुप्रद सुप्रइ ड्रुञ्जेण कुतो य इंगाखो ॥ १२ ॥
 वाळर्ये वाएर्ये वणजीवपिषायमायईविरम । आमिसमसिऊए तणुं पोसित्ता मळापाणेण ॥ १३ ॥
 नरयगर्दपाळगं छगं कम्मं समञ्जिणेंउएं । वाडकमेण मरिठ रयणप्पहनारलं जाळ ॥ १४ ॥
 छर ताडु सूरनामो वामोयद्विसोसये अगत्यिसमो । निरयज्जा पवज्जा परिपाखिय वाखियप्यमणो ॥ १५ ॥
 संडेएएदिदीए अएसणमारारिऊण पञ्जंते । सोइम्मकप्यवासी ज्ञासुरवोदी सुरो जाउं ॥ १६ ॥
 लंहीपठंउंतेणं नियजायरमाइमाइ पुढयीए । छप्यन्न जाणिय सत्तणेण घणयेययाइन्न ॥ १७ ॥
 वंदपंनंएएलवागएदगणुप्पाकएपपुरकडुखेहिं । अइन्निइरियगुयाग अणुक्पाए समागम्म ॥ १८ ॥
 सुरो जसइ जालप आळरम्मं तथा नरयसुगं । तुमए वरुं सुदटं तेणेरिसवेयणो जाउं ॥ १९ ॥
 हा रत्तमयामअं मए पुजे रात्रिय महापुतं । तेणमिद अइ पत्तो तियमोच्चियरिञ्चिचित्थार ॥ २० ॥

ससिणा ज्ञप्तिव्य किमहं करोमि पवित्रं अग्निं पारयस्तमि । मनिषेक्षयेयमा तो सुरेण वृणास्त्रिं मन्मथा ॥ २१ ॥
 नवशीयस्त य पिंनो जज्ञणुत्तन्त्रिं जेहेह काथीरो । मद्रिंत्तं मन्त्रिन्त्रिं निरस्तं वरगपुस्तं तदा देवो ॥ २२ ॥
 जह जह वृण्यज्जह मे अगाहवाहा सुडरसहा धडुहा । त्रितरतरं आरगर्तं सुडुवर तद् तदा न ददा ॥ २३ ॥
 साहर् धय सुचसु मामित्तो निडुराठ कजाठ । जह य निन्त्रिन्त्री हार्तं किं किञ्च संयत् जय ॥ २४ ॥
 ताहे अहे विमुक्तो संजायकिनेण तेष देयेण । ज्ञप्तिं य मदीयर पुणमेव यदुयादि नुत्तीदि ॥ २५ ॥
 तुममगमप्यणो किं पोसेसि अस्तस्य अत्रंरंहेहि । मंसादि मत्पराणमुहेदि अगमयायेदि ॥ २६ ॥
 देहरस तारमिणमं व येवराखीणनीरियंयेण । न अञ्जिञ्जठ धम्मो कम्मोरगागुत्तीमतो ॥ २७ ॥
 अमियपरित्तगहकण परपणहरण परत्तियगण य । न हृ ताज जुत्तसिण ज्ञंत्तं नो चररग्निस्सया ॥ २८ ॥
 तो नारणण वुत्त सत्त अबड्ढग्निञ्जण गाढयरं । तं मह दह गेह गयाणत्तयाण वामाण ॥ २९ ॥
 त्रिदसु ज्जिदसु बुद्धसु गंतूण तत्थ इत्तिकय बुणसु । जेणह होमि इहं सुद्धिंत्तं इदरयण्णुमुक्को ॥ ३० ॥
 तियसेणुत्तयिय तो निञ्जीयेण किमेग अंगेणं । अमुणा इरीमण निरुणनण्णुं कणुणुय ॥ ३१ ॥
 जइ पुव सखिखाठं वंधिज्जह पाखिया तठं मुहु । न हृ पाणीयप्यत्तर मफिञ्जठ यपिठं मा य ॥ ३२ ॥
 सपइ पुण किं किञ्जठ कजाण कम्मयाण इपक्किस्ताण । पुयि इत्तियेण कजा अत्तिय नणु मोग्गो ॥ ३३ ॥
 न पुणो अयेयञ्जा तरसा या जेसञ्जु सुग्गो य । एत जणिण्णु गुणे सपत्तो अयणो जाण ॥ ३४ ॥

राघु दत्ता राघवतिरी षषडा षषतुग हत्त्रिक्शुय । पिपदपचुय तहा जोषणरूयाइरिन्हीन ॥ ७ ॥
 श्री दीगद पण्ण स मण्णह न तारिमाध थ । अनारिस निमाए न एगयत्था पयत्थाण ॥ ८ ॥
 अरत्तदरया य अया जाया जाया तया न मन्नति । तणुय पि तण ५ तण अयमन्नती इ तवयण ॥ ९ ॥
 अस्सात्थे षडु अत्थ अज्ज (जि) एसि पण्हि पात्रकम्मदि । नरिपरिग्गहपूर दूर धम्म पमुत्तूण ॥ १० ॥
 श्रीदियमेयमासासपनरसमयणीम मुणु मणमय । अत्तस्स हरसि धणधन्नपुन्नदमाइय कह णु ॥ ११ ॥
 रत्तार पदुपिदेहिं दिउपएसेहिं घोदिठे एत्तो । न इ पन्निबुअइ सुअइ दुब्बण कुतो य इगाओ ॥ १२ ॥
 बाउत्थे वापत्थं घण्णीधियायमायइविरस । आमित्तमसिउत्तण तणुं पोमित्ता मज्जापाणण ॥ १३ ॥
 नरएणइपाठगं उगं कम्म समज्जिपेउत्थं । काउक्कमेण मरिठ रयणप्पहनारउं जालं ॥ १४ ॥
 अइ ताडु गूलामो बामोयदित्तोत्थे अगत्यिसमो । निरवज्ज पवज्जा परिपाखिय वाखियप्पमणो ॥ १५ ॥
 सउंइएदिहीप अणउएमारोदिउत्थ पज्जंते । सोइम्मकथवात्ती जातुरजोदी सुरो जाउं ॥ १६ ॥
 छंहीपउत्थेणं नियजायरमाइमाइ पुदधीप । उप्पन्न जाणिय तल्लकेण घण्णेयणाइत्त ॥ १७ ॥
 उंयत्थं तपएतागणुदसणुप्पारुएपुत्तुलेहिं । अइन्निडुरियगुत्तग अणुकपाए समागम्म ॥ १८ ॥
 एत्तो ताउइ पाठय आउत्तग्गं तया नरयजुगं । तुमए धंइ सुदठं तेणेरिससेयणो जाउं ॥ १९ ॥
 लान्कम्मसाग्गं मए पुत्तो पाठिय मएणुत्तं । ऐएन्दि अइ पत्थो तियओब्बियरिन्धिक्खित्थाट ॥ २० ॥

ससिखा त्रिणय किमहं करोमि पन्डितेऽग्निं पारस्वमग्निं । तसिलोहचेयसा तौ सुरेण उष्यान्ति सहसा ॥ २१ ॥
 नगणीयत्स य पिंको जलणुत्तमिठे जहं हं करथीरो । गखिठे गखिउ निमरुद् वरसमुकुठं तदा देहो ॥ २२ ॥
 जहं इह उष्यद्भारं से अगाहवाहा मुडुस्तहा घडुहा । विसरसरें आरसरें सुडुवर तहं तहा स इहा ॥ २३ ॥
 साहं इह उष्यद्भारं मामितो निडुराउ कडाउ । जहं य निमिती हवई किं किज्जइ संपर्यं जाय ॥ २४ ॥
 ताहं अहं निमुको सजायकिणेण तेण देयेण । जणिठे य सहोयर पुयमेन वडुयादिं जुत्तीहिं ॥ २५ ॥
 तुममगमपणो किं पोसेसि असासय अजलेकिदि । मंसेहिं मज्जापाणपमुदेदि असेत्तपायेदि ॥ २६ ॥
 देहस्त सारमिणमेर अेनकादीणुजीवियेण । ज अज्जिज्जइ धम्मो कम्मोरगजगुडीमंतो ॥ २७ ॥
 अमिपपरिग्गहकरणं परधएहृत्थं परत्थियगमणं च । न इ कु काठ जुचमिणं जउं तने त्रयपरिग्रमणं ॥ २८ ॥
 तो नारपणं वुत्तं सत्तं अयवमिज्जणं गाढरं । तं महं देहं मेहं समाणत्थाणं पायाणं ॥ २९ ॥
 विदिसुं चिदिसुं पुट्टिसुं गंतुणं तत्थं दुक्खियं तुणसुं । जेषादं होमि इहं सुहिं उहरेयणुमुको ॥ ३० ॥
 तियसेणुव्वधियं तो निज्जीयेणं किमेगं अगेणं । अमुणां उरीकपणं निअणुजणदरुणेणुयं ॥ ३१ ॥
 जहं पुव्वं सखिआठं वंधिज्जइ पाखियां तठं सुडुं । न इ कु पाणीयल्लसरें सकिज्जइ वधिठं सा य ॥ ३२ ॥
 संपइ पुणं किं किज्जइ कणाणं कम्माणं उयन्निक्काणं । पुदिं दुच्चिन्नाणं वेरसां अत्थियं नणुं मोल्लो ॥ ३३ ॥
 न पुणो अनेयइत्तां तवसां यां जोसइत्तुं मुत्तकों य । एव जणिकज्जं सुरो सपत्तो अण्णयो वाणं ॥ ३४ ॥

इत्थं ज्ञे ननु जीया पुष पुत्रतलेगस्त्वाइ । पाथाइ ते पत्रा पञ्चणुताय वदंति त्रिसं ॥ ३५ ॥
 विद्या वदुयमकिंचे मदे ज पम्ममरिहसदिष्ठ । पञ्जतेडवि हु न कुणेंति तेमिं कहमित्थ नित्यारो ॥ ३६ ॥

॥ इति शूरशशिदधान्त ॥ ७ ॥

अथ य परिग्रहादस (अ) विरतिजाज श्रीसर्वज्ञाशिविमुखास्ते ससारत्रान्तिजाज प्रोक्ता, प्राक्तनकाव्ये प्रातिकू-
 ल्यन एथान्तदरानादथानुलोम्यनाप्रतनकाव्यमाह—

आण जिणाण सिरसा वहति, घोरोवसग्गाइ तहा सहंति ।

धम्मस्स मग्ग पयक कहति, ससारपारं नणु ते लहति ॥ ७ ॥

‘दारया—य जना आइमादरा जिनानामर्हता शिरसा मल्लकेन वदन्ते, ये च पुनर्योराश्च ते वपसर्गाश्च घोरोपसर्गा-
 स्तान् महन्त अथ च धम्मस्य माग प्रकट निदग्धतया कथयन्ति ते, नन्विति निश्चितं ससारपारं लजन्ते । तल्लब्धेन
 दग्धत्वे ि सूचित एतल्लभ्यस्य । अत्र काव्ये मसारपारप्रापणोपाय पदत्रयेण त्रिधा दर्शित, एतैस्त्रिभिः प्रकारै-
 र्नाह निर्दिष्टा मासा य जिनाइा पुरस्त्वत्य पोरोपमर्गमोदारस्त एव सिञ्जितोव्यजोचरो, न पुन श्रीसर्वज्ञाकावि-
 नुगा मग्गयाऽनिहृयिष्ठरपु कटय्यष्टारोऽपि पारयापका, वाडतपस्विजनवत् । तथा सच्चर्मोध्यन प्राक्त्रयेन कथयितारो
 अस्ति जिन्ना । इहस्त्रिधाश्चास्त्वास्मिपत नत समाराथास्त्वास्त्वास्मिपत नत पूर्वमेव जिनाकारा-

पद्मनाभ्यां सुव्रत किमाश्रयं ? ये तु जन्मनेन पौरकर्मकारिण पश्चाद्भीजिनाज्ञाधारिणस्तदनु तीतो-
अत्रार्थेऽर्जुनारामिकहृदान्त सूच्यते—

श्रयेत् तारहे वामे पुरे रायगिहात्रिहे । आसी पासीक्यारामो श्रद्धुणो नाम माद्विठ ॥ १ ॥
पुष्पपूरममलीप श्रद्धिया ररकसज्जिया । तस्सत्थि वाभिया एगा पाभियाणैगपझना ॥ २ ॥
सो य वंयुमर्दनज्जामदित्र सुद्विठ जित्त । पावेइ नियमाराम ककुमुयुय निरतर ॥ ३ ॥
तत्र सुमाठ आणत्ता त्रिक्रिणैइ पुरतरे । त्रिढवइ यहु दर्यं सय कज्ज पसाहई ॥ ४ ॥
अध्रया सो सपत्तीत्रे त्रिजिता वणचमिठे । जागयुइ पुरं पुष्पपद्द्वीविगगपाणिठे ॥ ५ ॥
रम्मारामस्त पामम्मि बुद्धकमसमागय । जरुकुमुगरपाणिस्त अत्थि देवसठ मह ॥ ६ ॥
खोइरस्त पयमहस्मनिम्मिय मुगर करे । धारेइ सप्यजाओ सो तठे मुगरपाणिठे ॥ ७ ॥
तरग पूथ पमाहेठे तमिज्जेत सजारिय । पात्तिनु जरुगेहम्मि पुविं चेत्त पचिच्छया ॥ ८ ॥
इत्तनाए नंदणा उच्च शुयणुग्मायपेद्धिया । सद्धिया कामसद्धेण महद्धेण अहन्नया ॥ ९ ॥
अन्नोत्त गोठिनत्तारो मतमेत्त शुणत्ति ते । रमामो रमाणिं पयसंतिय माद्विय वला ॥ १० ॥
धंधिष्ठा इय मत्तित्ता पड्द्वीनूय सद्धिया । जरुगेइकराफस्त पिच्छे धिच्छुच्छया ॥ ११ ॥

गोषुष्ठे पासई परसे बाउ न इ गिताजरे । अउवो कोत्रि कामंधो न परमइ दिवानिम ॥ १२ ॥
 गुणाजुरे न यालेति इहा कामविनुधिया । बुद्धमि मखिएणत्त घ न तत्त न पत्रित्तय ॥ १३ ॥
 आरित्य मंधधिणे सो ताय लज्जाविठ छहु । निवञ्चो ददवधेदिं तेदि अङ्गुणमाखिउ ॥ १४ ॥
 ल्पेने तस्सामक ते पुंजति तपु निवत्तया । लज्जामज्जायनिम्मुक्का दुक्का य उइ साणया ॥ १५ ॥
 बामुया ते उदिडाए हसति बिउमति य । तीए सद्धिं सुनिज्जम्मा कम्माणज्जाणसज्जाया ॥ १६ ॥
 दुक्क विरक तित्तिखंठो मारीर मापस तहा । चित्तमि चितप एव अन्नससरिसा मए ॥ १७ ॥
 एणा विंगंरणा एसा जा जम्मे वि अपत्तया । जम्माउं वि मए एमो सम्ममाराहिउं सुरो ॥ १८ ॥
 दुहा एयम मंगाप वाओ निगमिउं मए । कायमि मणियुञ्जीए इहा मुञ्जेण रत्तिय ॥ १९ ॥
 बाउं मखिएवाउं रि इहा हमो प जाणिउं । मियाओ वि इ सीनुए मक्षिउं मूढधेयसा ॥ २० ॥
 एयक विरमालोअरि मंगेर गु रिन्मिय । न जाउं पल्लत्राद्धो स उद्धोप निम्पय ॥ २१ ॥
 उरगाएरनिमं नद्या पथाएणपरो छहु । जण्यो तत्सगमाधिसस तोमेइ दढवयथे ॥ २२ ॥
 दुगारेए सुनिवेए ते तथ तरणे नरे । इत्थिमत्तमए कोयापूरिउं सो निणासए ॥ २३ ॥
 अइलो दुक्कलो नूउं छहुग्मावप रोमउं । पुरस सयत्तस्साणि गोराणपापदोमउं ॥ २४ ॥
 निउं हएउ रोमेष उमरे इत्थिमत्तमे । उवइपिठमारब्धो जण्यो तेष पुरजिउं ॥ २५ ॥

एवं निम्नाय रायात्रि मंषिष्ठं द्रु सुमकिष्ठं । पम्दष्कावथापुयं पौसायद् पुरतरे ॥ २६ ॥
 रायाणो यात्रि रया य जो जो कम्मकरा नरा । सवे सुषुतु निरसक सायहाणेषु चेषमा ॥ २७ ॥
 अद्दणो माडिष्ठं जो ल रोमपजाडिष्ठं य सो । दाडिष्ठं पुषपुथेहिं पाग्पूगेहिं माडिष्ठं ॥ २८ ॥
 सत्तनीग्निपापणु सयद्दा धेरिठय जो । मंजाठं वट्टर पयपुरस्स नणु संपय ॥ २९ ॥
 त्तं पुराठ मा कोड निग्गत्त गुरु द्दहू । अय्यणो जीत्रियं सब रक्कलु पुरनासिणो ॥ ३० ॥
 तद्दा चय पटुगाणा जणा चिठ्ठि नायरा । पणाउ तद्द पद्दाठं जीत्रिय रत्तु वद्धह ॥ ३१ ॥
 जड न पाग्ग् सो पाग्गे पुरग्गमिजणे त्तं । पद्दिग्ग त्रि द्दु द्दम्मतो वट्टड डुठम्मद्दान्तं ॥ ३२ ॥
 अत्तया धद्दपुत्तनिपक्कवायदियायो । सायरो सग्गुणस्सण्णिमणीण मडिसागरो ॥ ३३ ॥
 यज्जमापोग्गेयस्सी नम्मणी सुकिग्गानुत्तं । समोमदो निधस्सामी वज्जमाणो पुरा नदि ॥ ३४ ॥ युग्गम्म ॥
 मरुत्तारन्धियाणोग्गेयमोगायद्दारत्तं । तारत्तं नवज्जीराणमण्णलाण जग्गुणो ॥ ३५ ॥
 तद्दत्तस्स कोत्रि नेय निग्गत्तं जणो । अद्दुणारात्तमित्तप्यत्तमग्गत्तयाउयमाणम्मो ॥ ३६ ॥
 गाग्ग मग्गे वि धम्मिठा ठक्किठायारथाग्ग्या । मरुदं त्रियक जाय निअरु णोरजायडं ॥ ३७ ॥
 त्रिग्गिदाग्गमग्गु नच्चा द्दस्सिमग्गुग्गिष्ठं । सुग्गमाग्गे मद्दामिठ्ठी मद्दमण्णगुणान्तं ॥ ३८ ॥
 जग्गणीग्गपयाग्गणे थियग्गड निग्गेयग्ग । यद्दिठ्ठ त्तमि ते त्रिठ्ठि त्तादि उद्द चेष जो ॥ ३९ ॥

पाउठ मुञ्चपमस्त निगठ निमदिरा । मुदरायारसोद्विहो रद्वन्दो य चद्विठ ॥ ४० ॥
 अिणनिमणबंली एगगी जा पुरा बहि । निञ्जगम महासत्तो पायेणनेसिठ तया ॥ ४१ ॥
 सइणो दुअणेणंय पइवेणंय चदठ । तेण सो दिठमत्तो वि करे काऊण मुगर ॥ ४२ ॥
 नेमिठ नीसलायारपरिण विग्गारिण । धाधिठ केणय ताव दुरप्पा निञ्जाराहमो ॥ ४३ ॥ युग्गमम् ॥
 जायागइर पंगेण ताव संठी मुदसणो । अत्रीठ मणमग्गमि रहा उत्तरिठ लहु ॥ ४४ ॥
 र मलागपि सगुञ्चो होउण जिणसमुहो । पासठम जयय वदमाणमञ्चाणसठिय ॥ ४५ ॥
 एयं सपुएमाणो सो षाठ सागारमणसणं । पन्निमाए सठिठ संठी मेरिसिगुय निचखो ॥ ४६ ॥
 रउं तठ जमतो मो निट्ठिणो य चठद्विसिं । धम्मपपत्रायसरञ्चो न सको काउ विखिय ॥ ४७ ॥
 दीदारणो य निक्किो निट्ठिणो य पुरो विठ । पसस सोमविंयुय मिट्ठिणो पिरुए मुह ॥ ४८ ॥
 मिट्ठिपम्मपनायेण नधो सो धाणमत्तो । मुञ्चानिमीखियओ (अ) अञ्जुणो पन्निठ सुवि ॥ ४९ ॥
 सखेण लञ्चयेदसो विमवञ्ज मए कय । इइ धायाइ जपतो का पत्ता मञ्जु मूढया ॥ ५० ॥
 मिट्ठिण पारिठसणेणो एय वियाद्विठ । देवयाद्विठियेण जो जइ जयया कय ॥ ५१ ॥
 ठे नो गरणि किं पिंवे अ नरा उगियाइया । रमणीमत्तमा रोमायू (च) रियारणदिट्ठिया ॥ ५२ ॥
 निगमम दारणु बग्गमेयसप्विलिम्मिय । इइअरयाविट्ठुवेइरायग पग्गमयायक ॥ ५३ ॥

धिन्वी मह कहे सुधी एयम्हा पावकम्णुणो । अणायारपरेणेत्य हारियं जम्ममण्णो ॥ ५४ ॥
 पक्कामि गिरिसिगतं विसामि जलणतरे । करेमि अप्पणो पायं लघधेमि किमप्पय ॥ ५५ ॥
 इथाड पडवतो सो वारिणं सिच्चियण तो । सामिं पेडुसु दिचीप चीर तेतुक्कवध ॥ ५६ ॥
 पायोऽनमणोऽगयमापुडसु परिफुक्कं । जठं तुमं सुदी होसि इत्य वान्त्य वा जने ॥ ५७ ॥
 एऽमेयति तेणगीरुप तपयणे खणा । दोवि संचखिया सामिसमोसरणसंमुहं ॥ ५८ ॥
 उच्चान्ततमार्द्धं जिणरिद्धिं तु पासिया । पमोयपुडयाइत्तदेहा जत्तिजरेण ते ॥ ५९ ॥
 पधंगणसिणारण पणमिनु जयप्पहु । लच्चियणमासीणा विणया णयमत्थया ॥ ६० ॥
 सुहारगस्स रेद्धिय पारब्बा धम्मदेमणा । पडुणा मजुयोसेण सनणाणदक्कासिणी ॥ ६१ ॥
 पारिणं समर्थं सामिमापुडइ अइड्डुणो । जीरुं ज्ञनपायाठं दवाठव महागणं ॥ ६२ ॥
 जीरुग्नारगहारुक्काव अइ कइ । मुच्चिस्तमिह ससारे अत्तारे पावकम्मुणा ॥ ६३ ॥
 गोऽगणयस्स मण्णमि जहा यत्तो समायर । तदेव कम्म कत्तारमाणुजाइ अत्तसय ॥ ६४ ॥
 येइणा कम्मणो मुखो अयेइणा पुणो न इ । जोसइत्ता तनेण वा मुखो जीरुस्स नत्तहा ॥ ६५ ॥
 तो पयजेसु पयजामणयइ मणुज्जयं । काठ तिवाणि कम्माणि निहणेसु राणणरि ॥ ६६ ॥
 । मत्तग मावइदेन यो जयस्सम्

एवं गुणगणोपेयं सुषिप्ता पदुजाभियं । अयगन्म पहें सम्म मोरुत्सु सुहसाहग ॥ ६७ ॥
 अहृण्णाह विसत्ते ज्योनियंजविणाञ्जुणा । सुष्यमायं करेज्जण नित्यारसु ज्योदहिं ॥ ६८ ॥
 पयित्ते देयु पारित्तं सखरेजोरदेण मे । जेणाहं जरमच्चूण न गलेमि जयं मणे ॥ ६९ ॥
 एको पयसा जोगुत्ति पिताय जगतामिणा । दिस्विठं सिस्किठं सुत्तअत्थसिस्कि च तल्कणा ॥ ७० ॥
 पेररगमग्गमाथसो पत्तो पुत्तोदएण सो । तियं तवं करेमाणो ठम्मासा सुद्धजावणो ॥ ७१ ॥
 जइ अत्तं तो न पाण सो जइ पाणं तो न जत्तय । एय परीसह सम्मं सहमाणो निरंतरं ॥ ७२ ॥
 लणुरग्गे न रुत्तेइ मित्तडोए न तूमइ । पोमेइ सुद्धकाणेषमप्याणमणुवासरं ॥ ७३ ॥
 एो एणो अइण्णो पारो पावोदयसमन्निप । जेणुनइविठं खोठं निकारणपुरारिणा ॥ ७४ ॥
 अइण्णान्णपागमो चनो मोणपयस्मिठं । इम मारेइ तानेइ तज्जेइ जणवेरिण ॥ ७५ ॥
 एवं विगचठंयंयु चचरेणु य सचठं । वयणाइ सुणेषमाणो माणोग्जियमणतरो ॥ ७६ ॥
 दुदरेदिदडोयाएमुपेयस्स निरंथलो । सहमाणो महायोरोयसग्गे हुस्सदे मुणी ॥ ७७ ॥
 संति प्पिंवे नियेज्जिप्ता अप्याएमणुमामइ । जामए समुइ नेय मणागमवि निहुरं ॥ ७८ ॥
 पादया त्रं जडांएग्गे मुमए त्तिपरोमिणा । तक्कम्म समुइस्सं ते सम्मं सहसु सवहा ॥ ७९ ॥
 परंरग्गनुत्तिट्ठीदि ताग्निच्चनोअधि तिहुरं । मो पुठेदि निष्चिदेदि सुद्ध षष्ठं त्तिस्किट्ठं ॥ ८० ॥

सुध्नाणमि सप्तौ स्वयस्मेष्टिसिन्धु । उम्मासपरियायते जाठं अतगन्तो जई ॥ ७१ ॥
जिष्टिदाण मिरे किच्चा जे महति परीसदे । खत्रिस्ता पुबरुम्माइ ते सिग्कति जहञ्जुणो ॥ ७२ ॥

॥ इति पदचयोपरि कथानकमार्जुनम् ॥

अत्र “पम्मस्स मग्ग पयम् कहति” इति पद व्याक्रियते—ये धर्मस्य मार्गं प्रकटं निर्व्याजतया निवेदयन्ति, तन्विति निश्चितं, ते मगारस्य पारं पर्यन्तं खनन्ते । यदुपम्—“उम्मग्गदेसणाए मग्ग नासति जिणवरिदाण । थावन्नदंसणा सलु न हु वरुत्ता वारिमा दञ्जा” ॥ कुरुपागन्मकहतो जहञ्जिय बोद्धिवाजमुदणइ । जह जगवठं विसावो जरमाणमहोअही आसि ॥ २ ॥”

अत्रार्थे शिवचञ्च्रीयकोदाहरणमुदाह्रियते—

अत्यत्यि पुरी कोमत्रिनामिया नामिया न चेरीदि । जा हरिम्हुंघ रेहइ सुतक्कपञ्जुनवज्जहा ॥ १ ॥

नीए पुवनिमिच्चिय अञ्जाणुगुगंचंडयनिच्चिठो । अइनिसियपरसुपाणी वट्टइ जको परसुपाणी ॥ २ ॥

वरुत्तापमग्गइमे काठस्मग्ग सुनिच्चल काठ । साइ सुदसणो सो अहन्नया संविठं अत्थि ॥ ३ ॥

तस्सेम तयोनिदिमो जग्गे पच्चएरेरिठं जाठं । अज्योरवसगां करेइ तच्चित्तलोइत्थं ॥ ४ ॥

अहिरणेण (मो उण) रुमइ प (घ) मउ काठ हत्थिणो रुव । जीमट्टहासमइसयनिही कुणइ रक्कतो होठ ॥ ५ ॥

अदिइ डु गो न इ नीहउ ईहइ मिउगुग्गमअथमनाह । अह मुण्णिठ तम्मणगयजाय समुइअहरिसजरो ॥ ६ ॥

१ इत्थपपेव २ गरइमपुअवकमडा यम्यमित्थंणी वृत्त्यममा नगरी तु मुताशकामसे यमद्ववती

तुमगुदविष्ठे षाढे दाढे दाउण सपरुंणे । इखिठे करिंरुंण जणिठे अइनिदुर वक ॥ ७ ॥
 ललगातु लगानिदिलो तुइ पयपउमसस सेयडेग्दि अइ । अजापनिइ अनीय मुणिमेय विन्नवइ जखो ॥ ७ ॥ त्रिजिनिंशेषकम् ।
 इत्यंनरे पुणेदियपुत्ता सियजइसिरियनामाणे । तत्यागया किसग नियंति मुणियुगतनिरय ॥ ८ ॥
 विमरो गुणिए अष्पा दप्पाइ विरजइसु मयमनि । खिनिठे डुठे कंठे निदुरतायचरणकिरियासु ॥ १० ॥
 किं नो सहसि परीसइवगं मगं ष मोरुमहिउमसि । अत्ये अदिसमाणे को पव उजामइ सुमई ॥ ११ ॥
 तयचरेणं पम्मो पम्मोण पणं पण जेये सुयणे । ततो आरजनरो तउ अणतो य ससारो ॥ १२ ॥
 तग्गा तुइ पम्मइएमपुग्गमुगोरेवजयारिस । इय मुणिवरहामपरे ते दहुमणिच्छयणिच्छे ॥ १३ ॥
 तपारणिएताले जयरो पमरत्तविचनइमम् । छप्पानियररपरसू तन्निइएणहेउमुइसिउं ॥ १४ ॥ युग्गम् ॥
 तदएतरे गुजरउियनयला दीणाएला डुरे ते य । अवीणा मुणियउले पडु रक्कमु अम्ह इय जणिरा ॥ १५ ॥
 अग्हाए तुमं मरएण समुयच्चिय अयंडेवि । पयाठ वमलाउ जीवियमम्हाण देहि पढे ॥ १६ ॥
 तइरुंरे ते इहुं जयरो तेमि पमपठे जाउं । तो पारिय छसमग मुणिया ते सिग्गमिइ बुत्ता ॥ १७ ॥
 इपरएरिषार बरति णइलो गिरयमेर कुं । त पाणिज्जाइ नीरागदोगमोदेहि पाणीहिं ॥ १८ ॥
 ओ पुइ मरएणपम्मो गो प ममपेइ मगराळाइ । जायइ परपराप परमपयपसाइलो घणिय ॥ १९ ॥
 पम्माठे पएउानो अ णविय पुपुमवि न पुण व । नं मवेउणि पुमत्या पम्माठे मिच्चिमुग्गजति ॥ २० ॥

ज रञ्जजोगमार्द्रं जलियं ससारहेतुञ्चूयमहो । गुरुकम्माणगीण त पुण न इ लड्डुयकम्माण ॥ २१ ॥
 रत्नसिरिञ्चुलिरा विडु एणे लोयगगवाणमडीला । चित्काएणि जर्मता फणे जमिया जगारत्ने ॥ २२ ॥
 मुद्यति जरहसगराङ्गणे महाजोगिणोऽवि ष्रवङ्गणे । सपत्तसिच्चिसगा निस्तगा सुब्बमणचोगा ॥ २३ ॥
 इचाइ सोठमेपहिं गरअयेरगगुणसमेपहिं । पन्निउज्जिय त्तामिय मुण्णिपुरीम्या जगत्तं दिस्का ॥ २४ ॥
 जइत्तणशुग्गा किरिया धरिया चित्तम्मि तेहिं गुरप्पासे । सुत्तत्थे कोसव्व सुमहद्वम्मिमेसि संजाय ॥ २५ ॥
 तिष्ठ तवति सुत्तय खवति पुपाठ कम्मरासीत्तं । सज्जायग्गाएरया दुन्निति विहरति जयवप ॥ २६ ॥
 अह पानकम्मसमुदयवसत्तं सत्तवप कायरमणो सो । विस्सरियसाहुक्किरित्तं मिरित्तं मिट्ठिओ अञ्च चरणे ॥ २७ ॥
 वहर मये जाइमय अमयपिव सुगुरवयणमधि वमइ । रमइ पमायम्मि सया गमउ मुहा पात्तमत्रिणीत्तं ॥ २८ ॥
 अह सिज्जहो जपइ त पइ किं जाय परिस पुणसि । यदसि अविणीयज्जान जाइमउम्मत्तजप तुमं ॥ २९ ॥
 जीवो जाइसु सपासु संयेसु य कुत्तेसुधि । सपासुपि इ जोणीसु सववाणेशु मत्तया ॥ ३० ॥
 अकयारिहधम्मो सो जमिठं य जमिस्सई । को कीरु मय जाईधिसए धिसए तहा ॥ ३१ ॥
 अत्त मया बुच्चिमया न इ कायवा कयावि दुल्लमया । सेविजता अमया पत्ता निमउत्तं अत्तहिद्या ॥ ३२ ॥
 हरिएसिबळो साहू निरिचीरो तहय चित्तसञ्चया । इचाइणो अणेंगे जाइमया हीणजाइहा ॥ ३३ ॥
 तत्तो नियदोसमिम सत्तं गीयत्तयगुम्मसीवम्मि । आलोइसु उच्चमणो होउ जग्हा जने सुब्बी ॥ ३४ ॥

एह ज्ञानो अपनो ब्रह्मगर्भं च चहुँ ॥ ३५ ॥
 आशोषलापतिं सर्म सपटिं गुरगगसे । जइ अतरानि काव्र करिजा आराहगो तहत्रि ॥ ३६ ॥
 आगनुं गुरगुं ज्यो पुण पयंकेइ असणो दोमे । सो जइ न जाइ मुक्क अत्रस वेमाणिं होइ ॥ ३७ ॥
 ओ पुण इय मुल्लिण्णहि सर्म न हु लजेइ नियमइ । पजेयवो तो सो निसीहसुपुत्तनाएहि ॥ ३८ ॥
 बसवि जमीइएणो जइ आनो आसि मज्झसएणं । तस्मणुजायेए महीनाहो जाठं महांसत्रलो ॥ ३९ ॥
 तर्मांडुराप दीसंति सुदरा ऐंगनुरगसदोहा । नहुइत्थिसत्यक्खिया जायाठं इत्थिसाखाठं ॥ ४० ॥
 पुजागारा ॥ गगारा धंनेहिं तइ धंणेहिं पि । तस्मासेमा तरिया जइ नइपूरेहिं जखनिहिणो ॥ ४१ ॥
 एह सीमाग्मिगया तिया असूयागया इय नएति । सोऽपि हु को अत्थिय जनेो जो इणमस्त अयहरेजा ॥ ४२ ॥
 एदत्थिं तो तीरट्ठिण्हिं नएजतरगतं सो । नो केएणि अत्रहरिठ सको सकोऽपि जइ एइ ॥ ४३ ॥
 एह अएइ एगनरो जइ पाइइइ विठंइनि तत्थेसो । राया जपइ एवपि होठ न खहेइ अयगास ॥ ४४ ॥
 ततो तेषु सरगट्ठिणए पुंरेए वटएएणो । विज्जेो मम्मपसे कहमनि समय खहेऊण ॥ ४५ ॥
 एइंणेषु तेषु सडेए सडिठं षड्ठिठं य कचम्मि । परिहायइ पददियइ चारिज्जतोऽपि जवचारिं ॥ ४६ ॥
 एण जएिं एह एण इणो षड्ठुठंइवि बरुणुठं । पोन्नयसाडेइइच नाइ तयं न हु त्रियाणेमो ॥ ४७ ॥

वेदाद् नीरपाणं घासगासस्स दिङ्गाए खाणं । तह्वि इ जइ बुबह एस असग्गो धुं वाही ॥ ४० ॥
 तो रत्ता सो विङ्गास दाविलं वाविलं य तदच्चिमुई । तो वज्जरियमणेण न कोवि रोगुन्नतो अगे ॥ ४१ ॥
 अयत्तमत्थि सईं तुरयस्सेयस्स रङ्गासारस्स । तत्तो तक्कणमेसो छदित्तो सुद्धमपकेण ॥ ४२ ॥
 सव्वजाणे उन्हुत्तणेण सुके जइग्गितावेण । नाळ कड्डिय सव्व एणेण सङ्गीकउं तुरउं ॥ ४३ ॥
 जइ धोन्ठे य अन्नो अणुच्चियंगच्छिरसव्वउद्धो । न इ संगामसमत्थो तहा ससव्वो मुणी नेउं ॥ ४४ ॥
 मुच्चिर पाखिय चरण सरणं जवाण जयजयत्ताणं । हारेसि मोरेउवा ससव्वमरणेण मुणियसहा ॥ ४५ ॥
 तुउं वा पेउं वा वेयालो वा अही य रोसिद्धो । तं न कुणइ ज अंप्प पि नावसहं अणुच्चरिय ॥ ४६ ॥
 इय वडुवारं विणिनारिउंवि सिरिउं सज्जाउणा मुणिणा । अपन्निकंतो मरिउं पुनणइंसु समुपपत्तो ॥ ४७ ॥
 सिवज्जदो पुए जइयपरिणामेणप्पणो य अइयारे । आलोइय निस्सव्वो समाहिणा मरणमणुपत्तो ॥ ४८ ॥
 सोहम्मे कएउल्लावकाउं जाउं सुरो सुकतिद्धो । पूरिय तत्थ सुराउ लप्पत्तो एत्थ जरहम्मि ॥ ४९ ॥
 वेयह्मिगिरिसिरिउंविज्जणइवइगयएवइइपुरम्मि । निवकएयकेउपएइणिदेवइनामाइ बुउत्रीए ॥ ५० ॥
 संपत्तो पुत्तत्त सिवचदो नाम कामसमरूवो । परिणित्तु वसत्तसिरिं नियधूअ पुज्जइं जोए ॥ ५१ ॥ युग्गमन् ॥
 सिरिउं तइइवधू जाउं तत्तो चउत्तु आउलए । कयसोमचदनामो बुधएणमुव्वएणुए पत्तो ॥ ५२ ॥

१. ३५ ॥
 २. ३६ ॥
 ३. ३७ ॥
 ४. ३८ ॥
 ५. ३९ ॥
 ६. ४० ॥
 ७. ४१ ॥
 ८. ४२ ॥
 ९. ४३ ॥
 १०. ४४ ॥
 ११. ४५ ॥
 १२. ४६ ॥
 १३. ४७ ॥
 १४. ४८ ॥
 १५. ४९ ॥
 १६. ५० ॥
 १७. ५१ ॥
 १८. ५२ ॥
 १९. ५३ ॥
 २०. ५४ ॥
 २१. ५५ ॥
 २२. ५६ ॥
 २३. ५७ ॥
 २४. ५८ ॥
 २५. ५९ ॥
 २६. ६० ॥
 २७. ६१ ॥
 २८. ६२ ॥
 २९. ६३ ॥
 ३०. ६४ ॥
 ३१. ६५ ॥
 ३२. ६६ ॥
 ३३. ६७ ॥
 ३४. ६८ ॥
 ३५. ६९ ॥
 ३६. ७० ॥
 ३७. ७१ ॥
 ३८. ७२ ॥
 ३९. ७३ ॥
 ४०. ७४ ॥
 ४१. ७५ ॥
 ४२. ७६ ॥
 ४३. ७७ ॥
 ४४. ७८ ॥
 ४५. ७९ ॥
 ४६. ८० ॥
 ४७. ८१ ॥
 ४८. ८२ ॥
 ४९. ८३ ॥
 ५०. ८४ ॥
 ५१. ८५ ॥
 ५२. ८६ ॥
 ५३. ८७ ॥
 ५४. ८८ ॥
 ५५. ८९ ॥
 ५६. ९० ॥
 ५७. ९१ ॥
 ५८. ९२ ॥
 ५९. ९३ ॥
 ६०. ९४ ॥
 ६१. ९५ ॥
 ६२. ९६ ॥
 ६३. ९७ ॥
 ६४. ९८ ॥
 ६५. ९९ ॥
 ६६. १०० ॥

वेवाद् नीरपाथे घासगगासस दिङ्गाए साथे । तद्वि दु जइ बुबधे एम अरगणो पुं पाही ॥ ४० ॥
 तो रसा सो निज्जस दाविठे वाविठे य तदनिमुई । तो घङ्गायिमणेण न कोवि रोगुन्नयो अंने ॥ ४१ ॥
 अघत्तमत्थि सधे तुरयस्तेयस्स रङ्गसारस्स । ततो तस्सएमेमो छडिणो सुदुप्परकेल ॥ ५० ॥
 सव्वचाथे छन्दत्तणेण मुके जइगितायेण । नाठं कङ्किय सव्व राणेण मङ्गीकठे गुरत्ते ॥ ५१ ॥
 जइ धोमठे य असो अपुञ्जियंगडिठेरसव्वडुधो । न दु संगामसमरयो तदा ममठो मुणी नेत्ते ॥ ५२ ॥
 मुच्चिर पाखिय चरण सरथे जयाण जअयत्ताथे । दारेत्ति भोरेउछा ससव्वमरणेण मुत्तिरगद्धा ॥ ५३ ॥
 युठे वा पेठे वा वेयानो ना अही ध रोमिठो । ते न कुण्ड ज अंनें नि जामव अणुत्तमिय ॥ ५४ ॥
 इय बहुवारं विणिरात्तिउडयि सिरिठे सजावणा मुणिया । अपमिफेत्तो मण्ठि नुगगड्ये ममुण्यनो ॥ ५५ ॥
 सियजदो पुण जइयपरिणामेण्यणो य अइयारे । आओइय निस्सठो ममादिणा मरणमणुपयो ॥ ५६ ॥
 सोइम्मं कएवक्काडकाठे जाठे सुरो सुकविठो । पुरिय तत्त मुराज वण्यओ एय जग्गम्मि ॥ ५७ ॥
 वेयहुमिरिसिरिठियजइजइहगयण रवइपुरम्मि । निअणयकेठपणइण्णिराज्जनामाड तुडीग ॥ ५८ ॥
 मंपत्तो पुत्तन सियचदो नाम कामसमहयो । परिणित्तु यमतमिरि निअपूअं नुअंठं ज्ञोर ॥ ५९ ॥ गुग्गम् ॥
 सिरिठे तव्वहुवंपू जाठे तत्तो चउत्तु आउत्तए । कयसोमचदनामा तुपणमुठपगुण पत्तो ॥ ६० ॥

इतोऽपि तुम जाठ काठ मणीवि तुममहया । कपूरोऽपि तु लणो मदाग्याऽऽति तिरुत्त ॥ ७१ ॥
 इय आऽन्निय सोमो आलोममुत्ती अर्द्ध विछाठ । लजाजनमिरमिरो पयपिठे तामाठतो ॥ ७२ ॥
 पुयजत्रक्षियदुकम्मदोत्तरसठ इह अह पत्तो । जणनिदि (द) णिज्जायंगणुननिरामेण मययमदो ॥ ७३ ॥
 अहह केरेमि इयाणि किमह नियबंधुणे तिरहमसह । पत्तोहि पात्रमत्तं जसुत्ततो ॥ ७४ ॥
 अह सिवचदो विहिण रोहिलिचिज्ज गरित्तु पुठेऽ । मामिणि माहमु मयय मदाग्याऽऽति तिरुत्त ॥ ७५ ॥
 उहिसाणवत्तण जाणिय तपुवजम्मवुत्त । अरुद्ध रोहिलिदेवी पुरत्तं निरादन्नाणो ॥ ७६ ॥
 न इ जाइमय काठ जमणेणवोइय पुरा जम्म । चन्नादवुत्त तणं पत्ता इ तिरुत्तण एर ॥ ७७ ॥
 अणुमित्तपि इ लविय तुमए सम्म तिसोहिय जग्हा । तेणुत्तममुदत्तोर्द्ध इय रुहिय तिगादिया अममी ॥ ७८ ॥
 इर सोठ सिवचदो पुक्सिणेवण जायर जण्ड । बुउरुत्तणयत्तर अज्जति तट्टुमु तट्टु जाया ॥ ७९ ॥
 इचरियाइ आवोइउण काऊण निच्च तत्ररण । पयस्स इहममूत्तम त्रेमु मञ्जिनत्तिय निरमा ॥ ८० ॥
 चडवड सोमचदो जाया निस्सामिया व्ह हाही । आमण्यसया मह किनाड रुइति तट्टि ॥ ८१ ॥
 वृणाववणनिचन्वियमेय मुणित्तण मक्खहाणरिठ । नियनयर मपत्ता म सामयदो महीनावा ॥ ८२ ॥

१ नि गामिका २ सोभ्यन च ३ निवचटनामा महीनाथ

दकमित्यादि जनपदसत्य १ । युयुदादीनां समेऽपि पङ्कसन्तरे लोकस्थारविन्दानामेव पङ्कजनर सम्मतमिति सम्मतसत्यं २ ।
 खेष्यादिषु अर्हदादिस्थापना स्थापनासत्यं ३ । युग्ममन्वयप्रतिषु युद्धरर्दन इति नामसत्यं ४ । विप्रधार्यपि प्रतीत्युच्यते
 तद्रूपसत्य ५ । प्रतीत्यसत्यं यथाऽनामिकाया इतरेतरसमाश्रित्य दीर्घत्वं इत्यत्र च ६ । नृणादी दद्यमाने निरिर्दद्यते इति
 अत्रद्वारसत्य ७ । ज्ञानसत्यं यथा चन्द्रा यदाकंति, सत्यपि हि पद्मवर्षभन्तरे नृश्रृण्णर्म्योक्तत्वात् ८ । दग्न्त्ययोगाद्दन्तीति
 योगसत्यं ९ । समुद्ररचटाक इत्यौपम्यसत्य १० । असत्यापि दशधा—“कोष्टे १ माण्डे २ माया ३ लोत्रे ४ पित्रे ५ तद्देव
 दोसे य ६ । हान ७ जप ८ अस्त्राद्य ९ उभयायानिस्मिप १० दम्भे ॥ २ ॥” प्रोथेन अदाममपि दाम वदत कोप-
 निश्चिता १ । नि स्वमपि स्वमान्य वदत २ । इन्द्रजाखकादीनां नष्टोऽयं मोखक इत्यादि वदता ३ । वणिजादेः पृष्ट
 क्रियादि वदत ४ । अतिरागाहालोऽह तेत्यादि वदत ५ । गुणवत्यपि निर्गुणोऽयमित्यादि वदत ६ । इह हामन्तये
 प्रतीते ७-८ । आख्यायिकादिषु रमणार्थं वदत ९ । अचौरेऽपि चोरोऽयमित्यादि वदत उपघालनिश्चिता १० । सत्या-
 नृपापि दशधा—“उष्ण १ रिगय २ मीसे ३ जीम ४ अजीने य ५ जीवथ्यष्ठीवे ६ । तद् मीमगा अणता ७ परित ८
 अन्वाय ९ अन्वा १० ॥ ३ ॥” दश दारका अष्ट जाता, अत्र तद्भूतापिन्धे सत्यामृषा उत्पन्नमिथा १ । एवं मृता
 इति रिगतमिथा २ । उत्पन्नविगतमिथा यथा अत्र दश दारका जाता दश च मृता इत्यादि युगपच्चदत ३ । जीमन्मृत-
 ष्टमिराशी जीमताशिरय ४ । तस्मिन्नेव प्रचलमृते लोकजीयति कृमिराशी अजीमताशिरिति ५ । प्रचलमृतकृमिराशी
 एतावन्तो चीयन्त्येतावन्तश्च मृता इत्यादि वदतो जीवाजीममिथा ६ । मूत्रकन्दादी परीचपत्रादिमत्पनन्तकायिकोऽयं

गोप्यं श्लोमपर्यईं गामो वदथापि सुगुरपामस्मि । चार्त्तमाणुचिन्ता श्रमयमाग्य गजं मुग्ध ॥ ८८ ॥

अशो भेषो मुखा पुलाई सविठ उडु पात्र । पत्ता दुगडमप्र तमिती दुत्तरत्ततादि ॥ ८९ ॥

एवं इह सिधजदल सादुला सिरिय साठमाहुस्म । निठमण धम्मग्ग्गड पयफोक्कयाड तया ॥ ९० ॥

दोयुपि जयमु तद धव पुत्तरतण धम्मउरण्णमा । दायशा ँग्गिद्ध नायय नर उद्ध तिमण ॥ ९१ ॥

॥ इति धम्मसागप्रसादानापरि ँद्यान्त ॥

अथ स धर्मसागसंदर प्रकटीस्याघनाऽमत्या नाथा नाच्यतऽजा न्यमनगनमाद । तद्यथा—

सानिद्धाप नेव अस्सच्चत्तासा, न किञ्जण नेंगमुंटे पियाम्मा ।

रयगिद्धाप नेव परस्स व्यासा, धम्मो य किर्त्तं इय सपयाम्मा ॥ ९२ ॥

व्यासा—साप्येते नयामत्यसाया नाप्येते नापावर्गणया पुञ्जोपादाननति नापा । मज्जा द्विता मत्या तद्विपरीता
व्यसत्या, वचलप्यमेर पाप्यं महामयुंटेऽपि न पुनरमत्य वगचिन । त्रिशपतम्नु धम्मत्रियय गानृता गामत्तव्या कास्सि
रापंवर । अय गिद्धान्णोक्क नापास्वरुय कथ्यत—'मद्याण त्त नाप्पा (गत्तचित्तिया) कड्ढिद्धा पन्नत्ता ? गोयमा
[एतदिहापि पंचेय] दम्मविद्धा पत्तत्ता । तत्रद्दा [मत्या नापा दत्ताया]—'त्तणयय ? समय २ त्तणणा ३ नामे ध
म्मे ५ ददुच्चाम्मे ६ अ । ववहर ७ त्तव ८ जोग ९ दम्म उंरम्ममच्च १० य ॥ १ ॥' पुक्कणादिउ पय विघ नीरमु-

१ दम्म २ त्रिशपतम्नु

व्यवहारमस्य ७ । प्रावसत्यं यथा शुद्धा नलाकंति, सत्यपि हि पञ्चवर्णधर्मे शुद्धवर्णस्योरकटत्वात् ७ । दण्डयोगाद्गन्धीति
योगसत्य ए । समुच्चरत्ताक इत्योपगम्यसत्य १० । असत्यापि दराधा—“कोहे १ माणे २ माया ३ श्वेते ४ पित्रे ५ तदेन
दोसे य ६ । हास ७ ज्ञप ७ अत्काश्य ए उवयायानिस्सिए १० दगमे ॥ २ ॥” क्रोधेन अदाममपि दाम वदत क्रोध-
निश्चिता १ । नि स्वमपि स्वमान्य वदत २ । इन्द्रजात्रादीना नष्टोऽयं गोत्रक इत्यादि वदता ३ । त्रिजिजादे वृट
क्रियादि वदत ४ । अतिरागाहासोऽह तेऽत्यादि वदत ५ । गुणवत्यपि निर्गुणोऽयमित्यादि वदत ६ । इह हागनय
मृषापि दराधा—“उष्ण १ विगय २ मीसे ३ जीन ४ अजीवे य ५ जीव्यक्षीने ६ । तह मीमगा अणता ७ परित ७
अजाय ए अश्वा १० ॥ ३ ॥” दरा दारका अथ जाता, अत्र तद्व्यूनाधिक्ये सत्यामृषा उत्पन्नमिथा १ । एवं मृता
इति विगलमिथा २ । उत्पन्नविगतमिथा यथा अत्र दरा दारका जाता दरा च मृता इत्यादि युगपद्वदत ३ । जीनन्मृत
कृमिराशौ जीनराशिरय ४ । तस्मिन्नेव मृचलमृते लोकजीवति कृमिराशौ अजीनराशिरिति ५ । मृचलमृतकृमिराशौ
एतानन्तो जीवन्त्यतावन्तश्च मृता इत्यादि वदतो जीनजीनमिथा ६ । मूत्रकन्दादौ परीक्षपत्रादिमत्यनन्तराविकोऽय

लक्ष्मीः ३ । अन्नन्नापत्तगादौ सर्वपरीतोऽय ० । परिणतत्राये घामरे कार्यल्लुक्पादौ रजनी जाता इत्यञ्जामिश्रा ए ।
 अघ्न दिवभो रन्नी पा तदेषदेताः प्रहरादिरञ्ज्या, यथा दिवगस्य प्रहरेऽप्यतिप्रान्ते मथ्याहूममय मंजात इति १० ।
 अन्नमृषा पादराधा—“आमतणि १ आणवपी २ जायणि ३ तह पुत्रणी ४ पन्नवणी ५ । पञ्चकाणी ६ य तहा
 नामा ऽङ्गानुओगा ७ ५ ॥ ४ ॥ अण्निगह्मि ० ज्ञासा नामा य अन्निगह्मि ए घोघया । संसयकरणी १० ज्ञासा
 बाण ११ अरागगा १२ चेत्र ॥ ५ ॥” हे देवदत्तेत्यामन्त्रि (३)णी १ । इद कुर्वित्याद्याज्ञापनी २ । इदं मे देहीति ३ ।
 वधमिदमिति ४ । हिंसादिप्रवृत्तो ऽु खितादि स्यात् ५ । इद न ददामीति ६ । साधुपाश्वे गजामीति प्रश्ने सुष्टुदमिति
 ७ । अन्ननिगृह्यार्थं योष्यते क्लियादिवदिति ० । अर्थमन्निगृह्य योच्यते घटादिवदिति ए । अनेकार्थस्य साधारणा
 योष्यत गैन्धर्बमित्यादिवदिति १० । व्याकृता स्पष्टार्था देवदत्तस्यैप घ्रातेत्यादिवत् ११ । अव्याकृताऽस्पष्टार्था वाल्मीकीदी-
 तादीनां यपनिर्दिष्ट्यादिवत् १२ । इत्य नापास्वरूपमगत्य सत्या १ अस्त्यामृषा च २ विनेकमद्भि सर्वदा वाच्या । तद-
 न्या १ मत्या १ मत्यामृषा च २ मित्ररूपा न वषच्या ।

तथा “न विज्ञाप’ इत्यादि, ३ क्रियते जोगमुखं वैपयिकमुने पिपात्रा तृष्णा, तृष्ण्या न काव्यर्थसिद्धि, केवलं पात-
 कप्रदम्बभनेरोपपितेत्याना । यदुप श्रीउपदेशमात्रायाभ—“अण्मन्त्रिय मणो जस्त जायद् बहुञ्चाद् अट्टमट्टाद् । तं
 स्थितिवं च १ खट्ठ मन्त्रिणं पापमन्माद् ॥ १ ॥” तथा लक्ष्यते नैव परस्य मार्गणस्य आशा मनोरथः । एवकारो
 निघटपापः । एव पदत्रययोगममृत्यवरणे प्राणिना धर्मः प्रगुणीकृत स्यात् । अथ च कीर्त्तिरपि सर्वविगमिनी सम्प्रकाशा

स्वकुटुम्बनिहितत्रया प्रजा तत्र विजन्मजन्यजनि । तदुग्रो दत्त इति न्यातोऽष्टद्रुपतिपुरोधा ॥ १ ॥
 मदिरापानी मानी व्यसनी पिबुने सहेति सागत्यम् । दत्तद्विजातिरीश्वरको यकेषु तत्परथी ॥ २ ॥
 सोऽथ प्रधानपुरपान् स्ववशीकृत्य मचूतदानार्थे । स्वयमेवाचनि रात्रा विरतने अगमुनेष ॥ ३ ॥
 तनारब्धा क्रूर वृतिना कृतिनामतीव धैरचृता । नानानेदा मतस्मत्र ननु स्व व्ययीकृतान् ॥ ४ ॥
 तानियुपाच गत्वा सत्तार्द्धतर्पणमत्सरी पाप । जगन् ज्ञान निपुणनया पत्रमिह नो यादिकं किं स्यात् ॥ ५ ॥
 ते प्राहुराहिताग्नेः किं धर्मं वृष्टसि मसन्नतया । कथितेऽथ धर्मतत्त्वे सत्त्वेषु प्रगुणितमीती ॥ ६ ॥
 पमञ्च पुनस्तदसौ नरकाद्या किमिह वृष्टयते जयता । तददूरपरमार्थमर्थं च य स हि दूर्यन्त मोचे ॥ १० ॥
 किमच्युत्रकर्मोदयवृष्टकोऽसि तस्मिन्नपि मकथितेऽथ । तेनान्यथायि किं यद्गर्भणा योषणा मृदि ॥ ११ ॥
 गुरजिरवाचि वचस्विन्निरियाया श्वत्रगमनेन फलम् । तत्पचला रदमना स उचिन्तान् मलय कोऽत्र ॥ १२ ॥

४४४० मन्त्रादिभ्यो मन्त्रिभ्यश्चि स्वर्गिण्ड गुणस्युग्व्ययत् । तदपि क्य इयं स्यु दंतोणे गुरय ऊजु ॥ १३ ॥

४४४१ मन्त्रि सपुंस्त्रास्युपधेऽश्वरे ऽप्यनुये षिष्टा । दुर्गंधन निवृष्टाऽनिष्टा गत्य तदद नो ॥ १४ ॥

४४४२ श्यागादीसक स एष कथं जवन्तु । गुरुराट्यग्युचिरमदं मयममाराध्य नृन्वधिया ॥ १५ ॥

४४४३ म्भि दधजोक मन्त्रोहे सरंदापि निःशेषन् । श्रुत्वेति ऋपितंचेता प्रेताधिष्ठित द्वाारुणदट् ॥ १६ ॥ युग्मम् ॥

४४४४ एयगएदीन्मएनिषादी स्वकीयन् पुनथात् । एन रुन्व विरंथिनमद्दो नटा वरुटास्वूर्णम् ॥ १७ ॥

४४४५ ऋषेऽपि सपुससा स्वय चर्गाऽप रोषए स्वपुरीन् । अय पांग प्रउत चित्तन नृपतिमासुष्टु ॥ १८ ॥

४४४६ न निदुंके एदधन्यतरकजासु दास्यान । ड्यगग्य स राजा गुप्ततया वीरगलस्यो ॥ १९ ॥

४४४७ निदिक्नेऽगारमचधानन्तन सुत्वारंसात् । मत्तमदिने दिनेशिवुर्दये न द्येरित व्वापि ॥ २० ॥

४४४८ श्वे सरुपेच मन्तानुपेतत्र रदकान्युस्या । नत्तनमानरममेये विनिययो यतिविनाशार्थम् ॥ २१ ॥

४४४९ रे मगन्नादा दाससनी मनसि नदा । बुमुनकरएम्रद्ल प्रविशति गरीमरीणपाम् ॥ २२ ॥

४४५० दि पुष्पादी शूनयानुद्यारनुरचउनेन । तदुपरि पुष्पार णिया म्यय ननाशय तस्करत् ॥ २३ ॥

४४५१ दशरथ पुराजस्वी नुदुज्जाकट । तत्राधानलानपुगगपुरोल्बानमुञ्जुत्रिमम् ॥ २४ ॥

४४५२ मन्त्रुमचिबरे प्रविरेत्ता गुरोविनिमदे मत्ता । येनाजान्नन परुषा तत्र द्वि युष्कलदाधान ॥ २५ ॥ युग्मम् ॥

४४५३ म्भिया शिष्टा एता निविष्टाऽम्भ मुर्यित्स्वदिष्टा । कश्चरे चंडेन ममसा ग्यात्रित्रं धाम न गगाम ॥ २६ ॥

तर्नेप पुञ्जिकाया निचिक्षिपे पापपुञ्जसादत्त । आनीय पूर्वचर स्वस्थाने स्थापयामासे ॥ २३ ॥
 मध्ये द्युनकात् क्षिप्वा कुञ्जीवारं च वन्ययित्वाथो । पूर्वधिरुघा प्रायः कदर्थनां किं न कर्त्तरि ॥ २४ ॥
 ताप्यन्ते नपण्णगणस्तथा चिच्छिद्रस्तदङ्गममी । तदधस्तादस्तायं वह्निं प्रग्राहयामासु ॥ २५ ॥
 प्राप विपद्य श्वत्रं सूरिन्धाश्चरणचारमाराथ्य । एवं नैरथिक इव प्रकामकृष्टानि सोढाऽन्मी ॥ २६ ॥
 यथा महासङ्कटसङ्गमेऽपि, न काविकार्यं नृपते पुरस्तात् । प्रापुस्विदशीज्ञान स्वज्ञानत प्रकटरणार ॥ २७ ॥

॥ इत्यसत्यज्ञापारिहारे श्रीकानिनायकरुत्रा ॥
 अथ “न किञ्चप सि” द्वितीयपदोपरि दृष्टान्त सूच्यते—

पुत्राप्येकोऽन्नवक्षिप्र प्रायस्तुञ्जधनार्जन । कान्तात्रिपत्तिदु लार्त्तं समुतो निर्ययी गृह्णात् ॥ १ ॥
 धैरागयापन्नचित्तः सन्मोदमार्गं समीहते । साधुशार्थोपलब्ध्याई धर्मधारित्रमात्तगान् ॥ २ ॥
 शीतवातातपाद्युग्रोपसर्गोपद्रुतस्तारम् । पित्राऽसौ दुल्लभक साधु वृत्रेणैव प्रनर्यते ॥ ३ ॥
 क्रियत्यपि गतेऽनेहस्यसौ वसारमवधीत् । प्रतं धनुमराकोऽहमस्मि तात कथं क्रिये ॥ ४ ॥
 बाधन्ते विषयमामाश्रितो मे कषिचापलम् । घते मत्तेजवचेतस्ततो धावति निर्जरम् ॥ ५ ॥
 सेषिव्ये तेन गार्हस्थ्यमित्येष प्रतिपादयन् । तातेनात्याजि न श्रेयस्कुर्यस्य प्रतिपादना ॥ ६ ॥

न हि धीमते इत्येवमुक्तमः । अथात्मानं यथा ह्यस्य ॥ १ ॥
 सोमं धियो यो नो मासृजत ॥ २ ॥
 कश्चिद्दो निजा बन्धा तस्मै तत्सन्नत पुन । कृत्वा साकच्यति ॥ ३ ॥
 तदाहै तपिषा र्थैर सुरै वैषयिके सुखम् । स यथै न न रात्रिभिः ॥ ४ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ ५ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ ६ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ ७ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ ८ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ ९ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ १० ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ ११ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ १२ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ १३ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ १४ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ १५ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ १६ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ १७ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ १८ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ १९ ॥
 प्राज्ञानामिन्द्रोऽस्य ॥ २० ॥

त्वं तूर्णं दूरतो वाहि येनैव चक्षति स्वयम् । तत्सुन्दर्यर्षनपा मुमुचेऽसौ सुमुत्सहः ॥ २१ ॥
 ततो दृष्टजयोच्चरन्त प्रयेदे धर्ममार्धतम् । प्रतानि सम्यगाराध्य कृतजक्तत्रिचनेन ॥ २२ ॥
 प्रपञ्चालशनस्तस्मान्मृत्वा दिविपदादिमे । स्वर्गेऽत्रूजैनधर्मो हि गुरुरित्ति सौख्यदः ॥ २३ ॥
 तिर्यगतेनिर्गयैष पित्रा पुत्र सुरीकृत । जैनधर्मप्रदानेनासीमशर्मत्रिधाकिना ॥ २४ ॥
 यथा तेन कृता वृष्णा कृष्णादिरित्ति जीवणा । दीक्षामपि प्रपद्येय विभातव्य न धीधने ॥ २७ ॥

॥ इति जोगविषामोपरि द्विच्युतदृष्टान्त ॥

“खनिजाद नव परस्स आसत्ति” तृतीयपद कथ्यते—परस्यान्यत्याशा गान्त्रा न स्याज्जन् । यन उक्त—“देये स्तोत्रा-
 दपि स्तोत्र न व्यपश्ये महोदय । दृढानुकारिणी सति” कदा कस्य जत्रिच्यति ॥ १ ॥ उमहीम्ययामाण नत्तपाणनेमत्रा
 बल्यपत्ताई । जइवि न पञ्जत्तथण थोया वि हु थोवयं देइ ॥ २ ॥ गोथयन्ति, न पाचन्ते, निग्गाहाग गृह गृह । नीयन
 दीयता दानमदत्तफुडमीदिसाम् ॥ ३ ॥” एतच्चुपरि दृष्टान्तो यथा—

भाउयपु रिशाउयाफ रिशाउयाया थिया नरं । थामी चविनमोइगन्दोर्दण्णो विक्कमाधिग ॥ १ ॥

तस्यान्यदास्थानसज्जामीनस्थाहीनमपद । जट्ट कोऽपि समागत्य नरगाहनरुपत ॥ २ ॥

चकार तच्छुणश्चाथा ता निगम्याथ विक्कम । प्राइ कि जे ममस्यय मत्तोऽप्यधिकमङ्गुल ॥ ३ ॥

यदेय मत्तुमस्य ख्यात्तिरं त्रिधीयत । का सत्तिस्सत्य ? मा सत्ति ? मा सत्तिसत्य ? मा सत्ति ? ॥ ४ ॥

त्वं तूर्णं दूरतो यदि येनेष चकति स्वयम् । ततस्तदन्यर्थनया मुमुक्षेऽसौ सुमुक्तम् ॥ २१ ॥
 ततो दृष्टप्रयोजनान्त प्रपेदे धर्ममार्हतम् । प्रतानि सम्यगाराध्य कृतजफविचरिण ॥ २२ ॥
 प्रपत्नान्नानस्तस्मान्मूल्या दिधिपदादिमे । स्वर्गऽर्जुनधर्मो हि सुरदुरित सौरवदः ॥ २३ ॥
 यथा तेन कृता तृष्णा कृष्णाहिरिव लीरणा । दीक्षामपि प्रपद्ये विधातव्य ॥ २४ ॥

"खनिजाप नेव परस्स आसत्ति" तृतीयपद कथ्यते—परस्यान्यस्यासा याञ्जा न गणयन् । यत् उक्त—“देव्यं लोका-
 दपि लोके न व्यपेक्षो महोदय । इन्द्रानुकारिणी शक्तिः कदा कस्य ज्ञप्रिव्यति ॥ १ ॥ यमद्वीमयणागण जन्तुगण प्रमत्ता
 वर्यपचाई । जइति न पञ्जत्तथण थोमा वि दु थोवय देइ ॥ २ ॥ बोधयन्ति, न याचन्ते, जिन्नाहारा गृह गृह । दीयन्
 दीयता दानमदत्तपद्यमीहराम् ॥ ३ ॥” एतदुपरि दृष्टान्तो यथा—

तस्यान्यदास्यानमजामीनत्याहीनमपद । अट्ट कोऽपि समागत्य नरनाहननृपते ॥ १ ॥
 वमार सहृणुश्चाया ता निगम्याथ विनम । प्राइ किं जो समस्त्येप मत्तोऽप्यधिप्रमशुण ॥ २ ॥
 यदेव मरुपुरस्तस्य त्यातिरग्य त्रिधीयत । मा सत्तिस्मस्य ? का सत्ति ? का मत्तिस्मस्य ॥ ३ ॥

जडेनादयसि पुनर्ष गावपातया शृणु । यत्तते महती तस्य कीचि स्फुत्तिमती जुषि ॥ ५ ॥
 हिरण्यरूपयो षोटीमैत्रकामर्षयत्सो । आम्रजाताद्गन्धान्मन्ध्याथिन्य कृपापर ॥ ६ ॥
 रात्रौ आशोषवृषिषायथ्यशाखासुर्षत्यगौ । स्वदेह खण्डशश्चिन्ना तत्रायाताय रक्षसे ॥ ७ ॥
 दशे पञ्चश्रित्तित्य ततरुमृगः म राहन । प्रयत्रति सदैरासौ कोटीं हेमहिरण्ययो ॥ ८ ॥ युग्मम् ॥
 राशेषे तप्तथा नैप धुरते तर्हि किं जनेत् । तेनोक्त तन्न दत्तेऽसौ स्वकीयाद्गुह्यतान्यथो ॥ ९ ॥
 मञ्जीकरोति सरोहिर्यापथ्या यमुपापय । ईश्री शक्तिरेतस्य परेष्टापूर्त्तये प्रजो ! ॥ १० ॥
 संन्दटिष्य महानिष्टकष्टेऽप्येव महामति । पराशा पूरयत्येव धनै पानाशनैर्धने ॥ ११ ॥
 ततो विषम प्राडलस्य दुःखापनुचये । अग्निमेताद्वसान्निध्यादुड्डीय व्योम्नि पक्षिन्त् ॥ १२ ॥
 दृष्टाङ्गाम मुस्थामा नखाहनमन्निधौ । रक्त स्थानान्निपिधैत साय तत्पदमासदत् ॥ १३ ॥
 क्वचान्तरे नृचष्टा म क्रूराकारनयङ्कुर । अन्धमारजरदयाम पापुञ्ज इवाङ्गश्चत् ॥ १४ ॥
 द्वायपापय पृष्ठीशस्वदीहापूरणोद्यत । शूर साहमिक्श्रेणीग्रामणी स्वप्नु पत्रम् ॥ १५ ॥
 द्वाषरठमर्षयामात्र शखेणञ्चिद्य पाणिता । तत पत्राद आचख्यावक्षामस्यामसेनधिम ॥ १६ ॥
 किमयं ध्यर्षमात्नीयमाणोस्त्र ज्ञो मुमुदसि । तेनोसं निष्क्रमादित्योऽह्मस्मि करणाग्रदात् ॥ १७ ॥

नरयाहनकार्याथं विमुञ्चसि जीवितम् । तत्सर्वीष तुघात्माऽरदजात् ॥ १९ ॥
 ततस्तं प्रत्यगगामी नरयाहादेहाम् । पत्नं विनेय तादृष्यगर्णकोटी प्रपूज्य ॥ २० ॥
 तथैव प्रतिपद्यैष पर्यथैलाशुलोचयम् । श्यामाहाद निषं श्यामभ्यानमगनापदाम् ॥ २१ ॥
 श्रीविक्रमोऽप्युज्जयिनीमेत्याचरुद्विजाचनम् । अहो परानागपुतिमादयं नग्गाहन ॥ २२ ॥
 ततोऽपि विप्रमादित्य सात्त्विकं परिकीर्त्तित । येन स्वदेहग्नानेन तोनितो रत्नीर ॥ २३ ॥
 मत्स्य नरयर्मराचरितं सर्वोत्तमं मार्गणश्रीशान्तिरूपेण तदनु च श्रीविक्रमोर्गशिः ।
 इ स्थादापरिपूरणे सुकृतिन मञ्जीचरन्त मदा धर्मं चापि यय नग्गादृषिद गगो वत्तं तुग ॥ २३ ॥
 अथ पूर्वोत्थर्मस्याराथका एव मिद्धिर्गोव्यसाथका सुर्नापर ज्येत्तपुरपुरनाकाव्यमाद—
 इरन्तमिधत्तमद्धाररे, पण्डितमि गुडुनियारे ॥
 न सुखमगात् चखति जेय, सखादृणिज्ञा निजयमि ने प ॥ २० ॥

न्याख्या—इ लेनान्तो यस्य तदुरत्तं तद्य तन्मिथ्या रमन मदाथका तस्मिन् पण्डितमि-निन्ना मन्त्रि ।
 इन्निवारे—सुतरामतिरायेन दुर्वारे वारपितुमनाय्य । य सुखमगात् चखन्ति, १ च श्यामनी...

अत्र जाल्याभ्युदयान्तः सूर्ययते—

आलेन्द्वय दि नरते यत्तन्तपुरपत्तन प्रमोदिजनम् । कौमुन्मयद्वज्जैर्यत्र वसन्त सदा वसति ॥ १ ॥
तत्र यथार्थायनाग्जितरादृरिति द्वितीश्वरो जयति । यस्य यत्र शशिमण्डपमुज्ज्वलमुद्योतते विश्वे ॥ २ ॥
तत्र सत्सा प्रासंग्यपानापाल्यानो जिनोऽकथमङ्ग । जिनदास इति श्राद्ध सश्रद्ध सत्यनामासीत् ॥ ३ ॥
तत्रा यदाऽभ्यर्षाङ्करात्री सुन्दरा समानीता । प्रीता सर्व्या परिपुष्टुपतिस्त्राद्वदणानिज्ञान् ॥ ४ ॥
आहाराभ्यामृष्टुक्षो वीद्वद्वदणपरा इमे तुरगा । तैरेकोऽश्वकिशोर सगुण परिवर्णयामासे ॥ ५ ॥
राज्याभिवृद्धयेऽगायित्यामण्यामृष्टावृषो जगृहे । स्वगृहेऽत्रन्धि स नीत्या दर्या तद्रज्यमसमानम् ॥ ६ ॥
तदनु प्येषिन्ति चित्ते चित्तेनतायता गृहीतोऽश्व । परमेतदीयरश्च दद्यात्मतया विधातव्या ॥ ७ ॥
न हि जिदागादन्यो विज्ञोऽत्रार्थे मतो वयस्यो मे । स तु विश्वासैकगृह सुनि स्पृह परधनमद्गृहे ॥ ८ ॥
द्वस्त्यापयदिति गत्वा सत्त्याधिरमेतमश्वरदार्थम् । राज्यमर्गस्वमेव प्रपातनीयस्त्वयेत्युक्त्वा ॥ ९ ॥
दन्तिरपादरागागमायुना त्यपयाडमनोवृत्ति । तत्किङ्करपरि (करि) त तुरगा निन्ये निजं धाम ॥ १० ॥
स्वर्षेनेयान्मे यद्वन्ति न पृथगुक्तमामचण्वदाह्यादि । पाययति च पानीयं सरोवरे शुभमारह्य ॥ ११ ॥
द्वन्ति निराग्यायतनं पुरातन पुरातरोविचाडाध्वे । मरुणि मन्त्रा जिनोऽश्वः प्रदन्तिषीष्टुत्य नित्यममी ॥ १२ ॥

अथस्य एव देवान् यन्दिता याति पाति जाल्य(त्या)भ्यम् । भैरवमयइत्य कश्चिद्दानीनि इत्यगरे ॥ १३ ॥
 अर्द्धमृद्वृहमरसीपद्यामुन्मुच्य जाल्यतुरगोऽमी । नेत्यन्यं पन्थानं न हि यद्विगलना कानि ॥ १४ ॥
 ईदृशं शिखादशात्मान तादर्थ्यं त्रिधाय त्रिनदागः । तमपाययद्विरागिरामयात्मनिनेगेइकूलनर ॥ १५ ॥
 राग्यममृद्वृत्ताऽरुजत वपुषापतिरभ्यरत्नजोत्रेण । काग्योत्कर्मैययत् त मीमात्रा मदीगात्राः ॥ १६ ॥
 अरहजतुत्रमत्सरमेन चक्रुगिरामिकुत्र । कथमप्यस्याभ्यस्थापद्वक्ति ग्याजोन्नत तत्रो ॥ १७ ॥
 एकैस्याय चत्वारन्मन्त्र (स्त्री) त्रमप्रपग्रचपुरधी । अइमग्य राग्यगार इयं इग्नि इगजगार ॥ १८ ॥
 तजानुहातलयेरुरीकृत्य करटपाटनचार । गापुगमीते धारभभममगौ चार निजिगान् ॥ १९ ॥
 गात्रा च यमन्तपुर चैत्यमत्रो माधुर दमजिन्य । त्रिनदागमम त्रमगणत्रिचिही गाभयग्यगार ॥ २० ॥
 तत्रत्याइत्यनिमा प्रणम्य नम्य इतया त्रिनिपत्य । ध्राजोत्रिरागन्तयाऽरुदत त्रिनदागमग गुण ॥ २१ ॥
 मोऽपि तदरुतुरानत्रत्रिचिपुरन्तर सुत्र दृष्ट । को इतुर्ना तत्रतामत्रागमने त्रिमिपूत्रे ॥ २२ ॥
 कपटादोषी घोषी सुदृवस्यालनरानमौ करी । प्राहाहो सुआरक ! मंगगोद्विनचिनोऽडम् ॥ २३ ॥
 नरत्र तीर्ननात्रानामृत्यात्र निरत्र घनार्ने । दीना गृहीतुरामोऽस्मि प्रमथममनुरु ग्रान ॥ २४ ॥
 मध्ये त्रत्तामगानत्र त्रिनचृत्तोऽन्तर न्दात्या । न्यागतमारग गमं गाधीमिष्टा रग्निप्यामि ॥ २५ ॥
 । ०५ २ इदचिद्वार

॥ ३१ ॥ मन्त्रिणं च दक्षिणं च दक्षिणं च त बो धो या । गदिशान्धिंमसिगादतय गद्वंनय णिगृहीतं ॥ २६ ॥
 स्यात्तदिरस पतिवत्तसतर्त सादत्तदन्त्ये । मङ्गीरन्तु सो चो मङ्गातोपायिधाम्य ॥ २७ ॥
 २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥
 ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥
 ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥
 ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

धानकन्दमनि चारु स्वय प्रणश्य प्रयातवान् दम्त्री । नापुण्यप्रयुण्वृणामासा मातारकासाः स्युः ॥ ३७ ॥
 अत्रान्तरे दिनोदयसमये समियाय धेरम जिनदास । तान्द्रागुः पीताः गममरजी तयाऽद्यान् ॥ ४० ॥
 तर्षीश्वोद्भयदितकपाटसपुटं मानसेऽतिसन्नान्त । यामदपरयपुरगस्थान तात् पयथ्रान्तम् ॥ ४१ ॥
 हरिमाकवप्य सहसा हर्षविपादषयीसमाश्लिष्ट । चिन्तितगानिति सन्प्रतिरक्षो नृषं धममार्गेऽपि ॥ ४२ ॥
 धुवमरत्याण्यपुण्यान्मुदयो मे कथनाप्यनिर्वाच्य । व्यपहृत्य पापमुक्त्वा व्यमोनि यद्बाल्यह्वरतम् ॥ ४३ ॥
 यद्यञ्जसि दाहकता सूर्यान्मुदयेऽपि तीघ्रतिमिरं स्यात् । चन्द्रेऽन्तारकृष्टिलत्कि करणीयमत्रार्थ ॥ ४४ ॥
 ईदृगपि धामिकत्य घृत्वा घृत्वा च तीघ्रतरमायाम् । दुष्मर्मेदकर्ता धर्त्ता कस्तत्करवित्तयम् ॥ ४५ ॥
 परमेप एव सुषु श्वाघ्योऽनायोरुसृष्टुस्त्वाहर्ष । येनोत्पयेन पादा न घृत्वालतचित्तेनापि ॥ ४६ ॥
 सुषुतरमिति विदित्वा नत्वाऽपि सदैव जिनदास । तमपाद्यत्प्रयत्नात्सुमाधुरि मत्त्वसंघातम् ॥ ४७ ॥
 अथोपनय—

यथा स जाल्यसुरगोन यात्, दुर्मार्गमात्यन्तिकृताग्नेऽपि ।
 तथान शुभाध्वन उत्तमाना, कदापि हि स्यात्सखनाऽप्यकापि ॥ ४७ ॥

इदं वक्ष्यिष्यस्व त्रिया विस्तारिया चक्षिण तर्ष सत्ये । चित्तद् सो मज्ज इमो रूप्यगो निद्रियगो सि ॥ ४ ॥
 एगत्त अप्पएसे गोविष्ठा नठलगं स दग्माण । कागिणियावणहेत्तं पत्ता यत्तिन्त्तं निपरुमुद्धो ॥ ५ ॥
 कवइतेण न दाक्खा कागणिया तेण वणियपात्तात्तं । सो नउत्तगोत्ति मत्तिव्वएण दिवो वनिद्धात्तो ॥ ६ ॥
 सो त गहिउ नवो रिस्स वणं पत्तोइत्त दमगो । वूरत्तो संपत्तो जणं अइहा किमिद् जायं ॥ ७ ॥

जहा कागिणिए हेत्तं सहस्स हारइं नरो ॥ इति वमकःशान्तः ॥

प्रसोऽप्येतदर्थसूचक इष्टान्तं प्राह—

अथ राजदृष्टान्तमेतदर्थसूचकं द्वितीयमाह—
 अथ राजदृष्टान्तमेतदर्थसूचकं द्वितीयमाह—

अथ राजदृष्टान्तमेतदर्थसूचकं द्वितीयमाह—
 अथ राजदृष्टान्तमेतदर्थसूचकं द्वितीयमाह—
 अथ राजदृष्टान्तमेतदर्थसूचकं द्वितीयमाह—
 अथ राजदृष्टान्तमेतदर्थसूचकं द्वितीयमाह—
 अथ राजदृष्टान्तमेतदर्थसूचकं द्वितीयमाह—

अथ राजदृष्टान्तमेतदर्थसूचकं द्वितीयमाह—
 अथ राजदृष्टान्तमेतदर्थसूचकं द्वितीयमाह—
 अथ राजदृष्टान्तमेतदर्थसूचकं द्वितीयमाह—
 अथ राजदृष्टान्तमेतदर्थसूचकं द्वितीयमाह—
 अथ राजदृष्टान्तमेतदर्थसूचकं द्वितीयमाह—

श्याधच्छया गन्नाम्नसा निनमतिट्टी पश्याद्य कयायाम्नेरेण सुदूर्वप्रयित्ना सचन्दनतुमुमद्यगादीर्यदईदचोपकमं विधत्ते,
 तल्पनं इष्याचानुगत मन्तव्य । अत्रार्थे श्रीरत्नचन्द्रोदाहृतिरदाहियते—
 तउडि निनो इडियमउडा (मउेडा) पूरण्मि सुररणो । निवररणसेहरको सिरसोहिररणसेहरउ ॥ १ ॥
 सप्यण्या तप्यणइणि यजासजा सुधम्मकज्जम्मि । रयणानखिय निम्भव नि(चि)त्ता सा दित्तरुग्धरा ॥ २ ॥
 रयणानत्रित्ति आसी दासीध जदगचणिमाइ पुरो । ररजागोरीउं हिरीइ न इ डोयजमिरीउं ॥ ३ ॥
 पददिनममइमाणो सत्तिव पियदसणो य सो जाउं । जाउं सयकनाउं ताउं नणु सिक्कियाउं य ॥ ४ ॥
 आरुडो पोढय्यं जा ताडुयाहिउं निनेणोसो । वरुव्यइं कन्न पुनणिं सुदरगुणेहि ॥ ५ ॥
 सुररायपर गनिउं गइया स मइसवण चूरण्णा । किं तस्स इड्वत्तं नणु सगुणो जो नदणो इज्जा ॥ ६ ॥
 अइ अन्ननागरे सो इयनाइणियाप निग्गउं तुमरो । वेणेण गणुरेण पुरएणभविं सणा नीउं ॥ ७ ॥
 पडा पन्निया गणे तदणुचरा अस्मनारया पुरिसा । पत्तो रायडुमारो सुनेवसेवस्स विनरम्मि ॥ ८ ॥
 रायगुएणामे (मो) गो निग्गुको इण्णिसीमोय । पुरणु (ण) प तस्सकेण को मुणइ पवाइउं का ॥ ९ ॥
 गिरिनिग्गरनिक्काय सुवीयइं निग्गन त्व तेण । तण्हाउरेण पीय सुसाउ अस्मन्ने ॥ १० ॥

कारवियं तेण्य निणहरमिउति नात्तिनिउत्तो । देवो सेतोचियपयकमवो कम्मवोहउद्धिअरो ॥ २७ ॥
अहमागउंउम्हि तम्हा पुराव नणु गयणउद्धहाउ उह । न इ कउति गउिस्सं मरियवमउस्समिउ मण ॥ २८ ॥
तेणुअविय तुह पच यासरा अउि जीविय चो । उरिय उर अण्हियं परिहर आरजमउार ॥ २९ ॥
तपयणमिउ सुणित्ता समागउं इउ सिग्गमेयाह । धणसणुविहिणा मरणं पन्निज्जिस्सामि उह मेत्ते ॥ ३० ॥
तुण्जवि अउं पर नणु अरिह देवो सुसाहुणो गुरणो । पम्मो रम्मो केउखिउहिउ हिययम्मि वहिययो ॥ ३१ ॥
परिहरियाया विलया अजस्स परिगहो न बहु कज्जो । अमणीय न गिण्हियप अदिउधण ॥ ३२ ॥
न इ आहेरुयवित्ती न इ रत्तीउत्तमनि विहेयप । उत्तपमविताय न फणं सफणं जउं जम्मं ॥ ३३ ॥
तह मतमेगमहुणा गिहाण सुविहाणअयमुत्तमय । पचनमुकारमहो जत्साउसउं जए गरउं ॥ ३४ ॥
तत्साणायसवत्तिणो नरगणा देवावि सेवापरा, जक्का रक्कवितायताइणिमहाउआ न ज्जीइप्पया ।
सगामे न जयकरा कखिरालुढा महावेरिणो, जच्चित्तम्मि निरत्तर रउकरो सारो नमुकारो ॥ ३५ ॥
जाययो पइदिवस तित्तंजमेसो गुणण सुनिसेसो । जेषानिमयसयाण सिन्धी रिन्धी य निणुकरइ ॥ ३६ ॥

४५५ वि पादप्राथम्ये गणे साधदात्सरेत् । नवशरो दायत्रो द्यु पमाठे न काययो ॥ ४० ॥
 ४५६ गद पासे विष्णुभुवने पुत्रु णटसिद्धमयि ध्रुवो । एता आगामगमा धीया वदृत्त्यकरणी य ॥ ४१ ॥
 ४५७ तुभ्य भद्रिने रदिव्ये कामयसिवा वेग । मऊ दिर्लक्ष्यं ज्ञा तत्रयणमयेण पद्मिने ॥ ४२ ॥
 ४५८ वि उल्ह मुग्धं तिरेत्कारं सद्योयता मऊ । वेवटे मति वदू परोपर नेहृपमिज्जा ॥ ४३ ॥
 ४५९ को दिय ध्रुवे पत्ने सुरमरुमपतो वाठ । अकृद्दिचा वधूए इह सेडे मऊ साहिजा ॥ ४४ ॥
 ४६० नरापुरित्त धरो नदसि तेलोश्च महानगला । मो धम्मगुरु जाठे मोमधरो रायतुमरसम ॥ ४५ ॥
 ४६१ इधरि सदिगमएला मएमादएोमुका । लडिय बुसुसनेरेण वृडता विजयरनिन ॥ ४६ ॥
 ४६२ वद्वेद्वे दिदीए निम्बिय रोद्धि बु इमे निलिजाया । दक्षिणदिक्कामिनागे तस्सेन तिण्णिदगेद्वस्त ॥ ४७ ॥ युग्मम् ॥
 ४६३ दिव सुशिकात्रे निधावउं तो धंदर सुवुनाउ । निरिसूतेयमयतो तलयोयमिय (विसिय) ममाहीए ॥ ४८ ॥
 ४६४ एणुएरि तत्रे मयसूनिद्धमाहुपयणक । उल्लिनें पारेने सुमइरगनीरयोमेण ॥ ४९ ॥ युग्मम् ॥
 ४६५ गने धरिणु नगरणए सयमुज्जाए । इधादमकउयमठे पर पुएवि को नएइ ॥ ५० ॥
 ४६६ धादेलेनेदएणए धरंए य । सयद्वद्वेनाये त्रिणंते निजयामणिञ्जे ॥ ५१ ॥
 ४६७ एणंरे उनीरुणु एट्टिअदमदमएाहे । चारएपरमोद्विउडावयेयनित्रे अब्बेणविदे ॥ ५२ ॥
 ४६८ एणुणए मन्दाएा मऊ ये धरंएता । वेदिं पणिच्चमि एमयायमयगम (ग) उग्गुञ्जो ॥ ५३ ॥

युयुत्सवाण्य मद् ज निष्ठावमभयम्भि पठणगार्त्रेदि । उरसुत्तमानुमन्व ज सिद्धं तमपि निन्दामि ॥ ५५ ॥
 सत्पाप मन्तई जे हृषिया जषिया युक्ता य जे ताला । खिन्मदिक्षयण ज रमियाउ ज मदेलाउ ॥ ५५ ॥
 जे मखिउ पन्ने परिगद्दी मोद (मोद) मोदकुञ्जप । जाया वयाश्यारा अत्रेडवि हु तेडवि निन्दामि ॥ ५६ ॥
 पापेपरणगारो दुयारो मीखिउ अयारो जे । इजमगनि जम्मे सो सयो अज्ज वोसिरिउ ॥ ५७ ॥
 कोहो मदानिरोही केणायि तम न मन्क मचेसु । माणो माया खोनो असुनो जो सयहा चत्तो ॥ ५८ ॥
 जे जीह्वरमाओयुयाइ असर्ण पाथ तदा साइम, जे वा साइमसुत्तम जमसियं मस च मज्जाइय ।
 मूढ पुणपयाइय न्हुरिडे जे निक्कतुरकाइय, सुखं जसमपेगहा तदपिउ निन्दामि निस्सल्लउ ॥ ५९ ॥
 सययुगिबसल्लसुत्तमं गरपमरिहधम्मसस । काउण तिरिदलिविई पचपरमिचित्तरणयरो ॥ ६० ॥
 वदिनागरिज्जमापो माणोकिजयमाणमेण कुमरेण । सज्जाणिकमणिलो पचएह दिखाण पज्जते ॥ ६१ ॥
 भंएण्य वाज्जथम्भं समाहिणा यूरतेयवयरिंदो । पत्तो पचमकण्ये सक्कसामाणिएइत्त ॥ ६२ ॥
 मक्कसिय तरस देइ तउ न सपच्छिउं रयणचदो । उत्तरदिसाइ समुहमह दिठ तेण यणमेग ॥ ६३ ॥
 सग्गज्जे उच्चर पाणायनङ्गय न पासित्ता । तयारहिय कुमारो सुखल्लायधनुजग ॥ ६४ ॥
 वागायुधमपरसं ते पुठ रयणचंदनामेण । के जग्गईउं कि नानधिज्या जण्ह सत्रमिण ॥ ६५ ॥ युग्गमम् ॥
 सग्गज्जउं एगा जपइ जयकणमाणसकणी । जो सुपुरित्त सुल्लु तुम म्गित्तगिरा फदिससमह ॥ ६६ ॥

५५ ॥ विष्णुसिद्धिः ॥ ५५ ॥ विष्णुसिद्धिः ॥ ५५ ॥
 ५६ ॥ ५६ ॥ ५६ ॥ ५६ ॥ ५६ ॥
 ५७ ॥ ५७ ॥ ५७ ॥ ५७ ॥ ५७ ॥
 ५८ ॥ ५८ ॥ ५८ ॥ ५८ ॥ ५८ ॥
 ५९ ॥ ५९ ॥ ५९ ॥ ५९ ॥ ५९ ॥
 ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥ ६० ॥
 ६१ ॥ ६१ ॥ ६१ ॥ ६१ ॥ ६१ ॥
 ६२ ॥ ६२ ॥ ६२ ॥ ६२ ॥ ६२ ॥
 ६३ ॥ ६३ ॥ ६३ ॥ ६३ ॥ ६३ ॥
 ६४ ॥ ६४ ॥ ६४ ॥ ६४ ॥ ६४ ॥
 ६५ ॥ ६५ ॥ ६५ ॥ ६५ ॥ ६५ ॥
 ६६ ॥ ६६ ॥ ६६ ॥ ६६ ॥ ६६ ॥
 ६७ ॥ ६७ ॥ ६७ ॥ ६७ ॥ ६७ ॥
 ६८ ॥ ६८ ॥ ६८ ॥ ६८ ॥ ६८ ॥
 ६९ ॥ ६९ ॥ ६९ ॥ ६९ ॥ ६९ ॥
 ७० ॥ ७० ॥ ७० ॥ ७० ॥ ७० ॥

जा निष्ठ इत्य मण्य माज्जिमि साणदत्तं सुमारो तो । वेयेण गयणमगे तान स ज्ञाणुप्यहो पत्तो ॥ ७१ ॥
 ते विट्ठिय तो अरुण्ड रोमारुणुवोयणो घणुवेगा । रे रे लुहुं बरे गुरु खगगमई मारइस्तासि ॥ ७२ ॥
 इय निहुरजामिओ पासमुमागम्म मुंपई सग्गं । गाढण्हासुग्गामिज्जण सुमारस तिससैकं ॥ ७३ ॥
 यक्खिणु तापहारं तां पुत्तोदयं स धारतो । अहइ पक्खिणहारं रागसस मदाउदगसस ॥ ७४ ॥
 वंणमणुणुणो तग्गाययेण तल्लणेत्तेतो । नज्जाअ रंजियात्तं पइयो रिसमत्तरिसं दइ ॥ ७५ ॥
 भिण्णिमसु जारियात्तं तसो गुरिय स चत्तिं कुमरो । गोयइयवाणुविईं ७ सुंदरा होइ कस्मानि ॥ ७६ ॥
 जाय गत्ते अयेतरमत्थमिं ताय पासराहीतो । तो वंसजावियाए गेहागारं धरंतीए ॥ ७७ ॥
 वाक्खिणु जारियात्तं तम्माण्के सो हुत्तं सुनिचं (चिं) तो । तरगारं करिय करे सये त्तिं तपुवारंमि ॥ ७८ ॥
 जाए पचायसमाए जा पिउइ पणइणीसुयं पुमरो । ताप ७ गिल्कइ तत्थ वियात्तं तात्तं समसिक्कात्तं ॥ ७९ ॥
 ता विम्पयमायसो चिंतइ तात्तं ग्याअ करथ अहो । केण्वि अयहरियात्तं णीहरियात्तं अइय तात्तं ॥ ८० ॥
 पयं वीभेत्तेतो जा अहइ रायं दणो निसे । पाउअचअ तायेगदुरो स उज्जोइयदिगतो ॥ ८१ ॥
 पूरुअं विषया सो अयवी य जाणसि मं ७ चा युज्जग । पुगरेणुपं तादं गुणागि तो वोअए अमरो ॥ ८२ ॥
 णिउणुए सुयण अहं जो सुमार निज्जामिं पुरा रायरो । जो तो अहं गरिआ वंणमकप्यग्गि रंजाअ ॥ ८३ ॥
 अंयसस समाण्हि वेषो तेवोत्तिं तुरगणसस । जिणपमगाटाएणत्तं किं किं न तु लक्काए सुत्कं ॥ ८४ ॥

१) तुल्यं जगु विशारं नयं विद्याल्लिपु देहसीपुस्तं । तं मित्रदी तुह अदरा गयरायममाणदाणरस ॥ ९५ ॥
 गिररमु विगाररले विनियगदच्यगारगे राद । डेर संपे सह तुदी सनायर तुह उयमरम ॥ ९६ ॥
 दिशो दुसोदरपठे गरिडे विगारदी शुमारोप । च (ख) त्रियं सुरेप गउमु उठै तुमं मेखेयेके ॥ ९७ ॥
 विरिष्णमु तुने निहि गेनु नियरेमचदगेहलि । तत्वचियरस मये मंरज्जिरसद तुह मरिचं ॥ ९८ ॥
 ५५५ विष्णुदीए सुसए निशुडको विहेयसो । उम्हा धम्मायचा मनेडनि य मुक्कमंजोगा ॥ ९९ ॥
 ९६ उरराशुदीण यडीठ सपुडमति पत्तेहि । तह पुगममुदरपण रिन्धीमुन्वीममिन्धीन ॥ १०० ॥
 ९७ उदिगा लसो पसो छमरो सुरायय सुरिय । कुनरोडनि गयएउअनपरं चित्ठ इम चित्ते ॥ १०१ ॥
 ९८ सहरगिह गेनु गह डुडर उाएर उठै तत्त । को मयपमजरीए ह्व काठ जगाम तिहिं ॥ १०२ ॥
 उरदीण्णसा मिडिया कज्जिडणां स्यन्ति गाडयरं । कस्य गया आमि तुमं कंषापीया पुणो अट्टणा ॥ १०३ ॥
 ९९ तीए ६५ उह नीया सेयरारहेमएाह । आपिनु स्यएचरेप स्यएमेहरउपुणेष ॥ १०४ ॥
 १०० कस्य लउं सो मएर तहि कुमारिया पुचा । सा आह म डुमारं मुनु कउनि गठं न सुले ॥ १०५ ॥
 १०१ उरएउठे उरएउउर नगिरदिमि डर एरा । नरसंसेमएकंके सुहगा मयस्य पचयिया ॥ १०६ ॥
 १०२ उ उरनगरा लंदि मएएाहे कस्यन्ति न दिसे । कपो वडिनु राया पित्तत्रिठं नेय मो उब्बो ॥ १०७ ॥
 १०३ उरदि १ । तुलसा को उएर कस्य को नितेडुठै । तो ज्ञाठे पणिसाठे मए रिख्यए मदीनारो ॥ १०८ ॥

अहह कहमागउंऽवि हु गउं स जामाउंऽम्ह गेदाउं । अहवा चितारयण कह ठाइ पुरे अपुनाए ॥ १०९ ॥
 तो तेहि सुथा बुत्ता करे धरित्ता कह स नापीउं । तस्सासि तुमं दिन्ना परिसम्भेयंमि य विनाहो ॥ ११० ॥
 अह छिहिय खेहमवणीनाहो संसेसए निय दूअ । पुरविजययअणमि य स रयणसेहरमहीसस्त ॥ १११ ॥
 तस्स कहिज्जासु सया अम्हेहि समयणमजरी आसि । दिन्ना तुम्हगयरयणचदनामस्त सो इत्थ ॥ ११२ ॥
 छहु वेसियवउं सो चीगहो इत्थ वउरे होही । इय तेण तत्थ गन्तु कहिउं सदेसउं तरस ॥ ११३ ॥
 इय सुणिय सो सलेउं उत्तरमेय पइइइ बुमारो । तुरयारूढो केणवि अनहरिउं वेरिणा मज्ज ॥ ११४ ॥
 कत्थनि तदीयवत्तावि हु नो पत्ता नरिंद अम्हेहि । इय सिकविउ दूठं विसज्जिउं तेण वेगेण ॥ ११५ ॥
 खेह वाइय राया इय जायइ जीणहीणचित्तो सो । ससारो हु असारो ठारोफरकुय विनेउं ॥ ११६ ॥
 वाणहुगेऽनि इत्थ तित्थ समकालमेव सपत्त । सुयजामाउअलात्ते कि किज्जइ कम्मवेरि पुरो ॥ ११७ ॥
 सामा लामा काणा बुज्जा कइयावि कुट्टियबुरूवा । जाया सुया तमिकिय सुडुक्किया हेमसुन्दरिया ॥ ११८ ॥
 रायावि विन्ध्यमणो तेहिं दोहिपि सुदरी पुष्ठा । तुह किमिह विसरिसाइ रूगइ बुमारि दीसति ॥ ११९ ॥
 तीए उत्त समाए रहस्समेय कहिस्समवियप्प । ज नाणाविहरून पयासियं नणु नमीइय ॥ १२० ॥
 तम्मि य चेव दिणे सा रत्तीए अजणा अदिस्सगी । जमिया पइगेहमिमा पुरे जणुत्ति निसामती ॥ १२१ ॥

१ नानीव २ वर्ष एतस्मिन्

एणमि गिरे त्रिण्य सुबाइ विजाहरीए इय वयण । वडे सखित्तया पळणीकुरु सधसामग्गि ॥ १२२ ॥
 मणित्तादण्णादणेण कयमेघनादनामेण । पन्नत्तिनामधिजा विजा ससाहिया अद्धि ॥ १२३ ॥
 वेण गिरिाजिादण्णा अज्ज प्वत्तिया रणे । अन्न ध कनयाजुयमवण्णिचरीखेयरीनाम ॥ १२४ ॥
 आणीयमत्थि जायत्तपुनत्तवयुगगरमणीय । नट्टरुद्धाकोसद्धाहार सार मणुयलोप ॥ १२५ ॥
 तणुग नेयरय ज्ञोयण्णोभोगोवज्जोगमाइय । तणयापसेण मए नेत्तय तड वेणेण ॥ १२६ ॥
 तग्हा तद्धीपुर पुत्ति अज्ज नामग्गिय समग्गमधि । तीए बुत्त त्रिहिया तठे इमा गयणमग्गेण ॥ १२७ ॥
 षडिया लडियायारा तउं डुय मयणमचरीवि मणे । कोऊइहमनुइ धारती पच्छिया तयणु ॥ १२८ ॥
 नदिपडमरडोयती सपप्ता मंद(दि)रे जिण्णिदस्स । खेयरखयरीनरनात्तिसकुल सुरहिगधवर ॥ १२९ ॥
 दिठे दिदीइ इगाइ आइचिणरायविंयमुज्जाडय । सुकयसमुज्जाडरासिरइयमिय वेइसा ज(हु)यणे ॥ १३० ॥
 ओ तीइ रयणपदम सुक्करेण कमडपुसुमेहिं । अच्चच्चिउं जिण्णिदो समुगगंठे क्किरि दिण्णिडुय ॥ १३१ ॥
 ओ मधुएंठंमंभो छग्गो मग्गोरएमठे सामि । तुममिउ जयणगरम धम्मपरग्ग(लग्ग)स्स ॥ १३२ ॥
 निच्छपराल क्क्यू अत्तहायाए तुम सहाउंठमि । निरसामियाण सामी गामी निषाण्णयरस्स ॥ १३३ ॥ युग्गमए ॥
 उज्जाइ अणिय देय गंरे छात्थिु मधज्जाणेण । पेड्ढामंभरमाग्गम विठरम्मी समामीणो ॥ १३४ ॥
 उंठंठरम्मि मातउंठंवात रयण्णमेइडा पुमरी । अमरीय स्वयंभोइगअग्गळा नच्चिया तड ॥ १३५ ॥

तस्सचनचाणकडाकोमझमणनतुल्लमिस्किचा । जाउं रजियदोयणमणो जणो जिणहरे सयलो ॥ १३६ ॥
 तत्तो जिणजचोवागयाण दोयाण मणचमकार । जणयती नच सचयेउ विदिं मयणमंजरिया ॥ १३७ ॥
 तीपयि तहा विहिउं खोउं वित्तमि त्रिखसिरफभोउं । जह तप्पुरउं अमरीउ किंफरीउंय स गण्णेइ ॥ १३८ ॥
 नच्चित्ता निणपुरउं पिठपास मयणमन्नी पत्ता । तेणवि(य) मिणेहिखलोयणेहिं दिचा य पुचा य ॥ १३९ ॥
 जणयाणदणि नंदिणि जणसु तुमं अण्णो चरियमस्सिख । तो तीइ नियसख सयमयि य सस्सिय पिउणो ॥ १४० ॥
 मग्गेहे तुह सरिसा कन्ना का अत्थिय तुग्ग नामेण । समए समए नवनयेसधरा नाणु नन्निय त्थिय ॥ १४१ ॥
 सा का क्खसु ममग्गे जह जयई सच मयणमजरिया । तीए युत्तं नाह मुणामि तथिखनियसख ॥ १४२ ॥
 धुत्ता सत्ताण्णेगे धरति हवाइ निविहूख्याइ । कून्कनणाण तेसिं को पार जाइ धीमयि ॥ १४३ ॥
 सतथ ताय तए महिक्खुविससिय महाराय । जमणापुट्ठिय पियरो अण्णा परणाइउं य मए ॥ १४४ ॥
 रत्ता जणिय नदिणि सुहुकय समयमण्णो मुण्णिउ । सो संपइ तुग्ग पई कत्थ गउं दियखमउं ॥ १४५ ॥
 तत्तो तीए दिन्नो साहायियरूयधारउं जत्ता । तण्णाससमासीणा हिचा तह रयणभेहखिया ॥ १४६ ॥
 जाणायिउं य जणउं ताय इम परस पुत्तिजत्तारं । तो तेणाइउं सो समागउं सविहमेयरत्स ॥ १४७ ॥
 तेणुत्तमहो नाणु रयणचद कत्तो जअ तमाह इमो । परित्तो परिब्बनमतो सुनेखसेखत्स कज्जत्ता ॥ १४८ ॥
 निखनरयणमागउंइइ इइ बुत्ते सुहु विच्छुडेण । सिरिहेमचदराण्णाणीउं नियपुर कुमरो ॥ १४९ ॥

तो गण्डतो रक्षा पासाए ठाविठं रंयणचदो । सो ताहिं सम जोए शुजइ रजइ मण तासि ॥ १५० ॥
 पिठणा पुजा अइ मयणमजरी वइरु अज्जा मइ यत्ते । तुइ रुवधरो को थासि मग्गिहे नवल्मधरो ॥ १५१ ॥
 षउ गठं सो एरिइ यत्तामिचपि मग्ग अकहिंत्ता । विन्नायवश्यरा सा पियरं पइ जपइ कुमारी ॥ १५२ ॥
 तुइ जामाठयखिखसियमेय मयपि ताय जाणाहि । ततो रंजियचित्तो राया तस्सत्तिमञ्चियुणइ ॥ १५३ ॥
 नूषारियोऽपि एव रूपपरारत्तकारिणी विज्जा । अइइ कइ सपज्जाइ परमेस सुलब्धपुहुदणं ॥ १५४ ॥
 तणो छुयुणियनेइ यहुवर नरवरो अपासिसु । नियपुत्तिनिरसेस बहुमत्तइ रयणमेहद्विय ॥ १५५ ॥
 अइ हरिय मेपनाठं नाठं केषावि नेव विज्जाए । तच्चज्जारयणमेहद्वामामुं तयमुचसेदमि ॥ १५६ ॥
 सुरसत्तंगेडनामे ऊरतनिग्गरणीरथ्थजिरांमे । अइठच्चरुत्तइतदगल्मलानन्नदुब्बमणो ॥ १५७ ॥ युग्गमम् ॥
 सपत्तचित्तारएण इमचदण मयमपि विदय । विज्जावयेण तस्स य जणाविठं विदसिय कुमरो १५८ ॥
 वाए तासादागन्नमाएलयर नरिंदनिदमा । पन्निसेहिचु कुमारो परागी चद्विठं सासी ॥ १५९ ॥
 पत्तो वसतमउ दिछा पिछो य तत्थ यणनाठं । पइमोएण रयती पलोइया रयणमेहद्विया ॥ १६० ॥
 र सयर परमठंहर मङ्गीन्न अज्जा जुग्गवज्जम्मि । इममकोसिय एव तप्पासमुगागठं कुमरो ॥ १६१ ॥
 तना उागमुग्गा जुग्ग नाम परापपरममग्गं । निडुरपहारविट्टुर त विंचा तल्फणा जिंचा ॥ १६२ ॥

तस्मात्तद्विषयं शुभारण्यचदको । नियथायनेयत्तं सङ्गीकृत्य सकरुणया ॥ १६३ ॥
 तं तयमोमहीप सरोवणीयाद् मीक्षणक्षेत्रेण । समद्युत्थारपरा धरायले उत्तमा पुरिता ॥ १६४ ॥
 ततो रजियचित्तो तयरो आणितु अत्तलो जश्लि । पञ्चकमलनयणिं परिणात्रिय र्यणर्मज्जरियं ॥ १६५ ॥
 अप्यद् पमोयपुत्रयक्रियकाठे र्यणचदकुमरस्त । अशुक्लधणोद्दत्तकगकोमीद् परिस्त ॥ १६६ ॥
 तो सप्तकवत्तो जुत्तो स्वरोद्दि अणुचरोद्दि च । स समागतं नियगिद्दं ससिणेद्दं राक्षणा दिने ॥ १६७ ॥
 जज्ञातियसजुत्तो सुद्देण काले गमेद् तत्रेसो । र्यणत्तयसजुत्तो मुणिय मणमाणनिम्मुको ॥ १६८ ॥
 अद्द जोद्दारिय राय पुमरो विगवद् देव गज्जामि । पियरो मयिरद्दद्दगिद्दमिया तत्त्य वदति ॥ १६९ ॥
 ज तुब्जेद्दि अदिन्ना कन्ना एसा मए नियमर्दए । उवाहिया मणहिया त तमियय सु निस्सेस ॥ १७० ॥
 सर्पसद्दुय सर्वसद्दा महामाणया इद्दं हुति । र्यणायरेण र्यणा पत्थरया वि हु गुत्तगहिया ॥ १७१ ॥
 अद्दत्तनविक्कवियरुअद्दन्नधयवन्(पदि)कउरुसिरसोद्द । र्यणुज्जद्दरुप्पसुग्गमुद्दर सुक्कयक्कयमोद्द ॥ १७२ ॥
 दिन्न विमाणमेयस्स भागुर हेमचदन्नदण्णा । तद्धारदिचु च्छिउत्तं हुमवरो वोममगेण ॥ १७३ ॥ युग्गम् ॥
 विज्जाहरोद्दि तयरीद्दि पस्सिक्को गिरियुराद् पिउत्तो । पत्तो लवणेण पुरयिलयन्धणे जणयनेद्दम्मि ॥ १७४ ॥
 माइपियराण मिच्छिउत्तं कच्छिउत्तं जज्ञातिपण रम्मेण । पणमिय तच्चरणेषु विज्जवर्दं वदयरं नियय ॥ १७५ ॥
 रुन्सिरियुरयद्दुत्तं वद्दुत्तं लग्गात्तं सासुयाण एय । आमीनयणेद्दि गुपेत्तलेद्दि अज्जिनदिवात्तं य ॥ १७६ ॥

पुष्पमि तग्मि सख्यदरायमि दिक्षमि दिङ्मिजुयलेण । हरिसुहृत्सिरसरीरा मायाषिघरो लहु जाया ॥ १७७ ॥
 मग्माणिउ य बहुमाणिउ य मयोडवि सयणजणमग्गो । वग्गालकाराईपयाणउ परमविणपण ॥ १७८ ॥
 अइ बहुजोगमिडिं समणुइयतत्स तत्स तुमरत्स । जाया तणया विणयालं कियतणुणो अइसुरूत्ता ॥ १७९ ॥
 पघागणय विदियं जइइणा विजयउज्झणपुरग्मि । अप्पाणं धत्ततम अन्नहिय मन्नमाणेण ॥ १८० ॥
 विणियेमिउ तुमार क्यावि रज्जग्मि कोससज्जग्मि । धम्मजाणेसु तदेव हीणदीणेषु नियदध ॥ १८१ ॥
 दमपोमायरियाणं तणुनपेरणागयाण चले । पासे षवज्जसिरे पवनउं पुनउददण ॥ १८२ ॥ युग्गसू ॥
 चिरसाउ पाडिय संजम च पक्कविद्याइमवपूर । तियसावयमावयसयणमोहरहिलं समणुपत्तो ॥ १८३ ॥
 मणुइररयणचदो चदोष समुज्जावो जसकरेहिं । आणदइ चउरचंउरचक्कमरिचकडुज्जेउं ॥ १८४ ॥
 पाउइ सज्जएवोयं तावइ रिउयगंउग्गसमोसेस । बहुमउइ धम्मियजणमणगल रज्जमणुकलइ ॥ १८५ ॥
 पुरिसेणेण स अन्नयेन्नदियेसे समेच विन्नत्तो । देय दयासुंदरनामयग्मि समणुअउज्जाणे ॥ १८६ ॥
 संपत्तो सत्तामदमोदहरियाविसउज्जवाहो । दमधोममुणिवरिंदो चदो इउ सोमलेसागो ॥ १८७ ॥
 अण्णित्तु पारितोत्तियमिमत्स दाण धणंसुयपद्दाण । अइ एस सय चखिलं वदणवन्नियाइ सुगुरूण ॥ १८८ ॥
 त्तिपयाहिण करित्ता वदिता सगुरूण पयकमउं । समुचियत्तुमिपपंसे आसीणो विणयपणयसितो ॥ १८९ ॥

१ वतुत्तचोरत्तम् २ रिपुवर्गेज मयम् ३ अण्यदाअन्यदित्थे ४ धाणोउत्तपपाणम्

अत्रोऽत्रि जलो घनो तत्र निस्रो सया सुक्यपुत्रो । पारब्वा धम्मरहा सुहासमाणाद् वाणीपि ॥ १९० ॥
 जो जो जया मवायरेण धम्ममि तुण्ह उज्जोय । उज्जोय पावमहात्तिमिस्सत्तंज्जारत्तंहरये ॥ १९१ ॥
 सम्मं सम्मत्तपुरं धरेदं उज्जरयर थुरीणुय । बहं वहु तिज्जिपुरीप वहेह वास निरायासं ॥ १९२ ॥
 निग्गाययं निग्गायचेयसा चियवदण च तिकात्तं । तप्पदुपूयापुपयमठधत्तिनसुल्कवाज्जकर ॥ १९३ ॥
 पूयापरिणाभोऽवि दु जमद् जयावारपारतरणाय । हरणाय उहसयाण सपज्जद् सुल्करणाय ॥ १९४ ॥
 जो जयपदुणो पयपूयणमि निरुं जयाठ तह निरुं । अरुं विगयसुहम्मी अरुं सो वहद् परमपय ॥ १९५ ॥
 तह पचनमुज्जारो सारो ससारमायेरे घोरे । रयणोथ अरुज्जारो धरियपो यदुपयत्तेण ॥ १९६ ॥
 एतु छिय उहसचयहरणो सरणो अणतसत्ताण । जवपूजसमुज्जरणो मरणोयदयहरो होद् ॥ १९७ ॥
 जो जापद् तिसंज वियतियचउगारमठसयमद्ग । सो रज्जरिज्जिसिद्धीवद्विसिद्धी वहद् धनो ॥ १९८ ॥
 सयसुयमुज्जिता बुज्जिता परमतत्तन्नूयमिणं । मरएरणे जो सरद् अणुत्तर्दं सिनसिदिं सो व ॥ १९९ ॥
 जो न वहद् सत्तमिणं दीणो दीणो इरिदि(इ)उं सो व । रोगी सोगी जायड दोहणी जमद् ज्जरिन्न ॥ २०० ॥
 गुरमयणमिण गुचा यदुं वोठं सुसच्चियमभोठं । जिणपूयणिकताणो जाठं परमिज्जिजाणपरो ॥ २०१ ॥
 अहं पुग्गद् सज्जमं राया समप मए पुरा पुं । किं कयमेरिसरिद्धी(ई)य जायण वं जए जाठं ॥ २०२ ॥
 आहं गुरुं वठनाणी पुयनवे रायगिहपुरे आसि । अरुआरंजी तह जदुं य माखिठं रायसेहरुं ॥ २०३ ॥

॥ इत प्रमादपरहार हृष्टान्त ॥

४ प्रमादपरित्यागकृतोद्योगैर्धर्मोद्यमनोरथा प्रत्यहमनुष्ठेया , इत्येतदुपरि काव्यचतुष्कमन्यान्यध-
रणमाह—

तमोनहाणाइ करित्तु पुव, कया गुरूण च पणामपुव्व ।

सुत्त च अत्थ मधुरस्सरेण, अह पढिस्स महयायरेण ॥ १४ ॥

तथास्याचारपद्मोपाद्गर्षिपित्रापितृप्रचृत्तिसूत्रमत्कानि सिद्धान्तोक्तानि, उपधानानि च श्रीमहानिशीथसूत्रमो
रता पूरं दीप्तामहृष्टानन्तरं यदा गुरूणा च प्रणामपूर्वकं वाचनायसरे च दनकक्रियामासूच्य, सूत्रं, च पुनरर्थे ।
ई शान्ताप्यनिर्युक्तिचूणिप्रचृतिकं मधुरस्सरेणाहं पठिष्ये महता आदरेण प्रयत्नेनेत्यर्थ । यत उक्तं श्रीजीतकश्ये—

सो थाण्या मनेउं पेंतु बुसुमाइ जिणहरस्सतो । एह्यणुसववेलाए सावयजणविहियमेलाए ॥ २०४ ॥
 पियदसणमखोश्य जिणविंघ तस्म जत्ति उल्लसिया । तो सुरहिपुष्फमाखइमालाए महइ जिणनाह ॥ २०५ ॥
 बहुजत्तीए नमिठं गमिठं पायोदठं पुरा विहिलं । बहुविहजोगसमिद्धी समजिया रज्जसपत्ती ॥ २०६ ॥
 सपप काउधम्म पुत्तल रयणंहरनिवस्स । पत्तो पुट्टुदएण अन्नगसोहगससग्ग ॥ २०७ ॥
 जिणपूयाइ जमज्जायमइपुनमठवह्मिगिरिसरिउ । त सपइ तुह नरवर इत्थवि धम्मे धिई जाया ॥ २०८ ॥
 पाउत्ता अमरत्त लहिसु तत्तो नरिदतणयत्त । सजममाराहिता गता तुममस्सकयं ठाण ॥ २०९ ॥
 इय साचा नियत्तल रजियचित्तो नेरेसरो जाले । अन्नायपहविरत्तो धम्मशिरत्त चिर पत्तो ॥ २१० ॥
 सूरि नमित्तु नियगिहमागच्च सुमच्चमगवच्चमई । माययधम्म सम्म जहुत्तविहिणा अपाविसु ॥ २११ ॥
 इय रयणचदच्चगिय जिणिदपुठंउरि निमागित्ता । बुणह जिणच्चणमणह अणुहवह जहा सिवसुहाइ ॥ २१२ ॥

॥ इति श्रीजिनार्चाया श्रीरत्नचन्द्रहस्त ॥

अथ क्रमागत प्रमादपरिहारोपदसमाह—

दुख सुनिक्क नरए सहित्ता, पच्चिदियत्त पुण जो लहित्ता ।
 पमायमेवाइ गमिज्ज काउ, सो लंघिदी नो गुम्मोहजाळं ॥ २३ ॥

व्याख्या—दुःखमिति दुःखितानि खानि इन्द्रियाणि यत्र तत् दुःखं, गुतरामतिशयेन तीक्ष्णं कटुकमृगदं, नग्नं कायन्तीति नरका जातावेकवचनं, सहिरा विपद्, ससु श्वप्रेतु दुःसान्यनुचूय ततः क्रमेणैकेन्द्रियादिति परित्रम्य ततश्च द्वित्रिचतुरिन्द्रियेणु, ततोऽपि पञ्चेन्द्रियतिर्यक्तु, ततश्च प्रकृतसुदृतान्युदयेन पत्राहमनुप्यनमामाय ततोऽपि श्रामण्यमुपचयवमुत्तरोत्तरपदवीमुर्वीमारह्य यः पुन पुमान् प्रमादमेवया गमयेत् त्रासं न दुर्मतिः कत्र मोदुजात्रं दत्त विप्यतीति कायार्थः । यतिना विशेषतः प्रमादमेविना न ज्ञान्य । अत्रार्थं मथुरामङ्गा गयज्ञातमुत्कीर्त्यते—

अत्रास्ते मथुरा नाम पुरी पृथुतरा श्रिया । राजते मन्यरो गत्या यत्र योपिज्ञानो पनः ॥ १ ॥

यस्यामश्यामवदना न हि दून्यपदाश्रिता । धनिनोऽधपदाश्रित्य घनायन्तेऽस्ततस्तयः ॥ २ ॥

तत्राचार्यं साधुचर्याविर्यं पर्यायशाखिन । मथुरामधुनामाऽऽगाद्विहृन् अमिमपरुनम् ॥ ३ ॥

अथेत्य दोत्रमास्थानृत्सश्रज्ज्वचन्धुरम् । तस्थिवान् सपरीयारो विहारोद्विप्रमानसः ॥ ४ ॥

साज्यैर्ज्ञै रसमाग्यै पकारंश्च सदभ्रकै । यथा यथाऽऽस्तिक्रमातेः पोर्यते जक्रिरागतः ॥ ५ ॥

तथा तथा प्रमादाग्ज पूरैरन्तोधिवभृत । मानमायोमिसकीर्णः क्रोधोद्यधरुनानद ॥ ६ ॥

वसतिर्वासयोग्येय शीतवातातपापहा । प्राप्यते वखपानादि सुतेनास्तिक्रयर्गत ॥ ७ ॥

१ स प्रमादोऽपथा—पमात्रो उ विगिदहि मणिओ अदुभेयओ । अत्राण ससओ चेव मिच्छानाणं तदेव य । १ । रागो दोसो मदब्धंमो धम्भि य अणायरो । ओगाण दुष्पणीहाण अदुहा वज्जियव्वओ । २ ।

पश्यन्ने दुग्धरथादिमाद्याद्यादीनि मादरम् । रमञ्चिमातसद्दे स गौरवे सुतरा श्रितः ॥ ० ॥
 विमर्शं स्पर्शगालीयपु ज्ञेनादिमानिराम् । आत्मामौ क्रियते दुग्मी विहारोत्थश्रमैर्चुंशम् ॥ ९ ॥
 स्थानस्थशेषे मे धेव इत्येत्थ निजे इदि । आर्यमनु संदरास्यात्तत्र प्रतिबन्धजाकृ ॥ १० ॥
 अत्रात्रोऽप्यापि पर्यन्ते तत्रमाश्चिच्छित्तम् । विषय व्यन्तरो जज्ञे पुरीनिर्धमनाच्चनि ॥ ११ ॥
 यदमूर्त्तैरपिष्ठा हा मनादोदयो महान् । तादृग् युगप्रधानोऽपि येनेत्य हि विरुन्व्यते ॥ १२ ॥
 विरुन्व्यमानो ज्ञात्वा ज्ञानजरोदन्तमात्मन । पश्चात्तापपरं सूरिनिनिन्द स्वीयचेष्टितम् ॥ १३ ॥
 एत मया गृहमुत्सृज्य प्रथप्यापि जितत्रतम् । रमद्वाद्योद्वयमाचर्य प्रमादयशानर्तिना ॥ १४ ॥
 ज्ञात्वात्तं तद्विद्या पर्योऽशमोदयशिनोदक । इहा कथं नविष्यामि साम्प्रत दुर्गतिं गत ॥ १५ ॥
 विरुन्वित्येति शेतोऽन्वयज्ञो चतोऽन्वित्कारुयन् । यन्निग्नास्यतो दीर्घां निष्कास्य रसना स्थित ॥ १६ ॥
 इद्विर्वातो यनीज्ञा स इरायत्यनुरोमरम् । त तादृशमरेश्येन प्राङ्निस्मितमानमा ॥ १७ ॥
 दोऽशमो गार्मो वान्यो यन्ने वा व्यन्तर गुरुः । स प्रवीनु विभेयं स्यामुष्ठावयसि (ति) छोट्टिकाम् ॥ १८ ॥
 तत्र स दाह दुःखार्त्तं आर्यमनुगृहं गुरुः । ननतामीदृशारम्यामासोऽस्मि विमहं क्रिये ॥ १९ ॥
 नयन्ममदादोषाश्चरुत्तारमात्रायुषः । गौरपत्रिविदुष्योऽन्वितरतोऽहं दुर्दनामिमाम् ॥ २० ॥

१ (१५५५) चरुः एतन्वितम् ॥

जिह्वा सदस्यसि जन्मयोऽहमनारतम् । सर्वाऽप्येतत्कृतो दोषोऽस्फुरीति महीसृशाम् ॥ २१ ॥
 युष्मत्कर्मणि चेत्कार्यमार्थो परन्तत्रश्रिया । दुराणं तद्व्रतं प्राप्य पापव्यापापद्वारकम् ॥ २२ ॥
 अग्रमर्त्तैर्निहर्त्तव्यमेकत्र प्रतिबन्धित्ति । न आब्य आबुकत्याशा यत्तति चेदसनायम् ॥ २३ ॥
 अहं पुनरिदानीं ज्ञो किं करोमि फ यामि च । स्ववृत्तैर्कूरयन्नस्मि देवदीर्गल्यद्वुषितः ॥ २४ ॥
 उदित्वैतत्पुरस्तेषामहृदयोऽञ्जलस्य गुणक । दुर्दशामीदृशीमपि हृदि ज्ञानधरोऽपि स ॥ २५ ॥
 तदन्यैः साधुत्तिर्धन्यैस्तत्त्वार्थैर्विचोपसत् । न दातव्यं प्रमादस्यावकाशो दोशमात्रतः ॥ २६ ॥

॥ इति प्रमादपरिहारे दृष्टान्तः ॥

अथ साधुनि श्राद्धैश्च प्रमादपरित्यागकृतोद्योगीर्धमोचिममनोरथा प्रत्यहमनुष्ठेया, इत्येतदुपरि काव्यचतुष्कमन्यान्यध-
 र्भक्त्याचरणप्ररूपणाप्रवणमाह—

तयोवद्द्वेषाद् करिषु पुष्ट, कया गुरुण च पणामपुष्ट ।

सुप्त च अर्थं महुरस्सरेण, अहं पढिस्स महयायरेण ॥ १४ ॥

व्याख्या—तयास्याचाराद्गोपाद्गुरुरिन्नापितप्रचृत्तिसूत्रगतकानि सिद्धान्तोक्तानि, उपधानानि च श्रीमहानिशीथसूत्रमो-
 र्तानि कृत्या पूर्वं दीक्षाग्रहणानन्तरं कदा गुरुणा च प्रणामपूर्वकं वाचनावसरे वन्दनकवियामासूच्य, सूत्रं, चः पुनरर्थे ।
 अर्थं दीक्षाज्ञाप्यनिर्युक्तिचूषिप्रचृत्तिकं मधुरस्वरेणाहं पढिष्ये महता आदरेण प्रयत्नेनेत्यर्थः । यत उक्तं श्रीजीतकहसे—

"सर्वत्र गोल एव संकुरारण्यं च प्रे ऽभि । से तमि धेर पीरो पाइद्रा गो य कावो य ॥ १ ॥
 निवृत्तिरिधायस्य च आदारपण्यनामउद्येण । चउपरिमस्य य गमं गूयगं नाम अंगंति ॥ २ ॥
 सवपदवरातो संकुरारण्यद्विचिपस्मेव । उापे ऽम्माठेद्वि य अणे ते अचगणस्य ॥ ३ ॥
 दसपणसस विराटा ऽवागसवासपत्न य इमे च । सुद्वियमिमाणमांडं अग्नयणा पंच नायवा ॥ ४ ॥
 एरगवासस्य सहा आनीरिसजायुं जिला निति । पपरसयसगस्य य दिष्ठीमिमतारणं तद् य ॥ ५ ॥
 सेऽसयगमंनु य इकुसखद्विएसु त्दमख । चारएनायएमदुमिपनायणतेयगनिसगणे ॥ ६ ॥
 एण्दीनगल य दिष्ठीवाठे दुगायनमनंग । मनुयमीमत्रलिो अणुमाई सनयुत्तस्य ॥ ७ ॥"

धीणएलिर्द्विंउपुकें अशाउविनयानदुनापद्यविपदानदुरीवाना मध्येऽनुपधानदुरीद्वस्य महादोयत्न, यथा—
 "अप्यत्र, इषि एदण्ण गोयना से केई अणुरहाएण सुसत्तय नापमदीयति अग्गायथेते या ममणुजायंति तेण महापात्र-
 वम्मण इराणुपसादनाएस्सामादलं पयुत्रनि । मे नदय त्द एय ता कि पचमगदस ए उअहाए कायव । गोयसा पदमं
 यण्णे म्णे दसा, एदण्णे सदवाङ्की, यराएउयवमणए अचमसठिनिम जाण मपुत्तमसोगमति ता सव मा य अत्राणाठे
 एदे व लिख अण गोणसा इमार विदीय पचनगउस्य ए विणठेअहाए कायव" इत्यादि । एतायनोपधानतयः अरण्यपूर्वकं
 सिद्धयन्तर्द्वेराण्यउने मुके, अन्वधा तु सदस्यन्तन्नायद्विदिना । "एतद्विधिना अटार सुखायी स्वां ?" इति मनोभव

आश्चम्यापुत्रिनिघातव्य इति तात्पर्याथ । श्रीउत्तराख्यनेष्वप्युक्तं—“यसे गुरुयुले निच जोगवं उवहाणवं । पिय करे पियं वाई से सिरक खहुमरिईई ॥ १ ॥” इत्यादि ।

अप्रतनकाव्येऽपि मनोरथानाह—

कमठवाहीहरणोसहाणि, सामाझ्यावस्सयपोसहाणि ।

सिखुतपन्नत्तविहाणपुव्व, अह करिस्स विणयाइ संवं ॥ १५ ॥

व्याख्या—कर्माष्टरुमेऽत्र व्यापित्तस्य हरणे शेषतोपमानि । सामाधिकं च श्रावश्यकराब्देन चतुर्गिरातिस्तयवन्दनप्रति-
क्रमणप्रत्याख्यानरायोत्तर्गपीशधानि । कदा सिखान्तप्रज्ञप्तविधानपूर्वं सूत्रोक्तविधिमुच्यतया । अहमेतानि पमावश्यकानि
करिष्ये ! अथ चाप्रतनकाव्यपदयमाणविनयदशकरीयाट्टत्यादि सर्वं धर्मकृत्य कदाऽहमाचरिष्ये ? इत्यपि मनोऽत्रिहाप
श्रेयससाम्यया कर्तव्य एवेति ज्ञातार्थं ॥ १५ ॥

चूयोऽपि धर्मकृत्येज्जामाचटे—

आण गुरूण सिरसा न्हिस्सं, सुत्तरयसिरक विजलं लह्दिस्सं ।

कोह निरोहं सयलं चट्टस्स, कया अहं मदवमायरिस्स ॥ १६ ॥

१ (गामाधिकं च) चारिषेज्जावदयकेव्वपि च मुसुं, तेनदावुपन्यत्तं । २ केशोत्तारणमल्पमत्तमशन निर्व्यञ्जन भोजन, निद्रावर्जनमहि
मज्जनविधित्यागम भोगश्च नो । पान सट्टतपायसामविरत येणामिदंत्थ क्रिया, तेषां कर्ममहामय खुट्टतर पुटोऽपि हि क्षीयते ॥ १ ॥

आमी तय निरामी नासी महुरकराण वयथाण । सुपञ्चयकचणवसू वसू सुविक्कायसिरिसेची ॥ ४ ॥
 जाया तस्म सपिणया सेणो सिञ्चो य नामठं तणया । धम्मस्मि साहिवासा सपियासा परययारस्मि ॥ ५ ॥
 तयसया वयाडपि षु संपत्ता सीवचंदसूरिदा । पुवणस्मि नणु दिणिंदा इव जे जयवुरुहवोहे ॥ ६ ॥
 पगिरत्तो तप्पासे पासे मोहस्म तिदिक्कण वट्टु । सेणो सुणित्तु धम्म दिक्क कम्मरिपन्निवक्कं ॥ ७ ॥
 पुट्टपयजणयजणणीपावणपणो गिहस्मि निवमंइ । सिञ्चो सुधिसुवमंइ अईव इय चित्तिव लगो ॥ ८ ॥
 वइया छग्गियगिहवामपासमुम्मूखिक्कण विसयाण । गिण्हस्समहं संजममसजम दूरमुज्जंतो ॥ ९ ॥
 परिपचमिचसगो अगोयगाइं गोविज्जण दढ । पुम्मुप सुहग्गणुज्जावजजगज्जमि चिच्छिस्स ॥ १० ॥
 पइयाडह गुगुरूण नूण विणय समाइरिस्सामि । पयंपकयजमरतुदं सेनारसिउं धरतो य ॥ ११ ॥
 पइया गुगुरूहिं तम रमंतठं संजमस्मि आरामे । नाणाविहदेसेगु अल्पन्निवच्चो वरिस्सामि १ ॥ १२ ॥
 पइया परत्यावार दुयार वारिज्जण नीगेत्त । निस्सेयत्तपुरमगं पन्निज्जिस्सामि निरयज्जे ॥ १३ ॥
 दोही दीहो मो कोडवि कोविनं छुज्जाणेदिं छुज्जगिरा । लवसमरत्तनिमगो रोसकसाय चइस्सामि ॥ १४ ॥
 वाउणुवहाणाइं महानिहाणाइं पुत्तरयणाण । कइया अगोणाइं सुत्तमहय पडिस्सामि ॥ १५ ॥
 वइयाहमप्येदे निरीहजायं घरिणु पीरमणो । लयमगागममह सद्धिस्सतमुग्गाहमावन्नो ॥ १६ ॥
 समिइंठ पंच तहा गुत्तीठ जिन्नि मइपप पच । मीदगाणज्जरमसइसाइं कया यद्धिस्सामि ॥ १७ ॥

कञ्चया गह्वरिषु चरण चरण मुनुरूप मेरुमालोऽह । गामागतनगरेषु अप्यन्वित्रजो चरिस्सामि ॥ १० ॥
 कञ्चया गयाररादो नाहो होऊण मयमत्ताण । पत्ताण पत्तरेहो देहोयगरणसुनिम्मुञ्चो ॥ १९ ॥
 येरगरंगयामियचित्ता सत्तोययाररगिञ्चो । निरमणिरमणवकविठं य अहयं त्रविस्सामि ॥ २० ॥ युग्मम् ॥
 इद्याञ्जुहमपारदमावासाञ्चिण मयाकाञ्च । काञ्च अट्ठकेमंडं सिञ्चो सुपसिञ्चमाहण्यो ॥ २१ ॥
 अह अत्तया ममेठं मेणमुणी सिञ्चचायर दहं । तत्त पुरे पोेरगणाइन्ने घनेहि पन्निपुत्ते ॥ २२ ॥
 मेणो मयं पमांडं मांडं घांडं अञ्जीययएण । इट्ठं न तहा मम्म चरणे मरणे सपुत्ताण ॥ २३ ॥
 त दोऽपि एगवाए मिट्ठिया वुट्ठियाड महुरयाणीए । अञ्जुत्त उवएमे दिता वट्ठति जा तत्त ॥ २४ ॥
 अह दिरुत्तोगरमठे ताणुगारं निरुत्ति अमणियाठ । तच्चिग्यायत्तसेण खणेण निचेयणीञ्चया ॥ २५ ॥
 तत्तुम्भुत्तिग्यमणो चाठे परियागणो ममगोऽपि । किमक्के हा जायं दुवेऽवि पयत्तमाइत्ता ॥ २६ ॥
 नत्तयत्तया ममेठं मेठं निम्मात्तगुणेहिं देसाणं । केत्तत्तनाएणपरतो जुगधरो नाम सुमहणा ॥ २७ ॥
 तत्तयत्तमाइत्तं मिट्ठी यगुत्तामठं ममायात्तं । गुणितं घम्भुरएणो पावपवेसोवत्तमहेळ ॥ २८ ॥
 अहं निट्ठिया मुत्तिदो पुठो दिट्ठेण युयगइत्तिसेम । मोहम्मकप्पगमणं कहिय सिञ्चस्स गिहवइत्तो ॥ २९ ॥
 मेणो मदिट्ठिगरुरेणु अययारमाए मपत्तो । किं कारणमित्थ पड्डं ? गर्इविसेसो जमेरिस्सठं ॥ ३० ॥
 सिद्धो मुत्तगवाणो आत्ता निवर्गत्तंऽवि घरयात्ते । जत्तयत्तपरणरतिं तिसिठं तह समयमग्गम्मि ॥ ३१ ॥

सेणो मुषी वि जाउ मपमाठ सयया सिद्धिदचित्तो । न हु मुण्णिधम्मो रम्मे रइमायन्नो मणगमवि ॥ ३२ ॥
 पण्ण इण्ण तेमिमसि प्यारिस्सो गइयिसेसो । एगे सामन्न पि हु पत्ता पत्ता न वेरग ॥ ३३ ॥
 अयरे परे पि मत्ता सत्ता दंता जिइदिया इति । तेसिं अप्पिद्धिमहिद्धिनिज्जाराण गइं जणिया ॥ ३४ ॥
 ते धत्ता षयपुत्ता गिद्धिणोडवि हु जे धरति वेरग । मुण्णिणोडवि सण्णमाया न साहुंरेहावहा इति ॥ ३५ ॥
 एय निसम्म मम्म गिहवालधिरत्तया जणा जाया । नाणी जुगधरोडवि हु विहरइ अन्नत्थ महिवलए ॥ ३६ ॥
 एए ये सुमनोरथान् शियपुरीसंप्रापणे सच्चयान् , कुर्मन्तीइ गृहस्थिता अपि रत्ता. सञ्चर्मकर्मोद्यमे ।
 ते पुञ्जस्त्रिरमेपस गुमनमः श्रेय सुख शान्धत, सेवन्ते सज्जु सिञ्चयत्तदितरे स्युः सयुती व्रामका. ॥ ३७ ॥

॥ इति सुमनोरथोपरि सिञ्चदष्टान्तः ॥

अथोत्सूनपदोद्भावेने महादोषसत्रयमाह—

इवति जे सुत्तविरुद्धजासगा, न ते वर सुहुवि कठकारगा ।

सधदचारी समए परुविया, तइसण्णिठावि अईय पाविया ॥ १ए ॥

प्यारया—मन्ति ये सुत्रधिरुद्धजापथाः सून सिद्धान्तसाम्बाद्धिरुद्ध विपर्यस्त जापन्ते ते तथापिषा चरसूत्रयकारो
 ारान्ते ऽ परं ऽ श्रेष्ठाः । किलान्ते ? सुपु सुत्तरा पष्टतोद्भासेऽपि नीतान्तपयात्तन्तुस्त्रिपयासाद्यतनुत्तुञ्जेचाकारका अपि

सन्त । ते किञ्चला श्रेया ! स्वद्वन्द्वचारिण स्वेषाधिहर्तार समये सूत्रे प्ररूपिता प्रोचः । अथ च तद्वर्शनेष्वापि तन्मु-
 लान्देष्टव्यमनीषापि कृता सती अतीव पापैव पापिका चुरा दुष्कृतोत्पादिकेति काव्यार्थ । यत उक्त श्रीदृहत्कश्ये—
 “उस्तुत्तजामगा जे ते दुष्करकारगा वि सवदा । ताए न दसणं पि हु कप्पइ कणे जउं प्रणिय ॥ १ ॥”
 “जे जिणययणुच्चिन्न थयणं ज्ञासति अहय मन्नति । सम्मद्विधीण तद्वसणं पि संसारबुद्धिकर ॥ १ ॥”

अनार्थेऽनार्थ(प)रफुरच्चातुर्यसावधाचार्यस्वरूप प्ररूप्यते—

पपञ्ज निरवज्ज सञ्जिय जो नासई य सायज्ज । उस्तुत्तमणुवठत्तो सो दुग्गइजायए जवइ ॥ १ ॥
 जइ सायज्जायरिउं तरिउंउवि हु रुद्धजयसमुदम्मि (इ तु) । पुणरवि जयम्मि पन्निउं मदानिसीदम्मि यागरिउं ॥ २ ॥
 सिरिबीरेप गोयमपुरउं तस्सेव पचमज्जयणे । तइ तस्सख्यमहय मदमई वि हु कद्विस्सामि ॥ ३ ॥ युग्गमम् ॥
 किं तेण पावियमेरिसम्मि पुठम्मि सामिउं वीरो । गोयममुद्विस्सेम पयन्तथ कद्विडमादत्तो ॥ ४ ॥
 वग्गवीसियाइ एयाइ थासि अइक्कतण्तकावम्मि । अन्ना किं चठवीसी सीसीकयदेयमणुउंहा ॥ ५ ॥
 तीए चग्गवीसइमो जाउं धम्मरिसिनामतित्थेसो । वद्वेण य माणेण मङ्क सरिउो पसतउो ॥ ६ ॥
 तित्थे तस्स य जाया अन्नेरा सत्त चित्तचित्तयरा । अइ सिञ्जिसुह पत्ते चरमजिणे पणयदेवगणे ॥ ७ ॥
 जायमसजयपूथ्थानाम चुवि विप्फुरतमन्नेर । वहुय वीयसमूह जाणित्तु असाइजणत्त ॥ ८ ॥
 अइ तेण कावेण तेणं समएणमासि एरिसय । नामायरिया वहुसङ्कुगेहि पन्निगाहिउ दय ॥ ९ ॥

ते धारयति चेद्दहराईं सुमणोदहराईं नयरम्मि । नीयावासम्मि रया दयात्रिहूणा अजियकरणा ॥ १० ॥ युग्मम् ॥
 सिद्धिप्रीत्यचारिता रिता तवणियमसचसोपहिं । दूरुगिज्यलोयत्रयासका यका गुणविमुक्ता ॥ ११ ॥
 निषसति सुदेषेण चेदएतु अचति धूयदुसुमेहिं । देये सेवति य सधया वि पचप्पमायाइ ॥ १२ ॥
 सवे सत्ता पाणा जीया प्रूया य नेव हतथा । सुदुमा य वायरा तद्द सुणीहि नोवद्वेयघा ॥ १३ ॥
 एयं पययणनिरमदकप्पमरिद्धतदेसिय ययण । विंज्यणुय गयहिं तेहिं विस्सारिय निठण ॥ १४ ॥
 खनियपन्नियाइ समुच्चरति ते चेइयाइ सयमेय । न गणति जीवहिंस समयायार अन्नगणिति ॥ १५ ॥
 मेदुण्णमेगतेण वज्जियमद्द तेठअच्छारत्त । साहूण साहूणीण समयम्मि य मुणियतत्ताण ॥ १६ ॥
 पारित्तु समणद्धिगे संगं तिविहेण नो विरज्जिचा । पूयति जे जिण्हिद सय विचित्तेहि मल्लेहि ॥ १७ ॥
 त अण्हिगारदोमा पदत्ता मिद्धिदिठिणे दुष्ठा । वडिन्नोइणे य देवचगा य चीरेण निद्धिचा ॥ १८ ॥ युग्मम् ॥
 तेनिमणायाराण आयरियाण पमायन्नरियाण । मग्जे मरगयमामलवन्नो कुवल्लयपहायरिठं ॥ १९ ॥
 परमुच्चो गुणेहिं इदुवच्चतचरणरागिठो । पकाठ विरत्तमणो न जन्नासयसेवठं नवरं ॥ २० ॥ युग्मम् ॥
 अउइ मुहु तवस्सी अणगारो मारचरणकरणरठं । संसारज्जमण्णीरअहियठं हियठं य सत्ताण ॥ २१ ॥
 न कयावि इ उस्सुत्त पज्जारईं चरइ मुच्चमग्गम्मि । जिण्णवयणामयथाभियच्चिनो रत्तो चरित्तम्मि ॥ २२ ॥
 पदुमणापायारिठं बुद्धन हाणल्लिडुययणाइं । जण्णमन्नं पामत्थं म्मणं पि न सवेइ सो खरी ॥ २३ ॥

गामागरनगरेषु विहरंतो दुष्कर्ये परिहरंतो । संयत्तो तस्य पुरे चिययासियुणीणमायसहं ॥ ३४ ॥
 सकारिष्ठं य तेहिं अन्वुवाणाश्चा य धियारणं । धम्मवद्धारुदणपरो सुहेण सो मंठिठे तस्य ॥ ३५ ॥
 कश्ययदिव्वाणि विद्या ततो सो पुण्यवि विहरिठि लम्भो । नेगरिकचम्मि ठिं चिर सुमाहूण सोहकरी ॥ ३६ ॥
 ततो दुत्तपंतंगदरकणा तरुणाठ ते मिलिया । बुद्धदियारयासुणीण चफरीला महात्रावा ॥ ३७ ॥
 जइ बुन्ने इत्य पुरे जयवं सुखंपत्तयाण सिरसुण्णियो । इके पुणह पसन्ना यासारसस चठमार ॥ ३८ ॥
 तो तुम्हाऽऽणसीण यदुआण वेदयाण निप्यसी । सपज्जइ फिज्जइ तहूगेहिं अम्भेहिं तइ महिमा ॥ ३९ ॥ युग्मम्
 इय दयद्विगियवणाऽऽण्णं जणियमित्थ सूरीहिं । जइयि इ जिणादयाण सेष्ठी सियगेदुनिस्रोणी ॥ ३० ॥
 तइयि इ तावज्जम्मिं मम निग्ममवित्थियच्चिणो समणा । पायामित्थेणपि नाइमेयमित्थं ध्यायरासि अइयो ॥ ३१ ॥ युग्मम्
 परं पपयणसारं निस्तंके तेष पागरतेण । पुपवयपपहेण गोयग समच्चियं तित्थपरगोरा ॥ ३२ ॥
 तेणेगजपायसेसीक्कं मइउत्तरोऽपि जपजलही । अइ तेण तस्य दिचो अत्तमंजत्तसंयमेवायी ॥ ३३ ॥
 द्विगिणिगत्तिगीहिं मिलिपु एगत्य तादिया विला । ईइयो इमस्त दिठं वस्सिचं राधयाइसं ॥ ३४ ॥
 परं पयविरोहिं निचं सुण्णिरोहिं अल्पपरियसस । पुयवयपपएस्त विस्सिय तावजायरियामत्ति ॥ ३५ ॥
 नीयं य पत्तिचीए यिची संगो अत्तापुपगगरस । तावपि पु तो नपि रुत्तइ तुत्तइ विस्सिण्णवि नेव सिट्ठ ॥ ३६ ॥

अह धम्मो रूपधरो अहवा निर्जरतरु सुरतरु वा । इय चित्तिय तिपयाहिणपुचिं सा पणमिया पाप ॥५०॥ युग्मम्
 संपट्टितं य सहसा निवृत्तमगेण हरिसवियसाप । न हु पन्निस्सिञ्जा मुञ्जा तेण य सा साड्डणी गणिया ॥ ५१ ॥
 दिणे दुच्चमणेहिं समणेहिं तेहि तीइ वेलाप । तत्यागपहिं तयंदणत्थमच्चतपावेहिं ॥ ५२ ॥
 अह सो सुरी चिच्छ तत्येवाऽनित्तहसिञ्चिपहदाया । मायानिम्मुक्कमणो गुणोअही मुणियमुत्तत्थो ॥ ५३ ॥
 मियमडूरमंजुलाप सोमाटाप गिराइ जयाणं । सुत्तत्थमुवइसंतो रततो दतो कहइ धम्म ॥ ५४ ॥
 तह पेन सहइति य रहति तस्मानुचित्तमगेसु । ससारविग्गमणा समणोवासगगणा तत्य ॥ ५५ ॥
 तस्स य थलाणत्तणे चठदसपुव्वगसारमायाय । गड्ढाचारपत्तगमहानितीहरस पंचमज्जयण ॥ ५६ ॥
 एमा तगयगाहा समणायारम्मि जा निरावाहा । अयइत्ता पन्निुत्ता गुणेहिं समणाण वड्डुमत्ता ॥ ५७ ॥
 जत्थियथीकरफरिसं अंतरिय फारणेऽवि छप्पत्ते । अरिहावि करिज्ज सय तं मत्तं मूजगुणमुक्कं ॥ ५८ ॥
 तो गोयम सायजायरिण थप्पसत्किरणेय । चित्तियमेवं चित्ते सुत्ते निस्सकिरणवि ॥ ५९ ॥
 जइ इइ एयं गाहं जहच्चियं नेणु कहेमि जणमज्जे । तो तइया अज्जाए वदणयन्नियाए महपाया ॥ ६० ॥
 संपट्टिया सिरेण तं दिठमिमोहिं दुच्चसमणेहिं । जह मह सायज्जायरियनाममारोवियं सहसा ॥ ६१ ॥
 तह किमपि अत्तमवि मे काहिति युनामधिज्जमज्ज पुवाको वा एत्तमप्रगलं ताहूवि न हासमिह वहइ इइ त्रिज्जिविदोपकम्

१ निर्नतर, देदीप्यमानदेव

अहं हेसिमलायाराण (तत्थ) खिगोवजीविसाहूण । आइन्नो पायेण सपन्नो आगमवियारो ॥ ३७ ॥
 सट्टाणममज्जाये प्रायेण साहुणोऽपि जिणयुवण । पन्निजागरति खक्खियपन्निय च समुच्चरति तद्दा ॥ ३८ ॥
 अत्तमपि चेइयाण कज्जा सज्जातयाण समणाण । नत्थि किर कोइ दोसो कोसो सुककयस्स चेव जेवे ॥ ३९ ॥
 अणे बहति केई खवह किं पत्थ मोरब्बा जो । सार धम्मस्सवि जीवियस्स जिणपूयण धणिय ॥ ४० ॥
 मुत्तगमसदिब्बं युब्बं सिञ्चतमज्जयारमि । जस्सिखलवययाण ताण को कुणइ नणु गणण ॥ ४१ ॥
 जाठं सत्थविवाउं दुग्गइगमणम्मि जो महोयालं । परमत्थिय नेव कुसलो तम्मज्जे कोऽपि तत्तन्नू ॥ ४२ ॥
 तत्थेगे इय जणिरा अमुगे गव्वम्मि अमुग आयरिलं । अन्ने वयति अमुगे साहू ज जणइ त सच्च ॥ ४४ ॥
 केऽपि इ जपति इम किमित्थं बहु पलवियेण एएण । अम्भाण सधेसि पमाणमावरिय सावज्जो ॥ ४५ ॥
 तपयण पन्नियन्न संवेहिवि एवमेव होउत्ति । इकारविति तलं लडुमेए सूरि सावज्जो ॥ ४६ ॥
 सो मपत्तो तत्तो सत्तहिं मासेहिं दूरदेसाठं । निम्ममनिरइकारो सारो चरणुज्जल्लगुणेहिं ॥ ४७ ॥
 दिसे तत्थेगाए अज्जाए धम्मवज्जल्लजाए । तवसा तणुकयतणु घणुय जघगिसिद्धिसुइलं ॥ ४८ ॥
 तत्तएल्लएणविन्दिमएणइ एयाइ चिंतिय चित्ते । किं एस मुत्तिमतो अरिइतो कत्तिदिप्पलो ॥ ४९ ॥

अह धम्मो रूयधरो अहया निजरतरु सुरतरु वा । इय चितिय तिपयादिणपुविं सा पणमिया पाय ॥५०॥ युग्मम्
 संघट्ठिं य सहसा निउत्तमगेण हरिसविवसाय । न हु पन्निस्सिजा मुखा तेण य सा साडुणी गणिया ॥ ५१ ॥
 दिने उच्चमणेहिं समणेहिं तेहि तीइ वेलाय । तत्यागपदिं तर्धदणत्थमच्चंतपायेहि ॥ ५२ ॥
 अह सो सूरी चिच्छं तत्येवाऽवित्तहमिस्सिपहदाया । मायानिम्मुक्कमणे गुणोअही मुणियसुत्तत्थो ॥ ५३ ॥
 मियमइरमंजुलाय सोमावाप गिराइ जवाणं । सुत्तथमुवइसंतो खंतो दतो कइइ धम्म ॥ ५४ ॥
 तह चेन सहदंति य उइति तस्साणुवित्तिमगेसु । ससारुधिगमणा समणोवासगणा तत्य ॥ ५५ ॥
 तस्स य वरुणएखणे चठदसपुबगसारमायाय । गञ्जाचारपयत्तगमहानिसीहरस पंचमज्जयण ॥ ५६ ॥
 एसा तगयगाहा समणायारम्मि जा निरावाहा । अयइन्ना पन्निपुन्ना गुणेहि समणाण वहुमत्ता ॥ ५७ ॥
 जत्तिरथीररफरिसं अतरियं कारणेऽवि उप्पन्ने । अरिइदवि करिज्ज सय तं गहं मूलगुणमुक्कं ॥ ५८ ॥
 तो गोयम सायजायरिएण अप्पसक्किण्येव । चितियमेवं चित्से सुत्ते निस्सक्किण्णवि ॥ ५९ ॥
 जइ इह एयं गाह जहच्छिय नणु कहेमि जणमग्गे । तो तइया अजाए वदणवन्नियाए महपाया ॥ ६० ॥
 संघट्टिया सिरेण तं दिचमिमेहिं उच्चसमणेहिं । जह मह सायजायरियनाममारोघिय सहसा ॥ ६१ ॥
 तह किमपि अन्नमवि मे काहिति युनामधिज्जमज्ज धुवाको वा खलमअगलं साहूवि न हासमिह वइइ वइर त्रिजिविंदोपकम्

१ निर्जतर, देदीप्यगानदेव

गुणायमानदा जइ अह निरुमेनि गणितं सतो । आमायणा य गरुई तो जायइ जाणगस्साधि ॥ ६३ ॥
 ता किं किंइ इत्य उ कुममेय सकरु महायनिय । एगदिसाप वग्घो नइपूरो वहइ अन्नत्थ ॥ ६४ ॥
 पागाणेनि किमानइ अहया हा हा न जुत्तमेय मे । जो सुयनाणस्स दुनालसगरुवस्स एयस्स ॥ ६५ ॥
 तव्विउंअधि पमायवसा न साइए सच्चमत्यधित्यार । सो दुत्तरजवजलहि न हु तरइ अणतससारी ॥ ६६ ॥ युग्मम्
 वै इयइ होठ त चिय जहच्चिय चेन पन्नविस्सामि । गाहत्थ परमत्थ जाणंतो नेव बुद्धिस्सं ॥ ६७ ॥
 धीमंतंएमें तेणायित्तो निरुपितं अत्थो । सुगुरुव्यएसमगाणुसार(रि)यं न हु मुयतेण ॥ ६८ ॥
 ण्यग्नि स्वएं तेहिं निसुणंतंहिं दुत्तपतेहिं । दुद्धखणेहिं समणेहिं चोइउं सूरि सावज्जो ॥ ६९ ॥
 जइ तत्तु एग्घो अत्थो मच्चो तुमंमव ताव पच्चज्जे । मूढगुणेहिं सन्नरगु तद्धिणे तीइ अच्चाए ॥ ७० ॥
 संपट्ठितंमि निरसा तरसा पाएगु नियरुमाणीए । निस्सकमिमेहुत्ते जाठं धिञ्जायवयणो सो ॥ ७१ ॥ युग्मम्
 एयं नायमिमेपुं पावहेएहिं मह पय नाम । साग्घायरिउत्ति य तहा करिस्सति अन्नमधि ॥ ७२ ॥
 हो सायइंलिमिणा तपयदुन्नामधिक्कनीएण । चितियमेयाणमहं जहा तहा उत्तर देमि ॥ ७३ ॥
 तणे पुणरवि एग्घो दोघोयइउंअपि दुच्चिंगीदिं । एयारिमचिंताए चियाए पक्कखिग्गमाढत्तो ॥ ७४ ॥
 गोयन आयरिठे पा गग्गादिउंअं य मुयइरो होठ । जे केअपि इ तित्थकरयणं मयणव सुकुमाळं ॥ ७५ ॥
 ७ ग्गमायरिठि इ गयं ७ इ अणुमर्णति मरुपुत्रत्ता । तत्तावयोइग्गुग्गा पुग्गा तिदिं गारवेदि सया ॥ ७६ ॥

आग्ने पदे निहत्त जहा जतं त पदं विणसेइ । इय सिञ्चंतरइस्सं अप्पाहार विणसेइ ॥ ९० ॥
 तत्तो पुणोऽपि तादियमेयहिं किमेरिताइ वयपाइं । अररुनरनाइ जपसि कपसि न हु अखियदोसाठं ॥ ९१ ॥
 पञ्चपरं ७ दाठं जइ तब्बो गोणउप थक्कोसि । उप्पाग्नेसु नियासथमोसरसु तहा तुरियमित्तो ॥ ९२ ॥
 देयस्सा उ हसिञ्जा जत्थ तुमपि प्पमाणय पेसु । आहूउं संघेण आपुड्ढेठ समयजावं ॥ ९३ ॥
 गोयम सुररत्तेण ऊरेऽप मणम्मि अप्पाण । उचरमत्तमदहु सयसीकाउ ज्ञवमणत्त ॥ ९४ ॥
 सउत्तमणेण जउं उस्सग्गववायमग्गजुययेण । वट्टइ जिणत्तमयविइं मई इमा अग्गह सपत्ता ॥ ९५ ॥ युत्तमम्
 तुग्गे न वाण्णहेय जत्थेगतो य तत्थ मिञ्जत्त । आणारिइहाण्णेगता तत्तमिम मणे मुणइ ॥ ९६ ॥
 तत्तो हरित्थियदियथहिं तेहिं मोरेहिं सजउमंडुव । दिणे सिण्णिच्चदिचीइ मन्निय तत्स त वयण ॥ ९७ ॥
 मेरत्तिमेहिं मुण्णिं थुण्णिं थयणेहिं अमयमहुरेहिं । वणरत्थुप घणेण अग्गे उज्जीविया तुमप ॥ ९८ ॥
 इष्ठादनिदपग्गं निमुण्णेतेण वेदेगययेण । सिञ्चंतत्रिरेञ्जेण ज्ञणिपणमईयमुञ्जेण ॥ ९९ ॥
 पगण्णिमेण पुरित्त दीइत्तसारया समग्गया । अपन्निक्कमिच्च तत्तो मरणायत्थाइवि अज्जीउं ॥ १०० ॥
 उम्मग्गपरूयएउपउण्णिउंरयावप्पमग्गं मरिठ । उवयत्तो भो वतरत्थुरेसु तत्तो पुणो चवच्चिउ ॥ १०१ ॥
 एरत्थियपउइ पन्निवागुदेवमुत्तेदियस्स पुत्तीप । पुत्तिंत्ति अन्नया त जाणित्ता तीइ जणणीप ॥ १०२ ॥
 दाया गच्छमग्गच्छे वत्थियेवयाप मग्ग पूयाइ । पाणेण पुरियाप अन्नदन्नदापसुवाप ॥ १०३ ॥ त्रिन्निर्विशेषकम्

साह्यमेवं च पुरोहितस्त तेषां वि कूरिते युचिर । निषिप्तया य कया सा पापमोपे दुश्च निरगा ॥ १०४ ॥
 कार्यवि न तद्वद् गण वाणेष पाणेष न वायि सगमापे । सीउण्डहृपिगामादिं रिःरुद्रिया कम्मगनक्रिया ॥ १०५ ॥
 पन्निया दुच्चिरकम्मी दासत्तं पात्रिया रगपणिरस । तत्र पुत्र मज्जागणे रसियत्तं मुत्तु संयत्ता ॥ १०६ ॥
 मंसोवरि नोदवत्तं जाते चित्तमि विसयउग्माते । पन्निया य कुंगोप अगद मया पिनियगमात्तं ॥ १०७ ॥
 तस्सेव वाणियस्स य गेदात्तं मुत्तिय किंचि दरिणत्तं । रिक्क(कि)पिय अत्तवापे मा पुंत्तु रिमययुग्मात्तं ॥ १०८ ॥
 वाणिकगणेष नापं तच्चरियं साहियं च अरुणो । यज्जा तेपादत्त धिचा दुवा य पाणिजा ॥ १०९ ॥
 मिळितं नायरखोत्तं सोत्तवागते करेः विसत्तं । एमो दु रायधम्मो गन्तवद्दे नेय इतया ॥ ११० ॥
 पसवद् जाय न वात्तं ताव पयसेण रत्तिययेता । अह तं निउमिगेइ अरुदगयपेत नेउत्तं ॥ १११ ॥
 छोपण पसवसमय जाव नियतियपरोयेरे परिया । अह दारयं पमुया अयाहिगतउ कंयत्ता ॥ ११२ ॥
 तत्कएमेवाणीया श्रीया रायणम्मि गुणहीणा । आरत्तगाण दिच्छि वधिता ताउ तपु नत्ता ॥ ११३ ॥
 मुत्तिये अमीयइणा निस गवेसावियावि नो खत्ता । तो आदुत्तं रत्ता तत्तापुत्तं पात्तियगो य ॥ ११४ ॥
 दित्ता पत्तसइत्ता तप्परिया(वा)उत्तकप धणत्तमुत्ता । गो पट्टीइ तपत्तं दुत्तं मरुत्तंउरि मत्तं ॥ ११५ ॥
 अह सावि दु मरिउत्तं तम्माया पायकम्मत्तं जाया । तायेय पुरे सुत्ताहिउत्तं तस्स तो रत्ता ॥ ११६ ॥

सायङ्कायस्त्रिंशत् पठसक्युसिद्धमाद्युमाहमिति । सप्तम्यरुत्तमं दो माने तद् दिने चतस्रो ॥ १३० ॥
 अणुहविय(तिपञ्चकं)नो मो जातं चापमतरत्ताए । ततोऽनि ऋ मायुयत्ते ततो सूतादिराणा ॥ १३१ ॥
 ततोऽधि सप्तमीए ततो उवद्विज्जण निरिएयु । उष्यनो चक्रिगिदे यगद्दणा म रुमरणा ॥ १३२ ॥
 हृदसगरुचफक कमजात्तर र्हणपचउरमापि । दुग्हा संपयएमे मनाया येयणा तम्म ॥ १३३ ॥
 किमिदुवसंबुददेहो मेहोत्ररिनियरुणेण मपत्तो । संपुत्रअपुत्रोदयगमं पणिण पस्चिनो ॥ १३४ ॥
 परिगद्वियमन्वियचम्मो काएहिं पुषरेहिं सद्धतो । एणुगुलीगमाने जीनियगणेहि पग्गिनो ॥ १३५ ॥
 ततो महायणस्स य इन्नस्स गिदे स नंदपो जातं । यादित्तरिगुस्सियगो उदुत्तापाऽनि दुवत्तिं ॥ १३६ ॥
 यमणवियेयणकरणेहिं ककुअकमाएहिं तित्तलोरेहिं । मो काटगेहिं पिअंतएहिं अत्रि आमयात्तो ॥ १३७ ॥
 अइत्तस्सहउहवेयणविद्वियसंगद्वियंगुयंगविई । निअम्मो सूरिजिं हारद मणुअराण तिहत्तं ॥ १३८ ॥
 इय जग्मणमरणेहिं मवत्ययि रोगमोगगकिन्नो । चउदगरकुयमाए दोये परिपूरिउत्तेमो ॥ १३९ ॥
 मणुअत्तमणुप्यत्तो ततोऽण्णतेण दीहकाडेण । अवरन्दिदे मेहे कस्सपि इन्नस्स पुत्तरमा ॥ १४० ॥
 तिरियरपणमण्य जणणुवत्तीए सो गत्तं तइथा । पक्खिज्जो यल्लणं गोघा नचा परमत्त ॥ १४१ ॥
 पपईत्तं पवज्जे निरयज्जे सच्चिउण जिपपात्ते । तोक्खिउ कम्मपागे आमेयिय केयउत्तापे ॥ १४२ ॥
 सिद्धिपयं सपत्तो तेवीसमतिलयनाहपासस्स । एयं सजायमिहं अउरें सूरिजीस्स ॥ १४३ ॥

पीरो पागरइ पहु चहूसयेहिं सुरेहिं महियपलं । एयं जाणसु गोयम सजाय पासतित्यम्मि ॥ १४४ ॥
 तो पुछेइ पहु पुण जगवं सिरिगोयमो नमो किचा । एवारिसमइयोर कह इह पाविय तेण ? ॥ १४५ ॥
 जाय थीसपटे तेहिं पछारिए रिउमुणीहिं । उस्सगुवधाएहिं ठिलं जिणिदागमो एसो ॥ १४६ ॥
 एगंतं तं मित्रा जिणाणमाणा इयइ अणेगता । इय वयणपरुवणउं तेणज्जियमइयण कम्म ॥ १४७ ॥
 एयं पहुणा ज्ञणिए उद्वविय गोयमेण पुण एय । जयवं किं उस्सगाववायमग्गे विय न सुयं ॥ १४८ ॥
 गोयम उस्सगामी अयवाए वट्टए खु सिद्धत । ज्ञणियमणेगत पुण वल्लुत्तिगे नवरमेगंत ॥ १४९ ॥
 आठकायारजो तेठकायाण तइ समारंजो । मेहुणसेवा य तइ पन्निशिद्धा वीयरंगेहिं ॥ १५० ॥
 निउपठे निउपठे वाढ सवप्पयारलं वाढ । एगतेण वज्जियमवज्जजूय तियमवस्स ॥ १५१ ॥
 इत्यं सुत्ताइकमलम्मगविडोयउं कुमगास्स । अइडक्खरिसो रइलं तउं जिणाणाइ जगो य ॥ १५२ ॥
 तत्तो अणतससारियत्तण विहियमप्पणो तेण । तत्तो बहुउक्खपरंपराइ सघट्टमावन्नियं ॥ १५३ ॥
 सावक्खायरिएण किं जयय मेहुण समाइन्न ? । अरकइ सामी गोयम निसेवियासेविय त च ॥ १५४ ॥
 नो सेविय नचि य अत्तेविय च वइमेयमस्सिय ? सामि ! । ज तीए अज्जाए पाए सघट्टमाणीए ॥ १५५ ॥
 तणुप्रासे जाएइयि इ न तेण आठटियं न संवरिय । न मणगपि निसिद्ध इमेण खलु सुरिणा जम्हा ॥ १५६ ॥
 एण्णे अरुंणं गोयम एय पणुणइं नयर । इत्तियमिच्चस्सधिं धुबमेरिसिउं ककुविवागो ज ॥ १५७ ॥

पदुवयणामयरसत्रपाणसमुद्भसिरोमवृत्तेण । सिरिगोयमेण तुलं तद्वत्ति न दु अत्रवा एयं ॥ १५० ॥
 पुण पुठं तेण पदू कम्म तित्ययरमज्जियं आसि । तेणिगजरायसेतीकउं य ससारनीरनिही ॥ १५१ ॥
 किमणतं ससार जमिठं यमिठरुधम्मपरिणामो ? । गोयम तेणं निययप्यमायदोसप्यसंगेण ॥ १६० ॥
 सन्हा सुण्णिनु एय ससारत्तारमिड्ढमाणेण । गोयम गुणिणा सुदिठमयत्थमत्थेण ॥ १६१ ॥
 गज्जादिवेण सवप्यारलं सपहा पयत्तेण । अच्चंतमप्यमत्तेण ज्ञनिययं चरित्तयया ॥ १६२ ॥

॥ इति उल्लूखपरिहारे महानिशीथश्रुतरकन्धपयग्रमाथ्ययास्य सारद्याचार्यकथानकम् ॥

अथ जिनाज्ञातिमकारिणामुल्लूखोच्चारिणा कथानुष्ठानधारिणामपि संघं प्रतनियमाद्यपि तृतमप्रमाणमेव स्यादित्येतदु-
 परि काव्यमाह—

अश्कमिक्ता जिणरायध्याण, तवति तिष्ठ तत्रमप्यमाण ।

पठति नाण तद्द दिंदिति दाण, सबपि तेसिं कयमप्यमाण ॥ २० ॥

व्याख्या—अतिक्रम्य समुद्धृत्य जिनेन्द्राज्ञा तपन्ति तीव्रं तपः पष्ठाष्टमादि अग्रमाणं प्रचुरतर । पठन्ति ज्ञान आगम-
 रूप । तथा ददति यच्चन्ति दानमन्नयदानादि [तथा] इत्यादि मयं तथा मिथ्याजिनियेसाप्रसक्तुर्मतीना कृतमप्रमाणमेव
 न प्रमाणपदवीमाटीकते सर्वं निष्कलमेव स्यादिति । जिनाज्ञातो वाह्या षड्रया यदाचरन्ति स्वमत्या मुचरित्त तन्निष्कल-
 मेवेति काव्यार्थ ।

अत्रार्थे जमाधिकथोच्यते—

पलदमयानेहि गणहि नाणुपत्तीइ वीरगाहस्स । पढमो निन्हय जाले जमादिले तस्सरुवमिण ॥ १ ॥
तेणं धिय वाडेण तेण समएण हुन्पुरनयरे । सिरिबीरजिचनइणी सुदसणा तस्सुय जमादी ॥ २ ॥
महया विग्रहेण सो पयइठे जिण्णिदप(य)मूले । रायसुयपणयपहिं तन्नज्जा सामिणे धूआ ॥ ३ ॥
तज्जाम अण(णु)ज्जामी वीय पियदसणित्ति विस्काया । साधि तमणुपयइया सहस्सनिवइन्नजुवइशुया ॥ ४ ॥
जइ पत्तचीए तइ न्णिलियवो विल्यरो समगोइवि । इक्कारसगधारी वीराणुत्ताइ सावत्थि ॥ ५ ॥
सो पत्तो पचरयाणुगठे सपप त्तिंडुगुजाण । नियपरिखारसमेले स कोणो चेइए गाइ ॥ ६ ॥
कइयपरिणपज्जाते अतप्पवेहिं हुक्कजक्केहिं । तस्सुप्पन्नो इसहो दाहजरो देहदाहकरो ॥ ७ ॥
न तरइ मो उयधिमिठ सकच्छणुठे मुषीण इय जणइ । मह सथार पण्हइ तेहिं तले काळमारब्बो ॥ ८ ॥
पुएरपि कहइ कठे न्णो बिज्जाइ या ते जणति सामि कठे । तो लच्छिले स पिण्हइ तदेय किज्जतसथारं ॥ ९ ॥
तो तच्छिना जाया जय जयन जण्णेइ सिरिबीरो । चउमाणे नणु चखिए निज्जिन्ने निज्जारते य ॥ १० ॥
तज्ज मिग्गा मय दीमाइ पचरबमेय एयं नु । ज किज्जमाणमथारठे य न कले इम पयन ॥ ११ ॥
पउवमाणेइपि अचखिए अणन्निने निज्जिरिज्जमाणेइवि । एयं स मणे वीमसिक्कण समणे इम जणइ ॥ १२ ॥
न्णो न्णो एणइ नियग आदवइ ज पइ इमे वीरो । चउमाणे णु चखिए निज्ज(ज्जि)न्ने निज्जिरिज्जमाणे ॥ १३ ॥

पञ्चकमेव दीप्तं तं भिन्ना कोऽपि नेत्य संदेहो । एवमिण तपयण केहिपि दु निष्ठियं मुणियं ॥ १४ ॥
 केहि पि न सदहियं दहियं जह कथुअथुनसंमिस्स । जेहि तहचि तडुत्ती पन्निन्ना मदपुत्तेहि ॥ १५ ॥
 तेहिं सो चैव गुरु कउ पमाण तउ पुणो अत्ते । चहुनिहजुत्तीहि त्रियोहयति जाहे न सो ठाड ॥ १६ ॥
 असमंजसं युवतो तो तं मुत्तुण सामिमद्दीणा । अह सा सामिपसूया नियपइनेहाणुरागिन्ना ॥ १७ ॥
 ढंकरस्स पुत्तकारस्स सहगस्स परे ठिया । अज्जाणं पणवेमाणी ढक पि पन्निओहई ॥ १८ ॥
 आयरिउं अग्घ फुरु ज्ञासइ न तदा पडू जणइ सम्मं । तो ढकेणुत्तमिण न त्रिसेसमिण गुणामि थइ ॥ १९ ॥
 अह अनया कयावि दु तीए सुत्तस्स पोरत्तिपराए । उज्जोवतो नियजायणाणि ढको सुसहृयरो ॥ २० ॥
 यीरपडुपहनिसेहणपराए पइमगावगगचित्ताए । इंगाव पक्खिअई संमुहमेइइ वोहकए ॥ २१ ॥
 सयान्निणगेत्तो दहो पजणइ किमेयमायरियं । मह संघानी दह्हा तत्तो ढको समुत्तमइ ॥ २२ ॥
 नयवई तुब्बे चैव दु जणह जहा रुज्जमाण न दु दह्हा । को दहई पाअण सुत्तण नणु निहीणयरो ॥ २३ ॥
 उट्टुयुनयमएणं सिखिरीरमयाणुगामिसमथाण । सुत्तमिमं तवु युत्त न दु पुण तुम्हाण निस्सक ॥ २४ ॥
 इय तपयणायअणत्तमएत्तरमेव सा तलं बुच्चा । पन्निज्जइ वीरमयं तहचि जत्थेरिस्स त्रियारो ॥ २५ ॥
 अज्जो सम्म पन्निचोयणत्ति युत्तण तह य गत्तुण । पजणेइ सा जमात्ति सो न दु मत्तेइ तपयण ॥ २६ ॥
 ताहे सहस्सजइणीपरिकिन्ना सामिपासमद्दीणा । न दु उत्सुत्तपराण सह सवासो गुणागो ॥ २७ ॥

ततो एतु पेय गतु धणपुरि निन्दगो जमाखिति । विद्या ममीयदेस पदु जण्ड निहुरगिराय ॥ २० ॥
 पुग्दापुं निर्गधा यदरे जह नति किर उठमत्या । न इ दु तारिमो अह मनु उठमत्त्रिय नानमाबन्नो ॥ २१ ॥
 उण्णवेरउण्णान्दमएयगयस्मसत्तानो । अरहा जिएकेरखिउं इर मुहरमुहे जमाखिमि ॥ ३० ॥
 अह गोयमेण पलिये वत्तवि नो बेरखिस मनु नारुं । वण्णमेने व गिरिमिनि उयघाय खहर खनमित्त ॥ ३१ ॥
 उर पुण बेरखिउं तं मयमुञ्जिण्णु तो इम मज्ज । वागरएण्डुग पजण्णु खोए णिचे अणिचे वा ॥ ३२ ॥
 सागय अमात्तुं वा जीवो निरिगोयमेण इय बुत्ते । मक्कियकत्तियदियउं न किंचि पन्निजण्णर मोणपरो ॥ ३३ ॥
 सो निरिचीरो गाइ पाय मंयु मरिसमत्तानो । यदरे मरु नणु मीमा उठमत्यानि इ मुणत्ति इम ॥ ३४ ॥
 १ पुलो तुम व म(१)गान्दारादलो जामवि(३)पयन्दिममा । नो नो जमाखि जमं(त्रो)क्याइ नामी तथा जग्इ ३६
 १ वदादि सं (१) जयिस्सइ लुरि जाणि जयिस्सइ मयाणि इ ३ । एम पुंवे म्यु निचे सासयस्सरे इयडखोए ॥ ३७ ॥
 निधे अण्णमप पुए उंमपिण्णिनेयउं इहा बुत्ते । चीयो निचानिधो इहायि जणित्तं न मंदेधो ॥ ३८ ॥
 दएट्ठाइ तिउो पट्ठाणहि पुलो अण्णिओ मो । देणं मपुअय खडु तिरिन्नारठं जग्इ ॥ ३९ ॥
 उय गिरिचीरगिर मं १ मइइइ यइइ मउरमनुउ । पट्टारामाठं टूर अण्णमइ रअइरिण्णुय ॥ ४० ॥
 जाल्दं चउख्खं पएएण्णये व म्पिण्णपत्तरे । वाद्धिउ ममपनाय पण्णिउ उएण्णे विखा ॥ ४१ ॥

नाण पढिचु मित्रान्नियेसमणुज्जिठ महाघोर । जीवाणमन्नयदाण दाउ काउं तवं घोरं ॥ ४२ ॥
 सनेइएव्वमामियमुरीकरिता य तीमन्नसाई । ठेइत्ताणसएयसा तमणालोइशु उस्तुच ॥ ४३ ॥
 काउ किचा उतयकण्णे तेरसमियायरविईशु । किमिसियनिज्जारेसु उण्णो निन्हवजमाली ॥ ४४ ॥
 पदरस जगड तउं ञमिणु मसारमग्गयारम्मि । अत काही सोइति इ पत्तत्तीप जहा जणिय ॥ ४५ ॥
 एअ नचा सय जिणोउइंणं एु सइदेयव । कायधो न कयगगइवेसो कयडुफयपवेसो ॥ ४६ ॥

॥ इति जमादिस्वरूपम् ॥

अथ ये जिनाकारापकाले सुखेनैव सिद्धिसमृद्धिसाधका स्युरेतदुपरि काव्यमाह—

जिणाण जे थाणरया सयावि, न लग्गई पावमई कयाणि ।

तेसिं तनेणपि विणा विसुखी, कम्मरकएण च इविज्ज सिद्धी ॥ २१ ॥

व्याख्या—जिनाना श्रीमर्मनिद्रा ये जना आक्षारपथविधी रताः सदापि सर्वकावमपि न लगति पापमतिः कदापि
 षित्ते तेना तपणा जिनाइपि निशुद्धि पापपकमदावन जनेत् कर्मणा दयेण च पुनरर्थे स्यात् सिद्धिरिति काव्यार्थ ।
 नयनि रागादीनिति जिना गृहवासे यमन्तोऽपि ये नीरागमनस्ता स्युस्तेषा तप करणमन्तरेणापि शुद्धिः सिद्धिश्च स्यात् ।
 अत्रार्थ श्रीगृथीचन्दोदाहरणमुदाहरिते—

परंरयोऽप्याऽयोऽप्याऽऽले धिरोऽयादाधिनोदिनी । पुर्वं नरते वर्या समृद्धा सुप्रमिद्धया ॥ १ ॥
 प्रतिपदहरिणामगिर दृष्टुगतात्रग । हरिमिहृद्दमापाडसत्र पाडयति प्रजा ॥ २ ॥
 लक्ष्म दोर्यंते यस्य कौराकर्ण्यं वरिण । दोर्यंते परस नेतुरसमाधानधारिण ॥ ३ ॥
 पद्मनाभस्य पद्मेन सस्य पद्मायती प्रिया । यया पद्मान्यनीयन्त हृद्युग्नक्रमरोचिषा ॥ ४ ॥
 पृथीबन्ध इति रथातलयो सुनुरनूतधी । पृथ्या चन्द्र इमोद्योत यद्यशश्चर्करीत्यहो ॥ ५ ॥
 दो दौषोऽपि गोन्नादी रिषादी चापि नापदि । प्रमादी स्वानुगत्राते प्रमादीर्घत्वमीयितान् ॥ ६ ॥
 सोऽज्यदा मुनिमद्राहीदहीएदानमेवधिर् । तदैव जातिमस्मार्थिदालन प्रात्नीमिमाम् ॥ ७ ॥
 दसलमानीधरणे, यया प्राग्जन्मनि सुटम् । इत्यनेत्यात्यजन्मपूर्वमपूरां जोगतपदम् ॥ ८ ॥
 नोद्भटे पुरते वेधे, न धेव पद्वेले हिते । न कीकृति तथा म्निग्धे, मांश्च मुग्धात्र मेयते ॥ ९ ॥
 न हस्तिपथ तुल्यात्, छुदंमान् दनयत्यमो । न कञोरगिर रक्ति, उदने मदनेऽव्यहो ॥ १० ॥
 लनिगन्तविधी पचे, जनीनतकोपरि । न कोपारुणताऽस्याग्नीइशोरव्यपराधिनि ॥ ११ ॥
 विनशगण्डधेनस्य, जापुमेवमनोघत । तन्मति शास्त्रचिन्तावधी, ममन्नार्थन्तरे न द्वि ॥ १२ ॥
 जयीदोयन्तारुग्धनस्यदृष्टपत्रपदम् । न त स्मरविवाधार्चिध्वंरापत मरागपि ॥ १३ ॥

न हस्तिष्वपि शस्त्रेषु, तस्यासीत् प्रीतिरात्मनः । न रथाः सत्कथाम्बस्य, तुरङ्गा न तु रत्नदा ॥ १४ ॥
 हर्षोद्गाता न धाम्ना, न गीतिः प्रीतिदायिनी । नाङ्गचूपा सुलायासीन्न पोपलोपकृन्मगाहू ॥ १५ ॥
 निहितापत्तयम्बस्य, पत्तय प्रीक्ष्ये न हि । सहेजा श्रप्यञ्जुर्ध, सावहेजा महेद्विक्ताः ॥ १६ ॥
 श्रन्यदाऽध्विन्तयधिते, यमुधानासकवल्तराम् । राज्ययूजूर्जरसजार, कथमेव परिष्यति ? ॥ १७ ॥
 यद्विषयीतरागल्यं, धत्ते नि सङ्गतामपि । यो यौनवयः प्राप्य, युवतीजनरञ्जन ॥ १८ ॥
 ययस्य कायते नार्या, करग्रहमहो महान् । तदा तद्वशमासाद्य, सद्य स्वाधिपयोन्मुग ॥ १९ ॥
 तारन्मानी तथा दानी, तान्दानी हि मानन । तावद्योगी तथोद्योगी, यावत् स्यात्तशाशशी ॥ २० ॥
 निमृश्योर्भीश्वर इति, स्वान्ते शान्ते तदूज्जने । कज्जसद्वहृत्स्वार्थे, चकारोपक्रम क्रमात् ॥ २१ ॥
 पित्रोरल्याप्रदादेय, तद्वच प्रक्तिपतयान् । दाद्विष्यनिपय प्राय, सन्त वितरि कि पुन ॥ २२ ॥
 ततसोदर चूजर्ता, धर्त्ता प्रमदमग्गद । श्रयाचत पराधीशकन्या धन्या मुदाऽऽह स ॥ २३ ॥
 सममेव ममारब्धे, नुब्धे इयोन्मुधौ चूजम् । पापिग्रहमहोत्साहचरे चूजसरेण (विन) वै ॥ २४ ॥
 नृपयु नदनेटेयु, गीयमागसु गीतिषु । योयानि स्कारवेयान्निमित्तितासु जताधिषु ॥ २५ ॥
 छम नङ्गउर्णयेषु, निरादलु सुनिर्जरम् । ताद्व्यमानेषु नि शङ्क, पदेषु च यद्विनि ॥ २६ ॥

१ निदिता इरे गाविता आगसयो वेसे

अथानिरत्यनीष्टानि, पुमारीजिः पस्थित । अथकात्रिदशाधीश, इम दिव्याप्सरोवृत ॥२७॥चतुर्जिं कलापकम्
 पुमार स्फारशृङ्गारोदारश्रृणुजासुर । यामदारते चतुरिकामध्ये माद्रद्वयेपञ्चाक् ॥ २८ ॥
 तात्त्रापपुण्यद्रुमञ्जरी रूपधारिणी । वारिणी दु ल्वलक्षणा, कारिणी मुक्तिसम्पदाम् ॥ २९ ॥
 इति विन्ता गुमुपदे, हृदये राजजन्मन । फलेप्रद्विर्हिया जन्म, निष्कलत्य जगस्थिते ॥ ३० ॥ त्रिजिर्विशेषकम्
 अहो मोहमहाराजचेष्टित स्पष्टमीश्वरताम् । केयमज्ञानधीर्दग्ना प्राणिना गुरुकर्मणाम् ॥ ३१ ॥
 अतत्पर्येदिन सत्या, पूर्यन्ते मोहनिजया । यया धर्मधनस्यासौ, नाश सपदि जायते ॥ ३२ ॥
 विमेतं स्त्रीतसद्गीतंरीतिजातंस्वोदितै । नार्थैर्विक्रम्यनाप्राथैरपायैरिव पूर्यताम् ॥ ३३ ॥
 न राज्येनामुना कार्यमनार्याकार्यहेतुना । शस्त्रीजिरि न स्त्रीजिर्योऽनश्रेयहेतुजि ॥ ३४ ॥
 मानुष्य चापि र्दुष्य, सगुरुषालिरचमा । हा ह्यार्यतेऽपि सप्राप्ता, सामग्री मुग्धचेतसा ॥ ३५ ॥
 रमप्रजोगमामग्री, मिथिता वद्विताऽप्यहो । महात्मना न धर्माध्यप्रस्थाने विघ्नसाधिनी ॥ ३६ ॥
 न येना नोगयोगोऽस्ति, मनागपि हि सन्ननि । अनिरध्वनस्काना, कर्मबन्धस्तथाऽप्यहो ॥ ३७ ॥
 दृष्टा कथमद् मोहचेष्टितानि विद्वन्पि । श्लेहपाथेन घञ्जोऽस्मि, यथा वागुरया मृगः ॥ ३८ ॥
 दाम्बिष्य पित्रुंमारुणामदृष्ण मयि वेरद्वम् । नो चेतन्थमद् स्यात्ता, जयोदारदवान्तये ॥ ३९ ॥

कदा चिदानन्दमयीमहीनसुरगणभृद्गम् । तस्येऽहं ? तन्मुनिर्न, मंगमाचनि गारार ॥ ४० ॥
 कदा सुरो पदान्नोऽत्र स्वशिरसा रटार । यपु परित्रयिन्वेऽहमद्गुरारपरान्गुग ? ॥ ४१ ॥
 पदप्रणमनप्रहमतिर्यत्तित्तेरहम् । कदा मुदा गद्विष्यामि ? ५ सदांश्च गरीपदार ॥ ४२ ॥
 विचिन्तयति स्वान्ते, शान्ते रागोदयालयात् । अपूर्णरूपं प्राप्य, निपापव्यागमानयः ॥ ४३ ॥
 पातिकर्मण्ये कृत्वा, निर्या सप्तारवन्धनम् । सपाप कण्डदानमज्ञानोपतमोऽगद्गम् ॥ ४४ ॥
 गुणोऽधिभवेऽन्निमोच्यमानमाध्वर्यमीदृशम् । गुपतः सार्थप श्रुत्वा, चेतमीति व्यचिन्तयत् ॥ ४५ ॥
 अत्रापृष्ठन्महीशम्, कुतो हेतोलोपरि । अस्माकं श्रेहमग्न्यन्ततः प्रोगाच केऽडी ॥ ४६ ॥
 त्व राजन् ! पुरि चम्पाया, विजयी जयनामराट् । आमी प्रियपतीनर्षो, पत्तो गुणगणश्रियाम् ॥ ४७ ॥
 पुमुमायुधनामाहमचूत तत्पुन पुरा । सुर सयममाराध्य, निमो विचयोऽन्नि ॥ ४८ ॥
 अह पुनलत सर्वार्थसिद्धे त्रिदशोऽन्नम् । आययोरत्र गजेके, मयोगलुष्टिपुष्टये ॥ ४९ ॥
 तस्मान्ममोपरि छेह, स्वामिन् ! गुन्माकमपुत । मिथ प्रचटरत्वाभिर्यं, जातिस्मृतिराप्यत ॥ ५० ॥
 तत्र कर्मदथायासकेऽज्ञानशाखिनाम् । अमरैर्महिमाधिम्यमकारि प्रमदोन्दुरैः ॥ ५१ ॥
 सममेऽपि पुरे पीराः, प्रचुरानन्दमेऽहुरा । अरानन्त वसन्तर्षुपादपा इव दुःखिताः ॥ ५२ ॥

१ गुणसार २ विशेषेण जयो यन्मेताहृत् जयनामराट्

अष्टानिरत्यनीष्टानि, पुमारीत्रिः परिवृत । अचकात्रिदशाधीश, इव दिव्याप्सरोवृत ॥ २७ ॥ चतुर्त्रिं कलापकम्
 पुमार स्फारश्टद्गतोदारचूपणजागुर । यागदास्ते चतुरिकामध्ये माद्रद्वयवेपजाक् ॥ २८ ॥
 तापत्राफनपुण्यद्रुमझरी रूपधारिणी । वारिणी डु खलदृहाणा, कारिणी मुक्तिसम्पदाम् ॥ २९ ॥
 इति चिन्ता मनुष्येन्दे, हृदये राजजन्मन । फलेन्द्रहरिषया जन्म, निष्फलत्व जवस्थिते ॥ ३० ॥ त्रिञ्जिर्विशेषकम्
 अहो मोहमहाराजचष्टित स्पष्टमीदृयताम् । केयमज्ञानधीर्दम्ना प्राणिना गुरुकर्मणाम् ॥ ३१ ॥
 अतस्त्रयेदिन सत्या, पूर्यन्त मोहनिक्रया । यया धर्मधनस्यासौ, नाश सपदि जायते ॥ ३२ ॥
 विमतं स्पीतमद्गीतरीतिजातरिवोदिते । नार्थविरुग्मनाप्रायैरपर्यैरिव पूर्यताम् ॥ ३३ ॥
 न राश्यानामुना कार्यमनायाकार्यहतुना । शस्त्रीत्रिरि न स्त्रीत्रिरथाऽनर्थार्थहेतुत्रि ॥ ३४ ॥
 मानुष्य चापि वैदुष्य, मरुत्स्यास्तिरत्तमा । हा हायतेऽपि सप्राप्ता, सामग्री मुग्धचेतसा ॥ ३५ ॥
 तन्मन्त्रभोगसामग्री, मिश्रिता लक्षिताऽप्यहो । महात्मना न धर्माध्वप्रस्थाने विघ्नसाधिनी ॥ ३६ ॥
 न यया भोगयोगोऽस्ति, मनागपि हि सन्ननि । अनिरुद्धमनस्काना, कर्मधन्धस्तथाऽप्यहो ॥ ३७ ॥
 इहा कथमह मोहचष्टितानि विदन्नपि । खेहपाशेन चञ्चोऽस्मि, यथा वागुरया मृग ॥ ३८ ॥
 दाष्टिष्य पितृमावृणामदृष्टे मयि केऽतम् । नो चेत्स्थमह स्याता, नयोदारदवानले ॥ ३९ ॥
 इ स्थित गदितिग माशर विदुमात्ररन्नासात्

बहुसुखाय सरणं गुरुण, ध्यागमम निच गुणसागराण ।

पुष्टिञ्ज अञ्ज तद्द सुकमगा, धम्म त्रियाणितु चरिञ्ज जुग ॥ २२ ॥

व्याख्या—बहु प्रचलं श्रुत यूत्रं येतु ते तथा तेषा बहुशुलाना सरणमाश्रयमागत्य नित्यं मदा (गुरुणां) गुणानि तत्त्वोपदेशमिति ते तथा तेषा गुरुणां । पुनः किञ्चलानां ? ज्ञानादिगुणरत्नमेधीना । वृत्तेषु अत्रं । तथा मोक्षः त्र्यम् । न्यतो मुक्तिस्तस्य मार्गस्त मृग्यतेऽचिष्यते इति मार्गं, यतो गुरुणास्तिमन्तरेण जीम्य तत्त्वमार्गात्प्रयत्नो दुर्बल एव । तत सुबहुश्रुतगुरुमापृथय धर्मं च त्रिषाय श्राद्धधरेलमाशरेत् यदात्मनो योग्यं ग्राहयति तास्येयं । तथा चोक्तं जगत्त्या गीतमपृष्टेन श्रीश्रीरत्नगता—“तदाह्वयं षं जंते ममर्षं वा माह्वं वा तद्दुःखममागस्य किंसा पद्भुगसणा ? गोयमा सवणफडा । से ष जंते सत्रणं त्रिफये ! पापुफये । म ए जंते ताते त्रिफये ! त्रियाणकये । मे ए जंते त्रिषाणे किफडे ! पचस्वाणपडे । से ए जंते पचस्वाणे किफये ! गामकये । मे ए जंते मंमे किफये ! अत्र एह्यफडे । एवं अणुषट्प तपपडे, तसे चोदापपडे, योदावे अकिरियापये । मे ए जंते अकिरिया किफया ? त्रिदि पञ्जगवाणपडा पञ्चतेत्यादि” । अत्रार्थे श्रीजयन्त्युपासिकारत्नकथयुञ्जव्यो—

कोसधियासोद्वियरुक्कडका, कोसधिया नाम पुरी अरत्वा । इत्यत्रिय रेदंतत्र्यगदरगा, वयाय्योसरगा मद्रका ॥ २ ॥
न जस्त चित्तमि रयेइ माया, निचं नमिञ्जंति निनेहि पाया । नसगणं वरिगाया यराया, चन्द्रतत्रोदयगोति रागा ॥ २ ॥

। श्रीदशवक्त्राङ्किके—“इहलेगपास्वदिय देण गच्छद सगदं । बभुगुय पपुगभिज्य तुडिउन्मगरिणिउर ॥ १ ॥” मरिचिरि

तेमि तु मुत्तत्तण्णमेव रम्म, जउं करिस्संति न घोर कम्म । जे धम्मिया धम्मपहिक्विच्चिणो, सुसीलजी राजयदाणसत्तिणो ॥ १७ ॥
 जयति तेमि पुण जागरत्त, मुत्ताडु जग्घा नणु विंति तत्त । तो मुत्तया जागरिया य सेया, एणेसिमेसा चणिया दुजेया ॥ १८ ॥
 पुणोऽपि पुञ्जेइ जयंति या सा, जते यउं दुव्वखया य सस्सा ? । उच्छमार्इणि मुत्तफराणि, कुण्ठति जे तिपततो जराणि ॥ १९ ॥
 तेसिं पसरम सपवत्तमंगे, अहम्मिया जे परि या तुसगे । हिसामुलाऽदत्तअवत्तसत्ता, तेसिं चर दुव्वखया पबुत्ता ॥ २० ॥
 आवत्तमयत्त अह उज्जमित्त, मुत्ताडु ? जते । मह वूहि तत्त । जे चोरिया पापपरिगहेसु, तुज्जा य गिज्जा वहुत्तिगहेसु ॥ २१ ॥
 ते मुत्तु आत्तस्सधरा नरा पुय, जउं न अज्जाति हु कम्मयं नय । जयति जे सजमसीलवता, वहुत्तुसुया धम्मपरा पसता ॥ २२ ॥
 वर गु ते उज्जमित्तो तत्रस्मिणो, जे घोरणुजाण जरा मणरिस्सणो । अउं अणेगतमिह प्परुत्तिय, सम्म सुधम्ममि ठनेहि अण्णय २३
 इत्थाइ गुचा जिणरीरदेसणं, जयंति या मुक्कयुहिक्कदेसणं । जाया सुसित्ता चणवीहिया जहा, पणेण सुत्तासवई सई तथा ॥ २४ ॥

पुत्तिशु सा उदयणं तुमर जयंती, सम्मत्तमुच्चिमसम हियए जयती ।

परञ्जमुच्चुयमई नणु गिण्ढई सा, ईसात्रिसायरहिया जिणजत्तिमीसा ॥ २५ ॥

चरित्तु चारित्तनर मुत्तुडुर, सा रगगधारय महात्तमुच्चरं । अगाइ इकारत्त सुत्तउं तथा, पढित्तु अत्थाठ जत्रग्मि निष्पिहा २६
 निम्मूत्तकामं च यित्तर कम्मया, दाहित्तु मा केत्तमित्थिप्रमंमया । पत्ता य निषाणमुत्तु महात्तई, सुत्तत्थयवित्थारविसुच्चसमई ॥ २७ ॥
 इत्थं जयत्थाधरित्त निराम्य, सम्यत्तया वेत्तसि चाधियम्य । नहुत्तुतोपासनया सदर्थं, सुत्त गृहीत्ता तु रत्ता स्वमर्थम् ॥ २८ ॥

ताणं गुणरयणनिर्दीण सयणमित्ताण सुक्ककारीण । न पडुप्यंति मणोरहमावाणं अइविसाखाणं ॥ ७ ॥
 अणहियमहिमाणं न चेइएसुं न देवपूयाणं । साहम्मियययउणं काणं सामथममि नत्थि ॥ ८ ॥
 तो तेहिं सङ्गोहिं विचिंतिय निब्बलेहिं हिययम्मि । जाव सधणो मणुस्सो पससण्डिज्जो जणे ताव ॥ ९ ॥
 सयोडनि पासवस्ती संपज्जइ सपया घरे जाव । बुद्धोदय यणंपि इ विसुद्धिया नणु परिअयइ ॥ १० ॥
 गम्मइ तत्य विदेसे सहयास्ती जत्थ दीसप न जणो । न इ दंसिज्जइ वयणं सयणाणं निब्बणत्तम्मि ॥ ११ ॥
 वूरगयाणम्हाण पुज्जति मणोरहा य कइयाणि । तदत्ताये पयज्जा पविज्जाइ मुक्कसुक्करी ॥ १२ ॥
 इय परिआणिय दोहियि कमागय नयरमुज्जिय सहसा । जो जम्मि विरयचित्तो मो तम्हा दूरणं जाइ ॥ १३ ॥
 कउवइदिणपङ्कले मग्गे वचतयाण नणु ताण । साययसहिंया मिद्धिया अणगारा पच सायाग ॥ १४ ॥
 तो नाउओ पयपइ तं पइ जो सुमइ एम मुणिसत्थो । वट्टइ अइसुत्तरो एएण समं पयचामो ॥ १५ ॥
 तेणियि तइत्ति अणिए मिद्धिया सत्थम्मि आउणो दोडवि । जा जत्तेगपयाणगमेए ता नाइओ जएइ ॥ १६ ॥
 जो अइ मुणसु हरिसत्तियवत्तिरिनेमिनाहजिणपट्टणो । मुहकमखाणं निसुणियमिम मए मुहनिसनेणं ॥ १७ ॥
 एरिसए मुणिक्खे इत्ति कुम्भीडे न ते निर(रि)सिक्का । दिठीएयि इ जउय एए त्तु तास्से चेए ॥ १८ ॥
 एएहिं मम गमण न उज्जाए अम्ह अणमत्थेणं । यच्चिस्सामो एए वयतुं समणा जहिवाए ॥ १९ ॥

॥ इति जयन्त्युदाहरणम् ॥

अथ पाश्चात्यशाब्दे षड्श्रुतसेवा श्रेयसी प्रोक्ता, अथागीतार्थसेनाप्रतिपेधार्थमाह—

तुम अगीयवृनिसेवणेण, मा जीव जइ सुण निठएण ।

सत्सारमाहिंसि घोरडुक्क, कयावि पावेसि न मोक्कसुक्कं ॥ १३ ॥

प्यारया— रे जीव त्व अगीतार्थनिपेयणन मयनेन मा जइ बुशब्द मुण बुध्यस्व निश्चयेन । अत्रेतनपदव्ययेन तत्सेवापदमाह—अहमग्निज्ञानसूत्राथगुरूपान्त्या स्वस्त्याजागी जायीति मा जानीहि, किं तु सत्सार घोरडुक्कं घोरणि डुक्कानि यत्र न तथा त । आहिंसि त्राम्यसि । तत्सथया कदापि न प्राप्स्यसि मोक्षसीत्य मोक्षस्य सौख्य मोक्षसौख्यमिति वाच्यथा । अगीताथमगापरि सुमतिज्ञात श्रीमहानिशीथोकमातन्यते—

एणमिय निण्णिणीर सुवन्नमवन्नसुदरमरीर । मिरिसुमइनाइलकह महानिसीहाळ अकहिस्स ॥ १ ॥

इत्थं जारहराम दीमताणगायायमुहराम । चक्खिण्णक्यनिवासे जइहरकिज्जतजवयासे ॥ २ ॥

सगइनिहाएविमठे वट्ठइ हुवारेवेरिनिविमठे । रमणिज्जापचमिसठे घग्गिमयवोयाण अइविसठे ॥ ३ ॥

सुणएएणएणुमत्थइ वुमत्थइ नाम तत्थ पुरमत्थि । सोइतएणएणुसत्थइरइर रइरजियजणोइ ॥ ४ ॥

तत्थ निपमत्ति अइहा सुआययाथारपरएणवियइहा । मिरिसुमइनाइलका महोयरा निम्मइसुपक्का ॥ ५ ॥

वग्गिमग्गवि पए अइरत्तया गइियमत्तगयत्तया । अइत्तपक्कइय इक्करपपणाउ ति (त) विं कम्मताणं ॥ ६ ॥

तापं गुणयत्ननिहीण मयपमिन्नाप मुग्धकारीण । न वदुष्यन्ति मणोरद्धमायां श्रुदरिगतात् ॥ १७ ॥
 अत्राहियमहिमात् न वेदएयुं ७ देवपूयात् । माद्भिम्पयारउडं राउं ममल्यमसि नरि ॥ १८ ॥
 तो तेहिं मह्यगेहिं विचिन्तिय निरुगेहिं हिययम्मि । चार मयापो मरुसो पमपत्तिको चो तात् ॥ १९ ॥
 सयोडवि पागयत्ती मंपकाइ मया परे जाय । बुधोर्यं पर्यवि इ रिचुयिया नपु पमिमात् ॥ २० ॥
 गम्मइ ताच विदेसे मह्यगमी जाय दीमए न जगो । न इ दंनिउट रयणं मयागणं रिक्तताम्बि ॥ २१ ॥
 दूरगयापम्हाए पुइति मणोरहा य कट्यायि । तदजारे पाइज पतिउड मुग्धमुग्धरूरी ॥ २२ ॥
 इय परिजात्रिय दोहियि कमागयं नयसुज्जियं महया । जो जम्मि रियवित्तो मो तम्हा इग्गं सात् ॥ २३ ॥
 कट्यइदिपपकात् मणे यचंतयाए नणु तापं । माययमहिया मियिया श्रापगाम पंर मायारा ॥ २४ ॥
 तो नाउडो पयपइ तं पइ जो मुमउ एम मुपियात्थो । वटउ अउगुदुरो एएण ममे परमासो ॥ २५ ॥
 तेषवि तहत्ति जणिए मिखिया मत्तम्मि जागणो दोडयि । जा चंगययागमंए ना नाउडो सात् ॥ २६ ॥
 जो जइ सुणसु हरियमत्तिवयमिन्नेमिनाइ चिएणुणो । मुद्धरुमयात् निगुणियम्मि मए मुद्धनिमयेन ॥ २७ ॥
 एरिसए मुखिरुये इति बुचीये न ते निर(रि)ग्गिका । दिचीएयि इ जाठय एए गपु तात्थे भेर ॥ २८ ॥
 एएहिं मम गमए न तुज्जाए अन्द अणमत्थेणं । यच्चिम्मासो षए रथंने ममगा चदिताए ॥ २९ ॥

१ करिगामो अह निणयणतिकम महाधोरं । आसायणिकमूल थूल पाय विणा हिस ॥ २० ॥
 एह मम जेताणं आसायणिकं इति निरमक । तेहि विगह्म मिच्छी तत्तो दुग्गइदुह दुत्तह ॥ २१ ॥
 इय पत्रणिय धाराण पिन्तण नायर निय महत्ता । वादइ मुनिसत्थानं जह वृत्तानं सिसुं जणणी ॥ २२ ॥
 दुर्ग उयनुणित्था गइत्तमह्हा मज्जातण मच्चिं । फासुअत्तमिपएसे चिच्छइ हिययमि सतुजो ॥ २३ ॥
 इय ष्वतित्ठ इत्थो सुमइ पुमइः सगणं सता । सायाए तह पिठणो पित्तिज्जे जिच्छज्जणीए ॥ २४ ॥
 जिच्छइ १ उर १ हा एयम्म विमुत्तर पड्डामि । मयमय किं न लज्जाइ गुरुणऽत्थाइ वयमाणो ॥ २५ ॥
 अत्थयु अस्माइरुत्तं पुमायाण त न त्तिच्छिच्छथ । एए ताव सुसाहू पिरिक्कत्तीह पच्चक ॥ २६ ॥
 तमभिर मुणित्ता अत्रियवमाणेण नाइत्तगुमह्ठो । त वज्जारित्ठ द्वागो हिलवएसिकनिठणमई ॥ २७ ॥
 गतय त्तात्त न तामो ताम कात्तम्म ना अह देमि । नो अत्तदेमदोसो नेव अस्सपत्तिदोसो य ॥ २८ ॥
 कश्चिदपि दिए यएण महाशरापि इ जया पपुप्पति । जीवाण चिय दोसो तो नूण गरयकम्माण ॥ २९ ॥
 भिच्छसगहग्गहिया सहिया अट्ठनिषगागदामहिं । बुग्गत्ति कइ मुज्जा उवएसगिराहिं सुब्बाहिं ॥ ३० ॥
 त्थहियमिम निसुएिय अमुणियपरमत्थ दुम्मई गुमई । नायवमेवं जामइ तुममेव हि सच्चवाइत्ति ॥ ३१ ॥
 ज्ञा ताएए दास निरमषमिदुत्तवेत्ति जीहाए । होठण निष्ठज्जो सज्जो परदूसणुगिराणे ॥ ३२ ॥
 हि चिचित्थ १ पिच्चनि एएत्ति मएणुजागागाहएणं । उच्छमदममाइत्तयकरणं दुक्कर किरिय ॥ ३३ ॥

नाणाञ्जिगाहपरणे सुडुचरं चरत्तमामुमरत्तार्णं । निम्ममयुक्कयोनियदेहाग तद्धा निरीडानं ॥ ३४ ॥
 जेसि दमणमनि पागळेयक्षिणणु दुखइ पायित्तं । तेनिं पुग्गीयत्तामं निरग्गयं च मणुडयनि ॥ ३५ ॥
 सुडु तुह मायगत जासाममिड्डयाइ का यत्ता । उइदुहरमुदे तमि य ययार ताड्यो ष्हइ ते ॥ ३६ ॥
 कइमुष्ठापोडमि तुमं वाहिरिचिरीइ जाय माहूपं । दत्ता मयाण याहिं जिया अन्ने रयामत्ते ॥ ३७ ॥
 एए वाडततरग्गी अररग्गीमाग्गिमायविमयपरा । विमममनिज्जराए ण्ठं तु अत्ताण्ठुवेहिं ॥ ३८ ॥
 छत्सुत्तपयं गरयं माहूपेयाण ते न याणेनि । अर्यं च न मणयनि इ मह रोमो उरि लानि ॥ ३९ ॥
 मिण्हामि जेष दोमे किं तु माए नेमिमाभिणो पाणे । आडनियमेस्सिमयं च न पुग्गीया इ दत्ता ॥ ४० ॥
 तो सुमइणा पखरियं निबुद्धीउं तुमं तु जारिमत्ते । तारिमत्ते तित्थयरो मोट्ठपि ण्ठं चो एत्तं ॥ ४१ ॥
 दुब्भासिरस्स एए महोयररस्सण्णो गुणोयहिणा । निरिनायडेण निदिय ययानं निप दोहिं हरयेहिं ॥ ४२ ॥
 जणिय च ण्ठ मा इहनिहुरेहिं मरेहिं यग्गेहिं । ण्ठगुग्गो तित्थयररग्ग तुण्णु आमायानं ण्ठयं ॥ ४३ ॥
 अइया ण्ठणु जहिंजियमइयं गारमि तो तुमं जाय । तो सुमइं रज्ज्जं एएऽपि च्या महाग्गिणो ॥ ४४ ॥
 दुंति कुलीवा पणियं ता अत्तो कोट्ठपि नत्ति इ सुग्गीणो । ण्ठ मीयडे न मत्तिने ण्ठ जग्गी नेए मत्ताड ॥ ४५ ॥
 तो नायलेण जणिय जिणएग्गणुययुद्धिपो धीरा । नो पाडनयरग्गीणं चित्थियाउं गुणमपति ॥ ४६ ॥
 छेमोऽपि इ दिक्काए एएसु न विज्जए गुममण्ण । दीमंति ण्ठ पुग्गीउं वाहिरिचियाड नियमेने ॥ ४७ ॥

लो मुग्ध निष्ठ पश्य मुह्यतयमथि वीयमेयस्स । अहियपरिग्गद्धरणेषेस धुव ताव ह्नुस्सीखो ॥ ४७ ॥
 परिगियपरिग्गद्धि होयये निचमेव माह्वहिं । इएममन्नियमरहतवयणममयप महुरयर ॥ ४८ ॥
 नायमगुणा पु एये जइ एगा पुत्तिया गमिरग्ग मे । होहामि ता कहमह ईसिं गणिठं न वयजंगो ॥ ४९ ॥
 बड्ढे नियमणगणाइ अइउउह्नुत्तणुउठिं । मुचिरं निग्गइय लोयणेहिं नाखोइयमणेण ॥ ५० ॥
 एएए सपय चि (त) य तद लोयघा नियेण हत्थेण । गहिठं अदिन्नवारो सारो गमिठं चरित्तस्स ॥ ५१ ॥
 तुमए दिचमिगपि इु कच्च मुरोदए अजापडति । लो लगणं दिणेतो वचामो तुरियमुच्छेह ॥ ५२ ॥
 एयपि ताव तय अउठ एयमि जिचठं मेहो । रत्तीइ अज्जा सुत्तो अट्टज्जाणी अणुनउत्तो ॥ ५३ ॥
 यिउए पुमिएएएवि कप्पगहए कयं न एएण । तहय पजाए मग्गे कप्पग्गेण च हूरियतण ॥ ५४ ॥
 निग्गमक मंपट्टियमएण गाठंदगपि परित्तुत्त । पमणस्समवि मजाया विराहणा मुञ्जजावेण ॥ ५५ ॥
 पायगुप अयमज्झिय मवमिठे एम सारथन्निष्ठ । पइपन्नियेण जठं जयणा करसयनहिं गंतु ॥ ५६ ॥
 इरियाइ पन्निक्कमए निदिठं तीयक्कप्पसत्तम्मि । गंतवच्चिच्चियेवे सइयवे आमियथे य ॥ ५७ ॥
 उठ वय वट्टियर उक्कयच्चियाए न इु जहा वाहा । पवइयाणमिममिं चरित्तखेमोउति न इु दिचो ॥ ५८ ॥
 मुरएत्तगएग्गिउदं पुएमापो अविदिया पुयो अज्जा । मो बोदठं मए लो मानु कदं पुएमि पन्निखेदं ॥ ५९ ॥
 पएत्तगग्गंएए गदे विरएएए वारुलो न इु गलेमि । कइमणुपउत्तविणो परमएयगमाहो होमि ? ॥ ६० ॥

परिसपमायवाणा जेसु कह ते हतेति नणु ममणा । जइमुह ज्ञागुडा एए उक्तायनिम्मइणा ॥ ६२ ॥
अहवा एएदितो ज्ञाणोडवि डु सगुणो न जससत्थि । सुद्धमोडरि नियमनगो एए पुण गाव्हा यत्ता ॥ ६३ ॥
कत्तवेहि इमेहि दिजेहि नियमं सुदिठीए । सरमाणो जिएरयणं को एमिं यत्तणं बुज्जा ॥ ६४ ॥
अन्न च सगमो नणु इमेसिमग्हाण विष्णुमादेइ । सारयधम्मरयाण्णि मित्रियत्ता चरणुक्करोसु ॥ ६५ ॥
आहिंफामो जेणं जयाफरीए अईयनियफाए । डय अणुमिच्छोडरि डु नायडेण त्रिदिदादि जुत्तीदि ॥ ६६ ॥
सुमई पखरेइ इमं गंतयमनस्समग्दमेएहि । गहियया पयज्जा निरयज्जा तद मए एत्थ ॥ ६७ ॥
तुमसुद्धनेसि ज पुण त काळं कोडवि क्रि न सकेइ । ता मुयसु मह कर तुह न यत्तकारो रुयेयो ॥ ६८ ॥
एए न्यति दूर मह गंतय इमेहि खलु सद्धि । तो नायडेण जणियं न गउमाणुमु तुह जइ ॥ ६९ ॥
अहय पुण हियमहिय कहेमि तुह ज हिय तमायरसु । दुक्काकरोमि नाहं को रुस करिजा क्रि रयाण ॥ ७० ॥
न विउं तस्सगाळं विविहोवाएहिं यारिउंडवि डु सो । चंदणमुज्जिय युदियं पयाड नणु मट्टिया वाणं ॥ ७१ ॥
गोयम स मंदत्तगो पयइउं माहुपोसपामम्मि । खग्गा य पचमात्ता यचंताणं पदे ताए ॥ ७२ ॥
अह अन्नया डुवालमयडरिउं आगउं य डुच्चिक्को । निग्गायरावि जिके न तत्थ पावति मण्यपि ॥ ७३ ॥
अपन्निक्कताडोइयपावा डुवालदोसउं मरिउं । निमणा नणु ते समणा अमणा निणधम्ममेगाए ॥ ७४ ॥

१ एतद्यथा गयपुत्रा त्रयगिगयाण जगत्तरकाण । अशहीपराहपत्ते तर्गडपि चत्रिकण मित्रकुले ॥ ७५ ॥
 २ बुल्लिगातारं पुत्रिय अमुहएउरमाएते तर्ग मरिठ । मचमनरयमि गया गंयाहया दुक्कसमहिगया ॥ ७६ ॥
 ३ तप्पा इवहिप्पा दसो चठयीनिगाइ तइयाए । मम्मत्तमुत्तम ते खदिचु सुस्मानयपुलेपु ॥ ७७ ॥
 ४ एत्थो इदयमि जये चठरो तणु निज्जिहति ते सुएिलो । सिज्जिफमइ न इ एगो पचमठे ताण जो लेछो ॥ ७८ ॥
 ५ एतंनिष्ठदिपी जउ जई सो तदा अत्तो य । जयो अइय अत्तयो ? तयन मइ कहसु सो सुमई ॥ ७९ ॥
 ६ गोदम जसो जइ एव तारिस्सो तो मठे ममाएो य । उण्ययो कहसु कदिं गोयम परमाहमियगेसु ॥ ८० ॥
 ७ तयरे किं जगालं परमाहमियगई सु मनयइ । एवमिए जे पुरिमा समत्तरा दोसरोमिद्धा ॥ ८१ ॥
 ८ मित्रसमुदएण रिउंरएरपि कहियनेरिमय । अरगणिय चारसणं सुयनाए सुक्कयगुणठाण ॥ ८२ ॥
 ९ इदुएिय मन्धरत्तरे निचाराणाधारमए वाठ । उत्तणिय तमेव य तदा सुमइणा बुसीखाण ॥ ८३ ॥
 १० एतत्ताराचाठे चठे जउ जेउं होइ उरिररत्तए । एएडपि जइ कुमीद्धा ता न सुमीओ जए कोडपि ॥ ८४ ॥
 ११ इदिदम तइ दिववा पाणे एम्मिनेम नइ नियनो । निच्चुच्चिठे जद्धा तं तदा धुव मोडयि तित्थयरो ॥ ८५ ॥
 १२ इत्तंउत्तरमण्येणु मइदिनिज्जेणु सुत्तइणा नेण । चइ चिकलणम्म धम्ममि परमुहत्ताए ॥ ८६ ॥
 १३ इत्तंउत्तरमण्येणु पणा मिद्धाइ विदिउमुहियामे । परमाहमियनिज्जरागइ गठे चधिय तत्सोडयि ॥ ८७ ॥

कथोबवज्जिही सो? जयव । गोयम गुडुचिणा तेण । त्रिहियमपायारपदाणुकितापोउत्तयाणउ यदु ॥ ८० ॥
 तक्ममदोसवसठं अणतसमारियत्तमणुपत्त । कत्तियत्रये नमिस्सइ सोडलेगे पुग्गम्यरि(र)टे ॥ ८१ ॥
 अविज्जमिय चावगइयाठं नत्थिय ससराउं सुनित्थरणं । तद्धि इ सुगंरोण गुण गोयम सन्नरत्तनमणं ॥ ८२ ॥
 इणमेय जजुदीवं परिवेदिय सत्तिठं खवणजखदी । पयसा जम्मि ठाणे मियू य महाराई पन्निया ॥ ८३ ॥
 दाहिलदिसाइजागे तठं पयसाठ वेइया मग्जे । पणपत्तजोयणेषु करिउं जायारमत्ति अउं ॥ ८४ ॥
 नामेणं पम्मिस्तावदायगं इक्खदायगं यदुत्तो । अच्चत्तेरसजोयणमाणं ठाण च इरियाण ॥ ८५ ॥
 अद्दुच्छजोयणणि य उस्सेहो तस्स खणजउउपरिं । अच्चत्तेरसजोयणमाणं पयाररुगाउ तद्धि खेत्त ॥ ८६ ॥
 यन्नियाखगसठाणा सीयाखीम गुहाउ वट्टति । एयाण मग्गजागे जुगे जुगे जउयरा मणुया ॥ ८७ ॥
 निवसति ते य रुहा सययण यज्जरित्तहमणुपत्ता । सपरि(र)पमजुयदंजा अच्चत्तेरसत्तरमाया ॥ ८८ ॥
 सत्तज्जागहराज मज्जामिसमदुपिया य थीखोखा । इयमन्निरुगा हरिण अइयोरदिखीया ॥ ८९ ॥
 मायाविक्रययणा अत्तणिय सुनिदुरप्पदारी य । जमर्किरुप धोरायारा ते तत्त चिन्तति ॥ ९० ॥
 तेत्तिं जाठं पुण अतररुगुखियाठ ताठ गिण्हत्ता । चमरीण धनखपुडाययाखेदि गेचिउप वट ॥ ९१ ॥
 कत्तजु(जु)गलमि यधिय महग्गरयणत्थिणो वणियखोया । सायरमणुपयिसति य जउयरलीमेदिं निच्चनीया ॥ ९२ ॥
 सयखेपि इ जखदिजउ सुहेण थाहिंभिज्जण वेणेण । जच्चरयणणि पियु अगगंति य नियत्ताण ॥ ९३ ॥

आगच्छति य पद्मिस्तानदाययाथान मद्वाग्निदलं । तस्यागए समाणे विड्वति शुदानिरागिरा ॥ ११६ ॥
 तेसि नाय वदत्य रयणदीपगनिरासिमाणुश्राण । धायति तर्तं ते तेसि मङ्गान्निमुस्रवाजकने ॥ ११७ ॥
 दाकण लोचकए अङ्गुलयपर्वणं तमङ्गरश्च । एणं य ह्ये यारा फळजाणं गजेजण ॥ ११८ ॥
 रयणदीपाचिमुद्दे वचति परे य त मडुमसिस्ता । धावति पुणो वेगेण मुदुयट तेसि पिठीण ॥ ११९ ॥
 ताहे गोयम अद्यासने जा द्रुति ताय सुरसाय । मडुगंधदयसक्यपोरापयमज्जतुंवाग ॥ १२० ॥
 मो (जो) चूण मुदुयर तेसि पिठीइ ते पथायति । पुपरयि ते मडुजरियवाजयमेगे निमुंति ॥ १२१ ॥
 मडुमज्जवोखुया ते जीहारसमुद्धिया मद्वातुद्धा । तानागच्छति गुद् ययरसिखांमुकं जाय ॥ १२२ ॥
 आसतासन्नधरापएममागम्म सणियसणियमिमे । तावागच्छति जदिं विद्वाच्चियमुदं तपं अत्थि ॥ १२३ ॥
 तत्य मडुमज्जपुसाइं जाइ लयरियसेसतुयाइं । तेसिं समिख्वामाणेण ताइं मुसूण ते पुरिया ॥ १२४ ॥
 वचति नियपरेसु इयरे मडुमज्जमसरसतुब्बा । तथ पयिसति चान य हे गोयम पुवनिमुक्के ॥ १२५ ॥
 ताव परिपकआमिसलनें मडुमज्जपुप्रजनें य । मडुविचसिखासपुक्कमयि पिच्छिय हरिमिया द्रुति ॥ १२६ ॥
 तत्य ङियाण तेसिं धुजताण मडु च पिसिय च । सत्तठ दस दिशा जा च्छति शुदानिवासीले ॥ १२७ ॥
 तो रयणदीपवासी एरा सुतिकोरुधारलगापधरा । अगेमि यच्चकया रउइयरनद्धमेव्वकरा ॥ १२८ ॥
 त ययरसिद्ध परिचेदिक्कण सत्तठ काठ पतीव । वडति न मेवेवंं ययरसिद्धासपुकं ताव ॥ १२९ ॥

अक्षे पुण निष्करणे (निष्करणे)ण विद्याए वद्वहेत् । त मेवयति वक्कसघट्टसिरजुयलमेकठ ॥ १३० ॥
 सति य मिद्धिङ्गाए तेमिं इस्स वावि दोएहपि । निष्केरु खु जयेजा लरुहरुसदेण रुहेण ॥ १३१ ॥
 तेमिं तउ नराण सच्चउण्यमदिराण खणमिच्छा । तेसिं हत्था सहारकावमवि होजा जइ कह्वि ॥ १३२ ॥
 तेमिं परट्टमपुरुमज्जयाए तण्णमच्चिन्नेरे । दखिएडवि पीसिएडवि हु न हु पाणाइकमो हुजा ॥ १३३ ॥
 पयराभिय इएवे खयु ते अची अइ परट्टसपुग्गए । कएह्वमहे निजुजिय जमान्निउ चकमिय सययं ॥ १३४ ॥
 भेभंति वडर जा ताहे अचतदारणं डुक्क । विमहेति ते वराया वायामणकायसच्छूयं ॥ १३५ ॥
 नो जायति दुयंभा तह्वि हु अच्चिचया सरीराण । फुट्टति न तुट्टति य जयति पुण जज्जरीजाव ॥ १३६ ॥
 ते कालिं पडोएय परिवेममुचिंति रयएदीननरा । पविहान्निऊण य सिखासपुग्गयाइं घरट्टाण ॥ १३७ ॥
 कउं तेमिं ननु अतररुग्गुडियाउ गिण्हिय जेउण । वडुण्ण दधिणजाएण त्रिफणती इमे तत्थ ॥ १३८ ॥
 एवेय विपाकेय निग्गति य अतररुग्गुडियाउ । ते रयणदीयवामीमणुया अइदूरक्कम्माणो ॥ १३९ ॥
 कउं कउंकेव(वे)पुव कारिसपुग्गोइमणुइवजाति । आहारपाणरहिया गहिया पीजाइ तुमहाए ॥ १४० ॥
 कउं कउंति कउं किया कउंकेव तहाकवे । आ वच्छरमरिदत्थे चजिया नजिया सक्कमेहिं ॥ १४१ ॥
 केवण (परवण) वरत्तते । जयस मए समावे तउंअवि सुमती कउं जाए ॥ १४२ ॥
 विमिज्जकउंकेव विमिजे मणे । केवण कउंकेव के, कवेय कउंकेविकारी ॥ १४३ ॥

तउंडनि दुबमाएत्ते, तउं कणइत्तए गए । तउंडनि यतरत्ते य, तउोडवि डु वणफ्फइ ॥ १४४ ॥
 तउो मणुस्समाईए, इत्थिनाय वाइस्सई । तउंडवि उळुडुडीए, सुमई डु गमिस्सई ॥ १४५ ॥
 तउं नरगु बुद्धित्ते, तउोडवि डु चाणमतरो । गयज्जहाडिवे तउो, मडिउ मेहुणत्तर (णानुरे) ॥ १४६ ॥
 तउो यएरमईउण्णत्ते, अण्णत्त कायमस्सित्तं । माणुमत्त तउं पत्तो, सजयत्त तउंडवि य ॥ १४७ ॥
 नरो नभित्तित्तं तउो, मत्तमाए तउंडवि य । चरमोयडिमगज्जमि, महामउत्तए तउं ॥ १४८ ॥
 नारउं मत्तमाए य, तउं गोणो ज्जनिस्सई । तउंडनि दुबसाणो य, तउंडवि यएकोइलो ॥ १४९ ॥
 तउंडनि डु चउोयत्त, मइमउत्तए तउं । तउं तदुउमउत्ते, सत्तमाए तउं त(ग)उं ॥ १५० ॥
 रामदो य तउं गापो, किमिमउत्तगत्तउं । तउंडनि ददुरत्तमि, तेउकाय तउं गउं ॥ १५१ ॥
 तउं पुणू य जमरो, तउं य चरुउं मउं । तउं उडेइयत्ताए, गउं तउो यणस्सइ ॥ १५२ ॥
 तउं अण्णत्तकायाउं, चत्थिरीरयएत्तणे । नारउं तइ उठीए, जाउं तउो करेणुउं ॥ १५३ ॥
 यट्ठं मडियं ताम, उरगुगउं य यट्ठं । तगोइत्ततदेसमि, त्तिउपत्तत्तए गउं ॥ १५४ ॥
 पुत्थिरीनाममाओ तउो मणुअपकु (न) गो । तउं य दु(द)मत्तमि, तउं य पुढमाइसु ॥ १५५ ॥
 मणो य मणुए चाउत्तरस्सी य तउंडनि य । उत्तरत्त तउं पत्तो तउंडवि य पुरोहिउं ॥ १५६ ॥
 तउंडनि मत्तमि पत्तो, तउं पोणो य उट्ठरो । मणुस्सत्ते तउं जाउं, चक्कित्ते सस्सदिहिउं ॥ १५७ ॥

५३ने गरुण लणो, तउं एणस्म नंदणे । तउं य मनले(ली) तउं गोयममणो नृउंगो (गममणो चुउं) तउं ॥ १५० ॥

५४पुसायुतो लसा तउं षषहरो पुणे । पुसमय्यणी दोठ, निविल्लो कामनोगउं ॥ १५१ ॥

५५पदुं कडिटे, षरिलाषरलं थर । गयना सुमई मो य, गच्छिस्सइ पर पय ॥ १६० ॥

५६प थं थं इहे तिसुं, तिसुणी य गुणेत्तना । पानकीणं पनमाइ, बुद्धा तइय मय्य ॥ १६१ ॥

५७पुइउइं जणिक्ख, निरुण्ण थं थं इहि । पविमिद्धा तदागार, निरुण्ण पयस्वरं ॥ १६२ ॥

५८पय्ये परुडिडा तेनिं निउमोगुण । पनमिद्धा थं पडिचे नाएयिन्नाणमज्जे ॥ १६३ ॥

५९पणुण्ण मने, मज्झहिक्खा निरनरे । परमाहम्मिण्णमु मे, तदडा सुमई वहा ॥ १६४ ॥

६०परे सुण्ण्णीयए, मम्मसमणुण्णुण्णिय । तदादि वइसुदानुक्खहि मो पमीन्निउं ॥ १६५ ॥

६१पउ त्तिण्णो थं थं पय्यगान्निहिमगा । केउउ दग्गेमणिं मयउं थययाउण ॥ १६६ ॥

६२पवणी एमगा थं वड्ढियो थं मययो । तस्सउायो थं थ्याउायो, षट्ठयो वु मवहा ॥ १६७ ॥

६३पडिण्णिये न्ण वड्ढिय थं जिणगाने । पुन्नीउाय पममाए, मंयणेण थं गोयमा ॥ १६८ ॥

६४पुणीउमणेणे, न वययो पयजउं । सुणीहिं माययुद्धिणि, मेहाणीहिं सुनिउयं ॥ १६९ ॥

६५पुण्ण उडा, उण्णपयसण । थंथेउि वु उट्ठिस्सनि, तदा उग्गीउमणिणे ॥ १७० ॥

६६पुससा थं उंउं, तथ थं ते हिं सुसाण्णो । पुन्नीउा वुण्णुणीय, थदरा तण्ण निउयं ॥ १७१ ॥

गोपमा इह सहस्र, होइ पत्रं त्रियद्विमा । सप्रदत्ताए जेणो(णे)सो, सुमाहूण तवस्तिण ॥ १७२ ॥
 अयन्नवार्यं नासिञ्जा, मुदरित्वाइ सवहा । परं तेण पद्ध नेमी, हरियसमिरोमणी ॥ १७३ ॥
 धम्मतिथयरो बाबीसभो निम्ममनिम्मसो । गणण वदयछाप, आचारंगं वरागम ॥ १७४ ॥
 सहाए पययमाणो, माणोयदियदुब्बो । दिजे तथोत्रविचो य, पणमिता तिलुत्तमं ॥ १७५ ॥
 वचीस तथ आचारे, निहसिञ्जति सामिणा । तेसिमिक्खपि जो साहु, साहुणी या विनिष्ठयं ॥ १७६ ॥
 अइक्खमिञ्जा आचारमत्तर पमायउं । गारथीहिं समे से ण, परुविञ्जा व अत्तहा ? ॥ १७७ ॥
 इञ्जा अपत्तसंघारी, से इ णो पारगामिए । गोयमा त्तिक्खुणा जेणोदिय तु मुदणत्तग ॥ १७८ ॥
 जेण भंगदियं तस्स, पचमययंनण । इरथीए अगुणगाइ, पखोइत्ता सचकुणा ॥ १७९ ॥
 एम्मं नाखोइय तेण, वत्तगुत्ती विराहिया । तविराहणदोसेणं, पगदेसे जहा पत्तो ॥ १८० ॥
 दहो दहोत्ति त्तिञ्जा, त्रग सीलवय तहा । अइं जेण सदथेणादिन्ना तु पग्निगाहिया ॥ १८१ ॥
 इय तेणवयं त्रगं, मग या देइ ज सिय । अणुगएइवि सूरमि, त्रगत्ति पयविय ॥ १८२ ॥
 तरग धीयपयं नठं, कठ जइ इयासणा । अकासुगोदगेण तु, जेण्ठीणि बुबुञ्जिणा ॥ १८३ ॥
 धोवियापि तहा मग्गे, अविदीए य वसिय । वीयकाय च अक्क (क) त, सयट्ठिय यणस्सइं ॥ १८४ ॥
 जेण चेत्तं चत्तं तु, न इ आखोइयं तहा । विखूए फुसणं वेव, तहा फनफरुत्तुणी ॥ १८५ ॥

पढमे नरए तचो, तउं इञ्जस्स नंदणो । तउं य समणो(णी)चूळं गोयसमाणो चूळंगो (पसमणो चुळं) तउं ॥ १५० ॥
 अणुत्तरसुरो तचो तउं चकहरो पुणो । पुयसययणी होळ, निधिणणो कामजोगउं ॥ १५१ ॥
 जहोयइळ उक्किळ, चरित्ताचरण वर । गोयमा सुमई सो य, गच्छिस्सइ पर पय ॥ १६० ॥
 तदा य जे इहं जिक्कू, जिखुणी य गुणोत्तमा । पासनीणं पससाइ, कुळा तहय सथव ॥ १६१ ॥
 अणुदूवाइ जागिजा, निरहगाण य जे इहिं । पविसिजा तदागार, निरहगाण पयकरं ॥ १६२ ॥
 गंथमत्थ पस्विजा, तेमिं तिवतभोगुणे । पससिजा य पन्निचे नाणविन्नाणसज्जे ॥ १६३ ॥
 सहाम जगए मते, मत्ताहिजा निरतर । परमाहम्मिएसु से, जाइजा सुमई जहा ॥ १६४ ॥
 जयय सुमइचीणेण, मम्मत्तमणुपाखियं । तहावि कहमुदामदुक्केहिं सो पवीन्निउं ॥ १६५ ॥
 गोयमा खिंणियो जे य चूयगामविहिंसगा । केयलं दंजभेयमिं सयलं वयपावण ॥ १६६ ॥
 तस्समग्गी पममा य, वज्जिययो य सथयो । तस्सदावो य आलायो, चइयवो हु सघहा ॥ १६७ ॥
 वंमेर निम्मियं तेण, वज्जिय ज जिणगमे । कुसीलाण पससाए, सथवेण य गोयमा ॥ १६८ ॥
 तग्ग्हा दुस्सीलमजोगो, न काययो पयत्तउं । मुणीहिं सावपहिं पि, मेहावीहिं सुनिच्चय ॥ १६९ ॥
 जहा सुमइणा लम्बा, दुच्चकठपरपरा । अन्नेइधि हु लहिस्सति, तदा दुस्सीलसणियो ॥ १७० ॥
 नायलम्म य वंदण, तयय ते किं मुगाइणो । बुमीवा सुत्तजुत्तीए, अहवा जण निच्चय ॥ १७१ ॥

गोयमा इह सहस्त्र, होइ एवं त्रियङ्गिमा । सभ्रं दत्ताप जंणो(णे)सो, सुमाहूण तवस्तिण ॥ १७२ ॥
 अयन्नवायं चासिजा, मुहरित्ताइ सवहा । परं तेण पट्ट नेमी, हरिवंससिरोमणी ॥ १७३ ॥
 धम्मतिथयरो वायीसमो निम्ममनिम्मसो । गएण वदणछाप, आयारंगं यरागमं ॥ १७४ ॥
 सदाए पप्रवेमाणो, माणोयद्वियमुञ्चयो । दिजे तत्थोवविचो य, पणमिता जिणुत्तमं ॥ १७५ ॥
 वचीस तत्थ आयारे, निदसिज्जति साभिणा । तेभिमिक्कपि जो सद्ध, साहुणी वा विनिच्चयं ॥ १७६ ॥
 अइम्मिजा आयारमन्नयर पमायठे । गारत्थीहिं समे से ण, परुविजा व अन्नहा १ ॥ १७७ ॥
 इजा अणंतससारी, से इ एो पारत्थमिण । गोयमा चिखुणा जेणादिय तु मुहणतग ॥ १७८ ॥
 जेण सगहियं तस्स, पचमययगमण । इत्थीए अगुवगाइ, पलोइत्ता सचकुणा ॥ १७९ ॥
 समं नालोइय तेण, वज्जुची विराहिया । तविराहणदोसेणं, एगदेसे जहा पमो ॥ १८० ॥
 दहो दहोचि जन्निजा, जग सीलपय तथा । ञ्छं जेण सहत्थेणादिमा तु पन्निगहिया ॥ १८१ ॥
 इय तेणयं जगं, सग वा देइ ज सिव । अणुगएडवि सूरम्मि, उगज्जति पयपिय ॥ १८२ ॥
 तस्स वीययं नंठ, कच जह डुयासणा । अफासुगोदगेण तु, जेण्णीणि पुवुञ्जिणा ॥ १८३ ॥
 धोपियाणि तथा मग्गे, अविदीए य चसिय । वीयकाय च अक्क (क) त, सयट्ठिय यणस्सइ ॥ १८४ ॥
 जेण वेत्तवयेणं तु, न इ आलोइयं तथा । विज्जए कुसणं भेव, तथा फक्कण्णुणी ॥ १८५ ॥

अविहीर्षतिः, दाए, पाठशत्रुं चरीरिति । विराहणाद् वेत्तोऽधि, गणितं न ह्यु माणसे ॥ १०६ ॥

पदमे परमेण, जगमे गिगंधरुघिणा । तन्नगेणवि पचानि, जगगा जुगा मह्यया ॥ १०७ ॥

तप्तो छागमजुशीए, एए ननु बुन्नीडया । माहुणो गोयमा बुत्ता, तत्तावगमयज्जिया ॥ १०८ ॥

तप्तो एएए छंएए, गोयमा परियारिठि । मह्ययापि गिगजाणि, गुमाहुजणसंगमे ॥ १०९ ॥

अपरे षंए छंएए ! जेए निमुए गोयमा । मुमाहु वा पुमहो वा, तइय नो जन्नतर ॥ ११० ॥

अएणमिज्ज अएया, साहु माहुत्तमुत्तम । सायनें सायगसं च, जहुत्तमणुपाडिया ॥ १११ ॥

नो विराटिज्ज गाहुत्ते, साहु नो सायनें तदा । नियं साययधम्म च, स जने सिद्धिजायण ॥ ११२ ॥

अपरे माहुधम्मो ए, अईए डुरणुचरो । वग्मावयकरो बुत्तो, जगदमीहिं मयहा ॥ ११३ ॥

अएएएवि पाडिजा, माहु अग्गनयतरे । अयय भोग्गमुखोद, निरावाद् निरामय ॥ ११४ ॥

एएएएए मुंजए, दएए माणुमत्तए । परपराद् मुग्गस्म, माहुग व रियाद्धिय ॥ ११५ ॥

ए उएएए चरिणसं सं पुले निरवज्जय । मज्जयति नरा भीरा, दगनेयमणुत्तर ॥ ११६ ॥

एएएएए एए उएएएएए एएएएएएए एए मुए बुयाणि । उ मएई नं एएए पाउउज्जा, गयादयार थयमायरेण ॥ ११७ ॥

एएएएए एए उएएएएए एए चरिं दे एह ! माहुद् वीरनादो । गुंएदिं मं गोयम नेमिपागे, पण्ण पाठेयगमाठ मिज्जे ॥ ११८ ॥

ए एएएए ए उएएएए एए उएएएए एए गए मिज्जमेणमो जदा । जिणगमुन्दिचिदीड मअदा, रंमए नो माहुएवीएमेणवे ॥ ११९ ॥

जमित्य उस्तुत्तपय पयपिय, मय महामंदमईइ अस्पणो । त सयसिंक्तत्रिसारया नरा, पसन्नचित्ता पविमोदयतु नो ॥ २०० ॥

॥ इति श्रीसुमतिनागिन्द्रचरितं श्रीमहानिशीथाच्छृत्तम् ॥

अथ कुमार्गससर्गनग्नानामतीवैद्विकामुष्मिकलाजहानिसुपदर्शयन्नाह—

कुमगससगविलगगबुद्धी, जो बुज्जई मुरुमई न धिद्धी ।

तस्सेव प्सो परमो अलाहो, अगीकउ जेण जणप्पगहो ॥ २४ ॥

व्याख्या—दुलित्तो मार्गं कुमार्गस्तस्य ससर्गस्तत्र विलग्नानाम्ना बुद्धिर्मेधा यस्य स तथा यः पुमान् अन्यायवशंवदः परोपदेशो श्रुतेऽपि बुध्यते जानीते मुग्धमतिर्मन्दमतिर्न हि तस्य हितमार्चा तं दुर्मधसे धिर् धिर् । स कुत्रापि न भ्र्सा स्यः । तज्जन्मापि धिर् । तस्यैव एव परम प्रकृष्ट अलाजो महत्त्वराज्यलाजादिहानिः । येनाङ्गीकृत स्वीकृत लोक प्रगहो लोकाबुद्धोऽन्यायमार्गं प्रतिश्रोतोमार्गस्तु बुन्वर एवेति तस्य ॥ २४ ॥ अत्रार्थे सुरचन्धयो कथानकमुपदर्शयते—

पुरं जयपुरं नाम, तत्र शत्रुञ्जयो नृप । विपषदानधोरण्या, सिग्रन् विश्वजरातलम् ॥ १ ॥

यूरचन्वानिधी पुत्री, तस्यास्ता रूपशाखिनी । बृहत्सुते ददौ यौवराज्यश्रियमिवापति ॥ २ ॥

गणितो न पदात्तिरेऽपि चन्ध्र क्रोधजगह ततः । जगामापदेशीयञ्चमि रत्नपुरान्तिके ॥ ३ ॥

तदुद्यानतरङ्गायामाशिश्चाय मुत्सेन मः । तावत्सुदर्शनं नाम, मुनिमीदृय (निं वीदृय) ननाम च ॥ ४ ॥

१ पुरं दृशोर्धृमङ्गल्यममानसधीरसौ । वम्बोषपदस्सोऽवि, किमुच्चैर्याति वे पय ' ॥ ३ ॥ अशिसोऽयम्

तन्वदेशानामारुधामापीय ह्येत । नियम जीवहत्याया, जग्राह गुरुसाक्षिकम् ॥ १ ॥
 कृतमनुरपि प्राणी, जूपादेश विना मया । न हन्तव्य इति स्वान्ते, निश्चिन्तैप पुर गत ॥ ६ ॥
 जयमतमहीजर्जुस्त्र सेवा व्यधादसौ । दददाद्विणयवत्त्वेन, वद्वज्रोऽचून्महीशितु ॥ ७ ॥
 षण्डोऽन्यदाऽजाणि राईकान्ते शान्तेन चेतसा । कुञ्ज पद्मीपतिर्वध्यस्त्वया योऽन्यैर्न साध्यते ॥ ८ ॥
 स्त्रीगोब्रह्मशिनुम्रातयाती य पातकी चृशाम् । प्रभ्रन स निहन्तव्य, सुप्त सन् मल्लुताङ्गया ॥ ९ ॥
 श्युक्त जयमानेन, सोऽज्ञान्न रण विना । इन्म्यह नियमोऽस्त्येप, मम निष्कपटात्मन ॥ १० ॥
 तच्छ भ्रवणाडाना, रञ्जितो चृशामात्मनि । स्थापयामास त स्वाङ्गरक्षक ह्दितिवासव ॥ ११ ॥
 प्रविरशान्यदा त्रीमस्त्रस्वरोऽद्भ श्यामय । देशमध्ये ततश्चन्द्र, ह्दितिपालनिदेशत ॥ १२ ॥
 मन्वय नगर तस्य, धात्रित्वा कटके ह्वात् । ररोध दुर्गपन्थानं, सङ्कटे पातितस्तराम् ॥ १३ ॥
 तनाऽन्यत्राणिमुक्तस्तस्यैव शरण यया । नम्रसेनापि सचक्रे, वस्त्राद्ये परिधापितः ॥ १४ ॥
 रमानिन्य न्वमाथन, व्रातृनल्लृतनल्ल । प्रमादपात्र जूपस्य, कृत्वा त्रैद्विष्ट (मैपीच) त गृहे ॥ १५ ॥
 पुराण्यधिष मन्य (मन), राजा चन्द्र प्रमन्नधी । सुलेन तस्थिगानेप, राजसेवावशावदः ॥ १६ ॥
 इत ब्रगण मूरण, राज्यनृणाणानुनाऽधिकम् । विश्वस्तोऽवधि ज्ञजर्त्ता, प्रविश्य क्षणदाक्षणे ॥ १७ ॥
 पातका वायमा नृपमन्त्रं प्लुतन सति । स नश्येथीत्यक्षत्रे, धित् धित् कुष्कर्मकारिणम् ॥ १८ ॥

तान् कृष्णागतमाप, द्वितीयाः प्रोचिमानदः । क पप इति विज्ञेय, प्रबुद्धं सुतचेष्टितम् ॥ १९ ॥
 देसास्त्रिर्मित्त सोऽथ, जीघमुच्छ मञ्जिनि । रक्षपचनतश्चन्द्रमानाव्य नगरीजना ॥ २० ॥
 राग्ये निनेरायाचकुर्गास्व गुपिता न किम् । न चूमी पतित तिष्ठेत्, पुष्प किं तु शिर श्रयेत् ॥ २१ ॥
 अथ शत्रुजयो राजा, सुतोपरि समतरः । वनान्तश्चित्रको जज्ञे, पयस्यं प्राप्य तरुणात् ॥ २२ ॥
 सद्भि प्रनोधितोऽप्येव, सूर पितरि वैरजाद् । स्वकृत कोऽपि नो वेत्ति, परस्मिन् दोषकृद्भजेत् ॥ २३ ॥
 ततः सूर परिव्राज्यश्रान्तं पितृपातकी । तमेव देशमायासीद्यत्रास्ते चित्रक पिता ॥ २४ ॥
 तेनाकम्पात्समुत्थाय, दृष्टमात्रलनूद्भर । पूर्वजन्मोत्थयैरेण, दृष्टाध्यापादितस्तत ॥ २५ ॥
 पुनः पयारमागाथ, त्रिषोऽञ्चत् पश्चिमध्यग । मृगया कुर्वता तेन, चित्रक प्रापितो मृत्तिम् ॥ २६ ॥
 वारथ्येती विपद्याथ, शूकरी मत्रनरु । युध्यमानो मिथस्ती तु, त्रिद्वैर्नैनिपातितौ ॥ २७ ॥
 मृग्येऽथो ममुत्पन्नौ, परस्परत्रिरोपिनी । किराते करणाहीनैर्दानीं द्वी तौ निपातितौ ॥ २८ ॥
 ततो विपद्य कुत्रापि, करिपोती वनरु । दन्तादन्ति युध्यमानानमपरोरुणितेदृशौ ॥ २९ ॥
 त्रिद्वैर्नैः पञ्चराज्ञः, ममानीयोपदोक्तौ । तत्रापि हि मिथ क्रोधात् युध्यतस्ती (युध्यते ती) समुञ्जती ॥ ३० ॥
 रन्ति तौ इन्निर्गमहाकृष्टात् कत्रान । अथो केरवञ्चत्त्रागात्सुदर्शनसाधुराद् ॥ ३१ ॥
 तत्रमस्याधिनीन्देण, मातरोप गमेतवान् । श्रमणतिथिमाननीय, देशनामेव पृष्टवान् ॥ ३२ ॥

विभेत्तयोर्गर्हायं, जगन् बरिणोर्नृण । पूर्वाचान्तमाचष्ट, तत स्पष्टगिरा प्रनु ॥ ३३ ॥
 तदावर्यं स्वर्णायामन्यणीनृतसंवर । राग्ये मस्याय पुत्रं स्व, स्वय दीक्षासुपाददे ॥ ३४ ॥
 पृच्छिगानरामेयो, प्रपष्ट मरणे गणौ । जग्मनु प्रथम श्वप्त्रमद्भ्रामुगसकुलम् ॥ ३५ ॥
 तासा धीचन्द्रराजपिंधिरं तीव्रतरं तप । मिद्धिश्चीरमपो जङ्घेऽजन्तसौख्यश्रियो गृहम् ॥ ३६ ॥
 पुनार्गमेर्तापरा नरा ये, न धर्मतत्त्वन्नतिबोधजाज । ते गूरुन्यूतया प्रपन्ना, स्युर्दु खिनस्तीनकपायजाजः ॥ ३७ ॥

॥ इति चन्द्रचूडध्यान्त ॥

अथ सांसारिणीयानां कपायोदयगतिना समाप्तमहार्हादास्थ्यानस्ये गर्हास्थये वसता सता न हि किञ्चित्सौख्यमास्ते ।
 यदि च महादुःखतागणारं जपरागणार किञ्चिन्मांसि तदा साधूनामेवेति दर्शयन्नाह—

तद्धीवकाप परिररिक्काण, सम्म च मिठ सुपरिक्किण ।

मिळुनथरथ पुप सिग्गिण, सुही जंई ह्योइ जयम्मि नूण ॥ २५ ॥

एतत्—एष प्रीयतिषायान् नित्यमन्मंयोगापुरनस्यतिनगरूपान् परि समस्ताच्छ्रयित्वा पात्रयित्वा । अथ च
 महादुःखतागणारस्वरूप मिष्यान्व तद्विपरीत सुतपमनिचायेन परीश्य सम्यग्निषेयनं कृत्वा । अथ च सिङ्घान्ता आधो
 न अस्पाय्य एदारपात्ररूप हीषानाण्डनिर्बुद्धिर्बुद्धिनिगादित पुन निश्चियता समवयुष्य सुधी स्वाहृन्निद्रितैः प्रकारि-
 ट्ठिनैश्च निधिल जगति वापठ अर्धदिशि वाष्यायां ॥ २५ ॥ एतदर्थोत्रायकं पात्ररुपान्कमारह—

अस्मीह ज्ञारते वर्ये, हर्षेणपूरिते घ(ध)नेः । शाखिमाम इति प्रामः, शाखिनिष्यसिशाखित ॥ १ ॥
 अत्रान्तु हत्रियः शाख, शाखमानो गुणैर्निजैः । प्राम्यलोकेर्मानीयो, प्रामणीत्वेन सर्वदा ॥ २ ॥
 आगमसिद्धिकोऽप्येव, कुप्रामयसतेर्नात् । पातकोऽजनि जन्तूना निर्मन्तूनामपि क्षणात् ॥ ३ ॥
 मृपायणा परद्व्यहर्त्ता ज्ञोषाऽन्यदुष्टुगाम् । अधुकर्माऽव्यसत्कर्मासफोऽजनि निरन्तरम् ॥ ४ ॥
 अन्यदा तेन पापद्विप्रयातेन दुरात्मना । प्रामादायान् वणिग्दट, पत्रीप्यासनपारिणा ॥ ५ ॥
 गृष्टिना मर्ममथ्यम्, स्वमेकान्ते प्रगृह्य च । जयान रद्गयतेन, मन्वार्ता वेत्ति कोऽपि ना(नो) ॥ ६ ॥
 किणिमथ्यानयोगा, स मृत्ता व्यन्तरोऽजनि । संसृत्य प्राग्जय स्वीयमपदयद्वाद्यवैरिणम् ॥ ७ ॥
 मारुरन्मात् प्रयातेय, क पापालेति चिन्तयन् । तत्समीपमनुप्राप्त, सुनिष्ठुरमुवाच तम् ॥ ८ ॥
 मां निहत्य ह यामि त्य, रे दुरात्मसहई रुगा । त्वत्केके त्रिदमोऽस्मि, जसमद इवाङ्गना ॥ ९ ॥
 इगुन्निगा विगसादमेतदीयं स राहम । दु सहां रेदनामाद्यु, सर्वादेव्यस्य निर्ममे ॥ १० ॥
 नरकादिकु ग्नीयमगामनुर्नसत । स्वर्नर्नर्दृहमानिन्ये, पापपुञ्जेः पराजित ॥ ११ ॥
 आगन्दाभिर्नरं बुर्नमपातोदयद्वसित । रेद्यानाद्वय दत्ता स्वं, सर्गनिर्देशितसदा ॥ १२ ॥
 मणिमन्त्रोपधैर्नानात्रिधे प्रगुणितरपि । न गुणोऽन्य मनाग्नो, दीनवृत्तिमुपेयुप ॥ १३ ॥
 ज्ञार्यो ज्ञपिपग नाग्य, न माता मन्यते वय । र्दुगपि मरुणा गाढं, ज्ञातरोऽपि पराञ्जुस्तः ॥ १४ ॥

१ सर्वं परिश्रमात्प्राप्तं, परिश्रममुत्प्रेक्षायाः । दुष्कर्तव्यपुत्र्यं प्राप्ते, न हि त्राप शरीरिणाम् ॥ १९ ॥
 २ तस्य परिश्रमात्प्राप्तं, यत्प्राप्तं तदा । ज्ञानमहे तय तर्हि, मृगिन म श्लोति च ॥ १६ ॥
 ३ दधो नमस्तथा पाथा विप्लवस्तद्व्यस्य पापिनः । पूषकार नृसो मोऽपि, ननश्चुतिककुल्यरे ॥ १७ ॥
 ४ शक्यतात्प्राप्तं, एतान्प्राप्तमोषरान्तिनः । तस्मिन् प्राप्ते तदीयौक पाभ्यं केनद्वयुपाययौ ॥ १० ॥
 ५ स्थापयन्निमाकरय, कर्तुं नूतनहोदरान् (रम्) । म माधूनामदधित्ते, चिन्तयामाम शाब्दकः ॥ १९ ॥
 ६ लोभान्दत्तान् ददा गन्धा तदंतं महोत्साहान् । काश्चिद्विद्या प्रयत्नन्ति, यथाऽहं स्या मुग्धी ध्रुवम् ॥ २० ॥
 ७ एतान्पुत्रं गुरुत्वात्न कश्चिन्मोऽप्य जग्मिमान् । श्रुतिं ज्ञानो नरा प्राय, सुदुर्गुरमेतिनः ॥ २१ ॥
 ८ एतान्पुत्रं गुरुत्वात्न कश्चिन्मोऽप्य जग्मिमान् । श्रुतिं ज्ञानो नरा प्राय, सुदुर्गुरमेतिनः ॥ २१ ॥
 ९ गुरुत्वात्न कश्चिन्मोऽप्य जग्मिमान् । श्रुतिं ज्ञानो नरा प्राय, सुदुर्गुरमेतिनः ॥ २२ ॥
 १० गुरुत्वात्न कश्चिन्मोऽप्य जग्मिमान् । श्रुतिं ज्ञानो नरा प्राय, सुदुर्गुरमेतिनः ॥ २३ ॥
 ११ गुरुत्वात्न कश्चिन्मोऽप्य जग्मिमान् । श्रुतिं ज्ञानो नरा प्राय, सुदुर्गुरमेतिनः ॥ २४ ॥
 १२ गुरुत्वात्न कश्चिन्मोऽप्य जग्मिमान् । श्रुतिं ज्ञानो नरा प्राय, सुदुर्गुरमेतिनः ॥ २५ ॥
 १३ गुरुत्वात्न कश्चिन्मोऽप्य जग्मिमान् । श्रुतिं ज्ञानो नरा प्राय, सुदुर्गुरमेतिनः ॥ २६ ॥
 १४ गुरुत्वात्न कश्चिन्मोऽप्य जग्मिमान् । श्रुतिं ज्ञानो नरा प्राय, सुदुर्गुरमेतिनः ॥ २७ ॥

१९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥

यदि सन्नो जनिष्यामि, प्रमजिष्याम्यहं तदा । स्वाताऽस्मिन् हि गार्दरथ्ये, नियमोऽस्त्ये मे तथा ॥ २७ ॥
 साम्प्रतं न हि शक्तोऽस्मि, व्रतादाने च पातने । इत्थ निश्चयमाहृत्य, शाख स्वगृहमाययी ॥ २८ ॥
 तरश्चुर्दिनत्रयं तत्र, गुरयो नाग्ययोगतः । क्रियत्यपि गते काळे, तत्तपस्याग्रजानत ॥ ३० ॥
 करणापूर्णहृदयस्त व्यमुग्रघराककम् । किमेतेनादितन स्यात्, (फलमिति) पक्षं चेति विमृश्य सः ॥ ३१ ॥
 तत स पार्श्वमासाद्य, गुरोर्दीर्घामुपाददे । पद्मरायरक्षणे दक्ष, सम्यक्त्याधिष्ठितात्मकः ॥ ३२ ॥
 कृतोदप्रतपा पापनिर्मूलनसमर्थधी । सिद्धान्तार्थावबोध्या च, प्रियायामुद्यतोऽजगत् ॥ ३३ ॥
 अर्धीत्येकादशार्द्धी स, गीतार्थोऽञ्जुहुरोर्गिरा । वैयाघ्रस्य च साधूना, सापयन्न श्रम गत ॥ ३४ ॥
 अनेका लब्धयस्तस्य, सपयास्तपस धिया । गुर्यनुज्ञामुरीकृत्यैकाकिप्रतिमयाऽचरत् ॥ ३५ ॥
 हस्तिनापूरुर्महोद्याने, तस्थौ प्रतिमया स्थिर । तत्रस्थव्यन्तरेणास्योपसर्गा प्रथितेतिरे ॥ ३६ ॥
 मन शुद्धाधिसोढु स, लभो मम शमोदधी । हृपकश्रेणिमाराज, केचलज्ञानमासदत् ॥ ३७ ॥
 महिमानमथो देवाश्चक्रुरस्य महाश्रुतम् । वन्दनार्थी समग्रोऽपि वीरलाक समेतान् ॥ ३८ ॥
 केचहयथो समाचल्यौ, स्थोदन्त पर्पद पुर । ईदृग्योरोरकर्माहमथात्रनि गुणस्यदन् ॥ ३९ ॥
 अर्द्धदीक्षाप्रजावेण, धर्मोराधनयोगतः । तत्र धर्मे विधातव्यो, धीरधीन्नि समुद्यम ॥ ४० ॥
 ॥ इति शाखहृदयान्त ॥

अथ सामान्येन कषायपरिहारोपदेशमाह—

इमे चङ्गति जया कसाया, तया गया चित्तगया विसाया ।

पसतचावं सु लहिल्ल चित्त, ततो जवे धम्मपहे थिरत्तं ॥ ३६ ॥

व्याख्या—कर कर्म ससारो वा तस्य आयो खान्तो येन्यस्ते कषाया क्रोधादय । इमे प्रत्यक्षोपलक्ष्यमाणः । यदा त्यन्ते, आत्मसहगता बहिष्मातगोषकन्यायेन, दूरीक्रियन्ते तदा गता एव निर्नष्टा एव चित्तगता विपादा पञ्चात्ता पादय विपीदन्ति प्राणिन एन्निरिति विपादा इत्यर्थः । कषायानुगतः सत्त्वः प्रायो विपादजागेन स्यात् । यदा ते त्यक्ताः सदाऽऽत्मा समाधिमधिरूढ एव कारणान्नाये कार्योन्नाय “धीजान्नावे नाङ्गुरोत्पत्ति” इति न्यायात् । ततः क्रोधाद्यन्नावे यदान्तनाय तु निश्चितं लजेत चित्त तत शान्ततापन्ने चित्से धर्मपत्रे स्वैर्यं लजेतामेति गायार्थं ॥ ३६ ॥

एतदुपरि (सेचनक) दृष्टान्तमाह—

एगाए अन्धीए महद्वय इत्थिजुद्दमानसइ । जाए जाए कदवे जूद्धाद्वियई विणसेइ ॥ ३ ॥

एगाए इन्धियाणीए सगन्तयाए विचिन्तिय चित्ते । मा मारिज्जठ जूद्धाद्वियेण मह पुत्तणं नाम ॥ २ ॥

जइठ ठेमरिस्ता पयुदोमणय सणियमेइ पहे । पडायन्धिया नन्धिया मायाए अइइइ दन्ति ॥ ३ ॥

काएणण जूद्धाद्वियई जइ पयाइ सा मिद्धिठ । पुणरधि पड्या पारुई धियतईयदिणण अतरर्ये ॥ ४ ॥

१ भागाएए त्तिरिपत्तेनंवि एम्मनु वृद्धकषट्ठिच । ज परदुआ एपुव परिववुइ कागिणीमाले ॥ ४ ॥

बाऊण पुणो मित्रई हरथी जाणेर पायदोसिद्धा । रिसिश्वासममेइए दिछं सरणारिह रत्ने ॥ ५ ॥
 तत्रायाम्सी धीमनि पूत्रय सा धरितु करुणाप । तेहिं दिन्न ठाणं सा तरय सुयं परुआ य ॥ ६ ॥
 त तत्र ठपितमेमा समागया करितुलस मग्गम्मि । न हु केणवि वित्राया इत्थीणमहो महामाया ॥ ७ ॥
 बहुतो गयक्खहो सिवुहिं सच्चिं त तात्रसाण वण । सिंघइ सुनादंनं त्ररिय जखेण गिरिनिईण ॥ ८ ॥
 तत्रामं मेअणउत्ति जायमुद्दामयामवं ममचू । मारितु जूहनाह जुहादियई मयं नाउं ॥ ९ ॥
 दोमेए तेए परिणा स जज्जिउं आउमो तत्रसीणं । अत्रावि कायि मेयं काही करण्णिनि च्चित्तिता ॥ १० ॥
 ततो मिया पउकुल्लपाणियो तावत्ता गया पासं । मेणियनिवस्स माहति हत्थिणो तस्स बुत्तत्त ॥ ११ ॥
 एतो तत्ररएगतो अन्धि महता (तो) वणम्मि गंधगठं । सेयएउत्ति पसिद्धो तउं स गणूण च्चरेण ॥ १२ ॥
 निग्गदिल्लणापीउं पद्धो आयाव्वमंनदेसम्मि । आगणूण रिम्मिणो जण्णत्ति इइ ककुअनयएणं ॥ १३ ॥
 सोनीरया गया नुइ गयराय इयाणिमेत्थ कइ वद्धो । अविएयतरुणो फळमेयमुल्लणं थज्ज संपन्नं ॥ १४ ॥
 सोउणमेयमइरोमनिग्गरो करिररो तय खंत । उग्गमूखिज्जण ताण स पिच्छं धाविउं सद्धमा ॥ १५ ॥
 ते इइदिमिं पपुज जीय पेत्तण तो गउं रत्तं । स गउं जग्गो आसमग्गसमो पुणरवि खणेण ॥ १६ ॥
 पुपरवि गउं मग्गिणो राया त हत्थिरायमाणेउ । सो देवयाअहिच्चियेदेहो उहिं पठंजेर ॥ १७ ॥
 पथाउं सरुणाठं नहु इइत्तस्स मणम्मि इय मुण्णिउं । जण्णिसुरीए जाणाविउं य तुइ पुत्त दत्तत्तं ॥ १८ ॥

(सतन्त) संतत सेयमलं अलंपैर रोसमासु परिहरिसु । अष्पाणं दमसु सय विरुचणं परकयं कहु सहसि ? ॥१९॥
इय मालङ्ग गिराए सयमेवाखाणखंनमढीणो । आगवूण गइंदो थिरय पत्तो गिरिंदो ष ॥ २० ॥

॥ इति सेचनकहृष्टान्त ॥

अथ यौवनधनधान्यहुदुम्बकदम्बकाद्यनित्यतामुज्ञावयन्नाख्याति—

धण च धन्न च बहुप्पयार, कुडु (कु) वमेयपि धुवं असारं ।

जाणिसु धम्मं कुरु सववारं, जलं लह्ज्जा लहु दुल्लुकारं ॥ २१ ॥

व्याख्या—धन रूप्यद्रादंकेनाणकादि, धान्य गोधूमयवशाह्यादि चतुर्विंशतिधा, कुडुम्बमप्येतद्धान्तुनकलत्राल्मजा-
पासन्नदेशवर्ति, धुव निश्चितमसार नि सारमेवास्ति, यदा तत्त्वधिया पर्यालोच्यते प्रायः सर्वोऽपि जन स्वार्थवशादेवा-
मीमिद्वदिति चिन्त्य । एवं ज्ञात्वाऽर्हद्भर्मं कुरु रे जीवेत्यनुक्रमपि सम्बोधनपदमूर्च्छं, सर्ववार सर्वकाल, यतो यस्माद्भजेत
उपु नीम्र कु खाना पारं कु खपारमिति काव्यार्थं ॥ २१ ॥

अत्रार्थे श्रीज्ञातार्थमकथ्राख्यात थावचापुत्रकथानक प्रस्तूयते—

अत्यि सुराविसए विसए सुपसत्यतित्यजत्ताए । वत्ताएवि हु पायं मधुरुद्धाथी जणो जत्थ ॥ १ ॥
तन्निणीतोय तित्त्य तवोख तारुखंतरेणीठ । तोयरेमा तवणीये उक रयणाण जत्थ इमं ॥ २ ॥ युग्मम् ॥

१ सतन्तम् २ अत परम्

तस्य पुरी वारवर्षे षण्मण्डके सिद्धारावारवर्षे । पञ्चद्विधपरवारवर्षे धारयद्द्विसारवारवर्षे ॥ ३ ॥
 विद्यततवान्योद्वा सन्नागा सुरयाणा सुतोया य । जिष्णुसिरीश् समेया सविदुमा अणमिसण्णकु ॥ ४ ॥
 सदीबुज्जोयमर्षे अर्ध्वनरदुरवगाहमग्निष्ठा । जा सुहर्षे जन्निववुद्वातुष्ठा अर्धदीहनाडु(व)ष्ठा ॥ ५ ॥ त्रिनिर्विशेषरम्
 तस्यतिय सरयवाही ताहीणपणोद्दरजियजलोद्वा । थायद्याइयनामा पद्मरणे तस्सुठे जाठे ॥ ६ ॥
 अर्धदुरसहसोयपसा तीपे न सुयाजिद्वाणमिद्द ठविय । सो थायद्यापुत्तोत्ति विरसुठे अज्जणि जणमण्डके ॥ ७ ॥
 उषण्णुषणसमपे विराहिठे सो मद्दाविचर्डेपे । इब्ज्जाणं कुमरीठे रूयनिरीहसियअमरीठे ॥ ८ ॥
 सममेम तादि विद्यसइ जोगे पुम्भोयलब्जसजोगे । न गर्यपि मुणइ फाल जइ देगे देयवोगम्मि ॥ ९ ॥
 तस्यन्नया संसेठे जिणो दिणेषुप पावत्तिमिरहरो । सुल्लकरो जयजण्णोरहवण्णसन्नरातीपे ॥ १० ॥
 तच्चरणपणमण्णरथं सये हरी हरसिठे तठे चखिठे । अण्णेडवि सेज्जिणेषापदणो पुण तदणुत्तीपे ॥ ११ ॥
 विदियगचगसिंगारसगय पुरजण तठे दंडु । पुञ्जइ नियपनिहार थायद्यापुत्तठे तत्तो ॥ १२ ॥
 कार्येन जाइ छोठं सपमोठं सपठे पदे सिद्धिठं । सपथवि अस्सखिठं छखिठंदारोरनेवत्थो ॥ १३ ॥
 सो साहइ नेमिच्छिणगमण तन्नमण्णहेठंसेठोडवि । आरहिय रइ तुरिय सपरियणो पत्थियठं पुमरो ॥ १४ ॥
 जत्तीइ पइं चदिय आणदियमाणमो सुणइ पइणो । याणि चहुण्णत्थायिं म्हुसरुद्दासारणिममाणिं ॥ १५ ॥

तदि रज काइ निवो कटो गोरो गुणेहि परमेत्तो । स्वाइयलमचपरो जो वासमो जिणो भावी ॥ १६ ॥ प्रश्नितोऽयम्

शंभारणारसे परिजाविय दुयणनाणुनेमिगिरा । तत्त चरित्तथम्म परिचिंतिय अत्तणो चित्ते ॥ १६ ॥
 शंभेरेगततिउ पद्दुमेसो विसवेइ विणएण । जयवमहं जमनीउं वय गहिस्सं सुयरहस्स ॥ १७ ॥
 अणमाउं कायवो न इ दायवो क्यावि अययासो । विसयाण महाविससोयराण चिसेत्रियाण अदो ॥ १८ ॥
 अशरिउंरमेसो आगंतूण जणइ विणयपुण । दिक्कं सियसुककए सानिसगासे गहिस्सामि ॥ १९ ॥
 नदएसुवारिपारापनेरेत्थयउ मुमिंचती । सत्तिणेइमणा जणणी तो बुवइ सयउवउव्वा ॥ २० ॥
 वट मे मुयमि मुनिदुरचित्तो होउं हयानयापन्न । मुहवाउसस्स तुइ तइ अईन खडु उकरा होही ॥ २१ ॥
 रमणीया रमणीउं वत्तीसमाउ मुदढपिम्माउं । अइइ वइ चदरहिया रयणीउं इय जविस्सति ॥ २२ ॥
 दुउ अ विवि वयं सुवय तणुत्तमा इम पत्ता । जोगा उव्वहोगा अजगुरहामसोइग्गा ॥ २३ ॥
 दुग्गु इयय तिउं एए हत्थागए गुणेनेय । आयरतु दाणपम्म सग्ग करण दुणुणु जीने ॥ २४ ॥
 वदिइ इग्गा निययम पत्ता सुएएजर अइच्छंते । गाहिच्च मुग्गममा पवज गहिय निरयज्जा ॥ २५ ॥
 त्ता न एट मा जयइ एटवण मुटए अलिच्छमित्ठं । जुज्जदपय्य आउ विज्जइ को तत्थ पक्किंथो ॥ २६ ॥
 उइ वयउमंअडिअपे तट्ठ तत्तु जीविययमणारे । रेगा उट्टगजोगा वइये मत्थंत्तरायजरा ॥ २७ ॥

तयाप पुत्तत्त तत्तो सा कहइ विण्हुणो गंतु । अणुमत्तइ दिक्कए थाय्या कहति मत्ता(आ)ए ॥ ३० ॥
 पुरिसुत्तमो पयपइ सो धम्मो सुकयपुत्तलं तह य । उत्ताइं चामराइं जायइ दिक्कामहिमकजे ॥ ३१ ॥
 निच(धि)ता होसु तुम सेछिणि तचरणगइणमहिमाण । अहमेव महार्कवपुपमठय जस्त ॥ ३२ ॥
 तम्मंद(दि)रंमि गंतु जणइणो वागरइ इम वफं । अणुइयसु यइ जोए डुरणुत्ते (चरो) नणु चरित्तनरो ॥ ३४ ॥
 पक्खत्तरइ हरिं सो जोगा रोगाउरा सुपक्खूला । तह निच्चरत्तगसका कयावि न हु ज्ञाप मग्ग ॥ ३५ ॥
 मह छत्तआयाए तुह यत्तत्तस जो प्रयं कत्थ । न हु नइदइजलमग्गे दयगिदाहो दइइ देहं ॥ ३६ ॥
 जइ पुण जीलंसि तुम ता मह दसेहि त जय तुरियं । जेण निवारित्ता त निच्चयत्तव तुम नेमि ॥ ३७ ॥
 इय हरिणा संवत्ते थाय्यापुत्तलं तमस्काइ । तो कहइ तत्त कन्धो न चकन्दी य तित्थयरा ॥ ३८ ॥
 पड्डा सिद्धाइ अह जोए विलसामि निच्चत्तं होउ । सयलपि हु विनक्खिइ त को वारेइ वीरोडवि ॥ ४० ॥
 जरमराणाइ जयाइं जेउ सका जलं इमेहिं जयं । सयलपि हु विनक्खिइ त को वारेइ वीरोडवि ॥ ४० ॥
 सयं कम्माहीण सुहासुइ तह जरा य मच्च य । तो उल्लयइ तुमारो सामिय कम्माइं चेगाहं ॥ ४१ ॥
 लम्मूखिस्सं मूला इय निषयमत्त सुणिय सिरिक्को । तुच्चमणो सुइ तुम सिग्गळ तुह वडिय पय ॥ ४२ ॥
 इय सुपत्तसिंसु इम भंद(दि)रमागच्च अण्णो विण्हू । सयलमि पुरे कारइ पण्हणुग्घोसण गाढ ॥ ४३ ॥

“धिरन्विसो धारद्यापुत्रो पत्तो अन्नगरेण । पन्थिजाइ पपञ्ज कम्ममहासेवसिरयञ्ज ॥ ४४ ॥
 अन्धोऽधि बोऽधि पत्तो अइ तस्सत्थमि मिअइ दिवत्थ । राया तस्स बुभुव पाखिरस्सइ गळअवउद्धो ॥ ४५ ॥
 राया व रायमंती सो सज्जीद्वत्त अज्ज मुखत्थी ।” आइन्निय घोमणय पुरिससहस्स मिअियमासु ॥ ४६ ॥
 एणंि एवज्जागहूत्तवं धारवेइ नत्ताहो । अइ धारद्यापुत्तो तम सहस्सेण पयइत्त ॥ ४७ ॥
 एदुपाम्मि अहीया चठदन्पुवी सुथेरवाडेण । किमगम्महो मेदायुयाण गुरजत्तिरत्ताण ॥ ४८ ॥
 सो धेय सादुपगो ठण्णरिचारम्मि ठाथित्ठं पइणा । मपाधिययूरिपठं सो विहरइ च्चम्मिअयम्मि ॥ ४९ ॥
 छेअगपुरम्मि पत्तो वनेण तपाइमेअगारिद । सयपचसच्चिससिहिय उवपमेहिं युणइ सट्ठ ॥ ५० ॥
 पम्म पयात्तमाणे नाणोत्तगठं पण्णचमयाणो । तत्तो सूरी भोगधियाइ नयरीइ सपत्तो ॥ ५१ ॥
 एइयुण्णत्तिठं छोत्तं मपमोत्तं तपयाण नमएत्थ । नीहरइ नयरिमग्गं धराअमद्दामेइमात्तुव ॥ ५२ ॥
 बोत्तइत्तिठं चत्तिठं त्र विअिस्ता मुदग्गो मिथी । मिआदिचीचि वु त वणमइ छोयाणुविचीए ॥ ५३ ॥
 तो हीन वरित्ताए मत्तमाए मेइमइत्तमगिराए । उवदग्गइ सूरित्तं धम्म वट्ठानुसुदज्जणय ॥ ५४ ॥
 तो आ त्ता मत्तादरत्तं यत्तेइ अइ मियचात्थं । तो मुखयञ्जाएपत्तणं निवण मेत्तेइ आययण ॥ ५५ ॥
 मे तुल मुत्तइ गुत्तइ मत्तइ निग्गीम्मत्तदमगुलेदिं । त्तमेयाइ गुणोहा पल्लित्तवत्थोच यत्तंत्ति ॥ ५६ ॥
 मत्तइत्तपुत्ताएत्ता विएवात्तंत्तेदिं चिअए अदिं । एवत्तयमेत्तेदिं तिअत्त मत्तीत्तंत्तं पणिय ॥ ५७ ॥

सिद्धी सुणित्तु तुघो कद्दइ तठं तुग्द केरिसो नयवं । धम्मो किंमूलो तो नणइ गुरु विणयमूढुत्ति ॥ ५७ ॥
 विणतं डुद्धा नवे सो सुसाडुविणतं य सहुविणतं य । आइहे धारसवय वीयम्मि महयया पच ॥ ५८ ॥
 तुग्द सुदसण धम्मो किंमूलो चज्जरइ तठं सोडवि । अम्ह पुण सोयमूल त सो(मो)रुफत्त तठं सिग्घ ॥ ६० ॥
 त पइ अरुक्काइ गुरु जीवहिंसाइत्तिवदोसेहिं । कव सुअइ नणु जीयो रत्तेण व रत्तरत्तपफो ॥ ६१ ॥
 इममाइणिय सम्म सिद्धी पन्निवोहमागतं ऊत्ति । वारसवयाइ गिण्हइ दसणमूलाइ पावेइ ॥ ६२ ॥
 तत्तो कमेण निसुय सुणण लोयाण वयणमात्ताप । विप्यन्निवन्नो अन्नो मह धम्माठं सुदसणतं ॥ ६३ ॥
 तो तत्थ मज्जुत्त गमण वमण च साडुदिचीप । कारिय अणिवारियमह निन(य)धम्म निच्चत्त देसि ॥ ६४ ॥
 पयं वीमसिच्चा सहस्सपरियायगच्छितं (सुतं) सिग्घ । सेगधियापुरीए आगइइ तात्तायसहे ॥ ६५ ॥
 जन्नाणि तत्थ मोत्तु परिद्धियरत्तं चरो ससीसेहिं । सच्चि सुदसणगिहं पविच्छं सुडु रत्तमणो ॥ ६६ ॥
 इंतमिण स निरुत्तिय नो अत्तुच्छेइ नो समुद्धरई । जो जत्तो सुविरत्तो न सो तदागमणरंगिद्धो ॥ ६७ ॥
 सधिच्छं तुमिणीतं णीतं न इ वंदणाइपन्निवत्तिं । आत्तासितं सुणण तो तेण पुरच्छियणेय ॥ ६८ ॥
 जो जो सुदसणा तुममितं म दडुमिच्छमणुयथ । अत्तुत्ततो त्ति तुणत्तं अज्ज किं जाय ॥ ६९ ॥
 नो यदमि नो पुत्तसि कत्सेरिसिणियमूलधम्मरत्तं । जातं डसि तठं तेण अत्तुत्तित्ता समुद्धवित्तं ॥ ७० ॥
 दहो देयाणुविय अरिच्चेमिस्स प्रगवत्तं सीसो । सिरिथावचापुत्तयानामो अणगारसीसमणी ॥ ७१ ॥

पुण पुत्रइ मडमणो गुणोयहिं तगनिहिं स सूरिंस । सरिसवया किं जंते जका य अनकया अहवा ? ॥ ८६ ॥
 पाकावि अनकात्रिय दुविहा ते त कह सु संघफइ । जाणगमणो त्रियाणसु सरिसवया ते दुहाडजिहिया ॥ ८७ ॥
 इग मित्तवसरिसवया अत्रे पुण इति धन्नसरिसवया । आइहा तिविहा ते उता अनधारसु मणम्मि ॥ ८८ ॥
 सहजाया तह महगहिया य तह पमुकीखिया चेप । ते समणाण अनका जे पुण धनेसु सरिसवया ॥ ८९ ॥
 दुगिहा पत्रसा ते मत्थेहिं परिणया तदियरे य । जे पुण असत्थपरिणय अनकया ते दु समणार्षे ॥ ९० ॥
 जे सत्थपरिणया ते दुहा सुया फासुया अफामुयगा । जे पुण अफासुगा ते साद्वणमनकया जणिया ॥ ९१ ॥
 जे फामुया इमे पुण दुहा अहो जाइआ अजाइयगा । जे पुण अजाइया ते अजलणिका सुमाद्वण ॥ ९२ ॥
 जे जाइया दुहा ते इहेमणिका अपेमणिका य । जे पुण अपेमणिका ते दु अनका जईण सुया ॥ ९३ ॥
 जे नणु इहेसणिका तेडवि दुहा लज्जया अलज्जा य । जे य अलज्जा ते न दु जकणजोगा मुणीण सुया ॥ ९४ ॥
 जे लज्जा त्रिलाए ते निगायाण जलणिका य । पण्ण हेकणा सुय सरिसवया जकअप्रका ॥ ९५ ॥
 पय इत्थ कुडरयावि दु जणियया दुहा य ते जणिया । इत्थियुडरया तह धन्नकुडरया ते समाइचा ॥ ९६ ॥
 इत्थियुडरया तिविहा कुडरुक्का तह कुडरुक्का माऊ य । कुडरुक्का नेयया धन्नकुडरया य पुर्णिय ॥ ९७ ॥
 पुण गो सुठं पत्रामइ कइप्पयारा परुत्रिया मासा । ते इति तिजेया जो थावथापुत्तं रसइ ॥ ९८ ॥
 ते गुणसु कावमामा तहइयमामा य धम्ममासा य । तत्याइमा दुनालसजेया सम्मं समकाया ॥ ९९ ॥

पुण पुत्रइ सबमणो गुणोयहिं तवनिहिं स सूरिम । सरित्तवयो किं जते जका य अजकया अहया ? ॥ ०६ ॥
 जकावि अजकात्रिय दुविहा ते त कह सु संघरुइ ? । जाणमणो वियाणसु सरिसयया ते दुहाइअहििया ॥ ०७ ॥
 इग मित्तयसरिसयया अने पुण इति धम्मसरिसयया । आइइहा तिविहा ते बुत्ता अयथारसु मणम्मि ॥ ०८ ॥
 सहजाया तह सहवट्ठिया य तह पंसुकीलिया चेव । ते समणाण अजका जे पुण धमेसु सरिसयया ॥ ०९ ॥
 इविहा पन्नत्ता ते सत्थेहिं परिणया तदियरे य । जे पुण असत्थपरिणय अजकया ते इ सु समणारणे ॥ १० ॥
 जे सत्थपरिणया ते इहा सुया फासुया अफासुयगा । जे पुण अफासुगा ते साइणमजकया जणिया ॥ ११ ॥
 जे फासुया इमे पुण इहा अहो जाइआ अजाइयगा । जे पुण अजाइया ते अजलणिज्जा सुसाहण ॥ १२ ॥
 जे जाइया इहा ते इहेसणिज्जा अणेतणिज्जा य । जे पुण अणेतणिज्जा ते इ अजका जइण सुया ॥ १३ ॥
 जे नणु इहेसणिज्जा तेइवि इहा लब्बया अलब्बा य । जे य अलब्बा ते न इ जकणजोगा मुणीण सुया ॥ १४ ॥
 जे लब्बा निरकाए ते निग्गथाण जलणिज्जा य । पएण हेइणा सुय सरिसयया जकअप्रक्का ॥ १५ ॥
 पव इत्थ उलत्थावि इ जणियया इहा य ते जणिया । इत्थिकुलत्था तह धन्नकुलत्था ते समाइज ॥ १६ ॥
 इत्थिकुलत्था तिविहा कुलकत्ता तह कुलत्त माऊ य । कुलवइया नेयया धन्नकुलत्था य पुपिंन ॥ १७ ॥
 पुण सो सुउं पजासइ कइणयारा परुविया मासा ? । ते इति तिजेया जो थायचापुत्तं रसइ ॥ १८ ॥
 ते सुणसु कावमासा तइत्थमासा य धन्नमासा य । तत्याइमा इनालत्तजेया सम्मं समकाया ॥ १९ ॥

मुषिर विहरिय महिमरुत्वमि मुषिवरमहस्मपरियरिते । सिद्धिगिरीण ररिते चक्रिमु निरिन्मिन्वगिरिमिद्धरे ॥ ११४ ॥

श्रीश्यामद्यानन्दनस्येति पृष्ठा, चेत शब्दा धर्ममुक्त्वा विमृश्य ।

सत्सारस्यासारज्ञानं विदित्वा, चारित्र्याध्यैर्यमद्वीतुरुच्यम् ॥ ११५ ॥

॥ इति श्रीश्यामचात्मचरित्रम् ॥

अथ विषयाणामशाश्वतत्वं तेषु प्रतिबन्धप्रतिषेधं (च) प्ररूपयन्नाह—

असासपसु त्रिसपसु सज्जो, जो मुग्जई मिद्यपदे अणज्जो ।

सो चदण ररुककण दहिज्जा, चिंतामणि कायकण गमिज्जा ॥ २७ ॥

व्याख्या—अशाश्वतेषु स्वप्नराज्जाधिषु विषया शब्दरूपरसगन्धस्पर्शाख्या प्रतीतालेषु सज्ज साधनः मन् य
प्राक्तेतर पुमान् मुह्यति मोह प्राप्नोति । मिष्यापथेऽतरन्मार्गं । अनार्यं (आरात् हेयधर्मैन्व यात्) पापादित्यार्यं तद्विषय
रीतस्त्वनार्यं इत्यर्थः । यस्तु दीहितः सन् विषयव्यासपमना स्यात्स फीट्गिज्ञेयलदाह—स चन्दन श्रीगणकं रक्षाट्टते
प्रसकृते दहेत् । अथ च चिन्तामणिं काकोडुयानार्यं काचसप्रहार्यं वा गमयेद्विर्गमयेदिति तात्पर्यार्थः ॥ २७ ॥

अथैतदर्थोविज्ञावकं प्रीणितानेकश्रायक श्रीश्यामपुत्रचरित्रमुदाहृत्येते (द्वियते)—

पद्मिन्नसवविरेई जई पमाई हविज्ज जो माई । सो परजयमि सोअइ इत्य इत्थापुत्त आहरण ॥ १ ॥

इत्येव नरहवासे वसतपुत्तनामधिज्ञानपरमि । तत्थासि अगिसम्मो विष्णो सप्पोप रोमिद्धो ॥ २ ॥

धारस्तदियसे पत्ते नाममिदापुत्तञ्चि से दिन्नं । जे जह जणियं हुआ तदेव नणु तं जणो कुञ्जा ॥ १६ ॥
 यहुंतउ कखाहिं ससिप पियदंसणो स सजाउं । पाये नरा मगुन्ना मज्झिञ्जीद मयेहिं ॥ १७ ॥
 पिञ्जाइनाइमयदोसदूसिया तपिया य जा पुय । संजाया नरुंसे पुत्ती सोहृगगन्निडा ॥ १८ ॥
 सपत्ते तारणे तरुणजणविमोहणे गुणानासे । सा तह तदेव नचइ जह रचइ मयज्जयोयानं ॥ १९ ॥
 नचत्ती गायत्ती अहृप्रया सरयमानसमयम्मि । दिवा सिद्धिमुएणं नदी गुणणं तुको गा य ॥ २० ॥
 अणुवमरुवसिरीए तीए दिवाइ सिच्छित्तणुउं सो । तह मोहिउं जहा सो न दिच्छिमगाउ उंगरउ ॥ २१ ॥
 विन्नाएचउरिमाए सुचगिमाए तदगरुत्तस । अइरंजिउं जिउं सो मारेण दढप्यदारेहिं ॥ २२ ॥
 रोगो सुविप्पलंगो चूयपिसायमहो सुनिगहउं । सयेहितोपि इहं सुउञ्जं मयणउम्माउं ॥ २३ ॥
 पिम्बइ अन्नीहिं जहा जहा महामोहमयणसंजणणिं । तह तह तित्तिं न लहउं नीरेण मद्दत्तिमाउय ॥ २४ ॥
 अन्न पाण न्हाणं गाण दाण तदेव सम्भाण । विम्हरियं तस्त मणे तग्गाणं धरउ पुण एणं ॥ २५ ॥
 विस्समसेस पस्सइ तम्मयमेवेस रागरत्तमणो । न लहइ रइ मणग निज्जाउदेसम्मि जह मीणो ॥ २६ ॥
 मुक्का बुद्धमज्जाया जाया लज्जा सुदूरमेयस्स । यम्महवाही बुद्धिं गउं इयायुय वणगहणे ॥ २७ ॥
 नचो विवेगदीवो जीवो जेणेष पायतमपूरे । नियन्इ नहु धरपियखे रयणीए वा विदेसम्मि ॥ २८ ॥
 तत्तो स इवापुत्तो तत्तो कामणिणा उदग्गेण । षदणरसोयखेयोम पइत्तं इमसरामी ॥ २९ ॥

७२ एव च ७३ य अहं धिराहितु अस्मि तुहिय न करेमि अहो दहेमि तो देहसगीए ॥ ३० ॥

तो निसेदि त नीउ नीउ गेहे निमुन कचेए । कहमवि हुमेपेसो सचिच्छ गमइ दीहाइ ॥ ३१ ॥

तो जलणणाइए इए एयरस निययतपुअरस । चिंतावरव दीमइ हीणमणो कहमय विमणो ॥ ३२ ॥

पस्सित्तुसिउ तम्मणस्स जार सुगूढमरि सुणिए । चिंताययणमोहेहिं गरथमोहेहिं मिचुरिं ॥ ३३ ॥

तेहि तस्स मरुव कहिएअहिएए तो इमो पिठणा । उच्चरिय कह जया पारुव धम्मियरिख ॥ ३४ ॥

विमु उअत्तुत्तुपणा बत्ता वायगरुअगुणुत्ता । न हु सति इत्थ लोए जं एस अत्सगहो गहिउं ॥ ३५ ॥

आगदिल पयउहर महुए को पंकेइ लहुए । पिचा वीयूसरस को पियई कजिय तुहिय ॥ ३६ ॥

३७ मपइ इत्थं वा चउइ रामहम्मि ता चन्निं । सुत्ताउत्त जाणसु अचाणे मा धिइ धरसु ॥ ३७ ॥

अपणणइत्थं पिय माया जया य दुक्कनरखिन्ना । अग्गीणा तप्पाम गुयेमेअ त्थणिलमाढत्ता ॥ ३८ ॥

३९ मउअ ए मयणातरं गामाणएणरि । न हु दुज्जामज्जायाहर तु कम्मवि कायव ॥ ३९ ॥

४० मउअ रं गामाणए दिवययउ तु भिचनी । सिअइ उअइ गिराए कह वउक बुले देसिं ? ॥ ४० ॥

४१ मउअ कउदाए मय मय अर्णमिअनउत्तए । त नणु वयडियाए वज्जे कोमिं परिचयसि ॥ ४१ ॥

४२ मउअ इ मय गामिअउत्तावि हु दाम्पयाम्मावइइ । अगुअथीणवि तानिं पिन्धी सक्थमहिउममि ॥ ४२ ॥

जइ जाठ अंगजाठ जाठ सज्जो अयझरुझमि । ता जणणीणमपको पउपीरुठ जणमि धुयं ॥ ४३ ॥
कइमुपइमि वचसि ? रचसि नीयगणंगलमि ? । तुममेगो मह गुत्तो मह माणते गुम्क ॥ ४४ ॥
नियनदणणसमप अररुंरविरायमाणीउं । गऊति उचचणे अंचा कायविणीउय ॥ ४५ ॥
नियपुत्तइरायाराखोयणइसहनिदाइदूइविया । कूरति इवचरेण जणणीठ सिहंनियीउय ॥ ४६ ॥
अम्ह बुखमेरसेजो सबाठ सीयलो य सजाठ । एगेण नंदणेणं तुमप नंदणणेणुय ॥ ४७ ॥
जो बहुएहिं मणोरइसएहिं उवजाइएहिं वियिहेहिं । पत्तोइसि तुम पुत्तय सो अम्ह परम्मुहो होमि ॥ ४८ ॥
म मन्नरु अयमन्नरु मा मायरमायेरेण विटयतिं । मह उवरि पररु करण सरण मद कइरु को अत्तो ? ॥ ४९ ॥
इचाइमाइउवपसामयसित्तोइवि तरस कामगी । नहु उवसममायघो अदिययर जखिउमाउत्तो ॥ ५० ॥
जो माय ताय निसुएइ उवपस देद मोरउहा मा । जाणमि सबमेय अहय तुम्हाण उव्वनिय ॥ ५१ ॥
इइ जपिरमि तमि य इवासुए नियसुए निरासकं । मोणमयवचिठ ते विया जहा चित्तसत्तिहिया ॥ ५२ ॥
नो मायरपि पियर न जायर इहियरपि इ गणति । कामाउरा मणुमा इइपरलोपरु जयजीअ्यां ॥ ५३ ॥
तो अयगणितं एत्तो तथय सयेण सयाणवगेण । चिंतामणीवि कफरतुलो मधिऊप जइ नो ॥ ५४ ॥
अइ उ(अ)वठज्जिय माण नाए विन्नाणजाणकोसइ । सो मगइ त वाउ रंयुय सदत्तप(अ)कत्त ॥ ५५ ॥

१ मयन्तीलव्याहार्यम्

त्वोऽपि जणो चित्तं जज्ञं पुद्गलं पद्मं तो ननु तुल्यं प्राद्वेऽपि तत् पञ्चमो ॥ १० ॥
 तवतामचमणो अहं राया जणं नो मप ममं । दिवं नाक्यमेवं पुणरपि ता मातु दमेसु ॥ ११ ॥
 सयो विडाकबयलो मज्जजणो भोएमासिं उणि । ज स्ति निगे पणरं ते मग अडियमिइ मेमं ॥ १२ ॥
 मुज्जे पएम्मि मुज्जे इडासुं पुणनि मंरुए नदं । पुणर अणुयं तणादिहरणनिडिडुग्गो ॥ १३ ॥
 तदपि ण दिने दाप तम्माणं माडनि च्चिन्तादेप । तो तां जणरां एमो रां पणुणां ॥ १४ ॥
 ईहत्तो तदेहप्यदिगाय च्चमिगामरो गयं । अक्खिंनु तीगारं गट्टयमियगेऽपि पाणुज्जे ॥ १५ ॥
 तत्तो निवो पर्यपदं त पदं नच चठणारमति । दमेसु उदमनिच्चियगिदिं तुदं देवि पणउ ॥ १६ ॥
 तस्म कडाडोयएकुडडोययो तो जणो जणउ राय । निवुरनिक्कण्णा पुमे जत्तं देवि ते दाण ॥ १७ ॥
 करुणुमीए वम्महरससनीयणुमपोहरजनीए । मुज्जेऽपि ननु नमीए वज्जे अग्देदिं ननु मासि ॥ १८ ॥
 नरुडुदियाडाज्जल्यी इडासुं पुएनि पणमारदिं । उयत्तरम्मि एमो निउर अग्गीदिं अणुरिं ॥ १९ ॥
 कएउअअअगीत्तं नयएमिटीदमियएएरगीत्तं । ऋएप तुलीत्तं तुदमनिउदामरगीत्तं ॥ २० ॥
 सोयणाहरणात्तं नेठरमंहेप मुडरचरणात्तं । पट्टयुधरणात्तं मणुत्तामिणारुणरात्तं ॥ २१ ॥
 पीवरथोरैथपीत्तं रयाणुअअपन्नियगिरंरिमपीत्तं । तण्णीत्तं गिणारगिक्कमस्तिपीत्तं ॥ २२ ॥

जे अंगणावतंगा त्रिया निचं रया तयोक्त्तमे । पञ्चमदंजं देहे धारिति करिति नीरये ॥ ९३ ॥
 खता दत्ता मता दिता धम्मोपपसमुपमता । पणिं सत्तादृष्टिञ्च वरिणं छोपं कयउमिं ॥ ९४ ॥
 जइ एरिसो थइ पुए होमि कयाडवि डु पंसेतुदुत्तेमो । तो नररम्मं मददं क्केमि तणु अणया निदुं ॥ ९५ ॥
 इय धीमसेतो सो छदरगवेरगमगमणीणो । घोरेपयारमज्जे दीपुत्तेउं थदो जाउं ॥ ९६ ॥
 ककुयम्मि मडुरसाउं अणव्वनइमरुडाउं यएपुणी । दुग्गयगेइम्मि थदो ममागउं गेयगयराउं ॥ १०० ॥
 अमय विम य जायं दराउो सीयउचमागणे । उ एरिग्गणिणामो विगयमेयरा निडुकरिउं ॥ १०१ ॥
 एयसि साहूणं जा किरिया सा मएडवि सीकरिया । मंमारो य अगगो दिवो दिवीउ निउपाए ॥ १०२ ॥
 पुवजयव्वनासाउं यवसाउं तस्म जावधारित्ते । सपणो कइ धयो उ उहउं मुक्कयग्ग मज्जेमं ॥ १०३ ॥
 तएणमेय स्कीणे अ उरसाणेए सोइपेएरा । पाइयकम्मपठके मय्य रेयउ नाए ॥ १०४ ॥
 वंसग्गम्मि डुहाडवि डु धन्दिउं पन्दिउं गुणेहिं न मपागं । समग्गुमित्तजोगो इउायुउं जयउ गगमंठं ॥ १०५ ॥
 थइ नरुडुहियाडवि महीवइणो पित्तं वियाणिय सणेण । चित्तइ धिराएु इडीरम्मं म उउयएरुम्मं ॥ १०६ ॥
 तइवि नयतारथ पुअ छायकनिम्माउजडेण । पच पायणाए जएाप पाएग्गमयपर ॥ १०७ ॥
 निव्वज्जयेहेइराए सोइग्ग मे धिरउ हव च । सिद्धिसुउं नस्स यमा पत्तो नीयत्तमरियणं ॥ १०८ ॥

अह सोऽवि इ पुहर्शतो पुरलोय जाणित्तिरिचमपुं । एय मणम्मि जायइ रिग्जायगीय निणहउं ॥ १२२ ॥
 रज्जमरज्जा पु इम कोसइममुइसइउउम मे । जाई मई य वीणा हीणायारो जउं जाउं ॥ १२३ ॥
 खोपहिं खखिउं तह सुवञ्जखलेहिं मुक्कमज्जाउं । मग्ग रिनेयियारा घणुव राएण सउु नञा ॥ १२४ ॥
 खणणोअही जउेहिं अग्गी य जहिंपणेहिं य पखेहिं । अण्णा तहा न गुस्सइ चुलेहिं नि न्निउेहिं ॥ १२५ ॥
 जीए सेवारसिउं वसिउं न्णेरुयम्मि इञ्जसुउं । पुवमुग्गिज्जा मिमव तीए पुण ही अह सुज्जो ॥ १२६ ॥
 दीवे जहा पयगो मग्गे जाइस्स जह म्हामयरो । तह निमिउंउमि अइय ननीइ क्कम्मि जरहूने ॥ १२७ ॥
 इय सोहणम्मि जाणे वट्ठतो जायउं जइय निरो । आरुहिय एयग्गेणिं केवखउतीऽ सो ररिउं ॥ १२८ ॥
 तेसिं नाणपराण वण्हमवि नियक्कत्तिदेवेहिं । विहिया केवखिमहिमा समण्यिउं साहुनेसो य ॥ १२९ ॥
 अइह अहो अन्नरियं पस्सइ न रागरोसदोसिद्धा । चउरोऽनि चउरमइणो जाया वेरग्गरणिद्धा ॥ १३० ॥
 सवेऽवि पणमिया ते सुरेहिं एयरेहिं नायज्जणेहिं । क्कणपगमारुढा सोहता रायइसुप ॥ १३१ ॥
 अह य इउासुयनाणी माणी मणयपि नेव मणमग्गे । अन्नरियचयचरिय नियय वहिउ समाढचो ॥ १३२ ॥
 पुयनेवेऽह समणो थासी यासीइ चदणे सुवो । जज्जाऽपि इ पुवज्जासज्जा जाया सुनिम्माया ॥ १३३ ॥
 त पिउतस्स सया रागो मह माणसे समुवसिउं । उमणाउोइय सम्म सपत्ते जीणियवेऽनि ॥ १३४ ॥
 वेमाणियदेवच पत्तो एा साहुणीवि खडु तचो । जाइमउंमत्तमइं सपन्ना सोयपम्मरया ॥ १३५ ॥

अथ विदुष्वश्वान्वाकारमनपरं पाठ्यमाह—

पूया जिणाणं सुगुरूण्य सेवणं, धम्मरकराणं सवणं त्रियारणं ।

तवोविहाण तह दानदापणं, सुसावयाण बहुमुञ्जजायणं ॥ २ए ॥

व्याख्या—पूजनं पूजाऽऽष्टजेदा सप्तदशजेदा तथैक्येनितिपा सिद्धान्तप्रतिपादिता इत्यत्राननेदत्रिणा वा कार्या श्री-
जिताना रागेष्वेवेषां । तथा सुदु तत्रमार्गे गृणन्तीति सुगुरयत्तेषां सेवनं पर्युपासन । यथा श्रीउत्तरात्ययनेपूरु—
“अच्छुजाणे अत्रलिकरणे तद्देवासलदायण । गुरचत्ति चायगुरसूत्तायिणं पम वियाद्धिठं ॥ १ ॥” इत्यादिगुरसेनाक्रम
स्वीकार्यं । तथा धर्ममयान्यदराणि धर्मादराणि तेषां श्रमणं निरन्तरं कार्यं, सुगुरसेनाया परममेतदेव, परं पुनर्त्तां श्राम
कर यथार्थं स्मादिति हेतो । तथा अयपर्येत्तरदं यत्तयाना विचारणे, विचारं त्रियमाणे बुद्धिगुणाः प्रादुर्भवेयन्ति ।
तद्यथा—“दुश्रूपा श्रमणं चैव प्रहण धारण तथा । कुरुषोदोऽर्थत्रिज्ञान तत्रज्ञान च धीगुणाः ॥ १ ॥” इति । तथा
तपसो घादशत्रेदस्य विधान । तथा दानदापनं दीयते यत्तद्दान स्वय दानं अत्यस्मात्ता दापन । एतत्सक कृतं सत्
सम्बन्धादत्रानिश्चितिकारकं स्यात् सुश्रामकाणा तथा प्रचुरपुण्यप्राग्जातज्ञानं ज्ञेयेदिति संदिशार्थं । व्यासार्थलु
हदान्तन्यः कथयिष्यत इत्यर्थः ॥

अथ प्रथमतोऽर्हदर्थाविषये धनदकथा विरचते—

प्रयाति दूरे दुरित समस्त, ज्ञेयत्करस्यायि सुगं प्रशालम् । निकेतन संपदछद्दुरोति, यदु चिन्मनीः स्वयरां तनोति ॥ १ ॥

ताम्नाजोशु पुनं परिसरयुञ्जवा ननी आया । अहय पुण मिच्छिसुं पंडेण लयरि नेदिहो ॥ १३६ ॥
 दुवण्णरग्गसाठे दुग्गेण्होडवि वेय नियसतो । नरुपक्यम्मि हिरिठे अहह महाकम्मगरअत्त ॥ १३७ ॥
 देयोडवि दोतठेतो धग्गे छइयारठे य जो खग्गे । अयन्निक्कतो सो होइ गरअदुहलहरिखाज्जु ॥ १३८ ॥
 अं वेणु वयं कम्म तनवरस्समिस्स पइ नणु लदयं । सुत्तम्मि ज्ञोयणम्मि लगारो पायको होइ ॥ १३९ ॥
 तददणगयपाला पला जणा तखण्णाल पन्निज्जा । किं जखहरवुणीए तुट्ठिं न दु लइइ वणरार्इ ॥ १४० ॥
 निररियअएएणा एम्मारात्त सयावि सिचत्ता । आलयमणुपूरिखा चत्थोडवि इ नाणियो अह ते ॥ १४१ ॥
 संपला सुत्तसुहं इह न जत्थत्थि खेमन्निचवि । सिञ्जा नाणमिञ्जा विहरति सुह सयाकाद ॥ १४२ ॥
 अे दुए पइमुयचं खलु मायाइ गारवेणइहया । नाखोयतइयारे कइ ते सिवसाहगा वुत्ति ॥ १४३ ॥
 अे दुए विस्सहमला गुरूप पुत्तं कइत्तु नियदेशे । ते आराहगजायं खड्दिक्खण सिव गमिस्संति ॥ १४४ ॥
 अो वण्णे चन्दिठे इहवि नन्धियाइ रागन्निठंडवि । पन्निं न इग्गंए स द्वापुत्तो सुणी जयत्त ॥ १४५ ॥
 विस्सपरिणो होठ मिञ्जापइत्तुत्तिठ वंदे खग्गे । सो अज्जो निरज्जो द्वासुठे यदण्णिज्जो व ॥ १४६ ॥
 वडिण्णेय चरिय सुट्ठिणा, द्वापुपमुत्तमगरस्स । गयादयार पिपतयधम्म, पुण्णतु पायंतु मियस्स मम्मं ॥ १४७ ॥

॥ इति द्वापुषचरियं षण्णसंघ ॥

रात्रौ समागत्य गुरो समीपेऽग्रत स्थितोऽथायमक्षीव नीले । एकान्तमाक्षीभ्य नितिन्द ५ स्यः, स्वरोरजा गुरुरोः पुरस्य १६
 आकर्षकारी गुरनि मद्रसः, कपर्दिपक्षस्य तदातिवित्त । परोपकारप्रविपादक्षैर्मन्त्रोऽस्य धर्मोऽनि नवस्त्रे ॥ १७ ॥
 चतुर्दशीनिरयथ संगताया, कादग्निनी चूडुलासितायाम् । आराधयामास तमेव मन्त्र, त यामयुग्मापगमे ह्यत्त्रम् ॥ १८ ॥
 मन्त्रप्रज्ञावेषे षपर्दनामा, यक्षो वञ्चुर प्रकट सथामा । त श्रेष्ठिन माह चतु सरस्य, माऽयस्य देवाचनयोजितस्य ॥ १९ ॥
 त्रयाजित पुण्यपत्र यदार्य, तद्देहि मे श्रेष्ठिवरानिवार्यम् । तदोषमेतेन ददे शरण्य, कस्यापि नैरस्य गुमस्य पुरायम् ॥ २० ॥
 वदीयपमर्दितीरञ्जितेन, श्रीमङ्गिनाक्षाचरणश्रितेन । तुष्टेन यक्षेण दया विधाय, साधर्मिकस्य इदये निधाय ॥ २१ ॥
 आविष्कृताः स्वर्णचूता विशाखाध्वजार उद्याः कञ्जशा रसाखा । चतुर्षु कोणेषु महापत्रस्यामुष्यार्कनिग्मोदयनप्रदास्या ॥ २२ ॥
 इत्येत्यहश्चतस्रस्य वरु, प्रज्ञाप्य चैतश्चन्द्रदाय दक्ष । अथ प्रजातं स्वष्टुह जगाम, श्रेष्ठी प्रमोदातिरायाचिराम ॥ २३ ॥
 स्वधर्मनिन्दारकरणोपतेन्यस्तदा निजेन्यो धनद मुतेन्य । तदर्पयामास रयादगण्य, यक्षप्रदत्त सस्रह हिरण्यम् ॥ २४ ॥
 पितुः समीपाब्जनवाजहेतु, विपत्त्यय पूरनिपेषेणुम् । आपृष्टथ सतीतिविषुषचित्तालेऽपीह जाता परित्यज्यवित्ता ॥ २५ ॥
 तत परं याचकदत्तदाना, अर्हन्मताराधनसावधाना । पूजात्रिधि तीर्थवृता सृजन्त, सप्तस्य ऋक्तिं परिकल्पयन्त ॥ २६ ॥
 प्रजापता, पुण्यपथस्य सन्तः, युतास्तदीया कृपयोजसन्त । तत्रैव पुण्यां शान्तिमण्डलाज, चक्रु परेषामपि बोधित्वाजम् ॥ २७ ॥

॥ इति पूजाविषये धनदकथा ॥

अथ सचुतो सेनापत्रमुनीर्यते । सचुतोः सेना इहलोत्तरखोकाधर्थसाधिनी स्यादिति अत्रार्थे श्रीनिमिनिमिहातमातन्वते

रात्री समागत्य गुरोः समीपेऽग्रतः स्थितोऽध्यायमखीय नीषे । परान्तमाद्योम्य निनिन्दु स्य , स्वरोरजाय गुरोरो पुरस्य १६
 आकर्षकारी गुरुञ्चि प्रदत्तः, कपर्दियस्य तदातिविस्तः । परोपकारप्रविधानदर्शेर्मन्त्रोऽस्य पर्माथानि वञ्चन्ते ॥ १७ ॥
 चतुर्दशीनिहत्यय संगताया, कादग्निनीचुज्जुडामितायाम् । आराधयामास तमेऽत्र मन्त्र, स यामगुम्भापगमे व्यतन्मन् ॥ १८ ॥
 मन्त्रमन्त्रायेण कपर्दनामा, यक्षो वञ्चुः प्रकट सपामा । त श्रेष्ठिन प्राह चतु सरस्य, माहयस्य देवार्चनयोऽनितन्म्य ॥ १९ ॥
 त्वयार्जित पुण्यपत्र यदार्य, तदेहि मे श्रेष्ठियरानियार्थम् । तदोपमेतेन ददे शारण्यं, कस्यापि नैमस्य गुमान्य गुण्यम् ॥ २० ॥
 तदीयपर्मादीतिरञ्जितेन, श्रीमच्चिनाहाचरणश्रितेन । तुष्टेऽयच्छेण दया विषयाय, सायमिमन्त्र इदये निषाय ॥ २१ ॥
 आविष्कृताः स्वर्षचृता विराडाद्यत्वार षष्ठाः कञ्जशा रमाडा । चतुर्दशोऽप्यु महाव्ययस्यामुष्यार्कनिम्नोदयः सदास्या ॥ २२ ॥
 कृत्वेत्यहदयत्यमवाप यद्य, प्रज्ञाप्य चैतच्छ्रनदाय दद्य । अथ मन्त्राते स्वगृह जगाम, श्रेष्ठी प्रमोदातिशयाञ्जिराम ॥ २३ ॥
 स्वधर्मजिन्द्याकरणोघतेन्यस्तदा निजेन्यो धनद सुतेन्य । तदर्पयामास रयादगण्य, यश्चादद्य सकृद्व हिरण्यम् ॥ २४ ॥
 पितु समीपाम्बुत्वाञ्छेत्तु, विपत्यय पूरनिषेपस्तेतुम् । आशुश्रय सरतीतिगुणचिन्तास्तेऽपीह जाताः परित्यज्यविन्ता ॥ २५ ॥
 तत पर याचकदत्तदाना, अर्हन्मत्तारापनसावधाना । पूजाविधि तीर्थचृता युजन्त, सपस्य ऋत्किं परिकल्पयन्त ॥ २६ ॥
 मन्त्रायका. पुण्यपथस्य सन्तः, युतास्तदीया कृपयोश्चसन्त । तत्रैव पुण्यां नशिमाएन्मन्त्रानं, चक्षु परेयामपि बोधिजात्रम् ॥ २७ ॥

॥ इति पूजाविषये धनदकथा ॥

अथ सचुरो सेनाफलयमुनीर्यते । सचुरो सेना इहलोकपरलोकार्थसाधनार्थसाधिनी स्यादिति अत्रार्थे श्रीनिमिनिमिहातमातन्वते

धीरुपज्जिादीदादारे नमिधिनमी वनुमहाकउराजतनुजौ न तीरं आसतां पथादागत्य राज्यश्रीजाराजिदापुको
स्वीहृतप्रतमपि श्रीयुगादीशमुषामामासतु । तदनन्तरमनयो किमचूदित्याह—
नमिधिनमीण जयाण नागिंदो विज्जदाण वेय्हे । उत्तर दाहिण सेठी सठी पद्दास नयराइ ॥ १ ॥

अस्या अर्थं कथानके ददर्शते—

श्रीरुपज्ञानतिहेतो पगपतिरन्यदा धरणामा । आयादायासपरौ नमिधिनमी कीदशौ च तदा ॥ १ ॥ कायोत्सर्ग-
स्य प्रनो शुभ्रोदयकृत समानस्य । पदयोरमे पाथइवटक दर्या कुसुमपुञ्जम् ॥ २ ॥ प्रद्विष्य ततो नत्याऽभूतामिति
नित्यमय लौ स्वामिन् । अलन्त्यमपि हि जाग प्रयञ्च कुरु माऽन्तर नियतम् ॥ ३ ॥ आकर्ण्य तदभूत प्रचुरधुना वर्त्ततेऽ-
प्रतनुनू स तु राजा पुनराया वाचिर्वा पुत्री ॥ ५ ॥ नान्यं समाश्रयेवहि दानायसरे तु नागतायायाम् । कार्यवशाद्गृगती
पानो दालाऽयमेराय ॥ ६ ॥ इत्युक्ते सति तान्यामन्यासपरेण जर्तसेयायाः । धरणेन्द्रेणावादि प्रसन्नचित्तोऽस्यह युव-
यी ॥ ७ ॥ स्वामिन्यतीव जक्तया परिषर्या निष्पत्वा प्रजोः किं स्यात् ? । सेवा सुरद्वमस्य प्रदायिनी चिन्तितार्थानाम्
॥ ८ ॥ उपयोदगामि विषा अतपथाः पावस्त्रिद्वय रफीताः । प्राद्याला हि जवम्यामनुजीविन्या जिनेन्द्रस्य ॥ ९ ॥

अद्दान्मुदाऽष्टचरारिशलाह्निका महाविद्या । आभ्राता त्रिबन्दितासु चतस्र रुरविद्या ॥ १० ॥ प्रथमा
 गौर्येय गान्धारी प्रकृष्टी सरोद्विणी ख्याता । गजत यूयं त्रियासमृद्धिनाजस्तक शीखम् ॥ ११ ॥ स्वान प्रबोन्व्य तानि-
 न्मन्त्रधर सर्वमपि हि नुर्वाताम् । वैतान्यशैलशरीरं श्रेष्ठयो सहृदिणोत्तरयो ॥ १२ ॥ पष्टिपुरायुत्तरदिशि पगाराह्णिणाह-
 यश्रेण्याम् । त्रिनिवेदय कुरत राग्य समादिदेशेति जोगीन्द्र ॥ १३ ॥ जिनचैत्याना च जिनाना च तथा चरमदेहिना
 यतिनाम् । कायोत्सर्गकृतामथ परानविष्यन्ति येऽल्पधमाः ॥ १४ ॥ ब्रह्मरक्षया नजोगा परवनितायुष्ममानगा ये च ।
 मोक्षयन्ति तान् बुशिव्यानिव त्रिया सर्वथा सद्य ॥ १५ ॥ प्रकटितनिश्चलशिष्या (१७) मिल्यद्दिनेषु प्रशलिमाञ्जिल्य ।
 ती तत्प्रसत्तिमुदितायानम्य युगादिजिनराजम् ॥ १६ ॥ बन्दिता चाहीश विमानमाथाय पुष्पकात्रिस्यम् । आरह्य तद्
 तिरम्य कञ्चमहाकण्ठयोः प्रदर्श्य पुन ॥ १७ ॥ श्रीमद्युगादिसहुरसेवोरुपदं नियेद्य जगतस्य । आदाय स्यजनजनं मनं
 गत्वा च वैताड्ये ॥ १८ ॥ श्रेण्युत्तरदक्षिणयो संस्थाप्य पुराणि चातिरग्याणि । निष्कण्टकराग्यसुग नमिन्निमिन्याम
 नुबद्ध्ये ॥ १९ ॥ बहुकावमाकख्य श्रियममलामधिकल प्रतमुपेत्य । श्रीसिद्धिशैलशरीरं केनखवोथ समुपध्वन्य ॥ २० ॥
 कोटिद्वयसाधुयुतायष्टयपदमा (पतुस्तकौ) ससादतु प्रान्ते । सहुरुसेवापलमिदमिद वोज्ज्वलं ममप्रयपि ॥ २१ ॥ यदे-
 द्विकामुष्मिककार्यसिद्धि, समृद्धिश्च विशुद्ध्युद्धि । स सहुरुपास्तिनरानुभाव, सर्वोऽप्यय चेतसि वेदितव्य ॥ २२ ॥
 एतमात्मनि विचिन्त्य सुधीनि, सहुरो पदपयोरद्वसेया । सर्वकालमखेन विधेया, मानसेन रातु शुब्धमेपसा (मखेन) ॥ २३ ॥

॥ इति सहुरुपास्तिविषये नमिन्निमिहष्टान्त ॥

अथ द्वितीयपदे "धम्माल्लराणं सयलं विचारणं" इति प्रकारधर्मकस्मिन्नेव दृष्टान्ते समयतार्यते । पूर्वं तावज्जर्माद्वाराणां ध्रुवणगार्हणमयातीयं लुर्वन्नं । तदनु तदर्थविचारणमतीव दुराप । सम्यगर्थपर्यालोचनं तु सुकृतिनामेव धर्मादीकृते । अथायं चिदातीमुतोदाहृतिरदाश्रियते—

नयरम्मि तिरुप्पद्विचयाने पडदडमणोहरारामे । पन्निचविहियदप्पो विप्पोति (ल्य) इ जन्नदेवुत्ति ॥ १ ॥ सासण
अयमस्यार्इ मारियाईए पदमरेहिसो । सो खुड्डुएण गुरणा नियारिएणाधि वायम्मि ॥ २ ॥ विज्जिउं विहियपइमो गलिय-
मलं दिखिउं गुरदि इमो । साहूयरि रोमिडो मुचोइउं सासणसुरीए ॥ ३ ॥ तत्तो तत्तोवगउं निम्मायत्तेण कुणइ सो
पम्म । पिडाइमाइआए पर मएाउं न मिद्वेइ ॥ ४ ॥ तन्नाई लयसंता तव्वज्जा तम्मि नेहूदा वाढ । परिवायगोवएसा
पारएण कम्मए दइ ॥ ५ ॥ नियच्चियियज्जास मुणी मुणित्ता चइत्तु जत्ताई । संपत्तो सुरलोय सोय सा कालमाढत्ता ॥ ६ ॥
पइउय माहुणीए पामे आसेविउण मुणिएम्म । पच्चित्तमणाडोइय तं पइन्न पुराइन्न ॥ ७ ॥ कावं काळण मया अमया
मिटाएमुएमणुएसा । थइ जन्नदेवदेयो वुउं तलं मुल्लमणुहविच ॥ ८ ॥ अइउज्जावरायगिहे रायगिहे नामयम्मि वरन-
एर । पणमन्यपाइदामी पिडाइया तरमुउं जाउं ॥ ९ ॥ नाम विदाइपुत्तोत्ति निम्मिय सिद्धिणा पइहेण । पुयकयमुणि-
उगंजा कयादि किं तिप्पडा होइ ॥ १० ॥ तज्जायाए लीयो धणसिद्धिणएइणीइ जइयाए । पच्चन्द सुयाणुवरिं सपमा
उगुन्ना पूया ॥ ११ ॥ तीए म चाउगाहिनएम्म उचिउं धणेण गिद्वयइणा । पायं धणवतानं सिसुणि पाखलि कम्मकरा
॥ १२ ॥ पुरउाउववकरा मुइसे कडिचउइएकालएसाए । तिब्बन्निउं गिद्वालं धणेण नणु जग्गच्चिसेज ॥ १३ ॥ अइएण-

रत्नगण मारिचि मुली इतो । कम्ममुत्तरं तं सुसमाइं सुजाइं पुराविद्विय ॥ २९ ॥ तो विमण्डुम्मणो सो धणो
 निव ॥ ३० ॥ निण्डित्तु सुयादेइ पत्तो अइत्तीमअरुनीए ॥ ३० ॥ जा जिण्णमूलसद्विया फुरंतच्चित्ता लसतम
 वत्तरया । तपिताहा यं तथहा नहच्चिरिसारिच्चया जा य ॥ ३१ ॥ तीए मज्जावन्दिं नन्दिं तएहाडुहाइ जा सिधी ।
 इहियाडुहयोगत्तो ता मज्जाएइवणो जातं ॥ ३२ ॥ चित्तिगमेतो लगो किमेयमसंगंस समुच्चयं । इहिया इया कइ
 वा पिडताए सु अन्हाए ॥ ३३ ॥ किं इदंजाडमेयं किं वा दिवस्स विट्ठसियमवुल्ल । अहवा पन्निदूखत्ते कम्माण किं न सज्ज
 पइ ॥ ३४ ॥ अइदूरे रायगिह पन्निया वियरुनीइ मज्जम्मि । पाते न संवत्त तइ नित्यस्सिय कइ वसण ॥ ३५ ॥
 इयं पन्निजाणियं चणिया तएया विणयाणमतनिरकमत्ता । न तरेकएण अहो संपइ नियजीविय धरइ ॥ ३६ ॥ नगर
 ईए तत्तं एता दाणाइसुत्तरएहिं । सुयइ अण्णियुच्चि मा अम्हं सुल्लकल्लं होल ॥ ३७ ॥ पचत्तमुयगएसु पचसुवि
 पाणयपमत्तइएसु । तो पदमगुपणुत्त पुज्जो अज्जो तुम ताय ॥ ३८ ॥ किमण्णप्यवियपेहिं पय मयमंगमेयं जरेकइ । तो
 १ विद्विय अरत्तइउंहेहिं सर्वेहिं ॥ ३९ ॥ जोत्तयमिहं तदेव इत्थं अतुल्लमुत्ताइइयमुणियायि । जइ नायायम्मक-
 णियं तइ सुपेय ॥ ४० ॥ सपत्तो धणस्सिधी दिट्ठीक्यमाणसो अइइहाणं । रायगिहमिमीइ तत्तं मयकिचाइ
 ती य ॥ ४१ ॥ तत्तो नियच्चिचुए आरोविय गेइजारमिय संत्ते । सिखीरजिण्णेसरपयकमत्ते जसलत्तमुयगम्म
 २ ॥ एवञ्च पन्निरञ्जिय वच्चिय सायज्जचोगसचारं । इकारसगथारी वट्ठणि वासाणि जगत्तय ॥ ४२ ॥ फाणं सोह-
 उरा उफोत्तल्लं गुरों समुपपन्नो । अइ सो चित्ताइसुत्तो रत्तो तपयणपिआए ॥ ४३ ॥ अयकोसीकयव्वगो वचंत्तो

१ अस्मिन्निवृत्तस्य । निवृत्त एव सत्ता सातस्यगच्छिय तत्र ॥ ४९ ॥ अथर्ववेदे सम्म धम्म मह कहसु जो महास-
 २ म् ॥ नो च नुह मीगमई त्रिभिन्नु सत्तय तस्मिन् ॥ ४६ ॥ तत्रतगतं त्रियापिय तप्यन्निबोह सुपी समुत्तयय ॥ तत्रस
 ३ अस्मिन्निवृत्तस्य त्रियापिय तप्यन्निबोह सुपी समुत्तयय ॥ ४६ ॥ तत्रतगतं त्रियापिय तप्यन्निबोह सुपी समुत्तयय ॥ तत्रस
 ४ त्रिहृत्तय म यामनुदीतो ॥ ४८ ॥ ततो चित्तानुतो ततोऽपि इ पास्तुजगिन्देत् ॥ सितोय पयतियुक्तसमीयवसखिलेप
 ५ मन्त्रे ॥ ४७ ॥ त्रिस्त विष मन् कागकमाल्यसुन्दनो नो । पयनियमेयमपुष मपिर नपु सुपिरईदिय ॥ ५० ॥
 ६ अहृत्तयो अहृत्तं कण्य मद् अरमन्म्य तुनोऽपि । ततो यत्तलीय मर क्लारा परिचत्ता ॥ ५१ ॥ यत्तमयपाइरिवेगो
 ७ अहृत्तं नुह मन् गमन्म्य । इय नात्त मीच न्ह मग्नं हृदात्त निद्वेत् ॥ ५२ ॥ मान्दिरात्त निचं काययो संसरो मप
 ८ इयम् । तय मीमंत्तय निवृत्तकत्तं त्रिंत्तं गन्तो ॥ ५३ ॥ यत्रो मो नापु मन्तो निचि पया मग्नं जेत्त छयइत्त । अह-
 ९ त्रिहृत्तं अहृत्तं नात्त माइमि निवृत्तं ॥ ५४ ॥ इय चिन (नि) रस्म नस्म य अहिरत्तयत्तित्तुस्म गथेत् ॥ कीमीत्त
 १० निगप्यात्तं अहृत्तं मयाइत्तं ॥ ५५ ॥ पायत्तं त्रिदिया त्रिगिन्ना तात्त मीमदेममि । तद् अहृत्तिय देदं जद् जाये
 ११ वात्तलीगुत्तं ॥ ५६ ॥ त्रिदिय मीहृत्तं अयाः मयमइम्निद्विद्वत्तं । तुक्करानीत्तं इमापि किमिद्द निष्ठापुमगापि ॥ ५७ ॥
 १२ अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं ॥ ५८ ॥ अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं ॥ ५९ ॥ अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं
 १३ त्रिदियलीगुत्तं मग गित्तय । अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं ॥ ६० ॥ अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं ॥
 १४ अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं ॥ ६१ ॥ अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं ॥ ६२ ॥ अहृत्तियिद्दं अहृत्तियिद्दं

शान्तं तं धर्मस्वरवियारण्ये ॥ ६१ ॥ एषे वियाणितु वियारण्ये । सम्मं वियारेद् सुतसमगं,
 गान् च गिञ्ची जद् दोद् निड्यं ॥ ६२ ॥

॥ इति धर्मादरश्रयणविचारणेपरि श्रीचिदातीसुतकथानकम् ॥

अथ तपोविहाणमिति दद्यान्तेो हृदीक्रियते—

षयेगडामहापुर्वमयैमैभोग्यवडस्तिया । श्रीधीरः समयासार्पीष्टीवे मणिरियाद्दिनाम् ॥ १ ॥ षतुर्वेदस्मृतिप्राज्ञ श्राव-
 तीपुरि विधुतः । गर्दगाडिपरिप्राजः शिष्योऽध्वरुकन्दनामक ॥ २ ॥ स श्रीधीरस्य शिष्येण प्रश्रितः पिङ्गलेन ज्ञो ।
 रशरकास्यादि किं लोकं सन्तोऽज्ञादिरवारत्यसौ ? ॥ ३ ॥ जीयः सिद्धिस्तथा निष्ठाः किं सान्ताः ? किमनादय ? ।
 वर वा मरणात्त्र जीया संयुतिषारिण ? ॥ ४ ॥ केन वातकराः सस्याः ससारस्य स्मृताः ? वद । प्रश्रोत्तराण्यजाना-
 तस्मृष्टीवर्यमथागत ॥ ५ ॥ द्विदि पृष्टेऽपि मौन्यस्यात्त श्रावस्तिकापुरि । श्रीधीरमागत झाल्वा जनश्रेणिगमागमात्
 ॥ ६ ॥ तत स्वय षषांष्टेय स्वसन्देहापनुत्तये । श्रीधीरस्यत्रिभौरकन्दकपिरत्यन्तदक्षिणः ॥ ७ ॥ पिङ्गलप्रश्रावक्यारम-
 केणात्मरत्य तन् । श्रीधीरोत्तया गौतमेरा समुत्तीनाः समागमत् ॥ ८ ॥ स्वन्दक स्वागतं ते ज्ञोः प्रश्रावक्यानजिङ्ग-
 तान् । प्राणयौस्त्र षय पत्नि । श्रीधीराडिस्मितस्त ॥ ९ ॥ पाठं प्रमुदितः स्वान्ते श्रीधीरं स्कन्द आनमत् । तत
 त्पुटमयाष्ट मन्देराया र जगत्पुत्रः ॥ १० ॥ स्वन्दक इत्यतो लोक एकवच्यस्ततोऽन्तजाक् । केवत सर्वदिकृषके
 टाण्कताः कोटिसेन्दयः ॥ ११ ॥ योत्रनाजा दि विज्ञेयाः सा तताऽऽत् प्ररुपिता । प्रायतोऽजन्त एष स्यादन्ताः पर्यया

यथा ॥ १२ ॥ एवं जीम्य मिच्छिष्य सिन्धुः प्रनेदतः । विभेद मरण स्कन्द बाह्यपरिफुल्ययोगत ॥ १२ ॥ सुजन
 पाञ्चमूर्ति जीमोन्नयोनिचनारतम् । आत्मान इ रितं बुयादनायाचारचतुरः ॥ १४ ॥ प्राज्ञमृत्या पुनर्जातः सप्तार
 उद्वयन्तम् । एवं धीरोक्तिमाकर्ष्य स्कन्दकः प्रतिबुञ्चान् ॥ १६ ॥ यथा गृहे गृहे दीप्तेऽग्निना वलुसमुचयम् । वह्निष्कारायेत्सारं तथात्मा-
 नमई प्रजो ॥ १७ ॥ वह्निं गारयिष्यामि युष्मत्पदनिपेरपात् । ततोऽसौ व्रतमात्स्य पादयामास निश्चय ॥ १८ ॥
 याम गहन गल्प्यमागितव्यं च यत्त । जोरुष्यं च (प्र) यत्नेन ज्ञापितव्यं प्रयत्नत ॥ १९ ॥ न हि प्रमादिना
 ज्ञार्थं गयमं गय्यात्मना । एरुधियात्ति शिञ्जति स्वामिना स्वयम् ॥ २० ॥ एकादशान्या अध्येता कृतो-
 दमया अचनत् । धीरीरोपान्निष्कात्माज्जगारात्तनि धीरधी ॥ २१ ॥ प्रतिमा बादशासौ च सिक्ते गुर्वनुकृया । ततश्च
 गुणरसाद्ययसो तमसरोत्तरः ॥ २२ ॥ चतुर्थस्रष्टरामाष्टमबादशासकै । मासार्द्धमासस्रष्टैस्तपोत्तिर्विधात्मक ॥ २३ ॥
 तस्यै वेरउनाद्रर्तिना । ममुज्जिरत्तपि निर् ग्वायत्यज्ञानकोऽपि सन् ॥ २५ ॥ श्रीरीरादेरामासाद्यानरानं स प्रपेदि-
 पार । शोचनाप्ययगाय गन् पादयोगमं व्यपात् ॥ २६ ॥ इत्यं स स्कन्दक साधुर्मत बादशापत्सरीम् । प्रपाह्य काव
 भोगात्पुते स्वर्गमथागदत् ॥ २७ ॥ ततश्चुगा विदेहाख्ये वर्षे जन्माप्य सत्कुत्रे । सिद्धिं प्रयास्यति क्षिप्रं प्रदीणारोप-
 वर्गिणः ॥ २८ ॥ इत्य श्रीस्कन्दकोदन्तमतिथीदृत्य कर्णयो । तपस्यायामरिश्रान्त घन्यः कार्यः पारश्रम ॥ २९ ॥
 ॥ इति तपोविषये स्कन्दकहृष्टान्तः ॥

अथ एहत्यागो द्वापदमन्नाधान्यव्यापनाय दद्यान्तमाह—

शिवश्चित्तकूपने वृजपुरे नाम पत्तनमिहस्ति । गोरमवाउमहदया यत्र माहाश्च गोपादाः ॥ १ ॥ स्तूपकरपरक-
 गाभोघा गागे वृजन्ति यत्र जना । यत्रानेके सरखा सरखा सज्जनममालरय ॥ २ ॥ तत्रास्ति पूर्णयशायतनं नसन-
 दिव्दिसेक्षणम् । यथात्रागतलोका शोकात्तजराग पर्यन्ति ॥ ३ ॥ वनमिव मावाकारस्तत्र्यतिपाद्यति पत्तन नृप-
 ति । रा'पसगृद्धिपाररुधनासहारय' प्रथितनामा ॥ ४ ॥ अत्यद्वितदीडनीतिसापत्नी मावतीति सज्जे । शुचिशी-
 लपरिमद्युंलैयांठनिश मावतीराजात् ॥ ५ ॥ साऽऽधिब्याधिनिमुक्ता मुचाद्यतिकेच निर्मद्यगुणाढ्या । सुखनिजासंसुसा
 पुरीषजापती विजित् ॥ ६ ॥ अन्यत्र दिने प्राक् प्राय क्षणदाष्टणे नरेन्धजेनी । मुक्कमवमन्निघिषान्त शान्त ह्यैर्य-
 दन्डादीत् ॥ ७ ॥ तुम्हम् ॥ प्र्यतिमुपेत्य साल्यत्मादाद्राक्षारि गिरा राक्षी । त स्वप्नमात्मदटं राक्षोद्विष्ट मनोऽजी-
 दम् ॥ ८ ॥ रा'यपुरीलेऽरीलो महाम्रगीलो जयद्वेरे सूत । जायीति तन्निशम्य जगाम निजधाम वामाही ॥ ९ ॥ रज-
 नीत्स गन्धानाम महानोदनदुरभनस्था । देवगुररकुट्टरत्तगीर्तगीर्तनिजससीनि ॥ १० ॥ प्रातरखङ्कतदेहस्तूर्णमव-
 दूत्य पिष्टर रप । स्वमविचारएषपुरागरान् समाहूय तानूषे ॥ ११ ॥ कथयत जो प्राङ्गराः स्वप्नस्यैतस्य किं फल
 त्ति । तऽप्याडाप्य मियस तदाहुत्यथाय स्वामिन् ॥ १२ ॥ ख्याता अस्मन्नाखे बल्यारिशाद्वयीयुता (शुज) स्वमाः ।
 रिरभ्यु महारु ग्राष्ठा ग्राहोभेन ॥ १३ ॥ जिनचक्रपरजनस्य पश्यन्ति चतुर्दश चिपप्ररुतीन् । वेड च सप्तशतु-

१ ७५-२५१ २ किरण ३ अरद-

वैकुण्ठसहस्रकांस्तानिह स्वप्नान् ॥ १४ ॥ वीहतेऽद्दत्तपुण्या इलचूद्वल (हरिहरचन्द्र) भगवतीकरात्तान्ना । देव्या नि
 र्हि सिंहः स्वप्ने यद्योजनाकार ॥ १५ ॥ तस्य प्रजातलः एतु चरिता सत्रिता तुवागुतोडागे । राग्यश्रीतरनोत्ता
 मोसा वा सन्नन समये ॥ १६ ॥ विससर्वं अमिजर्त्ता सक्त्य त्रिचित्रखलामृत्ये । सेऽप्यापुनिगम प्रमुदितइदया
 प्रदानेन ॥ १७ ॥ देव्यपि यन्तार गर्ज रोहणपरणीय रत्नमन्त स्यम् । समये प्रागूल गुते पूर्वासा रत्रिमिषोषीसम् ॥ १८ ॥
 वक्षोपनकमकारि द्दित्तिपेन निजाङ्गजमत्रमदिने । गर्वत्र पुरे सन्ननि तोरणघदनपटन्यामैः ॥ १९ ॥ जवक्ररो रन्दि-
 करो ह्यस्माकमय स्वय सुरद्रुमवत् । तस्मादस्यारत्रत्रिपाऽभ्यर्थतया जऽनन्दिरिति ॥ २० ॥ घट्टो हरिचन्दनन्मजयो
 व्यभिप सुवपुरायाते । प्रव्यामुन्न समप्र स्ववपु तीरजर्जरर्विश्चम् ॥ २१ ॥ गर्वकृत्वाकौशह्य तम्यातुट्य यन्नर देहभ्यम् ।
 न हि चिन्नाणि शिखण्डिपु कृतानि सहजानि किं नु र्यु ॥ २२ ॥ तारण्यशितरिशिखराब्धोऽपि प्रौढिमानमापन्न ।
 न हि सन्मार्गसखनं मनागपि प्राप्तमेतस्य ॥ २३ ॥ प्रासादपथशतिका स कारयित्वा शुतग्य वागकृते । कथाना पय
 शत विनाइयाभास गुरच्छ्या ॥ २४ ॥ स्त्रीञ्च सह रषभना अन्वजयत्कामत्रोगमीस्थानि । दोगुन्दुकुदेर ऽपाम्रो-
 जिरहामफामाञ्चि ॥ २५ ॥ स्तूपकरणभोयानेऽन्यदा सदा सेवितः गुरुरसुरे । समगसत्तार स्वामी चामीकररुमइत्रीर
 ॥ २६ ॥ वीरागमनकापनत द्दित्तिपतिमैत्य सपदि यनपाद्य । रासज्जासीतमयो सत्वरमानन्दयामाम ॥ २७ ॥ मार्क-
 वादनाखट्टानस्ते विस्सेरवदननयनाब्जः । प्रददी जगवचन्दनदेतो स्वयमपेय निष्पातः ॥ २८ ॥ कोणिकरद्विस्ताराङ्गना
 नत्या जगत्पति वीरम् । निपसाद सादमुक सन्नन्नन्दिर्महीमपया ॥ २९ ॥ योजनविस्वारिण्या वाक्या प्राण्यात्मबोधका-

रिख्या । प्रचुरस्पर्दिदेश धर्म सत्यधर्माययोपहृते ॥ ३० ॥ जम्ब्या वृत्रम दृडं जमुपखन्य बुधा मुधा प्रमादेन । मा ह्यार-
 क्यगार्जवमुजा धर्मे वुरत बलम् ॥ ३१ ॥ संभारारत्यगतौ रागेक्ष्यौ द्विषौ विजेतव्यौ । यौ धर्मं ग ह्यरतस्तरकरवद्वि-
 श्वविश्वस्य ॥ ३२ ॥ सत्यगुणास्य स्थानी सर्वज्ञ सचुर मनोसैव्य । केन ख नृत्वनसः कार्यो धर्म मदाकाशम् ॥ ३३ ॥
 यीशूरधरतिमपुरी मुल्यङ्घ्रिता प्रपीय वीरगिरम् । प्रतिपेदे षादशाथा मह सत्यकर्त्तेन गृह्धिधर्मम् ॥ ३४ ॥ समया जन-
 वन निजं जगम धाम प्रसन्नपीसनया । गृह्धिर्मादागवराग्नमन्वान स्व कृतार्थतया ॥ ३५ ॥ स्वामिनमागम्याथ प्रोचे
 धीर्गौत्रमल्लवस्त्रेदी । शगवधृषुं विपुत्रदसौ सौनाग्यरत्नाभिरानाह ॥ ३६ ॥ सुन्दररूपश्रीमान् विधुनत्मीग्याननाज्जना-
 नदी । साधुतागम्यपिक् प्रचोपशुकंन धर्मेण ॥ ३७ ॥ श्रीनक्षत्रन्दिरिति तत्पृञ्जानसरे स्वरेण मधुरेण । जगवानूचे त
 म्पि पुष्यं सिद्ध पुरस्तीकित्वाम् ॥ ३८ ॥ प्राग्जन्मनि रित्रयाख्यलनुजग्माञ्जनि नृपस्य सुभुमार । सोऽन्यत्र दिने पश्य-
 खगत्परपरम्पसादान्तम् ॥ ३९ ॥ जैश्यवृते वसस्य श्रीयुगगाङ्गुनृत्तु शुन मूर्त्या । मध्यदिने दिनेश्वरवदत्तिसतेजस्कमति
 तपसा ॥ ४० ॥ सदसा गृहोपरित्यक्तव सनुत्वीर्यं वर्यधंयश्री । सहाष्टपदान्यनिमुखंमेत्य ततस्त्रि प्रदक्षिणया ॥ ४१ ॥
 वन्दित्वा विष्टपदानाम विधाय प्रसादमीश मयि । आगङ्गाहारवृते प्रचुरस्यागात् इष्टादेव ॥ ४२ ॥ विसारितवान् जग-
 द्गर् वरस्यञ्च विमत्तुशोमत्त विपुत्तम् ॥ नवरस्यवी रमन्तीमदा मुदाऽन्युदितरोमात्र ॥ ४३ ॥ प्रतिज्ञानयि (वम्भय)
 ल जगता त्रिकटुह्लाज्जन तीक्ष्णरसाधुम् । पञ्चमपुत्रं भेतद्विंशतमृतमत्यन्तुत दधवा ॥ ४४ ॥ सुहृत्तानुबन्धि सुहृत्

राज्यश्रीसुजगन्नोगसयोगाः । बोधे मूढजल्यमथो नृजगत्ससात्सुखत्वम् ॥ ४५ ॥ दिव्यानि तत्र पत्र प्रकटीकृतानि
 सारचूतानि । खेदोरक्षेपः समजनि निनेकुदिनि देयकुञ्जुजयः ॥ ४६ ॥ दानमहो दानमहो शुशुभ्योः गुरुर्योगाधि दिनि ।
 अभिवन्महाजनौष प्रशदास पुमारयरदानम् ॥ ४७ ॥ विजयो विजयश्रीनाह प्रवृत्तकाञ्चं निधाय निनयमंम् । दानप्र
 जावतः खलु समच्यदिह जज्ञन्दिदिति ॥ ४८ ॥ पुनरिन्ध्रभूतिरयदस्त्वामिनेय प्रतं गृहीष्यति किम् ! । ममये व्याप्यति
 सम्यग्धर्ममसेवी (मसौ ही) कुमारोऽद्य ॥ ४९ ॥ अष्टम्यादिदु पर्गमु पीपथशाखासुपेत्य मत्यमनाः । मगोभोग्यारनु
 कुशस्तार समारुह्य ॥ ५० ॥ अष्टमजपतयोनाह पीपथमीपथसमानमपरोगे । अक्रुरोदन्यत्र दिने जिनंसापदाप्राद्-
 चरण ॥ ५१ ॥ तपसः परिणतिसमये रजनीशेपे ब्यबिन्त्यदिद सः । धन्यानि तानि नगरसमात्तरगिरिनानीद ॥ ५२ ॥
 यत्र श्रीरीरचिद्युविहरति हरति प्रचूतपापतम । हर्षयति जव्यपसार रत्रित्य गज्जानकिरणपर ॥ ५३ ॥ धन्यान्ने
 राजसुताः सामन्ताः श्रेष्ठिनन्दनाश्च जना । प्रनुपदकमयोपान्ते प्रतिपद्यन्ते यके परपम् ॥ ५४ ॥ यद्यत्र कदा
 प्यथ प्रसद्य सद्यः समेति जगदीश । तदह तत्पदमूने दीक्षा कक्षीकरोमि मुदा ॥ ५५ ॥ झार्येति तन्मनोनामत्र
 मनयप्रयोगहृषीरः । समवयुतः प्रसूतयशा सुरासुरश्रेणिसंसेव्य ॥ ५६ ॥ तत्पदपन्नमस्याद्देतोश्चेतोऽनिमानसुरगुण्य ।
 श्रीत्रजन्दिमदित छितिपस्तत्राजगाम जवात् ॥ ५७ ॥ सम्यह प्रनुमानम्य छितियुक् म्योषिमहीभ्रमचक्रे । गजङ्ग
 धरमधुरचनिना धर्म दिदेश विभु ॥ ५८ ॥ जव्या जवायारिनिपी चितामपिरलुङ्घयन्नो नृत्रय । तत्रायार्या देवान्-
 नोत्तमकुलससुद्भृति ॥ ५९ ॥ तत्रापि निरामयता दुरवापा पापतो निवृत्तिमतिः । तत्पर्यमाप्य कार्या प्रमात्त्रिरनिभृति

५५१ ॥ ६० ॥ इत्यादि निराग्य ज्योषिंगममुपादिनीमनीतित्रिदम् । जगन्वाणी क्षोणीपाद्य संप्राप निजसद्म ॥ ६१ ॥
 रत्नगंगाद् गुमार प्रमदागायं सगृहीत्येदहृत् । शृष्टा पितरो किं तु प्रतिबन्धो यत्स नो कार्यं ॥ ६२ ॥ इति जगयति
 रदति नति प्राप स्वगृह प्रणम्य पितृचरणौ । श्रीनञ्जन्दिरेव सिद्धिं ततनीति स ॥ ६३ ॥ श्रीत्रीमुखाम्भोजान्मया
 द्वि । दातिखासन्तरे । धर्ममपु मपुरमा (ता) चित्तमापीतमतीन सौख्यकरम् ॥ ६४ ॥ तन्मम रचित निश्चितमुचित
 मृत्यु इदतर विदितम् । धृत्या जगदतुरेव पितरो त्य यत्न कृतपुण्य ॥ ६५ ॥ द्विस्त्रिरिति निगदिते सति नृपसू प्रोयाच
 मानुषियम् । तयदनुमत्या प्रतमहमसंय स्वीकरिव्यामि ॥ ६६ ॥ कर्णकटु ककटुकनक्षार्क्यं श्रुत्वा मुमूर्खं तज्जनी । प्रगु-
 णीपृथा च तदहंमेवैषा व्ययपदित्युचं ॥ ६७ ॥ हा यत्स स्वधमते जनितोऽसि बहुपयाचितयतैस्यम् । माम-
 न्तरामपात्य धामरये धर्यसि कथमपुना ॥ ६८ ॥ प्रजति त्ययि मत्प्राणा याताररनूर्णमेव शोकार्ता । जीवन्ति जलचरा
 षिभु मनुष्यक निरुगान्त्रिदं ॥ ६९ ॥ यावद्धीयामो ययमिह तावत्तिष्ठ शिष्ट निजकण्ठे । तदनु प्रवृक्षसत्तितरन्ते यति-
 पमगन्तवा ॥ ७० ॥ इति जयति निजमातु श्रुतिमात्कृत्या नरेन्द्रतु प्राह । विद्युद्धताकरिश्रुतिचतुलतरे
 त्रिधिनप्यदस्मि ॥ ७१ ॥ संयर्थात्तामतिवन्ध कस्य स्याद्यस्य वेतना महती । मरणमन्दय शरण सर्वेषामसुमता नियतम्
 ॥ ७२ ॥ पितरो—जन्दन जन्दनवनपत्तन्नायमतीव तावकं देहम् । तत्सुग्यजोगविद्यामाननुग्य ततो व्रत चर जोः ॥ ७३ ॥
 पुनर —विधिधापिव्यापिगृह यपुरपवित्र यगानुक्रमयदयम् । तक्षीर्णनृणकुटीषत्तदिदानीमनु मे दीप्ता ॥ ७४ ॥ पितरो-
 पत्ता वजित्त गुप्तुडोत्पलास्ताररवरुगमपत्ता । पञ्चरात्रमिनाः कचमिह त्राधिन्यश्रुताखन्नाः ? ॥ ७५ ॥ कुमार —विष-

मिश्रितपायस्य विषमान् विषयास्त्रियेवते कोऽत्र । अन्तुषीनचुचिसमुत्थार स्यम्भिर गारिष्मन्त्रिडागी (कार्त्त ॥ १३ ॥
 पितरी—पूर्वजपरम्परागतचित्तमिदं देहि दृष्टं नो स्वीरम् । पश्चाद्भक्तमये प्रतिपद्यत प्री नत्र ॥ १३ ॥ उमार—
 धिजने कं प्रतियन्यस्तारकरतखिलानवप्रखयजात्रि । यस्माच्चिरोपनात्र सुहृदोऽपि नरोयुस्त्रिद विभे ॥ १० ॥ पिगी—
 यच्चद्वृत्ततरोराखिद्वनमिह सुडुक्कर पुसात् । तच्चतुरुरोचिताना जगद्गानां प्रतापरणम् ॥ १२ ॥ उमार—ने काग
 नरा स्युस्तेषामिह दुक्कर समप्रमपि । धीरात्मनां तु पुंसामसाध्यमिह किमपि तनु नासि ॥ १० ॥ अननिशममगन्
 ह्माधिपस्तमत्रिपिच्य दिनमेकम् । राज्ये महाप्रहीत्यात्मजमित्यूचे मधुरताया ॥ ११ ॥ कि दमस्तुन्यमहो नदनु उमार
 स्तमेयमाचरयी । देहि रजोहरणमथो पतद्रुद नापरोडात्यर्थ ॥ १२ ॥ इयमपि वनचिन्वीदानादानाय मेदिनीमया ।
 आर्पयदस्मै वद सप्तर्ष्यं पुनराह्वयद्वियाकीर्तिम् ॥ १३ ॥ चतुरदुडी (वार) त्रिमुस्ता (स्य तु) केशानरमारयेत्यना
 पत तम् । तेनापि तथा विहिते प्रसार्य पदमप्रहीक्षेयी ॥ १४ ॥ सत्प्राप्य चाचयित्वा पत्रियेडाग्रजेन तार यदा ।
 आनरणकरणान्तर्गन्धचन्द्यैर्निचिदेष ॥ १५ ॥ त्रयोऽपि काशनमये कञ्जदीरतिनीतयः मञ्जिडागैः । आन च कार
 यित्वा विलिप्य हरिचन्दनैर्देहम् ॥ १६ ॥ परिषाप्य पत्रयुगळी कनकमयेत्रणैर्विनूय चुराम् । निचक्रस्त्रिशिष्ट
 याभारोप्य महीपतिः स्वसुतम् ॥ १७ ॥ पूर्वोन्निमुत्तस्यापितपीठे यिनियेवय रावतदुचिरम् । आत्मानममयत न कृतार्थ
 सुधमसुवाचरणत् ॥ १८ ॥ धर्मचञ्जादि वाल्या दक्षिणजज्ञासने उमाराग्या । निगमाद् मादरिपुरा पात्री यामस्यपीजामे

१ विषादविह्वला

॥ ८९ ॥ एषा तरुणी निदधौ पुमारशीर्षे स्फुरत्प्रज वत्रम् । तत्पार्श्वयोः सुरूपे चामरहस्ते स्थिते नार्यौ ॥ ९० ॥ पूर्वस्या
 व्यजनकरा हुतशुग्चृद्गारपाण्यश्वास्थुः । स्वर्बनिता इय वनिता स्व (सु) रूपदायत्यगुणमहिताः ॥ ९१ ॥ समरूपयौ
 पनाना समानशुषिरेफन्वरधनानाम् । छरिष्ठाऽथो शिविका राजयुताना सहस्रेण ॥ ९२ ॥ पुरतोऽष्टमद्भ्रवानि प्रत-
 स्थिरे मद्भ्रवैकहेतूनि । प्रत्येक चादशत चषाव रथतुरगगजसत्कम् ॥ ९३ ॥ अस्मियष्टिचजकुन्तप्रहरणजरधारिण प्रभू-
 तनरा । जयजयत्यमुखरमुखाल्लदनु पश्चि प्रस्थिता प्रचुरा ॥ ९४ ॥ कल्पद्वुरिव प्रथयन्नर्थनरं प्रार्थनापरनरेन्य । दक्षि-
 णक्षरेण नृणामञ्जलिमाया प्रतीड्विंश ॥ ९५ ॥ महिवाञ्जिरदुक्षीञ्चि परस्परं ददर्शमानरूपकक्ष । प्रोफुल्लोचनजनैर्निरी-
 ह (हय) नाण प्रसन्नास्य ॥ ९६ ॥ संप्राथ्यमानसङ्ग सहृदयहृदयै परिस्फुरन् प्रीत्या । संस्तूयमानमहिमा द्विसाशुरिव
 मुचतुरचकोरं ॥ ९७ ॥ सम्राप पापहरण शरण ससारञ्जीतजनूनाम् । विभ्वश्रीजरशरण कुमारराज समवसरणम् ॥ ९८ ॥
 दृश्यमुपागते श्रीवीरे तरसाऽवतीर्य शिविकात । कृत्वा प्रदक्षिणात्रयमेप घवन्दे मुदा नाथम् ॥ ९९ ॥ प्रणिपत्य प्रचु-
 मव विक्रपयामासतुस्त पितरौ । एकोऽयमस्मदात्मज इष्ट स च जातञ्जीर्जयतः ॥ १०० ॥ युष्मच्चरणोपान्ते प्रमग्यामीहृते
 यय नुन्यम् । दद्व सच्चित्तत्रिंशामशामधियाऽद्य गृह्णन्तु ॥ १०१ ॥ प्रचुणाऽजाणि न कार्यः प्रतिबन्धस्तदनु जघ्नन्दि-
 रथो । गत्यशानदिश स्वयममुचच्छुराजरणजारम् ॥ १०२ ॥ केशकटापमद्युयन्निधुतरपथमुष्टिञ्जिरनिष्टम् । दुष्कर्मजा-
 लमिव स प्रमत्तधीर्देव्यधत्त पटम् ॥ १०३ ॥ इंसविचित्र नेत्राश्रुवारिधाराभयपिणी घनवत् । जगृहे साऽऽजरणाढीमा-

१ ६सेन विचित्र चित्रवन्त पटमित्यत्रान्वय पटे हस्तचित्रमस्तीत्यथ

खीनमना जिनाज्ञायाम् ॥ १०४ ॥ अस्मिन्नर्थे यत्सक यतितव्यं सा कृयाः प्रमादञ्जरम् । जन्नीलुदीर्यं तन्य प्रति मम
 निज जगाम तत ॥ १०५ ॥ आह कुमार स्वामिन्नेष जमो ननु द्योपमापारी । यत्रानेके सत्त्वा दु माप्रिन्नरोग दग्ने
 ॥ १०६ ॥ तदुपशमाय पनापनसर्वोत्कृष्टोरुष्टृष्टिसमाम् । देहि प्रसद्य दीदामीर्ष्यासिधिगदतापहराम् ॥ १०७ ॥ तन्नु
 स्वमुत्तेन विचुर्दत्त्वाऽसौ सुप्रतानि रत्नानि । अन्नुद्विष्टिमिल्यन्नापत प्रयत्तितव्यं यतनैय ॥ १०८ ॥ स्थाने याने पानेऽशने
 तथा समुपवेशने शयने । वचने विहाररचने प्राणिरित्रापकृद्ग्न ज्ञो ॥ १०९ ॥ तत्र गीक्षयेति नेत प्रपद्यमान ग न्न-
 नन्दिमुनि । अध्ययनार्थं स्यत्रिरोपान्तेऽथ स्यापयार्थके ॥ ११० ॥ त्रिधियत्कृतोरुतपसा प्रतपावनतलपरेण नममुनिना ।
 एकादशाक्षयधीता लोकेनानेहसाऽनेन ॥ १११ ॥ सुचिरे प्रपाह्य संयममन्ते सखिरय मासमेकमग्नौ । आञ्जोचितमर्षिना
 सौधर्ममत्राप सुरलोकम् ॥ ११२ ॥ तत्रोपपुण्य भोगानवियोगानायुष ह्ये च्युत्वा । प्राप्योत्तमदुखजन्म प्रपाप्य धर्म
 गृहस्थानाम् ॥ ११३ ॥ प्रान्ते प्रपद्य दीक्षा जावी देव तनरुमारोऽसौ । एवं ब्रह्मणि सुकानतनामन्यारणे चापि ॥ ११४ ॥
 तत्सा (सा) त्सर्वार्थाद्ये षण्णुर्षारोऽु जन्मगु गुरेऽु । विषयसुखान्यनुच्रवा (य च) ततो विदेदे नरो च्छ्वा ॥ ११५ ॥
 प्रतिपद्य प्रमज्यामज्यायाएशागर्जोशुपागम् । प्रस्तिस्तसर्वकर्मा केवलमासाद्य परत्रोपम् ॥ ११६ ॥ प्राप्स्यत्यद्वयमोद्वान-
 न्तसुख ज्ञानदर्शनसहाय । ज्योतिर्भ रागयते यत्रागाऽसौ प्रदीप इय ॥ ११७ ॥ श्रीब्रह्मनन्दिचरितं चरित गुणीपरा

कथं कर्तव्यं । पश्यो मापदा । सपायदानविषये निषये युजाना, निलोघता सुविदितार्थनरा जन्तु ॥ ११० ॥
 ॥ इति सुपायदानोपरि श्रीनञ्जन्दिरचित् श्रीरिपाकश्रुताख्यात समाप्तम् ॥
 अथ सर्वरक्षापरिच्छिदीर्षयोपदेशाद्यमुपदर्शयते—

कोदाहया सोप्तस जे कसाया, पचस्कृत्वा नणु ते पिसाया ।
 वञ्चनि ते क्षोयमिन समगं, दुस्कं समप्पति तहा उदग्ग ॥ ३० ॥

रत्नरत्ना—क्रोध आदिदेषा ते क्रोधादिनाः । पद् व दत्ता च पोरुदा ये कयाया प्रसिञ्चल्या । कयायेषु क्रोध एव
 दुहृदयदुष्टवर्ती मलय, ह्योरेतेतयोरेवितानार, यत्र क्रोधमत्र मानेनावश्य ताव्यम् । यत्र च माया तत्र लोच, एतयो-
 रपि एषधदिवं, ए दुनान् मापायान् मोडवश्य खोनातिनत एव, य कश्चिन्निर्माय स निर्बोज एत । ते च कयाया
 शेरगानादाजे नरुपाधार नयक मरुद्वनयत्यादयानामत्याख्यानान्तानुनन्धिनेदेन पोरुदा बोञ्चव्या । स ईयत्
 भुवदनि कारिच्छिदीति नञ्चवुता । नत्याख्यानाधरण मर्मरिनिनिषेवका । न विषते नत्याख्यान देसासर्वविर-
 निरुपं देषु तेऽप्याख्यारुदाना । खनत त्वमनुवभन्तीति धनन्तानुचिन्पिन । यद्यपि र्भयां नोपक्यायोदयरदितानामुदयो
 एति नदपदसादनन्तममारुकराएमिष्टा योदयादेरुदयोदेशमेवानन्तानुचिन्पिषव्यपदेशाः । यद्युक्ते—
 एति नदपदसादनन्तममारुकराएमिष्टा योदयादेरुदयोदेशमेवानन्तानुचिन्पिषव्यपदेशाः । यद्युक्ते—
 (३) कयादीन् नञ्चवुतीति उच्यते । एतदप्यत्र कन्पुके, कान्तान्तरात्पञ्चकण्ठीनां समाप्तिकेनान्तान्तरात् ॥ १ ॥ कयाख्यात—यत्र ॥ ३ ॥

श्रूयते । अन्येषां सयतादीनां चानन्तानुबन्ध्यादीनामुदयस्य श्रवणात् अन्तर्मुहूर्त्तार्थिकं कार्यं यात् । कारणे कार्यार्थिणा
 रात् कषाया अन्तानुबन्ध्यादयोऽपि नरकादिदाः । इदमपि व्यवहाराश्रितमेव, अन्यथा ह्यनन्तानुबन्धुदयस्तामनि
 मिथ्याहशा केषाञ्चिदुपरितनप्रैवेयकेषूपत्तिः श्रूयते । प्रत्याख्यानावरखोदयवतां देशविरतानां देशगति । अमत्यान्यानो-
 दयवता च सम्यग्दृष्टिदेवानां च मनुष्यगति । अथ एन्यः पोरुशजेदेन्य चतुषष्टिजेदा अप्युज्ञापिता संनयन्ति । यथा
 संग्वदन संग्वदनक्रोध, संग्वदन प्रत्याख्यानक्रोध, संग्वदनोऽप्रत्याख्यानक्रोध, संग्वदनोऽनतानुबन्धिनेष । एव
 प्रत्याख्यानाप्रत्याख्यानानन्तानुबन्धिक्रोधा प्रत्येक चतुर्जेदा कृता पोरुशजेदेदजाज सु । एव मानमायालोका अपि
 प्रत्येक पोरुशजेदेदा सु । सर्वे मिलिता चतुषष्टिर्भवति । यद्येषां चतुषष्टिजेदय न स्यात्तर्हि श्रीकृष्णश्रेणिक
 सत्यस्यादय एण्यिकसम्यक्त्वधारिणोऽपि कथं नरकगतिजाज सु । परं तत्र संग्वदानन्तानुबन्धुदय एव कारण
 मिति तत्र । “पञ्चलेकिते” प्रत्यक्षरूपा इदयरूपाः । ननु निश्चितं । ते कषाया पिशाचा एव मतव्या । तेषां कर्तव्य-
 माह—ठडयन्ति ते कषाया लोके इमं प्रत्यक्षोपलक्ष्यमाणं समस्त । तथा तु त शारीरमानसादिकं समर्पयन्त्युदय महा
 विषमिति गाथार्थ ॥ ३० ॥

ये च कषायपिशाचैर्न ठडितास्त एव धीरा प्रत्याप्यन्ते न स्वितरे । तदुपरिश्रीदमदन्तराजर्षिमिन्धिमाह—

अज्ञामिणिजावत्यखि पसत्य, तिवर्षयम जिहिं जण वसइ सुत्य । अऊइ (६) घनहारि य खोय अत्य, न इ दु दीमड
 जिहि डुरवत्यसत्य ॥ १ ॥ चित्तित्तु चित्तित्त अइविस्म अत्य, करयखि कणतवरयससत्य । सुखिखोयजुसिक्कारणि पसत्य,

कर्षं कर्त्तुं च । परथो मायका । सत्पात्रदात्रिपदे निपथे गुनाता, त्रिलोचता मुनिदिवार्यनरा जन्तु ॥ ११० ॥
 ॥ इति मुपात्रदानोपरि श्री-उन्नन्दिचरित श्रीश्याकश्रुताग्यात समाप्तम् ॥

अथ सर्वकषायपरिजिहीर्षोपेदेराकाव्यमुपदस्यते—

बोदाइया सोक्षस जे वसाया, पंचरूचा नणु ते पिसाया ।

उक्षति ते क्षोयमिम समग, दुस्कं समप्पति तद्दा लुदगं ॥ ३० ॥

व्याख्या—नेप छादिवेषा ते क्रोधादिकाः । पट्ट च दसा च पोरुग ये कषाया प्रमिञ्जल्या । कषायेषु क्रोध एव
 दुस्तरुत्तुवप्ती मानथ छदारतयोरधितानाय, यत्र प्रोपलत्र मानेनास्य ताव्यम् । यत्र च माया तत्र खोज, षतयो-
 रवि एकाधविश्व, द पुकार मायायान् सोऽवस्य खोजानिगून एव, य कश्चिनिर्माय स निर्खोज एव । ते च कषाया
 बोधयान्तादा जतरुषाधयार प्रत्यक मरुडनप्रत्याख्यानाप्रत्याख्यानानुबन्धिनेदेन पोरुश योज्वल्या । म ईयत्
 अत्रुदनिन वाग्विष्टमपीति म-शडता । प्रत्याख्यानाशरणा सर्वरिरविनिषयता । ७ विघते प्रत्याख्यान देसासर्वरिर-
 विरुष दनु त-दव्यारुधाना । अरान्न जयमनुवभन्तीति अनन्तानुबन्धिन । यद्यपि चंसा शेषकषायोदयरहितानामुदयो
 लसि तदुत्तरसमन्तसमात्तु उक्तराएमिप्यातोदयादेपकष्योदेपानेवागन्तानुबन्धिरव्यपदेरा । यदुप-—“जात्रीक-
 रितेष्वदग्गासवगा रिरुद्वितित्त अमता । सम्नापुस्ररिदं अरुकायचरिषधायकर ॥ १ ॥” व्याख्या—पावलीर्ष
 (४) वषादीन् गड्डम्लं, ति कट्त्वक । प्यवरास इत्युप, अन्यथा वापुषदवादीना वरादिराग्नो-ऽपि संस्कृतागच्छविकि

श्रूयते । अन्येषां सत्यतादीनां धानन्तानुबन्धादीनामुदरयग्य भ्रमणान् अन्तर्मुद्रांशिकं रूपं यावत् । कामो कामोत्तरात्
 रात् कषाया अन्तानुबन्धव्यादयोऽपि नरकादिदा । इदमपि व्यवहाराधितमेव, अन्यथा हानन्गनुत्तरान्तरानानि
 सिध्याहता केवाचिदुपरित्वाप्रैयेकेपूलतिः श्रूयते । प्रत्याख्यानापरलोदयमां देशरिगानो देशगति । अत्रगान्तरात्
 दययतो च सम्यग्दृष्टिदेयानां च मनुष्यगतिः । अत्र अन्य गोक्षानेदेन्य चतुर्दशनेरा अत्रुगतिरा मन्तरानि । यथा
 संग्रहण संखनक्रोध, संग्रहण प्रत्याख्यानक्रोध, संग्रहणोऽप्रत्याख्यानक्रोध, संखनोऽननानुपरित्तेय । एतं
 प्रत्याख्यानप्रत्याख्यानान्तानुबन्धक्रोधा प्रत्येक चतुर्दशः दृशा गोक्षानेदनात् एतु । एतं मानमागोला गति
 प्रत्येक योरुशपोक्षज्ञेदा एतुः । मर्ते सिधिता चतुर्दशनेरति । यद्येषां चतुर्दशनेदत्तं न रगात्तद्वि मीहृगप्येति
 मत्यक्यादय द्वाविकमम्यफमधारिपोऽपि कथं नरकगतिनात् एतुः । पर तत्र संग्रहणानन्तानुत्तरा पर संग्र-
 मिति तत्र । “पञ्चलेति” प्रत्यहरूपा दृश्यरूपा । नतु निधितं । ते करयाः विज्ञाना पर मत्तव्या । तेन कर्त-
 माह—उत्तयन्ति ते कषाया लोक इमे प्रत्यक्षोपग्रहमार्पं गमस । तथा दुर्गं गारीत्मानगादिकं मर्त्यागन्तुर्दशं मदा-
 विषमिति गायार्थं ॥ ३० ॥

ये च कषायविज्ञानेर्न वदितान् एव धीरा प्रत्याप्यन्ते न तिष्ठते । उदपरिध्रीश्मदन्तरात्तमिति माह—
 अत्रामिपिज्ञात्तयति पमत्य, तिष्ठतंयम जिहि जप कम्प गुत्य । अज्ञानं (३) घाहाति य छोय अत्र, न तु मी-
 जिहि दुरवत्यसत्य ॥ १ ॥ चित्तित्तु चित्त अद्विषम अत्र, करयति कृततराममत्य । मुगित्तोयतुमिहाराणि गत्तर,

जिहिं पन्थिस्तम नणु सुहृन्सत्तय ॥ २ ॥ जिणहरनि (छि) यकचणकतिमीस, कवलसुज्जालजोइहि रयणिदीस । अतर न
 मुणिकार जगिहिं धीसु, ते नयर अत्थिय इह् इत्थियसीस (सु) ॥ ३ ॥ कुडुज्जालमजुलसवलदंत, इत्थियदीणहृषणदाणदित्त ।
 अमरिदुष्ठापरूपवत्, दयदत्त तत्थय वसुमङ्कत्त ॥ ४ ॥ जेणुअरसु (चू) यवलसाहसेण, समरगणि जित्तियवेरिसेण ।
 हिमकिरणरप्पसेसुज्जाडेण, जूमकल धवखिय नियजसेण ॥ ५ ॥ सो जरासिंधु पन्थिवासुदेव, ससेवण कज्जिहि मणुअदेव ।
 दयदत्त रायगिहपुरिहि पत्त, बहुमन्निय तेणयि सिन्नजुत्त ॥ ६ ॥ इत्थंतरि इत्थियणपुरवराळ, निग्गह्वियविण नाहिण व-
 (प) राळ । तसु देसुधूरिय पक्खेहिं, पचहिं मन्नियवलत्तक्खेहिं ॥ ७ ॥ त यइअरमाइन्निय जयेण, दवदंततञ्जमिवइणा
 परण । इत्थियणपुर वेदिय नियवळेण, जह नहयल सयदुवि वइळेण ॥ ८ ॥ जाणायइ पन्थय चरमुहेण, निवसत्त देस
 अम्भइ मुहेण । उपासिय तासिणं न इह वळेण, तुम्हेहिं किंतु निवइ वळेण ॥ ९ ॥ न इह एस वीरलोयाण मग्ग, ज
 षिअइ वत्त षाळरिसणुग । तुम्हे उच्चमयसुप्पवाय, तत्थयि पुण पच य पन्थाय ॥ १० ॥ जइ अहइ परक्कम कोवि
 तुम्ह निग्गह्विय दुग्गराळ अम्ह । ममुह आवेयिण जुअ वेटु, पन्थिणीयचक्सिरि पाय देहु ॥ ११ ॥ अज्जवि न किञ्चि
 गयमत्थि तुम्ह, तुयक्खु सिअव रणिहिं अम्ह । इय दूअरयणि ते तज्जिया य, दुग्गतारि सत्थिय वज्जिया य ॥ १२ ॥
 जइ मूग्ग मज्जारियजणए, चिच्चत्ति त्रिखतरि विग्गहेण । तह अप्पा रत्थिय पक्खेहिं, इत्थियणपुरदुग्गि निदुक्कपहिं ॥ १३ ॥
 जिहिं दुग्गरोर षडुदिए षरे यि, षाहिरवियनर वदिहिं षरेयि । दयदत्तराळ नियठाणि पत्त, नयमग्गि रज्ज पाळइ पधिसत्त
 ॥ १४ ॥ अइ पन्थयइ दिपमत्तिरिहिं तत्थय, सित्तिन्निनारुगणहर पत्तत्थय । सिरिपग्गमघोसधुरिंदचय, जिव हरिसिय धम्मि-

यकुमुयचिद ॥ १५ ॥ तत्थागयमुष्णिगणमद्भुश्रेहि, अररिद जेम सेविय सुरेहि । स्रंशगकञ्चि गमेऽ राज, पाण्ड मु-
 न्चिहि सुरियाठ ॥ १६ ॥ तदेसखरनियमापयेत्, नेरियोरगारसाख्येण । धाणयद्रग्गमुद्रिममेण, निगगाऽगुरु पद-
 ठण एत्त ॥ १७ ॥ पन्थिऊद् मंजममायरेण, परियणमयणाऽ न गणिय तेण । अद् गुत्तअत्तगिके लहेनि, गुत्तयाण
 मउन्न सीसिहि गहेवि ॥ १८ ॥ गीयरथमुपिहि अर्गचपीय, गुरमाएरदात्तयुद्धपीय । एरउत्त न मुनि ऊद् निहार,
 अचारसहससीखेण धार ॥ १९ ॥ दवदतरायरिनि गयपुरमि, समुगागय पद्मपुरउण्णिम । त्रिरि मुत्तिमत त्रिणि पम्म णद्,
 वेरगाग अद्दचग देव ॥ २० ॥ सो पुरउगारि त्रिय काठसग्गि, अरकोहिय मुरारगयराग्गि । मऊर निगकयगुराग,
 अफोइमाण परिचत्तसग ॥ २१ ॥ (धात्) रयगानीकञ्चिहि परिणणगञ्चिहि, दिच्छत्त पारदि पद्मत्रिहि । सो मुत्तिर
 तल्लए देइ पइत्तए यदिय त्रत्तिपरदसिहि ॥ २२ ॥ कययुग धण मुत्तिर महत्त, दग्दत्त रायरिनि निगयत्त । ण्यसग
 नमंसणदसणेण, दूरेण इरिय नासद् एतेण ॥ २३ ॥ निरत्तगसिरोमणि गमएसीद्, मुष्णिमग्गि उमसग उ पट्टमदीद् । निग
 नेम जेण परिचत्त रऊधणपरियणमुदरून्नज्ज ॥ २४ ॥ पचहि पद्मत्रि किय परमत्तत्ति, इय कञ्चि सुणुत्ति अण्णकत्ति ।
 न इ थाएद् चित्तहमग्गि माण, उक्क कायद् नियमणि मुक्कण ॥ २५ ॥ चत्थिपमु तेरु इय मुपि शुत्तिनु, उद्धोइए इर्य-
 तल्ल पपु । पन्थिमच्चिय दिच्छत्त तेण साहु, तत्तुवरि अद्दरच्छत्त सो अमाहु ॥ २६ ॥ एएण अग्ग् अद्दत्तयग दिग्ग, गट्टरोद्
 करिय जयसिरीय खिग्ग । इय पुपवेर सत्तरिय चित्ति, सो चीजपूरि ताकेद् उत्ति ॥ २७ ॥ तं दहु तसग परियाण अग्गेम,
 ठप्पत्तपिअमरिसविमेस । पाहाणल्लनि आहण्ड साहु, गुह्जान्णवि सद्द सो निरवराहु ॥ २८ ॥ रउग्गान्णियचत्थियनुहि

ग्नका निमान् ॥ २० ॥ धने निश्रीय निश्रीय दास्येऽहं साग्रत न हि । तेः प्रपत्ते समुत्पात्रानिनाय न निजी
 ॥ २१ ॥ ततो गुरव आचरयुर्दकत्वेनैतक प्रति । एते संशोष्य संशोष्य विकृतव्या न चायथा ॥ २२ ॥ यात्र-
 ज्यार्जपोषेती दम्पती जेषुमास्थितौ । ताव मथाच्चिनिर्जमुस्तपनीयमया कुशा ॥ २३ ॥ इष्टस्तुष्टस्त श्रेष्ठी मगोथे-
 तान् गृहा तरे । शनै शनै सुनिक्रीय ददौ तदेयमादरात् ॥ २४ ॥ ईश्वरत्वं क्रमेणपाकारि तादृग्गृहाद्गपम् । युक्तोपा-
 धिकृतस्वोपर्युर्वीशस्तु कदापि हि ॥ २५ ॥ चतुष्पथान्त सोऽप्यति मूर्च्छिमत्पातकैरिय । चूपादिष्टैर्नष्टैर्दुष्टैव न्यत्रव्यकृते-
 ऽन्यदा ॥ २६ ॥ वरुस्यदायि च शिखाऽत्रा तरे दु ग्निनाऽमुना । श्रेष्ठी भाषारणे इष्ट स्पष्टमाष्ट त प्रति ॥ २७ ॥
 अहो निजगुरोर्वाक्यं पाठय त्व मद्दामते । गुर्वादिष्टा निरूषा मे सा वेदा समुपस्थिता ॥ २८ ॥ अतन्नेन दयोऽङ्ग तदे
 यत्रव्यसग्रयम् । विधाय मूर्धनि स्त्रीये व्यमोचि नृपसकटात् ॥ २९ ॥ यथाऽनेनोपहामल्यार्त्र राजाधिकारिणा । फल
 खण्डं तथाऽन्योऽपि दुक्ते हस्त्यशवंद ॥ ३० ॥ तस्मात्त्रैयोत्तमेनात्रोपहस्य कोऽपि मञ्जिया । सधनो निर्धनो यापि स्वगौरव-
 ज्ञरार्थिना ॥ ३१ ॥

॥ इति साधारण(श्रेष्ठि)दृष्टान्त ॥

“परस्व दोषेमुत्ति” परस्व दोषा सन्तोऽपि नोन्नाव्या । एतदुपरि श्राज्वात्प्रजदृष्टान्तमाह—
 पुरे पोतनपूर्वोऽस्मि धास्मि धान्यधनश्रियाम् । वनन्ति सप्त तरणा करणारिपचेतस ॥ १ ॥ एक श्रावक्युत्रोऽस्मि
 तन्मित्रं मितत्रापक । परदोषविरकात्मा तत्र शत्रुसुहृत्सम ॥ २ ॥ वने जग्मूर्धनाज्यास्तेऽन्यदा खोके सम मधी । अदे-

पिच्छेण, गुणिरादगविद्धिय परिचयेण । षट्पराधर विस्त्रिय परिचयेण य ॥ २९ ॥ सो कृत्य
 नाडु जो इत्य इत, त्रियरागदोम मुण्णिएमहंत । तेण्णि डुज्जोहए तण्णिय वच, यज्जरिय मुण्णिय सो डुक्क पत्त ॥ ३० ॥
 दूरिहं अयत्तारिय एवउ तए, छात्तासिय मुण्णि सह परिचयेण । तमु देह सज्जा फाऊण राय, खामीय सपत्तउ गेह-
 ताव ॥ ३१ ॥ दयदंतारायरिणि सुच्छचित्त, इय जायए जायइ मुण्णपित्त । त्वाणनगुर देह असार पइ, मउमुत्तपरीमहंत-
 एउ गेह ॥ ३२ ॥ उइ इत्य महिक्कइ किंपि कठ, भिवमुह पात्रिक्कइ तेण इउ । न डु कोइ मित्त मह सत्तु तेम, करस-
 त्तर दत्तै (उ) धागरत्तै (उ) कम ॥ ३३ ॥ अवरराहंपरेणुचि पोरयेणु, नडु रोस यहत्तै (उ) जीवियहरेसु । उवया-
 रिणु गुण्णपपरंसेसु सयचित्तवित्ति तह पम्मणु ॥ ३४ ॥ कइयावि जुहिच्छित्तम्मियाडु, सेग समुवागय अइक्कियाडु ।
 उक्कारएमरुइएण्णिए इय तक्कइ रे र पिउ डुउ ॥ ३५ ॥ बुउक्कमउडुयासए हीणचित्त, तुह जम्मवि जीविय अण्ण-
 विण । अउरउिय विणि काण्णि मुण्णिए तइ (इ) मीयउमोम उदेह षद ॥ ३६ ॥ तइया तत्तै (उ) कत्थवि गयउ
 छाणि गिहत्तं १ मुलीय गुएइरानि । इत्थिएण्ठर वेट्टिय नियमंउए, जइया दउदतनरेत्तेरेण ॥ ३७ ॥ पढम पचवि
 उअइ त्तिता व १उ पचवि नियइदिया य । तो पचमइवय धरिय जार, त्रिण्णिय मुण्ण तक्कइ मुण्णि उदार ॥ ३८ ॥
 त्तिउ एह उगरइएिक्क, पुच्छाएवि मुण्णिएर पइ पुज्ज । इत्थत्तरि डुमह मदेत पीरु, दउदतरायरिसि त्तिरिक्कीरु
 ॥ ३९ ॥ त्तिदच्छाउत्तए वहेत्त उण्णि, चत्तारि कयाएइ कनीय इण्णि । मुण्णि उीण्ठ निउउउमुक्कण्णि, त्ति
 छात्तीव उक्कण्णि ॥ ४० ॥ वत्तिरिक्किय उअरंउरिपमेण, पच्छाउिय वत्तिमपण अमेम । जाररिय उक्कण्णेत्ति

सुखमिरिमन्द ॥ ४१ ॥ न ह्यु लघुश्च त्रयु गुणतएव श्रुत, जगत् नापदमप श्रुत । दरदतरायरिनि मय दंग,
 सो ह्यथ च निगुहमणिक्त ॥ ४२ ॥ (घात) इतिपरि दयदतह चरिय गुपतद्गुगत नयीयद्दरद । नयगार गगगग मय
 वषासद् सासयसुहयंवापरद् ॥ ४३ ॥

॥ इति श्रीदशन्तराजसिंहाय ॥

अथ परोपहासकरणमुत्तमानामती गनुचितं तद्विषयोपदेशमाह—

परोपहास न कर्हिपि कुञ्जा, लघुत्तण जेण जणो लद्धिञ्जा ।

परस्स दोसेसु मण न दिञ्जा, धीम नरो धम्मधुरं धरिञ्जा ॥ ३१ ॥

व्याख्या—पर स्वस्मादयत्तस्योपहास परोपहासः परदोषोद्घाटनं तत्र तुत्रापि समप्रियमदशायामपि तुर्गिति शिष्टा
 चार, येन कृतेन जनो लघुत्वं लभेत् । तथा परस्य दोषेषु मनो न दधीत । धीमात्तर एतं तुर्गन् धर्मपुरा धरेदिति काव्यार्थ ३१

एतदुपरि दृष्टान्तमाह—

एकदा निर्मदात्माऽगादनगारनिरोमणिः । चित्रदूटमहाडुगं माहात् स्वर्गमिन् श्रिया ॥ १ ॥ निनगडनगूरीन्त्र
 शिष्यममहन्नासुर । विहरन् सहरन् सुर इव मिथ्यात्वदुल्लस ॥ २ ॥ यसती याचिताया तत्रामिखोकोऽददासदा । मो-

१ श्रीठाण्णगे—“चउहि ठाणेहि हासुप्पत्ति सिया, तज्जहा—यासिष्ठा मासिष्ठा सुणिष्ठा संमरिष्ठा । तथाच—“धायाएव नत्तिपर,
 दिट्ठिनायमदिश्रग । वायक्खल्लब्धि नथा, न त उगहसे सुणी ॥ १ ॥” इत्यपि ज्ञेय ।

मदनमन्त्रनिमान् ॥ २० ॥ धनं विक्रीय विक्रीय दास्येऽहं साग्रत न हि । ते प्रपन्ने सतुत्याश्रयानिनाय स निजो
कमि ॥ २१ ॥ ततो गुरुर आचल्युर्दश्वेनैतकं प्रति । एते संशोच्य सशोच्य विक्रैतव्या न चायथा ॥ २२ ॥ याज-
ग्यार्चयेतौ दग्धतौ ज्ञेयुमास्थितौ । तावन्मया द्विनिर्जमुस्तपनीयमया बुशा ॥ २३ ॥ हृष्टस्तुष्टतत श्रेष्ठी मगोच्ये-
तान् गृह्णातरे । ज्ञेयौ शनै मुविक्रीय ददौ तदेयमादरात् ॥ २४ ॥ ईश्वरस्य क्रमेणपाकारि तादृग्गृह्णाणुम् । चुकोपा-
धितस्तयोपर्युर्गिरास्तु कदापि हि ॥ २५ ॥ चतुष्पथान्त सोऽपति मूर्च्छिमत्यातकैरिय । चूपादिष्टेर्नेष्टेर्दुष्टैस्तन्यज्वल्यकृते-
ऽन्यदा ॥ २६ ॥ वदस्यदायि च शिखाऽत्रा तरे दु रितनाऽमुना । श्रेष्ठी साधारणो हृष्ट स्पष्टमाचष्ट त प्रति ॥ २७ ॥
श्रद्धो निजगुरोर्गर्भं पात्रय त्व महामते । गुर्वादिष्टा निरूषा मे सा देवा समुपस्थिता ॥ २८ ॥ श्रवस्तेन दयोर्द्वेष तदे
पद्रव्यसुश्रयम् । विधाय मूर्धनि स्थीये व्यमोचि नृपसकटात् ॥ २९ ॥ यथाऽनेनोपहासस्यात्रैव राजाधिकारिणा । फल
सुब्धं तथाऽन्योऽपि बुद्धे हास्यशांन्द ॥ ३० ॥ तस्माद्भैवोत्तमेनात्रोपहस्य कोऽपि सज्जिया । सधनो निर्धनो यापि स्वगीर्य-
नराश्रिना ॥ ३१ ॥

॥ इति साधारण(श्रेष्ठि)दृष्टान्त ॥

“परम दोमेगुचि’ परस्य दोषा सन्तोऽपि नोज्ञाव्या । एतदुपरि श्राद्धात्मजदृष्टान्तमाह—
पुरे पोतनपूर्वाग्निं पात्रि धान्यधनश्रियाम् । वमन्ति सद्य तरणा करणारिचचेतस ॥ १ ॥ एक श्रायकपुत्रोऽस्ति
तन्निवर्त भित्तनायकः । परदोषपरिफाल्मा तत्र शत्रुमुद्वल्लस ॥ २ ॥ धने जग्मूर्धनाद्यासेऽन्यदा लोकै सम मधौ । ध्यदे-

पिपुले दासीन्नि तार्थं मधु पपुस्तथा ॥ ३ ॥ पयस्यापे व्यतिक्रान्ते तेपामेवं प्रकुर्यताम् । सश्राद्धैरपराहे तैर्दृष्टिका गणि-
 बोत्तमा ॥ ४ ॥ पुष्पमञ्जुर्युदारारक्षस्वर्णानरण्यारिणी । नगरान्तर्गतं नैते पापैरिति विचिन्तितम् ॥ ५ ॥ व्यापाद्येना
 ग्रहीष्याम ममप्राञ्जरणोद्ययम् । मियथाखोचित धूर्तमूर्त्त पापकलापके ॥ ६ ॥ तद्व्यापादनधीग्रस्तान् श्राद्धस्तान् प्रत्य-
 पेभयत् । ततो जीयन्त्यमो मुक्ता श्रावकोऽपि नियारित ॥ ७ ॥ त्वया न हि प्रकाश्य नो दुश्चरित्रमिदं पुरे । स्वय प्र-
 पिष्टा पापिष्ठा पुर सस्वर्णचूषणा ॥ ८ ॥ कस्यापि हृष्टे विक्रीयागृह्णन् धनसमुद्ययम् । सा मद्यपानविवशा नाक्षासीन्मो-
 पषापरार ॥ ९ ॥ सा प्रमादो जवेऽत्रापि परत्रापि च हानिद । इत द्वितीशचतुर्थे, सा निन्दे सद्म वनान्तरात् ॥ १० ॥
 उपा कथमिहास्थास्य सोचे किञ्चित्प्रमादतः । प्रात ह्ये नृपस्यैतदुक्तमारक्षैर्नरे ॥ ११ ॥ स्वामिन् वारवधूः कैश्चि
 न्मुपिता दु ग्विता वृता । पटहो वादयामासे नृपेण नगरान्तरे ॥ १२ ॥ वेश्यालक्षृतय, स्फारहारकुण्डलमुख्यका । दृष्टाः
 श्रुता पा वनापि गह हृष्टेऽथ कानने ॥ १३ ॥ नोकाश्चेत्तद्वधो जायी चौरयत्सर्वदण्डनात् । एवमाकार्यं ते पापा शक्ति-
 ता इष्टचिन्तयन ॥ १४ ॥ किमस्माञ्जिरथो कार्यं श्राद्धेनोक्तं प्रियव्यति । येन केनाप्युपायेन जीव रक्षामहे निजम् ॥ १५ ॥
 निधित्यत्यगृह्णन् गत्या पटह वपटप्रियाः । ज्ञेयनाह्वय ते वृष्टा इति ज्ञेयं व्यजिज्ञपन् ॥ १६ ॥ वयं सखाय सत्तेशा (श)
 महदा पणित मह । लघानान्तर्गता आसन् वेदयान्तिः क्रीन्ति मुदा ॥ १७ ॥ यावत्तनागता ज्ञेयोऽपराहे मिलिता हि
 पट । मिमिष्टे सप्तमो नय मिमोहासान् गतोऽप्रत ॥ १८ ॥ तत्तद्विन्तितमस्मान्निः किमुत्तावः प्रयात्यसौ । गम्भीरवणि-
 जऽदृग्गणायदेव रयाब्रजन् ॥ १९ ॥ अस्मान्निर्दूरतो दृष्ट वेदयानरण्यमण्डलम् । विक्रीणश्च मुञ्चन्वा प्रभृतधनखोजनः ॥ २० ॥

वञ्चिताः स्मो वय तेन कुमित्रेणातिदञ्चिता । हेतुना तेन तेऽस्मान्निरुपमालेऽथ रोचते ॥ २१ ॥ तत्रा कार्यमयीगोऽर
 ग्युय तु द्रुटिता अहो । इत्युक्त्वा चरति नत्वा निर्ययुले इतरायाः ॥ २२ ॥ पश्यदिर्नैर्ययुर्नैःऽष्टलन्मित्रमाम्बिक ।
 दृत्कारापणान्त्रिन्ये ह्येण्डिचुक्त्वाश्वर्मभ्रसा ॥ २३ ॥ पृष्टो नृपतिमज्ञाहीनितज्ञानाम्यह प्रजो । जानन्नप्येप नो वक्ति पर-
 दोषमदोषधी ॥ २४ ॥ शिष्टानामेप आचार प्रोच्यते नान्यदूषणम् । दुष्टारत्त्वयन्तमाख्यान्ति परदोषमनीम्ना ॥ २५ ॥
 प्रपति बुधित प्रोचे हन्तव्योऽय हि मायिक । शुद्धिरूपे समारोप्यो दुष्कर्मफलमश्रुते ॥ २६ ॥ श्रायक प्राप्तर्मोग-
 स्वतश्चिन्तितवानिदम् । अहो ससारवैरस्यमीदृक्कर्माययी मम ॥ २७ ॥ कृतमयेन दुष्कर्मं धुङ्केऽन्य समुपब्यितम् ।
 कस्योपरिष्ठाद्दुष्यामि तुष्यामि च विमशयम् ॥ २८ ॥ नैवात्मीयमुतेनाद्य परदोषानह ह्ये । कुमाङ्गल्यफलं ह्येत ममोदय-
 मुपागतम् ॥ २९ ॥ तावद्भ्रंटेऽप्ययिवा नीतोऽसौ वश्यञ्चमिकाम् । गुरुगन्मदिकावृन्दैः पौरलोके परिभूत ॥ ३० ॥ ततोऽमो
 चिन्तयाचक्रे यक्रेऽस्मिन् समुपागते । कष्टादमुष्मान्मुपश्चेत्तदाऽह स्या महाव्रती ॥ ३१ ॥ पर विचिन्तयन्नेव दीकित
 शुद्धिकान्तिकम् । मातङ्गस्तावदाचष्टे रे स्मराञ्जीष्टदयतम् ॥ ३२ ॥ अथाधि श्रायकेणाथ जो जो शाननदेयता । माय
 मिकमुखासप्ता शृण्वत्येक वचो मम ॥ ३३ ॥ दुष्कर्मणोऽस्य कर्ताऽह यद्यस्या (स्य) शुभदायिन । तदा यूय विजा-
 नीधमर्ह्वम्भोपकारिका ॥ ३४ ॥ इत्युदीर्य स्वय शुद्धामालरोद्दिप साहसी । नमस्कार स्मरेऽश्चित्ते परलोकेपराद्भुग ॥ ३५ ॥
 क्वत्सिद्वासनं जके शुद्धास्थाने महत्तमम् । धकासामास तत्रैप व्योमात्र इव चन्वमाः ॥ ३६ ॥ सुरैर्जयजयारायथंके

१ वन्यजगचि तामुक

तच्छृण्वन्निर्दिष्टः । द्रुपः सन्मुखमेत्येन निन्द्ये गाढोत्सवै पुरम् ॥ ३७ ॥ गजेन्द्रस्कन्धमारोप्य प्राप्य स्वगृहमादरात् । दुकूलै
स्वर्षेपरत्वापैः सरकृत्य गृहमायत् ॥ ३८ ॥ यथा श्रावकपुत्रेण न हि दोषा वजापिरे । तथाऽन्धैरपि धन्यैर्नो कार्यं दोष-
प्रशान्तम् ॥ ३९ ॥

॥ इति परदोषाप्रकटनोपरि श्राद्धपुत्रकथा ॥

अथ दशविध विनय प्रकटयताह—

जिण्डिसिद्धारियचेइयाण, सधस्स धम्मस्स तहा गुरूण ।
सुयस्सुवप्रायसुटसणेसु, दसण्हमेसिं विणय करेसु ॥ ३२ ॥

व्याख्या—जिना सामान्यकेवखिनलेपाभिन्ना जिनेन्धा, तथा कर्मद्वय कृत्वा ये सिद्धिमुपयातास्ते सिद्धा पद्मद-
त्ताया आयाया पद्मधाचारे साधव इति, चेत् समाधिजनकानि चैत्यानि जिनप्रतिमाः, जिनेन्धाश्च सिद्धाश्चाचा-
याथ धन्यानि धति छन्दस्तथा । सय साधुसाधीश्राद्धश्राद्धिकारूपश्चतुर्भेदस्तस्य । दुर्गतिप्रसूतान् जीवान् धारयतीति
पमस्तस्य । (तथा) गृणन्ति धर्माध्यानमिति गुरवो धर्मोपदेष्टारत्नेषा । श्रूयते श्रुतिन्यामिति श्रुत द्वादशाङ्गीरूपं तस्य ।
एव नमीप समत्याधीयत येषा त उपाध्याया द्वादशाङ्गीपाठका, तथा शौचन दर्शन सुदर्शन सम्यक्त्वं औपशमिकह-
यापगमात्स्वरूप उपाध्यायाथ सदर्थनानि चेति छन्दस्तेषु इति सम्यन्ध । एतेषु पूर्वोद्दिष्टेषु सर्वेष्वहो ऋषय विनय कुरु-

• वापदं न सिद्धिषाश्चान् योगानिति साधवलेषां

प्य, एतेषु कृतविनय पुमान् सम्यक्प्रभुद्विमापत्ते, यतो हेतोर्यिनय एव धर्मप्रबुधमुपव्यल्लनीयसी । इहार्द्धन्मो ददीरामी
विनयाहो, नापरे । एतविनयज्ञान स्व निश्चिर्युर्ध्वर्नोकारः सपत्सन्ते । अत्रापि स्वाम्यमात्यमावृषिवृत्रषिपरा नरा
यदि ७ विधीयन्ति तदाऽर्द्धदादिविनयप्रता सता अत्र परत्राप्युत्तमपदव्येन नि मन्हेद्दन्मित्रीति (काव्यार्थः) गायार्थः ॥३२॥

दशविनयोपरि श्रीशुभनतिद्वक्कहातमातन्यते, तद्यथा—

यत्रानेके बुभुमावीढप्रभराल्लरुकरा मरुतु । तदिहास्ते पुमुपुर उयुममिमोघघरा गुरन्ति ॥ १ ॥ दीनजननिवह
धनदो धनदो वसुधाधनो नरोत्साह । राग्य तत्र प्राग्य युक्ते स्व पतिरि स्वर्गम् ॥२॥ पन्नामतीति तस्य प्रेयस्यानाति जाऽ-
तिरेकेण । रत्या नारत्या अपि जयिनी प्रतिजासमृद्ध्या या ॥ ३ ॥ अजनि तयोननुजन्मा जन्मागधिदानपुण्यनैयुरयात् ।
शुरतोपकारकर्ता धर्ता र्निनयस्य च नयस्य ॥ ४ ॥ शुभनतिद्वक्कानिधानः प्रधानिज्ञानविगुरुज्ञान । येन निद्वक्कयित
सद्यु विपुळे शुवनान्नानाखे ॥ ५ ॥ विधानामेकपद जहेऽमो नेशमेऽप्युपाध्यायात् । अध्ययनेरान्तं सर इव जडदा
ज्ञाऽऽडीनाम् ॥ ६ ॥ विनयाधिक्याद्विद्या तस्यासोत्रिष्ट सर्वत्रविद्यात् । विद्युद्धतेव जडदाग्युदयादानन्दमजननात् ॥७॥
अयस्मिन्मय दिवसे दिवसे श्वरवन्महाप्रतापनिर्था । जूर्तर्थासीने सदति जनामात्यसपूर्ण ॥ ८ ॥ द्वा स्यः समेत्य नत्वा
विश्रयापामस यासथ पृष्ण्या । स्वामिन्नक्षस्यखपूर्महीपतेरमरपञ्चस्य ॥ ९ ॥ आले प्रधानपुरुष्य स्थित प्रतोव्याममन्द-
मोदमना । तस्यादेश क सद्यु समर्प्यते प्राह जमीन्व ॥ १० ॥ तूर्णं प्रयेश्य मध्ये मदन्तिक प्रापय प्रमन्नोऽहम् ।
तेनापि समानिन्ये नत्याऽऽडीनोऽथ नृपमाह ॥ ११ ॥ हे नेतरमरचञ्च स्वामी न सादरं गतदर च । प्रतिपत्तिपूर्क-

शोऽप्यमी चक्रुः । तस्यासाधोरिव तलु कोऽपि प्रनचर नैत्र गुणः ॥ २७ ॥ क्रियमाणेऽप्युपचारोऽगारे तारेण परिचिन
 स्यात् । वधुधेऽत्यर्थमनर्थप्रथिनी वेदनैकैत्र ॥ २८ ॥ निश्चेष्टं काष्ठमित्र प्रकृष्टकष्टोदयेन तं दृष्ट्वा । त्रियन्नाप परिधि
 लोके सशोकचेतास्तदात्यास्या ॥ २९ ॥ हा सेनकरामपत्रप्रद्युतिगुरवृष्टं दक्षशीयमणे । हा मेनकरत्ननिधेऽन्निधेहि गदने-
 क्तारमहो ॥ ३० ॥ येन्येण रदस्ता या नि कारणैरिणा घृणात्यागात् । त्वमसि घृणितः त्रिमहो महोदधे गुणमणित्रे
 ष्या ॥ ३१ ॥ रहितास्तवया वयं किञ्च न हि स्वकीयास्यदर्शने शशा । कृतहत्या इत्र शङ्कितचेतोवृत्त्याऽरनीजन्तु ॥ ३२ ॥
 प्य परिदेरनग्निरमुदीर्यामासुराश्च तेऽनुचरा । यावच्चिह्नगाराविस्तारकरार रोदयत इत्र ॥ ३३ ॥ तावच्चियुधमधुप्रतगा
 जीपरिचर्यमाणपदपद्म । धुर्य साधुः समवासरदुधाने शरत्रानुः ॥ ३४ ॥ अधिगृष्ट देवनिमित्तहेमाग्न्जो जन्म वेत्स्य
 शानी । प्रव्येन्य छपदिदेश ध्वनिना पीयूषमधुरेण ॥ ३५ ॥ ज्ञो ज्ञव्या समवाप्य प्राग्जत्रगुणयानुनाप्तो नृजत्रम् ।
 तत्किमपि युरत सुकृत येनात्यन्तं छत्रत सातम् ॥ ३६ ॥ अथ देशनामसाने सामन्तेष्वमणीर्गुणी मिद् । आयोग्य
 इस्तत्रमल पत्रद्व स्वग्रहसुगुरम् ॥ ३७ ॥ प्रुवनतितकस्य जगन् चूपुमारस्य विश्वमारस्य । अत्रायातस्य गत कथमा
 यातेयती व्यापत् ॥ ३८ ॥ सुगुररिति साह तत शुचिदन्तद्युच्चिन्नासितोष्ठुट । जरतेऽस्ति धातक्रीस्ये शुभनागारं पुर
 रचिरम् ॥ ३९ ॥ तत्रान्यदा पयोदागमधुष्पापतासहर्ता । सगुण सगण सूरिर्चरियता आजगाम वने ॥ ४० ॥
 तस्मिन्प्यवासवाल्भ्यो दक्षोचितसत्क्रियापरित्यक्त । दुर्विनयमहाग्न्जोधायास्ते मत्त स मीन इत्र ॥ ४१ ॥ अत्रुनिशोरो दुष्टा-
 त्मान्यदा सदाचारपारकैर्गुरुनि । साधो निनययत्तत्र ज्ञज मात्सर्ग्यं त्यज प्राग्भ्यम् ॥ ४२ ॥ यत उरुम्—“विनयफल

दृग्निधानि दुःखानि । शुक्रता पुस्तता जूयः सस्त्रापाताद्यप्यभूद्वै ॥ ५० ॥ ब्रान्तरा त्रेतेऽत्रिण्यु न्निर्भुजेन
कोपेन । तादृग्व्रतलोयेन च विषात्र चाग्राकक्षाणि ॥ ५१ ॥ कुरता वाद्यतयानि प्रयाममाप्यान्यत्तामनित्रया । दुःखमे
खापयशाकथशिद्धिदुष्टदुष्टोत्कर्षः ॥ ६० ॥ धनददोणिजुचोऽनूत्तनयो विनयोऽररयो वुननत्रिकः । पित्रोऽग्नीर हृत्प्य
प्रमोदसंजीवन सोऽयम् ॥ ६१ ॥ शनिहत्याभिप्रायमनूतदुष्कर्षणोऽग्नेरशात् । पलांगदुरस्याजानमनत्रिष्ट चाफ
स्मात् ॥ ६२ ॥ कण्ठीरनस्तदुष्पृत्त शुक्राऽत्र नीरत्र प्रोचे । केरखिनममी स्यामिन् कथमपि त्रिवाडपि नीरोग
॥ ६३ ॥ क्षानी तमाह जो श्लु वमास्य ह्रीणतामगात्प्राप । निर्दनेदयोऽय त्रिवाडस्मिन् तर्तमानदिने ॥ ६४ ॥
कर्णोन्नरणीकृत्य क्षानिश्च नृचि सुजेन सानन्दा । सेनिकरातासमीनाचकुर्व्ययया व्यतिक्रातम् ॥ ६५ ॥ मन्विर्वापे
तिरवर्षीचोऽमूर्ते शीतले स सित सन् । अत्रजर्जतन्यरत्रामिडापतर्नन्दनो शुनः ॥ ६६ ॥ स्यमात्रमव्यक्त्य मन्ग्रह
तेन्योऽययुध्य राजगुत । तममेव हर्षशोकव्यादुःखयेता थजायत न ॥ ६७ ॥ सूरिं ननाम त्रसया वदुत्तुत्ता त्रिनगद
त्रिमयाथ । ध्रुवोच्चह मसन्नः मरुमेवं समारेजे ॥ ६८ ॥ राजाज्जातिर्नस्मृतिरहमेतस्याद्भोरययाततः । कथमपि
मुच्ये जगन् पाशान्तपतितहरिण दन ॥ ६९ ॥ थाह धीमूरिरयो दुपयोमायो विना न तिनपर्मम् । तत्रापि भयमा
दतिरात्यन्तिकमोक्षसील्यवरी ॥ ७० ॥ इच्यलामारास्य प्रयाति गुत्रापकोऽप्युत कल्पम् । नान्त्वान्त श्रमणः पुनर
न्तर्दिघटिकात् गिञ्जिन् ॥ ७१ ॥ गुगुरोर्व्याहारदुषाधारास्यादागिपुत्तरागद । प्रतिभेदे नृगमनुधरले शरत् शुनाग
रथम् ॥ ७२ ॥ कण्ठीरवादि कतिचिच्चदनुधरा अपि नृपाक्षयत्रान्ताः । प्रतिपद्येर गयममगयमाप्रतिनिवृचद्दः ॥ ७३ ॥

युपती यशोमती सा इ खप्राञ्चारमान्तर दधती । पत्युनिशम्य सम्यवैराग्यमजङ्गमापन्नम् ॥ ३४ ॥ तद्विरह्वात्तिमगाधा-
 ममहन्ती इ महामथात्यर्थम् । मकरीव सखिलशोष विखलाप पुन पुनस्तत्र ॥ ३५ ॥ व्यलुतच्च ऋमिपृष्ठे कटेऽनिष्टेऽम्बुधाविवाप-
 तिता । हा प्राणनाथ कम्माद्रादपि ननु विरत्तेऽसि ॥ ३६ ॥ न मया तवापराज्ज किमपि कृपापात्रगात्रलतिकेयम् ।
 गुप्यति खतेय तद्विदामिजा वनवीथिकामध्ये ॥ ३७ ॥ हे सख्य शृणुत कथ विरहमहास्थलपथ दुरवगाहम् । लघु
 लक्ष्यामि पत्याशाकरञ्जीत समुत्तीर्णा ॥ ३८ ॥ प्रादुरथ ता वयस्या यस्याप्रतिमश्रिरूपसौन्दर्यम् । अन्य धन्य वृणु वर-
 मत्रममुना विखपितेन मुधा ॥ ३९ ॥ कृतशीलवयशोरक्षा दक्षा नृपनन्दिनी जजह्याली । वाचोयुक्त्या ह्यनया पर्याप्तम-
 नासदान्तया ॥ ४० ॥ हमी हसेन विना न पद्मिनी पद्मवान्धवादन्यम् । यत्कामयतेऽह न तथाऽन्य रमणमिच्छामि
 ॥ ४१ ॥ इत्यारयाय मलीनामापृष्टय स्वपितर तथा चाम्बाम् । ज्ञानवल्लुगुरुपाभ्रं प्रतिपेदे पावि (व) नी दीक्षाम्
 ॥ ४२ ॥ जेने महान्तीनामाधारधरा समग्रगुणराशे । वैराग्यैकनिधानं यशोमती संयमस्थानम् ॥ ४३ ॥ इतरेऽथ सैनि-
 कतराम्नटाकत मागमा यथा मायम् । स्थानात्ततो निवृत्ता समेत्य ऋमीशुजो जगदु ॥ ४४ ॥ स्वामिन् ऋवसुतेनाददे
 स्वन्दिव्ययाममुऽक्वात् । ज्ञानिगिरा वैराग्यात्रेशात् क्षेशापह चरणम् ॥ ४५ ॥ अथ शुवनतिलकसाधु साधुगुणाधारजू
 रनृताप । म (न्य) पृवज्जान्यत जनाप्रसन्न हि दुविनयम् ॥ ४६ ॥ निन्दन्नात्मनि नितरामर्हत्सिद्धप्रसिद्धबैलेषु ।
 व्याषार्योपाध्यायधमणश्रुतधर्मगुरधिपये ॥ ४७ ॥ प्रवचनदर्शनयोश्च प्रकाममेतेषु दशगु सन्नत्त्या । वैयावृत्याचरणाम्बर-
 पागपफगुं जन ॥ ४८ ॥ त्रिजिर्विशेषकम् । रुच्यति न रोपवधनैस्तुल्यति न प्रेमपेशावादापै । आचरति निरतिचारं

प्रत श्रुत पठति चाराख्यात् ॥ ७९ ॥ तद्विनयगुणानि तद्वदो मदोदयमनीष्य युत्रानि । गुरवः गुणानुर्गाः स्थापयते ते मदा-
 श्रमणम् ॥ ८० ॥ धर्मं स विनयसूत्रं तथाऽऽरुप प्रथानतरदृश्या । अत्रजयश्चा विधिनामाद्यां रोनामदोषात्मा ॥ ८१ ॥
 अन्नुत्थागाऽऽदिनाऽऽसनमदागेर चक्रिजायान्याम् । शुश्रूषया च गुणैः स विनयमयुत्रानि निम्ने ॥ ८२ ॥ दन्वाया
 विनयापरकाशरणात्यन्ताऽऽरुषधीः स सुधीः । दुर्धिनयजतिदोषाति नेपाऽ सोपयमाण ॥ ८३ ॥ उदयमनीषिनामिपाऽ
 स पूर्वतानातिजायुतापूर्व । युवती मयायोममासागाह्य पर्यन्ते ॥ ८४ ॥ प्रसिपय कणवङ्गाऽऽरुगामन्तो कमाणामिपाः ।
 निरिधिभयपयेरे रो ताचं तयाऽऽरुसम् ॥ ८५ ॥ इतानितकथैषं ताया चरियगातपिने, निराऽऽरुदय नस्या प्रख्या
 गुणान्तरयसति । अथत विवाये तीर्थशादित्तःसारमणणा, मतिगायगा नेर मापा मणीकितमद्रमा ॥ ८६ ॥

॥ इति पशविपणिमनोदेशनिघने श्री प्रलम्बितकण्डुयाऽऽरुसम् ॥

युं कथायत्नं । मयाभ्यासवत्, अथ चणुणं च गाता अणुणोय कण्डुयाऽऽरुसम् ।

अथ मयाभ्यासं तु विपरेणो, स पारिगतो कण्डुयाऽऽरुसम् ।

युं अथे पुस्तकानाम् रोगो, अथवापुस्तकानामि भेद लोको ॥ ३३ ॥

अथवा - भावति मयाभ्यासं रोगो नि कण्डुयाऽऽरुसम् तीक्ष्णो रोषय तीक्ष्णः स पारिगतः स पारिगतः स पारिगतः

अथवा मयाभ्यासो नेत स तथा । युं अथ कण्डुयाऽऽरुसम् कण्डुयाऽऽरुसम् कण्डुयाऽऽरुसम्

रि तोषः । मोषः गमुन्त सन् पापस्यं पुष्टिमाधत्ते, न धर्मस्य, यत लक्षम्—शोधान्नयति विरोधः सुदृढमेमापि याति
 दुरेण । शोधान्निधितथमं दाम न धिते न चाङ्गेऽपि ॥ १ ॥ सामान्येनापि जनेन नात्र ज्ञान्य सुदीर्घरोपेण । पुनरिह
 तपस्विना विं कथने निःश्रमधर्मनृताम् ॥ २ ॥” तस्मात्कोपप्रलोप एव श्रेयानिति काव्यार्थ ॥ ३३ ॥

क्राथ (स्य) धरणे परिहरणे च मण्डूकीश्वरकथान्त सूच्यते—

पाप्यापि गणियम कथयि गत्रुमि पगइसत्रुमि । खयगो वट्टइ सानू सच्चि सो खुड्डुएण गलं ॥ १ ॥ गोयरचरियाहेल
 पाण्णदियममि ममियतवस्स । तप्पादाण हिंसा समागया खड्डुअमकुकी ॥ २ ॥ तद्द मदिया मया जह् अन्नाणत्ताइ
 ण खराण । मा खुड्डुएण न्चि नयदिठीए न लण तेण ॥३॥ तो जणइ चेह्वणं तं तुमए विणियाइया य मकुकी । खव-
 ण म्हा वुहइ अत्ता महाइट्ठपिचना ॥ ४ ॥ चिरकावमया वट्टइ पायपदारेण नो मए हणिया । इय कल्लहता पत्ता
 माउ ए गुरमगावमि ॥ ५ ॥ गमणगमणालोयणंखाए खुड्डुएण तद्द धेय । बाहरिलं नालोयइ त सादूरिं पयप्पइय
 एहि मय ण विं गामगिया पयल णा मडिया । मअरहे निरुकाए गएण तवयणंउं रद्धे ॥ ७ ॥ सो लमणं अक्कमणं
 मन्नाएइउरयणमवरता । उब्बाडउं य त वइ लप्पानिय खेवमवाग ॥ ८ ॥ गुरसरणमहद्वीणो हीणो दीणो स चिह्वणं
 तएणा । य अए तमम मास पुट्ट अदगक्कण्णाये ॥ १० ॥ रोमपिमायमगणं स मणं खमणं खएण त्रियणाए । जोइमि-
 ण्णु गुत्तए एत्ता तप्पा चधिया म्हे ॥ ११ ॥ दिट्ठी यिममण्णं पुट्टमि दिट्ठीमित्तो अट्ठी जाठं । मल्लेविक्केण पुटे परि-

इत्यनेन निरुत्तरे ॥ १२ ॥ तयमनेन सडतं अहं जंगुषिण्य रायनिहेमा । आतृथा यदुत्थद्विणो मंतनखेणरूप रात्रि-
 च ॥ १३ ॥ एते मन्त्रमन्त्रे पदेमिया जामिया य तो तेण । रुको जेण निरुत्तरे सो चिच्छ तदियरे जंगु ॥ १४ ॥ सवेवि
 ग्या ग्या एगो तत्थेन निरुत्तरे ॥ सो मंतनखेणो आत्रियसु विस निय मुक ॥ १५ ॥ जद न पियसि तो निरुत्तरे
 तत्रिरद्वयमि जंगुत्तरे ॥ दो जडतं अदीपं अगम्या गथणा चेर ॥ १६ ॥ सो य अगथणनामो तन्नामाणो
 अडतं साण्यरा । अग्निमि ततं पन्ति नन्ति नियमाणदोसेण ॥ १७ ॥ पते विस न गदियं तूषं तेणाद्विणा मुडम्म
 ज्ञा । रायगत्रेदि इ मंतं विगमाहण्य अहो पयन ॥ १८ ॥ रुंण महीरुणा पद्या घोसात्रिय सरज्जामि । आणदं जो
 अदीपं मीरं तस्माहम्यमि ॥ १९ ॥ दीणारमेगमित्तो खोतं खोदाज्जो अद्विच्छाद । मारित्तु मत्थयाद तेसिमहाणेज-
 माह्यो ॥ २० ॥ दीणार देदं निरो अहं तम्मि कुत्तम्मि माहुग्म(व)गज्जि । उण्यमो त जाड्जर सहायेण नागजुड ॥ २१ ॥
 रत्तिं दिग्गमीरं दिण्यमि त जमड नेन यथायि । जीयाण दित्तण्यया नयणुज्जयदाहदोसेण ॥ २२ ॥ अहं दिग्गण
 केणनि नरेण ग्याण सीगजुण्यण्य । न दियं दिने सण्यो कोवि ततं रत्तिजमिरेण ॥ २३ ॥ दिठ दिठीदं फुरु लयगा
 धिरेण तस्य पुवित्रमिदं । तदारमि त्रिं नो तो चित्तं तिसहरो वित्ते ॥ २४ ॥ अहं कद ताय न य दियेदं निस्स
 रामि पात्तया । तद्वि अण्येणं म्बो मत्रे पुण गठमत्तमत्थो ॥ २५ ॥ दिने कोवविवागो कत्तयि उयरं करमि न इ
 सेणं । अद्विक्कदिग्गो जदं तो इ रुहिस्सांमि तदेहं ॥ २६ ॥ निगज्जं पुत्रेण चेर ततं जित्तिं त्रिण्णिगज्जं । त्रि-
 त्तिये-विणे करिण्णिगज्जो

सुमिण दिप्त महीषश्लो ॥ २७ ॥ जह मा सप्ये मारह नागकुलालं त्रविस्सई पुत्तो । जम्हा तुम्हाण धरे तस्स य पुण
 दारगस्स अहो ॥ २८ ॥ नाम गुणान्जिराम दिक्का नणु नागदत्त इय पयम । इत्तो सो खमगअही पाणपरिच्चायमावन्नो
 ॥ ३० ॥ तस्सेव जमिषश्लो पत्तो पुत्तत्तमुत्तमगुण्हू । तन्नाम नागदत्तोत्ति कय पियरेहि लह्ववत्तं ॥ ३१ ॥ समणप्पसग-
 वसत्तं छवणमसुहारम तत्तं पिच्चा । नच्चा जयस्सरूयं विणि (ण) स्सर लहुवण च्चेव ॥ ३२ ॥ पवइत्तं गुरुपासे आसे-
 वतो य इविहमिखात्तं । मजात्तं गीयत्थो मुत्थावत्थो जणइ गुणई ॥ ३३ ॥ तिरियजवञ्जासात्तं बुहात्तलो सो अईव
 मजात्तं । आरत्तं दिणयरगमयेत्त जा होइ अत्थमण ॥ ३४ ॥ सुजतो ता चिच्छ अत्त पत्त सुनीरत्त सरत्त । न हु रत्त-
 इच्चित्ता लयमतो धम्ममज्झिओ ॥ ३५ ॥ रुसइ न हु कसुएहि कसायवयणेहि इज्जणुत्तेहि । तूसइ न शुण्णित्तो वट्टइ
 ममत्तायमारन्नो ॥ ३६ ॥ अइ तम्मि चंय गढे अछेरयकारि इक्करत्तवस्सी । चत्तारि सत्ति खमगा चालम्मात्तियतवो
 पट्ठमा ॥ ३७ ॥ तमामित्ते य बीत्तं तीत्तं दोमात्तित्तं मुण्णेषथो । इगमात्तित्तं चत्तथो एव चत्तरोवि ते संत्ति ॥ ३८ ॥ परत्तं
 तम्मि सुहुगमुणी महण्णा म अत्थिय आसीणो । चत्तरोवि समुत्तधिय खमगे तह कोहमाण्णित्ते ॥ ३९ ॥ आगम्म देवयाए
 तीए ना यत्तित्ते मत्तात्तागो । अत्तजत्तिनिच्चत्तराए गिराइ मडुराइ सत्थुण्णित्ते ॥ ४० ॥ इय पात्तित्तु पकुविया खमगा चत्त-
 गत्ति दरयाचन्थिय । निग्गत्तनी वत्थे गदिया चत्तमणिणा मुण्णिणा ॥ ४१ ॥ जणिया इत्तपयणेहि रे धिक्के इच्चचित्ति पावि-
 ट्ठ । इग्गत्तिच्चत्तमाम्मात्तइक्करत्तयकारिणो अम्मं ॥ ४२ ॥ कीत्त न वदत्ति मुत्ते सुरत्तण तुह धिरत्थु धीवियत्ते । एय तु
 परत्तायणमुण्णिमणयत्थ च पण्णेमि ॥ ४३ ॥ तिरित्थप जो बुहात्तु चिच्छ परिट्ठज्जमाणत्तं निच्च । तेष कइ मोरत्तणा

चक्षावे कुण्डसि शुक्ति च ॥ ४४ ॥ तो देयता पयपर आरलमये अहं तु यदासि । १ ५ पूयागकारान्त्रिजागिनो मातु-
 वपरे ॥ ४५ ॥ पछा विखलकययणा अमरिसमममे पहति तुदुगरि । १ ६ निगुणा गुणीनं मर्दिनि गुणान्तराने ॥ ४६ ॥
 तो अमरी वीमंस्द मा एप तुदुय तारटति । पक्षिरो किनु जगणो अहं शुभं च विजेद ॥ ४७ ॥ तारात् मंत्रिणा
 येव सुरी चिह्नं य तुदुल्य । पक्षियोद्विरममरस जमे नो ममाकृते ॥ ४८ ॥ मंदेसागणानं नीगरिते विजुत् म
 इषिष्ठो । गवूण पक्षिगहण दोमीणसेण पुरिता ॥ ४९ ॥ आगममायोदसा मनेनि दु मातुगो निर्भन्ति । न मुत्ति
 मादत्तो नियतणुजवणुच्या एमो ॥ ५० ॥ पाठमामियमुत्तिग पक्षिगदे युक्तिं मनिष्ठारं । तो नेत्तुं गगत् विजाड
 कक्रमहो सुम्ह ॥ ५१ ॥ न मार पणामियं ननु मयस य मज्जंमुविह्दरियं । तं तेषु सुगमात् वेग विजुत्तमासीत् ॥ ५२ ॥
 पक्कित सेज्जमस्रगनि अज्जगंठेण चिन्तमि । तह येत्त तिज्जगुगयान्तिपदि निरुद्धमनिगु ॥ ५३ ॥ पुत्तिं च नेत्तुं निजे
 क्रिय तमीताविसायमुपेत्त । जम्हा नीरागमात्त ममत्ता निरोपरोत्तिग ॥ ५४ ॥ निरुद्धमनिगुत्तं एत्तं क्वं क्वं त्ति
 पनेत्तपि । दुत्तमि आगल्ल पठमामिएण पुत्तिग म गुदुगो ॥ ५५ ॥ यथात्त यथा म्दिन्तं एत्तं क्वं क्वं त्तिनेत्त
 खेसादि निमुत्तं तो जेतो पत्तिगममदुत्त ॥ ५६ ॥ थला एत्त मरणा तरन्तिगो तुत्तं क्वं क्वं त्तिनेत्त ॥ ५७ ॥
 काठं निपत्तिरो य तत्त ॥ ५७ ॥ निर्देत्तम य अत्तं दत्तं धनं चिन्तयेत्त ॥ ५८ ॥ मत्तिगमत्त
 ता पक्करद सुरी मा मनुत्तं मागमत्त पूगसाणी । ओ क्वं क्वं त्तिनेत्त ॥ ५९ ॥ तिज्जगुगयान्तिपदि निरुद्धमनिगुत्तं
 विषा महाप (६) मायात्रिपयविषा य । तां दे वे मवत्ति ॥ ६० ॥ तिज्जगुगयान्तिपदि निरुद्धमनिगुत्तं

ईष तद्वय मार्षेण । बाळोचि एस गरउं जो सुमहण्या पसंतमई ॥ ६१ ॥ आसाइउंवि काम मणे मणगपि नेव जो कुचि-
 उ । अम्हेहि पायकमेहि दूरपरिचत्तधम्मेहि ॥ ६२ ॥ सोइणमप्रवसाण पत्ताण ताणमेयमुक्कोस । तत्थ चउएहपि खणा
 केयउनाण समुप्पन्न ॥ ६३ ॥ जह तेण खुहुणेणवि मुण्णिणा गुण्णिणा पसतवयमइणा । निग्गहिलं नणु रोसो तह
 अम्हेहिपायव ॥ ६४ ॥ तदिहत्त दहूण सुहु परिउठमाणसा चउरो । जह ते खमगा जाया समुव्वसियेकेअल्लञ्जाणा
 ॥ ६५ ॥ अन्नवि तहा धम्मा कयपुना उत्तरित्तु नवजळहि । पावति सिञ्चिसुख्खं हुन्निग्गहकोहनिग्गह्णिणो ॥ ६६ ॥

॥ इति क्रोधपरिहारोपरि श्रीकूरुगणुकहृद्यन्त ॥

अथ मानपरिहारोपर्युपदेशमाह—

महारिसीण अरिणा समाणो, न आणियवो हिययस्मि माणो ।

धम्म अहम्म च वियाणमाणो, हुज्जा जणो जेण जडोवमाणो ॥ ३४ ॥

व्याख्या—महान्तश्च त रूपयश्च महर्षयलेपा महर्षीणा अरिणा वैरिणा समान सदृश न ह्यानेतव्यो हृदये मानो-
 ऽहङ्कार धम च पुनरधम वि विरापण जानन् जयेत् नर येन मानेन जन्मोपमान मूर्खसदृश माने मनस्यायाते सति
 ज्ञानमानव्यज्ञान एव स्यादचिन्तयशीघ्रत्वादिति काव्यार्थ ॥ ३४

तदुपरि दृष्टान्तमाह—

श्रीमहन्नाणपुरपत्तनमस्ति चक्र, प्रोचुद्गतीर्थकरधैत्यकृताजिपद्मम् । मुष्पाधिकः शुजकरः करटीव जल, खोष्ठीवतिर्ज-

यति तत्र दशार्णवः ॥ १ ॥ दशाणरीषे जिनराजरीरस्तत्रान्यदागान्नविकाशकीरः । तदाऽऽनीशो रनपात्रकेन, प्ररि-
 तस्तीर्थकरागमेन ॥ २ ॥ वैकरुहृत्प्रीतमना नरेश, पीठोत्थितोऽस्ताञ्जिनिवेशेरा । गत्या रयन्दे प्रत्रुमेण मसाष्टक पूर्ण
 समुखमथिवष्ठा ॥ ३ ॥ स्वपीठमास्थाय पुनर्धुरीणस्तासे महद्दानमदादरीण । तत पर जेधिममुत्रमिष्णुधेतस्यदध्धिनि
 तरान् विजिष्णु ॥ ४ ॥ यन्दिष्य एते जिनप तथा श्व (श्व), केनापि नायन्दि पतिर्यथा स्य । तत पुर कारयति
 स साक, नानोत्सर्वनिशुदयत्पताकम् ॥ ५ ॥ कृताट्टचूर यिस्ये पयोञ्जि, सुगन्धिञ्जिः सिकमगाणयसोञ्जि । पायाञ्जि-
 कातोरेणचारुचयन्मयातिमञ्च मणिञ्जिश्चित च ॥ ६ ॥ ददशमानागरुधूञ्जितात्र, प्रग्नायमानप्रगरमित्तात्रम् । गृदे गृदे
 निर्मितनव्यदास्य, पुर विजाति स्य गुणैरपास्यम् ॥ ७ ॥ प्रात शुजात्रुतिशाखमान, सामन्तमागाममुपास्यमान ।
 श्वारुदवानुत्कटगन्धनाग, सर्वञ्जिर्मूर्त्तमिर्चाननागम् ॥ ८ ॥ स्वरूपनिर्जितितदेयताञ्जि, प्रत्येकमुञ्चे शिञ्जिकाश्रिता
 ञ्जिः । अन्त पुरीञ्जि सुवृत्तोद्यताञ्जि, समन्वित पञ्चशतीमिताञ्जि ॥ ९ ॥ नृपोऽनुगप्रचतुरद्भक्त, ग निर्ययी स्वा-
 सथादवक्र । जगत्पूजाञ्जि इदि मन्यमान, श्रीरीरपचन्दनसाञ्जिमान ॥ १० ॥ पादिनचृत्यादि विद्योकमान, पदे पदे
 बन्दिञ्जिरीड्यमान । मनोरथातीतपन ददान, श्रुताद्दानाम्, खगीतगान ॥ ११ ॥ दशापेनञ्जोऽपि दशापशेडं, प्राप्तो
 खवद्भक्तमुक्ताधिकंञ्जम् । प्रोचीर्णवाँलत्र महागजेन्द्रकरकन्धोपरिशादगनी नरेन्द्र ॥ १२ ॥ अतर्गत ममनस्यत्यनेस्त्रिकुर
 सुष्टप्रदक्षिण उपासितगर्वयत्चः । नत्वाहृतथरणतामरसे निषिष्ट, स्वानं यथाममुञ्चित नृयति सदिष्ट ॥ १३ ॥ शात्मा-

१ श्व आगामिदिने २ स्वपीय ३ उपासित गर्भवत्च येन स

ऽस्य ज्ञाप हरिरान्तराह, दध्यावहो अस्य मन सरहम् । जिनार्चनाया परमत्यजेयं, मान वहन् समग्रति द्रुष्यतेऽयम् ॥ १४ ॥ यथाप्यशपरसुरे सुरेशै, सर्वञ्चिन्नि सर्ववर्त्मरेशै । पूज्यन्त एते युगपञ्जिनेशा, स्यु पूजिता नैव तथापि खेसात् ॥ १५ ॥ गुणजिना स्यु पुनरप्रमेया, पूजा कृता स्याद्भक्तैस्तु मेया । शक्त्याऽहमेतस्य ततो यत्तिष्ये, मानस्य मोहाय शुभ्र करिष्ये ॥ १६ ॥ अथो चतु पट्टिसहस्रदन्तायवान् हरिर्जनमताधिगन्ता । ऐरावणख्यत्रिदशदञ्जान्निर्मापयामास गिरीन्ऽनुद्वान् ॥ १७ ॥ एकत्र चैकत्र गजेऽधिलीना, मूर्ध्नामञ्जत् पञ्चशती नवीना । युक्तोपरि द्वादशान्निममत्तान्, प्रत्येकमष्टाष्ट शिरस्यु दन्ता ॥ १८ ॥ जाताश्चवाप्योऽनुरद तथाऽष्टी, वाप्या च वाप्या कमलानि चाष्टी । प्रत्येकमनारद्वि पत्रयद्द मध्यस्थैरकणिकया सुवहम् ॥ १९ ॥ प्रासाद एकोऽजनि कणिकाया शचीयुगध्यास्त हरिस्तकायाम् । पत्रपत्रय नाभ्यधिविधि नवपु, प्रत्येकमाढोकयति स्म तेषु ॥ २० ॥ स्वाराज्यद्वन्द्व्या च सुपर्वराजस्तत्रान्यपाऽपश्चिमतीर्थगत । कतु नमस्या समुपयिवानङ्गैदादशाणाल्यगिरायंयान ॥ २१ ॥ प्रदक्षिणीकृत्य जिन गिरीन्धे, गजोपरिस्थे प्रणमत्पर्षिन्ध । गताग्निमाष्टी शुवि तत्र मग्नौ, यतोऽभ्युसिक्तार्द्धशुवीव खग्नौ ॥ २२ ॥ तीर्थं गजाम्रपदक तत एव जातं, क्षापोऽद्य त दृग्मिमग्नय नर्वाञ्जनात् ॥ चिन्तामिमा हृदि चकार हरेर्यदाहो, खैण रमावलमनुत्तररूपमाहो ॥ २३ ॥ ही कूपमण्डूक इमात्र गर, धृत्वाऽऽसद लापयमत्यल्वर्यम् । ततोऽनयाऽनर्थसमूहकर्त्र्या, कृत ममद्धोत्तमधर्महृत्त्र्या ॥ २४ ॥ यान्ति सदुधित्व प्रयाखान्, स पञ्चनिर्मुष्टिन्निरात्मयाखान् । क्षणात्समुत्स्थाय चरित्रजार, समाददेऽर्द्धन्निकटेऽनिवा-

१ अन्वान् एवेत्रीवान् पार्त्तति अन्यप अ यपश्चासावपश्चिमतीर्थराट्चा यपापश्चिमतीर्थराट् तस्य २ मसथाद्रे

रम् ॥ २५ ॥ अथो जितमन्य इतप्रमोदः, प्रोचे प्रणम्यामरनायकोऽद । राजर्षिमेत त्वमिहासि धन्यः, सपृरिताल्मीयगु
रत्रत्कि ॥२६॥ जगाम सस्तूय सहस्रेनेत्र , पुन पुनस्त मरदाखयेऽत्र । क्रमेण कर्मक्षयतोऽपवर्गं, राजर्षिरव्याप चतुर्थवर्गम् ॥२७॥
॥ इति श्रीदशार्णचक्रकथा ॥

अथ मायापायसत्क काव्यमाह—

मुसाहुवगस्त मणे अमाया, निसेहियवा सययपि माया ।

समगलोयाणि जा विमायासमा समुष्पाइयसुष्पमाया ॥ ३५ ॥

व्याख्या—सुप्तु शीजनाथ ते साधयश्च मुसाधयस्तेषा मनसि अमाता न स्थितिमाप्ता तेर्मनसि न घृता । निषेधयि-
तव्या प्रतिषेध्या मा सततमपि संदेय समस्तलोकानामपि या विमानुसमा सपत्नीमानुटुया किञ्चता सा ? समुत्पादित
युत्तरामतिरायेन प्रमादो दु एव्यतिकरो यया सा तद्रूपा इति काव्यार्थ ॥ ३५ ॥ साधुना माया न कार्यो अर्थ परमार्थ-
निश्चयार्थमेव भाव्यम् ॥

अथ खोजनिद्रोजहृत्काव्यमाह—

जेण जवे वधुजणे विरोहो, निद्रहण रज्जधणम्मि मोहो ।

जो जपिउ पायतरुप्परोहो, न सेवियवो निसमो स खोहो ॥ ३६ ॥

श्याल्या—येन जवेत् घन्धुजने सगीन (स्वजन) वर्गे विरोधो विग्रह , अथ च विवर्धते राज्ये धते च मोह स्नेह , यथ जद्विपतो जगवन्निस्तीर्थकर पापतरोः पापवृद्धस्य (प्ररोह) अङ्कुर , न सेवितव्य विषम स लोच विशेषतः सा-
 पूना निखोर्जतैव श्रेयसीति काव्यतात्पर्यं ॥ ३६ ॥ क्रोधमानोपरि हातव्य पूर्वमुक्त । अथ पुनरेकत्रैव दृष्टान्ते कपायच-
 तुष्यमुज्ञान्यत यद्विराजचरित्रानुगतमित्यर्थ । जयव एस जीवो कोहार्दहि कह रोदविजाइ ? जयव समाइसइ—

सो ससारियजीवो पञ्चयकाल जमित्तु जयमझे । पुणोदयप्पसाया मणुस्सखित्तम्मि वरगामे ॥ १ ॥ जिणदासो जिण-
 दासो सिंही दिचीइ सो मया (ए) सहित् । तहुहियत्त पत्तो नामं दांजं जिणसिरित्ति ॥ २ ॥ सम्मइसणवासियमस्स
 बुदुव समग्गमधि अत्थि । चदणत्तरससग्गी सुवासिय दुणइ सधवण ॥ ३ ॥ नियपरियणाणुरूवायाखवई जिणसिरीवि
 मनाया । परिणीया जोगपुरत्तिणण सा विमत्तसंकेण ॥ ४ ॥ तगंहे सा जिणवरधम्म सम्मं करेइ गुरपाए । वदइ निसुणइ
 धम्म गुरूण पासे गुणापासे ॥ ५ ॥ सजाया से पुत्ती बुदुववट्ठत्तण समणुपत्ता । जिच्छुत्तंवि विणीत्तं परिणीत्तं धणसिरि
 बत्त ॥ ६ ॥ इत्तो विमत्तो मोहज्जूवई गयनेरेण दोसेण । मह जिच्चनधेयेण नामेण रागकेसरिणा ॥ ७ ॥ तायस्स चित्त-
 तोमो तए कत्तं अरिचयनमान्णत्तं । तद्धहुनाठस्स महड्जा धित्तसिय पिच्चह खण्ण ॥ ८ ॥ युग्गम् ॥ इय लद्धविरो पणभिय
 पाए पिठणा तत्तं स निज्जात्तं । सामरिसो जिणसिरिअत्तियम्मि तस्सनिदायेण ॥ ९ ॥ सा नियवहुए उवरि सपन्ना
 वदुयदाम्मणेमिष्ठा । दिष्ठाएवि इ दिचीइ तीइ सा जत्तइ जलणोय ॥ १० ॥ पज्जलयपि इ पुष्ठा रत्ता धिष्ठा जणेइ गाळीत्तं ।
 १ इ ष्ठिपि म्पिपइ य तहा ज्ञायणे नोयणानत्तरे ॥ ११ ॥ केयखमेईइ तहा अक्कोसे देइ नेइ संताय । आइएणइ मरचयम्मि

पुम १ इ छत्रिषिष्ठु ॥ ३० ॥ मुञ्जसहावा एसा बहुश्या पचरुमेव नणु दिना । सताथेसि पइदिण किमिम बहुकोहक-
 वरदि ॥ ३१ ॥ कइवि परो होही बहुयाइत्तो किमित्य कहियथ । इय बुत्ते तेणेसा तडुररि अरुण्डिया जाया ॥ ३० ॥
 मायायिए इदि हव फिउसफारिए ममोयरि इमो को । सकेइय आणीउं सुचासियात्तासलं पुरिसो ॥ ३१ ॥ अइया-
 पाओ नणु पाउपुप मह अत्थि नेव एथ जय । इय निशुरज्जणिरी सा पहाधिया पाधियाइत्था ॥ ३२ ॥ आसन्नविया
 यइया निगमिया कयडे महीवट्ट । थाकट्टिऊण येणीइ सुनिगणए जिएसिरीए ॥ ३३ ॥ तीए उवरि चमिया नमिया
 निधिमए रामदामए । कठ दाठ पाय सकसाय इणिलमाइत्ता ॥ ३४ ॥ हाहारथमुडुरमुहो परियणलोगो पहाविलं ऊत्ति ।
 अइइ अहो मारिळाड किजाइ यशुररकणोयानं ॥ ३५ ॥ परियणमवि प्पलंसा लग्गा इणिलं महापिसाइय । तो खेडुवगु-
 म्मुदीहि माइवि तदा मारिल लग्गो ॥ ३६ ॥ जह उररि निवन्धियाए तीए बहुया इया मया ऊत्ति । जिएसिरियावि
 इत्ता निगइया घाइया पाया ॥ ३७ ॥ जिएमिस्त्रिजीओ तत्तो मरिल नरय गलं सरोसत्ता । मडेसु तलं एमिदियाइजाईसु बहु जमिल
 इयइ इयइ इय ॥ ३८ ॥ जिएमिस्त्रिजीओ तत्तो मरिल नरय गलं सरोसत्ता । मडेसु तलं एमिदियाइजाईसु बहु जमिल
 ॥ ३९ ॥ अणुइधिय निक्कइय मणुस्सजाईए जवणसिहनामो । जाठं विष्णो सण्णोय जम्मप्पजिई सरोसिहो ॥ ४० ॥
 कम्मपिणामग्गा कठं पण्होय पम्मयतो य । देयगुरसगमालं सम्मइमणमिमरसामी ॥ ४१ ॥ धम्म सेवतो सो चिर
 रम्ममायग्यामए । त तास्समाकडिठ थइ मोहमइज्जणदिण ॥ ४२ ॥ बुधियण निज्जणया तण्णासे वेसिया तलं
 जाया । दास्सिया इय तत्ताइचरिया दोमजरत्तिया ॥ ४३ ॥ दोहिधि तेहि सुत्तिपरमवग्गुडे जवणसिहदिठं सहसा ।

पिय पान्ति पुमरो । रद्दप्रयनाययत्ता मरित्तु पत्तो महानरय ॥ १२४ ॥ तत्तो मडेसु जमानिऊण बहुकालमार्यईहि
 निमं । डुलीकळु दुयेरो कम्मपरीणामभूवालो ॥ १२५ ॥ उण्याइयव नयरे महापुरे त धणहूसिद्धिस्त । पलमानिहाणपुत्त
 मपणं रुरेरुए ॥ १२६ ॥ युग्गम् ॥ जाया सिमुत्तणेवि डु माया मायाइगो मणोमग्गे । तस्स बहुखिचिनामेण नदिणी
 रागवेसरिणो ॥ १२७ ॥ तवसलं सिमुवग यच्चइ सचइ सुराइय विविह । खायइ पियइ सय सो नत्तेसिं देइ देसपि
 ॥ १२८ ॥ योद्धइ मडुरे कयणे नयणे नीरेण जरइ मायाए । जइ बहुयरो जालं तो वचइ मारं पियर ॥ १२९ ॥ जोल-
 यइ जइणित्तिक्खायाइ थियमइ जाउएवि निए । उग्रायमवि पढतो धुत्तयविजाइ धुत्तेइ ॥ १३० ॥ जइ जाइ जणिसत्ये
 जिणहरमेनो अईयमाइधो । तो जिणयुइ जणित्ता दिठिं वचिसु सवेसिं ॥ १३१ ॥ पक्खिवइ मोयगाई कक्काए बहुखियाइ
 गिराए । चोरइ य घटकउसाइ इत्यपयवाइबुधोखो ॥ १३२ ॥ तान्निजतोवि जित्तं न मच्चई चोरियाइयत्थूणि । सप्राव
 १ डु जामइ महोयरस्ताधि कस्सेसो ॥ १३३ ॥ अन्नजण सयण वा न डु मिहइ कपि निप्रलं दंती । अइउवेइयचित्तेहिं
 माडपियंरहिं सो कइया ॥ १३४ ॥ नीलं गुरुण तीर जणिय तेसिं च तेहिं पुत्त जद्दा । जयव अम्हाण कुले कम्मयरोवि
 डु न णरिमठ ॥ १३५ ॥ जालं मायावडुखो वडुखोजाकरिलं रिजप सुउं । तो तइ कुणइ पसाय जइ मुचइ पत्त माइत्तं
 ॥ १३६ ॥ तत्तो गुरुहिं करणाइ देवणा कवकभून्निकयणी । विद्धिया द्वियासपहिं सपहिं कत्तेहिं तेण सुया ॥ १३७ ॥
 मायावी जइवि जखो न डु अयराइ करेइ कस्ताधि । न डु विस्ससणिक्खो तइ (विडु) कस्सवि सप्पोव सो व्वइ ॥ १३८ ॥
 पायापिलो जए इइ परजग्गे हीणजाइग्गेसु । उण्यज्जति निदीणा दीणा दारिद्धिया डुद्धिया ॥ १३९ ॥ तो कम्मपरि-

व्यष्टुणा मपसिया दद्यायाया । मुद्धारयणस्स कए तस्सापुषस्स एगस्स ॥ १५६ ॥ जइ अत्थि तठं दसेहि जेणमव्येसि
 मोलमप्रद्वियं । तो पठमेण मुणिय एसो खडु दूरदेसत्थो ॥ १५७ ॥ दिन्ने मुद्धारयणे एयस्स न कोवि सोहमवि तहइ ।
 तो पयलं दसियमिमस्स इट्ठरे नेउ ॥ १५८ ॥ तो तेण पुषसकेइया य पुरिसा तदि समाणीया । दढयरमेसो वच्चो तेहि
 नेपुय तएमिया ॥ १५९ ॥ रायबुलम्मि य नीलं जयलस्त्रियमपणो कराहरण । रत्ता विरुधिकणं इणाविलं निवत्तनिय-
 मिद्धो ॥ १६० ॥ यट्टुरोगाज (छासू) सुणियजां पत्तो मरित्तु पवसजिठं । बहुकाज जमिय जय नय नय दुस्समणुहविल
 ॥ १६१ ॥ षम्मपरिणामरणा अहेस सपाइठं विजयनयरे । सावयकुलम्मि धणदत्तसिद्धिणो अंगजत्तेण ॥ १६२ ॥ सो
 सामदत्तनामो जाठं मुट्टुट्टुप्रत्तेणस्स । सम्महंसणवज्जो सचूठं अइ दरिदत्ते ॥ १६३ ॥ कयमत्थयट्टुत्थल्लं वाणिज्जा
 ट्टुएइ निव्वजयएण । तीरगात्तेसु सया पच्चयकाट्टेण नणु तेण ॥ १६४ ॥ किंचिय धण समज्जियमिमेण इट्ठो हु स (णि)
 यपसाए । तो मज्जिं य तत्थवि किंचिवि दप समुप्पन्न ॥ १६५ ॥ तत्तो लज्जावसरे (रो) समागलं रागकेसरि (री)
 तपुठं । तप्पासन्नि अण्णत्ताणुघिडोत्तो सण्णेण तदिं ॥ १६६ ॥ बहुवीप वडु जाया सागरनामेण जो इइइत्तकालं । तव-
 न्ठे मय्या तस्साइपपइणस्सिद्धा ॥ १६७ ॥ तत्तो अरारारत्तरिसारगणिज्जासज्जायाजोगा । जालं सदस्सथणिलं तलं
 विउत्तविण्णदिं ॥ १६८ ॥ पत्तो खल्लगत्त तउवि कोमीसरो समुप्पन्नो । जइ जइ वडुइ दध तइ तइ से सागरो अद्विलं
 ॥ १६९ ॥ तत्परत्थाइ पत्तो निदइ देवे किंमेमिमघाए । कस्सवि रूप (व) गमेग न ओ पक्षेत्ति कइयावि ॥ १७० ॥
 विमिमसदिदि गुत्तदिं विंमेमिमुग्गएगसपण्णं वु सिया । यिग्गकरो केयवमिह धणक्काणस्सोयएसज्जरो ॥ १७१ ॥ इय

मद्रतो धिते घम्मे जाठे निरज्जमो धपियं । पावे तप्परया से पत्ता तत्तायकणस्स ॥ १७२ ॥ तो सम्महसणयज्जायरस
 मित्रत्तमोहयसरेहिं । तिरहा बुद्धिं पत्ता साय रुक्कस्स वाय व (यप) ॥ १७३ ॥ पारजा तो पुणरवि वनसाया विहय-
 खोहनुब्बेण । संन्युत्तफरारंण रप्पमणिकचणाय च ॥ १७४ ॥ वड्डुपहिं (कि) कत्तेसेहि मीखित्ता सो य रयणकोनीठे ।
 न य सतोम पत्तो नईसहस्सेहि जह जवही ॥ १७५ ॥ अज्जायणसचयरक्कणम्मि अणुनज्जायरस इत्थाए । न सुयइ न
 जिमइ न रमइ न गमइ मुखेहि दिवहाइ ॥ १७६ ॥ पियरं पि मायर या सयण तह परिणपि न इ गणड । तिवतुसमि
 च्चिण्णोते रुसइ तूसड न वज्जेवि ॥ १७७ ॥ मगिज्जातोवि इ मगणेहिं तह चारणेहिं नट्टेहिं । अण्णइ कनडियपि इ न
 इ बुधयणकोन्निजोहिदो ॥ १७८ ॥ मह्या कठेण न देइ अण्णो वि इ बुधुंनजोयस्स । नियाहोचियदप सव मे जाइ इइ
 मुणई ॥ १७९ ॥ अत्तई पुराणपन (ने) नव पुणो सगहइ गिहस्मतो । न इ विस्सस (सस्स) ई कस्सइ नरसइ नामेण
 पमस्स ॥ १८० ॥ तेपन्नया कयावि इ समण्णिवे कोन्निरयणधणरत्ती । नियमाठवगसुयस्स च चहुविहयाणिज्जाज्ज-
 कप ॥ १८१ ॥ तरसागमणे तवेहयमि पारब्बप सव तेण । न इ पचवोड्डियाण वाण वड्डइ तठे बुविठे ॥ १८२ ॥
 गत्ताहोरायमिया त्रिहिया ठज्जागरा त्तिस तस्स । तवससपन्नविस्सइयस्स तम्मरणमुयवन्न ॥ १८३ ॥ पिड्डुआ न इत्था
 हस्समि दक्क्या इय नायमाकखिचु जणा । मायगपरत्तस्स व कोइ न त्तिनेइ तस्स धर्ण ॥ १८४ ॥ तम्मि पुरे थह कइया
 वि (चिराइ) सयरारुक्कंनारा । सुमइग्घा सजाया घणेण न धणेण वड्डति ॥ १८५ ॥ सागरदिभुत्ताहो तठे इमो
 यसयाइं । सत्थे गहिठ पत्तो महान्नी अंतरे दूरे ॥ १८६ ॥ नियकम्मकरेहिं तो कप्पावेठं तरुणि सो वग्गो ।

पुत्रोदयपावणिकामजोगो । तो दुण्ड दुण्डरेवे कयाऽवि कारित्तमवि लक्षियं ॥ २०३ ॥ युग्मम् ॥ तगो मुगागयो
 वयाई धारस धरिनु ताई पुणो । छोत्रेण विराहिता पमाययाण्यतंगाउ ॥ २०४ ॥ रदितुं यदुकाटमिमो श्रोत्रपिनाण
 लहु गल्लगहिउ । न हु सतोमं पत्तो पत्तो अइतिकडुकाइ ॥ २०५ ॥ एवं लोबधिगणे कदुअं नियमाणलमि नागिजा ।
 परिदरइ अदो जपा मुअ सतोसमानहइ ॥ २०६ ॥

॥ इति चतुष्कयायगर्जितं सुयननानुचरितानुगतं दृष्टान्तपुण्ड्रं मन्तव्यं । विस्तरार्थं त्रिसंश्रितमेव नियोग्यम् ॥

अथ पंच वाठिन्यपरिक्षापोपदेशं निर्दिशति—

जणो सुणित्ता नशु जाइ डुरळ, त जपियव वयण न तिरळ ।
 इह पररथावि य ज विरुळ, न किज्जाए तपि कया निसिळं ॥ ३७ ॥

व्याख्या—जनो लोकं यत् क्षुराग ननु इत्यदो याति प्रामोति इ रामपुत्रं, तद्वाष्टियतव्यं यचनं याम्य न तीक्ष्णं
 समीक्षितं निष्ठुरमिति पर्याय । अत्र परत्रापि च यद्विरुद्धं लोभारुहितं, न क्रियते तत्कर्म कदाचिदपि निश्चिदं नर्तगशि-
 तमिति काव्यार्थः ॥ ३७ ॥

अथैतदर्थोऽनुयायी दृष्टान्ता सूच्यते—

कुत्रापि सति येनोऽत्र दचरिपनसपया । वृक्षेका सह पुत्रेण परकर्म फलोत्पयो ॥१॥ पयोऽहनयाभ्योपगणदन स्यनानदि

न्तसुराद्ये ॥ १७ ॥ इत्थञ्च सा पिपुर्गेहाञ्जात्रिजागरणोत्सवे । गत्वार्धरात्रे घण्टे कतिचित्स्त्रीजनारूता ॥ १९ ॥ इत्थञ्च
 तस्करेर्दृष्टा वननीथीव पुन्पिता । सुवर्णान्नरणध्रेण्या तमस्युद्योतकारिणी ॥ २० ॥ तैस्तत्कर्मोदयाद्विघ्नौ कदलीनाखवत्करो ।
 श्वहो दुर्मन्त्रिपत्तरोः पञ्चनिष्पत्तिरीदृशी ॥ २१ ॥ प्रणेशुस्तस्कराः शीघ्रं तद्वारहाश्वोत्करैः । सकरैस्तरुपेत्यैवानुद्विष्टये
 देनताडये ॥ २२ ॥ विमुच्य इत्थयुगलं जतुर्येवोपशीर्षिके । परितः सुजटास्तस्युः सुरसध्नन उन्नता ॥ २३ ॥ प्रातः कृणा
 ज्ञाजागार यात्रदेयं शयञ्चयम् । तानर्देक्षिष्ट तीरस्थ मुदितो निर्गतस्ततः ॥ २४ ॥ तावज्जाजर्जट्याढ निर्जत्स्यै हृदन्धने ।
 यद्वा मञ्जोत्रः शून्यामे स्यापितस्तत्तद्दृष्टादपि ॥ २५ ॥ इत्थञ्च तेन सुहृदा श्वशुरो ह्यापितस्तन । जामाताऽत्र समेतोऽञ्जुनि
 म्यरथेनासिद्धिञ्जित ॥ २६ ॥ कश्चिदत्रान्तरेऽन्येत्यायादीञ्जामावृकस्तन । जौ प्रदत्त शूद्रिकाया ततो चिह्नप्रयाधृपम्
 ॥ २७ ॥ श्रेष्ठी प्रौयाच जमीश किमेतदजनि प्रज्जो । मयुन्याश्च करो जिज्ञो जामाता शूद्रिका ददे ॥ २८ ॥ प्रतिपिञ्जा
 नदा राहा तान्मयत्नमामदत् । स्यापिता दुःसत पुत्री जिनधर्ममुपाददे ॥ २९ ॥ मत्स्यैव निधुर वाक्य दूरत्सत्याग्यम-
 क्षिप्ति । द्वयोरपि जनेद्यस्मात्कर्मन्धो हि दारण ॥ ३० ॥

अथ श्रावणस्य बुद्धानुचितनेपरिहारोपदेशमाह—

वधाणुरन विरइज्ज वेस, कुज्जा न थन्नस्स घरे पवेस ।

साहूणऽसाहूण तद्वा विसेस, जाणिज्ज जपिज्ज न दोसलेस ॥ ३० ॥

शिचाइ अह करेमि पहो ॥ १२ ॥ तुरएजरकरइवमदे दासादासी अह तु पोमेमि । रत्ना वुत्त अहहा अणेरिसो ते किले
 मनरो ॥ १३ ॥ जूमीरइणा जणित्ति निम्मखनेम करेहि जो जह । किं रंकेसकरणेणपाण हीणय नेसि ॥ १४ ॥
 अज्झिय धएमीनीउं निम्मत्रिय तदेव यमहजुयमममं । अगणतो डुककर मज्जसि नइपूरुमप्रमि ॥ १५ ॥ दोइय वडुन-
 त्यजर राया सपमित्ति नियामे । कावकमेए तेणवि निम्मत्रिया वसहजुयवीवि ॥ १६ ॥ दपाए (ण) रुवनेसो न कउं
 कउयाधि मयएमप्रमि । न इ खब्बो वडुमाणो तेणोचियेसमेय डुरु ॥ १७ ॥

॥ इति वेयोपरि दृष्टात् ॥

अय गुज्जा न अन्नसेत्ति द्वितीयपदोपरि दृष्टान्त कथ्यते—कम्मिनि सनिनेसे एगो कुत्रपुत्तउं वसइ । सो पाय परगेह-
 परिअमण्णीयमहाएतेण वत्तायु समुत्तमइ । तस्स तस्स घरे गोठिं बुण्णतो चिच्छ । सयणेहिं वज्जित्ति न उइ । द्विय
 इदियमयि न मग्गेइ । पात्रिच्छुत्तुअएगोच्छिच्छेणपाणमेअ वडुमत्तइ । अत्ताया कस्मन्नि घणहुरस गेहाउं तकरेण केणधि
 एगणं धएमारइरियं । मो य तग्घरे गोठिरिमियत्तेए आत्तितो वट्टइ । इत्थं य धणिएए वणिएए धणरिखी गया नाया ।
 गो य तक्करो दूरदेस गउं । अह तस्स बुत्तपुत्तयस्स उअरि चोरियमका सवेद्विनि चप्पाइया । सो पुत्तिउं—“अग्ग्हाए
 धणं गयं तुम न जाणेमि, अन्नो न कोऽपि तुमाउं जय घरे ममेउं जणो अत्तायपरो” । एवमुत्ते घण्णुएण सो कहइ—
 “गाइं गुणामि, गुणे एव जाणइ” तउं मो रायपुरिमेहिं निग्गद्विउं । सयणेहिं उत्त—“एगो अग्ग्हेहिं परघरप्पवेमाउं
 पन्निमिठो आसि, अग्ग् किं करेमो” । तउं सो यराउं बुज्जणेहिं धिकरिउ राइणा चोरमिक्क पात्रिउत्ति मुणित्ता परघर-

निपुणत्त्यामा ॥ ७ ॥ अह अक्षया धणको अकंतो आमपहिं बहुपहिं । वागरइ नियतणए पणए पयकमलजुयलम्भि
 ॥ ८ ॥ किंचिनि जणेमि अहय तुआण हियपयं जया कुणह । ते उन्नति ताया जं कहसि तय वय बुणिमो ॥ १० ॥
 अह आइमइ स ताण तणुयाण सणिणयाण निययाण । तुम्हेहिं मज्ज मरणे सजाए दियजोएण ॥ ११ ॥ निचलपिम्म
 परेहि वाययमहो मिहो सगेहम्मि । जज्जाण उज्जाणय व न इ कज्जा वयणमिह सवणे ॥ १२ ॥ जइ कहयि जिन्नजावो
 इजिज्जा तुम्हाए नेहविगमेण । न इ तहयि हामजणउं कायवो नणु मिहो कउहो ॥ १३ ॥ चउसुधि कोणेसु मए पयस्स
 गिहस्स गुणनिहिनिहीउं । वट्टति य निहियाउं पिहियाउं पवरकउमेहिं ॥ १४ ॥ पुवाइकमेणेए गहियया अजणिरेहिं
 किमयि मुहे । खयया एमा न इ मज्जाया मए निहिया ॥ १५ ॥ जणिय तहसि तेहि धणो य निहण तउं गउं सिची ।
 मयकिरियमिस्सेए काठं सुविं उिया सुहिया ॥ १६ ॥ पुसाइसतइए यरुकिरुधिसमा धियहिउं लग्गा । निय
 नियकिंजाए ऋए कइं पडुगन्ति महिलाउं ॥ १७ ॥ अन्नोन्नमयि सपिम्मा सहोयरा जिन्नजागमावन्ना । नारीण कन्न-
 जाया पारा पीइं पणामति ॥ १८ ॥ अह पढमो निडिसुउं आकहुइ अण्णो निहिं जाय । ता तम्मये विडिय हयकेसे
 जाउ अणेर ॥ १९ ॥ वीउंयि नियनिहाणे पिगिय अह खित्तमइयि कसिए । सजाउं कसिएसुहो नहसमयसमेयभेहुय
 ॥ २० ॥ तह तीउं नियनिहियो मये पोरएणइहियउहियाउं । उवहइ दडुममरिसमवरिसमीसानलज्जखिउं ॥ २१ ॥
 मजाउं य चउरयो निहिं निहाखिसु हरिसपनिहत्थो । मणिकचणरयणुज्जवव न पयनीकयसुपुत्त ॥ २२ ॥ अह तिन्निधि
 गोयरिया जरिया रोसेण पयमाहिंउ । तुत्रा सवे तणुया पिठणा पुण अम्ह कउसेसु ॥ २३ ॥ केसाइं निरुक्कतं लहुय-

१ ॥ २४ ॥ किञ्चा चञ्चलजागेहि चञ्चलकक्षसाठे
 २ ॥ २५ ॥ अहं जानन्तो पयपद् एव क्व लघ्ने सुवर्षाई ।
 ३ ॥ २६ ॥ तुभे पहीणजगा ज पिठनिहियपि निधिसेसेण । निहिसु सुवर्षा-
 ४ ॥ २७ ॥ नाहं नियहुंजत्थ अत्थ कस्तावि नणु पडेमेमि । इहं वयणमसहमाणा त्तिन्निवि ते सोय-
 ५ ॥ २८ ॥ वडहं काठ लुगा न हिलयएसदाणस्स । सहं जायनेण लड्डुणा सज्जालणा सरलयरमइणा
 ६ ॥ २९ ॥ न कुंकोडवि जगन्थ त जजइ रजइ न ताण चित्ताणि । नायरनराण मंणे वाडो बुडो व तरणो वा ॥ ३० ॥
 ७ ॥ ३१ ॥ अत्थाउराण जग्धा जाया मायाडवि न डु ताया ॥ ३२ ॥ आसी निवो सच्चित्तो
 ८ ॥ ३३ ॥ दिनासणो निविणे जपइ कइ सामि
 ९ ॥ ३४ ॥ ततो वज्जारइ निवो साहु तप नायमेयमप्पगय ।
 १० ॥ ३५ ॥ निहिसुनाण वणन्हं चरिय लोयाण निम्मियन्नरिय । नियबुञ्चीप
 ११ ॥ ३६ ॥ निञ्चारयामि अहंमिणमाइमड जया पडु पमन्नमणो । तो रत्ता आइठं किमहो
 १२ ॥ ३७ ॥ जो पावइ सुरदीठं स अञ्जणो गज्जलोडवि मो चंय । जो उञ्जरइ डुइत्त सत्त वमणम्मि
 १३ ॥ ३८ ॥ एता उट्टुठेवि डु मट्टं जम्म मट्टं पुरति मुञ्जाठं । निम्मंक्क वड्ड तप एत्तो नाठे त्रिदेयणो ॥ ३९ ॥ इय

युते अरुणा इणुणुताई मण्णि वहमाणो । धणअणए सुबुद्धी एणते एणमाह कुं ॥ ४० ॥ जो जो बुद्धाण पिया पिया-
 यदो आसि तुम्ह निव्वयउ । तह दीहदमिउं खणु जुत्तस्स विचारउं निवणो ॥ ४१ ॥ गोमहिंसकरिदरीण कयविक्रय
 करणउं महात्ताहो । तो पढमस्स निहाणे केसकंको कउं पिठणा ॥ ४२ ॥ धीयस्स करिसयेण सह निघाहो अविस्सई
 ण । तो मित्तमट्टियाए जण्णि(रि)उं पिठणा निही घणिय ॥ ४३ ॥ तीयस्स य यणसाउं देहक वाजस्स दाप्रदेयाणं । खिरेकेहिं
 तउं रहिया मित्ता जणएण निहिमये ॥ ४४ ॥ खड्डुनदणो य तुरिउं वण्णिअरुअम्मि अरुमो जेण । तफारणा निहाणे
 तस्स सुवन्नाड पम्मित्त ॥ ४५ ॥ पुत्तउ तउं सुबुद्धी चउत्थयं हेममाइ किमोद्ध । तेणुत्त दाकमिय पाय मह सम्ममिह
 मुणु ॥ ४६ ॥ निव्व तम्मिदि पुलो जणए सुबुद्धी अहो सुणह तुम्ह । अस्साइकितियणिअ दणिय नणु दाकमियमेय
 ॥ ४७ ॥ ज उस्स खाननणय निठण णउण तन्निहाणम्मि । परिकुत्त नणु पिउणा रोम कह यदह खड्डुनिमए ॥ ४८ ॥
 णं ते संभोद्धिय नियुज्जियउेए सो नणु सुबुद्धी । निअपुरउं त्रिनिसेसिय निहिस्सत्त कहइ सए ॥ ४९ ॥ तपयणायन-
 णउं षमकिउं माएणम्मि महिणाओ । पिउह केरिममसम बुद्धिवल इय तणउ पयन ॥ ५० ॥ सुहमत्तयवियारणउं सयं
 गूह नाम गणु गुरुजित्ति । ते अन्नेत्तिमसओ मो नाउं जं कउं तुमए ॥ ५१ ॥ इय सुपत्तसिय सच्चिअगय गय साइमन-
 णिमग्रम्मि । अणामओ विगइअड सज्जड नियरअरुअइ ॥ ५२ ॥ तंदिडु पत्ता सयए निरतर धीइनायण जाया । जायाम
 रिगारि इ नणु गुरुजिपा वणमं नीया ॥ ५३ ॥ मत्तियुउं बुद्धुब्धी वीउं बुद्धुज्जित्ति अणनाय । पत्तो जणे सचिउपो
 जणीएणि इ अणोग्गसरो ॥ ५४ ॥ खोएए उअहसिअड अणमाणिअइ मइअड मअम्मि । जह तह पयपमाणो जाउणुणे

याव लक्षरिक्ता अर्ष्यं सप्य व कुम्भिलवुञ्जिष्ठं । अयलजिठं दुच्युञ्जी मतियर सुठं तुङ्गुप्यन्नो ॥ ७२ ॥ मुण्डिजणनिदानसठं
 डुगेण्णिज्जो य दुच्युञ्जी य । अस्सणो अचिणीठं निग्गुणजणसगरंगिष्ठो ॥ ७३ ॥ निमुणिय इमं सुवुञ्जी पिठणा समम
 प्पणो द्वियचाए । गिण्हित्तु देसधिरइ अरइ दूरे परिहरित्तो ॥ ७४ ॥ पणमित्तु गुठं नियघरमुत्तागं परिउण्णेण सह
 मिद्धिठं । एामित्तु सयलसंधं चेइयपूर्यं समायरिठं ॥ ७५ ॥ पन्निवज्जिय पपज्ज कमेण सिद्धतत्थत्थमत्तगिण्ण । सह आण-
 सणेण मरिठ पंचमकप्पम्मि संपत्तो ॥ ७६ ॥ तत्तो चवित्तु सुवुले जम्मं पावित्तु चरणमवि चरिठ । सिवपयसोस्काए
 निही जाठं दूरुस्रियपमाठं ॥ ७७ ॥ इति विचार्यं सुवुञ्जिकथानकं, कुरुत ससुरुत्तच्चिमानारतम् । यिनयपूर्वमपूर्वमिदं श्रुत,
 पठत सार्थमनर्थसमुद्धितम् ॥ ७८ ॥ दशविधं यतिधर्ममतः परं, समधिगम्य विरम्य कथायतः । श्रयत शाश्वतसौख्यपर-
 म्परामुपरता चविका जयसततेः ॥ ७९ ॥

॥ इति सुवुञ्जिदुर्बुञ्जिकथानक सम्पूर्णम् ॥

अथ हास्यादिषट्कपरिहारव्रतषट्कपालनपथप्रमादनिर्दलनपञ्चान्तरायनियारणोपदेशमन्त्रिधिरगुराह—

हासाश्लक परिवज्जियव, ठक्क वयाण तह सज्जियव ।

पंचप्पमाया न तु सेवियवा पचतरायावि निवारियता ॥ ४० ॥

व्याख्या—सप्तहकाव्यमिद । अत्रार्थं महान् निस्तरोऽस्ति । परं कियानप्यर्था दृष्टान्तमुत्तेनोप्राव्यते—हास्यमादि-
 धे(ये)गं ते हास्यरत्यरतिशोकत्रयगुग्नुप्सादयस्तेषां षट्कं, एकत्रावनेनैकवचनं, यथा श्रीस्थानादे—“चउहि ठाणेहि हासु-

सर्वं दागो बरणापि नेप थापयो । धम्मियखोयाण थिसेसठं य तो वज्झियय इमो ॥ २४ ॥ तं वेम मुणिं हसिल पत्त थिञ्जरएहिं पुण पुत्तं । तो मियजामीहिं सया होययं उत्तमजलेहिं ॥ २५ ॥

॥ इति हास्योपरि(हरि)केशिदृष्टान्तः ॥

संयगिता सयमोपरि नारतिः कार्यो । अत्रार्थे कएन्नीकदृष्टान्तदृष्यते—

अचूडीपे थिदेदेडय थिल्लयः पुत्तज्जागती । नगर्यो पुएन्नीकिएयामासीदासीकृताद्वित ॥ १ ॥ थिधाडपि हि महापद्म-
 एन्नासें पुग्गियसज्ज । दृष्यस्येय गृहे पद्मा पद्मानत्यल्लि तल्लिया ॥ २ ॥ कएन्नीकपुएन्नीकायचूला तत्तुताधुजो । सौम्य-
 एन्नाय महसा सुदांथिग्गएत्ताथि ॥ ३ ॥ यदुत्थुताः सुताचारा थिचारागमपारगा । अन्यदा समवासापुत्तत्रोधाने मुनी-
 थ्यत्ता ॥४॥ त्थिचिन्दिस्सया द्दाम्भृद्दगान मपरिद्वद । धर्ममस्यरु समक्कएयं कर्णान्यामजयावद्धम् ॥ ५ ॥ दृदत्तनयमास्याप्य
 ताथे द्दाम्पएत्ताप्रये । अत्ताहि चत्तुजादीदाञ्जीप्योत्तुत्वमुपेयुया ॥६॥ अथीत्य सर्वपूर्वाणि पधादमतपोजरेः । कर्मप्राग्जार-
 पुडेत्त थिरपत्तमलोपत्त ॥७॥ द्दाम्भृत्तवाडमाडग्ग्य सयम सयमी द्दमी । थियरार्मं गतारार्मं खेजे केचडमाप्य स ॥८॥ युग्गमम् ॥
 त एव थ्वरितासत्ताग्गमुरन्थेपुरपत्ता । जग्गमत्तल्लमस्यार्थं ज्ञानपि ध्रात्तराथिमी ॥ ९ ॥ तथ्या धर्मक्कथा श्रोत्रपथीकृत्य
 द्दाम्भृत्त । पुएन्नीका नरेदेद्वो द्दमत्तमनोरथम् ॥ १० ॥ नत्ता गुरु पुरी गत्ता समाद्वय सदाहुयः । कएन्नीकमुयाथेव
 थ्विचारापि द्दम्पिः ॥११॥ वत्त त्ताडयात्तीयं राग्ग्यमर्भेय सचत्ता । अथियुत्ता मया त्ताजा जोगा रोगागमोत्थिताः ॥१२॥
 अत्तारि थ्वत्तये एत्ते कर्णपर्याग्गमुद्राग्गसः । गत्त त्ताडपमेव छाक्क यथा जोगत्तनदीअत्तम् ॥१३॥ अजे मत्तवसात्तं थिचं तेम

मनो ज्ञानम् । राज्यश्रिय प्रपद्यस्व प्रमन्यामहमाङ्घ्रिये ॥ १४ ॥ कण्ठरीकस्तत प्रोचे किं प्रपातयामि प्रजो । पातकान्नोनिधे-
रन्तर्माम्बन्धमिव सत्तरम् ॥ १५ ॥ अहमप्यस्मि संसारोद्विग्नचेता अनारतम् । दीप्ता क्लीकरिप्यामि मान्तरायं विधेहि
मे ॥ १६ ॥ द्विखिरक शिलीशेन तथाऽप्येष महाग्रही । ततः पुनर्वर्जाणेनै युगमुकं तयाऽनुज ॥ १७ ॥ न त्राण चरणा
द्वन्यत् पोतवन्नचवारिधौ । पतत सत्त्वजातस्य निस्त्राणस्यातिदुस्तरे ॥ १८ ॥ परमेतदुराराध्यमधियामुद्धतात्मनाम् । यतश्च-
दुलतान्नाशि करणानि स्वजायत ॥ १९ ॥ विकारो दुर्निवारोऽय स्मरज रसु देहिनाम् । नवे वयमि यच्चिष्णोस्तृष्णेका
हृदि वर्धते ॥ २० ॥ गृह्णति सह सम्बन्धस्त्याज्यो नार्यश्च चारिता । सोढव्या प्रौढज्ञानेन दुस्सहाश्च परीपहाः ॥ २१ ॥
प्रात लडु ल्वमद्यपि वर्त्तसे यौपनोन्मुख । न युध्यसे धर्ममर्म सन्त्यगर्ह्वल्लक्ष्मितम् ॥ २२ ॥ पूर्वमाराधय श्राव्यधर्ममन्यस्य
सहृते । निधिणसामजोगः सन् वार्धके प्रतमाचर ॥ २३ ॥ कातरैर्दुस्तुषेय चारित्र यद्यपि स्फुटम् । तथापि स्वप्रतिज्ञात
नाह निधिलता नये ॥ २४ ॥ न हि धीरधिया किञ्चिदसाध्य वस्तु विष्टये । स्वीरुत निर्वहन्त्येव धुर्यवधुर्धर धुरम् ॥ २५ ॥
यद्युत्सुकोऽसि वत्स त्व तदुरण्य यथारचि । इत्युके वार्यमाणोऽपि मुहूर्द्धिरपि धीमलै ॥ २६ ॥ प्रमग्न मद्वाञ्छया
कण्ठरीक सहानुगै । सहुरो सन्निधावेप श्रारराध यतित्रियाम् ॥ २७ ॥ यतिधर्मपुरीचके पुण्ठरीकस्तु ज्ञात । इज्य
तस्तु दधौ राज्यमुद्दिनो जवचारकात् ॥ २८ ॥ राग्याधाराद्गुरुद्वान्नो यावत्तावत्स्यरो ज्ञत । सच्चिरेनमाख्यातेऽति-
ष्ठष्टिक्रियोषत ॥ २९ ॥ स स्वाध्यायशुचध्वानविधानविधितत्पर । सुरेज्योऽप्यधिक मेने सुत दीप्ताप्रपादने ॥ ३० ॥
कियानप्यतिचक्राम काव कौशावशाखिन । एवं हि कण्ठरीकैर्यमर्षेणोज्जितात्मन ॥ ३१ ॥ प्राडुरासीदित्तथूतमञ्जरी

॥२३॥ ॥ गुरनि कोविन्दोदारस्फुराद्यमज्ज ॥ ३२ ॥ युगम् ॥ ईन्द्रगिधे मधी प्राधे तचेतश्चद्वज्रतामधात् । पत्रय
 धाप्रपश्य रागोदयमादागुगात् ॥ ३३ ॥ अहो मोहोदय पापस्वययत्यगिद्व जगत् । तत्पुर कस्य चातुर्यमनिवार्य परि-
 गुरत् ॥ ३४ ॥ साहस्रिधिरांगेण यः प्रमथ्यानुपादे । सोऽपि बंधवति ध्यानाञ्चिन्मिगदुर्कर्मचेष्टितम् ॥ ३५ ॥
 कथया कस्य नान्मादजाने यौनर्न स्मृतम् । मघयानमियोदानवामगनीयतोद्यतम् ॥ ३६ ॥ मोहनासनया नूनमनया
 दुनयाश्चि । धर्मस्त प्राणिका अचि ॥ ३७ ॥ धर्मश्रद्धात्रपट्वी प्रखीना दणमात्रत । विषया-
 लमहादाहापरातलज्जोऽम्भरात् ॥ ३८ ॥ सर्वं मधुपदेसोऽस्य जगाद हिमपिण्डम् । सरव्यापमहातापप्रसरोरुदि-
 वाकराय ॥ ३९ ॥ गता यथा नृपातङ्गादिन तत्करमन्तति । ननारा हरिणीयाचु मर्यादोन्मादसिंहत ॥ ४० ॥ सर्वे
 दुष्टानिभ्योऽस्त मीत्यसिर्जिताश्रयात् । मयातयार् परासुखमहो दुःखर्मचेष्टितम् ॥ ४१ ॥ ततो नि मंगतोन्मुखमनमाऽनेन
 चिन्मय । पर्दासै त्रतकरोनानिष्टेनास्टिकाणि ॥ ४२ ॥ शयिव्येऽह निज राग्यं मायाय यत्र चानुतम् । शब्दादि-
 शिष्यस्यार्त्तारानरं तम ॥ ४३ ॥ चात्कदित्तमथिते दधान मयमारतिम् । यत परीपहोदयसुत्रं टर्मष्टुगोरफटे ॥ ४४ ॥
 स्युष्टान्मन्त्रेषु प्रपुष्ट सनरकलात् । निर्गल्य गणस्वकः श्वत्सुः श्वितोऽहमा ॥ ४५ ॥ ज्वल्यन्निद्र रश्मिने समागात्
 पुनरं शिष्टीम् । तस्यो तद्वदित्पाने ग्वांरु मयमोपरि ॥ ४६ ॥ तर्कस्यस्यैः पूर्णं क्रोमतिः किमकुमरोः । पिरथ्य अस्तर
 ४७ ॥ पुनः विस्वदीयसा ॥ ४७ ॥ विगुप्य दृष्टान्मासा निज धर्मधन्यादि सा । आशुहाय नगपीनं नि साहः पापक-
 ४८ ॥ ४८ ॥ एषाम्नापुत्रकान्मन्त्र मन्त्रमस्तुचिन्मिणम् । धिन्मयासाय चिन्मे गद कथमेकाकिनाऽऽहवा ॥ ४९ ॥

धृत्तः सन्परीणामध्वरणादनुजो हि मे । ततः स्वदृपरीरारस्त दिदृष्टुर्मन्त्राभ्यहम् ॥ ५० ॥ इति निर्णयि अत्रर्चा प्रयया-
 वनुयायिनि । यन्दिदत्ता त जगादेव ध्रातर्जमोऽसि संयमात् ॥ ५१ ॥ पूर्वमेव मयाऽऽख्यायि अततो अततोयधि ।
 इल्लरोऽयं जवाहृद्वैस्तत्तथैराजनिष्ट प्रोः ॥ ५२ ॥ राग्येन न हि मे कार्यं स्वीयुरु त्त्र निजेपितम् । इत्युदित्ता दन्तममे
 राजविह्वानि तरटणात् ॥ ५३ ॥ आमण्यममृतप्रायमपास्य विपमोदरम् । म राग्यमाददे मन्ददुद्धि विद्विपरज्जुग ॥ ५४ ॥
 क काचमणिमादसे प्रोश्रित्या ररभुत्तमम् ? । चक्रत्तिपदत्यागाच्चतुर कः समीक्षते ? ॥ ५५ ॥ परं गुणिरम कर्मरिराक
 खनु देहिनाम् । शूरोऽपि श्रीरत्रार्थे दहो मूर्खायतेऽपि च ॥ ५६ ॥ नि शेष साधुमेगोऽस्मादप्रादि धरणीतुता । रङ्गा-
 दिय महारक्षमयलेन युमेपसा ॥ ५७ ॥ नागरान्त पुरादीनामनिष्टोऽप्येय निष्टरम् । आन्रोह स्वय कपकरीक कन्तमु
 पाषरेत् ॥ ५८ ॥ विवर्णरूपलावण्यमण्यगुण्यजितम् । उपाहृसन्निमं मन्त्रिणामन्ताघा नृपानुगाः ॥ ५९ ॥ बर्क्यमन-
 मासीनः श्रृगादः किमय स्वयम् । आह्ला अदयार्हतामेति रासत्रस्य कदाऽपि किम् ॥ ६० ॥ जनोक्तिमिति श्रृगयानश्रु
 कोप हृदि निर्जरम् । प्रविशामि गृह तावत् पथाञ्चिदा करिष्यते ॥ ६१ ॥ द्युत्परीणहृनिघात्मा ततो त्रोग्यमकारयत् ।
 यूपकार्महृलिग्मधुपुसास्वादमञ्जुलम् ॥ ६२ ॥ यदृष्टया तदुत्तुजे प्रमाणातीतयेष च । गर्वाग्नीन जगहीनरमनारसज्जाम
 ॥ ६३ ॥ अङ्गनाह्लादिङ्गनादिजोगाचोगप्रसन्नतः । उदन्यानुष्यदास्थस्य समुत्सेदे त्रिचूचिका ॥ ६४ ॥ नित्राऽनागमना
 ज्ञोऽरति शूल च ह्र सहम् । उदर वृद्धिमापन्न रवः पवनतचर ॥ ६५ ॥ इहगतस्याहु स्येऽस्मिन्न कोऽप्यायाति सक्षिधौ ।
 क पश्यत्यास्यसस्यापि प्रष्टस्येत्पनादकृत् ॥ ६६ ॥ वयस्यैरपि नोपास्यो निन्दमानो जनैर्धनेः । अरातिनातिरथाति

आसु रत्तो मपत्तो सगरसुयमगाममि । ते उद्वन्द अहो कह तुझेहि दनुरथलेणं ॥ २५ ॥ त्रिदिता चूतवय अग्हाण उव-
 द्दो ओ त्रिदिठ । तुम्हापउपरदेक अरममेतो समारजो ॥ २६ ॥ जइ रुठ नागकुत्र कुवतकराय तुम्ह खडु
 दोही । जणयउपेप दपुवता य जाया कह तुजे ॥ २७ ॥ तदमरिस्तडुयासणउवममत्यमिह जणुणेयमुनइठं । धणुबुधि-
 ममं यपं जो जोगीपर कुरु पमाय ॥ २८ ॥ सहरसु रोसपपर अरराहं समसु इकमग्हाण । तित्यस ररुणछा उव-
 क्कमो एम परिहाए ॥ २९ ॥ नो तुम्हुनदरा न एममन्हे पुणो नि काहामो । सो उवमतो सतो पत्तो सछाणमहिराया
 ॥ ३० ॥ जगहू पगियापमग्ग उउघा न परिहा जतुमुका । नीरोए ता जरेमो तत्तो (मो) दनुरथलेण ॥ ३१ ॥ गंगापग
 पन्निदिय चउप मयूरिया तउ तेहिं । अहिचयमप्रयारे जयपयाहो ममुजजिठं ॥ ३२ ॥ नाडणिवुत्र सणेण तस्सत
 निजिउण चउगमिदो । उदियेप मुएत्ता चरियमिम नापु तदाउत्त ॥ ३३ ॥ रोसेए धमयमतो गाढस्सपुत्रय कहइ एव ।
 निम्मद्राया निउत्रया य तुम्हेउनिमाया ॥ ३४ ॥ एमि तुम्हाप मए अरराहो इस्सहोउवि सतु सदिठं । न इ सपय
 गमिमं च्छेचिय छट्टु चरिम्मन्हे ॥ ३५ ॥ इय मुद्दरमुदेएएप पेमिया नयणमित्तमहाअहिलो । तेप ज्ञाउततित्तानीहरिय
 पओउठं उग्गा ॥ ३६ ॥ चउपुगियग्गुक्कनिमनिउदरिउउएरामीए । उरुकरुप कया सबे ते सगररायसुया ॥ ३७ ॥
 गग्गममुजजिठं उजिठं द्वाहागो चग्गमं । अररोहुरधीउं रंति पद्मरएउरुत्ता ॥ ३८ ॥ दाहा हया हयासा कया कयतेप
 पिउरगण । अरउाहिं मम वेरं निक्कागमुग्गतेप ॥ ३९ ॥ रग्गाइरेए पिउद्वियाउ ननपद्मनाउं यल्लीउं । तस्सुत्तेएण कह
 पट्टु नि मया निग्गाहा ॥ ४० ॥ पट्टुनिग्गहियाउ अग्गे च्छेचियममो अहो कह समुद । नियनाउमयएग्गग्गमग्गइंन खज्जायुय

तो माहिर महिरठलो तियाए चिदु कत्य छत्रए रखा । जड परं ता कि नियपुत सोपसि अहह मुहा ॥ ५० ॥ सवेसि
 सभानं मरगं माहाराण नगु इमं जो । एएण सम न यत्त नेर त्रय चत्रए किं वि ॥ ५१ ॥ एगे छप्पझंती मरति अश्वे
 उडि नरसमगा । वग व त्रिदिहूच्या त्रि नमठ सधं वि त्रियडोय ॥ ६० ॥ माहण मा हण अण्य मुहा कह रयसि हुणसु
 अप्यदियं । तुमसि कह कत्रिड्ढासि न हु डुअयमचुमीहेण ॥ ६१ ॥ तो वारुणेण बुश्यं अहमवि जाणामि प्यमवि-
 गण्ये । परमगरहस्म हिये महिठे डुरकं न सकेमि ॥ ६२ ॥ जाउं बुय्यकठं मे त्रिणा सुएणडुअ रज्जसज्जगहो । दीणाणा
 हरु रज्जु त्रिउडहं देव देरेण ॥ ६३ ॥ मह माणुगस्स जिके देसु सुठं जीवणेण जणनाह । चकी जणत्त त पइ चो
 विण सुणदि मह यत्त ॥ ६४ ॥ न हु विहिणा सह पोरिसमसरिसमुअसत्त कस्स वि जयम्मि । सफस्स चकिणो वा सवदस्स
 तथा सुणुदस्स ॥ ६५ ॥ सत्थाइं सुतिल्लाइं वि न मत्तत्ताइं तह व जताइं । पयम्मि कुंरंति अहो अदिठदिमप्यहारम्मि
 ॥ ६६ ॥ मोग हय्यरलोगं ता उअिय धरसु धीरिमे पित्ते । पवज्जाए कज्जे निरयज्जाए जयसु सज्जो ॥ ६७ ॥ साहसु पर-
 लोयदियं गए मए वा विणचनंठे वा । को दलो परित्तणत्त विपुरइं या सयत्थुम्मि ॥ ६८ ॥ विप्लेणुत्ते तरार सचमिणं
 किं कएण सोएण्ण । रइएण अणुमएण व जत्थ न यन्निराहइं कोडवि ॥ ६९ ॥ एवं जइ ता तुममयि मा राय करेज्ज सुव्य-
 मायरो । मोगमसंजविकज्जे संजाए विद्धियसेण पहेो ॥ ७० ॥ तो सचंतो राया पुअइं किं सोगकारणमिदत्थि । विप्ये
 लुत्ते सुह सच्चिसहसपुत्ता मिइं पत्ता ॥ ७१ ॥ सवेडवि इक्कारं पारंज गुणसु मा विसायस्स । इथ वज्जपहारोयममाइन्द्रिय
 कम्मकडुयगिर ॥ ७२ ॥ सहसा विसत्तच्चित्तो यन्ति राया अलुअमुअए । पीढाउ महीपीढे संवाळं गरुसेसु प ॥ ७३ ॥

वज्रिया ॥ ४१ ॥ इय धिउविरीउ ताउ सचिउेहि रत्न्या महाउहिद्या । उहिय ष हियानहपेसलाहि वगूहि महुराहि
 ॥ ४२ ॥ तह दासपगगणो सणो ध्यामासिउं य वविउं य । न हु इत्य मोयणिजा जणं इमे मुणियसुयसारा ॥ ४३ ॥ सवे
 रागडुगाता दारायुय मोहवज्जिया धला । तित्यस्स रत्तणजा सजीविय कप्पिय जेहिं ॥ ४४ ॥ इय सणिरिहिं मतीहि
 तदे दिसें प्याएर उत्ति । ते सपत्ता सिरिन्गरचफिआसदनयरीए ॥ ४५ ॥ समकाखमेर सुयकाखधम्मयत्ता अहो अय
 तदा । पत्तदा निरपुरउं (बह) अययमागएहि सय ॥ ४६ ॥ ता खजाकरमग्ग्हाणेमेयमग्गिम्मि ता पविस्सामो । इय
 दुम्मग्गिन्नाएणं एणो तेनिदिउं निखिउं ॥ ४७ ॥ बहमेरमाउत्त विमायमानहह तेहिं तो कहिए । तेणुत्त ससारे सुह-
 मयुहं पाउवि सपफइ ॥ ४८ ॥ अउेरत्तिय न हु किं नि एयमनि नणु कहेमि चरइणो । पन्नियन तेहिं तणं अणाहमन्मय
 स संघग्गि ॥ ४९ ॥ आरेविउए रोइयमादत्तो करणधिरसगेहिं । हा मुजे मुजेइह महकच्छर समावन्मिय ॥ ५० ॥
 एणो रायउपारे तस्सारादिं मुणिएणु चरइण । सदाधिउं स नुरिय निण तुम केण मुसिउंइसि ॥ ५१ ॥ इइ पुठे वागरिय
 देव इयं पुत्तु देहि छापार । अदिणा महेस वणुउं दणे डुण्णे इक्कोउवि ॥ ५२ ॥ जीयायेह इम ता अग्ग्हाण देह
 दुल्लियेके लो । इत्यावगरे पत्ता ते चेवि हु मन्निमामत्ता ॥ ५३ ॥ ज्ञोहात्तिय ज्जमिबइ आमीणा धीणदीणउवयणा । तो
 नत्तएरा विक्खे सदाविय एयमादं ॥ ५४ ॥ एय पिक्खात्तुय निबिम्भयमर उइ तुम वृणुणु । विज्जो इय वज्जरं ताह
 इमे एउरइ महत्तं ॥ ५५ ॥ न हु मरइयपुण्णवे अग्गिय षणो कोइ तत्तएत्तय षया । आणिकइ उइ उग्गा तो जीयायेमि
 लो इत्ता ॥ ५६ ॥ जे उग्गात्त विक्खे उग्गा जे उग्गात्तएत्तयो वेणु । जावाइं चंयुत्तएत्तयो वेणु । पारिक्कइ तात्तिएत्त कइ वा ॥ ५७ ॥

नो मादिय महिगणो तिरप त्रिदु कय छत्रप रका । जड एवं ता किं नियपुन मोएसि अहह मुहा ॥ ५० ॥ सर्वेसिं
 ममार्ग मरुत माशाराण नागु इम जो । एएण सस न वडं नेर नउ चवए किं त्रि ॥ ५१ ॥ एगे छपञ्जती मरति अस्ते
 त्रिः नरसम्या । यम व त्रिदिहक्या त्रि नरुड सयं पि तियडोय ॥ ६० ॥ माहए मा हण अप्प मुहा कह रयसि बुएतु
 अप्पदिय । तुमति कह कयडिअमि न डु डुअयमरुमीहेण ॥ ६१ ॥ तो वान्णेण दुइयं अहमवि जाणामि एयमत्रि-
 मयं । परमगग्दस्य दियं महिठे डुकं न सक्कमि ॥ ६२ ॥ जाउं बुउलकउं मे विणा सुएणडअ रज्जासज्जापहो । दीणाणा-
 दगु रमुउ नउिउंइइ दन दणेण ॥ ६३ ॥ मह माणुसस त्रिकं देगु गुठं जीवणेण जणनाह । चफी जपइ त पइ जो
 त्रिय गुणदि मह यत्त ॥ ६४ ॥ न डु त्रिदिणा सह पोरिमसरिसमुअसर कस्स नि जयम्मि । सफस्स चफिणो वा लदस्स
 उहा मुउंदम्म ॥ ६५ ॥ मत्थारं गुतिगमंडं यि न मंततंताइ वह य जताइ । एयम्मि फुरंति अहो अदिठदिअप्पहारम्मि
 ॥ ६६ ॥ गोगं इययखोगे ता ठअिय धरसु धीरिमं चित्त । पवज्जाए कज्जे निरयज्जाए जयसु सज्जो ॥ ६७ ॥ साहसु पर-
 डोयदियं गए माए या त्रिगण्ठे या । को दग्को परित्तप्यइ विअुरइं वा सयत्थुम्मि ॥ ६८ ॥ विव्येणुत्तं नररर सचमिणं
 किं कएए मोएए । रएएण अणुमएण व जलय न पन्निअइइं कोडवि ॥ ६९ ॥ एवं जइ ता तुममवि मा राय करेअ सुप्प-
 मायरो । मोगमंनविअंजे मचाए त्रिदिग्गेए पहो ॥ ७० ॥ तो संजतो राया पुअइ किं सोगफारणमिहत्थि । विव्ये
 गुणं गुह मडिमहरगुणा मिइ पत्ता ॥ ७१ ॥ सवेडवि इक्कारं पारंअ गुणसु मा विसायस्स । इय वज्जपहारोयममाइअिय
 कएकडुयगिरं ॥ ७२ ॥ गहमा विसअचित्तो पकिउं राया थलुअमुअए । पीठाउ महीपीठे सेलाउं गरुसेलु थ ॥ ७३ ॥

विहेयष ॥ ८८ ॥ इय सगरचक्रिचरियं संसित्त बुत्तमित्थ वरयुम्मि । जया जायित्तु मणे आराहइ समणधम्मपुरं ॥ ८९ ॥
॥ इति शोकाशमदाने श्रीसगरचरित्रम् ॥

अथ “ज्ञय न कार्ये” अत्रार्थे श्रीकामदेवदृष्टान्त सन्धिवन्धेनोच्यते—

सिरित्तिमदानदणमणआणदण वधमाण जिणवर नमिय । पत्तणिसु हउग्गह सत्तमअगहकामदेवसाययारिय ॥ १ ॥ धन
धनसमिञ्जं अत्यइ देस, मगहाजिहाण सुहसनिवेस । गयकया चपापुरीय जाणि, तिहिं कणयरयणमणित्थीयगाणि ॥ २ ॥ जिय-
सत्तुराय पुरि करइ रज्ज, अरिदल्लवल्लजणकज्जिसज्ज । गाहावइ निवसइ कामदेव, सुह निवसइ जिम दोगुददेव ॥ ३ ॥ तसु
जहा नाम मुरून जज्ज, अरनिम्मलसील्लगुणाऽणवज्ज । अह पुनज्जहरचेइयम्मि, नाणाविहृतरगणसोहियम्मि ॥ ४ ॥
सिरिगोयमसुद्धुम पमुक्क साहु, परिवरिय हरिय जवत्तुक्कदाहु । विहरंतण पत्तं वीरनाह, चपापुरिपरिभरि गुरमणाह ॥ ५ ॥
जियसत्तुराय परिवारजुत्त, सिरितीरचरणवदणनिमित्त । अह कामदेयगिहवइ पवित्त, कियवेस समउसरणम्मि पत्त ॥ ६ ॥
पहु पणमिय देसण सुणीय रम्म, नियचित्तिहिं जाणीय धम्ममम्म । सम्भत्तमूल्लवयनारसेन, पडुपामिहिं गिणहउ कामदेव
॥ ७ ॥ अरिहत देव गुरु साहु धम्म, जिणधम्म एह सम्भत्त अम्ह । परत्तित्थियदेवा न हु नभेयु, न हु अन्नत्तित्तय मेवा
करेसु ॥ ८ ॥ न हु थूलजीविहिंसण कयाधि, तह पच अल्लिय दादणं सयाधि । परपण न हु गिणहउ पावहेठ, जहा विण
रमणी नियम एठ ॥ ९ ॥ वयसाय कलंतरि तह निहाणि, उक्कोनिरुणयपरिगहपमाणि । उग्गोउल्ल गुरही गह्म सत्ति,
वीएत्तु नीर आगासबुद्धि ॥ १० ॥ सय पच पच इल्ल सगण जाणि, पउइण चत्तारि तहा वग्गणि । मयमइम पाय चुप्प-

११ ॥ त्रिशीगुर-तस्य मन्त्र ॥ ११ ॥ इददृष्टुं शीतं सुगन्धयाण, ठन्धोदय अरु पन अगन्धाण । करि मुदिय युक्तव-
 श्चि, तियपचयुयस्य परिराएइ नृति ॥ १२ ॥ तलुनूदए सत्रिदिय सुगत्य, मह श्राव त्रियेयण तह पसत्य । पणमार
 गह बेभरिदि तार, इइ पङ्कमज्जमाइइ लदार ॥ १३ ॥ तह पूर मित्राव्यव अगक्रथाण, सत्रि अक्रपूत त्रियपच-
 म्पण । म्पुत्र तए मुगगणएउ पक्षेह, महकृष्णंय पुए होत्र एइ ॥ १४ ॥ नोयपिहिं वडमचावव पत्रिच, मुग छन्द
 वडाई दात्रिपुत । अइसुरदि सुरदिधीय नरयकाउ, मननवीरामज्जव रमाउ ॥ १५ ॥ मरुफिय तह पत्रक साग, इइ
 विग्गए पूरएइइदता । पयवर अपुय तह गरुत्वज्ज, पक्षय अन्न मह रज्जएिज्ज ॥ १६ ॥ जाइरवड देनउसुम कपूरि,
 एसाववेउदसराउपूरि । ए पच नेउि तनोउ मन्न, सयज्जइ त्रिणि मुइसुद्धि वज्ज ॥ १७ ॥ घात—श्य खेवि अत्रिगह
 त्रिय इदएइ वामदेय छात्रीय सधरे । जदा तसु जारिय मामि जुद्धारीय वारमय गिएइइ सुपरे ॥ १८ ॥ चउदस
 दाएिदि गिरिबामदय त्रिदिमउ त्रिन्मिय वयवारमव । अह चिंतइ पत्रिमरत्ति चित्ति, दिव किज्जइ धम्म त्रिमेस कृत्ति
 ॥ १९ ॥ गिएइइ त्रिच्छारेवगाग सुरगनि मित्तमनाइरग । नोयानिय पुडिय गेहनार, अणइ नियत्रिच्छ सुयइ-
 एए ॥ २० ॥ एतन—नदरीमज्जारिदि घएत्रियारिदि पोमइमाउ म वारवदए । उक्कारम मानयपनिम पनायय वामदेय
 एएए एएए ॥ २१ ॥ त्रिएरावसाय पुज्जइ त्रिकाउ, मम्मत्त पग्नि पाउइरमाउ । इइभाग परइ पयवारमार, मामाइय
 पाउइ तिएएए ॥ २२ ॥ चउदेय वारइ पोमह विसुक्क, वठयचत्रिशीगु ग धम्ममज्ज । त्रिकामदेय त्रिय वाठगगा,
 चउदेय आ त्रिममज्जाल्लउत्त ॥ २३ ॥ इण्णकरि माइ त्रिउदिदि, उरमगए चार्गवि वडमुद्धि । गणलठ निज्जट पूरकम्म,

न वि जाएइ जिणवर धम्म रम्म ॥ २४ ॥ मसि अयसिफुल्ल असिगुनीयत्त, अइत्तपर सुण्यनरिसत्त ॥ अरुणग्गि
नयण विक्रावयेस, उअरुमुह चिठनी कविलकेस ॥ २५ ॥ चूणीजुयसनिहफुक्कास, पोन्नयुओम उच ताम ॥ उमि-
दत्त सत्तताबुच्चदेह, गिरिकदरसमुह दुक्कगेह ॥ २६ ॥ दुइकर जासु पत्थरसिद्धममाण, खोटीकिरि अंगुलिमेणि जाए ॥
अइत्तत्तदु पिट्ठपएस, दुइपाय जासु पययविसेस ॥ २७ ॥ काकिन्य छंदिरत्तणी मात्त, गत्ति पहिरी जेण महारूरात्त ॥
कुत्तकियकल्लिहिं नत्तल जेणि, फणहरगणि वञ्चीय जासु वेणि ॥ २८ ॥ इय रत्तसत्त करेवि देन, वीहानइ मानय
कामदेय ॥ रे धिच्छुच्छ निग्गुण अणत्त, जइ पोसह मिद्धिसि नहीय अत्त ॥ २९ ॥ तत्त पिरिकि तिरु मइ रग्ग प्पह,
तुह खन खंन इत्तं करिसु देह ॥ निसुणत्तत्त इय तययण दुच्छ, न चत्तइ नियजाणह सो तिसिच्छ ॥ ३० ॥ न इ मेरुमही
धर चत्तइ वाण, न इ चुक्क अरजुनत्तणत्त वाण ॥ मजाय न मिट्ठइ जत्तहि जेम, नत्ति मुच्चइ धम्मिय जाण तेम ॥ ३१ ॥
करयात्ति करी त्तिपि किच्च खन, उवसग्ग सइत्त ते अइत्तपय ॥ वेयण अहिियासइ चित्तसुत्ति, निच्चत्त आणेयिण धम्म-
बुद्धि ॥ ३२ ॥ घात्त—अम्मत्ति निवन्निय देविहिं देविहिं विन्निय कामदेय साइत्तपयो ॥ न गणइ नणु वेयण वेयण जेयण
पुण उच्चिय सुहजाणपरो ॥ ३३ ॥ हिव जाणिय देविहिं उहिन्याणि, अत्त वि सो वट्ठइ धम्मजाणि ॥ ता किच्चइ पुणरनि
को उयात्त, जइ त्त्तत्त साययधम्मत्तात्त ॥ ३४ ॥ अजणत्तपयय किरि मुत्तिमत्त, गत्तगत्त करत्तत्त अइत्तमत्त ॥ सुपयत्त मुत्त
दन्निहि करात्त, दंतूत्तत्त मूत्तत्तत्त विसात्त ॥ ३५ ॥ इय हत्थिरुत्त किरि गुर कहेइ, हियत्तत्त मत्त अइत्तत्त वहेत्त ॥ जइ
उत्तिसि नइ तत्त पच्चत्ताण, सामात्तय पोसह धम्मजाण ॥ ३६ ॥ ता सत्त सुत्तादत्तत्तग्गि, उह्यात्तिय वेगिहिं गयत्तत्तग्गि ॥

इमीपरि सो गमेइ । रयह ॥ अनइ मुहपत्नीय लेइ, मुणिवेस सीसलुचिय करेइ ॥ ६२ ॥ इकारस मासा इय करेइ, पन्निमा इकारस
अपुसरेइ । निसि सेसि धम्मजागरि करेइ, नियचित्तिहि इणियरि चित्तंयइ ॥ ६३ ॥ पणइदिय तिवट्टसासथाय, दस पाण
सहिय जा सङ्काय । सिरिवीरनाइ जा विजयवत, अणसण हलं गिण्हिसु ता पसत ॥ ६४ ॥ अह सत्तस्सित्ति धण वाबरेइ,
गुरुमुहि दमणयप च्चरेइ । चत्तारि सरण चित्तिहिं करेइ, भगव चत्तारि समुचरेइ ॥ ६५ ॥ पाणाइवाय ज किय निसक,
जासा असच्चजासिय जु वक । अणदिच्च विच्च ज धण थयार, मेट्टण ज सेविय मइ लदार ॥ ६६ ॥ ज किच्च परिगह
मइ असार, ज कोइ माण माया विकार । ज लोअ पिम्म कलहो य दोस, पेसुअ अरइ रइ बहुकिळेस ॥ ६७ ॥
अहार ॥ ६८ ॥ ज अट्ट रइ इय किच्च अदारस पायवाण । विगहा ज विहिय चउप्पयार, वावीस अप्रक्कह किय
कअ जाअजीव ॥ ६९ ॥ जिणराय पूय किय तित्थजत्त, ज पोसइ सामाइय पवित्त । हिंसिय चउरासी लसक जीव, ते मिट्ठाड-
सीलिय नील दयानिहाण ॥ ७० ॥ ज वारजेय तय किय पसिच्च, ज जाअण जाविय अइविसुअ । ज पाखिय वयसम्मत्तसार, ज
गुरजण सविय बहुपयार ॥ ७१ ॥ धात—इचाइ जु किच्चलं तिलजय पसिच्चलं धम्मवियुच्चलं जिणकहिय । ते सधि अणुमोयइ
चित्त पमोयइ कसमल धोयइ पुवकिय ॥ ७२ ॥ सदेहण किच्ची मास दुअनि, तिणि थप्पा पूरिय पअवपुअि । अणसण परिपा-
खिय पगगाम, धणसयण पुत्त परियण निराह ॥ ७३ ॥ परमिच्चित्तमुहकाणलीण, पअतकालि नहु हीण वीव ।
मो वीअ धरिम तिय सायगल, लोहम्म नाम गुरजवणि पत्त ॥ ७४ ॥ मोहम्मवकअयवरधिमाण, ईशानकहि अह